

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

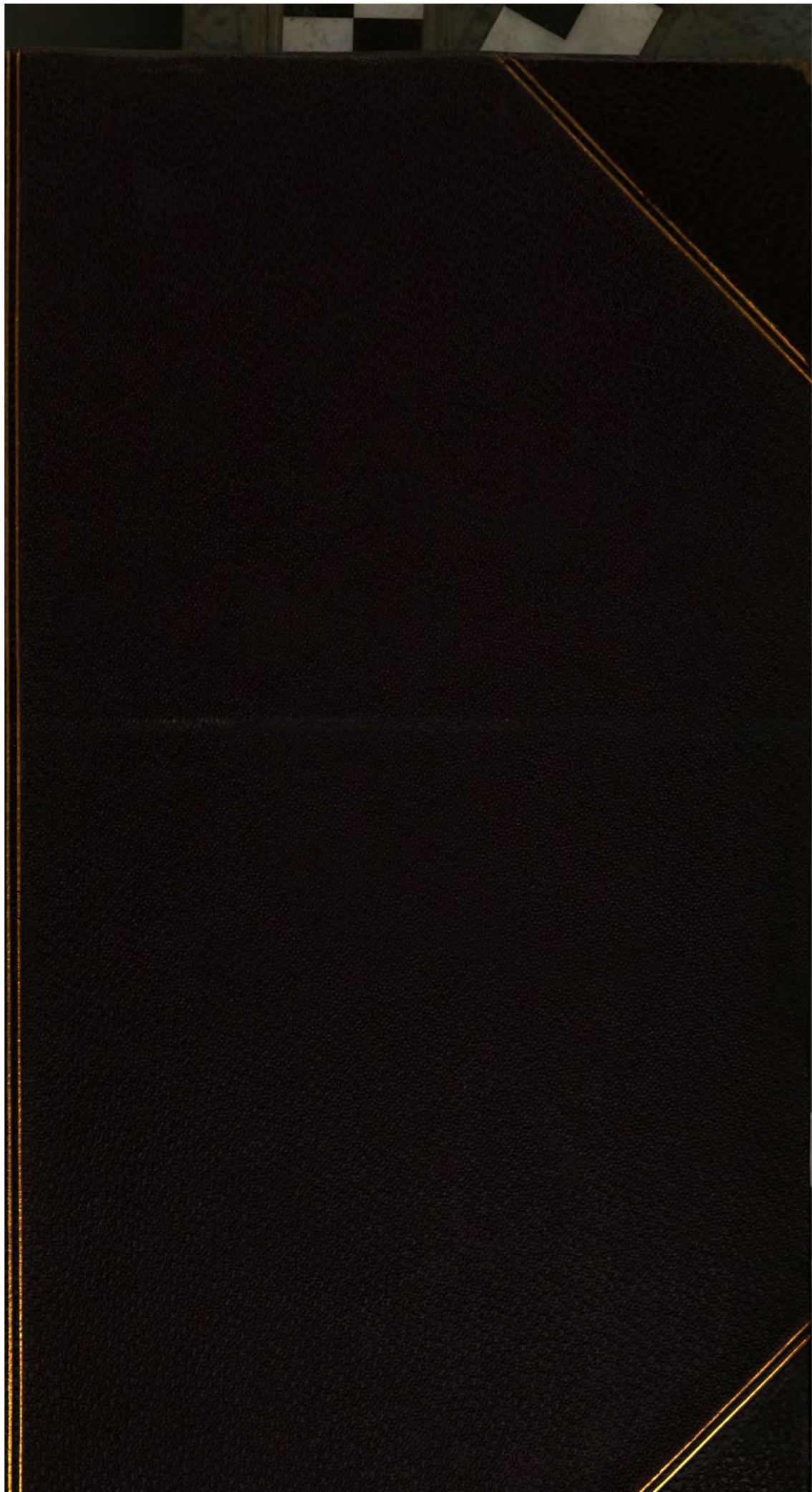
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

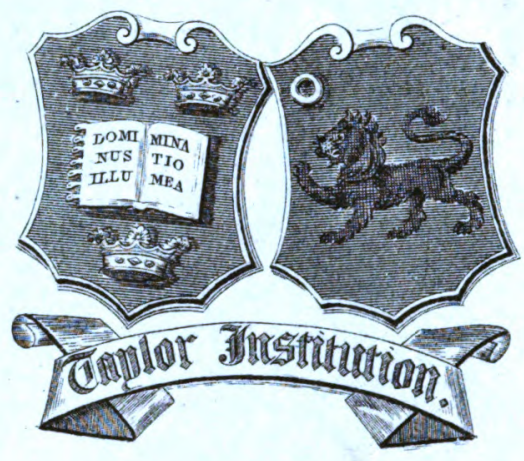
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

✓

~~469 d. H.~~

55. b. 20

For his 'National' or 'National Hygiene':

"Wiea Nederlandch bloed in de aders vloeit"
[i.e. 'Whose Dutch blood flows in his veins']

Sp. 234.

H. TOLLENS, Cz.

GEZAMENLIJKE DICTWERKEN

VOLKSUITGAVE

De Visschersweduwe.

LEEWARDEN — HUGO SURINGAR — 1879.

TOLLENS.

„Terecht draagt hy den naam van Volksdichter, want hy is het. — Hy is het, wat hy ook bezinge, door het aanslaan van een toon, die voor alle harten verstaanbaar is en in alle harten weerklank vindt.”
Beets.

„Deze volksgunst is hij verschuldigd aan een gansch Nederlandsche oorspronkelijkheid, in het volkskarakter en in den volksmaak geput.”
Snellaert.

„Zijn ziel was een echt Nederlandsche ziel;
. . . Een, dien zij liefhad boven allen,
Een, wiens gelijke God haar nooit meer wedergeeft.”
van Beers.

„Wie roerde gelijk hij de teederste snaren in 't gemoed van anderen door zoo liefelijke eenvoudigheid, zoo gevoelvolle, natuurlijke uitdrukking der waarheid?”
De Tijd.

„Maak onze harten warm en gelukkig met nog menig, menig lied. O! indien mijne lier niet sinds een jaar in de populieren van mijne pastorie (ik woon hier ook buiten) ware opgehangen, ik zou u wel anders bedankt hebben!”
de Génestet.

„Uw voorbeeld heeft ons geleerd, of op nieuw bewezen, hoe de zuivere uitdrukking van hetgeen waar en diep gevoeld is den hoogsten palm op het gebied van het schoone doet winnen.”
ten Kate.

„Dank voor uwe schoone, uwe zuivere, uwe kiesche verzen! dank voor de edele en rechtschapen gevoelens, die gy er in uitstort! Dank, niet alleenlyk van my, maar van geheel het Vaderland, van elk Nederlander, dank van heel het Nageslacht, kooft u toe, en zal U geworden!
Bilderdijk.

. . . Wat mannelijke verrukking de ziel des vaders doortrilt; . . . wat weelde er hemelt in het moederharte . . . en die verrukkingen en weelden door honderden toestanden verhoordervoud . . . duizenden onder ons gevoelen, genieten, waarden dat, worden er door gezaligd — maar, al trilt het hun op de lippen, zy vinden het woord niet om het te uiten.

„Tollens sprak het uit, en by die allen was dat als het woord van hun eigen hart, de uiting van hun innig leven.”
Hofdijk.

Al getuigenissen genoeg, voorzeker, om het verschijnsel te verklaren, dat er van Tollens' dichtwerken na zooveel drukken als er reeds het licht zagen, na zooveel duizenden en tienduizenden als er van sommige

zijner gedichten reeds verspreid zijn, al wederom een nieuwe uitgave aan het Nederlandsch publiek wordt aangeboden. Dat verschijnsel behoeft trouwens geen verklaring, immers niet voor wie de naam van Tollens zijn goeden klank heeft behouden, voor wie geheugenis heeft van het genot dat 's Dichters lied, onder lief en leed, hem en zoovelen met hem heeft geschonken; voor wie weet met welk een bijval de laatste, minkostbare uitgave zijner gezamenlijke dichtwerken in twaalf deelen werd ontvangen, en met hoe groot verlangen er sedert, bij het telkens uitbreiden van den kring zijner vereerders, werd uitgezien naar eene uitgave, waarvan de aanschaffing, door hare goedkoopheid, onder het bereik viel van allen, die op het bezit zijner werken eenigen prijs stelden.

Aan dat verlangen te voldoen was het doel aan deze *Volksgave* verbonden. 's Dichters gansche nalatenschap, zooals die vervat is in de evengenoemde, door hem zelve herziene uitgave, moest daarin worden opgenomen. Al spoedig na de aankondiging van hare ophanden zijnde verschijning bleek het, op ondubbelzinnige wijze, hoe de Dichter, die »meer dan vijftig jaren de lust en de liefde der Nederlandsche natie was,» ¹⁾ nog leefde in het hart zijner landgenooten; hoe zijne zangen ook bij het opvolgend geslacht weer luisterende ooren en opene harten zouden vinden.

Dat was een aangename voldoening voor den uitgever, in wiens handen Tollens zijne letterkundige nalatenschap had achtergelaten; een verblijvend verschijnsel voor den warmen Volksvriend, die bij de bespreking van deze uitgave openlijk ²⁾ verklaarde »voor de herleving van ons volk veel te verwachten van den huiselijken, gemoedelijken, maar tevens krachtigen Dichter,» en die in zijne ingenomenheid met haar den wensch ontboezemde, waarmede wij, onder volkomene instemming, haar thans de wereld inzenden:

» Tollens spreke tot de kinderen zooals hij tot de vadersen gesproken heeft en de Nederlandsche Volksdichter wekke den echten volksgeest uit zijn sluimerziekte op.»

G. T. N. SURINGAR.

1) Nicolaas Beets, *Verscheidenheden*.

2) J. P. de Keyser, *Tijdspiegel*.

I N H O U D.

GEDICHTEN (ZEVENDE DRUK)

Kunstgalm 1	bij Nieuwpoort 68	Het turfschip van Breda . . . 158
Tafereel van den Vierdaagschen Zeeslag 3	De dichter 71	Aan Mr. A. S. van Reesema . 165
Uitboezeming 11	Liedje 75	Aan een bevrozen vliet . . . 168
Jan van Schaffelaar 14	Aan een pasgeboren wees . 76	Op den eersten tand van mijn jongstgeboren zootje . . . 169
Bede 17	Nieuwjaarsgroet voor 1809 . 80	Tranen 170
Bemoediging 17	Het huwlijkshulke 81	De Leydsche weezen aan de Leydsche burgerij. Nieuw- jaarsgroet 171
In het album van een bevallig landmeisje 19	Aan een bevallig meisje . . . 82	Op de geboorte van mijn jong- ste kindje 173
Ode aan de Dichtkunst . . . 20	Bij den dood van mijn doch- tertje 85	Tevredenheid 174
Het geplukte bloempje. Aan Lize 23	's Levens kaartspel 88	Scheepvaart 176
Goede reis aan mijn jongste dochtertje, bij hare geboorte 23	Albrecht Beiling 89	Op den dood van mijn zesjarig dochtertje 177
Zucht bij de ramp van Leyden op den 12 Januarij 1807 . 24	Aan Cornelis Loots 93	Zucht 181
De hertenjagt 27.	Aan mijn oudste zootje op zijn verjaardag 97	Het huwelijk 183
Verjaardag 28	Kenau Hasselaar 100	Tehuiskomst 193
De ijzeren eeuw 29	Jubelzang voor de Maatschap- pij tot Nut van 't algemeen 104	Heloïze aan Abelard 198
Mijn levenslampje 32	Herman de Ruiter 120	De echtscheiding 208
Het bloempje van de hoop . 33	Op de oogen van mijn jongste zootje 124	De vadersnaam 212
Willem de Eerste 35	De eerste stap 125	Aanblik op de Noordzee (1810) 214
Huisselijk geluk 47	Aan mijne kinderen 126	Aan de vaderlandsche dich- ters (1810) 219
Wenschen 49	De Jaargetijden.	Aan de vaderlandsche dich- ters (1813) 222
Vriendenraad 50	Lente 130	Het vredefeest van 1814, in mijn huis gevierd 225
Droomen 51	Zomer 133	's Konings komst tot den troon (1815) 228
De dood van Egmond en Hoorne 53	Herfst 135	Volkslied 231
Het lenteroosje 63	Winter 137	Mijne verzen 233
Het rad van avontuur . . . 64	De moeder 140	
Aan een gevallen meisje . . 65	Verjaargroet aan mijne vrouw 145	
Bij het lijkje van een kind . 68	Het dichterlijk gevoel . . . 146	
Zegezang na de overwinning	Mijne zangster 150	
	Hendrik van Brederode . . 151	

ROMANCEN, BALLADEN EN LEGENDEN (ZESDE DRUK)

Lenardo en Blandine 235	smelterij 252	De ring van Polycrates . . . 268
De blinde keizer Theodosius . 244	De koe 257	De wettige zoon 270
De ongehoorde rampen van eene schoone, deugdzaame en doorluchtige Gravinne . . . 246	De hoenders 259	De ridder en zijn liefje . . . 271
De vier zusters 251	Wilmientje 261	Sint Menardus 272
De boodschap naar de ijzer-	De standvastige liefde van A- lexis en Aline 262	De visscher 275
	De gewonde huzaar 267	Het weesmeisje 276
		De tortels 277

De gijzelaar	278	De wilde jager	293	Robbert, koning van Sicilie	305
De drie dochters	281	Ankaos	298	Ridder Toggenburg	309
Alwin en Alwina	283	De duivel in Salamanka	300	De boetelinge	311
Hertog Richard	285	De dappere Alonzo en de		Het roosje	316
De vadermoorder	289	schoone Antigoon	302	De doodgraver	317
Nanny	292	De oude ridder	304		

NIEUWE GEDICHTEN

(VIERDE DRUK)

Feestzang bij het huwelijk van den Prins van Oranje en Anna Pau- lowna van Rusland	319	Zembla	361	Geloofsbelijdenis	443
Wapenkreet in Maart 1815	335	Gezang bij het lengen der dagen	379	Zomerochtendliedje	446
Krijgslied in Maart 1815	337	Dirk Willemsz. van Asperen	381	Het Te Deum Laudamus in 's Hertogenbosch	448
Vaderlandsliefde	338	Bij mijn gades jongste beval- ling	385	Klara en Ewoud	450
Jan Harink	340	Lijkzang op Elias Ann. Borger	389	Zomeravondliedje	465
Het kerkgebouw	342	Het mededoogen	396	Nanning Koppersz. te Hoorn	468
De moeder aan haar zuigeling	344	Zomerliedje	398	Aan Mr. Hugo Beijerman	470
De dag van morgen	345	Lieven Heere, van Zierikzee	400	Feestzang bij het vierde eeu- getijde van de uitvinding der boekdrukkunst	472
Mijne vrienden	347	Aan de maan	403	Geluk en deugd	482
Het dichterlijk geluk	349	Mijne dichtkunst	405	Winteravondliedje	486
Meizang	353	De verovering van Damiate	406	De Vaderlandsche weezen aan hunne landgenooten	488
De Spaansche broeders voor Haarlem	354	Avondmijmering	426	Avondgodsdienst	489
Tafereel van de overwintering der Hollanders op Nova		De jongeling van Westzanen	435	Aan een vogel	491
		Aardsgezindheid	437		
		Pelgrim van Ter Leede	439		

LIEDJES VAN MATTHIAS CLAUDIUS

(VIERDE DRUK)

Nieuwjaarslied	493	De hen	508	gestorven	522
Serenade in het bosch te zingen	495	Landmans avondlied	509	Lied	523
Landmans ochtendlied	496	De vrijheid der drukpers	510	Lied. Na den vrede van 1779	523
De neger in de suikerplantaadje	497	Rhijnwijnlied	511	De mensch	525
Dagelijksch lied	498	Aan een beek	512	De groote en de kleine hond	525
Toen Dafné ziek was	499	De gelukkige boer	512	Winterlied	526
Lied	499	Ter uitvaart van J***	514	In de Meimaand	527
Op een zelfmoorder	500	Op 's Konings verjaardag	515	De boer, na zijn geëindigd proces	527
Na eene ziekte	500	Voor mijn hond	516	De geschiedenis van David en Goliath	528
Kroon en scepter	501	Aan Rebekka. Op onze zilveren bruiloft	517	De ezel	529
Avondlied	502	Winter-landlied	518	Phidile	530
Moeder Rebekka	503	De wijsgeer en de zon	519	Op den dood der keizerin	531
Krijgslied	505	Wiegeliedje	520	Jurriaans reize rondom de wereld	531
Lied om regen	506	Vrede en oorlog	520	De navolgers	534
Lied van de schoolkinderen te *** aan hunne kranke weldoenster	507	Toen de zoon van den kroon- prins bij de geboorte was			

DICHTBLOEMEN, BIJ DE NABUREN GEPLUKT

(DERDE DRUK)

* * *	535	De jonker van 't Sticht	539	Lord Gregory	543
De oude boer aan zijn zoon	537	De onoverwinnelijke vloot	540	Jan, die weent en Jan, die lacht	544
Aan een juffer, met een hondje op haar schoot	538	Liedje	541	De leeuwrik en zijn heer	546
		Aan de zon	542		

I N H O U D

VII

Hamlets alleenspraak	547	Verveling en vermaak	566	Het ontrust gezin	585
Blaauw	548	Hanna	567	Vlinder en bloem	586
De liefde en de dwaasheid	549	Het kind van den huize	568	De grijsaard in de lente	586
De biddende	550	Een zalige, aan de zijnen op		Oene van Sneek	587
De wijnrank en de olm	551	deze wereld	570	Mannenwaarde	587
Nanna	551	Lize	570	Wiegelied, in den kersnacht.	588
Tafelliedje	553	Bemoediging	571	De weduwe	590
Klagt	554	De pijn	572	De spinster	592
De mensch en de vloot	554	Bepeinzing over den tijd	572	Aan Leonore	593
De sterrezenster	555	Job Joren	574	Gebed voor allen	593
Tegenstrijdigheid	556	De oude schooljer	574	Mannenkuischheid	594
Herdersdicht	556	De boekliehebber	576	De grootmoeder	596
Vergankelijkheid. Gesprek tus-		Kinderhulde aan God	576	Landvermaak	597
schen een landman en zijnen		Mijne geliefde	578	Maria Stuart, in de lente	599
zoon, die desnachts van hun		Het lot van allen	580	De vreugde	600
dorp naar de markt te Bazel		Mijne schrijvers	581	Het ongenoemde meisje	600
reizen	559	De klapperman in 1813	581	Aan een schilderkunst-dichter	601
Op den dood van een aap	563	De oude vrouw	582	De krankzinnige in Bedlam	602
Noodiging	563	Mijn vaderland	583	Vrouwenlof	603
De kleine bedelaarster	564	Dischgesprek	584	Waar?	604
Op een marmeren amor	564	Nanni	584	Aan den lezer	606
De dieren	564	Aan drie zusters	585		

VERSTROOIDE GEDICHTEN

(DERDE DRUK)

<i>Gelegenheids- en Mengelgedichten</i>		Ter uitvaart van Cornelis Loots	628	Tusschenzang	644
Aan *** op de vrage: waar-		In het album van W. H. Su-		Slotzang	646
om ik geen Fransche verzen		ringar	632	Zangen, ter gelegenheid van de	
leerde maken?	607	Bij den dood van O** S**	632	algemeene vergadering der maat-	
Het mierennest	609	Op de grafzerk van J. L. Nier-		schappij: tot nut van 't alge-	
Een nieuw gulden A. B. C.	610	strasz, Jr.	633	meen, op den 11 Augustus 1835.	
Ter sluiting der winterverga-		In het album van Mr. S. Ipz.		Voorzang	648
deringen van eene letterlie-		Wiselius	634	Tusschenzang	649
vende maatschappij	612	In het album van P. van Lim-		Slotzang	650
Studenten-tafellied, bij de vie-		burg Brouwer	634	<i>Een twaalftal minneliedjes</i>	
ring der 250ste verjaring van		In het album van Mejufvrouw		(uit de Minnedichtjes. Amst. 1809)	
de vestiging der Leydsche		G** S**	634	Themire	651
Akademie.	614	Ter bruiloft van mijn zoon		Aan Filira	652
Aan mevrouw L** B** op		Mr. H. P. J. Tollens en Me-		Mylon	652
haar verjaardag	615	jufvrouw C. C. van Marle	635	Agathis	653
Op het graf van Rhijnvis Feith	616	* * *	637	Raadgeving	653
Aan Elize, met een ruiker, op		<i>Zangstukken</i>		Blandine	654
haar verjaardag	619	Nieuwjaarszangen, uitgevoerd door		De verklikking	655
Op het trouweest van Mr.		de kinderen van het vondelings-		Clorinde	655
A. S. van Reesema en Vrouwe		weeshuis te Amsterdam.		Aan de meisjes	656
S. E. Scheltus	620	Voorzang	639	Thersander	656
Ter uitvaart van J. L. Nier-		Tusschenzang	640	De jagtpijl	657
strasz, Jr.	622	Slotzang	640	De liefde op het ijs	658
Kerslied, door eene R. K. ge-		Dichtregelen, door een der		<i>Stukjes tot den afval van België</i>	
meente gezongen	625	kinderen opgezegd	641	<i>betrekkelijk</i>	
Aan Mr. A. Bogaers	626	Cantate voor het tweede eeuwfeest		Avondbede in December 1830.	659
In het album van Abm. des		van het seminarium der remon-		's Konings verjaardag	662
Amorie van der Hoeven	627	strantsche broederschap.		Lied der Leydsche studenten	
Aan zekeren minnedichter	627	Voorzang	642	bij hun terugkeer uit het	

leger naar de akademie . . .	663
De algemeene bededag . . .	665
De val der citadel van Ant-	

werpen	667
Aan Chassé en zijne krijgs-	
makers bij hunne terug-	

komst in 't Vaderland . . .	669
De verjaardag van den Prins	
van Oranje	671

L A A T S T E G E D I C H T E N

(VIERDE DRUK)

Aan mijne zangster, na hare	
lange afwezigheid	673
De school der menschen . . .	675
De twee biddenden	677
Meizang	678
De uitredding der Enkhuizer	
schepen	679
De natuur	683
Hans van Leeuwen op de ci-	
tadel van Antwerpen	684
Naar 't land!	686
De tempel van den roem. Een	
oude fabel, op nieuw be-	
rjmd	687
De sneeuw	689
Neem u in acht!	691
De Noord-Amerikaansche jager	692
In de Mei van 1838	695
De Geuzenvrouw te Gouda . . .	696
De wraak	698
Hetschot voor Steenwijk (1580)	705
De gevels van de huizen	707
Wederzien	711
Hondentrouw	711
Kruiderswijnlied, in den war-	

men zomer van 1842	716
De voetval der Gentenaars . . .	718
Liedje op Lizes verjaardag . . .	721
De echtbreekster	722
Lenteliedje	730
Bij een kind in de wieg	731
Oogstlied	735
Jephtaas dochter	737
Bedelbrief, in den langen	
winter van 1844 en 45	742
Susanna van Oostdijk	744
Afscheid	751
Aan mijne zangster	752
Tevredenheid	753
Bij den dood van een kamer-	
meisje	755
De vogelen	756
De visschersweeuw	758
De wijsgeer en het kind	760
De bloemen	761
Grafliedje	763
De pleegzuster	764
Herinnering	768
In een zomernacht	770
De brand	771

Winter	774
Weldoen	776
De overspelige vrouw	777
Bij 't graf	782
De vaandrig te 's Hertogen-	
bosch	784
Aan de maan	787
Dankbaarheid	787
Uit de stad terug	789
Het feest op Elzenstein	790
Mijmering	797
De tehuiskomst	799
's Konings vrijspraak	804
Aardenburg (1672)	805
De grijze zeeman	808
Lofzang aan God	809
De levensgidsen	811
Het onweder	815
Ons vaderland	818
Het gebed	819
Op den dood van het zootje	
van ***	822
De hoop	823
Avondwandeling	824
De muze	828

N A L E Z I N G . O N U I T G E G E V E N E N V E R S P R E I D E G E D I C H T E N

(DERDE DRUK)

Philemon (Legende)	831
Vergeten	839
De rook- en snuiftabak	842
Het groote hallelujah	844
Op de koperen bruiloft van	
een scheepsreeder	846
Een vroege heesterbloesem	847
Dank	849
Bede om hooger hulp	849
Op een kinderbal	850
De dood en het meisje	851
* * *	852
De handschoen	852
Gezondheid	854
Morgen	856
Een grijze bedelaar	857
Ik zou niet weten waarom	858
Feestdrank bij de inhuldiging	
van A. v. Hoboken, als Heer	
van Rhoon en Pendrecht	858
Aan de Mei, in een vroege	

lente	860
In het album van een Gel-	
dersch lusthuis	861
Winteravond-liedje	861
Zonsondergang	863
In het album van jonkvrouw	
* * *	864
In het album van * * *	864
De vergenoegde boer	864
De koopman en de kaper	865
De wind	867
De moederlooze kinderen aan	
hunnen vader	868
De rots in zee	869
Goeden nacht van de armen	
aan de rijken	870
Aan mr. C. F. van Maanen,	
bij zijne aftreding als mi-	
nister van justitie	872
Het graf van Napoleon	873
Het dochtertje van Jäirus	874

De vier elementen	877
De kerkgang	878
Op de koperen bruiloft van	
Prof. Abm. des Amorie van	
der Hoeven	882
Een liedje van Goethe	883
Uitroep, bij eene inzameling ten	
behoefte der choleralijders	884
Het klooster te Rijnsburg	884
Herfstlied	887
De waarde van 't goud	889
Slaapliedje	890
Ter echtviering van den Erf-	
prins van Oranje en Sophia,	
Prinses van Wurtemberg,	
bij hunne komst in 't Va-	
derland	892
's Konings begrafenis	893
Onder de beeldtenis van Ko-	
ning Willem den tweede	895
Het Vaderland	895

G E D I C H T E N .

Kunstgalm.

Wel hem, die door Apol belonkt,
Het hart in kunstvuur voelt ontvonkt,
Het edelst, dat ons klopt in de aadren;
Die de eerkroon van den roem behaalt,
Den zegekrans van lauwerblaadren,
Door Marsias vereerd, door Momus onbesmaald!
Wel hem, der kunst tot wraak geschapen,
Die ze aan des schenders klaauw ontwingt,
En met haar tooverkracht te wapen,
De zielen schokt en binnendringt!
Weg met een rijmelzwerf, die, magtloos op te stijgen,
Geen invloed kent van hooger sfeer,
Maar in het voetzand ligt te hijgen
En deernis wint in plaats van eer!
Nee, volg' geen luistrend oor hem langer:
Zijn koude wanklank roert ons niet.
Het godlijk vuur-alleen is 't kenmerk van den zanger:
Het schittert in zijn oog en vonkelt uit zijn lied.
Wat waant gij, vadge beuzelaren!
Dat gij den kunsttoon treft, dien Pindus zanggod looft?
Verbergt de kruin, verbreekt de snaren:
Apolloos vloek rust op uw hoofd!
Nee, geen weerspanning rijm, aan kreuple maat gebonden,
Die zielloos klept en klinkt, op afgepasten toon,
Werktuigelijke kunst, door smaakloos grauw gevonden,
Is de eedle taal der goón.
Nee, wie in 't kloppend hart geen hooger drift voelt
branden,
Wie kalm en koud het speeltuig snaart,
Die werp' het hooploos uit de handen:
Zijn offer wordt Apol onwaard'! —

't Is hij, met stonter geest geboren,
't Is hij, van duizend uitverkoren,
Hij, stand en kreits ontvoerd door ingeschapen drang
't Is hij, wien Pindus goón de onsterfelijkheid beschoren
Hij, die zich, hun gelijk, in hemelval doet hooren
En die geheel zijn ziel doet leven in zijn zang!
Zoo steeg der vaadren lied op de Agrippynsche toonen
Zoo klonk hun gouden lier, gelijk geen andre klinkt!
't Zijn zij, wier lauwer groent, al gruisen koningskroonen;
Wier heilig loflied rijst, schoon Paros marmer zinkt
Wendt schaamrood de oogen af, kunstmoordende eere-
loozen!
Reikt naar geen zegekrans van onverdord gewas;
Leert, luistrend naar hun godspraak, blozen
En duikt in uw moeras!
Maar, gij, bestraald door heller glansen,
In d'opgetogen geest door Phebus gloed verlicht!
Komt! slaat het tintlend oog op Pindus eerekransen,
En slingert ze om de kruin, den nijd in 't aangezigt!
Komt! zingen wij, verrukt, dat de aarde er van moog
wagen,
Den kouden rijmer stom,
En voeren we uit vervlogen dagen
Der kunsten gouden eeuw weerom.
Streeft voort, het enge perk te buiten!
Stijgt op, stoutmoedig op, het rijmelrot voorbij!
Het tere in afgunst weg, onmagtig ons te stuiten,
En heffe door zijn nijd ons hooger in waardij!
Komt! laat der kunsten outers rooken!
Slaakt zangen, waar het hart in spreekt!
Het heilig offer zij ontstoken,
Den loggen stoet ten spijt, wien, in zijn slijk gedoken
De wierook en het vuur ontbreekt!
1801.

Tafereel van den Vierdaagschen Zeeslag.

Wat hoogt het effen vlak der vloeden
 En plast den rug der stranden week?
 Geen rukwind loeit, geen stormen woeden,
 Geen wolken verwen 't zonlicht bleek.
 Wat kaatst en klotst van allerwegen
 De golven dan de golven tegen
 En kleedt het meir in rouw en nacht? ...
 De heldre hemel blinkt en lacht.

Van waar die blaauwe zwavelvlammen,
 Dat vuur, gespat langs vloed en reë,
 Die slagen, die op de oevers rammen
 En dreunen op den boëm der zee?
 Geen onweer doet het luchtruim blaken
 Geen bliksem vlamt, geen donders kraken;
 Een zomerkalmte kust den grond,
 En — sidddring spookt de plassen rond!

't Is Neerlands vloot, 't zijn Englands kielen,
 Met zeil en vlag aan steng en top:
 Zij doen de baren tuimlend krielen
 En spatten 't zeenat luchtwaarts op;
 't Is oude wrok, op nieuw aan 't gloeijen,
 Die 't vuur doet langs de waatren vloeijen,
 En losbarst in verderf en dood,
 En dondert met gevleugeld lood.

De Ruiter wenkt: de zeilen zwellen;
 't Is rep en roer aan boeg en boord.
 „Ten strijde!” roept hij, „bootsgezellen!”
 „Ten strijde!” rolt de weerklank voort.
 „Men wreke, in eedle drift ontstoken,
 Den hoon, nooit streng genoeg gewroken,
 Den hoogmoed, die ons 't voorhoofd biedt...
 De leeuw vreez' voor den luipaard niet!”

„Staat pal!” weergalmt het, stout en moedig,
 Van Englands vloot den omtrek rond:
 „Staat pal nu, Britten! wreekt u bloedig,
 Al zinke uw laatste kiel ten grond!
 Bedwingt, aan zijn gezag ontworpen,
 Een volk, dat u te lang bedwongen —
 Te lang u heeft bedekt met smaad...
 Ter wraak! het uur der wrake slaat!”

Daar werpt, van veete en wrok aan 't branden,
 Zich magt op magt en drom op drom;
 Daar giert uit de ijzren ingewanden
 Een hageljagt van kogels om.
 Daar teistert, naar de moordbevelen,
 De krijtsorkaan de zeekasteelen
 En overbultert, wijd en zijd,
 Den wraakkreet en het doodsgekrijt.

De Ruiter zwaait en strekt den degen
 En wijst Treslong het roemrijk spoor,
 En Tromp rukt Sweers den vijand tegen
 En vecht Van Hulst en Evers voor:
 Zij dagen Albemarles benden,
 Zij tasten Barkley in de lenden
 En tarten Mings en Askué
 Met al de roovers van de zee!

De bloedvlag rolt de kreuken effen;
 De moord tast rond met gierengreep;
 De donders morslen, waar zij treffen;
 De moed staat pal bij beiden scheep.
 Men acht, schoon eigen kielen kraken,
 Geen slagen, dan die de andren raken,
 En hitst, van bloed verzaad en klam,
 Den dorst op nieuw in heeter vlam.

De laag barst los: de kielen keeren
 En buldren weer ter wederzij';
 Men vuurt in wenden en laveren
 En rept de lont aan loef en lij;
 Men wart zich in elkanders vioten,
 Dat weerzijds raas en sprieten stooten,
 En boort, zoo diep men scheepstuig ziet,
 Maar telt elkanders zeilen niet.

Geen magt verdunt, hoe dicht omgeven,
 Hoe fel bestookt of kloek verrast;
 Geen zeil wendt uit den slag den steven,
 Spijt grondschoot en gevelden mast.
 Vergeefs versmelt er tal van knechten;
 Gewonden en verminkten vechten
 En blazen, stervend, nog hun moed
 Hun spitsbroers in het wraakziek bloed!

Gelijk staan Brit en Nederlander,
 Gelijk, voor 't eerst, in 't krijgsgeding;
 Hun beider bliksem zengt elkander,
 Hun kogels botsen onderling.
 De woede raast van beider schepen;
 Wie aangrijpt voelt zich aangegrepen;
 En wie zijn prooi tot gruis vermaalt,
 Besterft het, als hij zegepraalt.

Niet feller storten boschgedrogten
 Zich woest en ziedend op elkaar;
 't Zij afgeweerd of aangevochten,
 Ze boeten 't worstlen even zwaar.
 In 't vlammen van gehitsten toren,
 Verstompen ze op elkaar hun horen,
 En brullen moord en schrik door 't bosch
 En wringen, eerst verscheurd, zich los.

Maar heftig blijv' het bloed aan 't koken
 En geen der kampers wijke of zwicht',
 Het zwaard moet eindelijk opgestoken:
 Het nachtfloers schuift het strijdperk digt.
 „Beeft!” gilt het afscheid, „beeft dan morgen!
 Met woekerwinst betaalt ge 't borgen!
 Den laatsten dag, die nog u wacht,
 Bekoopt ge met uw langsten nacht!”

Met weerzin strijkt de vlag van boven,
 Met weerzin klieft het anker 't zand;
 Met weerzin wordt de wraak verschoven,
 Die 't Neerlandsch harte gloeit en brandt.
 „Beef, Albemarle!” roepen ze allen:
 „Beef, England, met uw duizendtallen:
 Geen druppel bloeds, door u gestort,
 Waar ge ons geen kop voor schuldig wordt!”

Maar, 't zonlicht toont zich 't feit te schamen
 En de ochtend keert, in rouw gehuld;
 De wolken pakken stuivend zamen,
 De stormvlaag, die ze losscheurt, brult.
 Natuur, gestoord in 't vreedzaam rusten,
 Staat dreigend op langs zee en kusten;
 En toont, bij de aanbraak van den dag,
 Wat zij in 't strijden meê vermag.

Verschriklijk zweept de wind de baren
 En spat ze elkaar in wedloop voor;
 Baldadig scheurt hij zeil en garen
 En splintert mast en stengen door.
 De kielen, diep in 't nat bedolven,
 Herrijzen eensklaps met de golven
 En vlammen op hun vijand neer,
 En zinken naar den afgrond weer.

De donder gromt met forsch geklater
 En rolt langs dek en boorden heen;
 Tot bergen zwelt het vliegend water
 En barst tot op den boem van een.
 Het stampend schip, in 't wild geworpen,
 Kan 't nederplassend nat niet sloppen,
 En zwalpt, uit koers en streek gejaagd,
 Aan 't geeslen van d'orkaan gewaagd.

Dan vruchtloos spilt hij woede en krachten,
 En teistert wat hem weerstand biedt;
 Dan vruchtloos beukt hij beider magten:
 Men telt dien derden vijand niet!
 Hij havene, in zijn baldervlagen,
 De kielen, ver van een geslagen
 Of brijslend, op elkaar gestort:
 Geen vuurmond, die gesloten wordt!

Vergeefs de takels afgesmeten,
 Gegierd, dat romp en bodem beeft;
 Vergeefs de kabels stuk gereten:
 Geen bootsman, die zijn zeilen reeft!
 Barste alles uit gewricht en harren,
 Men waagt zich om elkaar te sarren,
 En is alleen, wat knelle of prang',
 Voor 't koelen van de woede bang!

Onschendbaar, wat ook moog verzwinden
 Eischt Neerlands wimpel 't oud ontzag;
 Gerust, in alle vier de winden,
 Toont Ruiters zijn ontrolde vlag.
 Geen schandvlek zal hare eer besmetten!
 Geen noodstorm zal zijn moed verzetten,
 Noch breidlen ooit een leeuwenkracht,
 Die England en de zee veracht!

Wie is er, die in 't nijdig blaken,
 Die kracht schokt uit haar naven los?
 Wie is er, die zich diets durft maken
 Te brallen met den leeuwendos?
 Hij zal de klauwen deerlijk branden!
 Hij brengt zijn stukgestooten tanden
 Druipstaartend t'huis voor roofgewin,
 En krimpt zijn zwellende onmagt in.

Mislukt is uw vernietel pogen,
 Gefnuikt, o Brit! uw troetelwaan;
 Uw onmagt heeft uw hoop bedrogen,
 En Neerland sard' uw bliksems aan!
 Vergeefs bezwoert gij, 't af te matten,
 Vergeefs, de schande 't na te spatten,
 En 't in te zwelgen voor uw deel...
 Haar klauw klemt om uw eigen keel.

Diep, diep erkent ge, in 't vruchtloos veinzen,
 De loosheid op den moed onnut;
 Diep eindelijk voelt ge, in 't eerloos deinzen,
 Uw kracht tot zwichtens uitgeput.
 Hij wijkt, de Brit, hij zoekt zijn gaten!
 Hij bergt en hecht zich op zijn platen,
 En ankert met gekeerden boeg,
 De zee noch Neerland sterk genoeg!

Daar schuilt hij, loerende uit zijn holen,
 De luipaard, voor zijn prooi te kleen;
 Daar schuifelt ze, achter 't net verscholen,
 De slang, en lokt den leeuw er heen.
 Maar vruchtloos, hem een strik te zetten:
 Die leeuw verwacht zich in geen netten;
 Hij tuchtigt wie hem krijg verklaart,
 Maar acht de list den strijd niet waard'.

Verkrop dan, Brit! uw wrok geduldig,
 Leer krimpen, eer u 't zwellen rouwt;
 Gelukkig, schoon de schandstraf schuldig,
 Zoo thans verachting ze u onthoudt...
 Maar, neen! niet strafloos heeft, in 't razen,
 De nijd zijn gift weer uitgeblazen;
 Niet strafloos weer den moed gehoond,
 En 't slangenhoofd den leeuw getoond!

Neen, neen! hij zal het eerloon vergen
 En 't bloed, dat hem ten zoen behoort;
 Niet kostloos zal hem valsheid tergen,
 En vlugten met de zege voort:
 Hij zal zijn kracht tot wraak verlagen
 Het roofdier uit het moordhol jagen,
 En sleuren 't naar de vlakke weer,
 En pletten 't, rondgeslingerd, neer!

Breek aan, o dag, die 't aan zult staren!
 Gewenschte morgen, licht en blink!
 Hef rasser 't hoofd van uit de baren,
 Opdat de Brit er te eer in zink'!
 Daag schooner aan de ontgloeide kimmen,
 Nu Neerlands praal ten trans zal klimmen;
 Nu Neerlands vuist, in gift en gal,
 Den dollen zeehond smoren zal.

Hij rijst, de dag, die de eer zal wreken,
 De dag van roem, van schande en straf!
 De Ruiter doet weer d'aanval steken
 En sleept den Brit den Theems weer af.
 Op nieuw zijn lont en moed ontstoken,
 Op nieuw de lagen losgebroken,
 En wijd en zijd, langs strand en stroom,
 De lucht verpest van zwavelstoom.

„Brand los! grijp vast! klamp aan en enter!”
 Weergalmt op nieuw de krijgsschreeuw voort.
 Men grijpt en rijt en scheurt aan flenter,
 En vuurt en vecht en klampt aan boord.
 Men schaaft de stevens weer te splinter,
 Men zwenkt ze hier en draait ze ginder,
 En zet zijn vaarttuig op de proef,
 Dat slingert tusschen lij en loef.

Men werpt en zwaait met dreg en bijlen
 En haakt ze vast in boord en gang;
 Men bonst terug wie over ijlen,
 En sabelt in het digt gedrang.
 Men smakt op zij', wie 't waag' te stuiten;
 Men dringt, wie indrong, weer naar buiten
 En stort zich worstlend in den vloed...
 De vloten drijven in haar bloed.

Hier jaagt, tot op den boom doornageld,
 Een redloos wrak het noodshot rond;
 Maar vruchtloos, waar het kogels hagelt,
 Schreeuwt de angstgil uit metalen mond!
 Vergeefs zijn hulp- en reddingkreten!
 Vergeefs gekapt en uitgesmeten:
 En lek gestopt en droog gepompt,
 Geen prooi, die aan den klaauw ontkomt!

Daar peilt, tot in den grond geschoten,
 De ranke romp het peilloos meir;
 Daar stort in de overladen booten
 Het pakkend volk zich gillend neer:
 Maar eensklaps kantelt magt van troepen
 Door 't overwigt de ligte sloepen,
 En plompt en plast in 't ruime sop,
 En zoekt er 't zinkend wrak weer op.

Ginds blindt een zwarte nevel de oogen
 En wentelt zich om schip en want;
 De vlam en 't vuur slaan naar den hooggen,
 En hol en opstal staan in brand.
 Vergeefsche raad, in d'angst te zoeken!
 De vlam grijpt vlag en touw en doeken,
 En zengt, zoo ver zij vonken spat,
 En 't kruid — het kruid heeft vuur gevat!

Het kneust en kraakt en ploft en klettert
 En scheurt en smijt de kiel van een:
 Zij breekt en barst en splijt en plettert,
 En 't volk stuift door de wolken heen.
 Het ijzer, wars van eigen zwaarte,
 Vliegt rond, als spaanders van 't gevaarte;
 Het anker werpt zich op de reë,
 En 't vreeslijk vuur ontsteekt de zee.

Verschriklijk weerkaatst allerwegen
 De teisterslag van de oorlogsroë:
 De lijken slaan den hemel tegen,
 De wrakken sparren d'afgrond toe.
 't Neemt alles deel aan de ijzren plagen
 't Krint alles voor de geeselslagen,
 En schrikt en trilt van d'oorlogsschreeuw
 Behalve Neerlands waterleeuw.

Laat buigen dan wat op dorst steken,
 Laat zwichten, wien 't aan krachten faal';
 Laat England dan de horens breken,
 Voor Neerland is de zegepraal!
 Geen weerstand stuit die zee van vuren!
 Zij zeng' tot binnen Londens muren!
 Geen druppel bloeds vervloei' te min,
 Want Englands trots verdrinkt er in!

Hij valt, hij zwicht, hij knarst de tanden,
 Hij buigt, de Brit, hij bluscht de lont!
 Hij ziet zijn schepen redloos branden:
 Zij zinken met zijn waan ten grond!
 Hij laat den hoogmoed kruipend zakken;
 Hij strijkt de vlaggen van zijn wrakken,
 En wordt als krijgsbuit meêgesleurd,
 Van bloed en schaamte roodgekleurd.

Triomf, het pleit is uitgewezen!
 De slang kwijnt aan den leeuwenbeet!
 De zegevlag is opgehezen;
 Gedaverd heeft de zegecreet!
 De Brit leert Neerlands lof vermelden!
 Hij volgt den sleep der waterhelden,
 Ten borg van zijn verloren pleit,
 En tuigt van Neerlands meerderheid.

Triomf, zwiert uit uw gloriestanders,
 Betennumers van het zegevrocht!
 Triomf, roemruchte Nederlanders!
 Geluk op d'eedlen wedertogt!
 Het vaderland strekt de armen open:
 't Mogt veilig op zijn zonen hopen!
 't Wacht juichend in zijn schoot hen weer,
 Gelauwerd met onsterflijke eer.

Maar, hoe! wie is 't, die stout en schendig,
 Die welkomst in zijn spijt vertraagt?
 Wie is hij, spoorloos en ellendig,
 Die weer den leeuw tot worstlen daagt?
 Wie moet zijn zege nog vergrooten?
 Wiens bloed zal vloeijen bij 't vergoten',
 En meê getuigen, wijld en zijld,
 Van Neerlands moed in strijd op strijd?

Wie is 't? ... Ter hulp! aan roer en reepen!
 Wend om! wend om! bespaar uw roem!
 De zwangre zee gaat zwaar van schepen!
 't Is Robbert, Englands waterbloem!
 Deins, Neerland! met uw matte benden,
 Leer vlugten, leer den steven wenden;
 Behoed uw vlag voor dieper smet,
 En drijf in uw moeras te wed.

Maar, neen! de lafheid moog zich sparen,
 De val is grootsch, dien de eer gebiedt!
 Wie de overmagt in 't schild durft varen
 Verlaagt zich door de neerlaag niet.
 Neen, strafloos zet ge niet uw tanden,
 o Brit! den leeuw in de ingewanden;
 Niet kostloos zuigt uw heete dorst
 Het hartebloed uit Neerlands borst!

Staat pal! ontsluit uw donderkelen,
 Wreekt, helden! elken geeselslag!
 Ontsluit ons nieuwe schriktafreelen,
 Afzigtlijk nare vierde dag!
 Wat zult ge? sleept gij Neerlands luister,
 In 't zinken, meê naar 't nachtelijk duister,
 Of kroont haar, als gij nederdaalt,
 Een roem, die zonder zinken praalt?

Ja, schittrend zal die luister klimmen
 Door mist van tijd en toekomst heen:
 De vierde dag verlicht de kimmen
 Voor Neerlands grootscher roem alleen.
 De Ruiter staat, en biedt den steven!
 Geen Britten doen de Ruiter beven;
 Al heft hun waan den trotschen kop,
 De Ruiter steekt dien hooger op!

Sta vast dan, Brit! met alle uw magten!
 Geen trots make u de zege diets!
 Waar dapperheid en moed u wachten,
 Zegt zwakheid en vermoeijng niets.
 Vergaan, wie ooit den leeuw verkloeken!
 Laat Robbert Albemarle zoeken!
 Laat England barsten aan zijn waan,
 De Ruiter zal de Britten staan!

Laat baldren dan de moordmusketten,
 En dreun' de lucht van 't wraakgegil,
 Laat vuur de zee in vlammen zetten,
 En dring' de bloedstroom ze uit haar kil!
 Laat teistren al de foltertuigen!
 Laat al wien 't lust de nekken buigen,
 En krimpen voor het Britsch geweer,
 De Ruiter buigt den nek niet neer!

Vergeefs zijn flanken aangegrepen,
 Hij duizelt, wie er 't hoofd aan stuit;
 Vergeefs geboord tot in zijn schepen,
 Wie ze indringt, dringt ze nooit weer uit!
 Geen zee van dwergen zal 't gelukken
 Dien muur van helden om te rukken!
 Al staan er storm en golven voor,
 Zijn vastheid breekt de branding door.

De spijt moog vrij de woede litten,
Haar onmagt strekt den waan ter straf
Verheft uw donders, trotsche Britten!
Zij stuiten op uw koppen af.
Wie aan uw bliksem ook zich brande,
Gij schiet op Neerland hem te schande;
Wie laf het hoofd voor snorken bukk',
Op Neerland bonst gij 't uwe stuk!

Verspild zijn uw bezweken krachten,
Verijdeld is uw zegepraal;
Verdumd zijn uwe ontelbre magten,
Vermield, o Brit! ten vierdemaal!
Ten vierdemaal den strijd begonnen,
Ten vierdemaal den Brit verwonnen,
Den Brit ontzag en pligt geleerd,
En Neerlands grootheid onverzeerd!

Daar druipt lij weg, van schrik bekropen,
En angstig ziet hij rugwaarts om;
Hij bloost zijn havens in te loopen,
En vindt er smaad voor welleskom.
Zijn schaamte ontveinst vergeefs zijn wonden:
Zijn neerlaag galmt uit duizend monden,
En gunt geen weerwraak aan zijn haat,
Dan de afgunst, die ze alleen hem laat.

Triomf! ten spijt van wien 't moog deren,
Stijgt Neerland op, in steiler vlugt!
Laat de afgunst in haar gift verteren,
Want Neerlands lof doorstroomt de lucht.
Laat duin en zee dien lof vervangen!
Het vaderland weergalmt van zangen
En schatert uit in 't zegelied:
„De leeuw vreest voor den luipaard niet!”

Uitboezeming.

Hém vloeit het hemelsch bloed door de onverbasterde
ader,
Hém, die weldadig is uit ingeschapen zucht;
Hij toont zijne afkomst aan van dien algoeden Vader,
In wiens ontsloten arm de lijdende onschuld vlugt;
Hij is het beeld van d'Albehoeder,
Hij, hulp en toevlugt van zijn broeder,
Wien de omzwaai van het noodlot treft;
Hij, in wiens ziel der deugden moeder,
De deernis, zich verheft.

Ja, uit haar milden schoot alleen
Ontspruit wat goed is en verheven. —
Geen vlek moog op uw wandel kleven,
Gij koude, met een hart van steen!
Wat strenge pligt gij na moogt leven,
Dat maakt niet deugdzaam, wreedaard, neen.
De deugd is teeder en liefvallig;
Zij spreidt den zegen om zich heen.
Die deugd alleen is God gevallen;
Er is er, zonder liefde, geen.

Wat doemt gij, vrome boetgezant!
En wilt dat 's hemels wraak den zwakken mensch
verniele?

Wat slaat uw geeselende hand
En scheurt het ligchaam op, tot heeling van de
ziele?

Och, smoor dien vloekreet in uw mond:
Pleng zegen, zegen om u rond:
Zie daar des hemels reinste leere!
Vertroost den droeven in den nood,
En boet en vast niet, God ter eere,
Geef, God ter cere, d'armen brood.

Wat schimpt gij op uws broeders druk,
Gij, trotsche rijkaard! onverteederd?
't Is niet dan 't misdrijf, dat vernedert,
Maar nooit verneert ons 't ongeluk. —
't Gebrek gilt rond: verhoor zijn stenen:
't Heeft niets dan oogen, om te weenen,
Dan tranen, die uw hand niet droogt!
Och, laat ze u vruchtloos niet bespatten!
Neen, wissel ze in, de laatste schatten,
Waarvoor 't uw hulp te koopen poogt.

Waar vlugt gij, droeven? vlugt niet, neen!
Komt, voelt mijn hart van deernis kloppen:
Waar jaagt een valsche schaamte u heen?
Waar wilt ge in de enge borst het nijpend wee ver-
kroppen?

Eischt, broeders! wat mij 't noodlot gaf,
Ik smeek u 't als een weldaad af;
Dat toch uw leed geen bijstand schuwe!
Klaagt! neemt mijn hulpe, deelt uw pijn;
Eischt! wat mijn heil is, is het uwe,
Spreekt! wat uw smart is, is de mijn.

Neen, schroomt niet, schaamlen! aan mijn borst
Den nood, die u vertoert, te klagen:
Dáár, stilt uw honger, lescht uw dorst;
Neemt wat gij mist en hoeft; neemt, zonder kwellend
vragen.

Och, moest ik ook, om u te voên,
Mijn laatste brood door midden breken,
'k Zou 't met een dankbren traan doorweeken;

'k Zou ijlings u ter hulpe spoèn,
En andren niet van de eer versteken,
Op hanne beurt wel mij te doen.

Wie is hij, die zich ginds, met schrik,
De ontvleeschde handen slaat voor de oogen?
'k Lees angst en argwaan in zijn blik:
Hij schreit mijn deernis aan en schuwt mijn mede-
doogen.

't Is een misdadige, die vlugt,
Die 's hemels straf gevoelt en aardsche straffe ducht,
En in gebrek en vrees zijn leven poogt te rekken:
Hou stand, rampzaalge, die mij vliedt!
Keer, 'k wil uw ziel ten troost, 'k wil u ten bijstand
strekken,
Ik wil uw redder zijn; ik ben uw regter niet.

o Zoetst gevoel van 't menschlijk hart!
Wat haalt bij uwe onschatbre waarde?
Gij zuigt het moordend gift uit d'angelsteek der
smart,
En stort, gelijk een God, den zegen uit op aarde!
Neen, valt den redder, die u hoedt,
Rampzaalgen! niet gebukt te voet,
Met opgetogen dankbetooning:
Uw redding viel zijn deernis ligt:
Zijn deugd verschafft zichzelf belooning...
Hoe duurder hij u dient, hoe meer gij hem verplicht.

Ja, 't hulpzaam harte zwelt en jaagt
En heft zich juichend naar den hoogen,
Als 't, weenende in zijn vreugd, den traan der smarte
vaagt
Van de ingegroefde wang, van de uitgekreten oogen.
Wat vraagt het naar erkentenis
Daar weldoen zelf 't een weldaad is,
En 't zelf den dank zich weet verschuldigd?
Belangloos in 't gevoel, bewierookt of gelaakt,
Vereert en looft het God, wien 't nog te meerder
huldigt,
Daar hij ons d'eersten pligt het zoetst genoegen maakt.

God! moog, ten tegenwigt van 't wee,
Dat reinst gevoel zich meest verheffen!
't Voert alle deugden met zich meê,
't Weert alle rampen, waar zij treffen.
Heel 't menschedom zij, door menschenmin,
Één maagschap en één huisgezin:
't Zij 't ademe in paleis of stulpe. —
God, teederst vader van uw kroost!
Ge onthieldt mij schatten, 't wee ter hulpe,
Och, laat mij tranen, 't wee ten troost.

Jan van Schaffelaar.

Toen 't vuur der tweedragt vlamde in 't rond
En veld won voor zijn gloed,
Toen 't land zich tegen 't land verbond,
Verhit op eigen bloed:

Toen Hoeks- en Kabeljauwsgezind,
Door woesten haat gespoord,
Door d'eigen dollen wrok verblind,
Zich zat braste aan den moord:

Toen 't buitenlandsche krijgsgeties
Voor slot en vesten kreet,
En 't fel inwendig knagend vier
Naar Neerlands hartaar beet:

Toen leefde Jan van Schaffelaar,
Met heldenziel in 't lijf,
Stoutmoedig in het bangst gevaar
En ongehoord bedrijf.

Wie Curtius van Rome noem',
Geev' Schaffelaar den lof,
Wiens meerder deugd, met minder roem,
Den Romer overtrof.

Verborgene deugd is dubbel schoon:
Haar vlekt geen vlejertij,
Die al de deugd der koningskroon
Ontluistert in waardij.

Gij vraagt mij weer een hartig lied,
Op vaderlandschen trant:
Ik weiger u mij zangen niet,
Zij zijn voor 't vaderland. —

Toen Utrechts fel ontvlamde wrok
Haar bisschop had ontzet,
En stout zijn knechten tegentrok
Met veldspeer en musket:

Toen 't Amersfoortsche krijgsgeweld
Den Stichter bijstand bood,
En 't hem ontweldigd Barneveld
Belegerde en beschoot:

Toen leefde Jan van Schaffelaar
Met heldenziel in 't lijf,
Stoutmoedig in het bangst gevaar
En ongehoord bedrijf.

Hij klimt den steilen toren op
Met achttien rappe mans,
En geeselt op der Hoekschen kop
Met slagen uit den trans.

Hij daagt des vijands bussen uit
En kaatst hun vlammen weer,
En hagelt uit een damp van kruid,
Een jagt van kogels neer.

Hij beukt en kneust wie naken mag,
En houdt onwrikbaar stand,
En velt en stort met houw en slag
Er honderd neer in 't zand.

Maar, de overmagt verwint den moed,
Hoe fier enforsch gespoord:
In 't eind vervloeit het dapperst bloed
En 't heldenvuur versmoort.

Verschriklijk rolt het stormgerucht
En 't wraakgeschreeuw in 't rond;
Het krijgsgeluid scheurt de lucht
En davert langs den grond.

En kerk en toren schudt en kraakt:
Ze wagglen daar ze staan;
Het vuur, dat langs de leijen blaakt,
Grijpt kerk en toren aan.

„Wat raad?” roept Jan van Schaffelaar,
„Mijn makkers in 't verdriet!
Al lach ik om mijn lijfsgevaar,
Ik lach om 't uwe niet.”

„Geef op, geef op dan kerk en trans!”
Gilt alles, diep ontsteld:
„Breek af dan de ongelijkste kans,
Eer gij 't met ons misgeldt.

De toren brandt, de grondvest trilt:
Wie kent hier schrik noch schroom?
Geef op, geef op! geen tijd verspild!
Wij stikken in den stoom.”

„Wij geven 't op, wij geven 't op!”
Roept Schaffelaar, met spijt:
„Wij buigen dan den harden kop,
Verwinnaars in den strijd!”

Maar, „Neen!” zoo schreeuwt hun ruw getier,
„Eerst losprijs voor ontslag!
Of smoren zult ge in vlam en vier,
Spijt opgaaf en verdrag!”

„Wat eischt dan nog uw woest misbaar,
Gevoelloos voor ons leed?”
„Wij eischen Jan van Schaffelaar!”
Vervolgt de woeste kreet.

Maar, „Neen!” herhaalt het kloek bescheid
En aller luider stem:
„Zoo hem uw wraak den dood bereidt,
Zij treffe ons dan met hem!”

Maar, „Neen! zoo wis, zoo waar ik leef!”
Valt Schaffelaar hen in:
„Wie 's vijands wraakeisch tegenstreef’,
Waardeert mijne eer te min!

„Aan mij is de eer, aan mij de pligt,
Zoo heilig aan mijn moed!
Op mij-alleen weegt heel het wig
Van aller dierbaar bloed.

„De grondvest trilt, de toren brandt,
De tijd eischt kort bestel:
Reikt allen, reikt voor 't laatst me uw hand,
En vaart voor eeuwig wel!”

Hij rekt de leden rank uit een
En hoort geen weerspraak meer;
Hij wringt zich door het kijkgat heen
En ploft van d'omloop neer.

„Daar hebt gij Jan van Schaffelaar!”
Weergalmt hij in zijn val:
„Verbrast en deelt hem met elkaar,
En lescht uw heeten gal.

„Steekt op de klingen, forsch en zwaar,
Bluscht bussen en musket:
Daar hebt gij Jan van Schaffelaar...
Mijn makkers zijn gered!”

Hij stort, hij valt, hij ledebraakt
En stuiptrekt in den dood,
En 't bloed, waarnaar de woede blaakt,
Beschaamt en kleurt ze rood.

Het krijgsvuur bluscht, de brand gaat uit
En 't schriktooneel wendt af,
Maar de eerkroon, aan geen zwaard ten buit,
Omtuift het heldengraf.

Wie Curtius van Rome noem’,
Geev’ Schaffelaar den lof,
Wiens meerder deugd, met minder roem,
Den Romer overtrof.

B e d e.

Wél hem, die 't wislend lot te ontzien heeft noch te
duchten;

Die zelf zijn erfgoed bouwt en 't werken zich niet schaamt;
Die, onbekend en vrij, in vaderlandsche luchten,
Op eigen bodem aamt.

Hem, wien zijn kudde kleedt, hem, wien zijn wingerds
drenken,

Hem, wien zijn akker voedt en graan tast in zijn schuur;
Hem, wien, bij zomerbrand, zijn boomen schaduw
schenken,

Bij winterkoude, vuur.

Gezegend, die dus leeft, die, met zijn lot te vreden,
Voor vloed noch ebbe schroomt in 's werelds ranke kiel;
Gezegend, die dus zwoegt, met onvermoeide leden
En onbezwaarde ziel.

Gelukkig boven peil, die, warsch van aardsche zorgen,
Des daags met ijver zwoegt en 's nachts verkwikkend rust;
Wien de onschuld wiegt in slaap en wien zij, elken morgen,
Weer vrolijk wakker kust!

Schenk, hemel! mij dat lot: schenk, na zoo zoet een leven.
Mij eens een kalmen dood, in diep vergeten staat;
En dat geen marmren praal, voor trotschaards opgeheven,
Mijn needrig graf verraad'.

Naar het Engelsch van POPE.

Bemoediging.

Makkers! roept geen wee en ach,
Om de rampen van den dag,
Om het leed van luttel stonden
En de smart van ligte wonden,
Die geen wanhoop heelen mag:
Rooit de distels uit uw gronden,
Met een opgeruimden lach.

's Avonds zinkt de zon in 't meir,
Maar des ochtends rijst zij weer,
En zij droogt de digte droppen
Van de nabeweende knoppen,
En zij spreidt er goud op neer.
Moog ons 't lot van daag verschoppen,
Morgen brengt het hoogst eer.

Waartoe toch zoo dwaas gemord?
't Leven is reeds veel te kort
Lang genoeg voor zielsverdrieten,
Maar te vlugtig voor 't genieten;
Dikwijls in den bloei verdord!
Laat de bron dan niet vervlieten,
Die zoo ligt geledigd wordt.

Griefft het nijdig lot een poos,
Trefft het ons, meêdoogenloos,
Met versnelde teisterslagen
En het wig van duizend plagen,
Vruchten uit Pandoraas doos:
Laat de rozen dorens dragen,
Aan de dorens groeit de roos!

Waagt dan, speelt dan, vrij en blij
In des levens loterij,
Schoon zoo karig met haar prijzen;
Wien zij thans die toe moog wijzen,
Morgen is 't aan u of mij:
't Laagste heeft de kans tot rijzen,
't Hoogste staat den val nabij.

Werpt den teerling onvervaard:
Spelen is geen zuchten waard;
Laat den vrek van angst verkniesen,
Wie wil winnen, leer verliezen,
In geluk en druk bedaard. —
Stond ons zelv' ons deel te kiezen,
Och, wie leefde er ooit op aard?

Neemt dan wat u 't lot bereidt:
Gistren stond, in nedrigheid,
Quintius zijn grond te delven;
Thans, in kapitoel-gewelven,
Staaft hij Romes majesteit;
Morgen kromt hij weer zichzelf
In zijn boerschen arbeid.

't Noodlot houdt de stalen spil:
't Keert die naar zijn blinden wil,
Door geen reden te overtuigen:
Wie dan wijs is, leer zich buigen,
Hou zich voor dien doove stil;
Sla zijn zwaai uw hoop in duigen,
Glimlacht om die kindergril,

Droeven! wisch uw oogen droog;
Tilt geen aardsche ramp zoo hoog,
Door geen tranen te overkomen.
Hoe veel schat gij, hoogstgenomen,
't Wuft geluk, dat u ontvloog?
't Is alleen wat blijder droomen
Allen zit de vaak in 't oog.

Op dan! op, verheugd van zin!
 Woekert met uw klein gewin,
 Leert uw korte blijdschap sparen,
 Laat den droeven weemoed varen:
 De aarde loont dien veel te min;
 Over vijftig vlugge jaren
 Heeft een ander menschedom ze in.

Kort uw leed met wijzen spot;
 Bergt u voor het tuimlend lot;
 Leert zijn gunst bij voorraad borgen,
 Maar vergeet voor weergaaf zorgen,
 En bedriegt den blinden god:
 Rekt het uitstel elken morgen
 Door verlenging van 't genot.

Dobbert rustig langs den vloed,
 Schuilt, zoo ras de storm er woedt,
 En ontduikt de dondervlagen;
 Treffen onverwachts de slagen,
 Duldte ze met geharden moed;
 En, mag weer het zonlicht dagen,
 Koestert u in zoeler gloed.

Dus, geliefkoosd vriendental!
 Smaak te minder 's levens gal
 Om te meer zijn zoet te smaken:
 Moog het ook een wijsheofd wraken,
 Dartel door het tranendal;
 Leer 't geluk u dienstbaar maken,
 Spijt het wentlend lotgeval.

In het album van een bevallig landmeisje.

't Minnewichtje zwierf verjaagd:
 't Had zijn moeder moè geplaagd,
 En zij joeg, door niets verbeden,
 Uit den hemel 't naar beneden,
 Waar het, kermende in zijn nood,
 Bad om schuilplaats en om brood.

Jonge Chloé vond het wichtje
 Met de traantjes in 't gezigtje,
 En zij boog zich aan zijn zij:
 „Knaapje!” sprak ze, „kom met mij:
 Och, hoe stormt en giert het buiten!
 'k Zal u hutje en hart ontsluiten.”

't Wichtje prees, in looze vreugd,
 Chloées schoonheid naast haar deugd,
 En sprong dartlend met haar mede;
 't Wischte de oogjes, wel te vrede,
 En vergat welras zijn smart
 In haar hutje en in haar hart.

Thans beproeft de guit zijn treken
 En vliegt om door buurt en streken,
 En ontvlamt en zwiert zijn lont;
 Grijpt zijn pijlen, treft en wondt,
 En lokt duizend herders binnen,
 En doet duizend herders minnen.

Alles is in rep en roer:
 't Wichtje groeit in al 't rumoer,
 En verleidt, in 't listig kozen,
 Al de minnaars tot trouwloozen
 Maar wie Chloé hoort en ziet,
 Wordt ten tweedemale 't niet.

In haar hartje stelt het wetten,
 Om haar hutje spant het netten,
 En het vangt er ziel en zin,
 Willig of weerspanning, in!
 't Lokaast uit haar wenkbrauwboogjes,
 En het ketent met hare oogjes.

Toeëigening.

Meisje, dat uw beeld herkent!
 Vindt gij ligt de zwakke prent
 Flauw van schets en weinig sprekend:
 Liefde heeft mij ze uitgeteekend.
 Minnegoodje! zie in gunst
 Uit hare oogjes op uw kunst.

Ode aan de Dichtkunst.

Wie zijt gij, door geen grens te perken,
 Verheven geest! onstoffijk beeld!
 Wat zijt ge en wat uw wonderwerken,
 o Dichtkunst, echte godenteelt!
 Van waar die ongepeilde krachten,
 Die, uit een vuurstroom van gedachten,
 Zich storten op 't ontroerd gemoed?
 Van waar, in 't ongevroegd ontwellen,
 Die drift, die 't hart doet hooger zwellen,
 En ombruist door 't ontstoken bloed?

Daar zijn er, wier ontvlamde pennen
 Dat vuur doen vonklen in hun lied;
 Daar zijn er, die uw almagt kennen,
 Maar die haar schetsen, zijn er niet.
 Door breidelband noch boei te stuiten,
 Stijgt ge omvang en begrip te buiten
 En kent geen afgebakend spoor,
 Maar drijft op nooit gekorte vleuglen,
 Ten spot van wetten en van teuglen.
 't Heelal en 't ongeschaapne door.

Gij vaagt ons met uw tooverlonken
 De neevlen weg van ziel en zin;
 Gij schept en ademt met uw vonken
 Uw zusters vuur en adem in.
 Gij schittert, gij, de schrik der snooden!
 Als keursteen aan de kroon der goden,
 Als luister van hun feestdich uit;
 Gij laat uw lauwrn niet versterven
 Voor Zeuxis gloënde wonderverven
 Of Spartaas dondrend krijgsgeluid.

Gij zijt het, die in hooger kringen,
 Voor lager dwang u nooit verzaakt;
 Die nooit zich schatting af laat dwingen,
 Maar al wat is zich cijnbaar maakt;
 Gij zijt het, die in 't heerlijk pralen,
 Geen luister schept uit vreemde stralen,
 Maar flauwer lichten luister leent;
 Die, vonklend, in uw gouden noten,
 In verwen, door geen tijd verschoten,
 De krachten van al 't schoon vereent.

Waar heerscht gij, vorsten, die, vermetel,
 Uw banvloek haar in 't aanzigt spat?
 Waar huist gij, dwingren, aan wier zetel
 De wilkeur haar in klusters vat?
 Wie durft haar tot het juk verwijzen?
 Wat woelt gij, wreevle Dionyzen!
 Die ze aan uw troon te keeten tracht?
 Terug! zij zal uw purper zengen,
 Zij zal u smaad voor lauwrn brengen,
 Bij d'afschuw van het nageslacht.

Terug, met legerspits en dolken,
 Verwinnaars, trots op roem en buit!
 Buig, overmoed der heldenvolken!
 Haar adem bluscht uw luister uit.
 Wat jammert ge om uw nederlagen,
 Kleinmoedigen, te diep verslagen
 En schaamrood om uws vijands lof?
 De dichtkunst hoort, zij wreekt uw zuchten,
 Zij komt: de Magareërs vlugten,
 Zij spreekt: Messene ligt in 't stof.

Wie is er dan zoo steil gevaren,
 En bukt niet voor haar almagt neer?
 Een Orpheus trilt de gouden snaren,
 En de afgrond geeft zijn prooi hem weer.
 Wie zijn ze, zoo verstaald van harten,
 Die rotsen in versteendheid tarten,
 En tijgers, in hun hol vergrijpsd?
 Wie loochnen 's wonders wapentuigen?
 Het marmer neigt, de rotsen buigen,
 De dichtkunst wenkt, en Thebe rijst.

Neen, oudheid, rijk in fabelvonden,
 Hier beuzelt wis uw speling niet:
 Moog geest noch brein die kracht doorgronden,
 Gevoel' ze, wie ze in de aadren ziet!
 Getuig', wie, tot haar dienst verheven,
 De ziel voelt aan de oraaklen kleven,
 Die ze uit haar tempels galmen doet;
 Besliss', wie, in haar glans gezeten,
 't Heelal durft voor haar lonk vergeten
 En wegs melt in haar toovergloed.

Die gloed, wat wanklen moge of wijken,
 Vlamt eeuwig, door geen magt gestuit:
 Verweldigers van honderd rijken!
 Uw bloedstroom dooft dat vuur niet uit.
 De dichtkunst, u ter straf geschapen,
 Daagt vreeslijk eens uzelv' te wapen,
 En toot zich met de zegekroon;
 Zij teistert de aartsgeweldenaren,
 't Zij met de bliksems der Pindaren,
 't Zij met Alceüs dondertoon.

Die gloed, den zwaai van 't lot te boven,
 Straalt bastaardij in 't blind gezigt;
 Het nachtfloers, door haar voorgeschoven,
 Verzengt hij met zijn vlamvend licht;
 't Verheevne doet hij schooner pralen;
 De waarheid zet hij in zijn stralen
 En stelt haar naakt aan 't misdrijf voor;
 Hij stroomt, met nooit getaanden luister,
 De domheid na in 't zwartste duister,
 En teekent haar afzigtlijk spoor.

Wie mag, o gloed! uw vuurstroom gronden?
 Wie is uw wondren oorsprong wis?
 Waar grenst gij, aan geen peil verbonden,
 Oneindige, als de godheid is?
 Wie mag uw diep geheim verraden?
 Wat geest ontwart de wonderdaden,
 De tooverkracht van 't gloeiend lied?
 Terug van 't nooit gelukt bedoelen!
 Daar zijn er, die uwe almagt voelen,
 Maar die haar schetsen, zijn er niet.

Het geplukte bloempje.

AAN LIZE.

Lieve bloem! waar is uw blos?
Welk een wreedaard reet u los
En versmeet u, na 't genieten? —
Ziet gij wel die kleur verschieten?
Och, wat vlugt de schoonheid snel!
Lieve Lize! ziet gij 't wel?

Arme bloem! waar bleef uw gloor?
Gistren nog verguldde Auroor
Zorglijk uw fluweelen blaadjes,
Thans verstrooit de storm uw zaadjes,
En verstuipt uw dorren knop...
Lieve Lize! merk het op.

Arme bloem, verbleekt van kleur!
Gistren trok uw balsemgeur
De oogen naar uw gouden verwen:
Thans vertreedt men u in 't sterven,
En geen Zefir stort een traan...
Lieve Lize! denk er aan.

Arme bloem, vertrappt in 't zand!
Och, een enkle wulpsche hand
Reet uw teedre kroon aan stukken:
Droeve vrucht van dartel plukken!
Bloempjes zijn zoo ras onttooid:
Lize! neen, vergeet het nooit.

Goede reis aan mijn jongste dochttertje,

bij hare geboorte.

Levenshulkje! steek in zee,
Voer uw vrachtje naar de reë,
Die ginds opblaauwt uit de baren:
Kindje-lief! geluk in 't varen!
Dobber zoet en zachtjes voort:
Welkom en geluk aan boord!

Ginderheen geleidt de togt;
Ginderheen, langs klip en bogt,
Waar de wijkplaats ligt verscholen
't Heuglijk eind van al ons dolen.
Goede reis naar de overzij!
Vóór den wind en gunstig tij

Maar, helaas! hoe blij van geest,
Vaders hart is diep bevreesd
Voor de stormen, die u dreigen,
Stormen, onze zeeën eigen...
Dan ik rust op Gods bestel:
Laat me u kussen en vaar wel!

Neen, niet altoos, dierbaar kind!
't Gaat niet altoos voor den wind,
Regt op de oevers aangelegen:
Dikwijls loopt de reis ons tegen;
't Gunstig koeltje draait en keert
Nog gelukkig, die laveert.

Dikwijls stuwt een dolle orkaan
Al zijn vlagen huilend aan,
Die de golven woest doen koken
En den steven fel bestoken,
Tot dat boord en bodem beeft:
Wel hem, die zijn zeilen reeft.

Dikwerf werpt een dondervlaag
Mast en takels overstaag,
Rukt en ploft ons in de kolken,
Neemt en smijt ons naar de wolken,
Kneust ons kieltje lek en rank,
En verplet het op een bank.

Wel hem, die, langs effen vloed,
Rustig naar de haven spoedt;
Die aan 't slingrend roer blijft waken,
En zijn ankers weet te haken;
Die de diepten zorglijk peilt,
En zich op geen klip verzeilt!

Steek, mijn kindje, steek in zee,
Dobber zacht naar gindsche reë;
Rol uw wimpeltje uit de kreuken.
Moog geen storm uw scheepje beuken...!
Maar, ik rust op Gods bestel:
Laat me u kussen en vaar wel!

Zucht bij de ramp van Leyden,

op den 12 Januarij, 1807.

Ja, 'k zag het gloeiend puin van de omgestorte muren
En rilde toen ik 't zag:
Wat eeuwen slopens moest verduren,
De grondvest en de onwrikbre muren,
Vergruisd, verbrijzeld door één slag!
Bedaar, geschokte geest, herroep, met kalmer zinnen

't Afzigtelijk tafreel, dat voor mijn oogen spookt;
 Dring anderwerf dat schouwspel binnen
 En staar den steenklomp aan, waaruit die bloedplas
 rookt.

Bedwing nw huivrende angstvervoering,
 Vaag nacht en nevel weg, die 't uitzigt u belet;
 Heradem, krimpand hart, ter prooi aan uwe ontroering,
 En met het gloeiend puin door d'eigen slag verplet!

Maar, God! wiens kouder ziel bedare,
 Op nieuw versmelt de mijne in 't wee, dat zij herziet;
 Wiens onversaagder blik den jammer tegenstare,
 Mijn blik, mijne oogen kunnen 't niet.
 Rolt voort dan, ongekuischte toonen!
 Klink somber, doffe snaar, van tranen nat geweekt!
 Moge elders de eer de kunst bekroonen,
 Ze is stom, waar 't nokkend harte spreekt.

o Euvlen, die te wel onze eigen blindheid staven!
 o Vruchten van den gruwelvond! . .
 Wat werktuig, groote God! spatte alles uit zijn naven,
 Plofte alles op d'ontzonken grond?
 Geen bliksem, door uw alvermogen,
 Ter straf, geslingerd uit den hoogen,
 Geen donder van uw vuist, tot gramme wraak gespoord,
 Maar 't hooggeroemd vernuft, waarop wij, wormen,
 bogen,
 't Gewrocht van onze vlijt, het werktuig van den moord.

Men zegt, dat op den stond, toen Leydens grondvest
 kraakte,
 Toen 't solfer met den hemel streed,
 Toen de aarde dreunde, 't luchtruim blaakte,
 En de afgrond verder openspleet:
 Men zegt, dat op dien stond de geest des doemlings
 waarde,
 De geest van helschen Schwartz, met gruwzaam vreugd-
 gevoel;
 Men zegt, dat toen zijn schim, teruggesleurd van de aarde,
 Is neergeploft in dieper poel.

Ja, boet' hij daar al 't wee, dat eeuwen reeds be-
 schreiden,
 Dat Neerlands boezem scheurt, van hartebloed bespat!
 Viel, drukte op hem-alleen de ramp van 't jammrend
 Leyden,
 En 't puin van de omgeworpen stad!

Wroet, wroet niet, met verscheurde vingren,
 o Moeder, naar uw zuigling rond;
 Vergeefs, die steenen weg te slingren:
 Wat weet gij waar uw woning stond?
 Laat af, laat af van 't hooploos dwalen . . .
 Maar, wie zet moederliefde palen?

Wat weerstand, die haar moed verbaast?
 Zij rukt gevaarte en steenklomp neder,
 Zij vindt haar kind verpletterd weder
 En zinkt er zelf verpletterd naast!

Wien roept gij met uw luide kreten,
 Lief wichtje, dat de handjes wringt?
 Zijt gij van God en mensch vergeten,
 Dat niet uw klagt ze in de ooren dringt?
 Och, arme wees! 't is vruchtloos kernen!
 Wie mag zich uwer nog ontfermen,
 Waar nergens troost meer overschiet?
 Vergeefs kruipt gij dien puin hoop nader
 En krijt om moeder en om vader . . .
 Helaas, de dooden hooren niet!

Waar strompelt ge op uw krukje henen
 Gij, kranke grijsaard, zwervensmoè?
 Wat poogt ge om hulp en troost te weenen?
 Gij mist tot zelfs de tranen toe.
 Wat zoekt en tast en grijpt ge in 't ronde?
 Geen hand, die heul brengt aan uw wonde
 Geen schouder, die uw zwakheid beurt:
 De rank, waar langs gij de armen regtte,
 De halm, waaraan ge uw leven hechtte
 Werd afgeknot en weggescheurd.

Spoed aan! geen klagt, geen tijd te spillen,
 Rampzaalge, door uw smart ontzind!
 'k Hoor ginds een vrouw, een wichtje gillen:
 't Is ligt uw gâ, 't is ligt uw kind . . .
 „Help!” roept hij, „help me er henen rukken;
 Trap al mijn rijkdom vrij aan stukken,
 Geef, geef mij vrouw en kind slechts weer.”
 Men graaft, men boort; men vindt ze . . . o smarte
 De zuigling krijt aan 't moederharte,
 Maar 't moederharte klopt niet meer!

Wien beurt gij op uw matte schoudren,
 o Zonen! uit dien grafkuil voort,
 Terwijl gij rouw pleegt om uw oudren
 Welligt in 't eigen puin vermoord?
 Waar gaat gij 't bloedig rif geleiden?
 „Wij gaan 't herkennen,” zeggen beiden
 „'t Is zwart gevlekt van stof en slijk.”
 Zij siddren, daar zij 't nederstrekken,
 Zij wasschen 't bloed af van de trekken,
 En, hemel! 't is huns vaders lijk!
 o Aaklig tal van schriktafreelen,
 Die spoken voor mijn scheemrend oog!
 Laat andren met uw schets zich streelen,
 U galmen op een toon, die 't hart verrukken moog!
 Het mijn, van diepen rouw doordrongen,
 Schreit zang en klanken stom, die rillen van mijn luit;
 Al wat ik huivrend heb gezongen,
 Drukt niets dan siddring uit!

Lig, doffe lier! ter neer: uw dienst is me overbodig;
 Wijk, magtelooze heul der tooverzoete kunst!
 'k Heb troost voor 't morrend harte noodig:
 God! schenk mij dien in gunst.
 Kroone andren thans dan de eerelover,
 En hang' het luistrend oor aan 't galmen van hun lied;
 'k Heb tranen voor den rampspoed over —
 Gezangen heb ik niet.

De hertenjagt.

De ridder van Holster, het hart vol van moed,
 En het bloed
 Vol van vuur, trok aan 't jagen.
 De horens doorklonken het bosch op en neer,
 En de echoos weergalmden en kaatsten ze weer,
 Voor dat nog de dag was aan 't dagen.

De herten verschrikten, en vlugttten gezwind,
 Als de wind,
 Voor de spere en kogels;
 't Was rep en rumoer, waar men rende en men blies,
 En 't hondengebas en het paardengebriesch
 Verjaagden de ontwakende vogels.

Men draafde het bosch op en neer, neer en op,
 In galop,
 Dat de stammen bewogen;
 Men snuifde het stof en men stoof en door heen,
 En 't was als of ridders en knapen door een
 Op rossen met vleugelen vlogen.

Zoo hield men het vol, wat men mogt en men kon,
 Schoon de zon
 Reeds den grond had gespleten;
 Men smachtte, ter lessching van 't vuur en den moed
 Naar buit en naar stroomen van 't nagejaagd bloed,
 En reeen en riddersen zweetten.

Maar eindelijk schoot men een hert, in zijn loop,
 Overhoop,
 En het suizebolt neder:
 De honden bespringen het, wreed om het felst,
 De ridders doorboren hun prooi om het snelst,
 Nog duizenmaal feller en wreeder.

Vergeefs heft het dier den verstervenden kop
 Nog eens op,
 En schijnt deernis te smeeken;
 Vergeefs barst zijn woede, stuiptrekkend, nog uit;
 Men sleurt het door stof en door struiken als buit,
 En doet al de veldhorens steken.

De ridder van Holster reed, moedig en fier
 En met zwier,
 Naar zijn slot met zijn knapen;
 Het vreugdegeschrei wederkaatste in de lucht;
 Men blies en men schalde met juilend gerucht,
 En klinkte met speeltuig en wapen.

Maar, eensklaps verneemt hij gedruis in de streek
 Van de beek,
 En een plassend geklater:
 Hij sluipt er naar toe, en hij gluurt langs een boom,
 En zoekt er, en staart er, en ziet van den zoom
 Een badende nimf in het water.

Zijn boezem wordt eng, en hij hijgt, en hij trilt,
 En hij gilt,
 En barst uit in vervoering;
 De schoone springt op, en zij schreeuwt, en vliegt heen
 En laat den verbijsterden ridder alleen,
 Ter prooije aan zijn brandende ontroering.

In 't eind rent hij heen, en hij vindt zijnen drom
 Wederom,
 Maar met dolende zinnen.
 Het hert werd, doorboord, van zijn knapen getorscht,
 Zijn hart lag, doorboord, in zijn hijgende borst,
 En zoo trok men 't slot weder binnen.

Verjaardag.

Nimmer moeigerende Tijd,
 Voerman, die den wagen rijdt
 Over bergen en door dalen!
 Laat mij, laat mij adem halen:
 Waar toch jaagt gij in galop?
 Voerman, hou eens even op.

Welk een onafzienbaar end
 Hebt gij rustloos afgerend,
 Zonder pleistren, zonder poozen,
 Over dorens en langs rozen,
 Onverdacht op weg en spoor,
 Tusschen klip en afgrond door!

Vijfentwintig jaren lang
 Holt gij met gezweepten gang,
 En vergeet uw span te stallen,
 Door wat noodweer overvallen!
 'k Zit te duislen van d'orkaan
 Voerman leg eens even aan.

Sneller dan een bliksemschicht
 Snort mij alles voor 't gezigt;
 Wat zich opdoet aan mijn oogen,
 Is als rook voorbij gevlogen;
 Waar ik ginds den blik op sla,
 Laat ik aanstonds achterna.

Gistren joeg uw doller vaart
 Toomloos door een rozengard,
 Waar ik bloemen vond te plukken;
 Maar gij bleeft mij voorwaarts rukken:
 Ik vertrad den schoonsten knop,
 En den doren greep ik op.

Toef eens, keer eens, zwenk eens vlug,
 Voerman, langs uw baan terug:
 'k Heb op reis zoo veel vergeten,
 En verloren en versmeten;
 Hou eens op toch! keer eens weer!
 Maar gij hoort of keert niet meer.

Waar toch met die drift naar toe?
 Jaagt gij dan uw rossen moè
 Om den slagboom te eer te winnen,
 Waar ons rusten zal beginnen?
 Waar dan (zeg het) stuit uw draf?
 En gij antwoordt: „Aan het graf.”

Daar, helaas! en daar alleen
 Loopt dan 't hobblig rijpad heen,
 Dwars door hui en onweersvlagen;
 Daar eerst einden pijn en plagen,
 Daar ontsluit de rust de poort...
 Voerman! rij in Godsnaam voort!

De ijzeren eeuw.

Stof niet, met ontzind geschreeuw,
 Steiloor! op uw gouden eeuw,
 Die geen penning gouds zag blinken;
 Smaal niet, in verblinde spijt,
 Op de vrucht van onze vlijt,
 En den schat, waar wij meê klinken,
 Trots Saturnus bedeltijd.

Wel ons, dat Prometheus gunst
 Ons het laatst koos voor zijn kunst
 En de klei zoo langzaam kneedde!

Wel ons, dat uit Pyrrhaas dragt
 Zwakker teelt is voortgebracht,
 Die, met rust en lust te vrede,
 Om den waan der Titans lacht.

Schimp niet met ontzind geschreeuw,
 Steiloor! op onze ijzren eeuw,
 Die geen nijd wekt aan de goden;
 Die, door slechter niet verjaagd,
 Schot en lot geduldig draagt,
 En, in lief en leed vervloden,
 Kronos gunst niet wedervraagt.

Droeve gunst, te bijster groot!
 't Aardrijk liet den zwangren schoot
 De ongeteelde vrucht ontglippen;
 Honig droop uit schors en riet,
 Nektar vloeide uit elken vliet,
 En de melk vloot in de lippen,
 't Zij men drinken wilde of niet.

Vindt gij 't ligt gekocht vermaak,
 Vrienden! wel het best van smaak,
 Hoe aanlokkend zich 't vertoone?
 Voelt gij niet het liefst den lust
 Eerst ontvlamd en dan gebluscht;
 En verrukt niet meest de schoone,
 Die men minst gemakkelijk kust?

Ver van ons 't eenzelvig heil,
 Dat, voor elken luiaard veil,
 d'IJver-zelv' ontwent te zorgen;
 Weg die vreugd in overvloed,
 Die geen kieschen smaak voldoet,
 Maar die, gistren reeds als morgen,
 Walging wekt van al het zoet.

Zoo vervloog die gouden tijd,
 De aandrift en den prikkel kwijt
 En ontzenuwd van 't genieten:
 Altijd bloeide 't lenteloof,
 Altijd hing de vrucht te roof,
 En de vooglen en de vlieten
 Suisden altijd de ooren doof!

Mathcid hield er de armen vast:
 Nimmer smeed men pijn en mast
 Van de bergen neer in 't water;
 Nimmer bragt een vlugge buis,
 Dwars door tij en stroomgedruisch,
 Bij 't weergalmend vreugdgeschater,
 Puik van Britschen haring t' huis.

Nimmer werd het woud belaagd,
 Noch een houtsnip opgejaagd,
 Noch de heihaas neergeschoten

Nimmer feestmaal aangedischt,
 Noch de most tot wijn gegist,
 En in klaar kristal gegoten,
 Uit den zeeplas opgevischt.

Nimmer greep een rappe moed
 Paarlen uit den hollen vloed,
 Gouderts uit de steenrotskloven;
 Nimmer smolt men 't oeverzand
 Tot doorschijnend diamant,
 Noch sloeg ooit arduinen hoven
 De aarde op 't weigrend ingewand.

Vrienden! roept geen tijd terug,
 Die, te heerlijk stroef en stug,
 Van zijn boerschheid zou doen geeuwen;
 Die, op rang noch aanzien prat,
 Drijfveer noch beleid bezat,
 En, tot schâ der volgende eeuwen,
 Afbrak waar hij aanvang had.

Wel ons, dat het rijp verstand,
 Door behoefte ontboeid van band,
 Nu zijn kiemen weet te ontwikkelen!
 Wel ons, dat een sporende eer,
 Zoet en prangend, keer om keer,
 't Vlug vernuft, door gouden prikklen,
 Opvoert tot een hooger sfeer!

Wel ons, dat het blij vermaak,
 Thans van ongemeener smaak,
 Door geen walging wordt bekropen;
 Wel ons, dat het lokkend zoet,
 Eertijds een verwaarloosd goed,
 Thans met zorg valt aan te kooplen,
 Slechts door arbeid en door moed!

Vloek klev' op des luiaards rust!
 Vrienden! werkt met vlijt en lust:
 Werken smooit de zielsverdrieten;
 Dwingt de wankle gunst van 't lot;
 Viert tot loon uw neiging bot;
 En, verbiedt men u 't genieten,
 Des te zoeter is 't genot!

Trots der dwazen luid geschreeuw,
 't Welzijn dan van de ijzren eeuw!
 Vrienden! ze is ons allen 't naaste.
 Wee hem, wie haar zoet verpest
 En belastert wat ons rest!
 Ze is, beweert men, de allerlaatste:
 Wat het laatst komt is het best.

Mijn levenslampje.

Flikker door des werelds nacht,
 Levenslampje! vonkel zacht,
 Niet met trotsch geschoten stralen
 Die verblinden, waar zij pralen,
 Of verzengen door hun kracht:
 Levenslampje, vlam en flonker
 Als een starlicht in den donker
 Met een onbenijde pracht.

Blinke en blaak' het stout gemoed
 Tergend en in laaijen gloed,
 De afgunst in de grijnzende oogen;
 Zwaai' het zijne ontstoken lont
 Roekloos door de ruimte rond
 En vermetel naar den hoogen;
 Blaaz' de trotschheid en de waan
 Telkens weer de fakkel aan,
 Tot de brandstof zij vervlogen
 En het lemmeit uitgegaan!

Sluit u voor dat vlammen digt,
 Levenslampje, dat mij licht,
 Door geen hoogmoed aangeblazen,
 Noch begluurd door duizend dwazen,
 Met den nijd in 't aangezigt.
 Laat die heller spranken schijnen
 En verschieten en verdwijnen
 En verzwinden in hun vaart;
 Levenslampje! licht de mijnen,
 Tot de liefde de asch vergaart.

Schittert aan een steiler trans,
 Heft u met gevreesder glans,
 Met ontleenden pronk en luister,
 Glinsterwormen, uit uw duister! —
 Zwaait, in uw gewaagde vlugt,
 Vuur en vlam door ruim en lucht,
 En beproeft, in 't aamloos reunen,
 Uw ineengeschroeide pennen,
 Trotschaards, door uw val berucht! —
 Dring den blonden god der dagen
 Uit zijn gouden zonnwagen
 En ontheister beemd en bron:
 Blaker, wulpsche Phaëton!
 Praal met uw geleende zon,
 En verdool in 't hollend jagen,
 Tot Jupyn den bliksem tilt
 En in 't stof u nederdrikt!

Koester, waar ge uw stralen spreidt,
 Levenslampje, dat mij leidt!
 Flikker, door geen damp verschoten,
 In uw engen kring besloten,
 Door geen hoogmoed uitgebreid.
 Laat er schittren, laat er tanen,
 Maar verberg u voor de orkanen,
 En versteek uw stillen gloed
 Voor den woesten zwijmelvloed,
 Die zijn golven zilt met tranen
 En zoo dikwijls kleurt met bloed.
 Laat het stormen, laat het razen,
 Maar verschuil en sluit u digt,
 Levenslampje, dat mij licht!
 Tot een sterker togt zal blazen,
 Die uw zachten glans verbleekt,
 Maar een andre pit ontsteekt.

Het bloempje van de hoop.

In des levens rampwoestijn,
 Vrienden, groeijen rozen;
 Rozen, die welriekend zijn,
 Groeijen in den zonneschijn,
 Bloeijen er en blozen.

Maar, voorzigtig, dartle hand,
 Die de bloem wilt plukken!
 Van de scherpgepunte plant
 Rijt een vlijmende angeltand
 U te valsch aan stukken.

En, bedrogen, schoon hij slaag',
 Wie de bloem mag rooven:
 Naauw ontscheurd aan struik of haag,
 Is haar blos verlept van vaag
 En haar geur verstoven.

Vrienden, och! de roos verbleekt
 En verlokt niet langer;
 't Afdedorde knopje breekt,
 Maar de doren wast en steekt,
 Van besmetting zwanger.

De open wonde gaapt en bloedt
 En verdiept bestendig;
 De angel knaagt en vlijmt en wroet,
 En vergiftigt met zijn gloed,
 En verzweert inwendig,

Vrienden, wie hij boort in 't hart
 Zorgloos voor 't verrassen!
 Staan uw wonden droef en zwart
 Ik weet balsem voor uw smart,
 'k Weet er kruid voor wassen.

't Is niet als de roos van fleur,
 Doodlijk in 't bekoren:
 't Is van onverpesten geur,
 Groen en onvernist van kleur,
 Zonder valschen doren.

't Schiet en bot uit slijk en stof
 Schoon het rampen regent;
 't Groeit en bloeit in elken hof,
 Tot des wijzen Planters lof,
 Die onze akkers zegent.

Teistren ons de orkanen wreed
 Met hun distelroede;
 Kwijnen we aan den angelbeet,
 En belacht het lot ons leed
 In verstaalde woede:

't Kruidje spreidt zijn geuren rond,
 Balsemzoet van wasem:
 Legt het op uw diepste wond,
 't Maakt weer lijf en ziel gezond
 En het hart haalt asem.

Weegt u 't hangend hoofd te zwaar
 Onder 't leed gebogen:
 Riekt het lagchend kruidje maar
 Aanstonds is de hemel klaar
 En de damp vervlogen.

Moet gij gindsche bergen op,
 Dwars door netelstruiken,
 Staroogt op den steilen top:
 't Kruidje staat in vollen knop
 Op de kruin te ontluiken.

Loeit met aaklig schrikgeluid
 De afgrond ginds u tegen,
 Als zijn kaak zich opensluit,
 Tilt het kruidje 't hoofd er uit
 En het wasemt zegen.

Wien dan 't gif in de aren sloop,
 Laat hem 't kruidje rieken;
 Zoek' hij 't, waar zijn voetpad loop
 't Is het Bloempje van de Hoop:
 Plukt het, arme zieken!

't Is dat bloempje, rein van fleur,
Argloos in 't bekoren;
't Is dat bloempje, zoet van geur,
Groen en onvernist van kleur,
Zonder valschen doren.

Neemt en tast en riekt het vrij,
Kweekt het in den boezem;
't Opent zich, hoe guur het zij,
En bemaalt het barst getij
Met verjongden bloesem.

't Wordt een groenend schaduw dak,
Als de orkanen loeijen;
En verdort een enkele tak,
Dien de storm, in 't woeden, brak,
Duizend andre bloeijen.

Blakere ook de bliksembrand
Bloemgewas en loover,
Sla hij onzen oogst in 't zand
En verwoest' hij vrucht en plant,
't Kruidje schiet ons over.

Laat de roos door valschen schijn
't Argloos hart verrassen;
Schuil in d'angel boos venijn,
Ik weet balsam voor uw pijn,
'k Weet er kruid voor wassen.

't Leeft en bloeit met lust en tier
Al de jaarsuizenen;
't Groeit en pronkt tot lof en sier
Van den teedren Hovenier,
Die den hof deed groenen.

Willem de Eerste.

Wat drift doorwoelt mijn kloppende aren,
En zet mij 't zwellend hart in gloed?
Wat kracht is in mijn ziel gevaren?
Wat heilig vuur doorstroomt mijn bloed?
Een godheid rolt van voor mijn schreden
Der jaren sluijer van 't verleden,
En leidt mij door der eeuwen nacht:
Wat wondren zal ik op zien dagen!
Langs waar d'onwissen blik geslagen?
Verrukking, leen me uw tooverkracht.

Verdoof, o roem van duizend helden!
Ga schuil in 't stof van tijd en graf:
Waar deugd en moed voor grootheid gelden
Wint Neerland u 't in grootheid af.
Krimpt in, Romeinen! buigt u, Grieken!
De glans van Neerlands ochtendkrieken
Verdooft uw trotschen middaggloor!
Deinst, schimmen, van triomf omtogen!
Zinkt weg van voor mijn starende oogen,
Want Nassaus beeld verrijst er voor!

Het rijst, van hellen glans omschonen,
Door tijd noch wentlend lot verdoofd;
Het rijst, door nacht en neevlen henen,
Gelauwerd om 't eerwaardig hoofd.
Nog vlamt, aan de ijzren heup geregen,
Zijn schriklijk staal 's lands beulen tegen,
En toont zich met hun bloed gekleurd;
Nog pronkt, als zegelmerk van trouwe,
De wond, die Neerland stortte in rouwe,
Door Spanje in 't eerlijk hart gescheurd.

o Held, die me aanblijkt uit uw luister!
Ik duizel op uw schittrend spoor;
Waar rukt gij me uit het tastbaar duister
Dien ongepeilden lichtstroom door?
Kan 't zijn? ontzinkt me, in mijn vervoering,
De zwarte schandeeuw van beroering,
Waarin mij 't nijdig lot verstiet?
Kan 't zijn? omzweeft me, op al mijn treden,
De weerglans van der vaadren zeden,
En leef ik bij hun nakroost niet?

Ja, 'k zie u, nooitvergeten dagen,
Geboekstaafd met ondoofbaar goud!
'k Zie wondren, waarvan eeuwen wagen,
En kindsche krachten, 't lot te stout.
'k Zie de onvolwassen sterkte kampen,
Die, worstlend met een zee van rampen,
De heerschezucht uit den zetel stoot;
'k Zie 't nietigst volk, verachtst van waarde,
Den geesel van den schrik der aarde,
Wiens scepter Cost en West gebod.

Ja, breekt van uit den stroom der tijden,
Gij, borgen van die wondren! aan:
Verschijnt! getuigt het foltrendst lijden,
En staaft hoe 't leed is doorgestaan!
Stijgt op! beschaamt uw bastaardloten,
o Vaders, uit hun hart verstooten!
En blozen ze om hun heldenstam!
Breekt los van uit uw strafspelonken,
Gedrogten, van den moordlust dronken,
En tuijt hoe u de roof bekwaam!

Wie is hij, in dien drom van schimmen,
 Dat monster, waar de hel van gruwel?
 Wie is hij, die mij aan komt grimmen,
 Den walgende afgrond uitgespuwd?
 Wie is 't? zijn tijgerblikken waren!
 De looden lip met borstelhairen
 Krult grijnzend naar de koopren kaak;
 Hij slaat de klaauwen, rood bedropen,
 Bloedgulzig naar zijne offers open,
 En smacht van nooit geleschte wraak:

't Is Alva. Spanjes grondvest kraakte,
 Toen 't schrikdier losbrak uit den band;
 De schoot, die 't als met afschuw slaakte,
 Kromp weg van gift en solferbrand.
 Hij is 't! hij komt met dolk en keten!
 Geen bloedhond moordt met scherper beten,
 Geen roofgier hongert meer naar buit;
 Hij is 't, hij zwiert zijn martelroede,
 En kookt van wrok en tiggerwoede,
 En gilt zijn duivlenwellust uit!

Hij is 't! hij komt! 't zal Neerland gelden!
 Naar Neerland stuwt de hel hem voort;
 Hij trapt op Vlaandrens vruchtbre velden
 En blaast en schuifelt schrik en moord.
 Aan Flips verkocht hij al zijn plagen:
 Aan Flips, wel waard dien steun te vragen,
 Die gruwlen, in zijn hof gebroed.
 Hij is 't! hij komt met krijg en knechten,
 En rooft voor Spanje Neerlands regten,
 Bezoldigd met haar hartebloed.

Ter hulp! wie zal de landpest stuiten,
 Die aangiert met uitheemsch geweld?
 Wat borstweer houdt den springvloed buiten,
 Dien grens noch afstand palen stelt?
 Terug, terug! hij woedt verbolgen:
 Wat stand houdt heeft hij ingezwolgen,
 Vergruizeld, wat hem weerstand biedt;
 Reeds rijzen zijn verbrede plassen;
 Reeds wankelt Neerland op hare assen...
 Maar — Nassau staat, en wankelt niet.

't Is hij, met Perseus kracht gewapend,
 Die 't schrikdier op zijn prooi verrast;
 't Is hij, die 't, naar zijn offers gapend,
 Kloekmoedig in de hartaar tast;
 't Is hij, die, trots geweld en listen,
 't Gedrogt den roofbuit zal betwisten,
 Dien 't aangrint in gesarden dorst;
 't Is hij, die al 't geweld der vloeden,
 Der stormen, die op Neerland woeden,
 Terugstuit op de stalen borst!

Daar stond zij, bleek en doodsch verlegen,
 De Maagd, van hulp en heul ontbloot;
 Haar schaker stuift haar vlamvend tegen,
 En dreigt en brengt haar schande en dood.
 Om niet, dat, sinds haar prilste jaren,
 Hoe trouwloos ook haar hoeders waren,
 Geen smet mogt kleven op haar jeugd;
 Om niet, dat ze elken klaauw ontwongen,
 Ontzag voor zich heeft afgedwongen,
 Gehandhaafd door hare eigen deugd:

Vergeefs! geen deugd, geen drang van beden,
 Geen wraakkreet komt den gruwel voor:
 Een ijzren arm omvat haar leden
 En grijpt tot in haar boezem door.
 't Geweld, verhit in boos begeeren,
 Zal de ongerepte wreed schofferen,
 Vertrappln haar in slijk en draf:
 Reeds wriingt ze in wanhoop heen en weder,
 En zwijmt voor 't woedend ondier neder,
 Maar — Nassau keert den gruwel af!

't Is hij — wat de oudheid moog verdichten —
 Die d'ontrek van gedrogten vaagt;
 't Is hij, die, trouw aan ridderpligten,
 Te wapen vliegt voor Neerlands maagd.
 Hij scheurt van haar bezweken lenden
 Den booswicht, die haar waagt te schenden,
 En redt de diepverdruchte bruid;
 Hij vaart, om 't cerloos gruwelplegen,
 Het razend ondier vreeslijk tegen,
 En daagt het tot vergelding uit.

Die kamp zal Spanjes hoogmoed rouwen,
 Beteuglen zal hij 't roofgewin;
 Europa zal dien strijd aanschouwen,
 En zien er les en voorbeeld in.
 Streng zal de kreet van bloed en magen
 d'Ontrouwen voogd tot reekning dagen
 Voor misbruik van geleende magt;
 Streng zal de wraak de tuchtroe beuren,
 Den rooverklaauw 't gezag ontscheuren,
 In weerwil van zijn reuzenkracht!

Ter heirvaart! op! het pleit beslechten!
 Den dwang de trotsche wiek gekort!
 't Is Flips, die trapt op wet en regten,
 't Is Neerland, dat vertreden wordt!
 Ten bijstand, wie hare eer wil wreken!
 Den Spanjaard straffen, niet hem smeeken:
 Geen klagt dringt tot tirannen door!
 Den nek van uit den band gewrongen,
 Ten wedstrijd moedig meêgedongen,
 Want Nassau vecht u allen voor!

Laat de uitkomst achter neevlen wijken,
 En 't zwerk ga van verwoesting zwaar
 Hij zal de bergen effen strijken
 Voor de opvaart van zijn heldenschaar.
 De heerschzucht moog de tanden knersen
 De martelboeijen vaster persen,
 Maar Nassau knot haar geesclroe;
 De bloedraad moog zijn vierschaar spannen,
 't Geweten krimp' voor zielstirannen,
 Maar Nassau zweert het vrijheid toe!

De pestdamp moog den omtrek smetten,
 En dooven 't opgaand flonkerlicht,
 Maar Nassau zal hem palen zetten,
 Al demp' zijn lijk de giftwel digt!
 Laat stormen over stormen jagen,
 Hij wringt zich door orkaan en vlagen
 En slingert ze onverzeerd uit een;
 Dreig' Neerland op hem stuk te spatten,
 Te vaster blijft hij 't nog omvatten,
 Gerust, wat neerploffe om hem heen.

Zoo staat, schoon Jovis gramschap donder
 En 't hemeldak de pijlers kromm',
 Zoo staat er Atlas rustig onder
 En strekt er steunende armen om.
 Al waggel ook 't geschokt gevaarte,
 Hij dwingt het in gelijke zwaarte
 En klemt het op zijn aspunt vast;
 Al dreigt het op hem neer te breken,
 Nog staat en torscht hij, onbezweken,
 Hoogmoedig op den hemellast.

Maar, doller teistren woester vlagen
 De rotsen, op hun wortels pal;
 Te scherper blyt, in 't gulzig knagen,
 De springvloed op den koopren wal.
 De donder brult, de stormen huilen,
 En slaan en plettren wal en zuilen
 En 't heilge spat in stof te niet;
 De bliksems van het Zuiden branden
 En vlammen neer op de offeranden,
 Die de outerdwang zijn Moloch biedt.

Waar tast ik in dien nacht van rampen,
 Onzeker wat ik aangrijp, rond?
 Ik volg, door de opgepakte dampen,
 Verwoesting langs d'outzonken grond.
 Is 't waarheid? zult ge uw moordbesluiten,
 Segovia! te onzalig uiten,
 Ter gunst van Spanjes martelleer?
 Zal Flips, door vuur en folterluigen,
 Het kostbaarst bloed uit de aders zuigen
 En spatten 't op zijn purper neer?

Ter hulp! ik zie zijn gruwelrotten
 En de offers, voor hun wraak geroofd
 Reeds rooken ginds de hofschavotten
 Van Egmonds romp en Hoornes hoofd
 Ter hulp! de houtnijt smookt en vonkelt!
 De vlam, die langs de lijken kronkelt,
 Brengt d'opgewrongen kreet omhoog!
 Ter hulp! daar hoor ik de offers gillen,
 Die stervend op de lausen drillen,
 Tot schouwspel aan 't wellustig oog!

Terug! waar jaagt de schrik mijn schreden
 Door jammuren en door gruwlen voort?
 Waarheen, door de omgerande steden,
 Bij maagdenkracht en vrouwenmoord?
 Waar volg ik, dwars door vuur en vonken,
 Den roof, die, ongelescht en dronken,
 Den muil al wijder openspart?
 Waar dwaal ik, daar de bloeddorst martelt,
 Met kindren aan de zwaarden dartelt,
 En trapt op 't zwanger moederhart?

Weg, uit dien digten drang van plagen,
 Waar 't angstig bloed van afschrik stolt
 Terug van Alvaas zegewagen,
 Die, rood en kalm, door tranen rolt.
 Voort, naar de volgedrongen wallen,
 Waar Spanjes dolle duizendtallen
 De harde koppen stuk op slaan;
 Waar helden, die den dood verduren,
 Nog vaster dan de onwrikbre muren,
 In 't harnas van de weerwraak staan!

Dring door... Maar heeft mij de angst bedrogen,
 Of gaapt hier de open jammerkuil?
 Geraamten scheemren voor mijne oogen,
 Met handgewring en hulpgehuil!
 De honger knaagt met stalen tanden
 En vlijmt door rif en ingewanden
 En blyt de laatste hartaar af;
 De spoken rammlen, knikkend, neder,
 En heffen 't magtloos hoofd niet weder,
 Maar stromplen naar 't ontfermend graf.

Waarheen, waarheen het oog te wenden,
 Waar 't harte niet van deernis smelt?
 Langs waar gedrongen uit de ellenden,
 Die teistren met hernieuwd geweld?
 De wanhoop raast van spijt en woede
 Stuiptrekkend voelt zij Spanjes roede,
 Maar, moegemarteld, kromt zij neer.
 De wraak verheft d'ontvlamden donder,
 Maar, afgeplijnd, krimpt ze er onder
 En zieltoegt op haar stomp geweer.

Daar zwoegde, in puin en bloed bedolven,
 Ons heilig erf naar 't bang behoud;
 Daar zonk het in de ontboeide golven,
 Gevreesder dan van 't Noorderzout.
 De vloed, door dijk noch dam te stuiten,
 Sloeg alle perk en peil te buiten,
 En bruijste langs de ontvrichte kust;
 De hoop, geklemd aan Neerlands wrakken,
 Liet angstig 't hoofd, in 't zwalpen, zakken,
 En 't heldenvuur was uitgebluscht.

Doch neen! geen straal van licht moog blinken,
 En bloedrood dreig' de ontstoken trans,
 De redder komt, wat neer moog zinken,
 En kreunt zich aan geen wisselkans.
 Laat worstlen de aangestuwde magten,
 Hij komt, en steunt op eigen krachten,
 En volgt zijn zelf gebakend spoor;
 Laat huilen de aangegierde winden,
 Verzekerd van de kust te vinden,
 Breekt hij de branding rustig door.

Wat sidde dan en zwichte in 't prangen,
 De schutsgod zweeft langs d'open vloed;
 Het noodlot moge in twijfel hangen;
 't Is Nassau zelf, die uitspraak doet.
 De landpest moog den oogst verdelgen,
 En zweet en bloed en tranen zwelgen:
 De redding staat in Nassaus hand;
 Uit puin en asch, tot een gestoven,
 Delft hij een trotscher pronkstuk boven:
 Dat pronkstuk zijt gij, Nederland!

De heirvaart moge uw grenzen winnen,
 En jaag langs d'ingetrapt grond,
 Maar Nassaus geest ontgloeit van binnen,
 En Nassaus zwaard vlamt buiten rond.
 Moog Flips u reeds zijn offer schatten,
 Zijn klaauw zal om uw keel niet vatten,
 Want Nassau laat u niet ten buit!
 Mogt ge, afgesold door folteringen,
 U zelf in Spanjes ketens wringen,
 Nog wrong hij u haar ketens uit.

Maar neen, de stroom moog hooger wassen
 En blusch' den laatsten schemergloed,
 Nog tintelt heimlijk, onder de asschen,
 Een sprank van onverdoofden moed.
 Nog hield zich de onmagt, struiklend, tegen,
 En beurde, in slijk en dras gezegen,
 Zich, steunende aan den rietstaf, op;
 Nog greep de zwakheid, stervend, krachten,
 En bad, tot laafnis in 't versmachten,
 Om weerwraak op den Spaanschen kop!

Die kreet drong wijd en zijd in de ooren,
 En blies weer 't vuur in de aadren aan;
 Die wraak, bij lief en leed bezworen,
 Zou Flips op schande en schade staan.
 Te paller stond, in 't hooploos kampen,
 Die vastheid, ingescherpt door rampen,
 Gesteund door Nassaus heldengeest;
 Te voller blonk, in 't pakkend duister,
 Die grootheid uit met schooner luister
 En wortelde in de orkanen meest.

Ontsluit mij, 's lands orakelbladen!
 De wondren van uw rijk trezoor;
 Leent me een uit duizend heldendaden
 En maalt ze mijn verbeelding voor.
 Wie is hij, die, met vaste schreden,
 Den noodorkaan durft tegentreden,
 Den dood durft aanzien, onverbleekt?
 't Is van der Werf!... hij treedt mij nader!...
 't Is Leydens roem, 't is Leydens vader,
 De rots, waar Baldes waan op breekt.

„Wat wilt gij,” zegt hij, vast van zinnen,
 „Gij helden, door den honger woest!
 Zal 't leven dan van de eer het winnen,
 Waar de eer van 't leven schikken moest?
 Keert weer naar de aangevochten wallen!
 Door honger of door Spanje vallen:
 Wat acht gij 't roemrijkst voor uw moed?
 Komt, stelt mijn lijf uw lust te vreden,
 Verzaadt u aan mijn stramme leden
 En lescht u niet mijn stollend bloed.”

Zij siddren. Schaamte kleurt de wangen,
 Gedoodverfd door gebrek en smart;
 Hun ziel blijft aan de lippen hangen,
 Wier klanken branden op hun hart.
 „Voort!” roepen ze uit, „eer ze ons verrassen!
 Die schandvlek van onze eer gewassen!
 Den Spanjaard van den wal verplet!”
 Zij stormen naar de ontvolkte veste,
 Zij geven 't lijf aan 't land ten beste,
 En 't land is met de vest ontzet!

o Grootheid, door geen roem te loonen!
 o Voorbeeld, dat geen Rome schonk!
 Laat lauwwren minder deugd bekroonen,
 Die deugd vraagt geen geleenden pronk.
 Laat Spanje dan haar banvloek slaken,
 En teistren, waar haar slagen raken:
 Geen bliksem, die zijn doel beschiet!
 Breek Flips door dammen en door dijken
 Hij vindt in Neerland heldenlijken,
 Maar slavenmekken vindt hij niet.

Houdt stand dan, hoe de nood moog stijgen,
 Gij helden, slechts in aantal kleen!
 Wat ook de dwingland prijs moog krijgen,
 't Zij overzwalpt moeras alleen.
 Waakt op! reeds is de vonk ontglommen,
 Uit Leydens trouwe vest geklommen,
 En rijst en schittert hooger aan;
 Zij gloeit op nieuw in hart en aren,
 Op nieuw voor haardsteel en altaren,
 En zengt de Spaansche legervaan.

Waakt op en boeit de vlamme de oogen
 Aan Nassaus blinkend heldenzwaard;
 Wat voor den noodstorm zij vervlogen,
 't Heeft zich om Nassau zaamvergaard.
 De vrijheid en het regt verdwalen,
 Verbannen buiten grens en palen:
 Naast Nassau houden beiden stand;
 De Maagd verflens' van tooi en zwerwen,
 De Leeuw moog angstig rondom zwerwen:
 Waar Nassau is, is Nederland!

Zoo hield, toen Romes grootheid taande,
 En 't Gallisch zwaard haar losprijs woog,
 Zoo hield Camillus d'aadlaar staande,
 Die angstig 't kapitoel ontvloog.
 De Tiber mogt in boeijen stroomen,
 Uit Vejes muren morzelt Romem
 De schenders van haar regten neer;
 Haar grondvest kromm' de stalen spijlen,
 Camillus grijpt de bundelbijlen
 En brengt ze Romes vaadren weer.

Zoo keert hij, met den schat beladen,
 De schutsgeest van ons heiligdom;
 Zoo keert hij met de pronksieraden
 En hangt ze Neerlands maagd weer om.
 De woede mogt den tempel slechten,
 Hij keert met de omgeschopte regten
 En staaft ze met het heldenstaal;
 De heerschzucht mogt de vierschaar smetten,
 Hij keert met de overtreden wetten,
 En spreekt met hare orakeltaal.

Triomf! reeds wappren Nassaus vanen
 Van burgten en langs vesten rond;
 Reeds zinkt de troon der Kastiljanen
 In Neerlands week bebloeden grond.
 Reeds mist, in 't ongelescht versmachten,
 Het schrikdier zijn verbraste krachten,
 En suizelt van zijn roof en moord;
 Reeds ziet het, met verwilderde oogen,
 Het vlammeend wraakzwaard uitgetogen;
 En wringt zich naar zijn hollen voort.

Hij vlugt, hij vlugt, nog zat van 't razen,
 De bloedhond, die zich Alva heet;
 Hij kwam, tot barstens opgeblazen,
 En druipstaart, even laf als wreed.
 Door Nassaus wapen aangevochten,
 Verstuift het ras der roofgedrochten,
 En laat zijn prooi in 't vlieden na;
 't Brengt niets van al zijn buitvergaren
 Dan 't merk van Nassaus beukelaren
 Naar 't moordhol van Segovia.

Triomf! reeds stort, met looden slagen,
 's Volks almagt op den dwingland neer!
 Moog al wat leeft van 't wonder wagen,
 Want Neerland draagt geen kluisers meer!
 Zijn goed en bloed in 't wee verloren,
 De Spaansche beul is afgezwoeren,
 Vervloekt met al zijn heerschappij,
 En, in een poel van ramp verdrongen,
 Uit d'afgrond worstlend opgewrongen,
 Noemt Neerland zich aan d'aardbol vrij!

Toen knarste Spanjes haat de tanden,
 Nog jookrig naar d'ontwongen buit;
 Toen smeekte 't 's afgronds ingewanden
 Een ander vreeslijk spooksel uit.
 't Geweld lag schaanrood afgestreden
 En krimpde de ingetrapt ledem,
 Onmagtig en verminkt, in een;
 De hel doorzocht haar zwartste hoeken,
 En spooog, op Spanjes jammervloeken,
 De list naar Neerlands bodem heen.

Daar schuifelt ze, aan haar poel ontweken,
 En kronkelt met vermomde vaart;
 Zij dekt met slinksche slangentreken
 Den ingeschapen wolvenaard;
 Zij nadert in 't gevloekt geleide
 Van Parma en Requesens beide;
 En stilt het krijschend wraakgehuil;
 Zij hongert om haar prooi te ontzielen,
 Maar lokt, gespitt op wis vernielen,
 Haar vleijende in den open muil.

Zij komt, maar Nassaus trouw blijft waken,
 Wat inslaap' voor haar logenlach;
 Hij tast naar haar verniste kaken
 En scheurt het loogesponnen rag.
 Hij rukt haar huichlende inborst buiten,
 En leest er Spanjes vloekbesluiten,
 Verborgten in 't bedrieglijk hart;
 Hij grijpt de valsche bloemen open,
 En de adder ligt in 't kruid gekropen,
 Van gal en giftig speeksel zwart.

Maar, smaadlijk in 't bedrog bedrogen,
 Verbergt zij nu haar doel niet meer;
 Zij straalt haar zwadder, zaamgezogen,
 Op eens op haar ontmonner neer.
 Op eens wendt al de haat van Spanje
 Van Neerlands kop zich op Oranje
 En ramt op hem-alleen zich mat;
 Zij kropt de giftige aders voller
 En stort op hem-alleen te doller,
 Die al haar kracht te brijzel spat.

Vergeefs! al roere Euroop de lenden,
 Al barste 't Vatikaan van spijt,
 Geen banvloek zal de glorie schenden,
 Die hooger klimt uit elken strijd.
 Vergeefs, al woedt de magt der hoven,
 Die werelden voor krijgsbuit rooven
 En 't goud uit Montezumaas graf:
 Voor Nassau krimpt zij hijgend neder,
 Op Nassau stuit zij aânloos weder,
 En duizelt op zijn grootheid af.

Stuiptrekkend kromt zich, matgestreden,
 De zielewang gefnuikt in 't zand;
 Zijn geeselroê ligt stomp getreden,
 Zijn zwaveltoorts heeft uitgebrand.
 De d'winglandij, in 't hart verbeteren,
 Mist marteldolk en kerkerketen,
 En neigt de stukgekneusde kruin;
 De heerschzucht, zwijmende op haar wrakken;
 Laat d'ingekorten scepter zakken
 En waggelt langs het stortend puin.

Toen strikten Nassaus vaste vingren
 's Lands pijlen in een enklen band;
 Toen greep hij 't roer: verwrikt in 't slingren,
 En ankerde aan 't herwonnen strand.
 d'Ontblaârden tuin, te dor verschoten,
 Versierd hij met verjongde loten,
 Gedrenkt, gemest met Spanjes bloed;
 Hij legt den Leeuw op nieuw te slapen,
 Maar geeft de Maagd de speer tot wapen;
 Bij de eerkroon van den vrijen hoed.

Toen viel de duistre voorhang open
 En de Almagt lei haar wondren bloot:
 De nacht in ramp en rouw verlopen,
 Verhoogde 't blijder morgenrood.
 Met vaster wortlend zielsvermogen
 Blinkt Neerland stouter de aarde in de oogen,
 Gedost in nieuw ontloken jeugd;
 Zij smelt, met steiler vaart gestegen,
 Het standpunt van haar luister tegen,
 Gewrocht van eigen moed en deugd.

Toen werd hem eerbied afgedrongen,
 Die 't oog dorst op die grootheid slaan;
 Toen bood Euroop, tot lof gedwongen,
 De schatting van haar hulde ze aan.
 De gouden welvaart bragt haar vruchten
 Van 't wereldrond naar Neerlands luchten,
 En heelde de ingegroefde wond;
 De donzen vrede dauwde zachter,
 En liet de tweedragt schaamrood achter,
 Met uitgevlamde solferlont.

Maar, Spanje smeulde, Spanje wrokte,
 Door nooit geleschte spijt geknaagd,
 En, boozet, naar 't in haat verstokte,
 Door bloeddorst en door wraak gejaagd.
 't Verscheurde in 't eind de laatste banden
 Dolzinnig greep het rond, in 't branden,
 En spuwde de aarde in 't aangezigt;
 't Verraad ging van zijn euvlen zwanger;
 De rijkskroon vreest geen sluikmoord langer,
 En 't gruwelstuk is uitgerigt!...

Maar, ruk niet, zangster! scheur niet wreeder
 De hartewond van Neerland bloot:
 Rol 't opgeslagen rouwfloers neder...
 Wat euvlen zijn een vorst te groot?
 Breng bloemen aan en eerlaurieren,
 Om 't heilig rijk des helds te sieren,
 Des redders in 't bewierookt graf;
 Des vaders, die, met bloed en leven,
 De vrijheid coecht voor later neven
 En stervend hun ten erfdeel gaf.

Ja, zaalge schim, mijn oog verschenen!
 Neem de offers van ons staaflend lied;
 Zijn roem en rang in rook verdwenen,
 Nog zijn de deugd, de erkentnis 't niet.
 Is de erschat ons in 't wee ontvallen,
 't Gemis voor 't minst betreuren we allen,
 En schreijen op uw graf om troost...
 Maar hoe! of houdt me een droom bedrogen?
 De schim ontwijkt mijn starende oogen
 En dekt het aanschijn, weent en bloost.

o Vaderland, beklad met vlekken,
 Veracht, zoo ver gij waart benijd!
 Die bos verkleure uw doodsche trekken
 En verw' ze rood van schaamte en spijt...
 Waar dwaal ik?... Vlamde uw gloed me in de aadren
 Doorlucht geslacht van heldenvaadren!
 d'Onteerden stam ten dieper blaam?
 Werd van uw geest mijn brein bevangen,
 En schetst ge uw wondren in mijn zangen
 Opdat zich 't nakroost dieper schaam?

o Neerland, in uw slijk aan 't wroeten,
 Bespot, zoo ver gij waart gevreesd!
 o Vaderland, vertrap met voeten!
 Wat offers brengt gij Nassaus geest?
 Ten wedstrijd, waar de lauwrn groenen,
 Die 's vaders gramme schim verzoenen!
 Het heilig praalgraf mist ze lang!
 Ten wedstrijd in den kamp der volken,
 Eer ze in den muil der Noorderkolken
 U stormen uit Europaas rang!

Ontwaak! de ontruste schimmen waren,
 En spoken rond met jammerklagt.
 Wat suft en treurt ge in doodsgevaeren?
 De nood alleen schenkt reuzenkracht.
 Nog flikkert ginds, in 't stormig duister,
 Een laatste sprank van d'ouden luister,
 Een vonk van ongebluschten gloor;
 Ze ontvlamme en rijz', in pracht verschenen,
 Zij schitter' door de dampen henen,
 En 't licht strale onbeneveld door!

Zoo stijgt de blonde god der dagen,
 Aan Thetis zilvren koets ontvlugt,
 Op nieuw ten diamanten wagen,
 En geeft zich op in hooger lucht;
 Het zonnepan rept hoof en manen
 En breekt den dissel door de orkanen,
 Zoo ras Auroor de poort ontsluit;
 De nacht verzengt zijn zwarte vlerken
 En 't licht rolt 's hemels wonderwerken
 Op nieuw voor 't juichend aardrijk uit.

Huisselijk geluk.

Hoort gij wel die stormen jagen?
 Ziet gij die gezweepte vlaggen
 Zwerven in verhaaste vlugt?
 Ziet gij die verstrooide dampen
 Zamendringen, zamen kampen
 En verwaaijen door de lucht?

't Is de beeldnis van de dwazen,
 Die op eer en kwelling azen,
 Slingren in den tuimelstroom;
 Die in nacht en nevel waren,
 En, in duisling omgevaren,
 Dolen in hun zwijmeldroom.

Maar het zonlicht breekt de buijen,
 En het togkje van het Zuiën
 Blaast de stormen voor zich uit;
 De open hemel blikkt ons tegen,
 En de stralen van zijn zegen
 Tintlen op het lagchend kruid:

't Is het zinbeeld van 't genoegen,
 Dat de kalme ziel doet zwoegen,
 Door geen bangen droom ontrust;
 Dat, door dwazen wuft versmeten,
 Maar de schat van 't rein geweten,
 De onschuld in 't verborgen kust.

't Is het zinbeeld van ons leven,
 Dierbre, mij ten schat gegeven,
 Schat, mij meer dan rijkdom waard!
 't Is het lot, ons aangerekend,
 Door geen zorgen zwart geteekend,
 Door geen bangen droom bezwaard.

Zalig, wat zij meerder derven,
 Zalig, die ons deel verwerven,
 Dankbaar elk gemis getroost;
 Zalig, wie zijne armoë smade,
 Die zijn rijkdom in zijn gade —
 En zijn roem vindt in zijn kroost!

Mij die rijkdom, mij die zegen,
 Mij die roem, met eer verkregen,
 Voor den schimp der dwazen schuil;
 Mij dat lot, door hen versmeten,
 Maar de schat van 't rein geweten,
 En voor kroon noch troon te ruil!

Dringt me aan 't harte, dierbre panden!
 Voelt het kloppen, voelt het branden,
 Voelt het van verrukking slaan!
 Panden, die de ziel verengelt,
 Banden, die het hart omstrengelt!
 Ja, de hemel lacht ons aan.

Slaat, verdwaasden! de angstige oogen
 Vrij naar rang en rijksvermogen,
 Van benaauwde zorgen zwart;
 Jaagt naar schimmen, bralt met schatten,
 Door uw hoven niet te omvatten:
 'k Heb mijn rijkdom aan mijn hart.

Och, wat droomt gij! diepverblinden!
 Buiten u 't geluk te vinden,
 Dat weerbarstig u ontvliedt?
 Waant gij 't uit uw goud te delven?
 Al 't geluk woont in onszelven,
 En ik zoek het elders niet.

Dringt me aan 't harte, dierbre schatten,
 Rijkdom, door mijn arm te omvatten;
 Rijkdom, niet gevoelloos koud!
 Trotschaards, door den waan bevangen!
 Koopt mijn wellust voor uw rangen,
 Koopt hem, kunt gij 't, voor uw goud.

Panden, mij aan 't hart gesloten,
 Weerzijds dierbre lotgenooten!
 Wenscht gij van den hemel meer?
 Vraagt gij ooit, in stille bede,
 Rang en schat voor rust en vrede,
 En de schim der wereldsche eer?

Knelt mij vaster, dringt mij nader,
 Kindren van een zalig vader!
 Moeder van een bloeiend kroost!
 Kent ge, u strenglende om mij henen,
 Tranen, die de smart doet weenen,
 Zuchten, die de droefheid loost?

Zon van vrede, zon van liefde,
 Die des levens nevel kliefde,
 Waar hij ooit mij heeft ontrust!
 Blink in luister, lonk in zegen,
 Licht mijn effen voetpad tegen,
 Waar 't genot mij zalig kust.

Gier' de storm dan vrij daar buiten,
 'k Zal hem uit mijn wanden sluiten,
 Waar de rust mij binnen wacht;
 Laat dan vlaag en noodweer huilen,
 'k Zal me in mijn gezin verschuilen,
 Waar de zon mij tegenlacht.

Laat dan 't sloopje grafwaarts varen!
 Rolt dan, snel vervloede jaren,
 Naar den eindpaal voortgestroomd!
 'k Roep, bij d'afscheidsgroet aan 't leven,
 Stervend van mijn kroost omgeven:
 God, wat heb ik zoet gedroomd!

Wenschen.

Wie wil handlen met verstand,
 Legg' zijn wenschen aan den band;
 Wie te ras hen uit laat vliegen,
 Zal te deerlijk zich bedriegen,
 Want zij kennen lucht noch land.

Wie hen ooit te slaken pleeg,
 Laat hem zeggen wat hij kreeg
 Voor zijn wachten en zijn schroomen:
 Zoo er ooit een t'huis mogt komen,
 't Was met bei de handen leeg.

Waan niet, als de zwerver vond
 Waar gij duidelijk hem om zondt,
 Dat hij weerkeert op uw wenken:
 Zonder aan uw last te denken,
 Dooit hij telkens verder rond.

Telkens in uw hoop gestuit,
 Zendt ge er duizend om den buit,
 Dien gij inwacht, op te sporen;
 Maar 't is tijd en spijt verloren;
 Al de ontrouwen blijven uit.

Droevig zit ge in druk en kruis:
 Vruchtloos waant ge, op elk gedruisch
 Dat zij naadren met de schatten;
 Maar zij vlugten, wilt gij vatten,
 En bedrogen zit gij t'huis.

Zendt ze dan geen stap te wijd;
 Neen, er is, uw zorg in spijt,
 Nooit wat goeds meê uit te regten:
 Allen zijn trouwlooze knechten:
 Nimmer passen ze op hun tijd. —

Wie die kwelling wil aan kant,
 Hou dan 't noodig' bij der hand,
 Hebb' het nutte slechts van nooden,
 En mistrouw zijn trage boden;
 Wie wil handlen met verstand,
 Legg' zijn wenschen aan den band.

Vriendenraad.

Tracht gij naar geluk en vreugd,
 Streef niet naar die stroeve deugd,
 Die, met afgewend gelaat,
 De oogen voor zich nederslaat;
 Die een zoet genot ontvlugt
 En den hemel tegenzucht.

Wenscht gij rijkdom tot uw deel,
 Til geen schatten goude te veel,
 Wier metalen last, in 't kort,
 Zwaar voor hun bezitter wordt,
 Wien geen wensch meer overschiet,
 En die eindelijk niets geniet.

Wilt ge een wijffe voor uw bed,
Dwaal niet naar het stijf salet,
Kijk niet naar gemaakten tooi,
(Wie zich opschikt, is niet mooi)
Noch meet ooit een lieve gâ
Met den zilvren duimstok na.

Maar bedoelt gij rein genot,
Huichel niet ter eer van God;
Handel met een open oog;
Wisch uws broeders tranen droog;
Lach en dartel naar uw lust,
En hou hart en ziel in rust.

Maar begeert gij overvloed,
Honger niet naar geld en goed;
Woeker, zonder slinksch beleid,
En verkwist met karigheid;
Leer genieten, wat gij smaakt:
Goud heeft nimmer rijk gemaakt.

Maar verlangt ge een lieve bruid,
Zie naar deugd en onschuld uit,
Onbesmet van hart en geest,
En gezond naar ziel en leest;
Kies, o kies niet, als gij trouwt,
U een steenen pop, in 't goud. —

Wèl hem, wat zijn rol verbeeld',
Die zijn spel naar waarde speelt:
Die de deugd in vreugd betracht
En geluk voor schatten acht;
Die een wijffe, dat hem lijkt,
In de lonkende oogjes kijkt!

Vrienden! 't zij ons aller wensch:
Schoon te veel voor eenen mensch,
Bidden we echter, keer om keer,
Voor elkaar dien zegen neer;
Maar, o dwaas, wie, bij dien schat,
Nog om andren rijkdom bad!

Droomen.

Toen ik, na een matten dag,
Moè en loom te slumren lag
Onder 't hangend loof der boomen,
Zweefde, langs den schaduwgrond,
Heel de rei van tooverdroomen,
Loerende op de looverspond',
Mijn bemoste slaapsteê rond.

Fensklaps stort er me een op 't lijf:
Waar gevloten? ik verstijf!
'k Hoor de donders rommlend kraken,
'k Zie de bliksems dreigend blaken,
'k Staar den afgrond in den schoot;
Steile bergen, zwaar als lood,

Plettren neer van uit hun naven!
'k Voel mij onder 't puin begraven...
Hulp! ter hulp! ik sterf, ik stik...!
Maar, ontwaakt en koud van schrik,
En met angstig zweet bedropen.
Sla ik de ooggen siddrend open:

'k Wacht den doodslag op mij neer...
Doch geen blaadje schijnt te beven;
Niets dan kalme kust de dreven
En de maan belonkt mij teêr...
Zegt, bedrukten! lijdt gij meer?

Maar, bekomen van mijn schroom,
Geeft de slaap mij nieuwe krachten,
En een zoete wonderdroom
Dekt mij met zijn donzen schachten:
'k Zie den wellust en 't vermaak,
Die verwislen naar mijn smaak,
En mij troetelen en mij streelen
Met hun lachjes en gespelen;
'k Ben ten top van eer gesneld;
'k Hou de spil van 't lot gekneld,

En de wereld dient mijn wenken
Met den cijns van haar geschenken:
'k Wil mij baden in dien schat:
'k Hijg en zwoeg en grijp en vat
En spring op in 't gretig azen...
Maar de ontwaakte stormen razen:
Al mijn grootheid stort ter neer...
Zegt, benijden! smaakt gij meer?

Wie toch legt mij 't raadsel uit,
't Raadsel, bij mij opgekomen,
Hoe veel 't waar verschil beduidt
Tusschen 't waken en het droomen?
Wie beslist er, waar ik gis,
In verdrieten, in vermaken,
In genot en in gemis,
Of ons droomen niet ook waken —
En ons waken droomen is?

De dood van Egmond en Hoorne.

Vaar op, mijn geest, met stouter vleuglen,
 Vaar op, vaar op! ontstijg het stof!
 Geen onmagt zette uw aandrift teuglen!
 Ontwaak: het geldt der vaadren lof.
 Wat eedler wedloop moogt gij wagen?
 De lauwrn kraken! durf ze vragen:
 Geen schooner krans wordt opgegaard!
 Ten strijd, ten strijd, verrukt van zinnen!
 Wie zich geen glorie poogt te winnen,
 Maakt zich de glorie nimmer waard.

Bruis door mijn aders, bruis er sneller,
 Hieldhaftig bloed van vrije teelt!
 Blaak, diepe wrevel, blaak er feller:
 Gij zijt me als erfenis aanbedeeld!
 Dat Rome naast Athene zinke,
 Maar Neerlands luister schooner blinke,
 En straal' met onuitwischbare eer!
 Dat elders lof noch wierook stijge,
 Maar wie van Neerlands grootheid zwijge,
 Besenaar' het speeltuig nimmermeer!

Ja, Spanjaards! hoort de zegetoonen,
 Der vaadren schim ten zoen beloofd!
 Voelt de offers van hun dankbre zonen
 Ontvlammen op uw schuldig hoofd!
 Blijve op uw laatste, uw verste neven
 De schandsmet van uw gruwlen kleven,
 Uw schuld geprent in 't aangezigt;
 En moge uw kroost, met smaad ontweken,
 Zijn vloek eens op uw graven spreken,
 Bij 't rijzen van ons zegedicht!

Geschiedrol, schets me, op gouden bladen,
 Der vaadren deugd, in volle pracht;
 Ontscheur der beulen euveldaden
 Den sluijer van der jaren nacht:
 Maal Breëro, door 's lands ziertirannen,
 Met stam en eedlen, wreed verbannen,
 Ter prooi aan 't onmeêdoogend lot;
 Maal Willem, de eer van Nassaus bloede,
 Ten offer aan verraad en woede,
 En Hoorne en Egmond op 't schavot.

Ja, schimmen, die, aan 't graf ontweken,
 Me omzweeft en op mijne offers ziet!
 Gij spoort niet vruchtloos me u te wreken,
 Gij wijst vergeefs me uw wonden niet.

De stroomen bloeds, die nog ze ontvloeijen,
 Doen feller 't mijne in de aadren gloeijen,
 Ontvlammen 't hart in stouter drift;
 Het hart, dat liefde tot zijn vaders —
 Dat wrok en haat tot hun verraders
 Onwischbaar diep zijn ingegrift!

Ja, 't gloeit voor u, vergode schimmen,
 Voor u, die nood en dood vergat,
 En 't vratig monster dorst begrimmen,
 Dat met zijn klaauw u hield omvat;
 Voor u, die 't kloek hebt afgestreden
 En 't stervend op den nek dorst treden
 Omgord alleen door eigen moed;
 Voor u, die, kampende om uw telgen,
 Het aan uw bloed zich zat liet zwelgen,
 Ter gunst van uwer zonen bloed!

Zoo trouw slechts vliegt de ontwaakte moeder
 Den woesten wolf in wanhoop aan,
 Die hongrig huilt om roof en voeder,
 En tanden naar haar kroost durft slaan:
 Zij leert gevaar en vrees verachten,
 En strijdt met stouter leeuwenkrachten,
 Hoe feller 't ondier haar benaauw',
 En, zwicht zij, moè geweerd, ten leste,
 Zij geeft het al haar bloed ten beste,
 Maar redt haar zuigling uit zijn klaauw!

Waar heen, waar heen dan holt ge, in 't woeden,
 En spilt, barbaren! ijdele kracht?
 Vreest leeuwen, die hun welpen hoeden,
 En spotten met der tijgren magt.
 Vergeefs, hoe dol van wrok bezeten,
 Verheft gij, Flips! uw gruwelkreten
 En stapelt schuld en offers op;
 Vergeefs het vruchtbaar bloed te plengen;
 Dat wraak en wrekers voort zal brengen,
 Ten zoen van elk verzwolgen drop. —

De geest des kwaads, zijn poel ontvlogen,
 Koos Spanjes erf ten liefsten buit,
 En spoog het gift, er ingezogen,
 Op Neerlands eersten wasdom uit.
 Hij stijft en steunt, in 't hitsend stoken,
 De heerschzucht, uit haar hol gebroken
 Voor wraakkreet en gesmeek verdoofd;
 Hij dagvaart, nogmaals neergestoven,
 Den zielewang der hel naar boven,
 En braakt een Alva, hun aan 't hoofd.

Het komt, het monster: 't nadert wrekend,
 En brast aan 't bloed, waarin 't zich baadt:
 Het komt, het is van God geteekend,
 Het is gebrandmerkt in 't gelaat.

Hij komt, die Alva: de aarde trilde;
De moord vlamt uit zijn blik in 't wilde,
En 't bloed spat op zijn tred omhoog;
Hij komt, en scherpt op prooi de tanden,
Met banvloek in de ontveeschde handen
En martling in 't afzigtlijk oog.

Min schriklijk woedt, met ijzren horen,
De dolle stier, op roof verhit;
Het boschwijn wet, in mindren toren,
Den slagband van 't gekromd gebit;
Min heftig branden ze, in hun woede,
Dan Alva brandt, in koelen moede,
Gekronkeld in zijn slangenplooi . . .
Op eens en als te lang bedwongen,
Kiest, grijpt hij, aan zijn kroft ontsprongen,
En Hoorne en Egmond is zijn prooi!

Waar zinkt ge, onttooid van pracht en luister,
Geschonden en in 't stof verlaagd,
Waar zinkt ge uit praallicht weg in duister,
o Neerland, pas ontloken maagd?
Wie ruilt, van helschen tijd aan 't blaken,
Den bos voor doodverw op uw kaken,
Eu smet u laf in 't schoon gelaat?
Wat haalt ge op eens, verzezen wonder!
Het hoofd van uit den opgang onder
En dooft in nacht uw dageraad?

De bliksem, van 't gebergt geschoten,
Rukk' marmren transen neer ten val;
't Gewicht der ijzren donderklooten
Roll' bergen af in 't angstig dal:
Nog feller tot in 't hart getroffen,
Dreigt Neerland dieper neer te ploffen,
Spijt alle zielkracht, allen moed;
En 't land; ontwoekerd aan de zeeën,
Bedolven onder 't wig der weeën,
Zinkt neder in een zee van bloed.

Vergeefs acht de onschuld nog zich veilig,
Als of 't geweld het regt ontziet!
Het spot met heilig en onheilig,
En weet van regt of onregt niet.
Vergeefs dat Hoorne, in vaste handen,
Den zecstaf klemt der Nederlanden,
En langs den vloed hun roem verbreedt;
Dat Egmond, wien 't zijn beul benijdde,
De zege ontscheurde aan Thermis zijde
En 't brallend Frankrijk siddren deed.

Vergeefs, daar alles ligt geschonden,
Werpt de onmagt nog, als laatsten schoor,
't Gewicht van eeden en verbonden
Ten slagboom aan de heerschezucht voor:

Vergeefs, zij schopt dien woest aan stukken
En plondert, waar zij heen moog rukken,
En martelt met haar geeselroè,
Zij trapt wat overluid moog klagen,
Van wetten of van regten wagen,
Met looden voet den gorgel toc.

Vergeefs dat godsvrucht, deugd en reden,
Met zusterlijken band omgord,
Gewetensdwang voor de oogen treden,
Die blindings op haar nederstort:
Vergeefs! hij zwiert; van woede dronken,
Den blaauwen toorts van solfervonken,
En schiet den vloek van 't outer neer;
En doet, in helschen lust ontstoken,
De houtmijt God ter eere rooken . . .
De moord, zie daar zijn godsdiensleer!

Vergeefs dat alles dreig' te stikken
In 't zengen van de ontvlamde lucht;
Vergeefs dat voor des ondiens blikken
En edel en onedel vlugt';
Vergeefs, het blaast zijn gif in 't ronde,
Schoon 't hijgend Neerland zink' te gronde;
En 't monster naast zijn prooi verga!
Vergeefs, het stort, van spijt te wreeder;
Verscheurende op zijn offers neder
En spuwt wat vliedt zijn zwadder na!

Blink uit, blink uit, o deugd der vaadren!
't Gevaar is keurtoets van den moed:
Grijp aan 't gedrogt in hart en aadren
En wring 't zijn gif in eigen bloed!
Waakt op, gij helden! vliegt te wapen:
Geen leeuwen zijn voor 't juk geschapen,
Geen wilkeur sleep' ze aan ketens rond!
Waakt op, vergruist het dwanggevaarte,
En laat een troon van looden zwaarte
Verzinken in uw drassen grond!

Ja, glansrijk blinkt gij de aarde in de oogen,
En heft het hoofd in eedle spijt;
Wat eer met de eeuwen zij vervlogen,
Uw eer bekreunt zich lot noch tijd!
't Geweld moog met gejaagde stappen,
Door magt van drommen, 't land vertrappen
En martlen waar het reiken moog:
Wat baat zijn magt? wat baten drommen?
De dwang moog slaven neer doen krommen,
De helden staan den dwang te hoog!

Terug dan! wendt uw vloekbanieren,
Gij hecht ze in vrijen grond niet vast;
Terug! wij kunnen zegevieren
Of, beulen! sterven, als 't ons past.

Geen bloedplakaten of schavotten,
 Geen foltring zal de vastheid knotten,
 Geworteld tot in 't vrij gebeent:
 Geen onmagt zal den moed verdooven.
 Die, wisselkans en lot te boven,
 Zijn veerkracht aan 't gevaar ontleent.

Terug dan, Flips, met al uw benden!
 Vlie schaamrood naar uw trotsch gebied;
 Terug! al kneust ge ons lijf en lenden,
 Ons weigrend harte kneedt gij niet.
 Keer weer! kies ander volk tot slaven:
 't Wil hier geen koningen tot graven,
 't Wil hier geen kluisters tot zijn wet;
 't Wil eigen meester ziju en heeten,
 't Wil regt en vrijheid van geweten
 En teuglen wie het palen zet!

Neen, roem van Neerlands heldentallen,
 Heldhaftigst in uw martelstraf!
 Neen, vrees niet dat ge, in 't roemrijk vallen,
 De vrijheid met u sleept in 't graf:
 Niet nutloos, Egmond! zult gij sneven,
 Niet vruchtloos, Hoorne! komt ge om 't leven:
 De schuld ontgaat haar vonnis nooit!
 Uw asch verstuij' met vloed en vlagen,
 Zij zal een oogst van helden dragen,
 Als zaad, in vruchtbren grond gestrooid.

Gelyk als de eik de trotsche toppen
 In statelijke stilte hult,
 Als Iris glans de zilvren droppen
 Met zevenverwig licht verguldt;
 Maar vreeslijk ruischt met forscher takken,
 Als de onweerswolken zamenpakken,
 En dekken 's hemels glans en goud;
 En feller zweept met al zijn roeden,
 Als stormen op en om hem woeden
 En siddring rondspookt door het woud:

Zoo laagt ge, in rust gezonken leeuwen,
 Door 't zoet der stilte in slaap gesust;
 Zoo scheurde ge, op de gruwelschreeuwen,
 U brullend los uit slaap en rust;
 Zoo stegen uw ontwaakte krachten,
 Ten schrik van de aangestuwde magten,
 In 't barnen van den bangen nood;
 Zoo blonkt ge, in 't huilen van de orkanen,
 En schudde trotscher de eedle manen,
 Van bloed uit eigen aders rood.

Pal stondt gij, pal als hechte rotsen
 Waarop de zee haar baren breekt;
 Wat golven ook u tegenklotsen,
 Geen golfslag, die uw grond doorweekt:

De branding beuke op dam en dijken,
 Zij brengt hun bouwstof in de slijken,
 Die ze op de stranden nederplast:
 't Geweld moge, in 't verwoestend wrokken,
 Uw ingeschapen sterkte schokken,
 Het schudt haar wortels dieper vast.

Pal stondt gij, pal, wat beefde of bukte,
 Wat zwichtte of viel, vermast van 't leed,
 't Zij vreemd geweld u tegenrukte
 Of eigen kracht uzelv' bestreed;
 't Zij 't ruig des volks den wraakdolk wette;
 Den stormram in den tempel zette
 En kerkroof pleegde, in blinden moed;
 't Zij priesterwoede knarsetandde,
 't Geweld naar eedler offer brandde
 En weerwraak nam op schuldloos bloed.

Die offers waart ge, onwrikbre helden
 Verheven twee, in trouw beroemd,
 Gij, van wier deugd uw telgen melden,
 Wier graf ze omtuilen met gebloemt!
 Gij, Egmond, beuklaar in het strijden,
 Gij, Hoorne, toevlugt in het lijden,
 En borgen van 't bezworen woord
 Gij, roersels van der zonen zangen,
 Gij, door het zwartst verraad gevangen
 En door het dolst geweld vermoord!

U voegt zij, de eerkroon, die wij strenglen,
 In kinderlijk gevoel vereend,
 En met cipres en lauwer menglen
 En tranen, die de erkentnis weent
 U, in 't geloei der martelvlagen,
 Door d'eigen rukwind neergeslagen,
 Gestort uit de opgestegen pracht;
 U, tweelingzonnen, zaam verschenen,
 Na d'eigen luister, zaam verdwenen,
 Bij 't zinken van der gruwlen nacht.

o Euvlen, die op de eeuwen smetten!
 o Jammren, zonder grens en spoor!
 De bloedraad trapt op eed en wetten
 En dreigt en straft er de onschuld voor!
 't Geweld verschopt het regt vermetel
 En zet den moord op d'open zetel
 En daagt er zijn verzezen buit,
 En maakt er, in zijn schrikgedingen,
 Zijn regters tot zijn doemelingen,
 En 't misdrijf spreekt het vonnis uit!

Maar waartoe al die euveldaden,
 Gij tijgers, die op de onschuld aast!
 Wordt dan uw schande op haar geladen?
 Wordt u haar kroon op 't hoofd geplaatst?

Vergeefs uw gruwlen op te tassen!
 Uwe offers zijn uw klaauw ontwassen —
 De magt te sterk des euvelmoeds!
 Geen schanddood vlekt hun roemrijk leven,
 En Flips zal diep geschandvlekt sneven,
 Al sneeft hij op een zegekoets.

De parel, schoon de kolk der aarde
 Hare ingeschapen pracht bedekk',
 Behoudt haar kostbare eigenwaarde,
 Wat slibber ze in den poel bevlckk'.
 Zij scheidt geen gloed uit vreemden luister,
 Zij mist haar schoonheid door geen duister,
 Die in zichzelf haar glansen houdt;
 De kroon doe ze in haar schittring blinken:
 De golfslag doe haar dieper zinken:
 Haar waarde hangt aan slijk noch goud.

Stijgt op dan, helden! trots de ellende
 En 't rot, dat op uw grootheid grimt;
 Om 't even, of de deugd in 't ende
 Den zetel of 't schavot beklint!
 Geleid langs marmren eertrappen,
 Gedoemd de ladder op te stappen,
 Één standpunt wacht ze aan d'eigen top:
 Wat voet zich op haar schedel zette,
 Wat moordbijl haar de kruin verplette,
 Zij stijgt ten zelfden hemel op!

Verheft dan 't hoofd, verheft het moedig,
 Al bukt uw hals voor 't moordend staal;
 't Geweld vervolgt' zijn zege bloedig,
 Uw neerlaag is uw zegepraal.
 Wat lauwrn ook een Alva kroonen,
 Met woeker zal de roem u loonen
 En stralen op uw graven neer!
 Dat Flips van wrevel knarsetande!
 Zijn zege brengt hem niets dan schande;
 Uw neerlaag is uw eeuwige eer.

De schrikdag naakt met slepende uren,
 De zon verschuilt haar schaamrood licht,
 De gruwel spookt in Brussels muren
 En 't moordtooneel staat opgerigt,
 't Is daar, waar vorsten trouw vergelden;
 Daar loonen beulen dienst van helden
 En schenken deugd haar martelkroon;
 't Is daar, waar 't zwaard het bloed zal plengen,
 Dat Neerlands zaak voor God zal brengen
 En 't pleit hernieuwen voor zijn troon.

Wie zijn zij, die, met kalm geweten,
 En 't oog ten hemel heen gebeurd,
 Bij 't schantren van de lasterkreten,
 Ter strafplaats worden voortgesleurd?

Zijn 't muiters, die hunne eeden smetten,
 Of stavere van verbond en wetten,
 En wrekers, waar een dwingland heerscht?
 Wat kreunt het zich de ontvlamde woede?
 Zij grijpt en zwaait haar teisterroede,
 En oefent die op de onschuld 't eerst.

Vaart voort, en durft dan vonnis vellen,
 Barbaren, in uw vreeslijk pleit;
 De deugd moog vrij haar regten tellen,
 Hare onschuld is haar gruwzaamst feit.
 De schrik treedt voor; de beulen naken,
 De wroeging slaapt, de gruwlen waken,
 Het strafzwaard blinkt in 's moorders hand;
 Het offer ligt in 't stof gebogen. . . .
 't Wendt eensklaps alles de angstige oogen
 En 't eerlijkst bloed stroomt weg in 't zand.

Waakt op! wat mart ge, in 't hart verslagen,
 Gij die op 't aaklig schouwspel staart?
 Wat smooit ge uw wrok in pijnlijk klagen,
 Daar 't bloed der vaadren druip van 't zwaard?
 Waakt op! scheurt los de uilheemsche banden!
 Doopt in dat bloed de ontboeide handen,
 En heft ze, dat de hemel 't ziet!
 Zwerft, met dat eigenst bloed in de aders,
 Zwerft wraak aan uw vermoorde vaders
 En breekt die heilige eeden niet!

Wischt af dan van de ontvlammende oogen
 Den traan, die langs uw wangen beeft;
 Geen nood! schoo beide uw pijlers bogen
 Triomf! de laatste drieman leeft!
 Hij leeft, ten val van 't woedend Spanje,
 Hij leeft, die Willem van Oranje,
 Die grootste van zijn naam en bloed!
 Hij komt, voor Neerlands roem geschapen;
 Haar regt ter wrake blinkt zijn wapen;
 Haar redding kroont zijn heldenmoed.

Hij zal 't gedrogt met kracht bespringen,
 Dat nog den roofmuil openspart;
 't Moog zich in duizend bogten wringen,
 Hij zal het treffen tot in 't hart.
 't Moog, van gesarde spijt aan 't blaken,
 Zijn giftvuur hem in de aadren braken,
 En moorden door een helsch venijn:
 Nog stervend zal hij 't vaster grijpen,
 De krachten 't uit de lenden nijpen
 En schutsgod van zijn nakroost zijn!

Ja, Spanjaards! 't uur der wraak zal komen:
 Uw misdrijf heeft uw straf bepaald;
 Het kostbaar bloed, dat ge eens deedt stroomen,
 Wordt duizendvoud door 't uw betaald.

De wormen, die gij dacht te treffen,
Die wormen zullen 't hoofd verheffen
En knagen 't reuzenbeeld ten val!
Diep zal uw trotscheid nederstorten
En de ingetrokken slagwiek korten,
Die langer u niet heffen zal.

Vergeefs, door waan alleen gesteven,
Den kop gebeurd, van kracht beroofd:
Door diepe schande neergedreven,
Kromt hoogmoed eindelijk 't hangend hoofd.
In 't eind klimt uit den drang der baren,
Uit d'ijzren nacht van tachtig jaren,
De zon van Neerland op ten trans,
Terwijl uw luister, moê van blinken,
In 't bloed, door u verbrast, zal zinken,
En dooven zijn getaanden glans.

Dan zal, na duizend heldenstukken,
Waarvan 't verhaal 't begrip verbaast,
De leeuw zich 't eerloos juk ontrukken
En straffen, wat op roofbuit aast.
Dan voelt gij, door zijn tand verbeterd,
Uw wrokkend hart van een gereten,
En Munster brengt aan Brussel wraak!
Dan zult ge u laf en weerloos neigen
En smeecken, wat gij eens mogt dreigen,
En vlugten met verwonde kaak.

Zoo bukt zich de adder eindelijk neder;
Die vruchtloos al haar gif verspoog,
En wringt zich krimpand heen en weder,
Met afgestreden spijt in 't oog.
Zoo voelt zij, in 't venijnig knagen,
Zich door den Herkles neergeslagen,
Wiens knods zij aangrint tot haar straf;
Zoo kromt zij zich, in 't pijnlijk boeten,
En kust en lekt 's verwinnaars voeten
Met tandeloze kevels af.

Triomf! 't gedrogt is wêl getroffen!
Het stuiptrekt met gekneusden kop!
Triomf! het heft, in 't nederploffen,
Met veerkracht Neerlands grootheid op!
Die grootheid zal, na 't schendig kwijnen,
Met ongeziene luister schijnen,
De zaamgepakte wolken door;
Die luister zal geen perk gehengen;
De wereld zal hem offers brengen
En de afgunst buigt het hoofd er voor.

Dan, plekje gronds, zoo rijk aan waarde.
Met kostlijk bloed zoo mild besproeid!
Dan ziet eens de onderworpen aarde
Haar noodlot aan uw wenk geboeid;

Dan hoort ze, op haar verspreide gronden,
De wetten uit uw koopren monden
En beeft voor uw gesard geweerd;
Dan, helden! brengt uw looden donder
Den trotschaard, die zich opheft, onder
En smakt hem in zijn onmagt neer.

Dan dwingt gij, d'aardbol omgevaren,
De zee den breidel in de keel;
Dan brengt ze, als offers van haar baren,
U schatting van elk werelddeel.
Haar kolken laat ze u weerloos peilen;
De winden wenden naar uw zeilen
En voeren Neerlands wimpels rond;
Vrijmagtig rijst ge, uit dras en duister,
Als scheppers van uw eigen luister,
Gij, scheppers van uw eigen grond!

Zoo spat de bergsprong, lang bedolven,
De weigrende aardkorstforsch van een,
En stroomt, met opgehoopte golven.
Door velden en door vlakten heen.
Geen mastbosch sluit op nieuw zijn kerker;
Hij breekt, bij elke welling sterker,
Den weerstand, die zijn loop verstoort;
Hij scheurt de klippen, die hem tergen,
En rolt zich, uit het hart der bergen,
Tot in het hart der zeeën voort.

Maar, vliedt eens voor der stormen woede
Die welstroom naar zijn oorsprong weer,
Zinkt eenmaal (dat de hemel 't hoede!)
Ons erf, op nieuw, geschandvlekt, neer:
Blijf, God der vaadren! 't kroost bezielen;
Laat, wat de orkauen ooit vernielen,
't Onwrikbaar zijn in deugd en moed;
En, welk een Flips weer in dorst breken;
Het moog zijn Hoorne en Egmond wreken,
Als telgen van hun wrekers bloed.

Laat, zoo naar de eeuwge wet der dingen,
De nacht eens weer den dag verdrijft,
Een nieuwe bron van licht ontspringen,
Die d'ouden loop met roem beschrijft;
Maar komt in 't eind, na 't heilloos dooven
Geen andre zon voor Neerland boven
En bukt zij voor der jammren last,
Laat, wordt haar pracht in puin begraven
Haar helden niet vergaan als slaven,
Maar vallen, als 't aan helden past.

Zoo stort een eik, in 't hart getroffen,
Met onweerhouden kracht ten grond,
En jaagt, in 't vreeslijk nederploffen,
Een killen schrik den omtrek rond.

Zoo slaat, in 't aaklig loejend weder,
De donder wat hem afstuit neder,
Als hij ten afgrond nederschiet;
Zoo moog, Bataaf, gedoemd te zinken,
Uw kracht tot in uw neerlaag blinken,
En loochen in uw val zich niet!

Het lenteroosje.

Dartlend strijkt de lente neder,
Sierlijk pronkt de schepping weder,
In den hoogtijdsdos getooid:
Reppen we ons naar de open tuinen,
Waar natuur d'ontloken kruinen
Bloemen aan de voeten strooit.

Neem van uit de blijde dreven,
Siersel van mijn lenteleven,
Siersel, dat mijn liefde koos!
Neem van uit de rijke gaarde
Schatting van de lagchende aarde:
De eerst ontloken lenteroos.

Neem haar, door mijn hart geschonken;
Laat ze vrij aan 't uwe pronken,
Vrees niet dat zij 't nog bezeer';
'k Heb de vingers wel gestoken,
Maar de dorens afgebroken,
En het roosje kwetst niet meer.

Neem het, lieve! neem het veilig...
Och, de wonden zijn mij heilig,
Vrij ik immer u er van;
't Zegt niet, of mijn vingers bloeden:
Mag ik u voor de angels hoeden,
Welk een angel vlijmt er dan?

Neem het bloempje! 't moge u voegen!
't Is het beeld van rein genoeg,
Onvermengd met wrang verdriet.
'k Heb de vingers wel gestoken,
Maar de dorens afgebroken:
Dorens geeft de liefde niet.

Neem het bloempje, neem het lieve!...
Hemel, waar het lot mij grieve,
Breng haar nooit de wonden toe!
Laat, wat ramp ons zij beschoren,
Haar de roos en mij den doren,
En ik kus de slaande roel!

Het rad van avontuur.

't Noodlot draait zijn wentlend rad;
Rijdt en rolt den aardbol plat,
Bergen op en over hollen;
't Rost en jaagt en zwiert en giert,
Toom en teugel bot gevierd
Rond en om naar lijn en polen,
Door zijn luimen voortgestierd.

Holt het over schat en pracht,
Het verplet ze door zijn vracht
En vermaalt ze, waar zij blinken;
Schokt het tegen troonen aan,
Zij verbrijslen, daar zij staan,
En verstuiven en verzinken,
Met de heerschers en hun waan.

Maar gezwenkt, in vlugge vaart,
Tilt het andren op van de aard,
Die zich slingren om zijn speeken;
't Voert hen voort, uit slijk en puin,
Tot op zetels van arduin,
Waar zij 't hoofd ten hemel steken,
Met den roofof op de kruin.

't Werpt, in d'onbesuisden loop
Wat omhoog snelt overhoop,
En verheft wie nederzijgen;
't Rolt naar boven met Tibeer,
Maar met Varus komt het neer;
't Moog met Cesar steiler steigen,
Met Pompejus stort het weer.

Allen, rondom opgetast,
Klemmen we aan het rad ons vast,
Als in wedloop voortgestoven;
Allen, op den prijs verhit,
Draven we in den dollen rid,
Maar wij wentlen onderstboven...
Veiligst wie in 't midden zit.

Allen, langs verscheiden spoor
Tuimlen wij de wereld door
Slingren, schokken, zwenken, zwaaijen
Wat zich ophief, glipt en glijdt,
Wat ter neer lag, rijst en rijdt,
Tot het rad, in 't eeuwig draaijen
d'Een bij d'ander nedersnijt.

Allen op de struikelbaan,
Wagen lust en rust er aan,
Om een eindweegs voort te rollen;
Wien het plettend rad verniel',
Wie er steeg of nederviel —
Allen grijpen 't aan, en hollen...
Niemand steekt een spaak in 't wiel.

Aan een gevallen meisje.

Neen, weerhou, in 't bang verdriet,
Meisje-lief! uw tranen niet;
Laat ze vrij uw wangen groeven:
Wartoe zoudt gij schoon behoeven?
Al uw vreugd verstoof als kaf...
't Roosje brak in 't bloeijen af.

Eens der maagden roem en eer,
Nu der maagden roem niet meer;
Eens der knapen ziel en zucht,
Nu van elken knaap ontvlugt,
Nu verstooten, waar gij vliedt...
Neen, weerhou uw tranen niet.

Heeft dan, hemel! 't gruwzaam gift,
De onuitroeibare tooverdrift,
Die het jeugdig hart doet jagen,
Zulk een naren sleep van plagen?
Brenge dan de ingeschapen gloed,
Die zich omspreidt door het bloed,
En gevaren en geweten
En de wereld doet vergeten,
En gedooft wordt noch gesmoord,
Zulk een tal van jammren voort?

Neen, weerhou, in 't bang verdriet,
Meisje-lief! uw tranen niet;
Laat ze langs uw wangen leken;
Laat den laatsten blos verbleeken;
Al uw schoonheid vlood reeds heen:
Zonder onschuld is er geen.

Schrei dan, schep in tranen lucht!
Schrei, als ge omdwaalt door 't gehucht,
Schaamrood voor het oog der bureu,
En u wegdringt langs de muren;

Als uw speelnoot u ontmoet,
En uw speelnoot u niet groet,
En hare oogden af laat dwalen
Of ter loops ze neer laat dalen
En met deernis op u ziet...
Neen, weerhou uw tranen niet.

Ween dan, droeve! bloos en ween
Als gij, met uw schande alleen
Knapen, die u liefde zwoeren,
Schimpende om u rond ziet loeren;
Als er hier u een ontwijkt,
En er daar u een bekijkt,
En een ginder wijst en fluistert,
En een naast hem gluurt en luistert,
En in schampren glimlach schiet...
Neen, weerhou uw tranen niet.

Schrei dan, meisje! schrei dan luid,
Als de jeugd het kransje sluit,
Waar u de eerkroon werd geboden,
En u thans vergeet te nooden;
Als zij speelt en zingt en danst,
En der maagden lokken kranst,
En haar namen op doet stijgen,
Maar den uwen blijft verzwijgen,
En een ander de eerkroon biedt...
Neen, weerhou uw tranen niet.

Maar, herdenkt ge, in al die smart,
Aan den moorder van uw hart,
Die uw zwakheid, loos, verraste,
Aan uwe onschuld zich vergastte,
En, verzadigd, u verstiet...
Neen, weerhou uw wraakbeê niet!

Vreeslijk zij u zoen beloofd!
Schande brandmerk' hem het hoofd,
En ontdek' zijn helsche lagen;
Rampen teeknen al zijn dagen;
Wroeging rijt' zijn hart van een:
Wanhoop strekk' haar klaauw er heen,
En vervolg' hem op zijn sponde:
Dreigend spook' uw beeld ze in 't ronde,
En uw weeklagt roep' er luid
Hem zijn zwarten gruwel uit!

Hem strekk' 's hemels wraak ter straf
U sleep' ras de smart naar 't graf:
Leg er 't matte hoofd te rusten:
Wartoe zou u 't leven lusten?
Al uw rijkdom was uwe eer...
Wat toch heeft een meisje meer?

Maar, als ge, aan gezwollen borst
 Bloede 't welig wichtje torscht,
 Dat u dankbaar poogt te kozen,
 En u koontjes biedt van rozen;
 Dat u aanlokt en u vleit,
 En u toelacht als ge schreit,
 En zich vastdringt aan uw midden;
 U om liefde schijnt te bidden,
 U de lipjes tegensteekt,
 En een teeder lonkje smeekt:

Maar, als ge in de ziel verrukt,
 Vaster dan 't in de armen drukt,
 En een vreugde in 't hart voelt blaken,
 Die geen maagdenboezems smaken;
 Als gij zalig, meer en meer,
 't Kust en troetelt duizend keer;
 d'Adem van zijn lipjes vangen —
 In uw borst het in wilt prangen,
 En voor eer, noch rang, noch goud,
 Nergens voor het ruilen zoudt:

Wisch dan, wisch dan 't schreijend oog,
 Wisch dan 's wichtjes koontjes droog,
 Door uw tranen nat bekreten;
 Leer dan spot en lot vergeten.
 Waar de nood u daag' ten strijd,
 Moedermoed verwint altijd;
 Waar u jammren overvallen,
 Moedertrouw doorworstelt ze allen;
 Waar verleiding knaagde aan de eer,
 Moederliefde heelt ze weer.

Wisch dan de oogen, ban de smart;
 Hoor een hooger stem in 't hart!
 Moog geen wereld zich erbarmen,
 Sluit, getroost, uw kind in de armen;
 Roep het, in verrukking, toe:
 „Wichtje! zijn wij wél te moè:
 Schoon verschopt door een verrader,
 Kind! hier boven hebt ge een vader;
 Volgt de schande ons hier in 't graf,
 Kind! de hemel rekent ze af.”

Beur dan 't hoofd uit al den nood:
 't Moederhart is 't lot te groot,
 Als zij 't kind er vast mag pressen,
 Dat hare eigen borsten lesschen.
 Dank dan nog, in al 't verdriet,
 Dat ge een weelde in 't hart geniet,
 Die uw ramp kan doen benijden;
 Dat in d'alsem van het lijden,
 Waarmeê 't lot uw beker volt,
 Nog een vreugdetraantje rolt.

Bij het lijkje van een kind.

't Kruijpend rupsje, moè gekropen,
 Afgetobd in de enge cel,
 Brak zijn kluisje fladdrend open,
 Klapwiekte uit zijn dorre schel.
 Zie, daar wiegt het, zie, daar zweeft het,
 Aardschen damp en druk ontvlugt;
 Hooger vliegt het, hooger leeft het,
 Zat gespeeld in lager lucht.
 Voedster, droog de natte wangen,
 Tuur niet op de doode pop,
 Blijf niet aan het webje hangen:
 't Vlindertje is niet weer te vangen:
 's Hemels englen vingen 't op.

Zegezing na de overwinning bij Nieuwpoort.

Triomf! heft aan met schaatrend zingen
 Verwinnaars, die met Maurits vocht!
 De Spanjaard ligt in 't stof te wringen
 En stuiptrekt naar den ademtogt.
 Heft aan, ten vloek van de outerslaven,
 Zij kwamen om hun wrok te laven,
 Maar stikken van bedwongen spijt!
 Triomf, roemruchte teelt van Geuzen!
 Laat Spanje 't hoofd te barsten kneuzen,
 Waar gij voor Neerlands regten strijdt!

De hel, bevrucht van gif en zwadder,
 Spuw' Flipsen met hunne Alvaas op:
 Wij grijpen de ingeslopen adder
 En plettren haar den drakenkop.
 Wij trapten de omgewrongen jukken
 Van ligchaam en van ziel aan stukken
 En krompen voor geen martelpijn;
 Wij dreigden, toen geen bede geldde,
 Wij daagden onzen beul te velde,
 En 't staal bewees hem wie wij zijn.

Tuig, Nieuwpoort, dat ons op zag komen!
 Tuigt, staten van den rijkstiran!
 Tuigt, heuvelduin en Noorderstroomen,
 En, Spaansche knechten! tuigt er van.
 Dat Albert vrij van hoogmoed zwelle,
 Den Geus beschimp' met Izabelle:
 Hun bloed wiesch hem de smetten af!
 Dat vrij hun wrevel wrokk' en blake,
 Geen strenger, dan ons aller wrake,
 Geen dieper, dan hun beider straf!

Daar lag, in slijk en puin verzonken,
 Ons dierbaar erf in wanhoop neer;
 De boei, die 't eens was omgeklonken,
 Ontsloot zich en omsloot het weer.
 Vergeefs, in stout ontvlamden toren,
 Den dwingland eeuwig afgezworen:
 Zijn bastaardzaad bleef ingeplant;
 Vergeefs, na zoo veel leed en lijdens,
 Vergeefs, na dertig jaren strijdens...
 De doorklok sloeg voor Nederland.

„Op, op!” roept Maurits, fel aan 't branden,
 En dagvaart heel zijn wapenstoet:
 „Wat suft gij met verslachte handen
 En spaart uw nutloos heldenbloed?
 Te wapen! vliegt! het uiterst wagen!
 De doorklok heeft voor ons geslagen:
 Om 't even, waar onze uitvaart zij!
 De dwingland moet zijn offers derven!
 Volgt! of in 't leven, of in 't sterven,
 Wie volgen durft is eeuwig vrij!”

„Te scheep dan! scheep, naar Vlaandrens wallen!
 Den Spanjaard in zijn nest verrast!
 Te scheep dan! scheep!” weergalmden allen,
 „En sneuven we, als 't aan helden past!”
 Men gaat, men landt, men slaat zich neder,
 Men zendt de ontvrachte kielen weder:
 Geen onzer, die aan aftogt dacht!
 En, tusschen zee en 's vijands steden,
 Den weerpas rondom afgesneden,
 Zie daar hoe Maurits Albert wacht!

Tuig, Nieuwpoort, dat ons staal zag woeden!
 Tuigt, staten van den rijkstiran!
 Tuigt, heuvelduin en Noordervloeden,
 En, Spaansche knechten! tuigt er van.
 Laat Albert nu den kop verneeren,
 En Izabel van spijt verteren:
 De schande volgt de trotschheid na!
 Zij zien dan, die ons laf besmalen,
 Als Neerland tot hen af wil dalen
 Hoe ver te hoog hen Neerland sta!

Nu beedlen ze om verdrag en vrede
 En deinzen met hun heerschappij;
 Ze erkennen nu, met duren eede,
 Voor 't eerst en eeuwig Neerland vrij:
 Maar niet zoo ras 't hun kwijt gescholden!
 Maar niet zoo ligt is 't ons vergolden,
 Al 't misdrijf van hun euvelmoed!
 Nog meerder woeker afgeheven!
 Nog hooger u op prijs gedreven,
 Oranje, Hoorne en Egmonds bloed!

Wij wrongen ons hun horden tusschen
 En zwaaiden 't zwaard hun drommen door;
 We ontvlamden tromp en donderbussen
 En 't vuur beschreef ons schriklijk spoor.
 Wij traptten over bergen dooden;
 Wij velden wie ons staal ontvloden,
 En spaarden wie het sarden niet.
 Hun waan ligt diep in 't stof gebogen,
 En op het puin van 't Spaansch vermogen
 Weergalmt en rolt ons zegelied!

Triomf! heft aan met schaatrend zingen!
 Het vaderland is vrijgewaard!
 Triomf! heft op, zwiert rond de klingen
 En lauwert Maurits heldenzwaard.
 Triomf, wie streng gewroken storven!
 De Veer heeft zoen en wraak verworven,
 En de Admirant bezuurt zijn waan;
 Hijzelf, hij brengt naar 't hof der Staten,
 Mendoza zelf, ons buit gelaten,
 De maar' van Spanjes neerlaag aan.

Nu lekken ze ons in 't stof de voeten,
 Gebukt voor de opgeheven knods;
 Nu vleijen ze om hun schuld te boeten,
 Die lafaards, in den voorspoed trotsch.
 Maar dieper zal hun hoogmoed dalen!
 Nog duurder zullen ze ons betalen
 Voor 't bloed, in boozen lust verbrast;
 Hun kroost zal nog na eeuwen beven,
 Zoo vaak een teelt van dappre neven
 Naar 't zwaard van Neerlands reddren tast.

Nu zweren ze onze boei te slaken,
 Die boei, door ons tot gruis vermaald;
 Nu willen ze al hun martlen staken,
 De beulen, die 't aan geesels faalt.
 Maar schriklijk grijpt de ontwaakte woede,
 In hunne plaats, de ontvlamde roede,
 En tuchtigt hen met strenge straf;
 Nu krimpen ze, op hun beurt, de lenden
 En schrikken nieuwe rooverbenden
 Van d'aanslag op ons erfdeel af.

Ontzaglijk schudt de leeuw zijn manen
 En daagt wie nog hem aangrint uit;
 Den wapentros der Kastiljanen
 Omvat zijn klaauw als zegebuit.
 We ontscheurden dien aan 's vijands benden,
 Wij boorden in hun tzen lenden
 En grepen hen in 't wrokkend hart;
 Wij voelden daar hun woede branden,
 En 't bloed, dat droop van onze handen,
 Zag giftig en van gruwlen zwart.

Triomf! laat wagglen 's werelds troonen,
 Als Neerlands nek het juk verveelt!
 Het driemanschap herkent zijn zonen
 En 't vaderland zijn heldenteelt.
 Gezangen! dreunt, en wappert, vanen!
 Nu dooft de glans der Kastiljanen,
 Ten schrik van elken zielstiran:
 Tuig, Nieuwpoort, dat ons aan zag landen!
 Tuigt, Noorderzee en Vlaamsche stranden,
 En, Spaansche knechten! tuigt er van!

De dichter.

Neen, waant niet dat ge uit keur van klanken
 De ziel des dichters vat en voelt;
 Dat ge uit het flikkren van haar spranken
 De vlam kent, die zijn borst doorwoelt:
 Och, zielloos, ledig zijn die noten,
 Hoe rijk, hoe welig uitgegoten,
 Hoe stout, hoe smeltend neergevloeid;
 Och, doofgeglinsterd, uitgeblonken,
 En ijskoud zijn die tintelvonken
 Bij 't vuur, dat in zijn binnenst gloeit.

Neen, waant niet dat gij 't uit hoort drukken,
 't Gevoel, dat in zijn aadren welt,
 Gij zielen, die hij mag verrukken,
 Gij harten, die hij lenig smelt!
 Onzuiver, hoe zij roerend rijzen,
 Wanklankig zijn die tooverwijzen
 Bij 't lied, dat hij inwendig speelt;
 Flauw, levenloos, als doode vlekken
 En schaduwen, zijn al die trekken
 Bij 't in zijn ziel geteekend beeld.

Ja, 't is een godheid, ja, waarachtig,
 Een godheid, die hem drijft en spoort;
 Een wezen, onbegrensd almachtig,
 Dat hij inwendig spreken hoort;
 Een godheid, die door brein en aren,
 Naar wilkeur, om en rond gevaren,
 Van hooger schepping zwanger gaat;
 Een godheid, in hemzelve' besloten,
 Maar die in zwier van aardsche noten
 Haar wondren niet vertolken laat.

Neen, waant niet dat de pracht der talen:
 De tooi van blinkend kunstvernis,
 Dien vuurvloed van gedachten malen,
 Waarvoor geen klank, geen tongslag is.
 Vergeefs, of toon en taal zich kneden —
 Zich buigen laat en om laat smeden
 En smelten in het gloeiend lied
 Vergeefs, of vuur noch adem koelen:
 Wie uiten mogen wat zij voelen,
 Gevoelen d'echten dichtgloed niet.

Getuigt gij allen, ingewijden,
 Wie de invloed van dien god vervult;
 Getuigt, van duizenden benijden
 Om de eerkroon, die uw schedel hult!
 Getuigt, als de aarde uw kunst bewondert,
 Terugbeeft als uw gramschap dondert
 En wegsmelt als gij tranen stort;
 Als duizenden van eerbied knielen:
 Getuigt, of door uw eigen zielen
 Uw eigen kunst bewierookt wordt.

Neen, andren moog zij met zich slepen,
 Verlokken door haar flonkergoud,
 Verbazen door haar wondergrepen:
 Den dichter is zijn kunst te koud.
 Laat Rome Maroos eerzuil bouwen,
 Zijn beeld in kostbaar marmer houwen
 En heffen in haar trotschen muur;
 Augustus hem zijn toovertoon
 Met vorstengunst en schatten loonen:
 De dichter doemt zijn zang te vuur.

Neen, neen, wie aan zijn klanken hangen,
 Zich koestren aan zijn gloeiend lied,
 Hij drukt zijn ziel niet uit in zangen,
 Hij ademt in zijn verzen niet.
 Den gloed, zijn aanzijn ingedreven,
 Wordt ademtogt noch lucht gegeven,
 Maar blaakt en vonkelt onvoldaan;
 De vlam, inwendig omgedragen
 Hoe tintlend in zijn bloed aan 't jagen,
 Poogt vruchtloos de aadren uit te slaan.

Getuigt het, Phebus keurgenoeten,
 Wier eerkroon met geen eeuwen dort!
 Getuigt, de wieken aangeschoten,
 De ziel van zangen vol gestort!
 Getuigt, wanneer door geest en aren
 Verbeelding en verrukking varen
 En 't hart van aandrift overvloeit —
 Getuigt het, van vervoering dronken,
 Hoe luttel van de ontvlamde vonken
 In de uitgestroomde zangen gloeit.

Getuigt, als duizend hemelbollen,
 Die weemlen voor uw aangezicht,
 Door 't onafmeetbaar ijdel rollen
 En schitteren van verblindend licht;
 Als de aanblik, waar hij rond moog dwalen,
 De wondren der natuur ziet pralen,
 Haar heerlijkheid en glans aanschouwt,
 En, in aanbidding opgenomen,
 De ziel in zangen uit wil stroomen:
 Getuigt, wat is uw loflied koud!

Getuigt, als zich de stem laat hooren;
 De drift, die onuitbluschbaar brandt,
 Regtschappen harten ingeboren,
 De zucht voor 't heilig vaderland;
 Wanneer uw vuist, aan 't zwaard genepen,
 Tirannen van uw grond zou zweepen,
 Vermalen op hun wereld-roof;
 En 't wrevel bloed, in 't heftig vlieten,
 Zijn wrok in zangen uit wil schieten:
 Getuigt, wat zijn uw bliksems doof!

Getuigt, getuigt, wie, opgetogen,
 Uw rijkdom in uwe armen knelt;
 Wier hart, van diepen dank bewogen
 In tranen van verrukking zwelt;
 Getuigt, wie, in genot verengeld,
 Aan vrouw en kinders vastgestrengeld,
 Geen maat kent aan uw zielsgevoel;
 En, magtloos hem in 't hart te sluiten,
 Dien wellust wilt in zangen uiten:
 Getuigt, wat zijn uw klanken koel!

Neen, neen! hoe steil de kunst moog rennen,
 Hoe toovrend zij haar toonen sla,
 Zij leert ons nooit den dichter kennen:
 Zij bootst alleen zijn indruk na.
 De taal, waarin zijn ziel mag spreken,
 Heeft maat, noch klank, noch tooi, noch teeken,
 Noch teugel van de wilkeur aan;
 Ze is 't jagen van de borst van binnen,
 Ze is 't vonklen van de ontroerde zinnen,
 Zij is het bigglen van een traan.

Aanschouwt hem, aan 't gewoel ontweken,
 Ontvlugt aan hoog en laag gemeen,
 Verdoold in onbezochte streken,
 In mijmring met zichzelf' alleen:
 Bij 't hoog geruisch der digte bladers,
 Klopt, tintelt hem het bloed in de aders,
 Ontwaakt, doorstroomt hem 't innig vuur;
 Zijn adem hijgt, zijn blikken gloetjen,
 Zijn ziel wil uit zijn boezem vloeijen.
 Verrukt, verweldigd door natuur:

Wat waant gij? dat zijn hartsontroering
 Naar klank en maat zich buigt en kneedt?
 Dat hij, in 't vonklen der vervoering,
 Van kunstwet en versiersels weet?
 Och, weinig denkt hij, opgetogen,
 Ontvlamd door ongeschetst vermogen,
 Aan vonden van den beuzelgeest;
 En poogt hij met haar tooi te pralen,
 En waagt hij tot haar af te dalen,
 't Is uit: zijn dichtgloed is geweest.

Neen, doelloos, als verstrooide spranken,
 Als snikken van verstikten dorst,
 Ontglippen onbestemde klanken
 In mateloos gevoel zijn borst.
 Geslingerd, waar zijn droomen willen,
 Gevoelt hij louter polsen trillen
 En 't bloed van driften rondgewoeld;
 En, elken hartstogt prijs gegeven,
 Verbijsterd en verstomd gebleven...
 Ziedaar hoe hij zich dichter voelt.

Neen, neen! laat kunst en vlijt gelukken
 Wat eeuw op eeuw verbaast en boeit:
 Onmagtig zijn zij uit te drukken
 Wat in des dichters aders gloeit.
 Getuig, hoe stem en speelstift toover',
 Wat nadruk schiet uw zangen over,
 Ontvonkte, die de dichtluit snaart?
 Wat lauwwren ze ooit u moog verwerven,
 Uw vlammen zijn verdoofd tot verwen,
 En uw gevoel in kunst ontaard.

Wat waant gij, achtbre lettergrijzen,
 Die de oudheid in haar pracht aanschouwt
 En ons Homerus wonderwijzen
 Spitsvondig en met zwier ontvouwt?
 Wat waant gij 's dichters geest te vatten,
 Zijn doel, zijn ziel, zijn vuur te schatten,
 Uit spranken, hier en ginds verstrooid?
 Neen, neen! hoe spits ge 't brein moogt slijpen
 Gij leert der klanken kracht begrijpen,
 't Gevoel, het vuur des dichters, nooit.

Neen, neen! hij zou te laag hem honen,
 Te diep hem smaden, laf en koel,
 Wie ooit des dichters stoutste toonen
 Zoo hoog hield als zijn flauwst gevoel.
 Een godheid is hem ingevaren,
 Een godheid, die in stem noch snaren,
 Maar in de ziel haar almagt stort;
 Die, door geen zintuig ooit te aanschouwen,
 Haar kracht laat voelen, niet ontvouwen,
 En door geen brein begrepen wordt.

Liedje.

Al wat leeft en braaf is, zingt,
 Zingen is de lust van 't leven,
 't Zij de blijde veldjeugd springt,
 Of de grijsheid zit te beven
 Alles stemt en kweelt zijn lied:
 Slechts de boozen zingen niet.

Zoet ook zijt gij, zoet, o zang!
 Valt ons 't nijdig lot te bang,
 Gij verheft de matte spieren;
 Smoort het hart in diep gezucht;
 Gij geeft borst en adem lucht
 En stort kracht in merg en nieren;
 Heelt geen balsem de open wond,
 Gij maakt weer de ziel gezond.

Zoet ook zijt gij, zoet en schoon!
 Als de teedre kindertoon
 't Luistrend hart weet in te dringen;
 Als de zacht gebogen stem,
 Met onnooslen val en klem,
 't Moederliedje na wil zingen...
 'k Vlieg, verrukt, naar 't lieve wicht
 En ik kus het mondje digt.

Als een forsch gestemde Bard,
 Met verjongden gloed in 't hart,
 d'Oorlogsdreun heeft aangevangen;
 Als zijn kreet te wapen gilt;
 En de veldspeer dreigt en drilt,
 Bliksem uit zijn heldenzangen...
 'k Raak besef en rede kwijt:
 Geef me een zwaard, ik vlieg ten strijd!

Als de ruispijp klinkt en speelt
 En de herder klaagt en kweelt
 En zijn trouw zweert op zijn rietje;
 Als hij liefkoost in zijn klagt,

En naar Fillis weermin smacht
 In zijn smeltend minneliedje...
 'k Paar mijn deernis aan zijn stem,
 En smEEK Fillis meê voor hem.

Als een jeugdig moeder juicht,
 En de teedre klankjes buigt
 Naar den lust van 't lagchend wichtje;
 Als zij 't beurtlings vaster klemt,
 Beurtlings weer het toontje stemt
 Van 't eenvoudig kinderdichtje,
 o Dan rijkst van al wat leeft,
 Wie een vrouw en kinders heeft!

Maar de diep bewogen smart
 Trilt haar noten, dof en zwart,
 Treurt en speelt met trager grepen
 Och, zij tast mij in 't gemoed...!
 Maar de ontroering is zoo zoet,
 Schoon mij 't hart wordt toegeneepen:
 'k Smelt onwillens weg in 't wee,
 En ik schrei van wellust meê.

Doch zoo dra de feestnap zwelt
 En de vreugd de snaren stelt
 En het drinklied klinkt en klatert;
 Als de boert geen teugel acht,
 Maar uit dartle toonen lacht
 En met schelle kretten schatert...
 'k Roer het meê dan, los en luid,
 En ik gil mijn blijdschap uit!

Al wat leeft en braaf is, zingt.
 Zingen is de lust van 't leven,
 't Zij de blijde veldjeugd springt
 Of de grijsheid zit te beven;
 Alles stemt en kweelt zijn lied:
 Slechts de boozen zingen niet.

Aan een pasgeboren wees.

Struikje, van de plant gereten,
 Door een rukvlaag neergescheurd;
 Wichtje, dat de levensketen
 Nog maar weinig uurtjes beurt!
 Troont gij, van 't heelal begeven,
 Weesje, mij een aanblik af?
 Pracht gij, de armpjes opgeheven,
 Om een welkomstgroet in 't leven
 Of een traan op 't oudergraf?

Ja gij eischt den kreet der smarte,
 Kreet, die in de zielen boort,
 Kreet, dien ook de Hemel hoort,
 Kind, dat onder 't moederharte,
 Pijnlijk met haar neergeknield,
 Reeds uws vaders uitvaart hielt!
 Kind, ter kwader uur gewonnen,
 Dat ten toosel en tot baat
 Ligt gedost in rouwgewaad,
 En uw webje hebt begonnen
 Met uw moeders levensdraad!

Ja, ik breng voor welkomst-zegen
 Rouwklagt bij uw bakermat;
 Zie, ik strooi uw treurig pad
 Lijkcipres voor bloemen tegen,
 Arme, van mijn tranen nat!
 Kind, dat reeds uw eerste kreten,
 't Eerste licht, dat u bestraalt,
 Tot zoo duur een prijs betaalt,
 Zonder wat u 't kost te weten!
 Dat den schoot hebt omgewroet,
 Waar gij 't lijf hebt uitgesparteld,
 En, bevekt van moederbloed,
 Toch van onschuld lacht en dartzelt!
 Dat, haar lijkbaar in 't gezigt,
 En uw wiegje naast haar sponde,
 't Vrolijk oogje slaat in 't ronde,
 Of gerust te sluimren ligt!

Maar gij strekt uw armpjes open,
 En grijpt rond met een voor een;
 'k Zie al meer uw traantjes loopen,
 Bigglen door uw lachjes heen;
 'k Hoor al meer uw zuchtjes klagen,
 Hoe de dorst uw lipjes droogt;
 'k Voel uw hijgend hartje jagen,
 Aan geen moederborst gezoogd...
 't Is een voorproef van de rampen,
 Die de zwarte toekomst draagt,
 Die u dreigend tegenkampen,
 In 't vooruitzicht opgedaagd.
 Ja, gij leert bij voorsmaak kennen
 Wat u 't nijdig lot belooft,
 En u vroeg de jammren wennen,
 Die u hangen boven 't hoofd;
 Ja, gij voelt den geesel treffen,
 Geesel, die u streng kastijdt,
 Als gij de armpjes op wilt heffen,
 Maar vergeefs om liefde krijt;
 Als gij 't mondje zaam voelt kleven,
 Maar vergeefs naar lessching smacht;
 Als ge uw lonkjes rond laat zweven,
 Maar geen moeder tegenlacht.

Hemel, zie het, hoor het kermen!
 God, wiens wil alleen geschiedt!
 Moog uw goedheid zich ontfermen:
 Armer schepsel hebt Gij niet.
 Gij kunt redden, Gij herstellen,
 Waar ons uitzigt middel mist;
 Hoor die zuchtjes boven wellen,
 Zuchtjes, ongetroost gekwist;
 Wil, o God! die traantjes tellen,
 Die geen aardsch vermogen wischt.

Zie, daar ligt het, neergesmeten,
 Voortgesleurd in rouw en wee,
 Hulploos van 't heelal vergeten,
 Zwervende op de levenszee!
 Och, daar zwalpt het eenzaam bootje
 Dat langs klip en banken giert,
 Lek alreë op 't eerste stootje;
 Zonder bootsman voortgestierd!
 Zie, daar doolt het, ras bedolven,
 Ras ten prijs aan 't wuft geval;
 Spel der winden, prooi der golven!...
 Waar of 't eindlijk landen zal?

Ja, ik breng u rouw en plagen,
 Jammren, door mijn angst voorspeld,
 Tranen uit mijn hart geweld,
 Roosje, waar de orkanen jagen,
 Elken rukwind blootgesteld!
 Weesje, neen! geen vaderarmen
 IJlen, waar gij struikelt, aan;
 Neen, geen hart zal openstaan,
 Waar ge u koestren en verwarmen
 En de handjes rond moogt slaan;
 Neen, geen moeder zal u kozen,
 Als gij ze aanlucht en ze streelt,
 Noch gestaag, bij tusschenpoozen,
 In uw lonken, in uw blozen,
 Zoeken naar uws vaders beeld;
 Neen, zij zal niet opwaarts vliegen,
 Niet ontwaken op uw kreet,
 Noch u weer in sluimer wiegen,
 Voor zij zelf van sluimren weet;
 Neen, geen vader zal belonken,
 Hoe zij, pronkend met haar last,
 Aan uw vleijen zich vergast;
 Noch, van liefde en weelde dronken,
 Aan haar boezem neergezonken,
 Beiden klemmen aan zich vast;
 Neen, geen moeder zal u leeren
 Hoe gij 't eerste klankje smeedt,
 Noch zich kwellen en zich weren
 Tot gij stamelt hoe gij heet;
 Neen, zij zal niet met haar lippen

't Rollend liedje, dat zij zong,
 Als 't uw mondje wil ontglippen,
 Kussend vangen van uw tong;
 Neen, geen vader zal u schragen.
 Steunen in d'onvasten tred,
 Als gij d'eersten stap zult wagen
 En het wanklend voetje zet;
 Neen, geen voedster, neen, geen hoeder
 Spreidt met zorg uw sponde zacht,
 Houdt aan 't ritslend wiegje wacht;
 Neen, geen vader, neen, geen moeder
 Kust u zeggend goeden nacht.

Zie, daar ligt het, weggesmeten,
 Neergewaaid in 't rollend zand,
 Bloempje, van den steel gereten,
 Straikje, zonder moederplant!
 Zie het krimpen, zie het rillen,
 Aan orkaan en kou gewaagd,
 Stuiven, waar de stormen willen,
 Door den wijden hof gejaagd.
 Och, voorzigtig! wie komt plukken,
 Wie er zamelt, wie er zaait!
 Trap het bloempje niet aan stukken,
 Dat uw voeten tegenwaait.

Maar mijn tranen, teeder wichtje,
 Tranen, die ik vruchtloos keer;
 Rollen, langs uw aangezichtje,
 Op uw drooge lipjes neer:
 Zie, het wil ze gretig lekken,
 Maar verwingt het mondje bang...
 Ja, de tranen smaken wrang;
 Wee, wien zij tot laafnis strekken!
 Arme wees! hoe vroeg alreë,
 Lept gij ze uit uw beker meë!

Til uw handjes, hef het oog
 Schreijend op naar God omhoog;
 Kindertranen maken teeder;
 Ik kniel naast uw wiegje neder:
 God van liefde, groot en goed;
 Gij, die worm en miertje voedt,
 Gij, die troost en redt in rampen!
 Zie een weerloos wormpje kampen,
 Kruipen, krimpemde, U te voet.
 Zie ter neer, het ziet naar boven!
 't Vraagt, in bang en luid geweën,
 Hulp van U, van U-alleen:
 Gij-alleen kunt troost beloven,
 Gij dien schenken, anders geen!
 Ja, Gij zult het, ja, voorzeker!...

Zie, het duldt en kust de roë,
 Op Uw woord gerust te moë;
 Zie, het drinkt zijn wrangen beker
 En luikt weer zijn oogjes toe.

Nieuwjaarsgroet voor 1809.

't Oude jaar, het leven moë,
 Look de vaakrige oogen toe,
 Om den doodslaap in te varen;
 Kegels tooiden baard en haren;
 Grijs en mat van ramp en rouw
 Stierf het nog van enkle kou.

Vraag niet naar zijn levensloop,
 Die door de oude bogten kroop,
 Vol van leed en leeg van lusten:
 Laat de dooden vreedzaam rusten!
 Was niet alles gaaf en goed,
 't Zure suikert best het zoet.

't Nieuwe jaartje, blij van zin,
 Stelt het leven beter in;
 't Ligt te zegnen in de luren
 En geeft feest aan vriend en burenen;
 't Strooit geschenken allerweeg'
 En zijn wieg van wenschen leeg.

Trekkers van den horoskoop!
 Nadert bij den blijden doop:
 Zegt ons of in 't jeugdig wezen
 Vreugd en welvaart zijn te lezen;
 Of een gunstig jaarplanect
 Over 't wichtje staat als peet.

Peter, hoe uw naam ook zij!
 Sta uw doopzoon minzaam bij;
 Leer zijn aanleg tijdig peilen;
 Hoed hem voor zijns vaders feilen
 Geef een leiband aan zijn drift
 En geluk voor pillegift.

Nu dan, jaartje, welkom hier!
 Groei en bloei met lust en tier:
 Laat ons vreugd aan u beleven
 Strek ten gids aan later neven;
 Wisch met roem den ouderblaam
 En verdien een goeden naam.

Wilt ge eens dartlen in uw jeugd,
 Speel en stoei in eer en deugd;
 Zie de wereld, ken haar kluchten,
 Maar proef nooit haar wrange vruchten,
 En maak alles, wat gij doet,
 Dubbel voor uw sterven goed.

Gaat gij dus een wijzen gang,
 Jeugdig jaartje! leef dan lang,
 Schiet dan spoedig uit de kluiten!
 Schenk uw stamhuis brave spruiten:
 Weef uw web gezegend af
 En daal vrolijk neer in 't graf.

Het huwelijkshulke.

Roeijers op de stiller baren!
 Taalt gij naar gewaagder zee,
 Wilt ge in 't huwelijkshulke varen,
 Neemt een goed gezelschap meê.

Mooglijk dekt de nacht de stroomen,
 Eer gij landt aan beter oord;
 Hoe dan d'avond doorgelkomen,
 Hadt ge een kwaden gast aan boord?

Mooglijk razen vloed en winden
 En het krakend kielkje giert;
 Wie dan zal de reven binden,
 Als geen ander 't roer bestiert?

Wijslijk, als gij zee wilt bouwen,
 Goed gelei dan sloop gepraaid;
 Zorglijk eenen koers gehouèn,
 En op eenen boeg gedraaid!

Dan gestuurd met zachte gangen;
 Raadgepleegd met stroom en peil;
 Rustig, schoon gij wind moet prangen;
 Maar een waakzaam oog in 't zeil.

Dan moog buiten 't onweer loejen,
 Binnen zijn kompas en kaart;
 Laat het ebben, laat het vloejen,
 't Zegt niet, als gij spelevaart.

Lieflijk dan, de klip te schuren,
 Als het sloopje vlot en drijft;
 Lieflijk dan, het moedig sturen,
 Wee dan hem, die ankren blijft.

Roeijers, laat de zwaarden neder,
 Hijscht de zeilen! vaart op buit!
 Kiest de liefde maar tot reeder —
 En de trouw tot bootsman uit.

Aan een bevallig meisje.

Kwel mijn matten geest niet langer;
 Dartle, die om liedjes plaagt!
 Och, wat pijnt gij d'armen zanger,
 Wien zijn eigen lier mishaaft!
 Maar gij wilt het? ik moet zwichten,
 Schoon mij stem en adem faalt:
 Wie toch zou geen liedje dichten,
 Als gij 't met een kus betaalt?

Doch verwacht niet, lieve schoone,
 Dat mijn strenggestemde geest
 U met valsche bloemen kroone
 Op uw schaatrend vreugdefeest;
 Waan niet dat ik wierook plenge,
 Die in ijden geur vergaat;
 Neen, het offer, dat ik brenge,
 Zij een warme vriendenraad.

Maar met oogjes, hel en blijde,
 Vraagt gij lagchend, wat ik meen?
 En met vingers, zacht als zijde,
 Strijkt ge langs mijn rimpels heen.
 Och, hoe ducht ik, in dat streelen,
 Door dat argloos hart geraakt,
 Dat verleidend, lokkend spelen,
 Dat u zoo bekoorlijk maakt!
 Moog geen strik die gulheid vangen,
 Die, van angels onbewust,
 Vrolijk glimlacht op uw wangen,
 Van uw lippen willig kust.
 Legg' geen list die onschuld lagen,
 Die gevaren kent noch vlugt,
 Maar te verder zich zou wagen
 Naar haar eenvoud minder ducht.
 Moog geen spin die bloem bevlecken,
 Die zoo mild haar luister spreidt,
 En met blijden tooi en trekken
 Lokt en aanlacht wat haar vleit.
 Bloem, van list en lust bekeken,
 Roos, zoo teêr de lente droeg,
 Duizendmaal er bij geleden,
 Duizendmaal en nooit genoege!

Leer die wufte vlinders vreezen,
 Vlughten hun gedreigd gestreel,
 Duizendmaal u aangewezen,
 Duizendmaal en nooit te veel.

Lieve, die geen treek wilt kennen,
 Die van vond noch veinzen weet!
 Mogt ge alleen u de ondeugd wennen,
 De ondeugd, die men wantrouw heet!
 Hoor die valschaards logendichten,
 Zie hen nestlen om u rond
 't Is om 't momtuig af te ligten,
 Als hun moordtuig heeft gewond.
 Laat hen geur en wierook spillen
 En vergulden gif en gal:
 Vlucht, hoe meer zij plengen willen;
 Zuurst bekwam het zoetst van al.
 Laat hen zuchten, laat hen minnen,
 Klagen hun verliefde smart:
 Och, zij zijn verhit van zinnen,
 Maar zoo koud als ijs van hart.
 Schuw hun vlejjen: 't is de logen;
 Vlied hun adem: 't is de moord.
 Wie hen nadert is bedrogen
 En verloren wie hen hoort!
 Wee u, wee u! 'k zie hen smachten,
 'k Zie hen grijpen naar hun buit!
 Stop uw ooren voor hun klagten,
 IJl hun vlammende oogen uit.
 Overschreeuwd is hun geweten,
 Hun gevoel is diep verdoofd;
 Al hun eeden zijn vergeten,
 Zoo gij één er van gelooft.
 Pligt noch inspraak zijn hen heilig,
 Slechts hun lusten zijn hun god;
 Deugd noch onschuld houdt u veilig:
 't Zijn de prikkels van 't genot. —
 Neen, gij zult het niet verzaden,
 Roovers, die de klaauwen wet!
 'k Zal uw giftig aas verraden,
 Waken, waar gij strikken zet.
 Neen, zij zullen nooit u vangen,
 Lieve, die ze vreest noch vliedt!
 Lokken vrij hun logenzangen,
 'k Waag u aan hun angels niet.
 Neen, gij zult den lust niet boeten,
 Die des schenners borst ontvonkt,
 Om te kruipen aan zijn voeten,
 Na gij in zijn armen zonkt;
 Neen, gij zult den prijs niet derven,
 Die aan jeugd en schoonheid past,
 Om verstooten rond te zwerven
 Als des menschdoms overlast;
 Neen, gij zult het licht niet vloeken,

Als 't uw bangen sluimer wekt,
 Noch in 't graf een schuilplaats zoeken,
 Waar de smaad de schande dekt:
 Neen, — dien wellust zult gij smaken,
 Kennen dien benijden gloed,
 Die een hooger drift ontwaken —
 En geen wroeging kiemen doet:
 Ja, gij voelt de vlam ontvonken,
 Die door bloed en aders gaat,
 Maar aan reiner hart gezonken,
 Dan in wufte vlejers slaat;
 Ja, gij sluit, met strekkende armen;
 Eens den maagdeboezem bloot
 Om de dierbre borst te warmen
 Van een zalig echtgenoot;
 Ja, gij laat de wereld zinken
 En verstuiven met haar pronk,
 Om den wellust in te drinken,
 Dien gij ademt uit zijn lonk;
 Ja, gij zult wel gansch verzaken
 Al wat lokt met wufter stem,
 Om geen enklen wensch te slaken,
 Die een doel heeft buiten hem;
 Om aan 't eenig hart te kleven,
 Dat met u eenstemmig gloeit,
 En alleen voor hem te leven,
 In wiens ziel gij overvloeit.
 Ja, gij voelt de vreugd in de ader,
 Die het moederhart verrukt,
 Als zij d'opgetogen vader
 d'Eersten zoon aan 't zijne drukt;
 Als hij de armen heft naar boven,
 En gekneld aan vrouw en kind,
 Voor zijn rijkdom God wil loven,
 Maar geen woorden heeft of vindt. . .
 Dan eerst zult gij, dan genieten,
 Wat geen zintuig ooit gevoelt;
 Dan u 't vuur in de aders vlieten,
 Dat met geen genot verkoelt;
 Dan eerst brengt gij 't u te voren,
 Als uw heil geen palen weet,
 Hoe veel schats zij heeft verloren,
 Die zich roekloos eens vergeet;
 Dan eerst kent gij al den zegen,
 Al het voorregt van uw lot,
 En, aanbiddend opgestegen,
 Stroomt gij weg in dank aan God.

Maar, ik zie u diep bewogen,
 Diep verzonken in uw smart;
 'k Zie de tranen in uwe oogen:
 't Zijn de tolken van uw hart.
 Ja, gij zult mijn les gedenken,
 Diep haar prenten in uw geest;

Reiner krijgt gij geen geschenken,
 Geen gezangen op uw feest.
 Ja, gij zult den wensch vervullen,
 Die zich uitstort voor uw heil;
 Wie er andren slaken zullen,
 'k Had voor u geen mindren veil. —
 Nu dan, lieve! 'k heb gezongen;
 Droog het oogje, wisch de koon:
 Traantjes heb ik niet bedongen,
 Maar een enklen kus tot loon.

Bij den dood van mijn dochttertje.

Meimaand, komt ge uw cjuis betalen
 Aan den hoogtijd der natuur,
 Stemt gij beemd- en boschkoralen,
 Schiet gij warmer zonnestrallen,
 Waarom dan voor mij zoo guur?
 Meimaand, brengt ge kruid en loover,
 Hulsel voor 't verjongd getij;
 Spreidt ge de aarde uw feestdos over,
 Waarom dan zoo dor voor mij?

Valsche! dek, bedek dien luister,
 Dek die schoonheid en die pracht;
 Mij zijn gloor en glansen duister,
 Tergend mij, wat lonkt en lacht.
 Sluit dien open hemel weder,
 Sluit hem, dampen! pakt op een;
 Plast en stort in buijen neder,
 Als de tranen, die ik ween;
 Huijt in rouw de veldgespelen,
 Rouw als mijne, diep en zwart;
 Zweept met stormen door de abeelen,
 Want het stormt er in mijn hart.

Neen, ik zal uw lof niet zingen,
 Meimaand, wie de veldjeugd looft!
 Mogten eer mijn snaren springen,
 Eer mij springen tegen 't hoofd.
 Mogt mijn hier veeleer vermolmen
 En verbrokken van de snaar,
 Of, verpletterd tegen de olmen,
 Splintrend barsten uit elkaâr!
 Mogt veeleer mijn stem verstommen
 En verstikken in mijn keel,
 En mijn vingers krampig krommen
 Eer ik u een loflied speel!

Weg die bloesem, weg die bloemen,
 Valsche gunst, te duur geboet!
 Moog wien 't lust haar schoonheid roemen
 Bitter smaakt mij 't giftig zoet.
 Moog wien 't lust de lente minnen
 En verslingren op haar pronk;
 Och, ik ken haar wufte zinnen
 Ik haar valschen logenlonk!
 't Roosje, dat de winter spaarde
 't Liefste roosje van mijn gaarde,
 Ligt verstorven en verkleurd
 Ligt verlept en weggesmeten,
 Van zijn stengel afgereten,
 Van mijn boezem losgescheurd!
 't Was ontzien van vorst en vlagen,
 Onverbleekt van tooi en dos:
 't Scheen den zomer rond te dragen,
 Die gemaald was in zijn blos;
 't Hield het hoofdje vrolijk boven
 En zag lagchende om zich heen:
 Schoon de dorre bladers stoven
 En natuur te sterven scheen: —
 Maar de Meimaand trad ons tegen,
 In herboren bloei getooid;
 En verspreidde schat en zegen,
 In haar bloesems rondgestrooid;
 Maar de Meimaand droeg het leven,
 Jeugd en leven in haar schoot,
 En versierde bosch en dreven,
 Sinds den winter naakt en bloot...
 Maar de Meimaand bragt het leven
 En zij trad het roosje dood!

Weg die bloemen, weg die geuren,
 Valsche pronk, te duur betaald!
 Hang' wien 't lust aan tooi en kleuren,
 Tergend mij, wat pronkt en praat!
 'k Zag de blijdste bloem van allen,
 'k Zag het schoonste roosje vallen
 Uit mijn bleek verschoten hof!
 'k Zag het kwijnen, zwijmen, sterven
 Storten met verflenste verwen
 En verwaaijen met het stof;
 'k Zag het, doodsch en dor van trekken
 Diep vertrappen voor mij neer
 'k Zag met slijk het schendig dekken,
 't Lieve bloempje, zonder vlekken,
 Zonder dorens, tot zijn weer!

Weg dat lommer, weg dat lover,
 Valsche pronk, te kwistig duur!
 Mij schiet heul noch hulsel over,
 Mij zijn zon en zomer guur.

'k Zag een worm in 't hartje bijten
 En er nestlen diep en vast;
 'k Zag hem de aärtjes openrijten,
 Van zijn zwelgen leeggebrast;
 'k Zag hem 't gif er binnen jagen, *
 En hij spooog het in mijn ziel!
 'k Mogt mijn jammer luidkeels klagen,
 Och, hij bleef aan 't hartje knagen,
 Tot het weerloos roosje viel!

Spaar uw stemmen, zwijg uw zangen,
 Sluit uw gorgels, dartel koor!
 'k Heb den rouwkreet aangevangen:
 Weeklaag, wat ik juichen hoor!
 Dek uw siersels, waar ik trede,
 Pleng geen geuren om mij heen;
 Weg uw gunsten! 'k vloek ze, wreede!
 Die kunt lagchen als ik ween!
 Maar mogt ooit de kans zich wenden,
 Valsche Meimaand, trotsch op roof!
 Mogt de worm u immer schenden
 En zich mesten met uw loof;
 Mogt de zomer 't ooit verschroeijen
 En verzeugen aan zijn gloed,
 'k Zal het met geen traan besproeijen,
 Schoon het neerstuive aan mijn voet.
 'k Wil van u geen takje breken,
 Tot een cijns aan 't eenzaam graf:
 'k Wil den herfst een tuiltje smeeken
 En aan 't needrig terpje steken,
 Wreede Meimaand, u ter straf!

'k Wil van u geen bloemen vragen,
 Valsche, die mijn bloemen rooft!
 Huivrig zijn uw lentedagen,
 Kil en koud uw pronkend hoofd.
 Weg die siersels, weg die schatten,
 Slinksche gunsten, duur gewin!
 Wee, wie ze achtloos aan wil vatten:
 Gif en angel schuilt er in.
 'k Voel ze steken, 'k voel ze scheuren,
 'k Voel ze vlijmen door mijn hart!
 Mij zien zon en zomer treuren,
 Mij zijn loof en lommer zwart.
 Sneeuwt dan, buijen! buldert, stormen!
 Plast en stort vernielend neer!
 Laat natuur een bajert vormen:
 Schendt haar bloesems, knaagt ze, wormen!
 Want geen Meimaand siert haar meer.

's Levens kaartspel.

't Oude spreekwoord heeft het wèl:
 't Leven is een dobbelspel,
 Waar wij allen meê in deelen;
 Gaan ook tijd en rust te loor,
 De eene dringt zich d'ander voor;
 Deze passen, gene spelen:
 't Noodlot schudt de kaarten door.

Zelden, wat beleid vermag,
 Zelden haalt de kunst een slag;
 Want het toeval speelt het beste;
 't Spreekwoord is te regt vermaard:
 Gekken krijgen meest de kaart;
 'k Ondervond het ook ten leste...
 Waartoe 't nader opgeklaard?

Hachlijk is de luim van 't lot:
 Hongrig naar een rijke pot,
 Schreeuwt er ginder een: *Sans prendre?*
 Maar hij kwelle en weer' zich vrij,
 't Los geluk ontvlugt zijn zij:
 Hij betaalt het een en 't andre,
 Zelfs zijn *Matadors* er bij.

Verder tiert een wilde gast,
 Die op spel noch regel past,
 Roept een maat op, los in 't vragen:
 Hij verspeelt zijn troef of twee,
 En versmijnt zijn spel alreê,
 Maar zijn maat haalt al de slagen
 En hij maakt er *role* meê!

Grillig speelt de kans zijn rol,
 Blaast de doosjes leeg en vol
 En bedenkt de vreemdste parten;
 Menig zamelt in 't begin,
 Maar bezuurt zijn vroeg gewin;
 Menig vraagt en speelt in harten,
 Maar koopt niets dan schoppen in.

Menig, och! zijn spel niet wijs,
 Valt een valschen speler prijs:
 Vrienden, ja! daar zijn er velen!
 Menig boet hun list te droef;
 Menig eervergeten boef
 Weet met valsche kaart te spelen.
 Of verzaakt gedurig troef.

Hachlijk dan 't gedreigd gevaar!
 Zorglijk is de keus voorwaar,
 Onder 's levens speelgenooten,
 Arme, die u weert en kwelt
 En verliest geduld en geld;
 Die uw kaart niet houdt gesloten
 Of verkeerd de troeven telt!

Wel hem, die niet vreest of waagt,
 Maar met oordeel past en vraagt
 En gelukkig in mag koopen;
 Die om lief noch leed verzaakt,
 Maar op kans en toeval waakt;
 En, moog alles tegenloopen,
 Toch zijn spel *remise* maakt.

Albrecht Beiling.

Nog dronk de wrok het burgerbloed
 En zwoer bij vuur en zwaard,
 De wrok, door schrik en heldenmoed,
 In 's lands kronijk vermaard:

Nog kampten beurtlingsche overmagt,
 Op weerszijdsch staal gestuit,
 Met tijgerdrift en leeuwenkracht
 Om d'onverdeelden buit:

Jacoba brak haar tweeden echt
 En koos haar derden man,
 En staafde haar verloren regt,
 Ter straf van Hertog Jan:

Zij zwaaide 't ronkled moordgeweer
 En schoor de velden plat;
 Zij sloeg zich aan den Lekstroom neer
 En eischte en won de stad.

„Ter wraak! ter wraak!” weergalmt de drom,
 „Ten zoen van 's lands gravin!
 Bij 't roeren van trompet en trom
 Nu de open vesting in!

„Men sleur' den eerst ontmoeten kop
 In zegepraal ter straf;
 Men delv' hem de aarde levende op
 En ploff' hem neer in 't graf!”

Men raast en blaast met woest geschal
 En heft het krijgslied aan;
 Men stroomt in d'overwonnen wal
 En plant de Hoeksche vaan.

Men staart en wacht wie naadren moog
 Als eerstling van hun wraak,
 En Beiling treedt den drom voor 't oog,
 Met onverschoten kaak.

„Grijpt aan! grijpt aan!” weergalmt het rond,
 „Ten zoen van 's lands gravin!
 Men groev' en graav' en delv' den grond
 En dompel' hem er in!

„Brenge moker, spa, houweel en schop
 En spant ons wraakgerigt!
 Men sluit' hem de aarde levende op
 En demp' met hem haar digt!” —

„Met regt, met regt!” roept Beiling uit,
 „Mijn dood verzade uw lust;
 Niet een, die meer u tegenmuit
 En min uw kluister kust!

„Niet een, die meer dan ik u haat,
 Die min dan ik u vreest,
 En nimmer stond gij waar gij staat,
 Ware ik gehoord geweest.

„Eer lag de stad in gruis en puin
 Dan in uw boei gekneld;
 Eer viel zij op mijn eigen kruin
 Dan ooit in uw geweld!

„Met regt, den muiltling afgemaakt,
 Die van uw aanschijn gruwet;
 Met regt, uw gal op hem gebraakt,
 Die u haar tegenspuwt.

„Maar laat mij, zoo gij regters zijt
 En helden heeten zult,
 Laat nog mij negen dagen tijd,
 Eer 't vonnis zij vervuld

„Ik vraag er drie, mijn stam ten troost,
 Ten voorzorg in zijn lot;
 Ik smee er drie voor vrouw en kroost,
 Ik eisch er drie voor God.

„Na negen dagen keer ik weer,
 En neem' uw wraak begin;
 Ik laat tot borgen woord en eer,
 En ruil hen heilig in.

„Na negen dagen ben ik hier,
En sta uw wrok ten doel;
En, braakte uw afgrond vlam en vier,
Ik dompel me in den poel!”

Men wikt en weegt en schoolt bij een
En wenkt elkaar ter zij,
En stemt door al de rijen heen,
En laat hem 't uitstel vrij.

„Hij ga!” dus spreekt men smalende af,
„En vlugte uit stad en vest;
De dood waar' hem te ligt een straf:
De schande straft hem best.

„Hij ga! hij keert gewis niet weer,
Maar laat zijn borgen buit;
Hij ga! wij hebben woord en eer,
En wisslen nooit hen uit.

„Hij ga! en krimp' den trotschen geest
En dekk' den kop met hoon;
De dood waar' hem te min geweest:
De schande zij zijn loon!”

Men drijft en stoot hem schimpend voort
Met bijl, houweel en spa;
Men dringt hem door de ontsloten poort
En juilt hem tergend na.

Men waait en wuift met muts en hoed
En zwaait met piek en zwaard;
En zingt Jacobaas heldenmoed
En Beilings laffen aard.

Men rost en raast en zwetst en zwiert
En draaft door wal en stad,
En stroopt en schendt en tuischt en tiert,
Brooddronken, woest en zat.

Men keert de wisslende oorlogkans
Met bolwerk en met gracht,
En slooft en zwoegt aan muur en schans,
En waakt op post en wacht.

Men dwingt de wijde streek in 't rond,
Met poort en toegang digt,
En schaaft en plant geschut en lont,
Naar land en stroom gerigt.

Men holt op nieuw naar wil en zin
En bralt en schalt naar lust,
En sluimert zacht en zorgloos in,
Op moed en kracht gerust.

Maar eensklaps kraait de morgenhaan
Een scheller dagroep uit;
De negende ochtend schemert aan
En daalt op loof en kruid:

De negende ochtend schittert voort
En lacht op bloem en blad,
En eensklaps wordt een kreet gehoord,
Die weerkaatst door de stad.

Men ijlt en vliegt bij honderdtal
De ontwaakte wijken door;
Men jaagt en stuift naar muur en wal,
En — Beiling staat er voor.

„Doet op, doet op! voert uit de straf!”
Herhaalt en roept zijn kreet:
„Sluit op de poort, sluit op het graf;
Vangt aan: ik ben gereed.

„Sluit op het graf, sluit op de poort;
De tijd is om: ik keer;
Ik liet tot borgen eer en woord
En eisch mijn borgen weer.”

Men zwijgt en bloost, verstomd, versteld,
En huivert van zijn moed;
Maar 't Hollandsch hart, dat innig zwelt,
Herkent het Hollandsch bloed.

Men haalt hem in, en voert hem om,
En doet hem strafwaarts gaan,
Maar steekt noch roert trompet noch trom;
Maar zwijgt, en staart hem aan.

Men delft en graaft met bijl en spa
En boort door klei en klont,
Maar bloost, en slaat hem zwijgend gâ,
En ziet verbaasd in 't rond.

Men wijst hem naar den doodskuil af,
Maar waagt geen voetstap meer;
Hij meet zijn val en peilt zijn graf
En stort er zich in neer.

Hij stort, en eensklaps stijgt de kreet
Van 't overkropt gevoel,
En schatert, eer men 't wil of weet,
En weerkaatst in den poel.

Hij stort, en zinkt met klei en kluit
En vindt in 't slijk den dood,
Maar schittrend stijgt zijn eer er uit,
Geweld en wrok te groot.

Hij stort, en op zijn grafgesteent',
 (Zoo ver het weerzijds heugt)
 Is de eerste Hoeksche traan geweend
 Om Kabeljaauwsche deugd.

Aan Cornelis Loots.

Vergeef mij 't, waarde Loots! zoo thans mijn gramme
 vlaag

De schoone poëzij tot brievenstijl verlaag',
 Uw afkeur zij gegrond en uw verwijt regtvaardig,
 Maar 't nietig onderwerp is nauwelijks briefstijl waardig:
 Het gaat de rijmlaars aan. — Gij lacht misschien?
 lach toe,

Gun ook slechts, op uw beurt, dat ik mijn lust voldoe.
 Wat kost u 't, inderdaad; dat gij hen wilt verdragen?
 Gij moogt niet, zoo als ik, u luid er van beklagen;
 Gij hebt niet, zoo als ik, op hun vervelend spoor,
 Den lieven tijd verkwest, dien ik onnut verloor,
 Noch op de treurspel-maat, met afgelijnde longen,
 De klanken nagebaauwd, die u de nabuurs zongen,
 Als waar' 't ons eer genoeg, dat een uitheemsch poëet,
 Hoe stijf het hem ook stond, in 't Neerduitsch ging
 gekleed,

En 't goud van onze taal, waarin de Vondels pronken,
 Verbeuzeld en verbruikt, aan vreemden werd ge-
 schonken, —

Neen, 'k spreek u niet van hen, belachelijk evenzeer,
 Die altijd steil verdwaald in bovenaardschen sfeer,
 Door al de heemlen heen op wassen vleuglen roeijen,
 En, Klopstoks van hun tijd, den matten geest vermoetjen,
 Terwijl het weigrend hart, dat zich van onwil sluit,
 Niet meëzwelt met den klank, die afbromt van hun luit.
 Neen, 'k spreek u niet van hen, die in hun beuzel-
 schriften,

De letters, een voor een, met taajen arbeid ziften,
 En, even als Boileau, op hun beklad papier,
 Drie woorden voor het minst veranderen van de vier:
 Die wormen, in wier brein geen denkbeeld op kan komen
 Van verzen, die volwrocht uit ziel en ader stroomen,
 En waar geen koude kunst baldadig ooit aan lekt,
 Of 't adelmerk van 't schoon is door haar waas bevekt! —
 Neen, 'k wrok alleen op hen, wier kruipend onvermogen
 Mijn ongevormden smaak eens deerlijk heeft bedrogen,

En wier vermeend gezag, dat ik, onnoosle, leed,
 Mij de oogen neer deed slaan als ik die open deed:
 Hen geldt het, hen alleen, die tergend en verwaten,
 Der vorige eeuw ten hoon, op Hollands zangberg
 zaten,

En wier geroofd bewind, te wigtig voor hun kracht,
 Den roem heeft uitgevlekt van Neerlands letterpracht;
 Hen, die der vreemden schimp, den smaad van alle talen
 Op Hollands gouden zang verachtlijk deden dalen,
 En de onverdiende klad ons wierpen op het bloed,
 Als waar' zijn loop te traag voor dichterlijken gloed;
 Hen, die geen enklen greep, geen zangnoot slaken mogten,
 Of beedlend eerst een wijs bij hunne nabuurs zochten,
 En ons dat vreemd muziek, slechts in zijn landtaal
 schoon,

Vervalschten voor altoos op hun gewrongen toon.
 Die dwazen, deerniswaard, die, in 't afhanklijk zingen,
 Om lessen in hun kunst naar vreemde meesters gingen,
 En steeds Corneille, steeds Racine, slaafs en bang,
 Het voorschrift vroegen voor den Nederlandschen zang!
 De ondankbren, die verlokt, verblind door flauwer
 stralen,

Des Agrippyners glans, gevoelloos, zagen pralen,
 En zijn doorluchten Rei, gedost in 't echt juweel,
 Versmaadden om den tooi van 't naakt uitheemsch
 Tooneel;

Die nooit de Goesche zwaan, den IJstroom langs gevaren,
 Beluisterden aan 't strand noch volgden op de baren,
 Als zij den lof verhief van 't golvend element

En van de bruine bot, die gij mij dikwijls zendt.
 Neen, neen! hen lij ik nooit noch ooit hun bastaardijë,
 Die 't vaderlandsch Tooneel, de school der poëzijë,
 Misvormden van zijn pracht naar vreemden tooi en
 trant,

En met ons oud Tooneel de dichtkunst van ons land.
 Nog blijft op ons de vlek dier heiligschennis kleven! —
 Gewis! de dichtkunst blinkt, ten zetel weer verheven,
 En ziet met schaamte en met verachting van omhoog
 Naar 't afgeworpen juk, dat op haar schouders woog;
 De regtbank is verstrooid dier koude kunstbarbaren;
 De klank van Vondels luit ruischt weer van onze snaren,
 Maar droeve Melpomeen, ontzet van rang en eer,
 Spreekt nog de guldental van Vondels eeuw niet weer.
 Nog moet zij dolk en kroon der gunst van vreemden
 vragen;

Nog, in haar vorstelijk wee, 't geleende rouwfloers
 dragen:

Nog blijft haar stem verslaafd aan de afgehoorde wijs,
 En Amstels Schouwburg nog de Schouwburg van Parijs.

Zie daar den top van eer, voor zoo veel zweets gewonnen,
Den beuzelgeest dier eeuw, voleindigd als begonnen,
Die, 't zij een kruipend brein of naschreef of bedacht,
Nooit een oorspronkelijk beeld op onzen Schouwburg
bragt!

Beschaam mij zoo ik smaal of iets uit schimp verziere.
Steekt een Lalain in andre veren dan Zaire?

Al 't onderscheid, voorwaar, in houding, vorm en leest,
Is 't onvernunft van Nomsz en is Voltaires geest;
Hun grondslag ligt gelijk; en wat gebouw er worde,
Nooit rijst het; hoog of laag, naar Hollands deftige
orde;

Het schijn' den nabuur schoon en aan zijn kunstwet
trouw,

Maar andre lucht en grond eischt andren tooi en
bouw.

'k Heb ook, en 't rouwt mij diep, dien wansmaak
helpen stijven:

'k Heb ook om lof gezweet door na- en overschrijven,
En, als iets bijster groots, hoe beuzelachtig dwaas,
Het kruipend spoor gevolgd van zoo veel Feitamaas.

'k Heb ook den rijken toon van Vondels treurspel-
zangen

Door dagelijks gesprek en burgertaal vervangen,
En zijn doorlucht Tooneel, zooveel het stond aan mij
Van de oude school hervormd in 't graf der poëzij.

'k Dorst ook, als wonder stout, naar vreemden wil
en wetten,

Met ingeregen borst, dien heldentoon trompetten,
Waarvan geen enkele klank zich roekloos hooger hief
Dan de armelijke stijl van deez' berijmden brief.

Zie daar toch de eerste les dier schrandre kunst-
verlichters!

Staat van hun lauwrén af, gij opgevoerde dichters!
Want wie aan beelden dacht of ooit gelijknis koos,
Wierd van hun hoog Tooneel gebanvloekt voor altoos.
Geen weelderig vernuft koom hier zijn vonden vieren,
Geen schilderende stijl het dor gesprek versieren;
Maar wil uw werk den lof, dien geest noch vinding
kreeg,

Het zij van verzen vol... alleen van dichtkunst leeg.
o Smakelooze hoop, die in uw rijmvlagen,
Van 't voorgeteekend pad geen enklen stap dorst
wagen,

En Neerlands Melpomeen, bestemd tot hooger vlugt,
Dorst wringen onder 't juk, waarin de Fransche
zucht!

o Magtelooze stoet, die tergend opgeblazen,
Mijn overbluften smaak deedt op uw onkruid azen

Op wien zich thans mijn spijt door dieper deernis
wreekt!

Ras neigt ge 't schamel hoofd, dat gij nog boven
steekt.

De dichtkunst heeft haar troon met hooger glans
beklommen;

Reeds heeft haar klem van taal uw wanklank doen
verstommen;

Versmadend ziet zij neer op 't afgeschud gareel,
En breekt welhaast het juk van 't nog verslaafd
Tooneel.

Wat toeft gij, wakkre Loots! haar derwaarts op te
leiden?

Gij moogt haar vorstlijk pad met keur van bloemen
spreiden,

Gij hechten 't oud juweel aan haar beroofde kroon
U komt dat voorregt toe als Vondels troetelzoon.

Hef aan, en doe ons hart naar nieuwe glorie blaken
Leer Vondels waardig kroost des vaders kunst vol-
maken,

En draag zijn grootsch gesticht, dat onvoltooid bleef
staan,

Op nieuw een trotsche zuil ten verdren voortbouwaan.
Sleep oog en zielen weg en met u voort naar boven!
Leer aan 't weerspanning hart de magt der kunst ge-
looven,

En voer, met heilig regt, den weggesleepten zin,
Aan kluisters, van den zang, eene andre schepping in.
Pleng stroomen van geneugt' milddadig van uw snaren;
Zet ijskoud bloed in vlam of grijp het aan in de Aren.
En doe den woesten drom van 't overweldigd volk
De godheid, die u spoort, aanbidden in haar tolk.

Met siddring en ontzag betreë het weer haar drempel;
Godsdienstig klopp' het hart in d'omvang van den
tempel;

En vinde ontschorst, ontroerd, naar 's dichters heilig
doel,

In 't volst genot der kunst vereedling van gevoel. —
Zie daar waar Vondels geest zijn trotsch Tooneel aan
wijdde!

Win op zijn voetspoor veld; zet vreemd gezag ter zijde;
Sticht Neerlands eigen school, vorm Neerlands eigen
smaak;

Stort brein en boezem uit in 't goud der moeder-
spraak,

En, wie u regels sceppe of voorschrift waag te zetten,
De dichtwet sta aan 't hoofd van alle Schouwburg-
wetten!

Aan mijn oudste zoontje,

op zijn verjaardag.

Jongen, 'k moet u thans verjaren;
Moeder vraagt een hartlijk dicht;
o Zij weet, ik geef het garen:
Wat zij me oplegt valt zoo ligt!
Jongen, 'k zal een liedje spelen;
Wees aandachtig: zwijg en hoor;
Mogt het stilstaan u vervelen,
Woel dan straks er dubbel voor.

Wilde jongen, zie me in de oogen:
Lees mijn ziel uit elken zucht;
Ja, ik voel haar diep bewogen:
Dorsten doet zij lang naar lucht;
Hoop en vrees ontwelt er binnen,
Mengeling van vreugd en smart:
Vrees voor uw ontembre zinnen,
Hoop op uw gevoelig hart.

Jongen, ja! gij zult het weten
Wat er omgaat in mijn geest;
Moogt gij 't liedje nooit vergeten,
Dat ik aanhef op uw feest!
'k Wil het u op 't harte drukken,
U doen wegen op 't gemoed,
Wat mij 't hoofd somwijl doet bukken
En in mijmring zinken doet.

Jongen, als ik 't oog wil sluiten
En de rust na d'arbeid wacht,
Houdt uw beeld den slaap er buiten
En verschijnt mij elken nacht.
Als ik de aanbraak van den morgen
Uit den trouwen klokslag hoor,
Dringt gij 't eerst van alle zorgen
In mijn duislig zintuig door.
Altijd bruist dat vuur mij tegen,
't Vuur, dat in uw aders vloeit,
En, door bloed en brein gestegen,
Tot uit leest en trekken gloeit;
Altijd vlamt die drift me in de oogen,
Drift, die heel uw ziel ontsteekt,
En, uw aanzijn doorgevlagen,
Uit uw blikken straalt en spreekt.

Jongen, al die woestheid eigen,
Al die gloed in 't hart gestort!
Zal dat vuur ten goede neigen,
Eer zijn aandrang doodlijk wordt?
Zal die drift tot kennis leiden,
Sterken tot verhoogden loop,
En u 't roemrijk spoor bereiden,
Dat het doel is van mijn hoop?
Zal zij te eerder 't zaad ontwikkelen,
Dat tot deugd en grootheid wast,
Of tot lust en gruwel prikkelen,
Snel als onkruid, wortelvast?
God vergeev' mij 't! eer zijn toren,
Eer zijn roè zoo streng mij sla,
Bromme uw doorklok me eer in de ooren,
Volge ik eer uw hijkkoets na!

Jongen, zoo gij ooit mijn hairen
Deed vergrijsen vóór den tijd,
Zoo gij ooit mij deedt ervaren
Wat een schaamrood vader lijdt;
Zoo gij me ooit den dag deed rouwen,
Dag, door mij in 't hart gevierd,
Dag, waarop wij hoogtijd houën,
Dag, waarop ik vader werd;
Zoo gij me ooit het uur deedt vloeken,
't Uur, voor zoo veel angst gekocht,
Waar geen kunst een beeld voor zoeken
Noch een klank voor vinden mocht:
't Uur, om lief noch leed vergeten,
Toen ik, aamloos en ontzind,
Hijgend hing aan de eerste kreten
Van mijn eerstgeboren kind;
Toen ik, maat en spoor te buiten,
Met mijn zoon aan 't hart gevat,
Voor een drift het mogt ontsluiten,
Waarvan 't nooit een denkbeeld had;
Toen ik, vreugd- en liefdedronken,
Aan uw moeders zij geknield,
Op de borst lag neergezonken,
Waar zij d'eersten zuigling hield;
Toen ik, vol van zielsverrukken,
't Overkropt gemoed ontsloot,
Om in woorden 't uit te drukken
Maar in tranen 't overgoot:

Jongen, zoo gij me ooit deedt derven
Wat dat uur mij heeft beloofd,
Wee u, wee dan duizendwerven,
Wee dan op uw schuldig hoofd!
'k Zou versmoren wat mogt spreken,
Wat mogt kloppen aan mijn hart;
'k Zou mij door mijn wanhoop wreken,

U doen huivren van mijn smart;
'k Zou... Waar dwaal ik? wat vervoering!

Jongen, schrik niet, beef niet, neen!
Och, zij welt slechts, die ontroering,
Uit te teedre liefde alleen;
Och, zij schetst u door haar blaken,
Door mijn siddren voor 't gemis;
Hoe mij 't heil zou zalig maken,
Dat van u afhankelijk is:
Hoe volop gij 't uit kunt gieten,
Mij doen baden in 't genot,
Dat gij eenmaal moogt genieten,
Als uw dierbaarst loon van God!

Jongen, doe het, doe het, jongen!
Hoor mijn lessen, kom ze na;
'k Hou u vast aan 't hart gedrongen:
Zult gij? spreek, en zeg mij: ja!
Ja, hij zal, en zegt geen logen,
Ja, zijn blikken drukken 't uit:
Moeder! ziet gij 't in die oogen?
Leest ge er wat zijn hart besluit?
Neen, het zal zich niet versteenen,
Niet verstokken voor mijn klagt;
't Zal geen inspraak de ooren leenen,
Die mij 't vreeslijkst vonnis bragt;
'k Zag dat hart van deernis zwellen,
Zwoegen om der droeven leed;
'k Zag er tranen bovenwellen
Op des naasten jammerkreet:
't Zal den mijnen niet verstooten,
't Zal niet spotten met mijn wee,
Noch, voor vreemden roep ontsloten,
Ooit zich sluiten voor mijn beë.
Neen, het houdt mij 't heil beschoren,
Heil, dat al mijn hoop omvat,
Heil, voor rang en roem verkoren,
't Eenigst wat ik zalig schat.
Moeder, ja, wij zullen 't zwelgen,
Smaken 't ongelijkbaar zoet,
Dat de deugd van dierbre telgen
't Ouderhart genieten doet.

Ja, die onbesuisde jongen,
Die naar toom noch teugel hoort,
Zal, zijn loopbaan ingedrongen,
Ijlen tot haar eindpaal voort;
Ja, dat onbevredigd haken,
't Hijgen van dien heeten dorst,
Doet zijn ziel voor grootheid blaken,
Deugd ontgloeien in zijn borst;
Ja, die onbetoemde zinnen,

Door een stouter drift verhit,
Doen hem ons te meerder minnen
Naar hij meerder vuurs bezit.
'k Voel die liefde; 'k zie dat streven,
'k Zie zijn vlugt uit band en toom!
'k Hoor hem lof en zegen geven...!
God! vervul dien zoeten droom. —

Moeder, laat de kinders spelen;
Zie, zij hunkren, blij en graag:
Geef hun wat hen 't hart moog streelen:
't Is hun broeders feest van daag.
Wilde jongen! ruim uw boeken,
Berg uw schrift, ik sluit het mijn;
Moeder zal iets anders zoeken:
't Is geen tijd van karig zijn.
Komt dan allen, komt aan 't springen,
Danst en dartelt, los en luid;
Moeder liet mij eerst eens zingen
En ik heb mijn liedjen uit.

Kenau Hasselaar.

Weer klopt mij 't Hollandsch hart in 't lijf
En zwelt geroerd omhoog;
Weer schittert Neerlands oud bedrijf
In mijn verbijsterd oog.

Gevloekt, wie eerloos, wuft en week,
Door glans of goud verblind,
De dierstgeschatte wereldstreek
Voor 't vaderland bemint!

Maar dubbel vloek, maar dubbel schand'
En dieper smaad en leed,
Wie Neerland heeft tot vaderland
En 't vaderland vergeet!

Stroom los, in zangen uitgespat,
Gij, vonkelende gloed,
Gij, liefde tot mijn bakermat,
Die tintelt in mijn bloed!

Hier hoeft geen zwier, geen hulsel, neen,
Geen dichterlijke praal,
Maar 't vaderlandsch gemoed alleen
En Hollandsch gouden taal.

Voor u, voor u weergalmt zij luid,
o Haarlems eeuwige eer!
Voor u stort zij haar rijkdom uit
En in mijn loflied neer.

Verhoog, verhef u, grijze wal,
Op Kenaus roem en rang,
Die stout en vurig klinken zal,
En leven in mijn zang!

Verhef u op dien heldentoon;
Gij, vaderlandsche jeugd!
Geen andre zangstof klinkt zoo schoon
Als vaderlandsche deugd.

Gij kent het voorwerp van mijn lied,
Gij, telgen van haar teelt!
Zoo ver ontvaardde 't nakroost niet
Of 't kent zijns ouders beeld.

Gij kent haar deugd, zoo hoog gevoerd,
Zoo ongevlekt befaamd,
Haar grootheid, die zoo diep ons roert
En ons zoo diep beschaamt.

„Wat suft gij,” riep zij uit, met schrik
En zielskracht in de stem; —
Het vonklen van haar heldenblik
Gaf aan haar woorden klem:

„Wat handenwringt en krijt ge en gilt,
Gij werelooze schaar,
Die niets, o spijt! beproeft en spilt
Dan tranen in 't gevaar!

„'t Is uit. Reeds brokkelt schans en muur
En stort tot gruis in een;
Reeds vlammen zwaard en stroomend vuur
Door wal en wijken heen.

„'t Is uit. De laatste hoop vervloog;
Er bleef geen hulp of raad;
De zwarte rouwvlag rijst omhoog,
De doffe brandklok slaat.

„'t Is uit. De laatste moed bezwijmt,
De laatste kracht verlamt;
De dolle honger knaagt en vlijmt,
Het giftig pestvuur vlamt.

„Wat suft gij, vrouwen! diep verstomd,
Met natbekreten krop?
De poort sluit los, de Spanjaard komt
En wekt u deerlijk op.

„Te wapen! vliegt! hij stroopt de stad;
Hij martelt en schoffeert:
Of wacht gij tot zijn klaauw u vat
Voor gij het lijf verweert?

„Grijpt aan rapier en moordgeweer,
Waarmeê hij 't land vergruist:
Of vreesst gij 't aan uw zijde meer
Dan in des Spanjaards vuist?

„Te wapen! vliegt! ten strijd! vliegt heen!
Lost veldbus en kartouw!
Of past de moed den man alleen —
Slechts tranen aan de vrouw?

„Wat stoft hij op zijn stouter kracht
En onversaagder bloed?
De zielen zijn van één geslacht:
Alleen de ziel geeft moed.

„Op, moeders van het heldenkroost,
Door Spanjes klaauw verscheurd!
Op, maagden, die van onschuld bloost
En ras van schaamte kleurt!

„Knielt neer, wie met mij medestemt,
Voor 's hemels alziend oog,
Met de eene hand op 't hart geklemd
En de andre hand omhoog:

„Zweert allen, die uw tranen kwist
En laf en weerloos beeft!
Dat Haarlem nog geen mannen mist
Zoolang het vrouwen heeft.

„Zweert allen, wat verwinne of vall',
Wat standhou of bezwijk',
Dat nooit een Spanjaard boelen zal.
Dan met uw zielloos lijk!”

Toen steeg, toen klonk een enkele kreet
Den Spanjaard luid in 't oor,
En drong een dure, plegtige eed
Tot 's hemels zetel door.

Toen zwaaiden ze, in ontgloeiden dorst,
Het breedgelemmerd staal,
En prangden maagd- en moederborst
In pantsers van metaal.

Toen stegen ze op den brossen muur
En plantten speer en vaan,
En staken weer het flauwend vuur
In hart en handbus aan.

Toen stroomden ze uit de ontsloten poort,
Van man en maag verzeld,
En braken door de drommen voort,
Die krielden over 't veld.

Zij woelden Spanjes benden rond,
Tot strenge wraak gesard,
En beten hun een diepe wond
In 't ongenoeslijk hart.

Maar meer nog dan de diepe beet,
Die door hun aders joeg,
Nog meer deed hun het schouwspel leed,
Dat hen met siddding sloeg.

„Neen, neen!” riep Alvaas trotsche zoon,
Van diepe spijt geknaagd,
„Hier schokt en waggelt Spanjes troon,
Van Oost en West geschraagd.

„Hier baat geen strijd, geen straf, geen ban,
Geen magt, die Spanje heeft,
Waar ieder matgestreden man
In elke vrouw herleeft.” —

„Neen, neen!” riep Flips, van schrik ontzet,
In spijt van kroon en staf,
„Dat volk kust nooit geknield mijn wet,
Dat Kenaus aanzijn gaf.

„Daar ligt mijn hoop, zoo lang gestreeld,
Daar neigt mijn rijk ten val:
Een vrouw, uit Hollands dras geteeld,
Zet wereldheerschers pal!”

Verschriklijk sprak het voorspook waar,
Dat Spanjes vonnis las:
Haar troon, voor Neerlands grond te zwaar,
Verzok er in zijn dras.

Maar juichend streek de schelle faam
Op Haarlems zandig duin,
En schreef voor eeuwig Kenaus naam
Op Spanjes stortend puin.

Dat puin spreekt van haar grootheid meer
Dan trotsch gewrochte steen,
Die 't nakroost voor haar schittrende eer
Te luttel waardig scheen.

Jubelzang

BIJ DE VIJFENTWINTIGSTE VERJARING VAN
DE MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN
'T ALGEMEEN, TER FEESTVIERING IN HET
DEPARTEMENT TE ROTTERDAM.

KOOR.

Snelt aan, snelt aan, o feestgenooten!
Draagt reukwerk aan: het outer wacht.
Gods tempel is voor u ontsloten;
De hemel, die ons aanziet, lacht.
Snelt aan, verzaamt u in zijn wanden;
Zijn adem zweeft het welsel door;
Hij kent geen reiner offeranden
Dan die gij uitplengt in zijn koor.
Snelt aan, en komt uw schatting wijden;
Knielt neer, en stort uw beden luid:
De godsdienst, die wij hier belijden,
Stroomt zegen over 't menschedom uit.

Ja, 't heilig offer brandt, de wierook plengt zijn geuren;
Het hoogtijd-siersel pronkt en mengelt glans en kleuren;
De godheid daalt; zij komt, zij vaart in ziel en geest...
Knielt, ingewijden, juicht, heft aan den zang: 't is feest!

Van waar dat heilig vuur, dat omgloeit door onze
aadren?

Die tinteling in 't hart, waarmee wij 't outer naadren?
Dat ongeschetst gevoel, dat ons geroerd gemoed
Veredelt en verheft, en ombruist door ons bloed?
Herkent gij 't in de ziel, verrukte feestgenooten?
Het is de kostbre vrucht, uit onze teelt gesproten:
Het onberouwd genot, de nooit vergalde vreugd,
Die opwelt uit den schoot der wijsheid en der deugd;
't Is de uitspraak van uw hart, dat toejuicht op uw daden:
't Is 't omzien langs het spoor, waarop wij voorwaarts
traden;

't Is de aanblik op den prijs, die aan den grenspaal ligt,
En 't zaligend besef van trouw volbragten pligt:
Ziedaar wat blijdschap en wat wellust ons doet blaken!
De domheid smaakt haar niet, de weelde, die wij
smaken;

Zij wroet in 't slijk zich rond, van eigen draf beklekt,

En smaalt er op den glans, waarvoor zij de oogen dekt.
 Rijs op, rampzaalge! rijs! wij oopen u onze armen;
 We ontsluiten u de borst, waaraan gij 't lijf moogt
 warmen;
 We ontsteken u den gloed, den ochtendstraal van troost,
 Die koestrend u verlicht en niet verzegend roost.
 Neem aan, verkleumde! neem, en kom u 't hart ver-
 kwikken;
 Het heulsap is niet wrang dat we u ter baat be-
 schikken;
 Niet vreeslijk is de hand, die naar uw leemten tast,
 Maar elke balsem zacht, die op onze akkers wast.
 Wij zuivren hier de ziel, die zwart ziet van haar
 vlekken;
 De nevels wisschen we uit, die oog en oordeel dekken,
 En wettigen den rang, die mensch en dier verdeelt,
 Door hooger geest nog meer dan door volmaakter beeld.
 Wij schenken rang en eer met onbekrompen handen;
 Den adel reiken we uit aan alle soort van standen;
 Het ijdel schijngoed niet, alleen der dwazen wensch,
 Maar d'adeldom der ziel en d'eererang van mensch.
 't Oneedle werpen we af, als smettig stof der aarde;
 De menschheid heffen we op ten toppunt van haar
 waarde;
 Wij spreiden 't eerloof uit langs haar verbrede baan,
 En dragen haar den cijns van al 't geschapene aan;
 Wij vesten haar in 't rijk, voor haar ten erf ontsloten,
 En haar triomfied stijgt met onze jubelnoten.

Pleng wierook, al wat leeft! juicht, ouderdom en jeugd;
 De menschheid viert het feest der wijsheid en der deugd;
 Het heilig outer vlamt, waarop wij de offers menglen,
 En beiden siert de krans, dien wij voor beiden strenglen;
 Een nooit verbroken knoop omvlecht haar op den troon,
 En zet haar in den glans van haar vereenigd schoon:
 Haar zaamgevloide geur doorwasemt onzen tempel.
 Geen roekelooze voet ontwijf den reinen drempel;
 Geen heiligschendig hart verdeel' hier tusschen haar
 De zaamverknochte dienst op 't onverdeeld altaar:
 Geen afgescheiden lof is een van beiden waardig.
 Wat pocht gij, trotsche geest, op eigen kracht
 hoovaardig!

Wat stoft uw blinde waan, hoe stout gij de eerkroon spant,
 Op uw gewiekt vernuft en uw gescherpt verstand?
 Smijt weg het dorrend veil, waarmee gij 't hoofd
 wilt sieren,
 Zoo gij den krans der deugd niet vlecht door uw
 lauwrieren:
 De wijsheid neemt uw hulde in 't heilig koor niet aan,

Noch kent zich harten toe dan die voor beiden slaan.
 Van hier: haar hoog altaar ontwijdt ge door uw beden.
 Terug, van uit den rei, met ingetrokken leden,
 Rampzaalge, die u kromt, en in 't verslaafd gebed
 Het neergebogen hoofd met stof en assche smet!
 Terug! ga ver van ons 't onwaardig lijf kastijden:
 De deugd veracht de dienst, die gij haar waant te
 wijden:
 Zij hult haar hoogen troon in te onbevleeten glans,
 Dan dat hem 't onverstand met distelstruiken kranz':
 Van hier: haar gruwet een lof, met siddding opge-
 wongen.
 Treedt nader, gij alleen, van beider gloed door-
 drongen!
 Stroomt, ingewijden! toe; vloeit koor en outer rond,
 En zweert op nieuw den eed aan 't ongekreukt verbond.
 De driestheid is verjaagd met al haar lastervonden;
 Het onverstand gevlugt, in 't huichelmom gewonden;
 Geen wanklank van hun kreet vermengt zich in uw
 vreugd...

Wij viereu 't heilig feest der wijsheid en der deugd.

Breidt uit, breidt uit haar rijk, gewijden van haar koren!
 Laat d'uitgestorten lof door tijd en ruinite hooren,
 En sla de beuslende aard, van uit haar dwaas gewoel,
 De ontslujerde oogen op naar ons verheven doel.
 Wat blijft zij elken blik aan valschen luister kwisten?
 Wat deelt ze in 't ijdel pleit van nooitbeslechte twisten,
 En oogt den springvloed na, die beurtlings, langs
 haar boom,
 De staten sticht en sloopt, naar 't wisslen van den
 stroom?

Een ongeschokter troon rijst opwaarts in ons midden.
 Kniel neder, al wat leeft! kom offren en aanbidden:
 Hier wordt in 't heilig koor, waar wij ter beëvaart gaan,
 Aan wijsheid en aan deugd het outer afgestaan.
 Haar lauwren wij de kruin, die ons met zegen kroonen;
 Haar offren wij de dienst, die ons met woeker loonen;
 Haar, die het hobblig pad, waar langs het leven
 schokt,
 Bestrooijen met den troost, die 't weenend oog verlokt;
 Haar, die het smachtend hart, in 't nijpend wee be-
 graven,
 Ontkluistren van de ramp en met genoegens laven,
 En de opgevoerde ziel, verheven boven 't lot,
 Doen waden in den stroom van ongepeild genot.
 Stemt, reijen! stemt haar lof en zingen wij haar
 waarde!
 Weldadig is uw dienst, voorgedessen over de aarde!

Gezegend uw gebied en zacht het zalig juk,
 Waarin gij 't hart verheft en opent voor 't geluk.
 Geen onschuld heeft en bukt voor de uitspraak van
 uw wetten;
 Uw scepter houdt zich rein van gruwlen en van
 smetten:
 Geen regt verkleurt en buigt bij 't heffen van uw staal;
 Maar zegen en geluk, ziedaar uw zegepraal:
 Die zegepraal, voor 't minst, is onbetreurd bevochten!
 Verwoesting wrong zich los met al haar helgedrogten:
 Europa sloeg in brand, en de uitgebarsten gloed
 Verzengde vrucht en zaad en dronk het rookend bloed.
 De moord verhief het zwaard, de krijg ontstak zijn
 donder;
 Het licht der achttiende eeuw ging dof en dreigend
 onder,
 En spelde 't angstig hart, met blikken, gram en woest,
 Den akeligen nacht, die 't menschedom dekken moest.
 Het misdrijf riep op nieuw de domheid uit haar kloven;
 Verblinding beurde 't hoofd en d'ijzren pook naar boven,
 En 't afgesold geslacht, van bloed en gruwlen zwart,
 Greep, met verdoolde vuist, zichzelf in 't vlamvend hart.
 Toen zaagt gij 't van omhoog zijn woeste driften lesschen;
 Toen zwoert gij 't helsch verbond uw weerstand toe,
 godessen!
 En schoot op ons gebed, van uit ons heilig koor,
 Den eersten straal van troost dien nacht van jammer door.
 't Geweld mogt op zijn roof zijn ruw triomfied huilen,
 Gij reikte ons de armen toe om aan uw borst te schuilen,
 En riep de broeders in, die ver uit hart en oog,
 Verdoolden van elkaár, waarheen de staatsstorm vloog.
 't Verderf mogt wijd en zijd zijn bloedig puin aan-
 schouwen,
 Wat neerzeeg voor zijn vuist, wist gij weer op te bouwen,
 En in 't verplettend wee, dat als een stortvraag viel,
 Stroomde uit uw volle borst ons veerkracht in de ziel.
 De heerschezucht mogt naar lust het krimpens lijf
 verslaven,
 Gij voerde 't hart omhoog en schonkt den geest uw gaven,
 En hieldt in zooveel ramp, die de afgrond opwaart smeed,
 Het evenwigt voor 't minst in 's werelds lief en leed.
 Met regt dan moest de hel op zoo veel weerstands
 wrokken:
 Zij brijzelde op u neer: gij wederstond haar schokken;
 En, spijt des lasters klad en spijt den helschen haat,
 Trokt gij uw zuilen op tot boven schimp en smaad.
 De weerschijn van uw glans doorstroomt de wereld-
 deelen.

Afryke voelt dat licht haar woesten boezem streelen,
 En, waar Columbus kust Europaas gruwlen zag,
 Schiet gij de stralen rond van d'aangebroke dag.
 Hier schittert, hier uw troon, dien wij in eerbied
 naken;
 Hier staan wij bij 't altaar en 't heilig vuur te waken,
 En planten om ons heen, zoo ver uw wenk ons spoort,
 Uw zaligende leer met les en wandel voort. —
 Deelt, deelt uw vruchten uit; gij offeraars en reijen!
 Laat zaamlen, al wat aamt, de schatten, die wij spreijen,
 En bloei van oord tot oord, in onbekrompen dragt,
 De mildgezegende oogst, die op onze akkers lacht!
 Laat allen in dien stroom, dien vloed van zegen waden:
 Wij oopen hun de bron, waaraan zij 't hart verzaden;
 Wij offren hun den schat, met eigen zweet gegaard;
 Wij deelen ('t is ons regt!) het voorbeeld uit aan de
 aard!

RECITATIEF.

Ginds rommelt de donder met barstende slagen
 En ploft en verplet met ontzettend gerucht:
 Waarheen? waar geschuld voor de raatlende vlagen?
 De vlammen doorstroomen de lucht.

ARIA.

Groeizaam drupt een zomerregen
 Op ons lagchend loover neer:
 Bloemen en bloesem geurt ons tegen;
 't Stervend kruid herademt weer.
 Hier is bui en brand verdreven,
 Aarde en hemel wasemt rust;
 Lof en lied is aangeheven
 En de storm in slaap gesust.

RECITATIEF.

De rampen verscheuren het hijgende harte,
 De krimpens boezem verteert in zijn leed;
 De velden weergalmen het krijten der smarte:
 De hemel is doof voor dien kreet.

ARIA.

Komt hier, komt hier veilig schuilen,
 Wie van ramp' is afgesloofd!
 Laat de stormen buiten huilen:
 't Noodlot stoot hier 't ijzren hoofd!
 Laat het pestvuur buiten woeden,

Hier vloeit troost en balsem rond;
Harten, die van weedom bloeden!
Hier is heul voor elke wond.

RECITATIEF.

De wrokkende krijgers verwoesten de velden,
En groeven den akker met kneuzend metaal;
Zij oogsten den bloedigen lauwer der helden:
De wereld stort neer voor hun staal.

ARIA.

't Vlamvend zwaard ontsnell' de schede,
Wreek' der vorsten haat en hoon;
Hier is 't onverbreekbaar vrede,
Hier de olif de zegekroon.
Laat d'orkaan zijn stem verheffen,
Teistren waar hij reiken moog,
Laat hem troon en tempel treffen,
Toch rijst de onze trotsch omhoog.

KOOR.

Laat verblinding heilloos schenden,
Heulen met verderf en moord;
Laat haar eeuwen rugwaarts wenden,
Deugd en wijsheid streven voort.

TRIO VAN MEISJES.

A.

Zusters, komt den hoogtijd vieren,
Klinkt en schalt met stem en snaar.

B.

Zusters, helpt den tempel sieren,
Tooit het heilig feestaltaar.

C.

Zusters, strengelt eerlauwrienen,
Kranst en kroont de priesterschaar.

A.

Andren mogen krijgers kroonen,
Spieglen in hun wapenglans.

B.

Maagdenharten, heldenzonen!
Huilvren van uw zegelans.

C.

Neen, brengt altoos, lieve schoonen!
Deugd en wijsheid d'eerekrans.

KOOR VAN MEISJES.

Nadert, nadert, speelgenooten,
Klinkt en schalt van wijd en zijd!
Hier onze offers uitgegoten
En ons hart er bij gewijd!

ALGEMEEN KOOR.

Nadert, nadert, duizendtallen!
Deugd en wijsheid klimt ten troon;
Jeugd en grijzen, nadert allen:
Hier lacht ieder uitzigt schoon;
Laat uw lofied rondom schallen;
Strengelt hier de zegekroon.

Ja, ons behoort de rang, dien we onzer waardig keuren!
Ons wenkt hij, ons de roem, waarheen wij de ooggen
beuren.

De godheid, die ons spoort, daalt neder in de schaar,
En draagt haar zegen toe bij de offers van 't altaar:
Zij prent hier van haar gunst den onmiskembren
stempel. —

Ja, hooger wezen waakt en zetelt in den tempel.
De nooitverbeden tijd, die troonen sticht en stort,
Reikt ons het eerloof toe, dat met geen jaren dort.
Hij moog den looden stap door puin en wrakken rukken,
Hij knaagt op onzen bouw het stomp gebit aan stukken,
En voert bij elken tred, onwillens, ons ter baat,
Een sterker weerstand aan, die wissel hem weerstaat.
Ja, hooger schuts-god daalt en zweeft door onze koren!
Een nooitbereikte rang is 't aardsch geslacht beschoren:
De toekomst rolt zich bloot: naar 't aangewezen doel
Leidt ons uw hulp, o geest, wiens indruk ik gevoel.
Gij klaart mij de ooggen op, die worstlen door het
duister;

Het naderend verschiet omstroomt mij met zijn luister:
Een schooner schepping rijst, en lacht, aan 't eind der
baan,

Als de eerkroon, die ons toeft, mij onbeneveld aan.
Ik durf den stouten blik in 't raadsbesluit doen dringen!
'k Verkondig om mij heen de wondren, die me omringen,
En til den sluijer weg, die om ons uitgestrekt,
Den onbewolkten dag nog in zijn schemer dekt.
Ik stijg het standpunt op, waarheen ons de eeuwen
heffen;

'k Bereik en peil het wit, in spader vlugt te treffen,
En breng de trage dragt, die nog de schoot besluit,
Voor 't nageslacht aan 't licht, den loop des tijds vooruit.
Ziet op, ziet allen op naar 't rijzen van dien morgen!
Niet langer is zijn glans aan 't juichend oog verborgen;
Zijn afgebeden vrucht niet langer ons ontzeid,
Maar 't effen pad gebaad, dat tot zijn luister leidt.
De slagboom sluit zich los, waardoor wij voorwaart
snellen;

De kluisters storten neer, die nog de vaart beknellen

De bajert wart uit een, op 't afgedaald gebod,
 En eedler schepsel rijst als evenbeeld van God.
 Ziedaar, ziedaar het doel, waarop wij hopen staren!
 Herkent gij hier uw regt, gij zaamgevloeide scharen?
 De godheid, die u spoort, met onweerhouden drang,
 Bereidt en voert door ons de menschheid tot haar rang.
 Heft op, verheft het hoofd, hoogmoedig op uw waarde,
 Gij, dienaars van den wil, die zegen plengt op aarde!
 De geest, die ons bezielt, beveelt in onze magt
 Zijn invloed en zijn regt op 't hem betrouwd geslacht.
 Wij mogen 't kostbaar zaad doen kiemen in de voren! —
 Laat buldren om ons heen de stormen, die wij hooren,
 Wij, tot een doel vereend, dat noodlot vreest noch tijd,
 Wij duchten vloed noch vlaag voor d'oogst van onze
 vlijt.

Laat dorren, vóór den bloei, het nietig kruid der heiden:
 Het loof, door ons geplant, zal dek en lommer spreiden,
 En schieten spruit en twijg door ieder luchtstreek voort,
 En tieren onverdord, naar 't onverbreekbaar woord.
 Kweekt aan, kweekt aan den boom, die eenmaal vrucht
 zal dragen;

Het oog der hopende aarde is op zijn groei geslagen:
 Te lang reeds heeft haar schoot, van eigen dragt ver-
 scheurd,

Het onkruid voortgeteeld, dat zij met weerzin beurt:
 Een trotscher stam verrijst om schooner haar te sieren!
 Wij mogen 't buigzaam riet doen wortlen, en bestieren,
 Verbreedten in zijn loop en leiden 't naar den top,
 Waarheen zijn wasdom reikt, met hooger luister op.
 Wij mogen spader eeuw, tot steiler glans gevaren,
 Doen roemen op de vrucht, waarvoor wij zaden garen;
 Doen juichen in den bloei van ons gekweekt gewas,
 En wachten, tot ons loon, zijn schaduw op onze asch.
 Van hier, wiens koude ziel, van woester drift bevangen,
 Aan 't schrikverwekkend schoon van ruwer deugd blijft
 hangen;

Wiens ongeroerd gemoed, voor zachter stem verdoofd,
 Bij Spartaas grootheid zweert en Spartaas wreedheid
 looft!

Van hier haar valsche roem, bij kindscher eeuw ver-
 kregen!

Wij snellen hooger prijs langs blijder loopbaan tegen,
 En werpen hier de deugd, haar eeuwig schoon ten smaad,
 Den dos der woestheid niet op 't onbevlekt gewaad.
 Wat driestheid holt zoo ver, uit boei en band gereten,
 En roept de gruwlen weer, in 't zwijgend puin vergeten,
 En vraagt, in blinde drift, het angstig kroost ter straf,
 De aloudheid weer den vloek, dien ze eenmaal op-
 spooog, af?

Ja, rolt uw jammren bloot, gij wijdberoemde zeden,
 Gij ongeschonden dienst, in ongevoel beleden,
 En zet door zwarter schets, voor 't afgeschrikt gezigt,
 Onze onbevleete leer in zegenrijker licht.

Ziedaar, ziedaar dat kroost, aan Spartaas borst ge-
 zogen,

In 't heldenschild gewiegd, in 't wapen opgetogen,
 Van geest en ziel verlaagd, bij 't razend vreugdgekrijsch,
 Zich geeslen om den lof en martlen om den prijs.
 Ziedaar dat trotsch gezin van burgers en van broeders,
 Bij 't vaderlijk gejuich en 't handgeklap der moeders,
 Aan 't roofgediert' gelijk, naar weerzijdsch bloed verhit,
 Zich slingrend op elkaar, met aangesard gebit;
 De maagden, op hun spoor, in 't eigenst eerziek
 dorsten,

Zich teistren met de vuist op de ongedekte borsten,
 En, dronken van den lof, die davert uit den stoet,
 Haar zwakheid en haar schoon verkwisten aan haar
 moed.

Ziedaar dien woesten hoop, ten voorbeeld uitgekoren,
 Den ingeschapen trek van 't ruwst gediert' versmoren,
 En werpen uit den schoot, met diep verstokt gevoel,
 Zijn afgepijnigd kroost in d'opgedolven poel!
 De sterkte alleen verbidt en roert hun steenen harte:
 Wat standhoudt op haar proef, is 't waardig kroost van
 Sparte;

Zij bluscht het ziel en geest en kiem en aanleg doof,
 En kweekt het aan haar borst tot razernij en roof.
 Geen voortgang mag den voet haar steiler toppunt zetten,
 De domheid is haar deugd, de krachten zijn haar wetten,
 De grootheid, die zij wil, is wentlen door het slijk,
 En wijsheid en gevoel zijn gruwlen in haar rijk.

Van hier, van hier haar lof en wie haar euvlen loven!
 Wij wroeten uit hare asch haar blinddoek niet naar
 boven,

Noch zinken in den nacht van jammren en van schrik
 En roemen op zijn glans, met afgewenden blik.

Wij hechten hier den rang, dien wij als mensch be-
 kleeden,

Niet aan een sterker vuist noch aan ontwrichte leden;
 Noch vlamme op den buit, waarnaar de tijger smacht,
 Betwisten wij zijn klaauw het voorregt van zijn kracht.
 Geen moord is de eerste les, die wij ons kroost doen
 leeren,

Geen listen van den roof noch 't rammlen van de speren;
 Geen woede is de eerste drift, die in zijn boezem blaakt,
 Maar menschlijkheid de zucht, die daarin 't eerst ont-
 waakt.

Geen bloeddorst laat de leus in onzen wedstrijd hooren;

Geen gruwel is de prijs, geen roeden zijn de sporen;
De prikkels van den geest ontvonken hier den gloed,
En de eerekroon der deugd belauwert onzen moed:

Wij voelen hem in 't hart naar grootscher zege branden!

Laat vlammen Spartaas teelt met uitgevaste tanden,
Wij, gruwend van den buit, waarop haar woede staart,
Bejagen hooger prijs, een godlijke afkomst waard!
Snelt aan, wie in dien strijd den lauwerkrans wilt
winnen!

Wij voeren hier ons kroost dat edel renperk binnen,
En wijzen 't aan zijn grens, door neevlen en door damp,
Het eens bereikbaar wit, na d'afgestreden kamp;
Wij vesten hier hun tred voor wanklen en voor zwichten,
Wij koestren hier de vonk, die eenmaal rond moet
lichten;

Wij sterken hier de kracht, die, verder loopbaan door,
Den slagboom overschrijdt en veldwint op ons spoor;
Wij zaamlen hier de vrucht, waarmee ons de akkers
loonen,

En plengen ze om ons uit als erfdeel onzer zonen;
Wij openen hier hun oog voor d'opgegaarden schat,
En wijzen 't rijker oogst op 't in te varen pad:
Zij streven, op hun beurt, den nieuwen oogsttijd tegen;
Zij schenken later kroost hun ingewonnen zegen,
Zij voeren 't, langs hun spoor, naar hooger stand-
punt op,

En eindelijk blinkt de prijs aan d'onbewolkten top.
Volmaking reikt de kroon, bij d'eindpaal toegewezen;
De nevel is verjaagd, de middagzon verrezen,
De ontsluiserde aarde in 't licht, dat haar omstroomt,
gehuld,

En 't raadsbesluit des gods, die ons bezielt, vervuld.

Heft op, heft op het hoofd, gij zaamgevloede scharen!
Gij voert dien zegen aan, waarop wij hopen staren;
Gij voorbereidt dien dag, die, op uw beë gedaald,
Met ongekenden glans gewijder eeuw bestraalt:

Gij waardigt door uw leer de menschheid tot dien luister.
Verblindings koopt gij vrij van d'omgesmeden kluister;
Gij wekt haar uit den slaap en leidt haar minzaam voort,
En wijst haar 't rijzend licht, dat in haar hollen boort;
Gij doet haar killig rif een zachte koestring smaken;
Gij kweekt de kiemen aan, die in haar borst ontwaken;
Gij laaft den harden grond met onbekrompen dronk,
En plukt ook eindelijk vrucht van d'uitgedorden tronk.
Het misdrijf beurt gij op, waar 't in zijn slijk moog
wroeten;

Gij dwingt het aan uw borst door schaamte alleen te
boeten;

Gij tilt zijn stikziend oog den zwarten blinddoek af,
En 't aanschijn van de deugd verstrekt alleen zijn straf.
Geen roepstem hoort gij aan dan de inspraak van uw
eeden;

Beschaving en geluk zijn merken van uw schreden;
Zij schittren om ons rond, den laster in 't gezicht,
En tuigen van uw doel en uw vervulden pligt.

Wat wijsheid liet gij na met eigen hand te kroonen?
Wat diepverscholen deugd vergat gij ooit te loonen?
Wat grootheid bleef u vreemd? en wie betwist u stout
Den onverzaakten rang, aan u-alleen vertrouwd?
Geen aanval schrikt u af, waar de eer gebiedt te waken:
Gij daagt de gruwlen uit, die de afgrond op moog
braken,

En smooit het helsch gebroed, dat licht en luister
schuwt,

In de opgegaarde gal, die 't naar uw glorie spuwet.
't Vooroordeel zweept gij voort met onverbeden roede;
Gij snoert zijn open muil, die knarsetandt van woede;
Gij grijpt zijn dorren klauw, die naar uw regten tast,
En legt het in zijn krocht aan eigen ketens vast.
Geen matheid luikt uw oog; geen rust verlokt uw
zinnen:

Gij acht uw lauwrn niets, zoo lang er zijn te winnen;
Najjvrig op den roem, die nog uw eerkroon faalt,
Verlaat gij nooit een strijd, dan als gij zegepraalt.
Wat nieuwe glans verrijze en op zijn pracht doe
staren,

Gij weet het eerst het nut uit elken straal te garen;
Gij peilt zijn waarde na en rolt zijn luister bloot
En stroomt dien om u uit, gelouterd in uw schoot.
Den zegen zaamt gij op, van waar hij toe moog vloeijen;
Gij doet hem, naar uw wenk, den barsten grond be-
sproeijen;

Gij reikt zijn balsem rond en stort zijn laafnis af,
Tot waar de wanhoop gilt en omwoelt in haar draf.
Voor allen plengt uw hand den volgeraapten horen;
Voor allen zaait gij heul in de omgeploegde voren:
Voor allen dauwt gij troost uit de opgeklaarde lucht,
En kweekt voor elk getij zijn bloemen en zijn vrucht.
Niet milder vloeit de bron, ter bergspitse afge-
vloten,

In 't gloeiend zandbed neer op de afgedorde loten;
Niet guller dringt haar vloed de hardverdroogde kluit
Gevoel en voedsel in en bloei en bloesem uit:

Zij siert de vale korst met lagchend lenteloover;
Zij giet in elke baar een rijker oogst er over;
Zij sprenkelt geur en goud op 't eens ontheisterd veld,
En de omtrek zingt haar lof, zoo ver haar ader welt.

DUO.

A.

Broeders, ziet gij ginds dien luister,
Ginds in 't naadrend vergezigt?

B.

't Was daar ginder doodsch en duister:
't Wordt daar ginder langzaam licht.

A en B.

Broeders, ja! de neevlen vlugten,
De ochtend treedt verjongd ter baan;
De avond zinkt naar lager luchten:
De afgebeden dag breekt aan.

KOOR.

Ja, hij blinkt en lonkt ons tegen!
Schatert, broeders! juicht en looft!
Ziet, hij lacht en dauwt van zegen,
Zegen op ons aller hoofd.

ARIA.

't Was de nacht van schrik en plagen,
Nacht van domheid en van waan,
Nacht, die de euvlen op deed staan,
En het licht, nog voor het dagen,
Eeuwen lang deed ondergaan.
't Is de dag, zoo lang gebeden,
De ochtend, die van zegen leekt,
Onverstand in de oogen steekt,
Kenniss leidt tot reiner zeden
En geluk uit kennis kweekt.

RECITATIEF.

Daar klimt hij en schittert en vloeit uit de kimmen,
En spooksel en nevel verstuipt en verzwindt.
Gezegend die ochtend, gezegend zijn klimmen!
o Broeders, ons leven begint.

QUARTET VAN JONGELINGEN.

A.

'k Moest door struik en distel dolen,
Tasten naar 't onzeker spoor.

B.

'k Zat in angst en rouw verscholen,
Schreijend met een blinddoek voor.

C.

'k Wrong mij heen door mist en dampen:
'k Vond een dieper doolhof weer.

D.

'k Lag mij worstlend af te kampen:
'k Struikelde in een maalstroom neer.

KOOR VAN JONGELINGEN.

Afgedreven zijn die rampen:
Broeders, brengt uw redders eer!

COUPLETTEN.

1.

Ja, die dag, die zon van zegen
Doe uw boezem sneller slaan!
Stroom' uw lof haar luister tegen:
Menschenliefde stak haar aan.
Ze is voor u ten trans gestegen,
Ze is voor eeuwig opgegaan.

KOOR VAN JONGELINGEN.

Menschenliefde schonk dien zegen:
Biedt uw hart voor offer aan.

2.

Vruchten zullen de akkers kroonen,
Waar die zon haar stralen schiet;
Welvaart zal op de aarde wonen:
Eens is 't onkruid uitgewied;
De oogsttijd zal de zaaijers loonen:
't Loon beschaam' hun arbeid niet!

KOOR VAN JONGELINGEN.

God moog al hun deugd beloonen,
Onze klanken kunnen 't niet.

ALGEMEEN KOOR

Schatert, broeders! paart uw zangen,
Juicht met dreunend handgeklap!
't Heilig uur is aangevangen,
't Leutefeest der wetenschap.
Paart uw harten, paart uw tongen,
Mengt uw stemmen, viert uw vreugd!
't Heilig licht is doorgedrongen:
De ochtendstraal van hooger deugd!

Triomf! 't is feest, 't is vreugd! de lofzang stijgt naar
boven!

Wat adem heeft en stem, vangt juichend aan te loven.
Het vaderlandsche duin weerkaatst van oord tot oord
Den uitgestorten zang langs zee en oevers voort:

't Heeft lang den weergalm van ons zegelied gezwegen!

Een heugelijker lof rolt thans de baren tegen,

En doet haar grammen god, verzezen op dien kreet,

Verbaasd naar Neerland zien, dat nog van juichen weet.

Ja, 't heft den feestzang aan, zoo ver haar grenzen
strekken;

't Laat andren thans de kruin met helden-eerloof dekken,

't Laat andren naar den staf, dien 't eens gezwaaid
heeft, staan,

En biedt een grootscher borg voor de oude grootheid aan.

Het donderde eens haar wet, nooit straffeloos ge-
schonden,

Euroop in 't angstig oor, uit duizend koopren monden;

Het schrijft den nabuur thans, uit ons geheiligd koor,

Het voorbeeld en de les van deugd en wijsheid voor.

Wat laster werpt onze eer zijn zwadder dan in 't wezen?

Nog staat haar heilig merk met d'ouden glans te lezen.

Nog blinkt het heerlijk rond en prent zich, onbevekt,

Op 't onmiskenbaar doel, waarheen ons uitzigt strekt:

Wij wisschen hier den blaam, haar schendig aange-
wreven! —

Laat tanen dan den roem, dien moed en krijgs-
deugd geven,

Wij staven, ongeschokt, wat voor den springvloed stort',
Een ongeschonden roem, die niet bedolven wordt.

Laat zwijgen dan den lof, die eens heeft rondgeklonken:

Laat blozen dan, wien 't lust, op 't oudergraf gezonken,

En rouwen om zijn smaad met diepverslagen geest:

Met ons, met ons vereend, viert Neerland nogmaals feest.

Om ons verheft zij 't hoofd hoogmoedig uit de baren;

Aan ons hervraagt zij 't loof voor haar ontsierde hairen;

Van ons herkrijgt zij 't regt, dat deugd en wijsheid wint,

En straalt, uit hooger licht, op nieuw haar haatren blind.

Ja, haar behoort de prijs, waarom wij voorwaart snellen!

Met haar beginn' de rang, dien wij der menschheid
spellen.

Wat kinderlijke hand, die ooit haar schat ontsloot,

Vertrouwde niet hem 't eerst den moederlijken schoot?

Stort uit, stort uit voor haar uw offers en uw gaven!

Van hier ontwell' de bron, die al wat dorst moet laven;

En zij de kostbre cijns, dien gij der menschheid plengt,

De kinderlijke kroon, die gij aan Neerland brengt.

Voor haar, voor haar-alleen, de glorie, die wij winhen!

Wie 't vaderland vergeet, kan 't menschdom niet be-
minnen.

Van hier de schaamle roem die, tot belang verlaagd,
Den vaderlandschen lof niet op zijn vleuglen draagt:

Van hier 't eergierig hart, dat woekert voor zich zelven!

Verzaamt u, al wat leeft! de schatten, die wij delven;

Grijpt onbekrompen rond en tast den rijkdom door,

Maar Neerland zij de dank voor 't uitgestort trezoor.

Gaart allen, gaart den oogst, dien ooit onze akkers
droegen;

Verzaadt u aan de vrucht, waarom wij nijvrig zwoegen;

Verkwikt u in den glans, die uit den nevel straalt,

Maar Neerland zij het loon, door ons verdiend, betaald;

Voor haar, voor haar-alleen, de lauwwre, die ons kroonen!

De moeder pronkt het liefst met d'eerprijs van haar
zonen!

Wie onzer rooft, ontaard, het siersel, dat haar past,

En steekt aan haren dos niet al zijn paarden vast?

Tooit allen, tooit haar op in rijker praalgewaden!

Zij schitter' in het goud van uw doorluchte daden;

Zij blikk' van hooger troon met voller luister neer..

Der menschheid zij het nut en 't vaderland zij de eer!

Maar, welk een wondre gloed stroomt eensklaps mij in
de aren?

Wat glansen blinken rond, zoo ver mijn oogen staren?

Bedriegt me een vlugtig beeld? of daalt, uit hooger licht,

Een heilig wezen neer voor mijn verrukt gezigt?

Knielt, rejen! bidt en buigt, in eerbied opgetogen!

Geen wuftgewiekte droom beguichelt mij met logen:

De stralen sluiten los en wentlen uit hun schoot

Het hooggewaardigd beeld, in 't goud gezeteld, bloot.

Wat brengt gij, zaalgé bô, dien we in dat licht ont-
dekken?

Ontsluijer bij uw glans uw afkomst en uw trekken:

Wat godheid zendt u neer, tot luister van ons feest..?

o Wonder! rejen, juicht! 't is Nieuwenhuizens geest!

Stijg af, geliefde schim, ons allen dier en heilig!

Aan 't kinderlijke hart, o vader! daalt gij veilig.

Verlaat ge om ons uw glans en slaat gij d'aanblik weer,

Van 't hemelsch loon terug, op d'aardschen arbeid neer?

Ja, zie nog eens uw kroost en zie zijne offers branden;

Zie 't ijvren in de dienst, die 't opnam uit uw handen;

Zie 't waken voor uwe eer, nooit onverzoend beticht,

En strijden voor uw roem door 't oefnen van zijn pligt.

De feestzang onzer vreugd is 't lofied, dat we u zingen;

Voor u slechts rookt de geur op de outers, die we
omringen;

En, zoo een enkele traan op 't heilig offer rolt,

Het is een parel meer, die aan uw eerkroon stolt.
 Ja, stort uw harten uit, gij, neergeknielde scharen!
 Laat aller ziel en zucht hem juichend tegenvaren!
 Vereent u om zijn troon en zweert er, onverdeeld,
 Op nieuw den eed van trouw aan zijn verheerlijkt beeld.
 Hoor, vader! hoor dien eed, dien we in uw aanschijn

staven:

Ons outer zij verschopt, vertrappt onze offergaven,
 Geschandvlekt zij onze asch, gevloekt zij onze naam,
 Eer uwe schim ooit bloze en onzer ooit zich schaam'.
 Geen loos verpeste damp zal hier zijn walmen spreiden;
 Geen dwaalspoor hier den voet door valsch gebloemt'

verleiden:

Ons onbeneveld oog, aan reiner licht gewoon,
 Veracht den ijdlen pronk van al 't bedrieglijk schoon.
 De wijsheid zal de taak, die ons te doen staat, reeglen;
 De deugd zal elken stap, door ons gezet, bezeeglen;
 De lauwer, die ons wacht en bui noch bliksem ducht,
 Zal tot ons jongst geslacht belommren met zijn vrucht;
 Verlichting zal haar glans uit onzen tempel stralen;
 't Geluk zal uit haar schoot op 't hopend menschen-

dom dalen;

Volmaking zal den prijs doen schittren van haar troon:
 Zoo waarlijk drage ons hoofd in de eeuwigheid haar kroon!

ARIA.

Slaat rustig rond de starende oogen:
 Het uitzigt stroomt van glans;
 Wij mogen 't hoofd met eer verhoogen;
 Ons is de zegekrans!
 Laat elders hoop en uitkomst falen,
 En taan' het schoonst verschiet,
 Waar deugd en wijsheid zegepralen,
 Daar dort de loover niet.

KOOR.

Waar deugd en wijsheid de eerkroon vragen,
 Daar is de zege wis.
 Wij mogen, wij, die eerkroon dragen,
 Die onverwelkbaar is.
 Verwinnaars! zwiert de glorievanen
 En siert den schedeltop:
 Uw lauwrren blinken niet van tranen,
 Gods zegen glanst er op.

Herman de Ruiter.

Waar Maas en Waal te zamen spoelt
 En Gorkum rijst van ver,
 Daar heft zich op den linker zoom
 En spiegelt in den breeden stroom
 Een slot van eeuwen her.

't Is Loevestein. — 't Is Loevestein,
 Waarvan de wereld sprak;
 Door wal en schans en vestingwerk
 't Rammeijen van den krijg te sterk,
 Maar huwlijkstrouw te zwak.

Daar is een dapper stuk gebeurd,
 Waar menig pen van schreef,
 Toen Flips zijn gruwzaam rijksbelang
 Door marteltuig en zielewang
 Nog onbeteugeld steef.

Daar is een dapper stuk gebeurd,
 Gebeurd voor jaar en dag,
 Toen Alva nog het krimpens land
 Bezocht en sloeg met moord en brand,
 En 't lagchend rooken zag.

„Dat lij ik niet, bij God niet! neen!”
 Riep Ruiter heftig uit:
 „'t Gedrogt, waar jong en oud van beeft,
 Dat strop en zwaard voor wetten geeft,
 Maakt mij niet weerloos buit!

„Hij zwelg' aan mij, de Spaansche beul,
 Een bittren beker bloed!
 Het heug' hem als zijn klaauw mij vat,
 En schoon mijn kracht in duigen spatt',
 Hij sidder' van mijn moed!”

Hij zegt, en grijpt een monnikskap
 En dekt het zwanger brein,
 En wapent zich met roer en zwaard,
 En rept zich door den Bommelwaard,
 En klopt aan Loevestein.

„Doet op, mijn Spaansche broeders, op!
 U dreigt een sluw verraad:
 Te zwak, bij ontijd en bij nacht,
 Te zwak, o slotvoogd! is uw wacht:
 Ik breng u raad en daad.”

Men schuift de zware grendels los,
 En opent op zijn stem,
 En ijlings ploft, aan wederskant,
 De slotvoogd met zijn wacht in 't zand,
 En Loevestein is hem.

Hij nestelt zich in 't eenzaam fort,
 En waakt op muur en wal,
 En zamelt zich, door wenk en roep,
 Een kleincn, maar te stouter troep,
 Naauw twintig man in tal.

„Nu krijgt de beul het slot niet weer,
 Met al zijn Spaansch gespuis!
 Nu krijgt de beul het slot niet weer,
 Of ploff' het op mijn kop ter neer
 En zoek' mij op in 't gruis!”

Zoo zweert hij met zijn twintigtal,
 En zwoegt aan gracht en schans;
 En scheurt het Spaansche vaandel door
 En lijscht Oranjes vlag er voor
 En waait haar uit den trans.

Maar Alva hoort nog pas die maar,
 Of vliegt in vlam en vier:
 „Op, knechten, breekt er fluks op los,
 En sleurt mij aan den staart van 't ros.
 Dien dollen muiltling hier!

„Hij sterv', geleëbraakt voor mijn oog,
 En stikke in 't schuldig bloed,
 En leer', genageld aan 't schavot,
 Dat wie met Alva eenmaal spot,
 Niet andermaal het doet.”

Driehonderd knechten grijpen 't zwaard,
 En jagen in galop,
 En rennen, met gezweepten draf,
 Op slot en vesting regt toe af,
 En — stooten er den kop.

„Terug! wie 't leven lief heeft keer'!
 Hier wacht u kruid en lood!
 Terug!” roept hun de Ruiters toe,
 „Of zijt gij 't leven zat en moè,
 Hier vindt ge dan den dood.”

Men antwoordt met een kogelbui,
 Uit roer en tromp gebraakt,

En beukt met mokers en houweel
 De muren krank van 't oud kasteel,
 Dat alles schudt en kraakt.

Maar 't wederantwoord baldert los,
 En geeft een kloek bescheid,
 En dunt geducht met slag en schot
 De keurblom van 't Kastilisch rot
 Door treffijk feit op feit.

De stormbok ramt intusschen door,
 En 't grof geschut speelt voort,
 En brijzelt met vernielend vuur
 Een wijde bres in wal en muur,
 En spaandert post en poort.

Maar Ruiters stopt die breuken digt
 Met eigen lijf alleen,
 En stuit, als op een vaster wal,
 Den vloed van 't overmagtig tal,
 Die wegspat om hem heen.

Intusschen woelt aan de andre zij
 Een ander deel van 't rot,
 En heeft, terwijl hij elders vecht,
 De stormleer aan den muur gehecht
 En stroomt op eens in 't slot.

Maar Ruiters zwenkt en scheurt zich voort,
 En kookt verwoed en wild,
 En vaart, met bliken strak en hol,
 Van teugellooze wrake dol,
 Het spaansch gespuis in 't schild.

Hij stort er als een leeuw op los
 En stuit het aan den trap:
 En maakt zich post en plaats ten nut,
 En schoort zich tegen want en stut,
 En zet in eens zich schrap.

Hij zwiert zijn vreeslijk treffend zwaard
 Met bei zijn vuisten rond,
 En zwaait en slingert heen en weer,
 En bliksemt al wat nadert neer,
 Vermalen en verwond.

Ontzet van 't ongehoord bedrijsf,
 Staat alles bleek van schrik,
 En ducht van dubbele vrees vervaard,
 Het vonklen van zijn vlamvend zwaard
 En 't weerlicht van zijn blik.

Maar eensklaps dringt de drom zich op,
 Het kost dan wat het kost,
 En stuwt zich met vereend geweld,
 En schokt en overstelpt den held
 En wrikt hem uit zijn post.

Hij vecht nogtans en wankelt niet,
 En houwt in 't rond en klooft,
 Tot dat op eens zijn zwaaijend zwaard,
 Door duizend slagen botgeschaard,
 Hem stuk vliegt om het hoofd.

Hij wijkt, en ziet geen uitkomst meer,
 Maar neemt een kort besluit;
 Hij wijkt, en grijpt een gloënde lont,
 En vlamt ze driewerf om en rond,
 En werpt ze neer in 't kruid.

't Vat vuur en kraakt en barst en slaat
 En gruiet het hecht arduin,
 En hagelt neer op huid en kop,
 En vliegt met vriend en vijand op,
 En graaft ze zaam in 't puin.

Die donder sloeg verschrikkelijk neer.
 Op Alvaas overmoed,
 En stoorde hem in 't helsch vermaak,
 Terwijl hij zat en zon op wraak,
 En wetten schreef met bloed.

Men graaft nogtans de Ruiters kop
 Uit gruis en beenders bloot,
 En spijkert, naar des bloedhonds last,
 Aan 't galgenhout zijn schedel vast,
 Ten afschuw na zijn dood.

Intusschen rees het standbeeld op,
 Tot Alvaas eer gesticht,
 En wees, uit trotsch metaal gewrocht,
 Den wijschen rang van 't wangedrogt
 Aan elks verbaasd gezigt:

Maar niet te min, voor 't Hollandsch hart,
 Misleid door schimp noch praal,
 Om 't even wat het oog aanschouwt,
 Rees Alva op aan 't galgenhout,
 En Ruiter in 't metaal.

Op de oogen van mijn jongste zoontje.

Zeg eens zuiver, looze guit!
 Wat toch kijkt u de oogjes uit?
 Goochelaar, biecht op uw trekken:
 Zeg mij hoe uw blikken spreken,
 Spreken, schoon gij 't mondje sluit?
 Zeg het, jongen! zonder logen,
 Wat toch zit er in uw oogen?

Zie, zoo ras de gaauwdief plaagt,
 Hoe dat oogje vrijt en vraagt,
 En door duizend tooverblikken,
 Die mij ziel en zin verstrikken,
 Afdwingt wat zijn lust behaagt:
 Guit, wat hebt gij ingezogen,
 Om te woekren met uw oogen?

Zie! zoo ras hij krijt en treurt,
 Hoe hij de oogjes biddend beurt,
 Die zijn nood zoo droevig klagen,
 En om troost en deernis vragen,
 Dat mij 't hart van rouw verscheurt:
 Jongen, ja, ik ben bewogen!
 Hoe toch roert gij met uw oogen?

Maar zoo ras de stoutert stoeit,
 Let eens hoe dat oogje gloeit,
 En uit elken trek van 't wezen
 't Vrolijk hartje geeft te lezen,
 Dat van blijdschap overvloedt:
 Zeg het, jongen! ongelogen,
 Wat toch lacht er uit uw oogen?

Zie, zoo ras de fleemer vleit,
 Hoe zijn kindsche teederheid,
 Als met duizend liefdelonken,
 Die mij 't minnend hart ontvonken,
 Duizend zoete woordjes zeit:
 Guit, gij maakt mij opgetogen!
 Hoe toch koost gij met u oogen?

Maar; wat vraag ik naar den vond?
 Jongen, 'k heb de list doorgrond;
 'k Weet het, door wat looze trekken
 Al uwe stoute blikken spreken,
 Of gij elke taal verstondt:
 't Is geen wonder dat zij 't mogen,
 Want uw ziel zit in uw oogen.

De eerste stap.

Op den kruisweg van het leven
Is zoo ligt een valsche tred,
Vrienden, in den grond gezet,
Die er nooit wordt uitgewreven:
Is zoo ligt een stap gedaan,
Die ons nooit terug laat gaan.

o Wat zijt gij hoog te schatten,
Lesjes, die de wijsheid vond,
Spreekjes in den vadermond,
Waar ik een van op wil vatten;
Spreekje, zoo vol eigenschap:
„Wacht u voor den eersten stap.”

'k Heb zoo vele struikelaren,
Vrienden, op mijn togt ontmoet,
Die den eens geglipten voet
Langer niet meer meester waren;
Wien zoo ligt een tweede pas —
En zoo zwaar het keeren was.

'k Zag er op de slibbergronden,
Die, verzakt in dras en slijk,
De armen strekten naar een wijk,
Maar den weg niet wedervonden;
Wien te deerlijk werd beduid,
Wat het spreekjen in zich sluit.

Daarom wilde ik 't u herhalen,
't Spreekje, zoo vol geest en zin;
Daarom, slaat geen zijpad in,
Dat zoo ligt ons af laat dwalen:
Loop' hij ook door struik en heg,
Vrienden, houdt den regten weg.

Mooglijk staat een roos te kleuren
Op den rand van 't open graf:
Gaat niet op haar wasem af,
Doodlijk zijn welligt de geuren;
Mooglijk, naar de bloem gebukt,
Stort gij neder, eer gij plukt.

Somtjids staat een doolhof open,
Die zoo lagchend lokt en trekt,
Maar zoo loos zijn kronkels dekt,
Die door duizend distels loopen:
Wie tot éénen stap besluit,
Keert niet dan gescheurd er uit.

Lieflijk kabblen soms de baren,
Waar een draaikolk onder boort:
Arme, zet geen voet meer voort
Tot bedachtloos spelevaren!
Och, gij bragt uw ranke buis
Nimmer zonder schipbreuk t'huis!

'k Heb dien doolhof langs gestrompeld;
Ben die kolk van ver genaakt;
'k Vond er in den strik gehaakt,
Zag er in den poel gedompeld:
Geenen vroeg ik rekenschap,
Of hij noemde d'eersten stap.

Daarom, vrienden! meet uw treden;
Zet geen zijpas ooit zoo vlug;
Houdt den eersten stap terug
Tot vermindering van den tweeden:
Wie den eenen voet verplaatst,
Zet zoo ligt er d'andren naast.

Daarom, lieve reisgenooten!
Plukt niet ieder lokkend kruid;
Zet dien eersten stap niet uit:
Duizend houdt hij ingesloten:
Als gij d'eersten uit laat gaan;
Volgen de andren achteraan.

Aan mijne kinderen.

Moeder heeft mij soms verweten,
Schoon zoo vleijende en zoo zacht,
Dat ik de eenen heb gedacht,
Dat ik de andren heb vergeten,
En voor ieder, op zijn beurt,
Niet een toontje heb geneurd.
Dat verwijt zij opgeheven!
Nadert, lieven, paar aan paar;
't Geldt u allen, al te gaâr;
Komt mij, hand aan hand, omgeven:
Vader trilt zijn liefste snaar.

En wie zou geen liedje kwelen,
Liefst van al voor vrouw en kind,
Die hen heeft en die hen mint,
En de dichtluit weet te spelen?
Neen, wie niet voor hen haar snaart,
Is noch een noch ander waard!

Tree dan voorwaarts, kom dan nader,
 Wilde jongen, geef dan acht,
 Die den zoeten naam van vader
 't Eerst mij hebt in huis gebragt:
 Die, u heffende op de teenen,
 En op tien jaar levens stout,
 Reeds van al mijn lieve kleenen
 U voor hoofd en meester houdt! —
 Tree dan nader, lieve tweede,
 Bloempje, reeds zoo schoon gehuld,
 Waarmeê moeders hartebede
 Door den hemel werd vervuld!
 Meisje, dat zoo zacht van trekken,
 Met uw broeders aard in strijd,
 Zoo beminlijk doet ontdekken
 Van wat zoeter helft gij zijt! —
 Kom nabij dan, hoor mijn toontjes,
 Flugge derde, kom vooraan,
 Met de gulheid op uw koontjes,
 Die zoo blij te blozen staan!
 Lieve, die zoo regt onnoozel,
 Maar zoo hartlijk en zoo rond,
 Mij de ziel door uw gekozel
 Weet te kluistren aan uw mond. —
 Zet ze voort, uw kleine treedjes,
 Lieve vierde, stap uw best,
 Gij, zoo net van lijf en leedjes,
 Schoon met tranen lang gelescht:
 Die ik naauwlijks mogt verwerven,
 En omhelzen in mijn vreugd,
 Of uw zusje weg zag sterven,
 Dat mij nog zoo bitter heugt! —
 Waggel voort tot aan mijn knieën,
 Lieve vijfde, kom vooruit,
 Die uw zusjes, met haar drieën,
 In een tweetal broeders sluit:
 Plantje, dat niet op kost groeijen,
 Schoon met zoo veel zorg gekweekt,
 Maar te blijder nu gaat bloeijen
 En het hoofdje boven steekt! —
 Voedster, geef mij ook mijn laatste,
 Geef mijn lieven naamgenoot,
 Dien de ramp te ras verplaatste
 Van den zachten moederschoot!
 Arme, ja! met regt bekreten,
 Schaapjen, in uw eerste wol,
 Van de moederborst gereten,
 Die voor u niet langer zwol;
 Die, wat traantjes mogten vloeijen,
 U ontzegd werd als een straf,
 Toen de koorts er sloeg aan 't gloeijen
 En u gif te drinken gaf;

Toen de bliksem werd geheven,
 Dien mijn wanhoop nog verbad,
 Maar bijna was neergedreven
 Op het dierbaarst dat ik had...
 Doch komt allen, komt mij nader,
 Schaart u, lieven, hand aan hand;
 Komt, omringt en hoort naar vader,
 Die zijn liefste snaren spant.
 Vader zal u toontjes zingen,
 Toontjes, waar zijn ziel in leeft,
 Toontjes, die aan 't hart ontspringen
 En waar kunst geen deel aan heeft.

Wilt gij 't weten, lieve panden,
 Die zoo vrolijk mij omringt,
 En mij kleeft aan hals en handen
 En op bei mijn knieën dringt!
 Wilt gij 't weten, wilt gij 't hooren,
 Waar alleen mijn heil aan hangt,
 Wat mijn hoop heeft uitgekoren,
 Wat mijn beê van God verlangt?
 Wilt ge u 't hebben voorgezongen,
 Lieven, zoo gij 't vatten kunt,
 Waar mijn wenschen, zaamgedrongen,
 Stroomen in een eenig punt?
 Wilt gij 't hebben aangeheven,
 In verstaanbre kindertaal,
 Voor wat doel mij 't lust te leven,
 Tot wat einde ik ademhaal?
 'k Zal 't u schetsen in mijn zangen,
 Spelen, zoo de greep gelukt,
 Wat een traan reeds op mijn wangen —
 Reeds een zucht heeft uitgedrukt.
 o Dat haken en dat pogen,
 't Innig hijgen van dien dorst,
 Ieder aanblik van mijn oogen,
 Ieder adem van mijn borst;
 Al dat hopen en dat vreezen,
 Al dat uitzien om mij heen...
 Och, voor wie zou 't anders wezen,
 Lieven, dan voor u alleen?

Tuig het, God, wien 't is gebleken!
 Of ik ooit, wat gunst ik bad,
 Voor mijzelven wist te smeeken,
 Sinds ik vrouw en kinders had;
 Tuig het, God, die ziel en zinnen
 Met een enklen blik doorgrondt!
 Wat mijn boezem kweekt van binnen,
 Wat uw blik er binnen vond:
 Tuig het, dat ik lust en leven,
 Vreugd en vrees en hoop en smart,
 Beurtlings, alles veil kon geven

Aan 't gevoel van 't vaderhart;
 Dat ik elken lust kon toomen,
 Elke neiging heb verzaakt,
 En uit al mijn ijdele droomen
 Voor mijn kindren ben ontwaakt.
 Tuig, dat ik met wil en weten,
 Elk gemis in dank getroost,
 Mij zoo dikwijls heb vergeten,
 Om te denken aan mijn kroost.

Mij vergeten? — En wat vader,
 Dien het hart inwendig gloeit,
 Kent een enkele levensader,
 Die niet uit zijn kindren vloeit?
 Of waar ligt hij, waar te zwelgen,
 Die, ombolsterd en vereelt,
 Nog de liefde tot zijn telgen
 Met een andre neiging deelt?
 Of waar huist hij, diep gezonken,
 Voor zijn kroost gevoelloos koud,
 Die het aanzijn 't heeft geschonken,
 En 't één hartstogt achterhoudt?
 Bij wat horden mag hij waren,
 Die niet diep, niet innig voelt,
 Dat het bloed uit 's vaders aren
 Om het hart der kinders woelt;
 Dat de vonk, hem ingedreven,
 In hun ziel te gloeijen staat,
 En de polsslag van hun leven
 In zijn eigen boezem slaat?
 Dat gevoel ik, dat gedurig,
 Dat voor alles, dat alleen
 Even teeder, even vurig,
 Door genot en lijden heen;
 Dat gevoel ik, als de schimmen,
 Door mijn mijmring voortgeteeld,
 Dreigend in 't vooruitzicht klimmen,
 Zwart en aaklig afgebeeld; —
 Dat gevoel ik, als de morgen,
 In den dos der hoop getooid,
 Weer het donker floers der zorgen
 Met een lagchend licht bestrooit; —
 Dat gevoel ik, dat bestendig,
 Als mijn arm u vaster boeit,
 En mijn hart zoo klopt inwendig,
 En mijn bloed zoo welig vloeit;
 Als het staamlen van uw lippen,
 Aan mijn wangen vastgekleefd,
 Reeds een straaltjen uit laat glippen,
 Dat uw geest te raden geeft;
 Als mijn boezem, digt besprongen,
 En getroeteld en gekust,
 Van mijn kindren volgedrongen,
 Stroomt en wegs melt in zijn lust;

Als uw armpjes mij omringen
 En me uw hartjes opengaan...
 Ja, dan voel ik, lievelingen!
 Dat we elkander na bestaan;
 Dan gevoel ik, dan omvadend
 En gekozeld en gestreeld,
 Dat de ziel, die in mij ademt,
 Met mijn kindren is gedeeld;
 Dan gevoel ik, dan verzonken
 En verdiept in 't volst genot,
 Hooger drift in 't hart ontvonken,
 Volgevloed van dank aan God;
 Dan, verloren in uw midden,
 En mijzelf' om u ontruk, t,
 Poog ik vurig Hem te bidden,
 Met mijn kroost aan 't hart gedrukt;
 'k Poog te bidden om zijn zegen,
 Om zijn toezigt op mijn doel,
 Maar ik reik Hem de armen tegen
 Met een spraakloos zielsgevoel;
 'k Poog een kreet tot Hem te wagen,
 Die mijn boezem ruimte geeft:
 Maar geen klanken kunnen vragen,
 Wat het hart te vragen heeft;
 'k Poog te wenschen en te smeken
 En te staamlen overluid,
 Maar alleen de traan kan spreken,
 Die mijn lippen zamensluit.

DE JAARGETIJDEN.

Lente.

Kom, Corinna! kom ter hulp:
 Dragen wij den velddisch buiten;
 IJlen we uit onze enge stulp:
 Hoor! de vooglen gaan aan 't fluiten.
 Kom, Corinna! beur het oog,
 Kom herleven en genieten;
 Wisch het laatste traantje droog,
 Want de beekjes zijn aan 't vlieten.
 Treur niet langer: alles lacht,
 Alles dartelt in de struiken;
 Tooi u in de hoogtijdsdragt,
 Want de bloempjes gaan ontluiken.
 Kom, Corinna! kom naar 't veld:
 Reeds verdwenen bui en vlagen,
 't Zuiderkoeltje zwoegt en zwelt,
 't Herdersuurtje heeft geslagen,
 't Hoogfeest heeft zich ingesteld.

Welkom in de ontdooide dalen,
 Welkom, lente! duizendmalen,
 Welkom uit den sluimerdood!
 Welkom, duizend dartle kruidjes,
 Teedre halmen, tengre spruitjes,
 Wiegende op den moederschoot!
 Welkom in de ontloken dreven,
 Siersel van mijn lenteleven,
 Die ik prang aan 't gloeiend hart!
 Zie, hoe uit het zwanger knopje
 't Blaadje zijn gekronkeld topje
 Reeds ontwentelt en ontwart;
 Zie, hoe langs de slingerpaadjes,
 Reeds de schaduw van de blaadjes
 Wemelt met een breeder zwart;
 Zie, hoe duizend wondre plantjes
 't Hoofdje worstlen uit de zandjes
 En het stooten aan uw voet;
 Zie, hoe Zefirs ruischend fluitje
 Weer der bloemen tierig spruitje
 Op het struikje dansen doet.
 Welkom, welkom, duizendtallen,
 Dek en dos van hof en haag!
 Zijt gij uit de lucht gevallen
 In een digte regenvlaag?
 Welkom, welkom, duizend kleuren,
 Tijn en vloed van verw en geuren,
 Lot en loovers duizendvond!
 Welkom, stroom van hemelstralen,
 Die vallei en veld bemalen
 En besprenklen met hun goud!

Voel, Corinna! hoe, in 't gloeijen,
 't Licht tot in ons hart komt vloeijen,
 En de borst ons ruimer smelt;
 Zie, hoe weer zijn tooverlonken
 De opgewekte kracht ontvonken,
 Die natuur in de aadren welt;
 Zie, hoe 't spieglen in de plasjes,
 Van de natbedauwde grasjes
 De opgetaste droppels lekt;
 Zie, hoe 't, in 't verkwikkend blaken,
 Lachjes op de blijde kaken
 Van het jeugdig loover dekt.
 Alles tooit zich, waar wij treden:
 Ieder straaltje schiet beneden
 Nieuwen zegen van omhoog;
 Rijker siert zich elke morgen:
 Wat nog gistren was verborgen
 Schittert heden voor ons oog.
 Zie! wat voller bui van bloemen,

Niet bij tint noch tal te noemen,
 Is op de akkers leeg gestort!
 Zie! de witbesneeuwde twijgen,
 Die van bloesem nederzijgen,
 Schieten plaats er voor te kort!
 o Reeds lacht een oogst van zegen
 Uit dien purpreu dos ons tegen,
 Die in gaard en dreven gloort;
 Reeds beloven al die blaadjes
 Ons de vruchten van de zaadjes:
 Lieve bloesems! houdt uw woord.

Ja, natuur ontrolt haar gerven,
 En stort al wat ze ons liet derven,
 Thans verdubbeld op ons neer:
 Och, zij scheen vergrijsd te sterven,
 Maar verjongd herleeft zij weer.
 Laat uw oogje rondom dwalen,
 Nu eens rijzen, dan eens dalen
 En verbazen, waar het viel;
 Dring die duizend wondren binnen,
 En verdool er met de zinnen
 En geniet er met de ziel.

Kom, Corinna! laat ons loven,
 Laat ons stijgen uit het stof;
 Al die luister daalt van boven:
 Beur naar boven lied en lof.
 Laat ons juichen, laat ons streelen,
 Laat ons strooken in het groen,
 Even als in gindsche abeelen
 Duizend dartle vogels doen.
 Laat ons danken, laat ons minnen:
 Niet dan liefde zweeft ons rond;
 't Eigen vuur vloeit alles binnen;
 De aarde spreidt haar looverspond.
 Al wat insliep mogt ontwaken,
 Als herschapen na zijn rust;
 't Voelt op nieuw zijn banden slaken
 En herboren levenslust.
 Kom, Corinna! laat ons kozen,
 Kussend kleven hand in hand:
 Liefde kleurt het schoonst de rozen,
 En beschildert bloem en plant;
 Liefde toovert licht uit duister,
 Geeft wat schittert hooger gloed,
 En verdubbelt nog den luister,
 Die de lente pronken doet.

Zomer.

Voel, Corinna! welk een vuur
 Gloeit in de aadren der natuur!
 Zie haar zwoegen en versmachten:
 Och, ze is uitgeput van krachten,
 En bekoopt haar schoonheid duur.
 Help! ter hulp! zij zal 't besterven!
 Zie haar siersels, zie haar verwen,
 Zie, hoe bleek haar bos verschoot...
 Och, zij is in barensnood.
 Voel het zengend luchtruim gloeijen,
 Dat zijn walmen samenpakt;
 Zie, hoe beemd en bosch verschroeijen,
 En het laauwe vlietje zakt.
 Waar gevloten? waar gescholen?
 De aarde blakert, waar wij dolen;
 Drukkend weegt de hemel neer.
 Dauw noch togkje koelt den akker:
 De ochtend werd ontijdig wakker,
 De avond weet zijn uur niet meer.
 Ginds verdwalen geit en schapen;
 Hond en herder ligt te slapen,
 Moè en magtloos uitgestrekt;
 't Herdersmeisje zit te hijgen,
 En vergeet het snoer te rijgen,
 Door haar boezem losgerekt.
 Weg, Corinna, weg die lonken,
 Weg die blikken en die blos:
 Wilt ge op nieuw een gloed ontvonken?
 Dartle, laat mijn lippen los.
 Alles zwoegt en zwijgt neerslagtig;
 Jeugd en liefde flaaugt onmagtig,
 En bezwijmt in de enge borst;
 Nergens fluitjes, nergens rietjes!
 De echo wederkaatst geen liedjes,
 Slechts de krekel schreeuwt van dorst.
 Kruid en heester hangt bezweken,
 Bloem en stengel neergedrukt;
 't Loover schijnt om hulp te smeeken,
 Met het hoofd in 't stof gebukt.
 Kom, Corinna! stort uw beden:
 De aarde scheurt zich op van smart;
 Ieder zandje, waar wij treden,
 Brandt haar als een vonk op 't hart.
 Kniel ter neder, slaak uw klagten;
 Heel de schepping bidt en zucht:
 Zie haar zwoegen, zie haar smachten
 Naar verkwikking en naar lucht.

Maar wat roert zich? Luister, luister!
 Ridselt ginder niet een blad?
 Wordt het zwerk daar ginds niet duister?
 Valt daar niet een droppel nat?
 Stil toch! voelt gij 't? ja, 't is regen!
 Ja, de hemel leekt van zegen!
 Hef den dank en 't hart omhoog!
 Ja, 't is regen! Lieve droppen!
 Drenkt en sprenkelt bloem en knoppen,
 En wischt aller tranen droog. —
 Hoor dien goudstream, hoor hem vloeijen,
 Hoor hem 't ruischend bosch besproeijen,
 Klettren in den lagen vliet;
 Hoor! de donder schokt de dalen!
 Blakert, lieve bliksemstralen!
 Maar verdroogt de dropjes niet.
 Zie! zoo ver zij nederplassen
 En vergasten op een dronk,
 Schijnt het loof zich groen te wasschen,
 Dat verkleurd hing aan den tronk;
 Zie! de dorgeschroeide gronden,
 Die van dorst te krimpen staan,
 Vangen ze op met open monden,
 En verkwikken 't hart er aan.
 Zie! waarheen wij de oogen strekken,
 Reiken over haag en heg,
 Schuilt het veld zijn naakte vlekken
 In een vloed van bloemen weg.
 Waar de middag, uit den hoogen,
 Op het slijk der vlieten keek,
 Spiegelt weer de zon haar oogen
 In het water van de beek.
 Zie! zij doet haar vlugtende uren
 Nog verwijlen in hun vaart,
 En haar dagreis langer duren,
 Om den luister af te gluren,
 Dien zij uitspreidt over de aard.

Riek, Corinna! riek wat geuren
 Zich uit kruid en kelken beuren,
 Golven over de akkerklont;
 Zie, hoe vlek en velden tieren!
 Zou natuur haar hoogtijd viëren
 In den stillen avondstond?
 Rust en vrede dauwen neder,
 En omgeven 't geurig woud;
 Al 't gevogelt' strijkt de veder,
 En vergadert weer in 't hout.
 Heel de veldjeugd schoolt te zamen;
 Heel de schepping gloeit van lust;
 Voel den hemel ruimer amen,
 Nu hij de aarde in sluimer kust.

Kom, Corinna! kom genieten:
 't Glanzig maantje klimt omhoog;
 Kom, en laat de traantjes vlieten,
 Die 't gevoel ons lokt in 't oog.
 't Rollend lied der nachtegale
 Roert en slingert ziel en zin;
 Ieder adem dien wij halen,
 Stroomt ons zoeter aandrift in.
 Kom en huk in 't loof der boomen,
 Dat aan de oevers overhelt;
 Kom in 't groen u zalig droomen,
 Aan mijn boezem vastgekneeld.
 Kom, Corinna! laat ons blaken!
 Kussen 't minnend hart in gloed:
 Liefde leert verdubbeld smaken,
 Wat natuur genieten doet;
 Liefde doet haar wondren pralen,
 Flonkren van zijn tooverlach;
 Schitteren doet hij star en stralen,
 En een schooner avond dalen,
 Na den heeten zomerdag.

Herfst.

Voel den hemel op ons hoofd
 Reeds zijn kouden adem lozen;
 Laat ons op dit plekje poozen,
 Waar een laatste handvol ooft
 Nog der windvlaag bleef ontroofd.
 Kom, Corinna! zit ter neder,
 Waar die vale struiken staan;
 Sla uw blikken heen en weder:
 Reik het veld uw afscheid aan.
 't Ligt te treuren, 't ligt verslagen,
 En verlaten van 't gehucht;
 Och, het schijnt den roof te klagen,
 Waar de storm meê henen vlugt.
 Zie! daar stuift het, weggereten,
 't Laatste siersel dat er wast,
 Roekloos door elkaar gesmeten,
 En in 't voetzand zaamgetast.
 Zie! de neergewaaide bladen
 Hoogen de overplaste paden,
 Waar nu 't kruid verdrongen ligt;
 Voel! de gure najaarsregen
 Snerpt ons uit het noorden tegen:
 Lieve! dek uw boezem digt.
 't Laatste straaltje dreigt te smoren,
 Eer de woudeklok avond slaat.
 Heeft de hemel 't licht verloren,

Dat zijn blik zoo somber staat?
 Loom en lustloos neergebogen,
 Kruipt en kwijnt de trage dag;
 Vaakrig ziet hij rond uit de oogen,
 Met een halfgedwongen lach;
 Magtloos poogt hij 't hoofd te tillen,
 Dat van gloed noch glansen bloost,
 En beproeft een blik te spillen,
 Die de treurige aarde troost:
 o Mistrouw die valsche stralen,
 Die het waatrig zonlicht schiet:
 Zie! waar ginds die neevlen dwalen,
 Treuren de overvallen dalen,
 Die gij weerloos plondren ziet.
 Zie! waar ginds die stormen pakken
 En zich vormen voor ons oog,
 Tilt het woud zijn naakte takken
 Om ontferming naar omhoog.
 Hoor! de losgebarsten rukken
 Teistren kuif en kruin aan stukken,
 En verhaavnen bosch en dreef;
 Waar wij de oogen reiken kunnen,
 Zien wij 't laatste loof verdunnen,
 Dat verstorven hangen bleef.
 En, gij schoonste gaard van allen,
 Waar de wijnrank welig wast!
 Laat gij ook uw bladers vallen?
 Houd ze nog een weinig vast.
 IJdel wenschen, ijdel staren!
 Nergens wiegen bloem noch blaren,
 Waar de jeugd te kozen zat;
 Nergens schaduw meer te vinden,
 Die de twijgen van de linden
 Plag te schildren op ons pad!
 Lust en leven zijn verdwenen,
 En vergeten zang en spel;
 Vlugt en vogels vloten henen,
 En verstonden in 't vaarwel.

Stil! wat dreunt daar door de hagen?
 't Is een schot. Corinna, kom!
 De adel is in 't woud aan 't jagen:
 Kom! de roof beraamt zijn lagen:
 Vlugten wij naar 't vlek weerom.
 Zie! daar stuiven uit hun kloven
 Duizend vogels op naar boven,
 Siddrend uit den slaap gewekt;
 Jager! spaar die vlugtelingen,
 Die der lente 't welkom zingen,
 Als de winter huiswaarts trekt. —
 Kom, Corinna! toef niet langer;
 Hoor! de hagel klettert neer;
 't Eenzaam woud heeft thans geen zanger,
 Thans het veld geen bloemen meer.

Maar wat deert u? maar wat draalt ge,
 Waar die streek zoo welig stond?
 Maar wat hijgend zuchtje haalt ge,
 En ziet bosch en beemden rond?
 Och, wat hangt gij, diepverslagen,
 Aan het schrikbeeld van een droom?
 En gelijkt uw levensdagen
 Bij de bladers van den boom?
 Laat dat ijdel spooksel varen,
 Waar gij veel te vroeg voor heeft;
 Laat verdorren bloem en blaren:
 Smaken we, in de lentejaren,
 Wat de herfst te schenken heeft.
 Laat de stormen buiten zuchten,
 En door struik en toppen slaan:
 Binnen zijn de najaarsvruchten,
 Binnen gloeit de druif ons aan.
 Laat het drassig veld verzakken,
 En verdrinken dreef en dal:
 Binnen zijn de drooge takken,
 Waar het vuur van kraken zal.
 Laat den dag zijn aanbraak schorten,
 Die naar sneller afreis kwijnt:
 Liefde zal ons d'avond korten,
 Als het vriendlijk lampje schijnt.
 Kom genieten, kom vergeten,
 Kom naar binnen: alles schuilt;
 Liefde zal ons welkom heeten,
 En, aan d'eigen haard gezeten,
 Lagchen als het buiten huilt.
 Liefde leert ons alles derven
 Voor 't genieten van zijn loon!
 Laat natuur van rouw besterven,
 Liefde legt zijn tooververwen,
 En kleurt weer de schepping schoon.

Winter.

Durft gij 't kluisjen opensluiten,
 Lieve, schoon de sneeuwvlok stuift?
 Steekt gij 't lagchend hoofdje buiten,
 Schoon natuur zich treurig huilt?
 Wilt gij, durft gij de akkers naken,
 Waar het woud te grijzen staat?
 Zoekt gij nog de veldvermaken,
 Waar de schrik zijn tenten slaat?
 Zoek niet langer: 't is te spade;
 Niets ontquam er aan 't geweld;
 Schoon noch siersel vond genade,
 En de winter hield het veld.

Hoor hem razen, voel hem snerpen,
 Zie hem rijm en kegel werpen,
 Hoor hem gieren door de streek,
 Hoor hem fluiten door de biezen,
 Waar de schalke koeltjes bliezen,
 Toen gij spiegelde in de beek.
 Zie het stroompje, waar gij plaste,
 Waar gij 't voetje blanker waschte,
 Koelde van den zomergloed:
 't Is gevoelloos, 't is onwillig,
 Voor uw drukjes onverschillig
 En gesloten voor uw voet.
 Voor de schaatrend schelle koren,
 In 't geteisterd bosch bevroren,
 Huist en huilt er raaf en spreeuw;
 Tak en twijgen, moè geladen,
 Torschen kegels voor hun bladen
 En voor bloem en bloesem sneeuw.

Schud, Corinna! schud de vlokjes
 Van uw keursje, van uw rokjes:
 't Veldijs is ons wandelpad;
 Maar, voorzigtig! rep u zoetjes,
 Zet ter deeg uw vlugge voetjes,
 Want de baan is spiegelglad.
 Zie van hier de buurten over,
 Zie de dreven rondom door;
 Neen, geen lommer of geen loover
 Hangt uw oog een sluijer voor.
 Zie de velden eenzaam treuren,
 Bleek van schrik en roerloos staan;
 Zoek geen kruidjes, vraag geen kleuren:
 Alles heeft den doodstooi aan.
 Zie de beemden naaktgetrokken,
 Dos en siersels afgeligt:
 Neen, geen bloemen, niets dan vlokken
 Dekken voor de kou ze digt.
 Zie den hemel zwart bestoven,
 't Sombor licht in rouw gehuld;
 Neen, geen lachje blik van boven,
 Dat het schuiltend loof verguldt:
 Neen, geen straaltje brengt ons zegen;
 Boschkoraal en ruispijp zweeg;
 Schrik en ijdel spookt ons tegen
 En natuur is doodsch en leeg. —

Maar wat kwelling mag u prangen?
 'k Voel u beven aan mijn zij':
 Heeft de kou u soms bevangen?
 Jaagt de wind te guur voorbij?
 Och, hoe klettren u de tandjes!
 Kom, Corinna! geef me uw handjes:

'k Voel ze tintlen aan mijn borst;
 'k Wil ze kussen tot ze gloeijen,
 Beiden ze aan mijn boezem boeijen,
 En versteken voor de vorst.
 Zie, hoe worstelt, onder 't kozen,
 De adem, dien wij kussend lozen,
 Trager door den luchtklomp heen;
 De opgestegen winterwasem
 Mengt onwillig warmer asem
 Met zijn kouden damp dooreen.

Kom, Corinna! laat ons ijlen,
 Laat ons keeren langs de baan;
 De avond nadert onderwijlen
 En voert ruwer vlagen aan.
 Zie, hoe teekent, op uw trapjes,
 't Vlugges zooltjen al de stapjes
 Langs den witgestrooiden grond.
 Zie, zoo ver uw tredjes waden,
 Kraakt de sneeuwkorst op de paden,
 En versteent zich waar gij stondt.
 Kom, Corinna! spoedt u sneller;
 Klem mij vaster; kom en keer;
 Wind en vlokken jagen feller,
 Mist en ijzel stuiven neer.
 Laat ons vlugten, laat ons minnen,
 Laat ons kozen onder 't riet;
 IJ met mij uw kluisje binnen,
 Buiten woont de liefde niet.
 's Zomers mogt hij 't veld verkiezen,
 Toen hem 't loof een deksel gaf,
 Maar als beek en bron bevrozen,
 Huurt hij zich de hutjes af.

Blijf dan, winter! blijf dan huilen,
 Roof dan buiten tooi en pronk;
 Binnen bleef de liefde schuilen
 En ontdooit ons met een lonk.
 'k Wil, Corinna! 'k wil hem tergen,
 Hem bespotten in zijn waan,
 En hem baat voor schade vergen,
 Als de liefde ons bij wil staan;
 Als wij door te meerder kussen,
 Kussen, altijd even zoet,
 Ons ontsteken in een gloed,
 Dien geen winter weet te blusschen;
 Als gij mij omstrengeld houdt
 En mij troetelt in uwe armen...
 Och, wie is niet willens koud
 Om zich dus te mogen warmen?

Kom, Corinna! kom dan voort:
 Nog de voetjes eens gespoord!
 Kom de vreugd in de armen vliegen,

En den grammen god bedriegen,
 Dien gij magtloos razen hoort.
 Laat hem dreigen, laat hem wrokken,
 Brallen met zijn streng gezag;
 Sta zijn stuursch gelaat betrokken,
 En zijn blik zoo norsch hij mag:
 Liefde siert zijn grijze lokken
 En ontperst hem nog een lach.

De moeder.

Niet voor u, verachten, neen,
 Die van ontucht zwijmeldronken,
 Gunst en liefde veilt ter leen,
 Diep en dierlijk neergezonken;
 Wie het zalig zoet der trouw
 Nooit het eerloos hart verteedert,
 Maar de hoogste rang der vrouw
 Slechts te dieper nog vernedert;
 Die, verdarteld in den lust,
 En verwoest van ziel en zeden,
 Nooit het wichtje, dat u kust,
 Heimlijk God hebt afgebeden;
 Die, in 't foltren van uw strijd,
 't Hart niet op uw rang verhoogde,
 Wulpschen, die geen moeders zijt,
 Schoon gij baarde, schoon gij zoogde!
 Neen, mijn onbezoedeld lied
 Klinkt voor u, boeleersters, niet.

Maar gij raadt voor wie het speelt,
 Moeders! voor uw edelst beeld,
 Moeders, meer dan zangen waardig!
 Slechts voor u, voor u mijn toon,
 Die op jeugd noch welig schoon,
 Maar op bloeiend kroost hoovaardig —
 Maar bekoorlijkst in uw kind,
 Hier uw beeldnis wedervindt.

Schooner wrocht de Schepper nooit:
 Aarde en hemel was voltooid,
 Mensch en engel was in wezen;
 Bloode voor 't verrukt gezigt,
 Trad de ontloken maagd in 't licht:
 Juichend lied en lofzang rezen;
 Maar, de moeder trad ten toon:
 Toen eerst was de schepping schoon!

Wee dat stug en wrevel hart,
 De ijzren inborst, koud en zwart,
 Die, met diep verstokt geweten,
 Moederwaarde dorst vergeten!
 Driewerf wee zijn norsch gemoed,
 Die het traag en vadsig bloed
 Niet door de aders om voelt snellen,
 Waar hij ooit de bron ziet wellen,
 Die ook hem eens heeft gevoed!
 Hij, hij sla de strekkende armen
 Vruchtloos naar omhelzen uit;
 Hem moog nooit een dierbre bruid
 De ongeroerde borst verwarmen;
 Hem geen aangebeden vrouw
 Liefdevol in de oogen staren,
 Noch, als zegels van haar trouw,
 Kinders naar zijn beeldtnis baren:
 Neen, die onnensch, koud en zwart,
 Sluimer' aan geen vrouwenhart!

Maar wat slaakt gij, als ter vlugt,
 Zwangre moeder, soms een zucht?
 'k Zie uw boezem sneller zwoegen:
 Zoekt bekommring of genoegten
 In dat heimlijk traantje lucht?
 o 't Is weelde, 't is genieten,
 Wat natuur een moeder schenkt,
 Weelde, schoon haar traantjes vlieten,
 Als ze aan 't naadrend uurtje denkt;
 Weelde, schoon zij 't hart voelt prangen,
 Voelt benaauwen van haar vracht,
 En, verbleekt van blos en wangen,
 Pijnlijk nog van vreugde lacht.
 Ja, reeds voelen ziel en zinnen,
 Tintlend van den reinsten gloed,
 Hoe zij 't pand te meer zal minnen,
 Naar het duurder kosten moet;
 Reeds verheft voor d'ongeboren
 In haar binnenst zich een stem,
 Die al luider zich laat hooren
 En om liefde bidt voor hem.
 Ja, reeds lacht de zoetste zegen,
 Reeds de volheid van 't genot,
 In 't vooruitzigt op haar lot,
 Haar in duizend beelden tegen;
 Reeds gevoelt zij 't kostbaar nat
 In haar boezem binnenstroomen,
 En verdiept zich, vreugdezat,
 In den wellust van haar droomen,
 En vertoont zich voor 't gezigt
 Reeds het wiegje met het wicht.

Zeg het mij, wie 't weten mag,
 Zeg het, wie ooit schouwspel zag,

Dat zijn ziel zoo innig streeelde
 Als de moederlijke weelde,
 Als een moederlijke lach?
 Zeg, wanneer de Schepper daalde
 En der knielende aarde vroeg,
 Waar Hij schoonst zijn beeld in maalde,
 Wat zijn afdruk zuiverst droeg:
 Spreek, wat kon het uitgelezen,
 Dat hem de aarde toonen dorst,
 Wat toch dan een moeder wezen,
 Met een zuigling aan haar borst?
 Dan een moeder, die, verloren
 In de omarming van haar kind,
 't Meer dan al het uitverkoren —
 't Meer dan ooit zich zelve mint;
 Dan een moeder, die, bewogen,
 Die, verteederd en verrukt,
 't Wichtje, dat zij drenkt en drukt,
 Spiegelt in haar lagchende oogen;
 Die, met hand in hand geprangd,
 En verzaligd van genoegten,
 Aan haar gades bliken hangt,
 Even of haar lonken vroegen,
 Die hem lokken op haar zoon:
 Lieve, ben ik nu niet schoon?

Wee, tot aan zijn verst geslacht,
 Wie het eerst den vond bedacht
 Om zijn kind, met koude kussen,
 Op een vreemden schoot te sussen,
 Voor een karig loon gepacht.
 Wee, wie 's hemels diersten zegen
 Koud en ongeroerd versmaadt,
 En het kroost niet liggen laat,
 Waar natuur het heeft gelegen;
 Wie het afstoot van zijn hart,
 Uit zijn oog het zat laat wiegen,
 En den kreet der kindsche smart
 Met een vreemde borst bedriegen!
 Wee haar, wie uit wulpschen waan,
 Of haar schoonheid mogt verschieten,
 Na zij 't wee heeft doorgestaan,
 't Loon er voor niet durft genieten! —
 Wee hem, diep verstokt en snood,
 Wie, bij 't zielontroerend zogen,
 Starende in zijn gades oogen,
 Ooit, hoe bleek haar blos verschoot,
 Moederschoon zag opgewogen
 Door het lagchendst maagdenrood.

Neen, geen vroege lentestraal
 Blijkt zoo schoon, zoo minlijk neder,
 Roert en streelt, voor de eerste maal,
 Niet zoo zalig, niet zoo teeder,

Lacht en lonkoogt niet zoo zoet
Als een blijde moeder doet.

Ja, 't is liefde, liefde alleen,
Liefde, wat haar bliken spreken;
Liefde, niet te schetsen, neen,
Met geen klanken, met geen teeken;
Liefde, lot en leed getroost,
Die, te peilen noch te meten,
Om te leven voor haar kroost,
Haar de wereld leert vergeten;
Die met ieder ader zwelt
In het tintlen van 't genoeg,
En met ieder zuchtje welt,
Waar de smart haar ooit doe zwoegen.
Wat vermeent gij? dat zij zwicht,
Dat zij inslaapt, mat en zwakker?
Ja, zij look haar oogen digt,
Maar haar ziel blijft altijd wakker.
't Wiegje ridselt: zij vliegt op,
Zij tast ijlings naast zich neder,
En met sneller harteklop
Vindt en kust zij 't wichtje weder.
Zij tast rond en zoekt en ziet
Waar zij 't gonzend mugje hoorde,
En verschoont den wreedaard niet,
Die haar liev'lings sluimer stoorde.
Zij vertroost zijn vlugtig leed
En verzaadt zijn zoet verlangen,
En de traantjes, die het kreet,
Droogt zij kozend van zijn wangen,
Tot het, moè en mat gevleid,
't Hoofdje weer te slapen leit.

Maar, wat jammer, wat gevaar
Woog haar zwakheid ooit te zwaar?
Welk een drang van wee en rampen,
Die haar liev'ling tegenkampen,
Teugelt en ontwapent haar?
Laat den storm het meir bestoken
En doen barsten uit zijn zoom;
Rukk' de springvloed, losgeboken,
't Wiegje met zich in den stroom;
Moog het vuur, in 't gulzig knagen,
Dat aan heimlijk voedsel kwam,
Dak en wanden doorgeslagen,
't Wiegje blaakren aan zijn vlam:
Moedertrouw telt geen gevaren,
Schroomt geen golven, schuwte geen brand;
Op de vuurproef, in de baren
Houdt zij onverwrikbaar stand.
Moederliefde kent geen wijken,
Ducht geen aanblik van den dood;
Mannenmoed moog vrij bezwijken:

Zij wordt sterker met den nood.
Moog haar hulp en heul begeven,
Zij koopt nooit haar doel te duur;
Zij verhoort, waar duizend beven,
Slechts den noodkreet der natuur,
En brengt weer haar kind in 't leven
Uit de vloedden — uit het vuur.

Neen, geen band, hoe vast gehecht,
Dien de tijd niet eenmaal slecht,
Dien het lot niet los mag knoopen;
Deze, neen, gaat nimmer open:
De Almagt heeft hem vastgelegd.
Dood en scheiding moog hem rekken,
Duurzaam blijft hij omgespreid;
Uit den grafkuil zal hij strekken,
Reiken tot in de eeuwigheid.
Moeder, ja, van 't stof ontslagen
En ontboeid van aardschen last,
Houdt, tot hooger kring gedragen,
Nog uw ziel haar liefde vast;
Zij stijgt meè met u naar boven,
Waar uw geest gezaligd wordt;
Haar zal dood noch noodlot dooven,
Door Gods adem ingestort;
Dat gevoel, u ingeschapen
Sinds uw eerste barenspijn,
Zal het laatste bij 't ontslapen —
't Eerst weer bij 't ontwaken zijn!

o Dat schoon en zinnijk woord
Zij hier nogmaals eens gehoord,
Dat een droeve moeder slaakte,
Die haar zuiglings graf genaakte,
Door haar smart er heen gespoord:
„Vrouw, wat weent gij?” sprak een grijze,
Die in ootmoed boog en bad,
Waar zij luid te krijten zat:
„Vrouw, wat twist gij met d'Alwijze?
Hij-alleen, Hij gaf en nam:
Eeuwig zij zijn naam geprezen!
Laat de deugd van Abraham
U een treffend voorbeeld wezen:
God beval hem, van zijn troon,
Izaaks bloed gedwee te plengen,
En de vader greep den zoon,
Om hem God ten zoen te brengen...”

„Ga niet verder!” borst zij uit:
„God moog u dien blaam vergeven!
Hij had wis dat wreed besluit
Nooit een moeder voorgeschreven.”

Verjaargroet aan mijne vrouw.

Rooft de barre najaarslucht,
Die door beemd en bosschen zucht,
Floraas en Pomonaas zegen;
Voert zij, langs het treurig veld,
Dat tot enkel dras versmelt,
Ons den bangen winter tegen;
Huilt zij de aarde in rouwlvrij:
Zorgen, gaat mijn deur voorbij.

Zie! of is 't een zinbedrog?
Zie, de hemel glimlacht nog
Op de kaalgekuifde abeelen;
Zie, de bleekverschoten zon
Lonkt nog eens op beek en bron,
Wekt nog eens de veldgespelen,
En doorgloeit mij ziel en zin...
Lachjes, treedt mijn woning in.

't Is er vreugde, 't is er feest!
Blijdschap, stroom in hart en geest,
Stem en snaren, klinkt en mengelt!
Kinders, plukt het laatste kruid
Nog het dorrend bloembed uit:
Breidt en vlecht en strikt en strengelt,
Juicht en speelt, met zang en dans:
Moeders feestdag schittert thans.

Welkom, welkom, blijde dag!
Spilt ge om ons dien zomerlach,
Lonkt gij 't jubel toe van verre?
Trotsche, spreek! of stijgt uw waan,
Dat gij 't licht hebt op zien gaan,
't Eerste licht dier schoone sterre,
Sterre, die mij liefst en leidt
En geen verdre glansen spreidt?

Dierbre, mij aan 't hart geboeid!
Voelt gij, hoe het klopt en gloeit?
't Is me een lust, u vast te pressen.
Moeder van mijn bloeiend kroost!
Ziet gij, hoe 't u kust en koost
En u streelt naar vaders lessen?
Schat, wiens hoogen prijs ik ken!
Weet gij wel hoe rijk ik ben?

Ja, verhoog uw laatsten blos
Hul u in den zomerdos,
Lach natuur! nog eens ons tegen;

Hemel, sla langs lucht en grond
Nog eens weer een aanblik rond,
Als een zinbeeld van uw zegen...
Maar, gelukkig door uw trouw,
Wat nog mis ik, lieve vrouw?

Wat nog?.. ja! waar doolt mijn drift?
'k Mis een nieuwe liefdegift,
Waar uw jaarfeest meê moog pronken!
Liefde slechts is uwer waard,
Maar ik heb er geen bespaard;
'k Heb ze in eens u weggeschonken...
Neen, wat vreugd en feest gebiedt,
Meer te schenken heb ik niet.

Doch u wenschen... ja ik toch!
Maar wat wensch ontbreekt er nog,
U niet vurig toegebeden?
Welk een zucht ontgleed mijn borst,
Die ooit anders smeeken dorst,
Dan gebloemt' op al uw treden?
Och, wat pligt en feest begeer',
'k Heb voor u geen wenschen meer.

Neem dan, neem wat reeds u hoort,
Ziel en zucht en hart en woord,
Neem nog eens dan ze allen tevens;
Neem dan, u op nieuw gewijd,
De offers van mijn lentetijd
Voor den cijns des zomerlevens;
Bloesem voor de najaarsvrucht,
Duurzaam in de winterlucht.

Het dichterlijk gevoel.

Wat windt gij 't zintuig op en dwingt het brein te
gloeijen,

Verdoolde, die de dichtsnaar spant!

Wat waant gij 't weigrend hart aan d'ijlden klank te
boeijen,

Die van gehuicheld kunstvuur brandt?

Vergeefs, Tyrtéén en Pindaren!

Den gloed ontwoekerd aan uw snaren,

De wiek besproeid met Oostersch goud;

Vergeefs, of brein en ader zwellen:

Waar 't hart het vuur niet op doet wellen,

Zijn geestdrift en verrukking koud.

Vergeefs d'Olymp beroofd van wondren en van goden
 En ze opgetast in 't logenlied;
 Terug met damp en smook, voor wierook aangeboden:
 Onheilge, neen! gij offert niet.
 Laat daavren klank en zwijmelkreten
 En stijgen, in hun vlugt vergeten,
 En walgen d'ongerorden zin;
 Laat raatlen uw gezwollen noten:
 Wat nooit uw ziel is uitgevloten,
 Vloeit nooit tot onze zielen in.

Verzaak', zweer' Phebus af en de eerdienst van zijn
 reijen,

Wiens hart in 't offren ledig blijft;
 Versmoor' hij 't huichlend lied, wiens koude verzen
 schreijen,

En wien geen traan in de oogen drijft!
 Voor hem is luttel loofs te plukken,
 Die in zijn klanken 't uit kan drukken,
 Kan schetsen wat zijn hart bedoelt;
 Voor hem geen eerkroon opgehangen,
 Die, wat hij uitstort in zijn zangen,
 Niet innig nog veel meer gevoelt.

Van hier, wiens dichtgeest zwelt van 'tjdle hersen-
 schimmen,

Te vormeloos voor 't wakend oog;
 Onmagtig is zijn vlugt, ofschoon zij op moog klimmen,
 't Bereik van ons besef te hoog.
 Verbeelding sluit' hem raadsels open,
 En waag' haar schacht in vuur te doopen,
 En maal' hem wat zij wonders heeft;
 Vergeefs, al snell' zij de aard te buiten,
 Voor wien natuur zich af blijft sluiten
 En wien 't gevoel geen verwen geeft!

Voor hem, voor hem alleen is 't heilig loof ontloken,
 Dat eeuwig op den Pindus bloeit,

Voor hem, wiens boezem stroomt, in zangen losge-
 broken,

Wiens dichtaar uit zijn hartaar vloeit;
 Voor hem, die, tot de ziel doordrongen,
 Door de aandrift, die hem perst, gedwongen,
 De luitsnaar uit behoefte rept;
 Die, mat van overstelpt gevoelen,
 Naar lucht hijgt om den dorst te koelen,
 En adem in gezangen schept.

Naar hem, naar hem alleen, neigt tijd en afstand ooren,
 Der eeuwen wisselsmaak ten spijt;
 Hij dringt zijn toonen door, bij elk geslacht herboren,

Tot ieder volk, tot elken tijd.
 De roemzucht grijp' naar lauwerkroonen!
 De wanklank gill' zijn valsche toonen
 En schater' ze ons bereik voorbij!
 De kunst bespeel' haar koude snaren!
 Wiens ziel is in zijn zang gevaren,
 Zie daar wiens zang onsterflijk zij!

Uit u, uit u alleen, gij, telg van hooger wezen,
 Die de aard verwant aan beter sfeer,
 Gevoel, uit u alleen, uit reiner bron gerezen,
 Uit u slechts ruischt de dichtstroom neer.
 Laat stem en speeltuig daavrend loven,
 Onmagtig stort de lof van boven,
 Die niet op u naar boven vaart!
 De dichtlier ga van vonden zwanger —
 Wien gij bezielt, zie daar den zanger,
 Al had hij nooit een luit besnaard!

Vergeefs den kouden blik geworpen om u henen,
 Verkilden, in uw schors vergrijsd!
 Hem blijft het Oosten zwart, schoon duizend zonnen
 schenen,

Wien niet de zon in 't hârt verrijst.
 Niet hem betaamt natuur te roemen,
 Wien uit den geur der lentebloemen
 Geen blijder toekomst tegenvloeit;
 Niet hem, des hemels lof te spelen,
 Wien niet, bij 't suizen van de abeelen,
 De onsterflijkheid in de aders gloeit.

Neen, werp' hij 't speeltuig weg, wien, in 't weer-
 barstig zingen,

Onreiner drift het brein beroert!

Terug, wiens roemziek hart, in 't pijnlijk hersen-
 dwingen,

Op afgeprachte lauwwren loert. —
 Voor hem is de eerkroon opgeheven,
 Voor hem, die de aandrift lucht zou geven,
 Al gaf geen wereld lof en loof;
 Voor hem, die in 't verrukt genieten,
 Zijn ziel zou in zijn zangen gieten,
 Al hield zich heel de schepping doof!

Terug! den zangberg af, wie, in zijn huicheltoonen,
 Gevoelens veilt, zijn inborst vreemd;

Wie bedelt met zijn kunst, om 't schamel hoofd te
 kroonen,

En de eierzucht voor den dichtgloed neemt!
 Terug, wie, in 't eergierig blaken,
 De slaafsche lier geen klank laat slaken,

Of 't nageslacht naar de oogen ziet!
 Vergeefs de stugge snaar gedwongen!
 Wie ooit dan voor zichzelf zongen,
 Die hoort, die kent het nakroost niet.

Onmagtig is uw gloed en kruipend zijn uw klanken,
 Al donder' ook uw logentoon!
Breek af het zwellend lied, schoon 't Jovis wraak doe
 wanken,

En bliksem' van zijn wolkenroon!
 Slechts hij is stout, slechts hij verheven,
 Die aan mijn ziel 't gevoel kan geven,
 Dat uit zijn ziel zich overgoot;
 Slechts hem de dichtwiek aangeschoten,
 Al schildren ook zijn teedre noten
 Den zuigling op den moederschoot.

Wat plondert gij den schat van Marqos en Homeeren,
 Tot siersel van uw naakten geest?

Onmagtige, laat af! waar wilt gij elders leeren,
 Wat ge in natuur gevoelloos leest?
 Schouw rond: de schepping staat u open:
 Dring door, wie in den vloed wil doopen,
 Dien Griek en Romer schatting vroeg;
 Treedt aan, wie 't hart u wilt verkwikken:
 Gevoel den gloed en dring de blikken,
 Zoo ver die Griek en Romer sloeg.

Verstomm', wie 't lied verslaaft aan afgehoorde wijzen,
 En aanheft naar zijn voorschrift luidt;

Vrijmagtig is de toon, dien de aandrift op doet rijzen;
 't Gevoel barst onafhankelijk uit.

Laat bruisen, laat dien vuurvloed stroomen!
 Terug, wie 't waag zijn loop te toomen,
 Te kluistren in gebakend spoor!
 Viert bot uw drift, bezielt uw snaren;
 Laat breidelband en voorschrift varen,
 En, zangers! geeft uw hart gehoor.

Stijg op dan, dichtkunst! rijs, gejuich en schimp te
 boven,

Op vrije pluimen rondgeroeid;

Rol uit, rol bloot uw schat, dien lot noch eeuwen
 rooven,

Uit de echte bronbaar opgevloeid.
 Laat heerschen uw erkend vermogen!
 Pers tranen uit de onwilligste oogen,
 En droog ze van 't beschreid gelaat;
 Dwing de aarde aan uwen wenk te hangen,
 Maar hul de godspraak van uw zangen
 In toonen, die het hart verstaat.

Mijne zangster.

Wel dartel, zoo als meisjes meest,
 Doch op haar tijd bedaard;
 Wel zorgloos, maar niet los van geest,
 En min vrijmoedig dan bedeesd:
 Zie daar mijn zangsters aard.

Voor ieders ooren zingt zij niet,
 Dan tegen dank geprest;
 Maar als geen mensch haar stem bespiedt,
 Dan schatert en dan schalt haar lied,
 Dan zingt zij altoos best.

Dan dringt zij mij een traan in 't oog
 En roert mijn ziel naar lust,
 Of voert mijn geest verrukt omhoog,
 Of lacht mijn oogen vrolijk droog
 En wiegt mijn hart in rust.

Somtijds (en 't staat haar gansch niet schoon)
 Verlokt haar zucht naar eer:
 Dan spant ze een hoogen heldentoon,
 Maar eigen afkeur is haar loon:
 Haar stem is veel te teer.

Maar als 't ontloken veldplantsoen
 Haar uitlokt naar de streek;
 Maar als zij hukt in 't hangend groen,
 Dan zingt zij, als de vogels doen,
 En murmelt met de beek.

Of speelt zij 't heil der echte min,
 Verrukt en blij te moè,
 Of stelt zij voor mijn zoet gezin
 Een hart- en huislijk toontjen in,
 Dan knikt mijn ziel haar toe.

Teerhartig en aandoenlijk zacht,
 In lief en leed mij waard;
 Somtijds verleid door valsche pracht,
 Maar tot haar eenvoud weergebragt:
 Zie daar mijn zangsters aard.

Hendrik van Brederode.

Hem breng ik 't eerloof niet, die zwakkren nedervelt:
Die magtiger bestrijdt, blijft in zijn neerlaag held:
Hem zij de lauwer, hem mijn zangen! Schaart u,
toonen!

Brengt grootheid hulde, 't zij in kerkers of op troonen;
Beschaamt het grillig lot, dat eer aan monsters geeft,
En, Breëro! neem den krans, dien u de dichtkunst weeft.

't Geweld won stap aan stap, en sloeg den klaauw al
verder;

Een wolven-inborst stak in 't binnenst van den herder;
De staf der hoede, die als scepter hem verbleef,
Verstreckte een geesel voor de kudde, die hij dreef.
Het purper was te bleek om 't zwellend lijf te sieren,
Tenzij gedoopt in bloed; te flaaue de flonkervieren
Des trotschen diadeems, tenzij van tranen nat:
Zoo was des dwinglands aard, die op den zetel zat;
Zoo heerschte Flips. Een breede springvloed van
ellenden,

Stroomde over Neerland uit met Spanjes legerbenden,
En overplaste dijk en dammen; bruiste voort
Met jammren, nooit verduurd, en gruwlen, nooit
gehoord.

Geen bloedige kronijk, die zoo veel moords verhaalde;
Geen dichterlijk vernuft, dat banger nooden maalde;
Geen plonderende tijd, wat ook zijn tand verniel',
Die 't godgeklaagd beürjif wischte uit des naneefs ziel.
Het outer en 't schavot stond naast elkaar verheven;
De moordbijl viel ter neer bij 's priesters zegen-geven;
De wierook en 't gezang, gewijd aan 's hemels eer,
Steeg met de vonken van de houtmijt tot den Heer.
De banvloek rolde rond, verdelgend losgebroken;

't Gedachte werd gestraft vóór 't nog was uitge-
sproken;

En de opgewelde traan, die aan het oog ontschoot,
Werd door het bloed gevolgd van die een traan vergoot.
Zoo holde 't misdrijf voort, te teuglen noch te stuiten;
Zoo steeg het springtij op en elke grens te buiten,
En 't overdolven land, tot op den boom doorwroet,
Werd op zijn grondvest vlot en stroomde weg in
bloed. —

Wie is er, die den poel durft dempen? wie zal 't wagen
Den grammen heldraak tot den wedstrijd uit te dagen?
Wie 't staal ontblooten, dat den moedergrond verlost,

Waar de eerste greep aan 't zwaard des kampers
leven kost?

't Is Breëro! Breëro is 't, die redden wil en wreken,
Die 't monster aangrint en den slagrand uit wil breken;
Die op zijn eigen borst, als op den hechtsten wal,
Den springvloed stuiten wil dier jammren zonder tal.
Hem, hem is 't voorregt, hem de glorie, bloed en
leven

Het eerst en 't zekerst voor zijn erfgrond prijs te geven;
Hem, 't eerst te toonen met wat melk hij is gekweekt,
Die vorstlijk is van bloed en boven andren steekt. —
't Zegt weinig, laag van teelt, uit slechten stam ge-
sproten,

Door hoovaardij gewekt, het duister uitgeschoten,
Opdat een wufte faam ons aan den naneef noem',
Een waagstuk te onderstaan uit gulzigheid naar roem:
't Zegt weinig, overstelpt van jammren, neergeslagen
Door 't geeslend noodlot, al wat overschiet te wagen,
In vloed en vlammen zich te domplen, en 't behoud
Aan 't lot te ontworstelen, door wanhoop sterk en
stout:

Maar, hoog in luister, rijk aan eere, neergezeten
In rust en weelde, 't zwaard te ontblooten, dood en
keten

Te tarten, 's lands tiran te teuglen in zijn woën:
Ziedaar wat grootheid heet, wat Breëro waagt te doen!
Hij, die door eene knie voor Neerlands beul te nijgen,
Zijn rang verdubben kon, voor d'eersten op kon
stijgen;

Maar door één stap vooruit al wat hij heeft verliest,
Hij draalt niet in zijn keus, maar weet zijn pligt,
en kiest.

Hij houdt zijn adel op en de afkomst van zijn bloede;
Hij neemt het weerloos volk als schutsheer in zijn
hoede,

En maakt de schandlijke eeuw, waarin hem 't licht
bestraalt,

Den glorierijksten tijd, dien 's lands kronijk verhaalt.

Daagt op nu, daagt ten strijd, gij steden en gij dorpen!
Een hopman trekt u voor: de teerling is geworpen.
Zoo niet de stem van 't regt des dwinglands harte raak',
Dan is het zwaard gereed, het wettig zwaard der wraak.
Welaan, die stem het eerst — en 't wapen dan verheven!
Beproefd, of 's dwinglands ziel dien kreet gehoor zal
geven,

En zoo zich 't ijzren hart niet kneden laat door taal,
Beproefd, of ook zijn borst ontrefbaar zij voor staal.

De dagvaart is bestemd. 's Lands eedlen vloeijen zamen,
's Lands riddren stroomen toe, door daden en door
namen

Roemruchtig; scharen zich om Breëro, van zijn gloed
Doortinteld; zweren d'eed, dien hij den hemel doet,
En sluiten 't grootsch verbond, waarvan Euroop zal
wagen.

De pen wordt ingedoopt, die Flips om regt zal vragen;
De vingren, slechts gewend aan 't zwaaijen van de kling,
Omvatten thans de schacht tot 's lands verdediging;
Het brein, alleen gespist op krijgslist en haar vonden,
Weet thans een warmen stijl te vormen en te ronden,
Schetst regt en keuren, wet en handvest, pligt en eed,
En schrijft een stout vertoog, als smeekschrift in-
gekleed.

Wie is hij, die het waagt, ontwapend, onverschrokken,
De knechten des tirans ter weerzij doorgetrokken,
De vuist braverend, die den moorddolk heeft gevat,
Den troon der landvoogdes te naadren met het blad?
't Is Breëro! hij aan 't hoofd, 's lands eedlen voor-
getogen,

Hij vangt den kruistogt aan, wat dolken dreigen mogen;
Wat poel hem aangape en zijn vlammen uit moog slaan,
Hij zal hem blusschen en hem dempen, of vergaan.
Zij naadren Brussels vest met statelijke treden,
Maar onversaagd en vast. Geen harnas dekt hun leden,
Geen zwaard bekleedt hun zij, maar uit den open blik
Straalt de onverwrikte moed, die 't misdrijf slaat met
schrik.

Verbaasd stond Brussels muur het schouwspel aan te
staren,

Dien optogt, wijd vermaard. De zaamgedrongen scharen,
Verzameld op hun pad, ontsloten hun het spoor,
En lieten, als verstomd en met ontzag, hen door.

Zij naadren 't hoog paleis, waaraan de moordplakaten
Gehecht zijn; dringen voort, van wachten en soldaten
Omsingeld; stijgen op den drempel; treden in,
En buigen voor den stoel der trotsche hertogin.

Een doodsche stilte sust en fluistert door de zalen;
De wanden luistren toe; geen adem hoort men halen:
't Is all' ontzetting en verbazing, nu een stem
In 's dwinglands hof zich zal verheffen tegen hem;
Nu 't onderdrukte volk, in rang en regt geschonden,
Een pleiter voor zijn zaak, een voorspraak heeft ge-
vonden,

En van den gouden troon, die 't vorstlijk monster draagt,
Hem voor den troon des regts, als wettig eischer, daagt.
Die stem was Breëroos stem: zij dreunde de aarde in
de ooren

En gaf den vorsten les, wel waard om aan te hooren,
En leerde aan elk tiran, op welken zetel vast,
Dat nooit een heerschappij de magt des volks ontwast.
Die stem was Breëroos stem: zij deed den dwingland
weten

En wees den landzaat aan, wat beiden scheen vergeten:
Den pligt des eenen, 't regt des andren. Bleek en dof
Sloeg de adem van die stem de flikkring van het hof;
Viel als de kou van 't graf op 's dwinglands lenden
neder,

En wekte 't licht der hoop, dat uitgedoofd lag, weder;
Blies elke sprankel tot een vuurgloed in de ziel,
En de eerste pijler van den troon des gruwels viel.

Wat deed de dwingland? voelt hij 't ijzren hart zich
treffen?

Zal hij zijn looden knods van 't krimpens Neerland
heffen?

Bukt hij voor de uitspraak van de vierschaar, die hem
doemt,

En wil hij vader zijn, waar hij zich koning noemt?
Neen: blind is elk tiran, verblind voor zijn belangen,
Tot voor zichzelf' barbaarsch. Bezwijmeld en bevangen
Van moord en gruwlen, holt en brast hij toomloos voort,
En zwelgt op nieuw zich zat aan gruwlen en aan moord;
Verwoeder, stap aan stap, hoe meer zijn euvlen slagen,
Waant hij door meer gewelds te vaster zich te schragen,
Hoopt wigt van misdrijf, vloek en wraakbeë op zijn kruin,
Tot dat zijn zetel zinkt en hem begraaft in 't puin.
Zoo ook deed Flips: van dolle heerschzucht zwijmel-
dronken,

Stort hij zich dieper neer, hoe diep in schuld verzonken;
Holt voort en verder, doof voor roepstem en voor raad,
En tast zijn gruwlen op tot schriklijke overmaat.

Zijn scepter is het zwaard. Hij daagt van alle kanten
's Lands eedlen in 't geweer, als vuige lijfstrawanten,
En eischt hun arm, hun staal, opdat zij d'eersten gil
Doorklieven in de keel, die hem verklagen wil.

Hij eischt een eed van trouw, een dieren eed, van allen,
Als zuilen van zijn troon en ridders en vasallen,
Een godgeklaagden eed, die Neerlands omkeer staav'
En 't wetloos monster steune als wettig heer en graaf:
Wie is hij, die dien eed hem weigren durft te zweren?
Die tegen 't helsch geweld zich onvermomd durft
keeren?

Die, nu geen veinzen geldt, nu geen bewimplen baat,
Den dwingland afvalt en hem aanvalt en weerstaat?
God! Egmond weifelt, Aarschot wankelt, beiden knielen,

En slepen andren meê, zoo laf als zij van zielen,
 En lekken Flips den voet, gekromd voor Magareeth!
 Wie zweert het monster af, in stede van dien eed?
 't Is Breëro: Breëro is 't! hij buigt den nek niet weder!
 Hij grijpt het wapen op en werpt het momtuig neder,
 En staat, gedost ten strijd, voor regt en vrijheid pal.
 De dwingland kookt van wraak: die wraak is Breë-
 roos val.

Reeds is zijn rang verbeurd, zijn wettig regt verloren,
 Zijn rijkdom afgesnoeid, zijn schande en straf gezwooren...
 Geen nood! des dwinglands wrok sla brandende op
 hem neer,

Te hooger klimt de held, te voller blinkt zijn eer!
 Vaar voort, ontzinde! woed en moord en martel feller:
 Gij jaagt den afgrond in, te wissel en te sneller;
 Doe Breëro krimpen voor den geesel van uw haat:
 Wel heerlijk is zijn val, die u ter wraak vergaet.
 Maar 't offer, dat gij eischt, zal weerloos niet bezwijken:
 Mogt alles, wat hem baat, lafhartig hem ontwijken,
 En, bevende op uw wenk, u smeeken om den zoen:
 Zijn wapen vraagt u regt, zoo als zijn taal dorst doen.
 Voel' nog in enger boei zich 't lijdend Neerland
 prangen,

Doe doodelijker schrik de strijdbare armen hangen,
 Sluit' nauwer krijgsmuur zich om vest en grenzen heen,
 Nog hield hij 't staal omhoog, al zwaaide hij 't alleen!
 Zoo werd het! Sidring sloop in 't hart van de eed-
 genooten:

Vernietigd werd het bond, zoo glorieus gesloten,
 En de opgevlamde gloed van 't onversaagd besluit
 Ging, smeulende onder de asch van de overpeinzing, uit:
 De dwingland hield den staf in de onverzwaakte han-
 den! —

Toch bleef in Breëro's borst het heilig vuur aan 't
 branden,

Toch vonklen in zijn ziel! daar woelde 't, ongesmoord
 En knagende aan den troon, tot Flips verdelging voort.
 Geen vloed van knechten, overstelpend als de baren,
 Bedolf een enkele vonk in de onverbasterde aren;
 Geen weerstand hield de vlam, die buiten sloeg, in
 dwang. —

Blink in uw grootheid, edel voorwerp van mijn zang!
 't Bukte alles, alles vlood, en wal en vesten bogen
 Voor Spanjes legers neer, ter moordstraf aangetogen;
 Geen enkele, die een zwaard tot zelfverwering zocht,
 Of met zijn lijk den weg versperde voor hun togt;
 Geen sterkte, geen rondeel, waaraan zij 't voorhoofd
 stooten!

Slechts Breëro's burgten zijn bemanteld en gesloten:

Hij schuift geen grendel los, en in Vianes schans
 En in Ameides fort bezet hij wal en trans,
 En wacht de heirvaart af, die Neerland dreigt te
 pletten.

Hij durft de vrije borst den dwingland tegenzetten;
 Hij Neerland redden voor de naspraak en den smaad,
 Dat ze onbestreden zwicht en onverweerd vergaet.
 Waar, eeuw van wondren! zijn uw faablen en uw
 vonden,

Uw helden, zoo befaamd, zoo zwellend opgewonden;
 Waar zijn uw Perseus en uw Jasons, die een strijd
 Zoo vreeslijk voerden met de monsters van hun tijd?
 Hier kampt een enkele kling met woester wangedroegen
 Dan draak en helhond, in verdichtslen aangevochten;
 Hier biedt een enkele held aan 't vlammenbrakend kruid
 Van duizenden het hoofd, om glorieus buit.
 Hij kampt en worstelt, knaagt den dwingland in de
 lenden,

Bestookt hem, sard hem aan, vermoeit zijn legerbenden,
 Waakt, woelt en weert zich, houdt hem staande, rept
 het staal,

En 's lands behouden roem, ziedaar zijn zegepraal.

Tuig van die worstling, Hollands raadzaal! laat uw daken
 Zijn taal weergalmen — schooner lofzang dan wij slaken!
 Getuig, Sint Truyen! zijn volharding. Laat uw wal
 Zijn naam verheffen, die uw naam bewaren zal.

Tuigt, Bosch en Utrecht, die het slagzwaard in zijn
 handen

Zaagt vonklen, die zijn staal den dwingland aan zaagt
 randen!

Tuig, daver, Neerland! van zijn glorie en zijn faam;
 En, wereldstad aan 't IJ, verheerlijk meest zijn naam!
 Daar hield hij 't moedigst vol, het bangst en naauwst
 benepen;

Daar toog hij 't laatst het zwaard, die 't eerst het
 had gegrepen;

Daar schoot zijn vrije ziel, door geen bedwang gestuit,
 Het vuur des opstands weer in duizend spranken uit;
 Daar schond hij 't monster aan en al zijn zendelingen,
 Hun heimelijken dolk en opgeheven klingen;
 Daar stond hij 't laatst geschoord tot elken kamp gereed,
 Toen hem de grond ontzonk, waarvoor hij pleitte en
 streed.

Hij naakt, de bloedhond, uit den helpoel opgestegen,
 Hij, die Granvelle zal herdenken doen in zegen;

Hij, die het laatst gevoel, dat menschlijk heet, verzaakt,
En gruwlen drijft uit spel: de schriklijke Alva naakt.
't Zijn niet dan beulen, al zijn wachten en zijn knapen;
De bloedvlag is hun vaan, de moordbijl is hun wapen;
Hij komt, hij nadert met dien lijfstoet, zijner waard,
En grijpt naar Breëro rond, als voor zijn klaauw ge-
spaard.

Vergeefs! een vrijer lucht heeft reeds den held omgeven:
Hem draagt de grond niet meer, waarvan het regt
verdreven —

De wetten zijn verjaagd; — waarop geen hoefslag meer
Zijn voet mag schoren in het worstlen voor 's lands eer!
Hij week, en 't monster, dat zijn offer dacht te vatten,
Spuwt hem den doemvloek na, ontroofd hem have en
schatten,

En tot een proef van 't regt, dat hij verweerde en steef,
Straft hij des vaders deugd tot in den laatsten neef.

Hij week, de balling 's lands, uit have en goed gestooten,
Van hulp en heul ontzet, gedoemd en uitgesloten;
Hij, die zijn goed en bloed ten prijs gaf in den strijd,
Vlugt met den banvloek voort, en alles vruchtloos kwijt!
Wat doet hij? drijft hij 't staal, hem langer niet te stade,
Wanhopig zich in 't hart, of bedelt hij genade?
Neen, groot in d'onspoed, die de toets is van den held,
Houdt hij zijn doel in 't oog, wat duren prijs het geldt;
Blijft hij zichzelf' gelijk, vernederd of verheven,
En zet een hooger kroon op d'adel van zijn neven.
Ja, rijker met zijn smaad dan gij met al uw praal,
Verwinnaars, in triomf gezeten in den zaal!
Verheven boven u, hoe hoog in eer gestegen,
Blinkt de overwonnen held, met afgestreden degen,
Die, door het nijdig lot veroordeeld tot vergaan,
Met onverwonnen ziel nog in zijn val blijft staan.

Die grootheid was uw deugd, verheevne, dien wij loven!
Die moed vervulde uw ziel, den zwaai van 't lot te
boven;

Die onverwrikte moed, den dwingland nog ten schrik,
Bleef Neerland hou en trouw tot aan uw jongsten snik.
Nog hieldt ge 't brein gewet toen 't zwaard was stomp
gestreden.

Gij zaagt de toekomst in met d'aanblik in 't verleden;
Gij zaagt den looden troon, in drassig bloed gegrond,
Van gruwlen overtopt, verzinken daar hij stond;
Gij zaagt het kostbaar zaad, hoe traag dan ook ontsloten,
Geworteld en gekiemd en heerlijk opgeschoten;
En, als den schoonen prijs, die aan den eindpaal blonk,
Uw eerzuil rijzen, waar des dwinglands zetel zonk.

Dat uitzigt werd vervuld. Getuigt het, 's lands ge-
schichten!

Hoe 't gruwelijk verviel, hoe wis tirannen zwichten;
Hoe 't moëgemarteld volk, van uit zijn laagte en leed,
Zich loswoelde uit zijn boei en de aard verstommen deed.
Tuigt! rolt uw blaadren uit: toont tot wat eer verheven
's Lands reddren staan geschaard en in uw lettren leven,
En hoe aan 't hoofd van hen, die gij verheft en maalt,
Het beeld van Breëro rijst, en als de hopman praat.

Zoo blijft in 't welig bosch, in schaduw van de abeelen,
Waar eerst een heide stond, en nu de vooglen kwelen,
Waar eerst de schrik regeerde, en nu de blijdschap lacht,
Des eersten planters naam in zegening herdacht.
Zoo komt uit d'eersten tak, uit de eerste tengre twijgen,
Het prachtig woud hervoort, hoe hoog zijn toppen
stijgen,

En dankt aan d'eersten greep, die 't eerste rijsje steekt,
Zijn wortelvaste kracht, waarop de rukvlaag breekt.

Het turfschip van Breda.

Mij lust weer op mijn eigen trant,
Die vreemden tooi ontbeert,
Te zingen van het vaderland,
Zoo als mijn hart mij 't leert.

Dreun op dan, hef dan aan, mijn lier,
Op ongedwongen maat,
Rondborstig, stout en zonder zwier,
Zoo als mij elk verstaat.

Geen zang klinkt in mijn oor zoo schoon
Voor vaderlandschen moed,
Noch roert mij door zijn schelsten toon
Zoo als het volkslied doet.

En waarom op de loftrompet,
Als zij dien moed verheft,
Dan niet den rondon toon gezet,
Die mij zoo roert en treft?

En waarom dan den lust verzaakt,
Die mij ten zangstrijd voert,
Als 't vaderlandsche braafheid raakt,
Die mij zoo treft en roert?

Hef aan, hef aan dan: speel, mijn luit,
Op ongedwongen maat,
Zoo als mijn hart het liefst zich uit,
Zoo als mij elk verstaat.

Een ander wroete in de oudheid rond
En schaam' zich eigen haard,
En zing' van Agamemnons vond
En Trojes zwanger paard:

Verstomm', wie Grieksche fabels zoekt
En voorliegt in zijn lied,
Als hem de waarheid wondren boekt,
Op eigen grond geschied!

Wij heffen van die wonderdaän,
Met onverbasterd bloed —
Wij van 't Bredasche turfschip aan
En van prins Maurits moed.

Die moed viel Spanje zwaar en bang,
En deed haar trotschheid zeer,
En smeed het wigt van vreemden dwang
Van onze schouders neer.

De heirvaart, die zoo vreeslijk scheen,
En rondom schond en schoor,
Kromp eindelijk zich verdund in een
En droop lafhartig door.

De grond, met vreemd gespuis bezaaid,
En als hun buit verdeeld,
Werd eindelijk nu weer schoon gemaaid
En droeg zijn eigen teelt.

Maar ginds, van uit het hecht Breda,
Oranjes erflijk goed,
Sloeg Spanje Maurits stappen gâ
Nog dorstig naar zijn bloed.

Daar hield zij in haar nest zich schuil,
En zon op list en laag,
En lekte zich den rooden muil,
Van heeten honger graag.

Daar wrokte zij en zwol van gal
En loerde rond naar buit,
En zwoer op nieuw Oranjes val
En hing haar lokaas uit.

„Waak op!” riep Maurits, „heldenschaar,
Die 't land met eer ontzet!
De Spanjaard heeft zijn strikken klaar:
Vang hem het eerst in 't net.

„'t Is lang genoeg hem krijg verklaard
En bloeds genoeg verkwist;
De valscheid is den strijd onwaard:
De list betaal' de list.

„Daar ginder, ginds, op Staatschen grond,
Op Maurits wettig deel,
Waait nog de Spaansche vlag in 't rond
Van kerktop en kasteel:

„Op, makkers! op! gordt aan 't geweer,
En ga wie lust heeft meê!
Die vlag moet van de torens neer
En onze vlag in steê!

„De vond is rijp, de kans staat goed,
't Is eindelijk uur en tijd:
Verschalken wij dat slinksch gebroed:
Hier past geen andre strijd.” —

't Was winterdag en ruw en guur
En de akker leeg van hout,
En 't Spaansche rot had vonk noch vuur
En zat verkleumd en koud.

Het hield in 't nest zich stil en schuil
En keek door reet en kloof,
En spalkte op eens den hollen muil
En greep op eens zijn roof.

„Waakt op,” riep Maurits, „mannen! waakt!
't Is eindelijk tijd en uur:
De Spanjaard zit verkleumd en naakt
Bezorgt hem dek en vuur!

„Wie lust en moed heeft, treê vooruit:
(Ik gun aan zestig de eer)
Bezorgt den Spanjaard brand en buit
En brengt Breda mij weer.”

Toen stoven zij de reijen door
Om aandeel in 't gevaar,
En drongen zich elkander voor
En pakten op elkaar.

Zij wierpen in het schip zich neer,
Dat reê lag in den vloed,
En jookten naar gevaar en eer
En tintelden van moed.

Zij stuwden zich op een in 't hol
En krielden onderdek,
En propden al de ruimten vol
In 't worstlen om een plek.

Men slaat en timmert, los en ligt,
Een zoldring op hun kop,
En tast en stouwt ze hoog en digt
Met magt van turven op:

Men stapelt, over plecht en dek,
Al telkens zwaarder klomp
De wakkre gasten op den nek,
Die woelen in den romp.

Men werkt het schip uit wal en gracht
En dwart met haak en boom,
En wringt het voort met kunst en kracht
Door ijsgang en door stroom.

Men breekt met bijl en hamerslag
Door dam en sneeuwkorst heen,
En schuift, zoo vermen reiken mag,
De schotsen ijs op een.

Men woelt op roer en zwaarden voort
En' klieft het brokkelig nat,
En slooft en tobt aan boeg en boord,
Van rijm en ijzel glad.

Men drijft en dobert, dagen lang,
Bij ieder tij vertraagd,
En boomt en roeit met loomen gang,
Van weer en wind geplaagd.

Intusschen lijdt de manschap last
En zit in 't hol verstijfd;
En klappertandt en hongert vast
En weet niet waar ze drijft.

Zij luistren, zonder licht of lucht,
En uur noch afstand wijs,
Doch hooren slechts het dof gerucht
Van 't zamnhortend ijs.

Maar niettemin, in 't vunzig hol,
In bang gebrek en kou,
Hield vaderlandsche deugd het vol
En onverkoelde trouw.

Een hunner (zing zijn lof, mijn luit,
Met onverflaauwden gloed)
Een hunner blonk doorluchtig uit
In heldendeugd en moed.

„o Mannen!” sprak hij, „broederschaar,
Met wie ik d'aanslag deel!
't Bedwingen valt mijn kracht te zwaar:
De hoest verstikt mijn keel.

„Ik doe vergeefs mijzelf' geweld
En ga de plaag te keer:
Gij hoort hoe zij mij pijnt en kwelt
En martelt meer en meer.

„Ik kan geen voetstap weer terug,
Maar moet ten eind' toe voort,
En mooglijk dat een enkle kuch
U man voor man vermoordt.

„Treedt toe, ('k beveel mijn ziel aan God)
't Is mooglijk ras te laat...
Jaagt, jaagt den sabel door den strot,
Die u welligt verraadt.”

Toen greep hijzelf zijn eigen kling
En hield zijn hals ontbloot,
En boog geknielend zich in den kring
En bad een korten dood.

Maar eensklaps dringt zich, schel en luid,
Een Spaansche wacht-roep door,
En schreeuwt kasteel en toren uit
En dreunt het volk in 't oor:

En eensklaps wordt het sein verstaan,
Zoo lang verwacht met leed,
En kondigt hun het naadren aan
In d'afgesproken kreet:

En eensklaps op dien welkomstgil,
Die doordringt tot hen neer,
Houdt ieder als de dood zich stil
En ademt naauwlijks meer:

En eensklaps stort het Spaansch gebroed,
Met kil verkleumde huid,
Zich hongrig en in overmoed
Op d'onverweerden buit.

Zij ijlen aan met haak en dreg,
En slaan in gang en boord,
En banen 't schip door 't ijs een weg
En slepen 't hortend voort:

Zij werpen stout zich in de vaart,
Met afgemeten val,
En klautren op langs roer en zwaard,
En sturen 't schip aan wal:

Zij hechten reeds de touwen vast,
Met onbesuisd geschreeuw,
En lossen reeds den opperlast,
Begraven in de sneeuw.

Zij bukken zich de lenden moè
En rapen hand aan hand,
En werpen zich de turven toe
En staaplen ze op den kant.

Zij meten aan elkaar hun kracht
En veinzen 't werken ligt,
En laden om het zwaarst hun vracht
Al hijgen ze onder 't wig.

Zoo sloven ze onvermoeid en staag
En gaan elkander voor,
En lossen de een na de andre laag
En tasten dieper door:

En ééns de hand nog uitgestrekt,
Nog ééns een greep gevat,
En 't heimlijk hol ware opgedekt,
Waarin de manschap zat.

Reeds zag zij in de scheepsspelonk,
Door reet en naden heen,
De maan, die aan den hemel blonk,
En op de zoldring scheen:

Reeds hoorde ze op het woelig dek
Het dommelig gedruisch
En 't snorken van het laf gesprek
Van 't onbeschaafd gespuis.

Maar, „Mannen!” sprak op eens het hoofd
„Het werken wordt ons zuur;
't Is lang genoeg van daag gesloofd:
Verkwikken we ons bij 't vuur.

„Stookt op, en doet u 't lijf te goed
En slaapt gekoesterd in,
En morgen, met een nieuwen moed,
Nog eens een nieuw begin!”

Zij stookten 't vuur uit al hun magt
En sloten hek noch poort,
En plaatsten slechts een enkele wacht,
Die schildren bleef aan boord:

Zij zwierden rond met kan en kroes
En hielden wakker vol,
En, suislend van den woesten roes,
Ze raasden even dol:

Zij strekten 't loome lijf ter aard,
En rolden door elkaar,
En ronkten voor den heeten haard
En droomden geen gevaar. —

Maar even was de klok pas koud,
Die twalef sloeg in 't slot,
Of ijlings kraakt en scheurt het hout
Van 't loosgetimmerd schot:

En hamerklop op hamerklop,
Met forsche vuist gedrield,
Breekt onverwachts den zolder op
En spaandert hem in 't wild:

En ijlings, ijlings stuift en stort
En woelt de drom door een,
En dringt zich langs de laddersport
Door luik en gaten heen:

En ijlings is de zwakke wacht,
Die stom staat en verplet,
Vermand van schrik en overmagt
En 't fort in eens bezet:

En ijlings gaat het, ijlings voort,
Met rondgeslingerd staat,
Door binnengracht en hek en poort
En plein en gang en zaal:

En ijlings bliksemt, links en regts,
Met aangewassen stroom,
Het pakkend volk de Spaansche knechts
Verschriklijk uit den droom.

Zij stuiven op en tasten rond
En grijpen naar 't geweer,
Maar bijten straks op nieuw den grond
En rijzen nimmer meer.

En eer, nog eer de haan ontwaakt
En de eerste schemer daagt,
Is fort en vesting prijs gemaakt
En 't roekloos stuk geslaagd:

En eer de bleeke winterglans
De dampen dreef van 't land,
Lag reeds van slot en torentrans
De Spaansche vlag in 't zand:

En eer nog Maurits buiten zag
En 't oog hief naar den top,
Stak de uitgewaaide Statenvlag
Alreeds in plaats er op.

Toen klonk, toen dreunde 't heen en weer
 Met vaderlandsch hoezee:
 „Hun vlag streek van den toren neer,
 „En de onze waait in steel!”

Toen bragten ze uit het hecht kasteel
 De zwakke stad in 't naauw,
 En wrongen Maurits wettig deel
 Uit Spanjes ijzren klaauw.

Toen trok de Prins met staat en stoet
 En wapenpraal en pracht,
 De poort in van het erflijk goed
 Van zijn doorlucht geslacht.

Toen reikte de opgetogen Staat,
 Die elke dienst vergold,
 Een heerlijk loon aan elk soldaat,
 En elk een eerlijk sold.

Toen schreef in 's lands historieblaân,
 Met onuitwischbren inkt,
 De waarheid zelf het wonder aan,
 Waarvan ons speeltuig klinkt.

Aan Mr. A. S. van Reesema.

't Zou mijn luit welligt gelukken,
 Met een stouter zwier en val,
 Schooner voor u uit te drukken
 Wat mijn hart u zeggen zal:
 Maar wat denk ik nu aan zwellen,
 Wat aan vonden of aan zwier,
 Nu mijn ziel den toon zal stellen
 Op de snaren van mijn lier;
 Nu geen enkele noot mag trillen,
 Die op lof en lauwer doelt,
 En het hoofd geen vond mag spillen,
 Nu het hart zich dichter voelt...?
 Dat zal spreken, dat zal gloeijen,
 Dat zal zwellen boven peil,
 Stroomen zal het, overvloeijen,
 Nu het vol is van uw heil;
 Nu het lot zijn milden horen
 Aan uw voeten ledig plengt,
 En het deel, voor u gekoren,
 Eindlijk u met woeker brengt;

Nu aan de opgeklaarde kinnen
 't Licht der liefde vrolijk licht,
 En uw ochtend op gaat klimmen
 Uit den zwarten levensnacht...

Of wat is het, wat dat leven,
 Wat die adem zonder doel,
 Wat die schim, waarnaar wij streven,
 En die zwijmel van gevoel?
 Wat toch is het? zegt, verblinden,
 Met uw driften van den dag,
 Als de ziel geen rustpunt vinden
 Noch het hart zich hechten mag;
 Als ons hopen en ons pogen,
 En wat in ons is en leeft,
 Aan geen steun zich vatten mogen,
 Die aan alles veerkracht geeft;
 Als de sprankel ligt te smoren,
 Die verjeugdigd aanzijn teelt,
 En ons leven gaat verloren,
 Noch verdubbeld noch gedeeld...?
 't Is de dood, de dood volkomen,
 't Is een nacht, onpeilbaar digt,
 Waar alleen 't genot in droomen
 En 't geluk in blindheid ligt;
 't Is een toekomst, zwart van vlagen,
 't Is een uitzigt, diep in rouw,
 En, in 's levens zomerdagen,
 Reeds voor 't hart een winterkou;
 't Is het graf van duizend zaden,
 Die verstikken in hun rust,
 En de slaap van doel en daden,
 Vóór hun werking uitgebluscht...

Daarom welkom bij 't ontwaken,
 Bij 't ontvlammen in dien gloed,
 Die 't bevrozene op doet blaken
 En de kiemen botten doet;
 Die u 't aanzijn zal doen schatten,
 Na 't ervaren van 't gemis,
 En het eenig heil omvatten,
 Dat geen ijdele schaduw is;
 Dat getrouw ons blijft verzellen,
 Al zijn bui en vlagen guur,
 En de schaal doet overhellen
 Van het meerder zoet dan zuur;
 Dat den scherp gepunten doren
 Uit ons bogtig voetpad rootit,
 En de bloemen op doet gloren,
 Die er God heeft neergestrooid...

Dát verwacht u: al die zegen,
 Langs een mild bebloemde baan:

't Licht der liefde straalt haar tegen;
't Stroomt voor u die toekomst aan.
U verwacht zij, al die weelde,
Die geen wereld ooit u kocht,
Die geen brein zich ooit verbeeldde,
Voor de ziel haar smaken mogt. . .
Dat zal de uwe volop mogen,
De uwe schatten wat zij smaakt,
En op d'eerrang zich verhoogen,
Dien uw hart u waardig maakt.
Juichend zal uw borst zich heffen,
Als haar adel wordt beloond,
En die geest zich overtreffen,
Die zoo trefflijk in u woont;
Hoog zal spier en zenuw zwellen,
En wat ader klopt en leeft,
Als dat heil u toe zal wellen,
Waarvan de aard geen weerga heeft;
Als de bron van al uw streven,
Die met voller aandrift stroomt,
Naar wat einden heen gedreven,
Uit de hart-aar bovenkoomt;
Als het loon van 't rein geweten
En van trouw volbragten pligt,
Door den ondank wuft vergeten,
In den arm der liefde ligt;
Als gij 's werelds nietig schimpen
Moogt verachten met haar lof,
En uw wenschen in leert krimpen
Tot uw eigen huis en hof;
Als ge, een gade aan 't hart gesloten,
Wie de liefde uit de oogen ziet,
't Buldren aanhoort, onverschoten,
Van den staatsstorm in 't verschuet;
Als gij, wars van 't ruchtbaar tieren
Aan den dartlen vriendendisch,
Liever feest met haar wilt vieren,
Die in huis uw gastvrouw is; —
Als zij, schaamrood en verlegen,
Nog met de onschuld op 't gelaat,
Aan uw boezem neergezegen,
De armen om uw schouder slaat;
Als haar tong niet waagt te reppen
Wat haar ziel met vreugd vervult,
Maar een bos u hoop laat scheppen,
Dat gij vader heeten zult; —
Als gij zalig, na 't herleven
Uit het doorgefolterd uur,
U ten toppunt ziet verheven
Van den eerrang der natuur;
Als het pand, van God geschonken,
In vervoering zat gestreeld,
De eerste reis zijn lieve lonken
Dartel tusschen beiden deelt;
Als ge, uzelv' verrukt te buiten

En verteederd van 't gezigt,
Beiden moogt in de armen sluiten,
Nu de moeder, dan het wicht;
Als gij, weerszijds diep bewogen,
't Hart in tranen opgeweld,
Borst aan boezem toegevolgen,
Ziel en adem zamensmelt. . .

o, Dan zult gij diep beseffen,
In het volst genot er van,
Wat geen luit-snaar ooit kon treffen,
Maar mijn hart u wenschen kan; —
Ja, dan zult gij juichend vragen,
Aan uw rijkdom vastgeboeid,
't Oog in wellust rondgeslagen,
Waar op aarde een doren groeit?
Ja, dan zult gij regt bevatten,
In 't bezit van vrouw en kind,
Wat hij zalig is te schatten,
Die in huis zijn hemel vindt. —
Ligt beproeft gij dan te malen
Al het voorregt van uw deel,
Maar te koud zijn alle talen,
En uw klanken zullen falen
Als de noten, die ik speel.

Aan een bevrozen vliet.

Vlietje, dat des zomers speelt,
's Levens lagchend zinnebeeld
In het kabblend varen;
Dat zoo snel, langs d'oeverkant,
Tusschen bloem en distelplant,
Voortgleedt met uw baren;

Vlietje, thans zoo koud als lood,
Treurig zinbeeld van den dood,
Dien wij tegenroeijen;
Dat op eens tot ijs versmeed,
Langer niet van murmlen weet,
Langer niet van vloeiën:

Zijt gij, in die wisseling,
't Zinbeeld der vernietiging,
Die wij cijnbaar blijven?
Zegt mij uw gestolde vloed,
Vlietje, dat ik stuiten moet
En als gij verstijven?

Zie! nog snel ik vrolijk voort,
Stoei en dartel langs uw boord,
Als uw golfjes deden;
En geen adem vliegt voorbij
Of ik zwijm misschien als gij,
Waar uw golfjes gleden.

Vlietje! wat vooruitgezig!...
Maar van waar op eens het licht,
Dat ik neer zie stralen?
Wilt gij, door dien glans gestreeld,
Vlietje, mij een blijder beeld
In uw trekken malen?

't Lenteluchtje wappert aan,
't Loovert is aan 't opengaan
En bekranst uw zoomen;
't Zilver van uw baren smelt
En de outdooide bron-aar welt,
Om op nieuw te stroomen:

Ja, voorwaar! een zelfde gloed
Zal mij koestren, als uw vloed,
Waar mij 't slijk moog dekken;
En mijn weggestoven asch,
Als uw kil verstijfde plas,
Weer tot leven wekken!
Vlietje, dat dien ochtend beidt,
Predik mij de onsterfelijkheid.

Op den eersten tand van mijn jongstgeboren zoontje.

Triomf, triomf! hef aan, mijn luit,
Want moeder zegt: de tand is uit!
Laat dreunen nu de wanden!
Eerst gaf Gods gunst het lieve wicht
Den adem en het levenslicht,
Nu geeft zij 't wichte tanden.

Triomf, triomf! God dank er voor,
Want moeder zegt: de tand is door!
Nu lof en lied verheven!
Geluk nu, kind, met snaar en zang!
Besteê het wel, bewaar het lang,
Wat u Gods gunst wil geven.

Bewaar het lang, besteê het wel:
Een goed gebruik is Gods bevel:
Laat u dat voorschrift leiden;
Hou, u ten nut en Hem ten dank,
De tandjes rein en 't zieltje blank;
Zoo knagen geen van beiden.

Groei op, groei op! word groot en goed;
Win treflijk aan in kracht en moed
Om lot en leed te tergen;
En, wie u 't eerloos hoofd moog biên,
Laat, jongen, laat uw tanden zien,
Waar eer en pligt het vergen.

Groei op, word braaf, bekroon mijn doel:
Laat vroeg uw ziel van diep gevoel
Voor regt en waarheid branden!
Belach der boozen wrok en wraak,
En neem altoos der braven zaak
Manmoedig op uw tanden.

Groei op, word vroom, word rijk aan deugd!
Laat nooit mijn oog, dat weent van vreugd,
Om u van weemoed krijten;
En geve u God tot aan den dood
Een eerlijk stukje daaglijksch brood,
Waarop uw tandjes bijten!

Tranen.

Loodzwaar weegt de rampspoed neer
Op het krimpens harte;
Angstig hijgt de ziel naar lucht,
Onder 't wigt der smarte.

Droeven, neen, niet onverhoord
Vliegt die zucht daarhenen;
De Almagt stond u tranen toe:
Droeven, gij moogt weenen.

Ja, hoe fel het noodlot zweep,
Losbarste in orkanen,
Toch nog heeft het zuur zijn zoet,
Toch de smart haar tranen.

Plengt hen, droeven! stort hen uit,
Wie te zwaar moet tillen!
De Almagt stond u tranen toe
Om dat leed te stillen.

o, ik heb den troost geproefd,
 Dien de tranen brengen,
 En alleen de smart beklaagd,
 Die geen traan kon plengen.

Tranen rollen 't wigt van 't hart,
 Dat in 't wee wil stikken;
 Als de ziel van dorst versmacht,
 Laven ze en verkwikken.

Oost noch West heeft sap noch kruid,
 Die den lijder troosten;
 Tranen zijn hem rijker schat
 Dan het West en 't Oosten.

Droeven, beurt dan 't hoofd omhoog
 Door uw jammren henen,
 Schaatren mag de dartle vreugd,
 Maar de smart mag weenen.

De Leydsche weezen aan de Leydsche burgerij.

NIEUWJAARSGROET.

Is de ochtend van den feestdag daar,
 Dan treden in de huisgezinnen
 De kindren tot het ouderpaar
 Eerbiedig en blijmoedig binnen;
 Dan ijlen zij met wensch en groet,
 Met hartelijker kus hen tegen,
 En roerend is de wensch van zegen,
 Dien 't kind zijn zeegnende ouders doet:

Gelukkig, die dat voorregt smaakt,
 Te vroeg, helaas! voor ons verdwenen:
 Geen onzer, die zijn oudren naakt,
 Of 't is om op hun graf te weenen.
 De heilwensch rolt van oord tot oord;
 De feestdag is op nieuw verzezen:
 Wat baat het u, verlaten weezen!
 Geen ouder, die uw wenschen hoort.

Wat zeggen wij? ... Vergeeft die klagt
 o Burgers van 't weldadig Leyden,

Die d'ouderpligt zoop trouw betracht,
 Waar de ouders zoo ontijdig scheidden!
 Elk onzer zonk ontroostbaar neer
 Bij 't lijk van moeder en van vader:
 Elk uwer trad bewogen nader
 En gaf elk onzer ouders weer.

Nu komen wij (het feest is daar!)
 En treden u met wensch en zegen,
 Bij d'aanvang van een ander jaar,
 Weer dankbaar en eerbiedig tegen.
 Wij treden tot onze ouders in,
 Tot ouders, die hun kroost verzorgen,
 Als kindren op den feestdag-morgen,
 Als kindren van hun huisgezin.

Wij komen met geen kreet van smart
 Ons morrend van ons lot beklagen;
 Wij komen met een dankbaar hart:
 Ondankbaar, wie u meer dorst vragen!
 Wat eischt men nog der milde bron,
 Die laafnis uitstort, eer wij 't smeeken?
 Gij gaaft ons wat ons mogt ontbreken,
 Eer menig onzer vragen kon.

Zoo deedt gij, toen de voorspoed blink
 En schatten in uw muren gaarde;
 Zoo doet gij, na zijn luister zonk
 En de armoë door uw wijken waarde.
 Zoo doet gij, als een vader doet,
 Die, of hem God met welvaart zegen',
 En of de ramp zijn huis bejegen',
 Zoo lang hij kan zijn kindren voedt.

Neen, uit geen koude schatkist, neen,
 Ontwelt de deugd, die u doet gloeijen;
 Haar oorsprong is uw hart-alleen:
 Dat blijft van rijkdom overvloeijen!
 Dat liet geen weeklagt onverhoord,
 Wat rampen op uw schouders wogen:
 De bron der welvaart mogt verdroogen,
 De bron der liefde vloeide voort.

Dat is de toets van 't vroom gemoed,
 De deugd, ook als zij kost, te plegen:
 Geen handvol goude van d'overvloed
 Zal in den dag der reekning wegen;
 Maar die, als storm en branding slaat,
 En op zijn kiel dreigt in te breken,
 Nog andren de armen toe wil steken,
 Die pleegt een deugd, waar loon op staat.

Dat loon zij 't uwe, burgerschaar
Der trouwe stad, zoo vaak geslagen!
Al viel u 't wiget der jammren zwaar,
Gij hielpt den wees zijn jammer dragen.
Gij hebt, zoo trouw 't een moeder kan,
Ons dek en dronk en brood gegeven;
En, danken we andren ook voor 't leven,
U danken wij 't behoud er van.

God! weer van Leydens muren 't leed
En laat uw gunst er binnen stroomen;
Hier wordt uw zegen wèl besteed,
En 't Christen-voorschrift nagekomen.
o, Schenk die deugd reeds hier haar loon!
Dit wordend jaar reeds breng' het mede!
Geen reiner, geen opregter bede
Naakt dezen dag, o God! uw troon.

1823.

Op de geboorte van mijn jongste kindje.

Nu zal weer het feestlied rijzen,
Klinken zal het, schel en blij;
't Zal ons zalig voorregt prijzen;
Pronk nu, lieve! juich met mij:
Griekenland had zeven wijzen,
Zeven kindren hebben wij!

Velen, in hun trotsche daken,
Gaven handenvol met goud,
Mogten zij zich 't eigen maken
't Wichtje, dat ge in de armen houdt;
Ééns dat heil is al hun haken...
Wij genieten 't zevenvoud!

Laat de faam der Grieken zweven,
Schater' haar bazuingeschal!
Laat hun glorie langer leven
Dan hun grondvest duren zal:
Toch zijn onze kleene zeven
Mij het kostbaarst zevental.

Velen, nog met nijd bekeken,
Maar beklaglijk in hun praal,
Hebben voor geen kroost te smeeken

In ontgloeide hartetaal;
Mogen 't brood er niet meê breken....
o, Dat doen wij zeven maal!

Bral dan, Sparta! poch, Athenen!
Blinkt uw mindren bleek en dof;
Klink' het, langs uw puinhoop henen,
Telkens van nog luider lof:
't Feestlied op mijn zeven kleenen...
o, Daar is geen zoeter stof!

Velen, afgetobd van zwerven
Mat van zwoegen, zijgen neer,
Zien en zoeken rond naar erven,
Vinden stam noch takken meer;
Neigen 't hoofd, helaas, en sterven:
Wij herleven zeven keer.

Laat dan reeds een hairtje grijzen,
Grijzen in het zomertij',
Luid zal toch mijn feestlied rijzen,
Klinken zal het schel en blij:
Griekenland had zeven wijzen,
Zeven kindren hebben wij!

Tevredenheid.

Laat wagen wat zich wagen wil
En bank en diepte peilen;
Ik hou aan eigen haard mij stil
En spaar aan strand mijn zeilen.
Laat worstlen om de schim der eer,
Wie 't hart aan schijn vergapen;
Het bulder' op 't onstuimig meir:
Ik kijk eens buiten uit naar 't weer
En leg mij t'huis te slapen.

De juffer, die zich Eerzucht heet,
Ligt nimmer in mijne armen;
Men zegt het kost hem doodlijk zweet,
Die zich door haar laat warmen.
Haar blikken schieten vuur en vonk
En schittrend zijn haar kleeren;
Maar wee, wie 't houdt voor echten pronk:
Haar lonk is een boelinnenlonk
En valsch zijn al haar veren.

In 't eerst kraamt ze al haar schoonheid uit
 Met toojen en blanketten;
 Maar deerlijk plaagt zij d'armen buit,
 Dien ze ophaalt in haar netten.
 Van daag geeft ze eens wat roem en rang
 En andre snuisterijen;
 Maar zelden duurt dat geven lang,
 En morgen gaat zij d'ouden gang
 Met andren, die haar vrijen.

In 't eerst vertoont ze een grootsch tafreel,
 En lokt u derwaarts mede,
 Maar naauwlijks overziet gij 't heel,
 Of reeds vertoont ze een tweede:
 Gij grijpt in 't rond, maar woelt en wart
 In duizende verschieten;
 Gij tast in 't wild naar licht en zwart,
 Maar hijgen mag uw dorstig hart,
 Doch nimmer iets genieten.

Laat hunkren dan naar glans en goud,
 Wie lust heeft haar te hooren;
 Laat luistren wie van sprookjes houdt:
 Ik stop uit angst mijne ooren;
 Laat hopen, wie naar wondren haak',
 Op de uitkomst der vertelling:
 Een ieder heeft zijn eigen smaak:
 Ik kamp om geen onwis vermaak
 Met een gewisse kwelling.

Terug dan met uw tooverzang,
 Gij loos vermomde logen!
 Nooit ruil ik willens rust voor rang
 Noch vrijheid voor vermogen.
 Laat storten met haar waan en pracht,
 Het zij Carthaag of Romen;
 De vriendschap zegt mij goeden nacht,
 De liefde spreidt mijn sponde zacht:
 Ik kreun mij aan geen droomen!

Laat brallen dan van top en troon
 Wie staf of scepter beuren;
 Aan kindren schijn' het purper schoon:
 De ziel zit in geen kleuren.
 Laat kruipen wie in 't juk zich sluit,
 Het zij van goud of ijzer:
 Ik lach de trotsche slaven uit,
 Ik gruw van elk vergulden guit
 En wensch de dwazen wijzer.

Scheepvaart.

't Leven wentelt, zonder spoor,
 's Werelds wijde kolken door;
 Krult en rolt zijn woeste baren;
 Wisselt telkens tij en stroom,
 Worstelt tegen strand en zoom,
 • Reë en haven misgevaaren;
 Stijgt en stort met d'eigen spoed,
 In gedurige eb en vloed.

Tuimlend over baar en schuim,
 Zwalpen we op 't onmeetlijk ruim,
 Zoeken, waar we een legplaats vinden;
 Slingren beurtlings heen en weer,
 Dobbren op en domplen neer,
 Prooi en spel van zee en winden;
 Voortgestuwd en weggesleept,
 Naar de vlaag de golven zweept.

Och, zoo menig, naakt en bloot,
 Heeft geen riemen bij zijn boot,
 En vergaat op bank en bedden;
 Och, zoo menig, krank en mat,
 Neergeplast in 't woelend nat,
 Moet met zwemmen 't leven redden;
 Och, zoo menig roeit en rept,
 Maar het nijdig water ebt!

'k Heb op reis er veel gepraaid,
 Die, op klip en rif verwaaid,
 Met hun wrak in 't wilde stoven;
 'k Zag er zonder want of dek,
 Boord en bodem rank en lek,
 't Hoofd met pompen naauwlijks boven;
 'k Zag er worstlen met d'orkaan
 En met man en muis vergaan.

Zeldzaam, die op roer en zwaard,
 In een drijvend schuitje vaart
 En geen diepte heeft te peilen;
 Die de baren dartlend kneedt
 En den wind te kluistren weet
 En laat labbren in zijn zeilen;
 Die, bij 't stormen van den nacht,
 Op zijn anker d'ochtend wacht:

Maar te ver toch nooit van reë,
 Zeilers op de levenszee!

Want het spookt op elke hoogte;
 Velén, u in vaart gelijk,
 Boorden zich in zand en slijk,
 Zitten zuchtende op de droogte,
 En geen gunstig watergod
 Maakt op nieuw hun scheepje vlot.

Neen, geen blinkend koningsjagt
 Heeft den wind en 't weer in pacht,
 Noch de golven prijs gekregen;
 Meestal hangt een bui op zij,
 Altijd gaat er stroom en tij,
 Meestal onze wenschen tegen;
 Altijd komt ons de eb te vroeg
 En de vloed niet tijds genoeg.

Daarom, wilt gij goeden raad,
 Roeijersgast en stuurmansmaat!
 Vraagt geen trouw aan valsche stroomen;
 Vest geen hoop op wind en weer:
 De afgrond onderschraagt het meir
 En de branding dekt de zoomen;
 Leert den aard van 't element:
 Best vermijdt men wat men kent.

Zweept de storm het ziedend sop,
 Stuurt niet tegen 't noodweer op:
 * Laat bij tijds uw anker haken;
 Klimt een klip u tegen boord...
 Maar waar dwaal ik, dwaze, voort?
 Nutloos zet ik toorts en bakken:
 Stuurlui zijn het wijst aan land;
 Redding komt van Hoogerhand.

Op den dood van mijn zesjarig dochtertje.

Menig traantjen is gevallen,
 Dierbaar lijkjen, op uw graf,
 Maar, helaas! met geen van allen
 Viel mij 't wee den boezem af;
 Menig zuchtjen is gevaren,
 Is gevloten uit mijn hart,
 Maar niet een, hoe veel zij waren,
 Gaf verligting aan mijn smart:
 'k Zal beproeven, dierbaar wichtje,

Dat Gods wil verengeld heeft!
 Of een treurig lijkgedichtje
 Adem aan mijn boezem geeft;
 'k Zal beproeven, of mijn snaren,
 In mijn lijden al mijn troost,
 Ook het hartzeer doen bedaren
 Bij de lijkbaar van mijn kroost:
 Ja, o ja, aan u te denken,
 Lieve, die ik nooit vergeet,
 Schijnt een stil genot te schenken
 Aan mijn diep gekankerd leed.
 Waar ik kouder troost aanschouwe,
 Stelt mijn smarte zich te weer:
 Niets dan voedsel voor mijn rouwe
 Is de troost, dien ik begeer.

Als de dag is aangebroken,
 Die mij vroeg tot zorgen wekt,
 En ik de armen, uitgestoken,
 Naar mijn kroost hou heen gestrekt;
 Als ik ze allen aan zie snellen
 Met een kus en met een groet,
 Dan vermaakt mij 't, na te tellen
 Dat het een te weinig doet;
 Dan verlustigt zich mijn smarte
 In 't herdenken, keer op keer,
 Dat ik u niet prang aan 't harte,
 Die mijn wellust waart weleer. —
 Als ik de afgesloofde zinnen
 Wieg in sluimer, moè en mat,
 Dan schiet eensklaps mij te binnen,
 Dierbre, dat ik u vergat;
 Dat mijn hoofd zich lei ter ruste,
 En ik, hartlijk, niet vooraf
 U in de armen sloot en kuste,
 En mijn zegen u niet gaf.
 Dan verwekken duizend beelden
 Van genoeg en geneugt,
 Die mij eens zoo innig streelden,
 Nog mijn ziel een sombre vreugd.
 o, Dan voel ik tranen komen,
 Tranen om herdacht genot,
 En nog eens van u te droomen
 Is mijn laatst gebed aan God:

Hij verhoort het! 'k Heb u weder,
 Nog eens weder, dierbaar wicht!
 'k Sluit nog eens, verrukt en teeder,
 De armen u om 't lijfje digt;
 'k Hoor nog eens het vleitend kwelen,
 Daar mijn ziel zoo graag aan hong,
 't Liefdevol en roerend streelen
 Van uw tooverzoete tong;

'k Zie u weer de leedjes reppen,
 Vrolijk rennen, blij en snel,
 En uw hartje vreugde scheppen
 In het schaatrend kinderspel;
 'k Zie nog eens de blijde rozen,
 Rozen, die gezondheid strooit,
 Op uw blanke koontjes blozen,
 In een gullen lach geplooid;
 'k Zie... o hemel! zij verkleuren,
 Zij verschieten, doodsch en bleek:
 'k Zie dat lonkend oogje treuren,
 Dat zoo blij en dartel keek;
 'k Zie dat hoofdje nederzigen
 En zoo droef die trekjes staan;
 'k Hoor dat hartje pijnlijk hijgen
 En zoo zwaar dien adem gaan;
 'k Zie de smart het lijfje nijpen,
 Dat zoo wreed gemarteld wordt;
 'k Zie die handjes om zich grijpen,
 Reeds zoo deerlijk uitgedord;
 'k Zie het doodsblaauw op die lippen
 En het breken van dien blik;
 'k Hoor een nokkend zuchtje glippen...
 God! dat was de jongste snik!
 'k Zie het lijkjen op de sponde
 Kil verstijven, bleek en naar;
 Ik spring op en tast in 't ronde,
 En, o God! die droom is waar!
 Waar, dat zoo veel vreugd vervlogen
 En in foltring is vergaan;
 Waar, dat die gesloten oogen
 Nooit weer lonkend openstaan;
 Waar, dat zoo veel hoop bezweken
 En mij deerlijk is ontruikt;
 Dat die lipjes nooit meer spreken,
 Die zoo digt zijn toegedrukt;
 Dat die handjes niet meer prangen,
 Niet meer knellen, zacht en teer,
 En mijn natbeschreide wangen
 Niet meer strooken — nimmermeer!
 Waar, dat niets mijn ziel wil streelen,
 Die verdiept is in verdriet,
 Dat geen heul mijn wond wil heelen,
 Tranen of gezangen niet...

Neen, o neen, onmagtig pogen!
 't Krijtend hart ontzegt gehoor;
 Geen vertroosten, geen vermogen
 Geeft mij weer wat ik verloor.
 Wat de toekomst moog beloven,
 Die het weerzien ons bespaart,
 Engeltje bij God hier boven!
 'k Wensch u nog terug op aard.
 Zoo ik hooger magt vertoren

En met God in 't oordeel treë,
 Och, wie mag de rede hooren,
 Als het hart bezwijmt in 't wee?
 Lieve, maak' de smart mij schuldig,
 Schuldig ook in 't morrend lied,
 Neen, ik laat aan 't graf geduldig
 Mijn verzwolgen blijdschap niet.
 Eenzaam wil ik dikwijls treuren,
 Dolen langs uw terpje heen,
 En, wat troost mij op wil beuren
 Luistren naar mijn smart alleen.
 U te missen, u te derven,
 Aan mijn ziel zoo naauw verknocht,
 Afgemarteld u zien sterven,
 Snakken naar den ademtogt...
 Neen, o neen, wat stormen woeden,
 Wat moog storten op ons neer,
 Slagen, die het hart doen bloeden,
 Doen alleen waarachtig zeer.
 Moog zich minder smart verwinnen
 En in wuft gevoel vergaan,
 'k Hing met al te teer beminnen,
 Lieve, zoo verkleefd u aan!
 Moog wie wil 'de vleitaal hooren,
 Die de hoop verzint in 't leed,
 'k Heb zoo veel aan u verloren,
 Daar de hoop geen troost voor weet;
 'k Moet zoo veel genot verzaken,
 Dat mij 't leven had verzoet;
 'k Moet er 't harte los van maken,
 Dat bij 't pijnlijk scheuren bloedt.
 'k Zoek vergeefs, van rouw beladen,
 Troost in mijn bedrukt gezin:
 'k Moet mijn liefde daar verzaden
 Aan een dierbaar pand te min.
 't Heeft zoo vaak des hemels zegen
 Mij doen schatten dubbel hoog,
 En den last mij ligt doen wegen,
 Die mijn schouder nederboog;
 't Was mijn ziel ten lust gegeven,
 Sinds het de oogjes opensloot;
 'k Gaf het d'eersten kus in 't leven
 En den laatsten in den dood...

Treuren wil ik, eenzaam dwalen,
 Rouwen met verdoolden geest,
 Duizendmaal uw naam herhalen,
 Lieve, mij zoo dier geweest!
 De oogen wil ik opwaarts heffen
 Naar den hemel, waar gij woont,
 Of mijn stem uw oor moog treffen
 En uw aanblik nedertroont:
 Dan eerst zult gij, dan gelooven,
 Als gij de oogjes nederslaat,

Op wat prijs uw vreugd hier boven
 Uw bedroefden vader staat.
 Ligt dan kunt gij, bij 't aanschouwen
 Van mijn diep geknaagd verdriet,
 't Eerste traantje niet weerhouen,
 Dat de hemel schreijen ziet...

Maar, waar dwaal ik? dek hare oogen,
 God, bedek ze voor mijn rouw:
 Laat haar niet beseffen mogen,
 Wat haar heil verstoren zou.
 Laat mij 't wee te zwaarder drukken,
 Foltren boven kracht en taak,
 En mijn schouder dieper bukken,
 Zoo 't haar hooger zalig maak'!
 Dat te bidden en te hopen,
 Dat zij nu geen zuchtje loost,
 Zet mijn matten boezem open
 Voor een zachten straal van troost.
 Dat gelooven en bedenken,
 Dat haar heil geen palen weet,
 Schijnt een zoeter drop te schenken
 In den alsem van mijn leed.

Zucht.

Waarheen, waar vlugt gij heen van uit mijn reikende
 oogen,

Vergeefs gebeden rust, verzwolgen in den stroom;
 Waarheen, waar vaart gij voort, in ijdele hoop vervlogen,
 Geluk, dat ik zoo dikwijls droom?

Wat let u, nijdig lot, zoo wuft in leed en lusten,
 In 't wentlen onvermoeid en vriend noch vijand
 trouw,

Wat let u, nijdig lot! een enkele poos te rusten,
 Waar ik zoo gaarne toeven zou?

Rol voort, rol met mij voort uit gruwlen en uit plagen,
 Der troonen puin voorbij en uit des aardrijks brand,
 Die zee van jammren door en haar gezweepte vlagen,
 En zet me op 't eenzaam veld aan land.

Daar wil ik, daar mijn loop, mijn vreedzaam leven
 leiden,

Van aardsche kwelling los en haar berouwd vermaak;
 Daar wil ik, daar mijn dak, mijn needrig leger spreiden,
 Tot ik den laatsten keer ontwaak.

o, Zalig boven peil, wie, duister en vergeten,
 Geen verder uitzigt kent dan langs zijn tierig veld,
 En op zijn lagchend feest, met altijd blank geweten,
 Zijn jaren bij zijn oogsten telt!

Benijdbaar is zijn deel, voor rang en roem verkoren,
 Weldadig is zijn slaap, door spook noch droom ver-
 schrikt,
 Die in zijn lage kluis geen donder heeft te hooren,
 Dan die het vruchtbaar land verkwikt!

Daar wil ik, daar in rust, mijn eigen enten snoeijen
 En winnen schooner vrucht, tot luister van mijn streek;
 Daar, als de zomer brandt, mijn dorstig veld be-
 sproeijen
 Met water uit mijn eigen beek.

Daar wil ik, 's ochtends vroeg, mijn grage kudde
 wekken,
 Doen grazen in mijn beemd, van kruid en klaver vol;
 Daar, als de winter nijpt, mijn koude kleenen dekken
 Met weefsel van mijn eigen wol.

Daar wil ik 's avonds laat, in 't hangend groen ver-
 wijlen
 En dolen met mijn gade in 't welig eikendal,
 Terwijl ons spelend kroost in wedloop aan komtijen,
 Wie 't eerst den nachtkus brengen zal.

Daar wil ik, diep geroerd, de stille maan belonken,
 Die 't hart tot weemoed stemt en 't ruw gevoel verfijnt,
 En schoon de wereld krimpt, in bloed en puin ver-
 zonken,
 Haar toch met d'eigen glans beschijnt.

Daar wil ik al den waan, der grooten praal vergeten,
 Verachten lof en smaad van hoog en laag gemeen;
 Daar, aan mijzelf' genoeg, met mijn gerust geweten
 En mijn geliefd gezin alleen.

Helaas! waar vlugt gij voort van uit mijn reikende
 oogen,
 Vergeefs gebeden rust, verzwolgen in den stroom?
 Waarheen, waar vaart gij heen, in ijdele hoop vervlogen,
 Geluk, dat ik zoo dikwijls droom?

Het huwelijk.

Neen, 'k roep uw dienst niet in, vergrijsde fabelvonden!
'k Wil met geen vorschend oog uw raadselzin door-
gronden;

De aloutheid, die gij tooit en ophult in 't gewaad,
Den slufjer, die haar dekt, niet schuiven van 't gelaat.
'k Roep uit der eeuwen puin, in 't ijdel weggestoven,
Niet rockloos, heilige echt! uw aanbegin naar boven,
Noch schilder de eerdienst af, met zoo verscheiden
pracht

Op 't u gewijd altaar, in elke lucht, gebragt.
Zoeke ander wikkend brein, in diep gepeins verloren,
Vergrijsde zeden na, langs uitgewischte sporen,
Verborgten oorsprong op, door mist van eeuwen heen:
Ik raadpleeg voor mijn zang mijn eigen ziel alleen;
Zij geeft de toonen me aan, die aan mijn lier ont-
springen. —

Ja, zegenrijke band! ik zal uw weldaad zingen;
En zoo mijn zang niet gloeit van 't ingestort gevoel,
Verstom dan, flaauwe kunst! gij zijt mijn ziel te koel.

Wat droomt gij van geluk en waant u 't op te delven,
Verdoolde, leeg van hart, beladen met u zelven,
In eenzaamheid verkleumd, van onlust traag en loom?
Voor u, rampzaalge, ja! is al 't geluk een droom.
't Ontruimt uw treurig pad, waar niets dan distels
bloeijen;

't Ontvlugt uw dorre ziel, die zwellen kan noch gloeijen,
En kiest het vurig hart, dat in zijn zalig lot
Mag smelten van gevoel en tintlen van genot.

't Geluk is u een droom. Of zoudt gij 't ooit genieten,
Dwaas, die de bron verstikt, waar 't u uit toe wil
vlieten,

En de ongeroerde borst, die zich met afkeer voedt,
Voor elke neiging sluit, die zalig is en zoekt?

Neen, beuzel van geen heil. 't Is niet voor u, verblinden,
Op de ongebloemde baan, waar langs gij doolt, te vinden;
't Is voor geen kruipend bloed noch kouden polsslag veil...
't Geluk der liefde alleen, zie daar het eenigst heil.

Ja, wee hem, dubbel wee, wie 't zich ontzegt te
smaken:

De vreugde blijft hem vreemd in 't ruischen der ver-
maken;

In 't midden van 't genot, dat hem de zinnen schokt,
Kwijnt nog zijn koude ziel, van ongevoel verstokt.
Hij leert voor elke deugd zich 't ijzren hart ver-
steenen;

Hij kent den wellust niet, van zaligheid te weenen!
Koelbloedig sluit hij 't oor voor 't rijzend lentelied;
De schepping gloeit voor hem van loutre liefde niet.
Diep drukt de looden ramp zijn matte lenden neder:
Geen toegesnelde troost verheft zijn schouder weder;
Geen balsemzoete hoop, die druppelt in zijn wond,
Lacht uit een lonkend oog zijn kranke ziel gezond.
Hij kent de weelde niet, die, midden in de smarte,
In 't vlijmen van het wee, stroomt in het minnend
harte,

Dat, aan de borst gekleefd, waarmeê het klopt en
treurt,

Nog, in zijn lijden zelf, het lijden dierbaar keert.
Hem is het uitzigt zwart; zijn last is zwaar gewogen;
De zegen is hem vreemd, de zaligheid een logen,
Het leven hem een hel van enkel ramp en rouw,
Wien 't niet een hemel is in de armen van een vrouw.

Ja, zaligend genot, dat ons verzoent met de aarde,
Gij geeft aan 't leven prijs en aan ons wezen waarde:
Gij dient Gods heilig doel. — Die breidelooze drift,
Die ongetemde kracht, in 't manlijk hart gegrift,
Dat onbeteugeld vuur, in 't heftig bloed aan 't
gloeijen,

Moest met een zachter ziel verteederd zamenvloeijen. —
Dat oogverlokkend beeld, van onmagt onbestand,
De maagdelijke schroom, haar zwakheid aanverwant,
Die niets dan tranen heeft, dan blozen kan en beven,
Moest aan een stouter borst zich schaaklen en ver-
kleven:

Gescheiden en verdeeld, is beider rang verzaakt;
Verbonden aan elkaar... de schepping Gods volmaakt!

Ja, de engelen zien het aan, van eerbied opgetogen,
Het knoopen van dien band, zoo heilig in hunne
oogen,

Als 't nederknielend paar zijn leven en zijn lot,
Zijn zielen, zamensmelt voor 't vaderoog van God;
Als de aangebeden man den handdruk zijner trouwe
In de aders tintlen doet van de uitverkoorne vrouwe,
En haar ontroerde borst, tot smeltens toe gekneed,
Alleen met tranen zweert en antwoordt op zijn eed;
Als ze alles zich ontzegt, en neiging en verlangen,

Wat ooit haar lief was, dooft, om hém slechts aan
te hangen,

Die ieder andre zucht en uitzigt en gevoel
Alleen verzaakt voor háár, zijn onverdeelbaar doel;
Als ze aan elkaar geprangd, verzaligd van genieten,
In d'eersten kus der trouw hun aanzijn overgieten,
En in hun kloppend hart, dat weerzijds zamenvloeit,
Geen leven, geen gevoel dan voor elkander gloeit;
Als ze, in hun blijden droom, hun pad met rozen
hullen,

De wijde wereld met elkander zich vervullen,
Geen doornen vreezen noch vooruitzien op hun baan...
Dat schouwspel, hemel, ja! lacht gij genadig aan!
Treë voort, begunstigd paar, waarheen u 't lot moog
leiden;

Gods vaderliefde waakt en overspreidt u beiden:
Wie ooit die toevlugt kiez', den droeve nooit ontzegd,
De huwlijkstrouw vooral heeft op Gods zegen regt.
Uw blij getooide droom zal u niet wreed bedriegen:
De voorspoed moge uw hulk op effen baren wiegen,
De orkaan, van rampen zwart, barste open op uw kiel:
't Geluk begeeft hem nooit, die 't omdraagt in de ziel.
Nee, de uitkomst en de hoop zal niet voor u ver-
schillen:

't Geluk, dat ge u voorspelt, genieten zij die 't willen;
Het zegenrijk verschiet, dat opgaat langs uw spoor,
Drijft elken nevel weg of breekt de buijen door;
Elke ochtend, die ontwaakt, verwezenlijkt uw droomen;
Een nooit berouwd genot zal u door de aadren stroomen,
En uw verrukte ziel, doortinteld van geneugt',
Een voorsmaak drinken van des hemels volste vreugd!

Wat spitst gij 't laffe brein, opdat het de echtkoets
smade,

Dwaas, die het graf der liefde aan 't hart vindt van
een gade?

De losgelaten drift van uw verhitten zin
Had schaamteloos zich vermomd in 't masker van de min;
Begeerte dreef u voort met prikkelende tanden;
De ontvlamde lust alleen heeft u de borst doen branden;
Gij dronkt de weelde leëg, waarin zij gulzig zwom,
En uw verzade drift ontdeed zich van haar mom.
De liefde bleef u vreemd. o, Wien zij 't hart deed zwellen,
Dien blijft haar invloed bij, waarheen zijn pad moog
hellen;

Haar vlekkelooze vlam verteert niet met den lust:
Zij is de levensvonk, die eerst in 't graf zich bluscht.
Ja, duurzaam is haar regt, bekljvende is haar zegen!

Zij strooit met elk getij ons andre bloemen tegen;
Zij spelt haar gunsten niet, noch maalt zoo schoor.
haar vrucht,

Opdat zij 't hart verlokk', bedrieglijk treffe, en vlugt'.
Weldadig is haar trouw, wat wanklen moge of vallen;
Wat drift ontwake of zwijg', zij overleeft aan allen.
Als iedre schim verdween en elke zwijmel vlood,
Vindt de afgetobde ziel een rustplaats in haar schoot.
Zij stilt het heftig bloed en stort haar heul er binnen;
Zij brengt het hart terug van bruisen tot beminnen;
Zij wischt den indruk uit van elken smaad en hoon,
En is, het lot in spijt, voor elke deugd het loon.

Tuigt! 'k roep uw uitspraak in, gezegende echtelingen!
Geeft waarheid aan mijn toon; bekrachtigt wat wij
zingen;

Uw diep geroerde borst, in voller dank ontgloed,
Verheff' zich met den zang, die van mijn snaren vloeit.
Tuigt! dubbel is uw deel aan elke vreugd van 't leven:
Elkaars vereend geluk is u gemeen gegeven;
De zwaar geladen ramp, die oprijst aan uw voet,
Valt u ten halven af, als gij haar tillen moet.

In 't stormen op uw dak, als licht en luister dooven,
Klimt uit elkanders ziel 't gebed voor u naar boven,
En uw vereende kreet, die tot den hemel boort,
Smeekt nimmer Hem vergeefs, die 't eerst de liefde
hoort.

Bemoedigd door elkaar, en hart aan hart gezonken,
Wordt nog de beker zoet, hoe bitter ingeschonken;
Met elken aderklop, in voorspoed en in druk,
Gevoelt gij dat Gods wil u voortriep tot geluk.

Gewettigd is die hoop, gebillijkt dat vertrouwen:
Gij moogt Gods vaderhand gelooven en aanschouwen,
Haar doel aanbidden in het zaligst dat zij geeft,
Bevoorregt boven hem, die niets te danken heeft.
Ja, 't zaligst dat zij geeft! Of waant gij, aardsche
schatten,

Gewiekte schim der eer, waarnaar de dwazen vatten,
Blanketsel van den roem, waarmee zich de onrust kleurt!
Of waant gij uw bedrog voor dat bezit gekeurd?
Och, 't onbevredigd hart, in 't wisselziek verlangen,
Blijve azen op uw tooi en in uw strikken hangen,
De diep geroerde ziel, van God zoo rijk bedeed,
Hing nooit het schijngoed aan, waarmee de dwaas-
heid speelt.

Zij jaagt geen schaduw na, die altijd vlugt in 't lokken;
Zij beeft niet voor haar deel, als aardsche zetels
schokken;

Den trotschen dwaas ten spot, die naar het schijnsel tast,
Wijst zij het droombeeld af en houdt het wezen vast.
Gezegenden, o neen! geen tuimelende baren,
Gewenteld in den stroom en d'afgrond ingevaren,
Geen uitgebloeide roos, die op haar struik bezwijkt,
Is 't onbestendig beeld, dat uw geluk gelijkt.

Neen, vreedzaam als natuur, van zachter glans beschenen,

Verademend en verkwikt, na bui en brand verdwenen;
Bekoorlijk als haar rust, die noodigt tot genot...
Een zomeravond is de beeldnis van uw lot.

Uw moëgehijgde borst hield eindlijk op te zwoegen;
De stormen zijn gestild, die door uwe aders joegen;
De zweedrop is gedroogd, na d'afgelegden togt,
En 't kostbaar doel bereikt, waarnaar gij greept en zocht.

De kalmte streelt uw ziel, na 't hevig middagblaken;
Het lavende genot verving het dorstend haken;
De neergebeden rust is op uw koets gedaald
En al 't geluk uw deel, waartoe gij ademhaalt.
o, 't Is elkanders heil, waarvoor uw zielen gloeijen,
Elkanders heil alleen! Of voelt ge een druppel vloeijen
Door de aders naar het hart, waaraan ge elkander knelt,

Die voor elkaars geluk niet sprankelt en niet welt?
Voor u stroomt elke zucht uit de eigen bron naar boven;

Eén indruk kleeft u aan, die flauwen kent noch dooven;
Uw onverdeelde wensch, waarheen hij strekke of staar',
Vloeit uit elkander en keert weder tot elkaar;
Geen beë ontstijgt uw borst, of draagt dien oorsprong mede;

Elkaars vereend belang slaakt altoos de eigen bede;
De hoop, die u verlost, de prikkel, die u spoort,
Drijft naar geen verder doel dan naar elkaar u voort.
Wat buiten u bestaat is vreemd aan uw verlangen;
't Moet wellen uit uw hart, waaraan uw hart zal hangen:

Uit ieder andre bron, waarnaar de dwaasheid dorst,
Vloeit geen verzading op voor uw ontgloeide borst.
Elkanders liefde alleen is al uw uitzigt tevens,
De spoorslag en de prijs, de levensvonk des levens:
Van dat bezit beroofd, dat al uw heil bevat,
Bestond er geen geluk, waar gij nog deel aan hadt.
Gij leert elkanders ziel voor elk gevoel ontvonken:
U is de wereld schoon; gij ziet de schepping pronken;
Gij kleurt elkaar 't gebloemt', dat opluikt langs uw baan,

En vult met eigen vreugd elkanders beker aan.

Verjongde levenskracht drinkt ge uit elkanders blikken;
Met elke nieuwe teug gevoelt gij 't hart verkwikken,
En dankbaar voor 't genot, dat ge uit elkander schept,
Vergeet ge wat gij mist en wenscht ge wat gij hebt.

Maar de uitgestrekte hand, zoo mild voor u ontsloten,
Bekrimpt haar gunsten niet, hoe kwistig uitgevloten;
Zij heeft de reine koets, der huwlijksmin gespreid,
Een hooger heil beloofd dan aardsche zaligheid.

Geen pen beschreef het ooit, geen brein kon ooit het schatten;

De vol gekropte borst kan naauwelijks 't omvatten;
Elk ander zoet gevoel, waarvoor een naam bestaat,
Valt weg bij dit genot, dat zich niet schetsen laat.
Herkent gij 't, zalig paar, in uw ontgloeijende ader?
Het is de moedervreugd, het is de rang van vader!
Het is de hoogste gunst, die uit Gods volste bron,
Uit zijn onpeilbaarheid, op de echtkoets stroomen kon.
o, Nooit beseft gevoel, als 't uitgestrekt verlangen
Door 't nameloos genot vervuld wordt en vervangen!
Als 't moederoog het eerst, na de afgestreden smart,
Haar zuigling ziet geklemd aan 't vaderlijke hart!
Als 't afgesmeekte kind, ontvangen in haar armen,
Zich aan den boezem kleeft, die 't laven zal en warmen,

En met den eersten drup, die in zijn lipjes vloeit,
Een traan van nieuwe vreugd de moederwang besproeit!
Als beider lonkend oog, naar 't lagchend wicht geslagen,
Elkanders blik ontmoet, en beider boezems jagen,
En beider volle ziel, die op hun lippen zweeft,
Zich uitdrukt in een kus, zoo als geen wellust geeft!
Als beider kloppend hart, ontroerd aan een gesloten,
Van dieper liefde gloeit, zoo vurig nooit genoten,
En haar verhoogde vlam, die in hun binnenst woelt,
Van reiner weelde blaakt, zoo zalig nooit gevoeld!...
o, Nooit beseft genot, te schetsen noch te gronden!
Hun wezen, hun bestaan, hun aanzijn is verbonden;
Hun uitgestorte ziel, verdubbeld en gedeeld,
Klopt, ademt, smelt tot een in hun vereenigd beeld.
Hun leven is vermengd in dat ontlukend leven;
Zij zijn elkaar op nieuw — ten tweedemaal gegeven;
In 't afgebeden wicht, geliefkoosd met elkaar,
Bezit zij nogmaals hem, bezit hij nogmaals haar.
Niet langer is hun lot, hun leven niet te scheiden;
Eén hartstogt, één gevoel, één liefde klopt in beiden;
Hun vastgesloten band wordt niet meer losgerukt:
Het zegel der natuur is op den knoop gedrukt. —
Ja, juich, begunstigd paar, verhef u op dien zegen!

Van uit de biezen wieg lacht u Gods liefde tegen;
 't Onnoozel sluimrend wicht, dat nog bewustloos leeft,
 Verheft u tot den rang, die zijns gelijk niet heeft.
 Bevoorregt boven peil, wie ooit dat deel verwerven!
 Hij weet niet wat hij mist, die uw geluk moet derven:
 Gods vaderlijke gunst, bewogen met zijn lot,
 Onthield hem, bij 't bezit, het denkbeeld van 't genot.
 Tuigt, ouders! wat het zij! Zegt, moeders, zeg, wat
 weelde

Gij indrinkt en geniet en nimmer u verbeeldde;
 Wat wellust u verrukt; verbijstert en vervoert,
 Als u 't gekozeld wicht door 't eerste lachje roert;
 Als ge, in 't genot verward en van gevoel bewogen,
 Het wegdrukt aan uw borst en spiegelt in uwe oogen,
 En, nimmermeer vermoeid, met nooit verzaden lust,
 Het duizend keeren klemt en duizend keeren kust;
 Als ge, overkropt van vreugd, in 't kinderlijke wezen
 Het vaderbeeld hervindt, zijn inborst waant te lezen,
 Zijn eigen oog herkent, zijn eigen trekken ziet...
 o Tuig' hij haar genot, wie ooit het heeft bespied!..
 U, vaders! u die vreugd! gij moogt uw dierst verlangen
 Zien dartlen aan haar hart en aan haar boezem prangen;
 Gij moogt uw blijdeste hoop, getroeteld en gestreeld,
 Zien bloejen aan de borst, die al uw weelde deelt;
 Gij moogt, van dank verstomd, in 't zielontroerend
 kweeken,

In 't kozen van haar kind, Gods toezigt nedersmeeken,
 En van den zegen vol, dien gij alreeds bezit,
 U nog verliezen in den zegen, dien gij bidt:
 Ja, in dat teeder pand, dat zonder moeders zorgen
 Zou krimpen van gebrek, reeds voor den dag van
 morgen;

Dat afhangt van zijn nood en omkwam zonder weer,
 Voorziet gij reeds uw steun, uw toevlugt en uwe eer.
 Reeds vloeit de toekomst aan in zegenrijke droomen;
 Reeds ziet gij 't edel vuur in 't kiemend harte stroomen;
 Reeds elken loop voleind in de eerste drift der jeugd,
 En geest en ziel gerijpt tot kennis en tot deugd. —
 o, Vaderlijke hoop, zoo kwistig met uw verwen!
 Hoe smacht mijn hart u na en smaakt u duizendwerven!
 Hoe gretig wart mijn ziel, begoocheld en verdwaald,
 Zich in de beelden weg, die gij zoo lagchend maalt!
 God! kroon haar, kroon die hoop, tot U zoo luid
 gestegen!

Haar afgesmeekte vrucht volmaakt uw schoonsten zegen;
 De vaderlijke traan, die van verrukking vloeit,
 Is 't heerlijkst juweel, dat aan zijn echt kroon gloeit.

Ja, bron van alle heil! door u-alleen ontluiken
 De bloemen onzer vreugd aan 's levens dorenstruiken;
 De lommer, die ons dekt, in 't loeijen van d'orkaan,
 Wast uit uw ader op en wint in 't onweer aan.
 Gij strekt, geheiligde echt! als moed en weerstand
 bukken,

Het tegenwigt alleen, hoe zwaar de last moog drukken;
 Uw zegenrijke troost, die alle wonden baat,
 Is ieder leed te groot, dat buiten u bestaat.
 o Huisselijke vreugd, wat geeselende roede
 Kastijdt ons in uw schoot met onverboden woede?
 Wat smartelijke kreet, dien 't hijgend harte gilt,
 Wordt door geen vrouwenkus, geen kinderlach gestild?
 De vrijplaats onzer rust staat in hunne armen open:
 Daar, daar slechts is geluk — 't is elders pijnlijk hopen.
 Van uit den bangen droom, die ons te fel verschrikt,
 Ontwaken we aan hun borst en ademen verkwikt.
 De wereld wijkt terug en wemelt uit onze oogen:
 Ze is buiten ons bereik met klatergoud en logen;
 't Baldadig kinderspel, waarmee zij hoont en sart,
 Laat enkel deernis na in ons bevredigd hart;
 Haar glansen zijn getaand, haar dampen zijn geweken:
 De bui gaat ons niet aan, die buiten op moog steken;
 De nevel, die zich pakt en drukkend haar benaauwt,
 Vlekt onzen hemel niet, die even helder blaauwt.
 Wij mogen aan ons hart wat dierbaarst is omvâmen;
 Wij trekken ons geluk in ons gezin te zamen,
 En vinden om ons heen, in echtgenoot en kroost,
 Genot voor elken wensch, voor ieder lijden troost.
 Daar, daar slechts is ons pad, de kring, door ons
 beschreven,

De wereld, die ons draagt, de loopbaan van ons leven;
 Het doel van ons bestaan, ons uitzigt en ons lot:
 Daar, in ons dier gezin, verhoort en ziet ons God!
 Daar rijpt ons elke vrucht, die de aarde geeft te smaken;
 Daar effent zich het pad, waar langs wij d'eindpaal
 naken;

Daar ligt het matte hoofd op dons van liefde zacht:
 Daar is de slaap gerust, ook in den jongsten nacht.

Ja, zegenrijke band, die zielen zamenstrengelt,
 Haar aan 't geluk verkleeft, haar adelt en verengelt!
 Gij zijt van God geknoopt. De prikkel der natuur
 Verdooft, de jeugd verdort, het leven mist zijn vuur:
 Uw weldaad blijft ons, wat verwoest zij of geweken.
 Gij houdt aan de aarde ons vast, als alle banden
 breken.

De plonderzieke tijd, die alles knaagt en sloop,

Trekt u te digter toe, hoe langer gij ons knoopt.
 Gedurig voelt de ziel nog sterker zich omwonden;
 Ze is aan haar dierbaar doel gedurig meer verbonden;
 Met elken verdren tred, waarmee wij grafwaarts gaan,
 Woelt gij u meer in een en haalt u naauwer aan.
 Uw zegen, heilige echt! vervloeit niet in 't ontwellen:
 Den beker van 't genot deedt ge eenmaal overzwellen:
 Uw vlekkelooze hand schonk aan het vuur der min,
 In 't jeugdig hart ontvlamd, de teugen volop in;
 Gij hebt den zomer, gij den middag van ons leven
 Belommerd en gekleurd; de buijen afgedreven,
 En 't liefelijk gebloemt', dat ziel en zin verrukt,
 In onzen hof gekweekt en ons zoo mild geplukt:
 Den winter, op zijn beurt, versiert gij met uw loover;
 Gij strooit ons dorrend pad uw laatste weldaad over,
 En strekt den trouwen staf, waarop, verstramd en stijf,
 De matte grijsheid leunt met moëgewaggeld lijf.
 Nog blijkt het minnend paar, naar 't wachtend graf
 gebogen,
 Elkaar zoo teeder toe met uitgeschemerde oogen,
 En hangt met brekend hart, waar nog de liefde in blaakt,
 Elkaar te meerder aan, nu 't uur van scheiden naakt.
 Nog dankt hun blijde ziel, in zegenrijk herdenken,
 Elkander elke vreugd, die 't leven had te schenken,
 En koos aan 't eind der baan, als weer de togt begon,
 Geen andren reisgezel, zoo zij weer kiezen kon.
 Nog heugt hun elk genot van 't weggesneld verleden:
 Nog staat het vuur haar voor van al zijn hartlijke eeden;
 Nog heugt haar de eerste traan, die hem in de oogen
 blonk,
 Toen zij hem d'eersten zoon, zijn eigen beeldnis, schonk.
 Nog ziet hij voor den geest, in vroeger vreugd verloren,
 Op haar verbleekte wang de maagderozen glore,
 En smaakt den kus nog eens, waarmee haar volle ziel
 Hem 't eerst, in moedervreugd, aan 't hijgend harte viel.
 o, Tot hun jongsten snik, tot dat hun de oogen breken,
 Kleeft nog hun de indruk aan, hun aanzijn nooit
 ontweken;
 Tot in den laatsten slaap, die op hun sponde daalt,
 Is nog elkanders beeld in elken droom gemaald.
 Ifun vrijgelaten geest, bevrijd van 't ijdel sloven,
 Schudt al het wereldsche af, maar draagt dát beeld
 naar boven,
 En drijft, op Gods gelef, met kommerloozen zin,
 Uit lager hemel weg, ten hoogren hemel in.
 o, Zaligt bovenal, wie, in dat uur van scheiden,
 Zijn tol het eerst betaalt en 't eerst verweist van beiden!
 Hij voelt de wonde niet, terwijl hij ligt en slaapt,
 De hier niet heelbre wond, die tot aan 't weerzien gaapt;

Hij heeft geen kreet van smart om vroeger vreugd te
 slaken;
 Hij had alleen het zoet — het bitter niet te smaken;
 Hij heeft geen traan geschreid, die niet werd droog
 gekust;
 Hij weet niet tot wat prijs hij 't eerst van beiden rust!

Dat viel uw trouw te zwaar, door lief noch leed ge-
 schonden,
 Evadne, Iphis kroost, aan Capaneus verbonden!
 Dat viel uw trouw te zwaar, toen gij uw gades lijk
 Van Thebe keeren zaagt in Argos treurend rijk.
 Gij liet den naauwen band, hoe wreed gerekt, niet
 scheuren,
 Maar hieldt hem vast geklemd, al mogt hij grafwaart
 sleuren;
 Gij hingt geen rouwfloers om, tot weduwlijke praal,
 Maar trokt het doodskleed aan bij 't lijk van uw gemaal.
 Neen, neen! weerhou haar niet, verschrikte drom
 van magen!
 Wat eischt ge een zwakke vrouw te zwaar een last te
 dragen?
 Wat roept uw kreet haar weer en bidt haar opzet af,
 Nu zij in 't leven mist, wat zij hervindt in 't graf?
 Neen: midden in de vlam, die 't overschot zal sloopen,
 Strekt zij haar regten uit, zet zij zich de uitkomst open,
 En dringt zich, nevens hem, in dood en leven één,
 Van de eigen echtkoets af naar de eigen houtmijt heen.
 Zij vliegt den stapel op, waaruit de vonken spatten,
 Zij zijgt aan 't ligchaam neer, waar langs de vlam-
 men vatten,
 Zij gilt haar adem uit, die in den vuurgloed smoort,
 En mengt haar asch met hem, aan wien haar ziel be-
 hoort.

God! neig nog eens het oor genadig naar mijn bede!
 Ik bad U rust en vreë: Gij gaaft mij rust en vrede;
 Ik heb om rang noch roem noch blinkend stof en slijk,
 Maar liefde alleen gesmeekt, en werd in liefde rijk.
 'k Heb ieder huislijk heil in 't vol gemoed genoten!
 't Is zalig, hemel! ja: het is uit u gevloten!
 Verga 't ondankbaar hart, dat, minnende en bemind,
 De bron van al zijn vreugd niet in uw liefde vindt!
 Maar 'k heb gebeefd, gebeefd! bij 't onverwacht be-
 seffen
 Hoe wreed zich 't lot vermaakt met ongeneeslijk treffen,
 En zielen, zaam verknocht, verbonden voor altijd,

Als ons eigen deel alleen
Onzen wensch verzaadt,
En geen wereld om ons heen
Meer voor ons bestaat.

Hij is daar, de blijde stond,
Wel ons wenschen waard,
Die mij nergens liever vond
Dan aan eigen haard:

Hij is daar, en vindt mij weer,
Waar de vreugd mij wenkt,
En op nieuw een druppel meer
In mijn beker schenkt:

Hij is daar, en lokt ons uit
Tot den zoeten kout,
Die mijn hart zoo streelend luidt
En zoo bezig houdt.

Vang het aan dan, zet het in,
('t Is uw blijde taak)
't Praatje van ons dier gezin,
Mijn geliefdst vermaak!

o, Wie oor en aandacht trekk',
Boei' met stijl en stem,
Roerend is me ons zoet gesprek,
Boven kracht en klem:

Roerend, als een stille vrees,
Om ons kroost bezwaard,
Heimlijk in ons binnenst rees,
Voor hun lot vervaard:

Roerend, als een blijde hoop,
Die zoo zoet verdicht,
Neerlonkt op hun levensloop
En hun pad verlicht:

Als onze aanblik in 't verschiet
Door de neevlen breekt,
En een toekomst dagen ziet,
Waar ons hart om smeekt:

Roerend, als 't ons innig zegt,
Nadenkt en waardeert,
Wat ons God heeft opgelegd
En van ons begeert:

Als het heimlijk banger slaat,
Van die zorg geprangd,
Maar aan Hem het overlaat,
Wat aan ons niet hangt.

Roerend, als de rouw herleeft,
Aan 't herdenken vast,
Wat ons God ontnomen heeft
Van dien lieven last:

Als we een opgewelden traan,
Die aan 't hart ontschiet,
In elkanders oog zien staan,
Dat naar boven ziet:

Als de smarte zoekt naar lucht
In 't beklemd gemoed . . .
Roerend dan is elke zucht,
Maar ook dan nog zoet.

Zoo vervliegt dat vreedzaam uur,
Altijd wél besteed;
Zoo verdwijnt het op den duur,
Eer ik zelf het weet.

Zoo vervliegt het onverdacht,
Met geen verder doel;
Maar niet vruchtloos doorgebracht
Voor ons dierst gevoel. —

Somtijds, in den schoot der rust,
Die tot peinzen spoort,
Kruipt er, ja, een stille lust
Door mijn aders voort:

Heimlijk, tegen wil en dank,
Stemt een zoete drang,
Als belust op maat en klank,
Mijn gevoel tot zang:

'k Grijp onwillens blad en veer,
Onverhoeds ontgloeid,
En een liedje rolt er neer,
Uit mijn ziel gevloeid.

't Is een liedje, los en ligt,
Zonder vlugt of vond,
Ruw en kunstloos weg gedicht,
Maar toch warm en rond.

't Is een liedje voor ons hart,
Voor ons dier gezin:
Daar toch is mijn vreugd en smart
En mijn wereld in! —

Somtijds, als ik los en vlug
Langs de luitsnaar strijk,
Denk ik aan mijn jeugd terug,
In gezang zoo rijk:

't Hengt mij, dat ik rang noch schat,
 Koningskroon noch staf,
 Voor de lier gewisseld had,
 Die natuur mij gaf.

't Hengt mij — wat het oog verlokkt',
 Wat het hart begeer' —
 Dat geen doel mijn zinnen trok.
 Dan de schim der eer:

Dat een traan mijn oog ontviel,
 Die aan 't hart ontsprong,
 Als de pligt mijn volle ziel
 Tot de koopzorg dwong:

Dat ik, trots den strengen vloek,
 Die mijn lot mij scheen,
 Verzen schreef in 't haatlijk boek,
 Door de cijfers heen.

Dat herdenk ik, dat zoo vaak,
 Dat zoo gaarne, ja,
 Heimlijk met een stil vermaak
 En een glimlach na.

Want nu lokt geen valsche pronk,
 Nu geen schim mij meer,
 Na mij God aan liefde schonk,
 Wat ik mis aan eer:

Nu ik dankbaar elders heen
 Blij en moedig streef,
 En voor uw geluk alleen,
 Lieve panden, leef:

Nu om u mij al het zuur
 Wordt verkeerd in zoet,
 En mij ieder avonduur
 Elken dag vergoedt:

Nu na d'arbeid mij de rust
 Opneemt in haar schoot,
 Waar gij weer mij welkom kust,
 Lieve lotgenoot!

Heloïze aan Abelard.

Abelard en Heloïze leefden in de twaalfde eeuw, en waren twee der uitnemendste personen van hunnen tijd door schoonheid en geleerdheid, maar door niets roemruchtiger dan door hunne ongelukkige liefde. Na het doorworstelen van velerlei jammeren, zonderden zij beiden zich in verschillende kloosters van de wereld af, en wijdten het overschot hunner dagen aan de godsdienst. Eenige jaren na hunne scheiding, kwam Heloïze een brief van Abelard in handen, waarin hij aan een zijner vrienden de treurige geschiedenis zijner rampzalige liefde met treffende kleuren schetste. Dit geschrift ontvlamde op eens den sluimerenden gloed der ongelukkige abdisse, en gaf het aanzijn aan die beruchte brieven, waarin zij haren strijd tusschen drift en deugd, tusschen pligt en neiging, zoo levendig gemaald heeft, en uit welken het dichtstuk van POPE (waarvan ik eene navolging geef) zoo uitmuntend samengetrokken en ontleend is.

Hoe! in dees diepe rust, in de enge cel verholen,
 Waar strenge godsvrucht huist en zielsgepeinzen dolen,
 Waar de afgetrokken geest zich met zijn mijmring
 voedt

Verheft nog hier, o non! zich 't oproer in uw bloed?
 Wie zweept uw zinnen weg van uit dees klooster-
 wanden?

Wie doet weer in uw borst een zondig vuur ontbranden?
 Ja, Heloïze mint, zij mint met de eerste drift,
 En kust op nieuw den naam van Abelards geschrift.

o Dierbre, wreede naam! wat waagt ge 't, mij te
 ontglippen?

Breek nooit de kluister los van mijn gesloten lippen;
 Verberg, bewaar hem diep en slaak hem nooit, mijn
 hart,

Dat met Gods heilig beeld zijn dierbaar beeld verwart!
 Mijn vingren! schrijft hem nooit... o nutteloos ver-
 manen!

Daar staat hij reeds, de naam! wischt weer hem uit,
 mijn tranen!

Vergeefs! het is vergeefs! mijn pligt beveelt te spā:
Mijn muitend hart schrijft voor, mijn vingren schrij-
ven 't na.

Gemuurten, hol en hoog, die in gewelf en nisse
Gebed en boete ontvangt van 't onbevlekt gewisse!
Gij dorpels, uitgehoold van 't onverpoosd gekniel!
Spelonken, die den schrik doet spoken in de ziel!
Bewierookt overschot, bewaakt op onze altaren!
o, Beelden in 't arduin van zoo veel martelaren!
Al moest ik stom, als gij, gevoelloos zijn en kil,
Nog klopt op nieuw dit hart, dat niet versteen wil.
'k Ben nog niet onverdeeld tot 's hemels bruid ver-
heven:

Nog blijft mijn halve ziel aan aardse liefde kleven;
Geen vasten, geen gebed, geen tranen zonder baat,
Beteugelden dien pols, die zoo hardnekkig slaat.

Helaas! ik sloot uw schrift met siddding nauwlijks
open,

Of voelde op nieuw het gif mijn aadren ingeslopen:
Ik zag uw naam, uw naam! mijn lippen nooit ont-
vloed,

Dan met een zucht geslaakt of met een traan besproeid!
Och, ook mijn eigen naam verschrikte mij in 't lezen:
De ellende volgt hem na, als schaduw van zijn wezen!
Mijn oog, dat traan op traan bij elken regel kreet,
Zwierf weer den doolhof rond van al mijn naamloos
leed:

't Zag weer mijn lente, weer mijn liefde, weer mijn
lijden,

En 't eenzaam kloostergraf, de wijkplaats uit het strijden,
Waar niets dan tucht regeert, die naar geen neiging hoort,
En 't edelst in den mensch, de liefde en de eierzucht,
smoort.

Doch schrijf, schrijf alles neer, opdat mijn diepe smarte
Nog eens den weergalm slaak' van uw verzuchtend harte.
De haat en 't nijdig lot liet mij dien wellust vrij,
En wis zal Abelard niet wreeder zijn dan zij.
Nog heb ik tranen, nog! en mag voor 't minst die
spillen;

De liefde wil slechts wat de biechtstoel toch zou willen.
Mijn oog roept geen vermaak, geen vroeger voorregt
weer:

Het kan slechts lezen en slechts weenen, en niets meer.
Welaan dan! deel uw leed, deel al uw ramp mij mede...

Neen, deel niet, stort die uit en overtreft mijn bede!
De hemel schonk het eerst, als afgebeden gift,
Een minnaar of een maagd, in ballingschap, het schrift.
De schrijfkunst leeft en spreekt en ademt voor gelieven:
Hun neiging, hun gevoel, hun hartstogt gloeit in
brieven;

De maagdelijke wensch, die diep verholen zat,
Stroomt, zonder blozen, uit haar boezem op het blad;
En de onbedwongen pen draagt, door de verste luchten,
Van d'Indus tot den Pool, hun zielen en hun zuchten.

Och! argloos in den strik, begunstigde ik uw vlam,
Toen mij een liefde ontstak, die ik voor eerbied nam.
Mijn opgetogen zin, geheel in u verzonken,
Had u een engelenleest, een zweem van God geschonken.
Uw vurig lonkend oog, zoo teer op mij gerigt,
Schoot (dacht mij) stralen uit van zuiver hemelsch licht.
Ik duizelde als gij zongt en alle de engelen hoorden;
De waarheid van Gods woord blonk schooner in uw
woorden. *)

Mijn ligtgeloovig hart beleed uw leer te ras:
Zij wees als dwaling me aan, dat liefde misdrijf was.
't Verlokkend aardsch genot verdoolde op eens mijn
zinnen;

'k Wilde u als engel niet, maar slechts als man beminnen;
En de uitverkoorne schaar, voor mij getaand in gloor,
Liet ik den hemel prijs, dien ik om u verloor.

Hoe dikwijls barstte ik uit, tot huwen aangedrongen:
De wetten zijn gevloekt, die ooit de liefde dwongen
De liefde, wars van 't juk, belacht wie hem besluit,
En klapwiek, eeuwig vrij, de huwlijksketen uit.
Bewierookt zij haar naam, wie ooit die boei wil dragen;
Voor haar moge eer en rang in 't schitterend uitzigt
dagen!

Och, bij een hooger gloed verlokt die glans niet meer:
Wat zijt gij bij de liefde, o droom van rang en eer?
Die god, gesard tot wraak, laat, wie zijn dienst ontwijden,
Door 't hersenschimmig beeld, dat hen bedriegt, kastijden,
En stelt den dwaas te leur, hoe trotsch zijn uitzigt scheen,
Die in de liefde ooit zocht dan de enkele liefde alleen. —
Mogt de oppervorst der aard zich aan mijn voeten
krommen,

Ik sloeg zijn zetel af en al zijn vorstendommen;
'k Wil Cesars purper niet noch echtkoets van satijn:
Uw minnares alleen — niets anders wil ik zijn.

*) Abelard was haar leermeester in de Wijsbegeerte
en de Godgeleerdheid.

Of klinkt die naam te koud? zoek, zoek uit alle namen
Den vurigsten voor mij: ik zal mij dien niet schamen!
o, Zaligheid der ziel, door pligt noch dwang belet,
Als liefde vrijheid is en slechts natuur haar wet!
Dan is de schepping vol van 't voorwerp, dat wij
minnen;

Geen martelend gevoel doorwoelt de borst van binnen;
De onuitgesproken wensch is reeds vooraf voldaan,
En één ondeelbre zucht stroomt weertzijds uit en aan!
Benijd, wie tot dat heil, dien top van heil moog raken!...
Dat lot mogt Abelard en Heloïze smaken.

Helaas, die vreugd was kort en schriklijk duur geboet!
Daar laagst gij, weerloos, naakt, en drijvende in uw bloed...
Waar was ik, groote God! mijn kreet, mijn schrik,
mijn smarte,

Mijn arm had hem ontzet en weggedrukt aan 't harte.
Barbaren! staat! laat af! of treft ook mij, ook mij!
Ik draag de schuld met hem, ik wil de straf als hij!...
o God! ik blijf van schaamté, ik blijf van wanhoop steken:
Mijn tranen, niettemin, mijn roode wangen spreken.

Herinnert ge u dien dag, zoo plechtig en zoo naar,
Toen we ons, in 't stof geknield, verloofden aan 't
altaar?

Herinnert ge u mijn rouw, toen ik, in 't vuur van 't leven,
Der wereld zei vaarwel en nog haar aan bleef kleven?
Ik kuste 't sluitdoek met lippen koud als lood;
De altaren schokten, licht en fakkelglans verschoot;
Naauw kon de hemel zelf zijn zegepraal gelooven;
Al de engelen hoorden d'eed verwonderd aan van boven;
Doeh ik, door 't hoog altaar noch 't heilig kruis ge-
sticht,

Hield de oogen niet naar God, maar slechts naar u gerigt;
Ik liet geen zucht tot Hem, maar dien der liefde hooren,
En, toen ik u verloor, ging alles mij verloren!

Kom met uw lonken, met uw lippen! kom en keer:
Gij kunt met beiden toch nog toovren als weleer.
'k Wil zwoegen aan uw borst, nog ééns van liefde
dronken;

'k Wil nog het zoet venijn ééns drinken uit uw lonken...
En als ik aámloos zwijm en in uw armen hijg,
Geef, geef mij wat gij kunt en... maar ik bloos, ik zwijg.

Waar dwaalde ik zinloos heen? sluit, sluit mij de oogen
open!

Leer me andre vreugde zien en hoogren wellust hopen;
Ontsluier mij den glans van 's hemels volst genot,
En maak dat Abelard zijn plaata ontruime aan God.

Kom! zie ten minste rond of niet uw schapen dolen;
't Zijn panden, u betrouwd, en kinders, u bevolen:
Ze ontvloden 't aardisch gewoel in 's levens eerst getij,
En volgden Abelard in 't holst der woesteni.
Gij trokt de zuilen op van dees gewijde wanden, *)
En 't paradijs ontlook uit rotsen en uit zanden.
Geen diep bedrukte wees zag hier zijns vaders erf
Verkwisten aan 't altaar in pracht van goud en verw;
Geen afgeleefde vrek, die aan zijn ziel ging denken,
Kocht hier den hemel om met zilvren beeldgeschenken;
Maar de onbeladen wand en 't onversierde koor
Laat d'opgestegen zang tot aan Gods zetel door.

Och, toen gij nog dit oord, waarin wij biddend
waken —

Die bogen, trotsch van bouw, betorend op de daken,
Die gangen, diep en doodsch, waar nooit een heldre dag,
Door 't looden venster heen, in 't hol gewelfsel zag —
Och, toen gij met uw blik deze eenzaamheid bestraalde,
Toen blonk voor ons de zon, die nooit verschoot of
daalde;

Maar nu is alles droef, naargeestig en verbleekt;
Ons kwijnend oog getuigt wat aller ziel u smeekt...
Kom! keer op aller kreet: uw kudde roept haar herder:
Mijn deernis bidt voor haar, mijn liefde dringt niet
verder...

Neen, neen! onnutte mom! wat aller wensch ook zij,
Kom, broeder! vader! vriend! kom enkel hier om mij!
Kom uw vriendin, uw kind, uw zuster hier beschermen,
Of, schiet haar kreet te kort... hoor uw geliefde kermen!

Het donker pijnboom-woud, dat gindsche rotsen dekt,
En worstelt met d'orkaan, wanneer het zwerk betreft;
De watersprongen, die zich kronkelen door de dalen;
De grotten, die 't geruisch van elke bron herhalen;
Het stervend togkje, dat in de elzentoppen woelt;
Het kabblend meir, dat op zijn keijen knaagt en spoelt...
Och, niets van dat tooneel, zoo rijk voor ziel en zinnen,
Betoovert meer mijn oog noch streelt mijn hart van
binnen;

Zwaarmoedigheid alleen, in aaklig zwart gehuld,
Heeft ieder bosch bezet en elke grot vervuld;
Zij klimt de graven uit, waarop wij knielend weenen,
En spreidt de rust des doods stilzwijgend om zich henen;

*) Abelard was de stichter van dit klooster.

Haar aanschijn drukt den rouw op de uitgezochteste
streek;

Zij vlekhet lagchend groen en maakt de bloemen bleek;
Zij doet het stortend nat met woester branding koken,
En enkel angst en schrik in 't holst der bosschen
spoken.

Hier zucht ik, nogtans hier, zoo lang mijn adem gaat.
o, Duurbetaalde prijs, waarop me uw liefde staat!
Hier breekt alleen de dood de ketens, die mij prangen,
En nog mijn zielloos lijk blijft eindelijk hier gevangen!
Hier laat ik lief en leed, en al wat mijner was,
Tot eindelijk zich mijn stof mag mengen met uwe asch.

Hou op! waarheen? waarheen? Ontrouwe bruid des
Heeren,

Die 't hart van aardsche vlam inwendig voelt verteren! ..
o God! sta bij, sta bij!.. van waar die beë, boelin!
Stort haar de godsvrucht, of de wanhoop haar u in?
Hier, waar de kuischheid schuilt, bevrozen tot in de aren,
Hier stookt de liefde, o God, zijn vuur op uw altaren!
Geveinsd is elke traan, die aan mijn oog ontschiet:
k Betreur mijn minnaar, maar mijn misdrijf, hemel! niet.
Ik peins mijn zonde na en — voel mijn lust ontwakten;
Ik boet het oud genot en wil het nieuwe smaken;
'k Streck de armen naar omhoog, van diep berouw
vervuld,

'k Herdenk aan Abelard en — zegen al mijn schuld! ..
Och, in wat school der ramp gelieven ooit verkeerden,
't Vergeten van elkaar is 't moeilijkst dat zij leerden!
Hoe zwijgt mijn hartstogt stil, zoo lang mijn hart wil
slaan?

Hoe bid ik de euvlen af en d'euveldader aan?
Hoe 't voorwerp van mijn drift te scheiden van mijn
driften?

Hoe 't martelend berouw van 't minnewee te schiften?
o, Nooit volvoerde taak, te pijnlijk en te wreed
Voor harten, zoo verscheurd, zoo week als 't mijn
gekneed!

Och, eer ik in dien strijd mijn zielrust mogt herwinnen,
Wat zou ik worstlen! nu weer haten, dan weer minnen,
Herroepen, wederstaan, versmelten in gewezen,
Verzaken... alles, ja! maar niets vergeten, neen!

Doch, hemel! toon uw magt: wat let u me aan te
randen?

Verheer mijn muitend hart en kluister 't in uw banden.
Kom, Abelard, kom hier, opdat uw hulp mij te eer'

Natuur beteglen doe en u verloochnen leer';
Kom, doe des Heilands beeld door heel mijn aanzijn
stroomen:

God is het, God-alleen, die in uw plaats mag komen.

o, Zalig is het deel der kuische non, voorwaar!
Zij is der wereld vreemd, gelijk de wereld haar.
Elke ochtend lacht haar aan met altoos diepen vrede;
Haar wenschen zijn vervuld, verhoord is elke bede;
Een schuldelooze rust verpoost haar vrome vlijt;
De ontwaking en de slaap verschijnt haar op den tijd
Haar lusten zijn niet snood, haar driften niet ontuchtig,
Maar rein is elke traan en iedre zucht godvruchtig.
Haar zorgende engel waakt en kleedt haar droom in
't goud:

Gods ongeschapen glans wordt aan haar blik vertrouwd;
De roos van Edens hof staat voor haar oog te kleuren;
Des Serafs vleugel klapt en drupt van ambergeuren;
Haar hemelbruigom naakt en reikt den trouwring aan;
Zij hoort het zalig koor de feestcimbale slaan;
Zij zweeft de reijen rond, die haar als bruid ontvangen,
En smelt van weelde weeg, in 't luistren naar hun
zangen!

Och, mijn verdoolde geest haalt andre droomen in!
Onheiliger genot verlokt mijn aardschen zin!
Zoo ras de nacht genaakt en daalt op mijn ellende,
Verschijnt gij aan mijn oog, zoo als ik eens u kende!
't Geweten valt in slaap, natuur ontwaakt, herleeft,
En zet mijn ziel in vlam, die aan uw schaduw kleeft.
o Nachten, mij zoo zoet en mij zoo zeer te duchten! ...
Hoe zalig is de smaak van de ons verboden vruchten!
De helsche vijand stookt, en lacht mijn weerstand uit
En heult met elke drift, die in mijn binnenst muit.
Ik zie, ik hoor u aan; ik voel uw lippen kussen,
En reik u de armen toe en prang uw schim er tus-
schen...

'k Ontwaak: ik hoor niets meer, ik zie niets langer, neen!
De schim, zoo wreed als gij, vlugt onmeêdoogend heen;
Ik roep haar luidkeels na... zij wil zich niet erbarmen...
Helaas, ik grijp in 't rond en vat de lucht in de armen! ..
'k Sluit willens weer het oog en wacht op nieuw
den droom:

Keer, keer! geliefd bedrog, en dierbaar spooksel, koom!
Het komt! ik zie u weer... Nu zwerven wij en dolen,
Al krijtende om ons lot, langs klippen heen en holen.
Een grijze bouwval dreigt, begroeid met rag en ruigt';

Een steile steenrots klimt, die naar een afgrond buigt:
Zij schokt: gij vliegt haar op en schijnt mij toe te
wuiven:

De donder rolt, de orkaan barst los, de golven stuiven...
Ik gil, spring op, ontwaak... Och, magtloos zink ik neer,
En vind met al mijn smart me op 't eenzaam rustbed
weer!

Het noodlot liet aan u, verstorven reeds van harte,
Bewustheid noch gevoel van aardsche vreugd en smarte;
Uw leven, stil en doodsch, in rust noch loop gestoord,
Kruipt met bevrozen bloed en dragen polsslag voort:
't Is als een loome beek, die niet meer weet te stroomen;
't Is als de diepe slaap eens afgeleefden vromen,
Die, voor de wereld dood, en voor zijn schuld gekwijt,
Reeds in den hemel woont, gezaligd vóór den tijd.

Kom, Abelard! kom hier! wat laat ge u langer nooden?
Vrees niets! de toorts der liefde ontvlamt niet voor
de dooden.

't Gevoel ontweek uw borst, de godsvrucht nam haar in:
Koud werd gij, koud als ijs... ik, ik-alleen nog min!
Helaas, onnutte vlam, die flaauwen wilt noch wijken!
De grafamp is uw beeld, die niets beschijnt dan lijken.

't Verleden blijft mij bij, waarheen ik staar of ga,
Waarheen ik vlucht of schuil, uw beeldnis tijt mij na.
Zij wacht in 't bosch mij op en volgt mij naar de
altaren!

Zij maalt zich voor mijn oog op Gods gewijde blaren;
Zij rooft mijn aandacht weg in 't lezen van 't getij;
Gedurig dringt dat beeld zich tusschen God en mij;
't Ontsticht mij in de biecht, bij 't priesterlijk vermanen;
Mijn rozenkrans is nat van mijn verliefde tranen!

De wierookgeur stijge op en klimm' langs welf en
boog,

Het rollend orgel dreune en voer' de ziel omhoog...
Een enkele zucht tot u... en alles duizelt henen;
Altaar en mis en koor en tempel is verdwenen;
Mijn ongebonden ziel vliegt weer in vuur en vlam,
Terwijl Gods priester knielt voor 't vlekkelooze lam!

Kom! neem het tijdstip waar, terwijl ik, neergebogen,
Gekniel en bevend bid met vroom bekreten oogen;
Terwijl mijn wroegend hart van diep berouw verkwijnt,

En Gods genade ontwaakt en mij in gunst beschijnt.
Kom hier dan, zoo gij durft, met al uw tooverlonken;
Betwist mijn ziel aan God, dien zij wordt weerge-
schonken;

Boei weer mijn zinnen vast aan uw te schoone leest;
Wisch ieder heilig beeld, dat oprijst in mijn geest;
Dring Gods gená terug, die neerdaalt op mijn beden;
Ontweldig mij 't berouw en logenstraf mijn eeden;
Scheur me uit den hemel weg, dien ik werd ingewijd,
En steun den helschen geest, die mij aan God benijdt!

Neen, vlugt voor eeuwig! vlugt, zoo ver gij voort
kunt komen!

Rijst, Alpen! tusschen ons! bruist tusschen ons, o
stroomen!

Neen, Abelard! kom niet, schrijf niet, denk niet aan mij,
Noch voel niet ééne smart van alle, die ik lij.

'k Ontsla u, laat mij los; ik draag mijn lot gelaten;
Verzaak mij, zweer mij af, ja (kunt gij 't) leer mij haten.
Ontvlugt mij, zoete droom! breek, schoone waterbel!
Geliefd geheugen, wijk! en, dierbaar beeld, vaarwel!

Kom, eeuwig blanke deugd! ontsluij mij uw waarde;
Vergetelheid, daal neer, verstomp mijn geest voor de
aarde;

Kom, altoos blijde hoop, die ons ten hemel leidt!
Kom, goddelijk geloof, vervroegde zaligheid!
Ik strek u de armen toe! komt, komt in gunst genaken,
En dompelt me in de rust, die ik nog nooit mogt smaken.

Hier lig ik in mijn cel, van hulp en heul ontbloot,
Aan 't wachtend graf geleund en nabuur van den dood;
Hier fluistert mij een stem uit elken storm in de ooren...
Ja, de echo niet alleen laat zich in 't welsel hooren:
Laatst, toen ik 's nachts het licht bewaken zou in
't koor,

Drong zich een dof geluid de gindsche zerken door:
"Kom, zuster!" zei de stem, of scheen ze althans te
zeggen:

"Kom, zuster! hier is plaats: kom u ter ruste leggen.
'k Heb ook geweend als gij, tot dat ik grafwaarts ging,
Toen een slavin der liefde en nu een hemelling!
Hier knaagt geen vlamvend gift aan 't ingesluiwerd
harte;

Hier schreit de liefde nooit, hier huisvest nooit de smarte;
Hier breekt de doodsangst af, die ons op aard vervult,
Want God, en niet de mensch, beoordeelt hier de schuld."

Ik kom, ik kom tot u! — Stemt, englen! stemt
uw galmen!

o Paradijsroos, bloei! en groent, gewijde palmen!
 Ginds wil ik, ginder heen, naar de ongestoorde rust,
 Waar ook de zondaar gloeit van onverboden lust.
 Kom, Abelard! kom hier en help mij derwaarts rijden;
 Kom mij de laatste dienst in 't uur des doods bewijzen;
 Kom, als mijn blik verflaauwt en 't veege ligchaam beeft,
 En vang mijn vlotte ziel, die op mijn adem zweeft.
 Neen — treë met achtbren tred in 't priesterkleed
 mij tegen;

Draag mij de waskaars aan, geef mij den laatsten zegen;
 Toon mij het heilig kruis, van Christus bloed gekleurd;
 Leer mij — en leer van mij te sterven, op uw beurt.
 Kom hier! schouw dan mij aan, mij, al uw lust voor-
 dezen;

Zie Heloïze weer... 't zal dán geen misdaad wezen!
 Zie hoe de laatste sprank haar brekend oog ontvliedt,
 Zie hoe haar flauwend rood door 't angstig zweet ver-
 schiet;

Zie hoe haar pols verdwijnt, haar hart bezwijmt van
 binnen,

Tot dat zij snikt en sterft... en u niet meer kan minnen!
 o Dood, gestrengte les, die 't hart te laat ontvangt!
 Wat is de sterv'ling dwaas, die aan een sterv'ling hangt!

Als eindelijk ook de tijd u de oogen digt zal drukken,
 (Die bronnen van mijn vreugd en al mijn ongelukken!)
 Dan zij uw doodslaap zoet, dan zij uw uitgang zacht:
 Uw opvaart zij geleid door 's hemels engelenwacht,
 Tot daar u 't zalig koor in heerlijkheid omschijne!
 En met een liefde omhelz'... zoo teeder als de mijne!

Eens dekk' het eigen graf ons beider asch en naam:
 't Vereenig' voor altoos mijn liefde met uw faam!
 En als, na jaren tijds, sinds wij ten hemel stegen,
 Sinds al mijn smart vervloog en al mijn driften zwegden,
 Een teederlievend paar, dat van ons lijden weet,
 De watersprongen naakt van 't eenzaam Paracleet, *)
 Dan zal een stille traan, die biggelt uit hun oogen,
 Nog druppelen op ons graf, waarbij zij nederbogen,
 Terwijl hun boezem snikt, indachtig aan ons wee:
 „Och, minnen wij toch nooit zoo treurig als die twee!”

Wanneer 't Hozanna dreunt door deze kerkgewelven,
 Als brood en wijn verkeert in Christus ligchaam zelve,
 Dan nog, als alles knielt, en 't neergebukt gezigt
 Mogt staren op de plaats waar onze grafsteen ligt,

*) Dit was de naam van haar klooster.

Dan nog ontglipt het oog, terwijl al de engelen beven,
 Een menschelijke traan, dien God het zal vergeven.
 En zoo het noodlot wil, dat ooit in laaten tijd
 Een dichter zal bestaan, die al mijn foltring lijdt,
 Die 't voorwerp van zijn gloed zich deerlijk zag ont-
 scheuren,

Die, levenslang gedoemd in eenzaamheid te treuren,
 Zoo hopeloos bemint, zoo vurig als ik min...
 Hij stell' den droeven zang van onzen rampspoed in!
 Zijn wel getroffen toon zal nog me in 't graf doordringen...
 Wie meest mijn smart gevoelt, zal haar het best bezingen.

De echtscheiding.

Niet steeds is de liefde bestendig van duur,
 Hoe snel zij den boezem deed jagen;
 Zij bluscht wel somwijlen ontijdig haar vuur,
 Hoe hel zij de vonk had geslagen;
 En strikt zij haar bloemen weer los van het paar,
 Dan tilt het, o jammer! zijn keten zoo zwaar,
 En kan die welras niet meer dragen.

Dat leed was het lot van Lorenzo weleer,
 Het lot van Lenore voordezen:
 Hen knelde de keten, o jammer! zoo zeer,
 Waartoe zij zich voelden verwezen.
 De rozen verbleekten, verdorden alreë;
 De doren deed beiden den boezem zoo wee:
 De wond wou niet langer genezen.

„Och,” zuchtte Lorenzo, zijn kind aan zijn hart,
 Zoo diep met den vader bewogen:
 „Och, lieve, vergoed en vergeld eens mijn smart:
 Geen ander zal 't immer vermogen!
 God geef' het en gun mij dien troost in mijn rouw!
 Gelijk' nooit uw harte naar 't harte der vrouw,
 Wier borsten u hebben gezogen.”

„Helaas,” kreet Lenore, van smart en van spijt
 Gegriefd en verbitterd van zinnen:
 „Och, kind, dat zoo vroeg en zoo droef met mij krijt!
 Blijf altoos uw moeder beminnen:
 Al staan u ook de oogjes zoo zwart en zoo hel,
 Al lijkt gij uw vader van trekken zoo wel,
 Gelijk hem toch nimmer van binnen.”

Zoo sarden ze elkander, verhit op elkaar,
 En zaten neerslagtig te treuren;
 Zoo tilden zij beiden hun keten zoo zwaar,
 En lieten hun bloemen verkleuren;
 Zoo reten zij beiden den boezem zich stuk,
 En morden en wrokten, en vloekten hun juk,
 En wilden niet langer het beuren.

„Kom meê,” riep Lorenzo, „kom meê dan, o vrouw!
 Ginds is weer de regter gezeten:
 Verscheur' hij nog heden die haatlijke trouw,
 Verbreek' hij voor eeuwig die keten!” —
 „Kom meê dan!” hernam zij, en ging waar hij toog,
 En wischte nog eerst zich een traan uit het oog,
 Zoo rood en zoo bitter bekreten.

„Hier hebt gij,” dus sprak hij, „o regter! ons weer
 Na zeven rampzalige jaren;
 Nu doen ons, o jammer! de kluisters zoo zeer
 Hoe streelend en zacht zij eens waren.
 Gij hebt hier, o regter, die banden gelegd,
 Verbreek nu ook weder dien haatlijken echt
 Hij liet ons geen bloemen vergaren.”

„Hier leg ik,” zoo sprak zij, „den trouwring weer af,”
 En hield hem kloekmoedig geheven:
 „o Regter, verkort ons, verligt ons de straf,
 Te lang en te zwaar voor ons leven!
 Verbreek hier die keten, te knellend gesmeed;
 Herneem hier, Lorenzo! uw ring en uw eêd:
 Hier hebt gij mij beiden gegeven.”

„o Regter,” hernam hij, „gij ziet het en hoort,
 Zij stemt zoo van harte mij mede;
 Ontsla ons, verlos haar, hergeef mij mijn woord:
 Wij slaken, wij beiden, die bede.
 Ik deel hier met haar wat de hemel mij gaf;
 Zij sta maar mijn kind en niets anders mij af,
 En trekk' zij dan elders in vrede!”

„Bewaar ons, o hemel!” zoo kreet zij ontzet,
 En wierp op de knieën zich neder:
 „Zoo wreed is geen schepsel, geen regter, geen wet,
 Of tijgers zijn zeker niet wreeder!
 Ik vraag om zijn goud, om zijn goed hem niet, neen!
 Ik wil maar mijn kind en mijn kind maar alleen,
 En zie hij dan nimmer mij weder!”

„o Regter,” hernam hij, „bij God, die ons ziet!
 Die gruwel zal nimmer gelukken:
 Ik bad om dat kind hem zoo vurig toch niet,
 Om 't laf mij te laten ontrukken!

Ik, ik drukte 't eerst het een kus op den mond:
 Eens zal het, o regter, in treuriger stond,
 Het laatst op den mijnen dien drukken!”

„o Regter,” zoo kreet zij, „aanschouw hoe ik lij,
 En laat mij uw deernis niet derven;
 Verwijs naar woestijnen en rotsen mij vrij,
 Maar laat met mijn kind mij er zwerven.
 Mijn regten, o regter! zijn teeder van aard:
 Ik heb het met wee en met smarte gebaard:
 Och, laat in zijn armen mij sterven!”

„o Regter,” hernam hij, „ik zwoer in mijn vreugd,
 Zoo ras mij dat kind werd geboren:
 Ik breng het, o hemel, tot eer en tot deugd!
 Dat heb ik, o regter! gezworen.
 Die eed was zoo innig, zoo vurig, zoo dier!
 Ik staaf en hernieuw en herhaal u dien hier:
 Mijn kind zal geen ander behooren!”

„o Regter,” zoo kreet zij, en kroop voor zijn stoel:
 „God zou het op u eens verhalen!
 Versmoor niet de stem van uw menschlijk gevoel:
 Haar inspraak kan nimmer doen dwalen.
 Mijn kind is mijn hoop en mijn heul en mijn troost!
 Ontscheur aan geen moeder, o regter! haar kroost:
 Ik zou met den dood het betalen!”

„o Regter,” hernam hij, „ontsluit gij haar oog,
 Verlicht haar, verstrekk haar ten rader;
 Al drijft zij haar rouw en haar regten zoo hoog,
 Mijn kind blijft niet minder mij nader.
 Een dochter, voorzeker, behield zij met regt:
 Een zoon is de vrucht en de troost van mijn echt:
 De zonen behooren den vader.”

„o Regter,” zoo kreet zij, „mijn kind is mijn kind:
 Ik heb het gebaard en gezogen;
 „Ik heb het getroeteld, gekoesterd, bemind,
 Bemind als het licht van mijn oogen.
 Mijn zoon is mijn kind en mijn kind is mijn bloed...
 Ik kruip u, o regter, wanhopig te voet:
 Och, wees met mijn jammer bewogen!” —

Toen droogde de regter een traan van zijn wang,
 Maar wist niet een woord te verzinnen;
 Toen sloop daar een knaapje, zoo bloed en zoo bang,
 De regtzaal al bevende binnen;
 Het knielde ter neder en snikte zoo luid,
 En stak wel de lipjes tot spreken vooruit,
 Maar dorst niet en kon niet beginnen.

„o Knaap,” sprak de regter, en deed zich geweld:
 „Gij moogt hier, gij moet hier beslissen;
 Verklaar wien van beiden gij 't liefste verzelt,
 Wien 't liefste van beiden wilt missen.
 Uw vader, uw moeder bemint u zoo zeer:
 Wien mint gij van beiden nu minder of meer?...
 Maar poog eerst uw traantjes te wisschen.”

„o Regter,” zoo nokte, zoo snikte het kind,
 „U wil ik, u neem ik tot hoeder:
 Zijn beiden zoo wreed en vergramd en verblind,
 Wees gij mij onnoosle toch goeder.
 Och, hoor mij: ik smeek u, ik schrei van verdriet;
 Verhoor niet hun bede: zij meenen die niet...
 Och, laat mij mijn vader en moeder.”

„Verkies!” riep de regter, met dringender stem:
 „Van wien zijt gij willens te scheiden?”
 „Van hem noch van haar noch van haar noch van hem!”
 Zoo kreet het en greep zich aan beiden.
 „Van hem noch van haar!” voer het voort in zijn smart,
 En knelde zijn vader en moeder aan 't hart,
 Die stonden, en zwegen, en schreiden.

Toen greep het de moeder op eens bij de hand
 En troonde zoo lokkend haar mede;
 Toen trok het den vader al voort bij zijn pand
 En won al gedurig een schrede;
 Het bragt hen al digter en digter tot een,
 En sloeg reeds zijn armpjes om beiden hen heen,
 En dwong hen nog eens tot een trede.

Toen schoof het hun handen zoo zacht in elkaar
 En klemde die vast met zijn kussen;
 Toen zag het en lonkte naar hem en naar haar
 En zocht maar hun wrevel te sussen.
 Het hief naar den regter zoo smeekend het oog,
 En tilde zijn handjes zoo roerend omhoog,
 En bad zoo inwendig intusschen.

Toen stonden daar beiden, de handen in een,
 En 't hoofd op den boezem gebogen;
 Toen blikten zij beiden ter zijde zich heen,
 En zagen elkander in de oogen.
 Toen voelde Lorenzo zijn boezem zoo slaan,
 En prangde zoo teeder Lenore daar aan,
 Op eens in zijn armen gevlogen.

„Neen, neen!” borst hij los, in vervoering en vuur,
 En liet zijn verrukking hem leiden:
 „k Verstok mij niet wreed voor den kreet der natuur:
 Ons kind behoort eeuwig ons beiden!

o Vrouw, die dat kind mij gebaard hebt met smart,
 Herneem weer uw regt en uw plaats in mijn hart:
 De dood maar alleen zal ons scheiden.”

Toen gaf hij den trouwring, tot pand van zijn eed,
 Op nieuw haar zoo plegtig als teeder;
 Toen wierp zij, tot smeltens geroerd en gekneed,
 Nog eens aan zijn boezem zich neder;
 Toen greep hij zijn zoon bij zijn vrouw aan zijn borst,
 En hield hem verrukt op den schouder getsorcht,
 En keerde met beiden toen weder.

De vadersnaam.

Neen, dien achtbren naam mij nooit
 Tot den beuzelklank verplooid,
 Dien de hoogmoed, in verblindings,
 Uitdacht als zijn lafste vinding!
 Neen, o neen! zegt, onverbloemd,
 Kindren, wat uw hart mij noemt;
 Wat mij God, in dank geprezen,
 Op mijn stil gebed deed wezen,
 En geen spraak, in al haar praal,
 Schooner uitdrukt dan uw taal.

Leëg voor 't onverwijfd gehoor,
 Walgt dat week geluid mijn oor,
 En mijn hart verzet bestendig
 Tegen d'onzin zich inwendig;
 't Is voor beuzelvonden koel;
 't Heeft voor wanklank geen gevoel;
 't Wordt door trotschheid niet bewogen
 Dan tot schamper mededoogen.
 Dwaze, zucht ik, als gij zijt,
 Die uzelv' zoo streng kastijdt,
 En uw kroost, voor al uw waken,
 Nooit den zoeten naam hoort slaken,
 Dien, al beedlend om een beet,
 De arme schootijer nog in 't leed,
 In al 't jammer, hem beschoren,
 Van zijn barvoets kind mag hooren,
 Dat, met hem tot smaad gedoemd,
 Toch den beedlaar VADER noemt.

o, Dat klinkt mij schoon en zoet;
 Dat ontroert mij in 't gemoed,

Als ik van de kinderlippen
 d'Onvervreemden naam hoor glippen,
 Die mij last en leed vergoedt.
 Dan gevoel ik 't hart verrukken
 En ontgloed in voller dank,
 Bij 't beseffen wat die klank,
 Wat die eernaam uit mag drukken!
 Als mijn blij en bloeiend kroost,
 Aan mijn ziel zoo na verbonden,
 Mij teerhartig streelt en koost,
 Zonder hulp van vreemde vonden;
 Als 't mij aanspreekt met den naam,
 Dien het God, als hoogstverheven',
 Met de kleene handjes zaam,
 In 't volmaaktst gebed leert geven...
 o, Dan zwelt mij 't hart omhoog,
 Van mijn rang zoo diep doordrongen,
 En een traan besproeit mijn oog,
 Aan het vol gemoed ontsprongen;
 Dan beklag ik diep uw waan,
 Trotschaards, om uw rang te stijven,
 Met een leëgen klank voldaan,
 Die het hart zoo koud laat blijven.
 IJden, die u blind vergeet,
 Door te driest een geest bezeten!
 Zegt het, schaamt gij u te heeten,
 Wat natuur u worden deed?
 Wormen, in het stof hoovaardig,
 Die den kop zoo stout verhoogt!
 Is dan u de naam onwaardig,
 Daar gij God meê noemen moogt?

Ver van mij die beuzelvond,
 Op zoo dwaas een waan gegrond,
 Dien ik duur het nietig pralen
 Met mijn eernaam zou betalen!
 Schamel tooisel, ver van mij,
 Kinderpronk der hoovaardij!
 Laat wien 't lust uw glimp behagen:
 Ik wil rijker siersel dragen,
 Van uw valschen opschik vrij!
 Neen, van God gebeden panden,
 Schei' geen hoogmoed mij zoo laf,
 Tergend, van mijn mindren af,
 Waar natuur aan alle standen
 De eigen pligten, de eigen banden,
 d'Eigen rang en regten gaf.
 Laat hem vrij en luid-op hooren,
 d'Onvervalschten, reinen toon,
 Zoo aandoenlijk in mijne ooren,
 Voor mijn ziel zoo roerend schoon!
 Laat het hooren, laat het weten,
 Dat ik 's hemels gunst erken,

Kindren, dat ik vader ben;
 Dat ik trotsch ben, dat te heeten!
 Dat voor mij, voor mijn gevoel,
 Nooit die naam van eer en zegen
 Wordt verbasterd, laf en koel,
 Zonder heiligschennisplegen;
 Dat hij God in 't aanzigt smaadt,
 Die, beschaamd zijn rang te noemen,
 Voor de menschen wil verbloemen,
 Wat Gods gunst hem wezen laat;
 Dat hij hoog op prijs moet stellen
 Wat hem waan en weelde maakt,
 Maar hem 't harte niet moet zwellen
 Van den zegen, dien hij smaakt; —
 Dat hij d'eerrang niet moet tellen,
 Die den naam er van verzaakt.

Aanblik op de Noordzee.

(1810.)

Ja, 'k ruk mij schaamrood af van Neerlands laatste
 puinen,
 En zoek voor 't hijgend hart verademing in 't wee;
 Ja, 'k dwaal de toppen langs van Katwijks grijze duinen
 En staar uw wentling aan, o zee!
 Is 't waarheid? rolt gij nog de golven,
 Die Neerland in den schoot bedolven,
 Hoogmoedig op haar dragt, uw wijde kolken rond?
 Bespoelt gij nog met de eigen baren,
 Met de eigen kracht, na zoo veel jaren,
 Na zoo veel jammren, d'eigen grond?

Vlugt, bruis voor eeuwig weg van Neerlands dorre
 zanden,
 En tuig niet van den smaad, die haar te diep verneert.
 Wat klotst gij af en aan langs haar vergeten stranden,
 Als of er niets ware omgekeerd?
 Vloei heen, spoel voort naar blijder zoomen!
 Breng elders cijns en dienst van uw ontruimde stroomen,
 Die ge, eenzaam en onnut, langs Neerlands kusten drijft;
 Laat elders heen uw golven jagen,
 Die tergend aan onze oevers vragen,
 Waar Neerlands trotsche wimpel blijft?

Neen, vruchtloos hem gezocht op uw onmeetbre waatren!
 Het ijdel spookt hen rond, zoo diep ik d'aanblik boor.

Neen, 'k hoor geen afscheidsgroet, ik hoor geen welkom
schaatren:

Het ruischen van uw vloed is alles wat ik hoor.

Slechts ginder zwalpt, langs bank en platen,

Een visscher om, verzeild, verlaten,

Verhavend, rank van kiel, verscheurd van tuig en want;
Hij zwalpt om slecht gewin, waar vloed en vlaag hem
zweepen,

En schetst, van heul ontzet, van 't noodweer aangegrepen,
't Rampzalig beeld van Nederland.

Ja, treurig blik mij 't aan, zoo ver zich de oogen wagen:

De bange rust des doods zweeft langs uw ruimte heen;

Ja, de adem van 't verderf zucht in de ontboeide vlagen:

De schrik bezielt uw stilte alleen.

Is 't hier, waar de onafzienbre vloten

De koopren keel met klem ontsloten

En donderden Euroop den wil van Neerland voor?

Is 't hier — waar nu de ontvolkte kusten

Slechts door d'orkaan zich zien ontrusten,

Dien mij de zeezeeuw schreeuwt in 't oor?

Is 't hier, waar, 't oude pleit beslecht werd en voldongen,

Het pleit, dat de aarde in twijfel hield,

Of Neerland zinken moest, door vreemd geweld ge-
dwongen,

Dan of de wereld boog, voor 't wonder neergeknield?

Is 't hier, waar, uit den schoot der plassen,

De zegewimpel rees, in 's vijands bloed gewasschen,

Die vlood met zijn gestreken vlag,

Terwijl, bij 't luid triomfied-slaken,

's Verwinnaars juichend oog op Neerlands tempeldaken

De vreugdevanen waajen zag?

Daar, daar, waar ginds die neevlen dwalen

En 't luchtruim op de golven rust,

Daar, daar verzonk de Brit, die schand voor buit kwam
halen,

In 't aanzien van zijn eigen kust.

Daar dwong hem Tromp zijn lekke schepen

Ontakeld weer naar huis te slepen,

Met wanhoop en met spijt bevracht;

Terwijl, in 't zegevierend tergen,

De held, voor 't oog der Britsche bergen,

Ons Hollands koopvloot binnen bragt!

Daar, daar, aan de eigenste overzijde,

Die zich verliest in mist en schuim,

Daar daagde Ruiters kreet den trotschaard op ten strijde

Die in zijn dokken school en wegbleef van het ruim.

Daar scheurde hij de Britsche keten,

Als slagboom voor zijn boeg gesmeten,
Aan gruis en spaanders los in zijn onstuitbre vaart,
En deed den Theems en de oeverzanden
Van 't vuur uit Karels wrakken branden,
En maakte Chattams naam tot Englands spijt vermaard.

Ginds, ginds, waar Vlaandrens banken drijven
En de open zee de Schelde drenkt,
Ginds leerde Spanjes vlag uit Neerlands zog te blijven,
Terwijl Medina kromp, aan 't Zeeuwsche vuur ge-
zengd.

Ginds leerden de ongetemde Geuzen

Kastieljes koppen weeker kneuzen,

En sloopten Cadix waterbouw;

Zij spelden reeds de verste reeën

Dat Neerland, uit het hart der zeeën,

Des aardrijks heerschers teuglen zou.

Ginds, ginder, waar de Noorderbaren
Zich werpen aan haar grenspaal neer,
Germanjes kust voorbij en Jutland omgevaren;
Verdrinken in het Baltiesch meir:
Ginds, ginder, stuitte Neerlands degen
Den ruwen Zweed in 't onregplegen,
En gaf den zwakken Deen zijn afgewoekerd deel;
Ginds stilde Neerlands wenk, aan Seelands woeste
boorden,
De stormen van 't onstuimig Noorden
En brak de slaafsche Sond de kluister van de keel.

Hier, hier, in 't aanzien dezer stranden,
Hier, waar ik mijmrend staar en rondblik langs den
vloed,

Ook hier sloeg Neerlands leeuw de tanden

Den luipaard diep in 't gistig bloed.

Ook hier, van weerszij aangeschonden,

Werd de oude worstling weer begonnen

En de overjaarde wrok op weerszijds staal gestuit;

Ook hier, hier zonk, in 't razend kampen,

De zeeleeuw neer in vuur en dampen,

Maar hief er, ongezend, het moedig hoofd weer uit.

Hier, hier, waar Gal en Brit verschenen,
Hier, waar hun hoogmoed zwoer, dat Neerland zou
vergaan,

Hier sloeg zich nog haar vuist door beider wapens henen

En streek Brittanjes vlag en Frankrijks relievaan.

Hier dook voor onvolwassen krachten

De keur der trotschste koningsmagten,

En brak haar krijgslied af met krijtend rouwmisbaar;

Hier leerden, hier Europaas vorsten,

Die Neerland reeds verdeelen dorsten,
De schande deelen met elkaar.

Wijs aan, zoo diep mijn bliken dolen,
Wijs aan, zoo ver ge uw takken strekt,
o Zee! waar houdt ge een golf verscholen,
Niet ééns van 's vijands bloed gevlekt?
Vloei af, en laat uw waatren zakken
En toon uw boóm, bezaaid met wrakken,
Tot Neerlands zoen vernield, doornageld in uw schoot;
Vloei af, en spoel, met schrik en schaamte,
Der vaadren overplast geraamte
Voor de oogen van hun kindren bloot.

Vloei af, uw dienst heeft uit! dat nakroost is verwezen,
Verwaarloosd is zijn rang, zijn overdierst bezit!
Neen! laat geen trotsch gebuur voor Neerlands wimpel vreezen:

Thans blijft het schuim der baren wit.
Helaas, wie ooit u wil verneeren,
Onze afgestreden vuist zal u niet meer verweren,
Niet straffen, als voorheen, wie u een voorschrift wijst;
De roofvaan moge uw golf ontsieren,
't Geweld moge op uw nek zijn looden standaard zwieren,
Maar Neerlands vrije vlag wordt niet meer opge-
hijtscht!

't Is uit! haar luister zonk, haar grootheid is vervlogen,
Haar voorregt is verbeurd, haar aanzijn zelf verdween;
't Is weg, het schuim gelijk, dat wegspat voor mijne
oogen,

Of als het dwarlig zand, dat opstuift om mij heen.
't Is uit: haar troon ligt neergestooten!

Om niet is al dat bloed vergoten;
Verwoest is de oogst van roem, in strijd op strijd
verzaamd;

't Geworint bleef aan den wasdom knagen;
De orkaan is op den bloei 'goslagen:
De vrucht heeft al de vlijt beschaamd.

Maar hoe! of is 't een droom, of hevelt langs de kinmen
Een drom van spooksels op, die weenilen over 't meir?
Zij zijn 't! ik zie hen, ja! 'k herken u, dierbre schimmen,
Die langs de golven zweeft, uw roemrijk pad van eer.
Zij zijn 't! het zijn de heldenvaadren,

Die uit den nacht des grafs in 't eenzaam uur vergaaden,
En staren op den post, die proef draagt van hun trouw!
Zij zijn 't! zij zien hun adel honen:

Zij zijn 't! zij zoeken troost bij hun verloren zonen,
En plegen, onbevredigd, rouw.

Helaas! de slag viel neer, de doodsklok heeft geslagen,
Het erfdeel ligt verwoest bij de afgebroken taak!
Wijkt, dierbre schimmen, wijkt! of, zoo gij zoen komt
vragen,

Ons lot zij uw voldoende wraak.
Aan ons alleen is 't rouw te plegen;
Onze onmagt strekt u de armen tegen:
Uw kroost, o vaders, bloost en weent.
Ziet daar wat nog bleef overschieten:
De tranen op uwe asch te gieten,
Te blozen voor uw grafgesteent!

Dat heilig graf alleen, van hecht arduin omgeven,
Sart nog den zwaai des noodlots aan;
Nog zien wij op de zerk, onwischbaar ingedreven,
De lofspraak der erken'nis staan.
Nog praalt het in de tempelwanden,
Waar Neerland, met geheven handen
En volle harten, bidt en boet,
En, in 't godsdienstig wierookplengen,
Een deel aan uwen roem blijft brengen
Van de offers, die zij rooken doet.

Die roem voor 't minst staat pal, ook schoon zijn
zuilen breken

En 't praalgraf eens zijn luister miss'.
Wat kreunt zich aan den val van een vergankelijk teeken.
Een eer, die onvergankelijk is?
Het marmer stuiw' tot gruis en puinen,
Die roem houdt stand op Katwijks duinen,
Schoon de aardbol op zijn grondvest heeft!
Dat duin moge in den vloed verzinken,
Die roem blijft onverdoofbaar blinken,
Zoo lang de Noordzee golven heeft!

Hier staan uw borgen op, wat vreemde volken rezen,
En tuigen hun uw heldendeugd;

Hier spat het kokend schuim den onverlaat in 't wezen.
Dien niet van Neerlands grootheid heugt.

Hier voelt uw kroost, hoe diep gezonken,
Onwillens nog een sprank van d'ouden gloed ontvanken,
Een sprank, die 't hart in vlamme jaagt;
Hier, hoe miskend, hoe laag in waarde,
Hier ruilt het met geen naam op aarde
Den naam, dien 't naar zijn vaadren draagt.

Hier zal, nog na den loop van eeuwen,
Wat vreemd geslacht deze oevers groet',
De heldenroem der waterleeuwen
Weergalmen langs den wijden vloed.
Het bootsvolk zal, in later talen,

Uw wondren nog elkaar verhalen
 En siddren als 't uw namen hoort;
 En, veilig drijvende op de stroomen,
 Verschrikt ontwaken uit zijn droomen,
 Als klampte gij 't op nieuw aan boord.

Hier, hier, wat vreemding ooit hier lande,
 Wat opgeblazen buur naar wilkeur ons verheer',
 Hier wordt voor 't minst der zonen schande
 Verzwolgen in der vaadren eer.
 Hier stroomt, wat jammren ginds ontspringen,
 De toevloed der herinneringen
 Weldadig en tot laafnis aan;
 Hier dwingt hij, uit den schoot der baren,
 Wat vreemding ooit haar op moog' varen,
 Hem de oogen schaamrood neer te slaan.

Hier wil ik dikwijls eenzaam dweepen
 En mijmren langs den woesten boord;
 Hier moog mij de aandrift met zich slepen,
 Zoo ver ooit Neerlands wet, geknield, is aangehoord.
 Hier wil ik weer de ontruimde kolken
 Met Neerlands vlag en vloot bevolken,
 En domplen wie haar smaadt weer in zijn duisternis;
 Hier wil ik, hier, o zee! aan uw vergeten vloedren
 Mijn geest met zoete droomen voeden,
 Die moe van 't pijnlijk waken is.

Aan de vaderlandsche dichters.

(1810.)

Stort uit, stort uit het hart in zangen,
 o Dichters, Neerlands laatste hoop!
 Wat rolt een laffe traan langs uw beschaamde wangen
 En stikt het bruisend lied in d'opgewelden loop?
 Laat andren stem en inspraak smoren,
 Voor d'aanblik van 't geweld vervaard;
 De dichter mag zijn stem doen hooren,
 Schoon alles zucht en zwijgt en siddrend om zich
 staart:
 Dat erfregt is hem aangeboren,
 Erkend door ieder volk van de aard!

Ziet daar ons regt! Heft aan uw toonen
 En zingt den nabuur stom, die in ons lijden juicht.

Laat daavren stem en snaar, gij Neerlands laatste
 zonen,

Gij afkomst, die van d'doorsprong tuigt!
 Verscheurd, geroofd, in puin gezonken,
 Verstoof wat ooit heeft uitgeblonken,
 En onmagt, boei en blaam... ziet daar wat overschiet!
 't Verderf pakt schande en straf op Neerlands hoofd
 te zamen,
 Doch, wat zij zich in 't wee moog schamen,
 Zij schaamt zich nog haar dichtren niet!

Heft aan dan! wreekt haar smaad en doet haar wondren
 spreken,

Die wondren, nog geducht zoo ras gij 't speeltuig trilt;
 Is ze eindlijk in den kamp, na eetwen roems, bezweken,
 Nog vaart gij, onverzeerd, uw nabuurs in den schild!
 Heft aan en zingt den lof der helden,
 Die Brit en Gauler wetten stelden
 En dompelden in 't slijk, wat ons een voorschrift geeft!
 Heft aan en zwiert hun vreeslijk wapen,
 Gij, dichters, ons ter wraak geschapen,
 Zoo als thans Brit noch Gauler heeft!

Wij luistren. Jaagt ons 't bloed door de aadren
 En wekt nog eens een vonk van d'ouden heldenaard.
 Zingt voor het schaamrood kroost de glorie van zijn
 vaadren:

Die zangstof is uw speeltuig waard.
 Aan u is 't heilig regt verbleven,
 Hun dierbare asch in rouw te omgeven,
 Te jammren op hun graf, door diep gevoel geroerd:
 Aan u, die door uw tooversnaren
 't Herdenken aan den roem van Neerlands heldenjaren
 Met Neerlands kunsteeuw wedervoert.

Ja, 'k hoor op nieuw dien toon door hart en ooren
 dondren,

Den toon van de Agrippynsche snaar,
 Die 't vaderland, om strijd, haar helden deed bewondren
 En 't lofied van hun harpenaar.
 Is 't heldenkroost ten val verwezen,
 Der dichtren teelt is opgerezzen
 En toont haar adel aan, zoo ver haar speeltuig klinkt;
 Der dichtren teelt is zat van zwijgen
 En doet haar kunsttoon hooger stijgen
 Naarmate Neerland lager zinkt.

o, Breekt dien toon niet af, waaraan wij hopen hangen,
 Als laatst bewijs van adeldom;
 o, Roert ons krimpand hart door vaderlandsche zangen:
 't Ziet nog naar u in 't lijden om.

Heft aan: uw dag is aangebroken!
 De dichtkunst heeft haar regt op jaren smaads gewroken
 En 't rijmelrot ontzet van 't walglijk kunstgerigt:
 Heft aan, en wie, in rijmelstuipen,
 Nog met zijn eeuw in 't slijk moog kruipen,
 Sluit, snoert hem d'engen gorgel digt.

Ja, 'k zie het heilig vuur u weer in de oogen gloeijen;
 De Bardenlier gestemd naar vaderlandschen smaak;
 'k Hoor weer uw stoute zangen vloeijen
 In 't stroomend goud der moederspraak!
 Rolt uit, ontrolt haar wondre krachten:
 Omkleedt de schepping der gedachten
 Met d'ongeleenden zwier van haar verheven praal;
 Laat schittren al haar schat, den naakten buur in de
 oogen;
 En handhaaft tegen schimp en logen
 Uw helden en uw heldentaal.

Op, Bilderdijken! op! bedwingt dien toon niet langer,
 Gij, Feithen van mijne eeuw, op u-alleen nog grootsch!
 Op, Helmers, staaf onze eer, stoutmoedig, vurig zanger!
 Vervul dien duren pligt, oorspronkelijke Loots!
 Voor mij, gewend aan zachter kwelen,
 'k Wil langer huislijk heil noch kindsch gekozel spelen,
 Maar tintlen van den gloed, die door uwe adren
 ziet;
 Voor mij, ik wil in stouter noten,
 Mijn krachten met mijn moed vergrooten,
 En staamlen, als gij zingt, den weerklank van uw lied.

Nee, onzer is 't niet meer, het speeltuig, dat wij snaren:
 't Behoort aan huislijk heil noch dierst geschatten
 band;
 Nee, onzer is 't niet meer om lof en lauwerblären:
 't Behoort alleen aan 't vaderland.
 Voor haar, alleen voor haar uw toonen!
 Zij eischt uw ziel, uw zang; de lauwen, die u kroonen,
 En 't vuur, dat u ontvlamt en dorsten doet naar eer:
 Zij eischt het, zich ter dienst, om d'ouden moed te
 ontvonken,
 En vraagt, in weemoed weggezonden,
 Haar helden van haar dichtren weer.

Ja, schenkt haar ze eens terug, hoe diep haar 't lot
 deed neigen;
 Ontvlamt op nieuw den moed, die hooploos nederzinkt:
 Dat wonder is der dichtkunst eigen,
 En 't merk, waarin haar afkomst blinkt!
 Heft aan! en doet der vaadren schimmen
 Bestraffend uit hun graven klimmen

En leeren 't vadzig kroost den lang verleerden pligt;
 Heft aan, en laat uw schuldverwijten
 Het uit den doodslaap wakker krijten
 En 't scheppe op nieuw zich 't ochtendlicht!

Of — is die hoop een droom der zinnen,
 Is 't uit, voor eeuwig uit en heel de toekomst nacht;
 Is Neerlands regt verbeurd, verboden 't weer te winnen
 En haar de hartslag toegebracht:
 Komt, zamelt dan hare eerlouwrieten,
 Om 't moeder-lijk voor 't laatst te sieren,
 En rolt haar standaards uit, om 't heldengraf ge-
 schaard;
 Verheft nog eens haar roem, door lied noch lof vol-
 prezen,
 En zegge een later kroost, zoo 't ooit haar naam moog
 lezen:
 Haar dichters bleven 't laatst haar waard'.

Aan de vaderlandsche dichters.

(1813.)

Schept adem! 't monster ligt te flaauwen,
 Te hijgen naar den ademtogt,
 Dat de aarde omvat hield met de klauwen
 En in elkaar te nijpen zocht:
 Het viel, het zwijmt, het stiet de tanden
 Op de aangegrinde prooi te schanden,
 In 't razen van zijn gruweldorst;
 Het viel, en hief in 't nederploffen,
 Te wel in 't giftig hart getroffen,
 Den klauw van uw geklemd borst.

Barst los! den boezem lucht gegeven!
 De ontroering niet in 't hart gesmoord!
 Te lang reeds werd in Neerlands dreven
 Uw vrije zang niet aangehoord.
 De lof der vaadren was vergeten;
 Hun kroost een schandnaam toegesmeten;
 Hun standerds tergend neergerukt;
 Hun zeden van hun grond verdrongen;
 Hun taal een spot van vreemde tongen,
 En u de gorgel digt gedrukt.

Heft aan! laat brein en boezem zwellen!
 De lofzang dreun' en daver' rond!
 Zoo lang toch mogt de boei niet knellen,
 Dat gij den greep verleeren kondt.
 Helaas, in 't pijnlijkst juk gevangen,
 Zocht nog ons hart den troost dier zangen...
 Maar ook dat laatst genot had uit!
 Heft aan, en voert ons d'eersten zegen —
 Ons 't eerst gevoel der vrijheid tegen
 In toonen van de ontboeide luit.

Schept lucht, barst los, bezielt de snaren;
 Laat hart en speeltuig sneller slaan!
 Schouwt rond: waarheen uw blikken staren
 Stroomt u een trotscher denkbeeld aan.
 Neen, nooit, doorluchte mededingren,
 Die Phebus bliksems uit moogt slingren,
 Moogt dondren met den heldentoon!
 Neen, nooit, hoe stout uw snaren klonken,
 Mogt rijker stof uw borst ontvonken
 Noch schittern zoo verblindend schoon.

Schouwt rond: Europa roert de leuden,
 Gekneusd van 't hollend oorlogsros,
 En woelt, van onder 't wigd der benden,
 Zich vreeslijk uit haar keten los.
 De looden voet, die haar vertrapte,
 Die troon en rijk te morzel stapte,
 Vindt steun noch schoor noch rustpunt meer;
 En 't reuzenbeeld, haar opgeslagen,
 Te lang met schaamte en spijt gedragen,
 Schokt, waggelt, stort en gruzelt neer.

Schouwt rond: Langs Wolgaas woeste boorden,
 Met sneeuw en klippig ijs bevracht,
 Verheft zich in het grimmig Noorden
 De morgen uit den zwartsten nacht.
 Bij 't opgaan van dien wondren luister,
 Verdunt en deinst het pakkend duister
 En rolt zijn valen damp in een;
 En 't licht, in vollen gloed ontstoken,
 d'Orkaan van jammren doorgebroken,
 Stroomt langs de ontwakende aarde heen.

Schouwt rond: In 't heuglijk ochtenddagen,
 Beurt Hollands tuinleeuw weer den kop,
 Van 't geeslend onweer mat geslagen,
 Verschriklijk uit den doodslaap op:
 Hij voelt zijn kracht, te lang vergeten;
 Hij voelt, o smaad! en ziet zijn keten,
 En heft de koninklijke borst,

En spat het schandjuk, dat hij tilde,
 En 't azend gierenbroed in 't wilde,
 Dat hem in 't net bestoken dorst.

Schouwt rond: Oranjes veldbanieren
 Staan schitterend weer in top gehaald;
 De op eens ontrolde vanen zwieren,
 Met de oude kleur op nieuw bemaald.
 Der vaadren schepping is herboren;
 Hervonden is het lang verloren',
 Hervonden, schooner dan weleer!
 En Neerland, eens zoo trotsch verscheenen,
 Als schaduw eens in rook verdwenen,
 Wordt, rijst, bestaat den tweeden keer.

Heft aan, heft aan! 't is tijd van zingen!
 De nacht van gruwlen drijft van de aard!
 De wondren, die elkaar verdringen,
 Zijn Nederlandsche zangen waard!
 De magt der hel, te schand' gebrijzeld,
 Verland en in haar kroft gegijzeld,
 Komt langer 't misdrijf niet te stå!
 Heft aan, en zendt de rooverbende,
 Nog zat gebrast aan onze ellende,
 Den bliksem van uw zangen na!

Schept lucht! barst los! heft hart en klanken!
 Plengt wierookgeur en offerwijn:
 De dichter mag de godheid danken
 Met toonen, die haar waardig zijn.
 Knielt neer: 't is tijd om God te loven!
 Heft ziel en zang tot Hem naar boven,
 Die gunstig Neerlands offers ziet;
 Die Neerland, door Hem uitverkoren,
 Wat vreemden ooit haar val bezworen,
 Nooit uit zijn schepping delgen liet.

Schept lucht! Verscheurd zijn band en boeijen,
 De klem is los van ziel en geest!
 De dichtstroom mag weer overvloeijen:
 De bron is nooit zoo vol geweest.
 Barst los! ontlast het hart in zangen!
 Wij smachten om den toon te vangen,
 Dien toon van enkel vuur en gloed;
 Dien toon, van geest en leven zwanger,
 Die, vrij, gelijk de ontboeide zanger,
 Geen nitheemsch juk meer torschen moet.

Barst los en laat het kúnstjuk vallen
 Als 't juk van uw ontboeiden hals!

Laat onbeklemd uw zangen schallen:
 Nooit klinkt de toon des harten valsch.
 Laat andren, in 't weerbarstig zingen,
 Hun adem naar een voorschrift dwingen,
 Naar les en regel, koud en kleen:
 Gij moet uw kunst, uw zangen danken
 Aan 't Hollandsch hart, aan Hollands klanken,
 En 't vaderlandsch gevoel alleen.

Heft aan! leert ziel en zin verrukken,
 Spijt vreemde wet en Fransche leer!
 Europa trad haar boei aan stukken:
 Haar kunstjuk past uw hals niet meer.
 Heft aan: ons kloppend hart zal hooren;
 Lokt, ketent ons de ziel in de ooren
 Met toonen, door geen kunst ontaard;
 Met toonen, aan 't gevoel ontsprongen,
 Vrijmagtig, vurig, onbedwongen,
 En zoo veel hooge wondren waard!

Het vredefeest van 1814

IN MIJN HUIS GEVIERD.

Buigt u, kindren! bidt en buigt,
 Knielt met vader neer;
 Buiten wordt zoo luid gejuicht:
 Zwijgen wij niet meer.

Pui en gevel zijn versierd
 En bedekt met groen;
 Buiten wordt er feest gevierd:
 Laat ons t'huis het doen.

Buiten is de straat bevlagd
 En van spreuken zwart;
 Arm en rijk heeft tol gebragt:
 Offren wij ons hart.

Buiten luidt het klokkenspel
 Met verblijden klank;
 Lied en lofzang dreunen schel:
 Stil zij onze dank.

God, die ieders offer ziet,
 Wie en waar het rook',
 Stuit op dak en wanden niet,
 Maar aanschouwt ons ook.

Nu dan, kinders! buigt het hoofd,
 Knielt met vader neer;
 God wordt buiten luid geloofd:
 Zwijgen wij niet meer.

Hooft! daar davert weer de grond
 Van den luiden toon!
 „Vrede! vrede!” dreunt het rond:
 God! wat klinkt dat schoon!

Vangt het op en zegt het weer,
 Dat gezegend woord:
 Kindren! 't is voor d'eersten keer
 Dat gij 't klinken hoort.

't Ondier, heet naar menschenbloed,
 Vreeslijk in geweld,
 Had reeds langer rondgewoed
 Dan gij jaren telt.

't Zwierf van 't een naar 't ander land
 Met zijn geesels voort,
 En stak huis en have in brand
 En schiep lust in moord.

't Schoor, in 't Fransche plondernest,
 Rijk en staten plat,
 En, tot barstens vol gemest,
 Werd het nog niet zat.

Maar een held, bevriend met God
 En met de aard begaan,
 Trok zich haar rampzalig lot
 In ontferming aan.

Uit het Noorden kwam hij op,
 Een orkaan gelijk,
 En het ondier dook den kop
 In zijn bloedig slijk.

Hij drong door tot in de krocht
 Met een vlamvend zwaard;
 Gaf den nekslag aan 't gedrogt
 En den vrede aan de aard.

Buigt u, kinders, tot den grond,
 Knielt met vader neer;
 Buiten rolt de lofzang rond:
 Zwijgen wij niet meer.

Bidt voor d'aangeboden vorst,
 Vouwt uw handjes zaam;
 Zuigling aan de moederborst!
 Stamel ras zijn naam.

„Vrede! vrede!” dreunt het luid,
Met vereende stem!
De aarde rust van 't lijden uit:
Kindren, dankt het hem.

Nu eerst leg ik 's avonds laat
Mij gerust ter neer;
Nu eerst vindt de dageraad
Mij bemoedigd weer.

Nu verkeert geen bange schroom
Al mijn lief in leed;
Nu ontperst geen nare droom
Mij des nachts het zweet.

Nu eerst weet ik, hemel! nu,
Wat uw gunst mij schonk,
En hoe diep mijn dank tot U
Bij uw zegen zonk.

Nu bespat geen traan van smart
Onverwachts mijn wang,
Als ik u aan 't kloppend hart,
Lieve kindren! prang.

Vlugt en schuilt nu aan mijn schoot
Voor gedreigd gevaar:
'k Breng niet langer offers groot
Voor een vreemd barbaar.

„Vrede, vrede!” God zij lof!
Dreunt het wijd en zijd!
't Uitheemsch ondier krimpt in 't stof,
En is d'adem kwijt!

„Vrede, vrede!” rolt de kreet
Langs de verste kust!
Zuigling, onder 't wiegekleed,
Veilig is uw rust.

Schatert, volken! viert uw vreugd,
Houdt dien kreet niet in:
Aller Vader ziet verheugd
Zijn verzoend gezin.

Buigt u, kinders, neigt het hoofd,
Bukt ter neer in 't stof;
God wordt buiten luid geloofd:
Stil zij onze lof.

's Konings komst tot den troon.

(1815.)

„Rijs op, te lang in smaad bedolven,
Rijs, Neerland! op, uit slijk en puin!
Verhef, van uit het graf der golven,
De laag- de langvertrapte kruin.
Stijg op, verwonder nogmaals de aarde!
Blink uit in nooit bereikte waarde:
De louterproef is doorgestaan.
Hoe heerlijk eens in glans gezeten,
Hoe smaadlijk uit uw rang versmeten,
Een nooit geziene dag breekt aan!”

Zoo sprak de Godheid. De aarde knielde
En boog voor 't hooge raadsbesluit;
't Gedrogt, dat haar uit lust vernielde,
Blies magtloos gif en adem uit.
Zijn troon van puinen stooft tot asschen;
Des werelds vlek werd afgewasschen,
De schandtooi haar van 't lijf gescheurd;
De orkaan gestild, die haar deed schokken;
Haar bouwval weer in top getrokken
En Neerland uit haar puin gebeurd.

Triomf! het licht is aangebroken!
De toekomst is in goud gehuld!
De orakelstem heeft waar gesproken:
Reeds de ochtend heeft haar woord vervuld!
Nog naauwlijks is de nacht vervlogen,
De nacht, waaruit wij 't hoofd verhoogden,
Het hoofd, te lang bedekt met hoon;
Nog naauwlijks durft het oog vertrouwen
Weer Nederland nog eens te aanschouwen,
Of Nassau draagt de koningskroon!

Triomf! moog al wat leeft het weten
Wat God aan Neerland heeft gedaan!
Hoe hoog ook eens in glans gezeten,
Nog hooger glans breekt heerlijk aan.
Krimpt in, krimpt in, gij koninkrijken!
Daar naakt, daar schittert uws gelijken:
Zij naakt met onbesproken eer!
Kort in uw scepters en uw kroonen,
Schuift op, o vorsten! met uw troonen:
Want Nassau zet zich naast u neer.

Triomf! laat klinken stem en snaren!
 De kelk des onspoeds is geleege!
 De smaad van zoo veel bange jaren
 Is door Gods vinger uitgeveegd.
 Verguisd, gemarteld, leeg gezogen,
 Als ontuig nog in 't slijk bespogen,
 Door wormen nog in 't wee bespot;
 In 't hart geknaagd, verscheurd inwendig...
 Zoo koost ge ons, boven peil ellendig,
 Ten proefstuk van uw magt, o God!

Triomf! bij zoo veel duizendtallen
 Van wondren, waar wij stom voor staan,
 Heeft God aan ons het grootst van allen,
 Het zegenrijkst aan ons gedaan:
 De stortvraag, op ons neergedreven,
 Heeft wasdom aan een kiem gegeven,
 Die dor en ongekoesterd lag;
 De brand heeft, in 't verterend schroeljen,
 Een zegenrijker vrucht doen groeijen
 Dan 't voorgeslacht ontluiken zag.

Snelt toe! onze armen zijn ontsloten,
 Verloren broeders, komt! keert weer!
 Snelt aan, vervreemde landgenooten!
 De slagboom viel vergruizeld neer.
 Snelt toe: u wacht de vaderzegen!
 Het broederharte gloeit u tegen,
 Het welkom rolt u juichend aan!
 't Vereeningsuur is aangebroken:
 De orakelstem heeft waar gesproken:
 Ons heil is uit ons wee ontstaan!

't Is feest! laat al wat leeft het hooren
 En blooz' hij, wien ons juichen deert!
 De broedren, al te lang verloren,
 Zijn in 't herceend gezin gekeerd!
 Geen onzer, neen, zoo afgeweken,
 Die 't laag belang alleen hoort spreken,
 Nu niets dan vreugde spreken moet;
 Die 't in zijn afgunst niet kan zwelgen,
 Dat 's vaders liefde op al zijn telgen
 Gelijken zegen stroomen doet.

Neen, neen! de feestzang aangeheven!
 Het welkom wijd en zijd herhaald!
 De broeders zijn ons weer gegeven,
 Twee eeuwen lang ons afgedwaald!
 De grond, door vreemd geweld bezeten,
 Verdeeld, in stukken losgereten,
 Hecht vaster zich aan een dan ooit;
 En Neerland, als in rook vervlogen,
 Weer 't pronkstuk in haars Scheppers oogen,
 Staat trotscher op haar puin voltooid.

Helaas, gelijk door barre streken
 Een kudde zonder herder graast,
 En afdooft, uit elkaar geweken,
 Waar wolf en roofgier huilt en aast:
 Helaas, zoo blind van een gescheiden,
 Verstrooiden we ons, onnooslen, beiden,
 Voor roepstem en vermanen doof,
 Tot wolven, op ons afgezonden,
 Ons herderloos en weerloos vonden
 En grepen tot hun martelroof.

God lof! dat leed is doorgestreden!
 De Algoedheid zag genadig neer:
 De herder, door ons afgebeden,
 Verzamelt wat verdoold is weer.
 Hij komt, hij komt, van God gegeven!
 Zijn bijstand heeft de plaag verdreven,
 Zijn deernis droogt de tranen af;
 Het vorstenbloed doorstroom' zijn aren,
 De koningskroon bedekk' zijn haren:
 Zijn scepter is een herderstaf.

o Koning! herder! vorst en vader,
 Geliefd door uw vereend gezin!
 Het treedt uw troon vrijmoedig nader:
 Uw aanblik stort vertrouwen in.
 Het zwaait niet, in het stof gezegen,
 Een afgepersten lof u tegen,
 Maar kinderlijke eerbiedenis;
 Het brengt geen huichlende offeranden,
 Maar d'eendragts-eed in 's vaders handen,
 Als offer, dat hem waardig is.

Ja, broeders, zij die eed ons heilig,
 Zoo dier, zoo plegtig uitgestort:
 Geen vorst zit op zijn zetel veilig,
 Waar ooit die eed een meened wordt.
 Aan Neerlands gouden spreuk gedachtig,
 Zij Neerland groot, gevreesd en magtig,
 Vereend, hoe ver ook uitgebreid;
 Vereend om Nassau trouw te zweren,
 Vereend in haat tot vreemde heeren,
 In zucht tot onafhankelijkheid.

Dan beve en stoot' geducht de tanden
 De dwaas, geblinddoekt door zijn waan,
 Die Neerland spoorloos aan wil randen
 En klauwen haar in 't harte slaan.
 Dan staat zij, in den schoot der waatren,
 Een rots gelijk, die donders klaatren —
 Orkanen rustig huilen hoort;
 Die, ongeschokt, waar duizend blijven,
 Hun wrakken om zich heen laat drijven
 En 't hoofd door ieder springtij boort.

Triomf! duikt neder, vorstendommen!
 De toekomst gaat van wondren zwaar!
 De morgen, uit den nacht geklommen,
 Voorspelt en toont het middagklaar.
 De troon, zoo schittrend opgeslagen,
 De vorst, zoo hoog ten troon gedragen,
 De wrok, zoo heuglijk uitgewoed,
 De broederbreuk, op eens genezen...
 't Zijn werken van een hooger wezen,
 Dat niet ten halve wondren doet.

Daagt op, snelt aan, gewenschte stonden!
 Rolt Neerlands luister heerlijk bloot:
 Noem' Oost en West, uit aller monden,
 Eerbiedig haar geducht en groot.
 Snelt aan, en moogt gij de aarde toonen,
 Dat God de volken, waar zij wonen,
 In Neerland les en voorbeeld geeft; —
 In Neerland, boven trotscher staten,
 Dat broeders tot haar onderzaten
 En vaders tot haar vorsten heeft.

Volkslied.

[1817]

Wien Neerlandsch bloed in de aders vloeit,
 Van vreemde smetten vrij,
 Wiens hart voor land en koning gloeit,
 Verheff' den zang als wij:
 Hij stell' met ons, vereend van zin,
 Met onbeklemd borst,
 Het godgevallig feestlied in
 Voor vaderland en vorst.

De Godheid, op haar hemeltroon,
 Bezongen en vereerd,
 Houdt gunstig ook naar onzen toon
 Het heilig oor gekeerd:
 Zij geeft het eerst, na 't zalig koor,
 Dat hooger snaren spant,
 Het rond en hartig lied gehoor
 Voor vorst en vaderland.

Stort uit dan, broeders, eens van zin,
 Dien hoogverhoorden kreet;

Hij telt bij God een deugd te min,
 Die land en vorst vergeet;
 Hij gloeit voor mensch en broeder niet
 In de onbewogen borst,
 Die koel blijft bij gebed en lied
 Voor vaderland en vorst.

Ons klopt het hart, ons zwelt het bloed,
 Bij 't rijzen van dien toon:
 Geen ander klinkt ons vol gemoed,
 Ons kloppend hart zoo schoon:
 Hier smelt het eerst, het dierst belang
 Van allen staat en stand
 Tot één gevoel in d'eigen zang
 Voor vorst en vaderland.

Bescherm, o God! bewaak den grond,
 Waarop onze adem gaat;
 De plek, waar onze wieg op stond,
 Waar eens ons graf op staat.
 Wij smeeken van uw vaderhand,
 Met diep geroerde borst,
 Behoud voor 't lieve vaderland,
 Voor vaderland en vorst.

Bescherm hem, God! bewaak zijn troon,
 Op duurzaam regt gebouwd;
 Blink' altoos in ons oog zijn kroon
 Nog meer door deugd dan goud!
 Steun Gij den scepter, dien hij torscht,
 Bestier hem in zijn hand;
 Beziel, o God! bewaar den vorst,
 Den vorst en 't vaderland.

Van hier, van hier wat wenschen smeedt
 Voor een van beide alleen:
 Voor ons gevoel, in lief en leed,
 Zijn land en koning één.
 Verhoor, o God! zijn aanroep niet,
 Wie ooit hen scheiden dorst,
 Maar hoor het één, het eigen lied
 Voor vaderland en vorst.

Dring' luid, van uit ons feestgedruisch,
 Die beé uw hemel in:
 Bewaar den vorst, bewaar zijn huis
 En ons, zijn huisgezin.
 Doe nog ons laatst, ons jongst gezang
 Dien eigen wensch gestand:
 Bewaar, o God! den koning lang
 En 't lieve vaderland.

Mijne verzen.

Zielloos staat gij, levenloos,
 Zonder klem of zwier,
 Zangen, uit mijn hart geweld!
 Op het koud papier.

Neen, van 't uitgestroomd gevoel
 Vonkt in u geen sprank:
 Zielloos zijt gij, levenloos,
 Noten zonder klank!

'k Heb de borst met u geroerd
 En het hart gekneed,
 Maar mijn adem was de ziel,
 Die u leven deed.

'k Schiep met klem en kracht van toon
 Al uw kracht en klem;
 'k Blies u geest en leven in
 Met mijn eigen stem!

o, Wie op mijn doode kunst
 Nog in deernis ziet,
 Geev' hij 't leven nogmaals weer
 Aan mijn zielloos lied.

Of wat is 't gevoel en 't vuur,
 Dat mijn zang bezit?
 Of wat is zijn verw en zwier?
 Treurig zwart op wit.

'k Vraag terug, van elk terug,
 Wat mijn kunst ontviel:
 't Is de nadruk van den toon —
 De afdruk van de ziel.

Wie te traag, te loom van bloed,
 Adem heeft noch stem,
 Roer' mijn koude zangen niet:
 Zij zijn dood voor hem.

ROMANCEN, BALLADEN EN LEGENDEN.

Lenardo en Blandine.

Blandine zag hem en Lenardo zag haar;
Zij zagen verrukt en verteederd elkaar:
Blandine, de schoonste prinsesse der aard',
Lenardo, zoo schoon een meesteres wel waard.

Te land en te water, van ver en nabij,
Kwam rijksgraaf en hertog met prachtig livrij;
Zij bragten gesteenten en paarden en goud,
En hadden zoo gaarne Blandine getrouwd.

Maar goud en gesteenten en paarden en pracht,
't Bleef alles Blandine gering en veracht,
En had haar nog nooit als het bloempje verrukt,
Voor haar door den schoonsten der knechten geplukt.

Die schoonste der knechten was vroom van gemoed,
Hoewel niet gesproten uit vorstelijk bloed;
God schiep toch den knecht en den koning uit slijk,
En deugd maakt den laagste den hoogste gelijk!

Toen eens op het landfeest en ver van de stad,
Het schitterende hof om den appelboom zat,
En ieder de vruchten het gretigste nam,
Door schoonen Lenardo geplukt van den stam:

Toen hief de prinsesse, met sneeuw witte hand,
Een appeltje op uit haar zilveren mand,
Een appeltje, kleurig en geurig en rond,
En sprak met een tooverzoet lagchenden mond:

„Zie daar, mijn Lenardo! voor u ook er een:
Wat lekker is groeit niet voor prinses alleen.
Dit goudgele vruchtje, zoo blozend van koon,
Zij, wensch ik, van binnen u tienmaal zoo schoon.”

En pas was de knaap met de vrucht onder dak,
Of zag dat er (hemel!) een blaadje in stak,
Een blaadje van zijde, zoo aardig en lief,
En daarop van binnen geschreven een brief:

„Gij schoonste der knapen van ver en nabij,
Mij liever dan vorsten met prachtig livrij,
En reiner en vromer van hart en gemoed
Dan rijksgraaf en hertog uit koninklijk bloed!

„U heb ik verkozen uit al die ik zag;
Voor u klopt mijn boezem bij nacht en bij dag;
Om u kan ik rusten noch duren van smart,
Voor dat gij, beminde! mij klemt aan uw hart.

„Vlieg op met het middernachtsuur uit den droom,
Uit slaapkoets en sluimer, en ijl naar den boom,
Den boom, die dit goudkleurig appeltje droeg:
Daar wacht u de liefde: nu weet gij genoeg.”

Dat viel haren dienaar zoo vreemd en zoo zoet,
Zoo zoet en zoo vreemd op het minnend gemoed;
Hij las en herlas en herdacht het geschrift,
Nu angstig, dan zalig en gloeiend van drift.

En toen nu de klokslag des middernachts klonk,
En 't maanlichtje scheen en het starrenlicht blonk,
Toen sprong hij in eens uit den slaap en den droom,
En ijld naar buiten en zocht er den boom.

En pas zat hij neer aan den boom, dien hij vond,
Of 't ritselt in 't loover en schuift langs den grond,
En eer hij zich keert en ontdekt wat er leeft,
Lag reeds zijn prinses in zijn armen gekleefd.

En eer zij zijn staamlenden groot nog ontvong,
Kust zij hem de woorden al weg van de tong;
En eer zij naar vreezen of weifelen hoort,
Trekt zij aan het sneeuw witte handje hem voort.

Zij voert hem allengskens door loover en laan:
„Kom, liefste, kom, schoonste der knapen! stap aan;
Hier is voor de koude geen dak of verdek:
Kom, zoetert, kom meê naar mijn eenzaam vertrek.”

Zij leidt hem door distels en heesters en kruid,
Tot daar zich een heimlijke kelder ontsluit;
Zij troont hem er binnen met lokkenden drang
En wijst hem bij 't lampjen een eenzamen gang. —

Een vreedzame sluijer look ieders gezigt:
Maar 't oog van verraders luikt nimmer zich digt.
Lenardo! Lenardo! wie weet wat u naakt,
Welligt eer de haan weer op morgen ontwaakt.

Van ginder, uit Spanje, heel ver hier van daan,
Kwam brallend en pralend een koningszoon aan,
Met giften en gaven van paalen en goud,
En was met Blandine zoo gaarne getrouwd.

Hem vonkelden de oogen, hem blaakte de borst,
Doch niets mogt hem baten noch laven zijn dorst;
Hij haakte, hij hoopte reeds maanden aan een,
Doch de een zoo als de ander brak aan en verdween.

Die smaad viel den trotsche zoo zwaar en zoo zuur;
Bij dag noch bij nacht had hij ruste noch duur;
Steeds zon hij op wraak voor den hoon, die hem tref,
En juist dezen nacht in een laan van den hof.

Daar had hij gezien en daar had hij gehoord
Hun kussen, hun kozen van woordje tot woord;
Hij bijt op de tanden en stampt op den grond:
„Dat meld ik,” zoo roept hij, „den vader terstond.”

En ijlings, daar komt hij, in 't holst van den nacht;
Hem keerde ten hove geen wapen of wacht:
„Straks kenne, straks wreke de koning dien hoon;
Geschandvlekt, bezoedeld, oonteerd is zijn kroon!

„Waak op thans, o koning! 't is meer reeds dan tijd!
Uw dochter, uw luister, uw faam zijt ge kwijt:
Blandine, de kroon van uw vorstlijken echt,
Vergeet zich, o wee! met een eerloozen knecht!”

Dat viel op den vorst als een donderslag neer:
Hij minde zijn eenige dochter zoo zeer;
Hij hield haar veel hooger dan scepter en schat,
Ja, hooger dan koning ter wereld bezat.

Verwoed vloog hij op met ijelhoofdig misbaar:
„Dat liegt gij, verrader! dat liegt gij voorwaar!
Uw bloed zal het boeten en verwen mijn grond,
Voor 't eerloos verhaal van uw giftigen mond.” —

„Hier sta ik, o koning! ten pand van mijn woord:
Waak op en kom meê en aanschouw wat gij hoort:
Mijn bloed moog het boeten en verwen uw grond,
Zoo gij van mijn lippen een logen verstondt.”

Daar ijde de koning gewapend hem voor;
De giftige slang kroop hem na langs het spoor,
En wees hem door distel en heester en kruid,
Waar 't eenzaam verwulfsel zijn bogen ontsluit.

Hier praalde voordezen een slot van arduin,
Verstoven, na eeuwen, tot gruis en tot puin;
Nog hield slechts de kelder zijn wanden omhoog,
En school zich in distels en dorens voor 't oog.

De toegang daarhenen had leispoor noch pad;
Slechts hij, die er kondschap of gissing van had,
Die vond, als hij zocht en herzocht naar de plek,
Den kelder, den gang en Blandines vertrek.

Nog schemerde 't lampje den keldergang door
En baande den vorst en den valschaard het spoor.
Zij slopen en drongen, gedoken en zacht,
Waar 't flikkren van 't flauwende lichtje hen bragt.

Maar eensklaps, daar stuit hen een heimlijke deur!
De koning verschoot en verbleekte van kleur.
„Geef acht nu, o koning! met oor en met oog,
Let op maar en luister en hoor of ik loog.”

En pas hield de grijsaard het oor aan het slot,
Of zweert zich een schriklijke wrake, bij God!
Hij hoort hun gekozel, hun kussen nu klaar,
En 't minnen en vlejjen van 't zalige paar.

„O Lieve, mijn liefste! mint ge ook mij zoo zeer,
Zoo zeer ik u minne, zoo vurig, zoo teer?
Ontzie mij bij dag als uw trotsche prinses,
Maar kus mij des nachts als uw zielsinnares.” —

„O Schoone prinsesse, mijn wellust op aard',
Och, of gij zoo arm als gij schoon zijt ook waart!
Geen koning, zoo rijk, zoo gelukkig als ik!...
Nu slaat mij, o jammer! uw liefde met schrik.” —

„O Lieve, mijn liefste! laat varen dien waan:
Zie langer mij toch voor geen koningskind aan;
Van al wat er schittert en blinkt om mij heen,
Wil ik slechts Lenardo, Lenardo alleen.” —

„O Schoonste der schoonen! hoe ras vliegt uw woord,
Hoe ras ligt (wie weet het!) uw liefde weer voort!
Hoe ras reeds, begoocheld door paarden en goud,
Wordt gij ligt (wie weet het!) een koning getrouwd!

„Wel waait eens de wind en wel stijgt eens het meir,
Maar 't windje wordt stil en het water zakt neer:
De wind en het water is 't vrouwlijk gemoed:
Het stuift en het stilt als de vlaag en de vloed.” —

„Laat pralen en pronken met paarden en goud:
Geen koning ter wereld, die immer mij trouwt!
O Lieve, mijn liefste! bij God, die ons hoort!
U min ik, u hou ik voor eeuwig mijn woord.

„De wind en het water: zie daar mijn gemoed:
Wel stilt eens het windje, wel ebt eens de vloed,
Maar eeuwig zijn beiden in aard en natuur,
Zoo blijft ook, zoo eeuwig, mijn liefde van duur.” —

„O Schoonste der schoonen! het weegt mij zoo zwaar,
Zoo loodzwaar op 't harte, zoo angstig, zoo naar!
Verscheurd wordt de band en de trouwring verbreekt,
Waarover Gods priester den zegen niet spreekt.

„En als eens de koning, o hemel! 't ervaart,
Dan bluscht hij mijn levenslamp uit met zijn zwaard;
Dan velt hij uw vonnis, uw liefde ter straf,
En ruilt gij uw kerker alleen met uw graf.” —

„O Liefste! de hemel vernielt niet, zoo wreed,
Zoo teeder een liefde, zoo heilig een eed;
Het oog eens verraders, hoe listig het ziet,
Ontdekt ons geluk, ons genot hier toch niet.

„Kom, liefste! kom, beste! kom, staaf ons verbond,
En druk mij den kus onzer trouw op den mond...”
Daar vliegt hij en kust haar en liefkoost en smacht,
Tot dat hij aan zuchten noch zorgen meer dacht.

Toen knarste de koning de tanden van spijt;
De Spanjaard verkleurde, verteerde van nijd.
Zij loerden als doggen, die, dorstig en dol,
De hazen beloeren, verscholen in 't hol.

Maar eensklaps be kroop weer een schrikbeeld van smart
Den siddrenden minnaar het vreesachtig hart,
En 't zalig genot van zijn vlugtigen droom
Bekocht hij met banger en vlijmender schroom.

„Vaarwel nu, prinsesse! daar kraait reeds de haan:
Reeds kraait hij den ochtend: vaarwel, ik moet gaan.” —
„Och, liefste! vertoef nog, vertoef bij uw bruid:
De haan roept den nacht, maar den ochtend niet uit.” —

„Zie op dan, prinsesse! de schemer verdwijnt:
Vaarwel nu, vaarwel, eer de dag ons beschijnt.” —
„Och, liefste! vertoef nog, waar vlugt gij? waarheen?
Het starlicht beschijnt ons, het starlicht alleen.” —

„Hoor toe dan, prinsesse! hoor toe en vaarwel!
Reeds gorgelt de leeuwrik zoo luid en zoo schel.” —
„Och, liefste! vertoef toch, vertoef op mijn raad:
De nachtegaal, enkel de nachtegaal slaat.” —

„Nee, laat mij, nee, laat mij! daar kraait reeds de haan;
Daar breekt reeds, daar ginder, de dageraad aan;
De leeuwrik begroet reeds den morgen met zang:
Nee, laat mij! mijn hart wordt zoo eng en zoo bang.” —

„Och, liefste! vaarwel dan, neen, blijf nog... vaarwel!
o Wee mij! hoe jaagt mij de boezem zoo snel!
Hoe trilt ook uw hartje, zeg, liefste! zoo zeer?
Bemin mij, o hartjen, en morgen nog meer.” —

„Slaap wel dan! vaarwel dan!” Daar ging hij en sloop;
Hij wist niet wat ijzing, wat angst hem be kroop;
Daar rook hij zoo aaklig, zoo doodlijk een damp,
En zag niets dan schimmen bij 't schijnsel der lamp.

„Sta!” schreeuwden de beiden en sprongen voor 't licht,
Met slagen en houwen, zoo wis en zoo digt:
„Daar, booswicht, verliefd op de vorstlijke kroon!
Daar hebt gij uw bruidschat, uw uitzet, uw loon.” —

„o Jezus, Maria! ontferming! ik sterf!”
Zoo riep hij en stortte, verschoten van verw,
En lag daar, gekneusd en bebloed en besmet,
En gaf zijnen geest zonder biecht of gebed.

De Spaansche verrader, nog kokend van spijt,
Greep rond in zijn boezem, met grijnzend verwijt:
„Waar trilt nu dat hartje, zeg, liefste! zoo zeer?
Bemin haar nu, hartjen, en morgen nog meer.” —

Toen reet hij, wraakgierig, met duivelschen lach,
Dat bloedende hart uit de borst voor den dag:
„Hoe trilt gij,” hernam hij, „zeg, hartje! zoo zeer?
Bemin haar nu, hartjen, en morgen nog meer.”

Blandine werd langzaam intusschen zoo naar;
Zij sluimerde, en droomde zoo zwart en zoo zwaar
Van rouwfloers en paalen, zoo bloedig en rood,
Van nitvaart en lijkeest en grafkuil en dood.

Zij wierp zich te bedde, zoo krank en zoo bang;
Elk uur scheen een dag en de dag scheen zoo lang.
„o Nacht!” riep zij, „daal toch weer spoedig en kom
En voer in mijn armen mijn wellust weerom.”

Maar als weer de klokslag des middernachts klonk,
En 't maantje zoo hel bij het starrenlicht blonk,
o Wee! hoe verschoot toen, hoe bleek werd haar kleur!
Daar kraakte luidruchtig de heimlijke deur.

Een jonker, in rouwfloers, met krip en met kant,
Had lijksprei en fakkel, gebluscht, in zijn hand,
En droeg een verbroken, een bloedigen ring,
En lei hem stilzwijgend ter neder, en ging.

Toen volgt hem een jonker, in 't purper met kant;
Hij kwam met een beker van goud in zijn hand;
Het deksel geknoopt en gekruisd op den knop,
En boven een koninklijk zegel daarop.

Toen volgt hem een jonker, in 't zilver met kant;
Hij droeg een verzegelden brief in zijn hand,
En lei hem eerbiedig Blandine voor 't oog,
En keerde, stilzwijgend en langzaam, en boog.

En toen nu Blandine met angst en met drift
Haar oogen, verbijsterd, liet rollen in 't schrift,
Toen draaiden de zolder, de wanden in 't rond,
En wierpen in zijwiel haar neer op den grond.

En toen zij, krankzinnig, verwilderd en bleek,
Weer oprees en omgreep en rondzocht en keek,
„Hopheisa!” toen sprong zij en zong zij zoo luid:
„Tralieren, violen! speelt op voor de bruid!

„Hopheisa! violen, speelt op voor den dans!
Hoe schittren mijn kleeren van paalen en glans!
Danst op nu, gij prinsen, met pachtig livrij!
Danst, heeren en dames, van ver en nabij!

„Ha! zweeft niet mijn minnaar daar ginds in den drang,
In 't goud en in 't zilver gedost naar zijn rang?
Hoe schoon staat die star op dien schittrenden grond!
Hopheisa! mijnheeren en dames in 't rond!

„Komt allen! danst allen de baan op en neer!
Hoe trekt gij, o adel! de neuzen zoo zeer?
Dat is hij, mijn brui gom, in 't zilver en goud:
Ons hebben Gods englen hier boven getrouwd.

„Danst op dan en springt en zwiert rond door elkaar.
Wat trekt gij, o adel! de neuzen zoo raar!
Weg, edel gepeupel, zoo stinkend van waan!
Gij steekt hier de lucht met uw hofadem aan.

„Schiep God niet den knecht en den koning uit slijk?
Het hart maakt den laagste den hoogste gelijk.
Mijn bruijom is edel van hart en gemoed,
En licht wat en spot met uw adelijk bloed.

„Hopheisa! violen! speelt op voor den dans!
Hoe schitteren mijn kleeren van paalen en glans!
Komt, heeren en dames! strooit loover en kruid!
Tralieren! violen! speelt op voor de bruid.”

Zoo zong zij al voort en zoo sprong zij in 't rond,
Tot dat haar het doodzweet op 't aangezicht stond,
Tot dat zij geen lucht en geen adem meer kreeg,
Maar neerviel voorover, en stil lag en zweeg.

En toen zij nog eenmaal weer opzag en zat,
Toen nam zij den beker, zoo krank en zoo mat,
Toen hield zij hem, bevend en bang, in haar schoot,
En dekte, voorzigtig en langzaam, hem bloot.

Daar zag zij, o jammer! daar vond zij, helaas!
Nog rookend, nog lillend, zijn hart in de vaas,
En barstte toen nokkend en snikkend en luid,
In bloedige tranen zoo bitterlijk uit:

„Ja, schreit nu, mijne oogen! schreit beiden u blind:
Nu lijkt het volkomen naar water en wind,
Want eeuwig zijn beiden in aard en natuur:
Zoo blijft ook, zoo eeuwig, mijn lijden van duur.”

Toen zonk zij ten laatste, verwilderd al meer,
Met brekende blikken in doodzwijmel neer,
En klemde, gemarteld, geteisterd van smart,
De bloedige vaas aan haar minneziek hart.

„U volg ik, Lenardo! in leven en dood...
o Wee mij! wat stort op mijn boezem als lood?
Och, wentel dien steen, die zoo zwaar is, op zij'...
O Jezus, Maria! hebt deernis met mij!”

Toen sloot zij haar oogen, toen sloot zij haar mond;
Toen ijlden de boden met handgewring rond,
En gilden, als gold het den val van zijn rijk,
„Uw dochter, o koning! uw kind is een lijk.”

Dat viel op den vorst als een donderslag neer:
Hij minde zijn eenige dochter zoo zeer;
Hij hield haar veel hooger dan scepter en schat,
Ja, hooger dan koning ter wereld bezat.

En toen nu de Spanjaard verscheen op dien kreet,
Toen brulde de grijze: „Zie daar wat gij deedt!
Uw bloed zal het boeten en verwen mijn grond,
Barbaar! voor den raad van uw giftigen mond.

„Hun bloed daagt u reeds voor Gods registerstoel op:
Reeds nadert de geesel der weerwraak uw kop...”
Zoo sprak hij en greep toen verwoed zijn geweer
En boorde den Spaanschen verrader ter neer.

„Lenardo! rampzaalge!.. Blandine! mijn kroon!...
o Hemel! bestem mij naar waarde geen loon...
Laat mij toch, o lieve! zijn roede niet slaan:
Ik ben toch uw vader: klaag mij toch niet aan!”

Zoo weende de koning; zoo rouwde te laat
Hem 't aaklig gevolg dier bedachtlooze daad.
Toen bouwde hij beiden een graf van arduin
En lei hen bij een aan den boom in den tuin.

BÜRGER.

De blinde keizer Theodosius.

Naar 's blinden keizers hoog bevel,
Hing op het plein van 't hofgebouw
Een klok in de oude slotkapel,
En aan den bengel hing een touw:
Wie onregt leed, die trok er aan
En werd gehoord en regtgedaan.

Daar klonk op eens, om middernacht,
De koopren tong met schel gedruisch;
Ontsteld en siddrend stond de wacht,
En sloeg, van schrik verbleekt, een kruis:
De vorst werd wakker op zijn spond,
En rolde 't blind gezigt in 't rond.

't Was alles eensklaps op de been;
De knechten stoven uit hun bed,
En woelden naar het hofplein heen
Met schuwen blik en bangen tred;
Want zie! geen sterv'ling trok het koord,
En luider ging het kleppen voort.

Men zag verstomd elkander aan,
Verbleekte en beefde meer en meer;
De lijn bleef op en neder gaan,
De klepel schudde heen en weer:
Maar niemand, die 't geraas vernam,
Wist hoe of waar van daan het kwam.

Zij dachten dat een spook misschien
Zich had verscholen in den trans,
En waagden 't naar den top te zien
Bij d'opgestoken fakkelglans;
En zie! een slang zat om het koord
En schoof er langs en trok het voort.

De keizer peinsde bij 't berigt,
Hem lagchende en met spot verhaald,
En zond een vluggen knaap met licht
Naar boven in de torennaald,
En zie! daar kroop een vuile pad,
Die 't slangennest bezoedeld had.

De hofknaap greep het ondiër aan
En smakte 't op de steenen neer.
De looze slang was regtgedaan;
Zij nam haar oude wijkplaats weer. —
Nu hoor hoe 't met den keizer ging,
Na 't houden van dit regtsgeding.

Eens lag hij met de handen zaam
Des middags op zijn koets in rust;
Er woei door 't open vensterraam
Een lieflijk koeltje van de kust,
En suisde door zijn lokken heen,
Wanneer de zon te brandend scheen:

Daar sloop met gladde kronkelvaart
De slang naar 't eenzaam slaapsalet;
Geen wacht stond met zijn hellebaard
Te waken aan des keizers bed:
Niets was er bij hem in de zaal
Dan 't windjen en de zonnestraal:

Zoo kwam de slang het venster door
En golfde in 't onbewaakt verblijf;
Ze glinsterde van git en gloor
En glibberde om des keizers lijf:
Hij voelde 't, maar hij gaf geen gil,
Want ademtogt en bloed stond stil.

De slang, als of zij verder zocht,
Ontrolt haar wrongen van fluweel,
En, slingrend zich in bogt aan bogt,
Omkronekelt zij des keizers keel;
Maar schuift en woelt nog hooger op,
En knoopt zich om zijn grijzen kop.

De keizer, tot zichzelf' gebragt,
Ontwaart, verbaasd, een zoet gevoel;
De slang bedekt zijne oogen zacht,
En lekt ze met een vreemd gewoel;
De keizer, die zijn schrik vermant,
Slaat eensklaps naar het beest de hand.

Maar ijlings kromp het af van 't oog
En week, al golvend langs den grond;
De keizer beurde 't hoofd omhoog,
En zag, o wonder! zag in 't rond!
Hij zag de slang, hij zag het licht:
De schil viel van zijn blind gezigt.

ELTON.

De ongehoorde rampen

van eene schoone, deugdzame en door-
luchtige Gravinne.

Teedere harten! aanhoort mijn verhaal...
Maar reeds verstikken de tranen mijn taal.

Hoort het verdriet en het wee en de smart,
Die een gravinne moest lijden in 't hart.

Maakten ons deugden en schoonheid en geest
Altijd gelukkig, dan was zij 't geweest.

Zuster eens ridders, van adel zoo oud...
Waarom haar, hemel! niet beter getrouwd?

Niet dat haar man geen vermogen en schat,
Graafschap, vazallen en sloten bezat:

Maar wee, o wee! hij was wreed en verwoed
Voor zijn gravinne, zoo schoon en zoo goed.

Sloot niet, o gruwel! de beul op den duur
Haar in zijn slot tusschen toren en muur?

Vrouwen en ridders en knapen en knecht
Had haar de wreeddaard voor altoos ontzegd.

Dienstmaagd noch dienaar was ooit om hen heen:
Al wat hij eischte, bragt zij hem alleen.

Zij bakte brood en gebrad en banket,
Mestte zijn hoenders en spreidde zijn bed.

Maar al de grond van zijn gruwzaam gedrag
Was een jaloersheid, zoo wreed men ooit zag.

Vindt gij jaloerschen uit hevige min,
'k Roep voor die kranken uw derenis in.

Maar haar gemaal, die haar nooit had bemind,
Werd door vermoeden en logen verblind.

Dwaze! hij dacht dat zoo schoon eene vrouw
Altijd moest lagchen met eer en met trouw.

Hij had des daags haar altoos in 't gezigt
En look des nachts het uit vreeze niet digt.

Dwaze! wat baat het, hoe naauw of gij ziet?
Zonder haar deugden bewaakt gij haar niet.

Eens werd hij droomend een minnaar gewaar:
Och, bij 't ontwaken vergold hij het haar!

Had zij dan niets voor haar geest en haar smaak?
Och, wat gedierte was al haar vermaak.

Twee wilde zwijnen, twee wolven er bij,
Liepen, als schapen, gedwee aan haar zij'.

Eens drong een beer uit het woud in hun gaard':
Straks, op haar stem, was hij vreedzaam van aard.

Op haren roep lag het vee aan haar schoot,
En at altoos uit haar handen zijn brood.

't Scheen dan te zeggen, hoe wild en hoe woest,
Dat haar gemaal haar ook liefhebben moest.

Soms wordt een beer nog tot zachtheid gekneed,
Maar een jaloersche blijft steeds even wreed.

Dan, wat een slag stort hem neer op den kop!
Graaf, gij moet strijden: uw vorst roept u op.

Hij roept u op: „Onze neef, trek te veld,
Strij voor uw vorst en uw land als een held.”

Hij van zijn huis, van zijn vrouw af! o spijt!
Maar hij verbijt zich en gordt zich ten strijd.

Hij bragt haar voedsel voor drie jaren lang
En sloot haar op in het holst van een gang.

Zij, schoon gehuwd sedert vijfde-halfjaar,
Voelde tot heden nog nimmer zich zwaar.

En dezen nacht, eer zij 't weet of het ducht,
Werd zij voor 't eerst nu, o wonder! bevrucht.

Hij, eer hij 't gist, zegt vaarwel aan zijn slot:
Arme gravinne! wat wacht u voor lot!

Twee jaren lang en een maand en een dag
Sleet zij in 't hol, waar zij nooit iemand zag.

En ver, wel ver van verwijting en klagt,
Scheen in zijn afzijn haar lijden verzacht.

Maar eens des ochtends (wie beeft er niet van!)
Klopt men en opent — o hemel! haar man.

Hij ziet zijn vrouw met zijn kind op haar schoot,
Dat ze aan den boezem al kussende sloot.

Bleek en verstomd bij dat roerend gezigt,
Zweert hij, zij schond in zijn afzijn haar pligt.

Hij houdt voor vast, dat een minnaar met list
Heimlijk haar kerker te ontgrendelen wist.

Straks door dat denkbeeld tot woede gesard,
Drijft hij zijn ponjaard het kind in het hart.

Fluks dreigt hij haar met een bliksemend oog,
En tilt zijn bloedigen pook weer omhoog.

„Vrouw, die uw eeden en pligten bespot!
Kniel: gij moet sterven: beveel u aan God.”

De arme, die niets van zijn dreigen verstond,
Klemde het stervende wicht aan haar mond.

Zij ving aldus in den nokkenden krop
d'Adem en 't zieltje des zuigelings op.

Zeg ons wat tijger niet week worden zou?
En och! de tijger stort los op zijn vrouw!

Hij legt zijn staal op haar boezem reeds aan...
Maar, waar op eens dat gerucht toch van daan?

God in den hemel! haar broeder, hijzelf,
Stapt met zijn ridders in 't eenzaam gewelf!

Fluks voert het monster een minzamer taal:
„Kom met mij mede, mevrouw! naar de zaal.”

Hij sleept haar voort. „Maak terstond u gereed,
Rijg u in 't keurs en in 't geelzijden kleed.

„Haast u! ik vlugt en ontschuil aan den nood:
Gij weet, uw broeder bezwoer mij den dood.

„Als hij u vraagt waar uw ridders thans zijn,
Zeg hem: Zij jagen in 't bosch naar het zwijn.

„Vraagt hij naar schildknaap en aalmoezenier,
Zeg: Zij verreiden met giften van hier.

„Vraagt hij waarheen gij uw vrouwen toch zondt,
Zeg hem: Zij dolen in bedevaart rond.

„Vraagt hij waarom hij uw maagden niet ziet,
Zeg hem: Zij wasschen mijn kleed in den vliet.

„Vraagt hij waarom hij uw zuigling niet vindt,
Zeg hem: God gaf en ontnam mij het kind.

„Vraagt hij: Waar is dan de graaf, uw gemaal?
Zeg hem: Hij zwaait voor zijn koning het staal.”

Maar reeds verdubbelt de ridder zijn tred,
En ras versteekt zich de graaf in het bed.

„Waar is mijn zuster? men dien' mij haar aan.” —
„Broeder! zijn dan u mijn trekken ontgaan?” —

„Zuster, mijn zuster! wie had dat gegist?
God! gij zijt bleek als een lijk in de kist!”

Luid zegt zij: „Ach, ik was krank sedert lang.”
Stil zegt zij: „Broeder! mijn lot is zoo bang!” —

„Zuster, mijn zuster! waar is toch uw stoet?
Knechten noch vrouwen zijn hier mij ontmoet.”

Luid zegt zij: „Allen zijn thans in 't gebed.”
Stil zegt zij: „Broeder, mijn hart is verplet.” —

„Zuster, mijn zuster! waarheen ik mij wend',
Ridders of knapen zijn hier niet omtrent.”

Luid zegt zij: „Allen zijn heden ter jagt.”
Stil zegt zij: „Broeder, ik stik en versmacht.” —

„Zuster, mijn zuster! waar is dan uw man?
'k Wacht nog vergeefs er den riddergroet van.”

Luid zegt zij: „Broeder, hij strijdt voor zijn vorst.”
En stil ontglipt er een zucht aan haar borst.

„Zuster, mijn zuster! zoo dier aan mijn hart!
Neen, gij ontveinst mij de bron van uw smart.

„Hij is in 't slot, de barbaar, die u kwelt,
En die den schat van uw deugden niet telt.

„'k Zie hem! daar is hij! Tiran, voor den dag!”
Met heft hij 't zwaard en daar dreigt hem de slag.

Zij vliegt er tusschen en keert het en krijt:
„Broeder, hij is toch mijn man nog altijd!

„'k Smoor het herdenken aan al mijn verdriet;
o, Laat hem leven: wis moordt hij mij niet.” —

„Nee, dat zijn gruwel gestreng zij geboet!
Al wie u martelt, verbeurt mij zijn bloed.”

Toen dringt hij door en hij stoot hem ter neer:
„Beul! kwel haar nu, zoo gij kunt, nog eens weer.”

Hij geeft den geest, en ter dood toe versteend,
Sterft hij, door haar nog van harte beweend.

Mannen en vrouwen! gedenkt aan zijn straf:
't Loopt met jaloerschen toch zelden goed af.

MONCRIF.

De vier zusters.

Eens had er een moeder vier dochters bij een:
Drie waren er vaardig ter spraak en ter been;
Maar 't laatste, dat ter wereld kwam,
Dat arme schaap was stom en lam.
Het kon niet gaan, het kon niet spreken:
Dat scheen het moederhart te breken.
En toen ze op haar doodsbed te zietogen lag,
Toen deed zij haar dochters beloven,
Bij God onzen Vader hier boven,
Haar zuster te plegen, zoo trouw als zij plag.
De dochters beloofden 't, geroerd en bewogen,
En toen sloot de moeder gelaten haar oogen.
De dochters ook hielden haar woord aan de vrouw,
En pleegden de zuster geduldig en trouw
Doch hoe zij haar kweekten, zorgvuldig en teer,
Het kind bleef zoo stom en zoo lam als weleer. —
Maar de oudste werd bruid en het bruiloftsuur sloeg:
Toen dachten ze, in 't zingen,
In 't schertsen en springen,
Niet eer aan de zuster voor 's anderdaags vroeg.
En toen zij nu kwamen met haastigen tred,
Daar stapte, genezen, het kind uit het bed,
En hief vrolijk het oog
En de handjes omhoog,
En zei duidelijk en luid:
„Verschrikt niet, o zusters! verschrik niet, o bruid!
Reeds moeder was bij mij en heeft mij gevoed;
Weest hartlijk, gij allen, van moeder gegroet.”
Zoo sprak zij, en zweeg, even stom als weleer,
En viel, en sliep in, en ontwaakte niet weer.

KÖRNER.

De boodschap naar de ijzersmelterij.

Knaap Fridolijn was vroom en braaf
En aan zijn meesters trouw:
Ten hove van Savernes graaf
Gebood hem de eedle vrouw.
Ook zij was vroom en zacht van geest;
Nogtans al waar' zij norsch geweest,
Hij had zijn pligten nooit vergeten,
Maar zich met liefde en trouw gekwet.

Altoos, altoos, van 's ochtends vroeg,
Ter aller uur en tijd,
Tot 's avonds als de vesper sloeg,
Was hij aan 't werk met vlijt.
En sprak de vrouwe: „Spaar u wat!”
Dan werd hem 't oog van tranen nat;
Dan dacht hij, zoo veel goedheid ziende,
Dat nog zijn vlijt te traag haar diende.

Ook daarom won hij 't hart alreeds
Der goedige gravin;
Haar schoone mond verhief hem steeds
Bij heel haar huisgezin;
Zij zag als knecht noch onderdaan —
Zij zag als kind en zoon hem aan,
En, met vermaak en wel te vreden,
't Volwassen van zijn ranke leden.

Dat deed den ruwen Robbert zeer,
Den jager van het slot:
Zijn wrevel kookte meer en meer
En zwol hem in den strot.
Hij spoog op eens, in helsche drift,
De ziel des graven vol van gift,
Toen zij van 't jagtrumoer te zamen
Door 't eikendal weer huiswaarts kwamen.

„Wat is, o heer! uw noodlot zoet!”
Zoo ving de valschaard aan:
„Geen argwaan weet in uw gemoed
Zijn helsen klaauw te slaan;
Gij hebt eene eedle, brave vrouw,
Zoo vroom als schoon, zoo schoon als trouw;
En wie haar kuisheid mogt belagen,
Niet een zou in dien gruwel slagen.”

Daar sloeg de graaf een wreeven blik:
 „Wat revelt gij, o dwaas!
 Ik vrouwedeugd betrouwen! ik!
 Dat ras verschoten waas?
 Ik bouw mijn rust op vaster grond
 Dan op de deugd van Kunegond’:
 Wie waagde ’t, uit verboden minne,
 Te loeren naar mijn gemalinne!”

De booswicht lacht, de booswicht zegt:
 „’t Is lagchenswaard, gewis,
 Dat een geboren, lage knecht
 Zoo stout en schaamtloos is;
 Dat niets dan een verachte slaaf
 Het bed wil schenden van zijn graaf...”
 „Wat?” riep hij uit, in vlam gevlogen:
 „Spreekt gij daar waarheid of is ’t logen?”

’t Gedrogt vervolgt: „Is ’t mogelijk, heer!
 Gij wist en zaagt het niet!...
 Doch, spreken wij daarvan niet meer,
 Dewijl gij ’t weet noch ziet! —
 „Gij zijt des doods, of, duivel! spreek!”
 Hemam de graaf, van woede bleek:
 „Wie durft zijn lust tot haar verheffen?
 Verschriklijk zal mijn wraak hem treffen!”

„Nu ja! hij ziet als melk en bloed!”
 Zoo voer het ondieer voort,
 En joeg den graaf vergif en gloed
 In ’t hart met ieder woord:
 „Is ’t mogelijk, heer! gij zaagt niet, gij,
 Hoe Fridolijn haar hangt op zij,
 Aan tafel vastkleeft aan haar wenken,
 En u, zelfs u, vergeet te schenken!” —

„Zijn dat de verzen, die hij dicht,
 De blonde wulp! o smaad!
 En zij, zij bergt het mijn gezigt
 En dekt en stijft het kwaad!”
 — „De goede vrouw! uit deernis, och!
 Verzweeg ze u ’t gruwzaam opzet nog;
 Ik ook, ik dwaze! moest niet spreken,
 Want zeker, heer! nu zult ge u wreken.”

Daar reed de graaf, de hel in ’t hart,
 Naar de ijzerhut in ’t woud,
 Waaruit de koolstoom, dik en zwart,
 Het groen verkleurt aan ’t hout.
 Daar spatten vonken wijd en zijd,
 Daar zwoegt men, zweet en stookt altijd,
 En laat altijd de balgen blazen,
 Als moest men berg en rots verglazen.

Het vuur en ’t water, even sterk,
 Vereenen hier ’t geweld;
 De stroom beweegt het molenwerk,
 Dat om zijn asspil snelt;
 De raders kleppren nacht en dag;
 In maatklank bonst de mokerslag,
 En altijd brekend, altijd gloeiend,
 Wordt zelfs het ijzer week en vloeiend.

Hier wenkt hij twee der knechts op zij’
 En zegt hun kort en goed:
 „Den eerste, die hier komt van mij
 En deze vraag u doet:
 Hebt gij gehoorzaamd aan ’t bevel?
 Dien smijt gij in die open hel;
 Dat hij tot stof en asch vertere
 En nooit van hem iets wederkeere!”

Dat kittelt het onmenselijk ras,
 Van ziel en aanzigt zwart;
 Want even als het ijzer was,
 Zoo was hun ijskoud hart.
 En feller stookt, met ruw gebaar,
 En blaast en pookt het gruwzaam paar,
 En schijnt de knuisten reeds te scherpen
 Om ’t offer in den poel te werpen.

„Waakt op, gezellen! aarzelt niet!”
 Sprak Robbert, valsch en boos:
 „Volbrenge hetgeen de graaf gebiedt,
 Volbrenge zijn wil altoos.”
 Nu sprak de graaf tot Fridolijn:
 „Ga daadlijk heen naar de ijzermijn,
 En vraag er aan de beide wachten
 Of zij ’t bevel alreeds volbragten.”

De jongling buigt, en gaat terstond...
 „Maar,” denkt hij, en vertoeft:
 „Welligt dat de eedle Kunegond
 Mijn dienst vooraf behoeft.” —
 „Men zendt mij heen naar de ijzerhut:
 Ben ik u ligt nog eerst van nut?”
 Zoo vraagt hij, needrig en gebogen,
 En ziet eerbiedig haar naar de oogen.

En de eedle vrouwe neemt het woord,
 En zegt, met stillen dank:
 „Ik had wel graag de mis gehoord,
 Maar och! mijn kind is krank.
 Ga gij dus, knaap! ga gij er heen,
 En bid voor u en mij met een,
 En, heb ik te onbedacht misdreven,
 God wille om u mijn schuld vergeven!”

En vrolijk ijlt hij, welgemoed,
Tot beider dienst bereid;
Maar naauwlijks tot het dorp gespoed,
Waardoor zijn pad hem leidt,
Of hoor! daar roept en noodigt luid
Het klokgeklep de vromen uit
Om d'arbeid en de rust te staken,
En God in 't sacrament te naken.

„Welaan, dat is een goed begin:
Het zegent ieder werk!”
Zoo denkt hij en treedt aanstonds in,
Maar vindt een leege kerk:
't Was in den oogst, en man en vrouw
Was ver van huis aan d'akkerbouw;
Geen enkele koorknaap was verschenen
Om bij de dienst zijn hulp te leenen.

Doch Fridolijn is aanstonds klaar
En treedt in 't sacristij:
„Dat” zegt hij, „houdt niet op, voorwaar,
Het brengt mij God nabij.”
Hij draagt den wierook en den wijn
Ter plaatse waar die noodig zijn,
En gordelt stool en staatsiekleeden
Den priester om de eerwaarde leden.

En statig stapt hij, vroom van zin,
Als ingelijfd in 't koor,
Ten tempel met den priester in
En draagt hem 't misboek voor.
Hij knielt en wierookt aan 't altaar,
En keert zich hier en wendt zich daar,
En toont zich kloek en onbezweken
In 't kerkelijk latijn te spreken.

En als de priester, neergeknield,
Het driemaal *Sanctus* spreekt,
Of, plegtig en van God bezielde,
De hostie heft en breekt:
Dan vat de knaap op eens de bel
En klinkt en ringelt lang en schel;
En ieder kruist en buigt zich neder
En slaat de borst en kruist zich weder.

Zoo past hij trouw op elken pligt,
Als waar 't zijn daaglijksch werk;
Geen enkel punt bleef onverrigt
Van 't oud gebruik der kerk.
Hij doet ten einde toe zijn best,
Tot dat hij 't *Ite, missa est*,
De priester 't heilig offerplegen
Voleindigt met den laatsten zegen.

Nu brengt hij eerst nog, vroom en vlug,
Voor dat hij 't koor verlaat,
Den toestel op zijn plaats terug
En reinigt elk sieraad;
En ijlings en gerust te moè,
Vliegt hij naar de ijzersmelters toe,
En bidt, in 't loopen, zevenmalen
Nog al zijn paternoster-kralen.

En als hij d'oven, gloeiend rood,
En 't zwart geboefte ziet:
„Is” roept hij: „wat de graaf gebood,
Is, knechten! 't reeds geschied?”
En grijnzend gilt het ruw gebroed,
Al wijzend in den laaijen gloed:
„Hij knapt en knettert reeds in d'oven:
De graaf zal wel zijn dienaars loven.”

Hij keert, en buigt zich voor zijn heer,
En acht zijn last voldaan;
Maar naauwlijks ziet de graaf hem weer,
Of blikte hem roerloos aan.
„Ellendige! van waar? van waar?” —
„Van de ijzerhut: terstond van daar.” —
„Zoo hebt gij langzaam aangetreden!” —
„Neen, heer! maar onderweg gebeden.

„Want toen ik straks u dienen zou,
Gelijk betaamt en past,
Vroeg ik vooraf ook de eedle vrouw
Eerbiedig haren last:
De mis, o heer! beval zij me aan;
Ik ben ter kerk het eerst gegaan,
En bad daar menig Onze-vader
Voor haar en u en mij te gader.”

Daar zonk de graaf in mijning weg
En stond een poos als stom.
„En welk een antwoord brengt gij, zeg,
Van de ijzerhut weerom?” —
„Heer! vreemd en duister was de zin:
Men sprak, en wees den vuurpoel in:
Hij knapt en knettert reeds in d'oven:
De graaf zal wel zijn dienaars loven.”

„En Robbert?” riep de graaf met spoed,
En werd als ijs zoo koud:
„Hebt gij dan Robbert niet ontmoet?
Hij ging u na in 't woud.” —
„Heer! noch in 't woud noch hier of daar
Werd ik van Robbert iets gewaar.”
„Nu!” riep de graaf, zichzelf te buiten:
„Hier werken hooger raadsbesluiten!”

En, goedig, dat hij zelden scheen,
Zegt hij op eenmaal: „Kom!“
En leidt naar Kunegond hem heen,
Die niet begreep waarom.
„Hou wel, o vrouw! dien knaap in eer:
Geen engel Gods verdient het meer!
Hoe listig ook de boozen schijnen,
De hemel zelf bewaakt de zijnen.”

SCHILLER.

De koe.

Vrouw Magdalis brak nu haar laatste stuk brood,
En kon het van kommer niet eten:
Och, weduwen zitten soms dieper in nood
Dan menige menschen wel weten!

„Nu brengt mij het lot dan den harteslag toe!
Nu heeft mij dan alles begeben!”
Zoo riep zij, en kreet bij haar stervende koe,
Waarvan zij alleenig moest leven.

Daar kwamen de runders van verre weer aan
En loeiden langs velden en wegen:
Voor Magdalis deur bleef niet eene meer staan,
Noch brulde verzadigd haar tegen.

Zij kreet als een kind, dat op eenmaal de borst,
Op eenmaal de moeder moet missen;
Zij beefde wanhopig voor honger en dorst,
En kon al haar tranen niet wisschen.

Zij zonk op haar leger onmagtig ter neer,
Verward en verwilderd van smarte;
Wat deden het hoofd en de leden haar zeer!
Hoe droef en hoe krank was haar harte!

Geen slaap look hare oogen, hoe mat ook en loom,
Van waken en weenen al zwakker;
En viel zij temet in een aakligen droom,
Dan sloeg haar de klokslag weer wakker.

Reeds vroeg in den morgen klonk luid langs haar hut
Des veeherders horenschal weder:
„Voor mij” riep zij uit, „is geen ochtend meer nut!”
En wierp in haar kussen zich neder.

Voorheen had zij vurig, getroost in haar lot,
Den hemel des ochtends geprezen;
Nu morde zij bitter en luid tegen God,
Den Vader van weeuwen en weezen.

En luister! het viel op haar neer als een steen,
En liet zoo ontzettend zich hooren!
Het siddert en rilt haar door merg en door been:
Het brult uit den stal haar in de ooren!

„o God!” riep zij gillend, „ik mor niet, o neen!
’k Zal zwijgen, hoe streng Gij moogt spreken.”
Zij dacht dat de hel met haar spoken verscheen,
Om schriklijk den hemel te wreken.

Maar spijt haar berouw en haar angst en haar klagt,
Haar radeloos wringen en gillen,
Verhief zich het loeijen en brullen met kracht
En liet zich bezweren noch stillen.

„Barmhartige God, hou zoo streng geen gerigt,
Maar wil weer den booze bedwingen!”
Zoo kreet zij, en sloot in haar kussen zich digt,
Dat hooren en zien haar vergingen.

Daar sloeg haar zoo hevig en snakkend naar lucht,
Het bevende hart als een hamer,
En luider verhief zich het loeffend gerucht,
Als waar ’t voor haar bed in de kamer.

Nu sprong zij verbijsterd en wild op den grond,
Stiet luiken en deuren zich open;
En vrolijk scheen de ochtend de velden weer rond,
Met dauw weer verkwikkend bedropen.

Nu sloeg zij godvruchtig en plegtig een kruis
En vouwde haar handen te zamen,
En trad in den stal naar het brullend gedruisch,
In ’s Heeren drievuldige namen.

o Wonder! daar stond nu de weligste koe,
Zoo blank als een spiegel te blinken,
En stak de verzilverde horens haar toe,
En deed haar de steenen ontzinken.

De vloer was met hooi en de kreb was met gras;
Rondom blonk de rijkdom haar tegen:
Hier kannen van koper, zoo helder als glas,
Daar emmers, om de uijers te leëgen.

Het beest had een blaadje, beschreven met zwier,
Om kop en om horens gewonden:
„Vrouw Magdalis!” stond er, „mijn meester heeft hier
Van nacht mij in stilte gebonden.

„God heeft hem, genadig, uw jammer, uw nood,
Uw deugd en uw lijden doen weten;
God gaf hem, genadig, zijn dagelijksch brood:
Dat wil hij, alleenig, niet eten.” —

Waarachtig, mijn vrienden! 't is zalig en zoet
Wat goed en wat schoon is te prijzen;
Dus zing ik wel gaarne wat schoon is en goed
Op hartlijke, kunstlooze wijzen.

Men heeft mij dit voorval als waarheid verhaald,
Alleen men verzwegg mij de namen.
't Zij hier en, hier namaals den brave betaald:
Dat bid ik eerbiedighijk, amen.

BÜRGER.

De hoenders.

Geen deugd, hoe rein en vroom ze zij,
Is hier van nijd en laster vrij;
Ten minste, vrienden! ging het dus
Den heiligen Antonius.
Hij leefde needrig, stil en goed,
Vereerde God in 't vroom gemoed,
En wie hem raad of bijstand bad,
Dien gaf hij gaarne 't geen hij had;
Hij was bemind van blond en grijs;
De bisschop hield hem hoog op prijs
En wees op elke levensbaan
Den braven man als voorbeeld aan.
Maar zie! een vrek, wien 't zweet en bloed
Van de armen bragt tot overvloed,
Had, toen de heilig' 't hem verweet,
Een strik tot zijn verderf gesmeed.
Hij was hem nijdig om dien hoon,
Hem nijdig om zijne eerekroon,
Maar dekte loos het vuil venijn
En luichelde zijn vriend te zijn;
Hij lokte hem in d'angel vast,
En vroeg op vrijdag hem te gast.

De vrome zet zich aan den disch,
En ziet bescheiden rond naar visch;
Want al wie Roomsch is, vrienden! weet
Dat niemand vleesch op vrijdag eet:
Maar nogtans alles wat hij ziet,
Zijn jonge hoenders, anders niet.

De vrome man scheen niet gesticht
Door dat aanstootelijk gezigt;
Maar aanstonds ving de gastheer aan:
„Vergeef het dat gij vleesch ziet staan;
Ik heb een lompen kok in huis:
De vlegel heeft altijd abus.
Maar echter, zeg mij, beste maat!
Waarom toch schuwen wij 't gebräad?
God schiep den visch en schiep het hoen,
Om ons daarmee te goed te doen.
Slechts menschelijk gezag gebiedt:
Gebruik des Heeren gaven niet.
't Is waar: wij eeren dat bevel
En doen voorzeker braaf en wel;
Maar, wie toch daarom honger lijdt,
Trekt, dunkt mij, d'eerbied wat te wijd.
Kom aan! tast toe van 't geen er staat:
Het doet gewis uw ziel geen kwaad.
De hemel, die ons hoenders gaf,
Vergalt zijn gunsten niet met straf;
En, wat de menschen aan moog gaap,
Geen oog ziet onzen schotel staan.”

De Godsman hield zich kloek en sterk,
En week niet van de wet der kerk;
Maar ras ook mengt, ondanks zijn wil,
De leëge maag zich in 't geschil,
En haakt en hunkert naar den buit
En loert hem hongrig de oogen uit;
Ze watertandt al meer en meer,
En pijn en plaagt haar armen heer,
En liet niet af, hoe vroom hij sprak,
Voor dat hij wet en vasten brak,
En van 't gebräad niet overschoot
Dan afgekluisde vlerk en poot.

Den gastheer sprong, bij dat bedrijf,
Van helsche vreugd het hart in 't lijf,
En, naauw ontslagen van 't bezoek,
Knoopt hij de beenders in een doek,
En ijlt er meê, met boozen zin,
Het hofgebouw des bisschops in.
„Hoogwaardigste!” dus ving hij aan:
„Te lang bedriegt u schijn en waan;
Te lang reeds werd uw oog misleid
Door nagebootste heiligheid.
Gij stelt ons op het levensspoor
Antonius ten gidse voor:
Maar, 't is geen leidstar naar omhoog,
Het is een dwaallicht voor ons oog;
Ik moet u 't zeggen, schoon met smart,
Hij is een huichelaar in zijn hart.
Hoe vroom de veinsard schijnen mag,
Hij cet toch vleesch op vastendag;

Hij sloeg bij mij aan huis van daag
Twee kloeke hoenders in zijn maag,
En, slechts een oogenblik geduld,
Gij ziet getuigen van zijn schuld."

De priester schudde d'ouden kop
En hief verbaasd de handen op,
Terwijl de booswicht, met een blik
Van vromen afschuw en van schrik,
Zijn zakdoek uit elkander sloeg,
Waarin hij rif en beenders droeg.
Maar eensklaps staat hij als een steen!
De doek bevat geen enkel been!
Al wat hij vindt, al wat hij ziet,
Zijn graten — graten, anders niet!
"Ja!" riep hij, doodsbleek: "Ja, voorwaar!
Ik zie Gods vinger zonneklaar!
De brave, dien ik strikken span,
Waarachtig, is een heilig man;
De hemel heeft zijn zaak bepleit:
Zijn glorie leve in eenwigheid."

"Dat zal zij!" riep de bisschop luid:
"En gij, trek leer en les daaruit:
Hij, die zijn naaste strikken zet,
Vangt eens zich in zijn eigen net."

LANGBEIN.

Wilmientje.

Daar ginds op de bergen daar buldert de wind;
Daar mijmert Wilmientje, daar wiegt zij haar kind;
Daar staat zij, daar doolt zij, daar zit zij en wacht,
En blik in de verte tot laat in den nacht.

Naar 't woud, in de verte, daar reikhalst zij heen;
Daar toeft haar geliefde reeds maanden aan een.
Zoo kort nog genoot zij de vreugd van zijn trouw,
Nu wringt zij zoo lang reeds de handen van rouw.

Nu rollen de tranen haar heet in de borst;
Het kind lekt die tranen als zog voor den dorst,
En liefkoost de moeder en dartelt en lacht...
Zij blik in de verte tot laat in den nacht.

Wat waajen haar haren verwilderd en los!...
Wilmientje, uw geliefde keert nooit uit het bosch:
De Silfen en de Elfen doorkruisen het woqd...
Kom af: 't is daar boven zoo guur en zoo koud.

Daar ginds op de bergen daar buldert de wind;
Daar mijmert Wilmientje, daar wiegt zij haar kind;
Daar staat zij, daar doolt zij, daar zit zij en wacht,
En blik in de verte tot laat in den nacht.

TIEDGE.

De standvastige liefde van Alexis en Aline.

Waarom toch, ouders, wreed van zinnen,
Stuit gij hun trouw?
Gij hadt zoo hartlijk hen zien minnen,
Als man en vrouw:
Er steekt in goud en adelbrieven
Geen rijkdom, neen!
Er is geen schat voor zielsgelieven
Dan liefde alleen.

Wanneer men opgroeit met elkander,
Sinds de eerste jeugd,
En de een zich hecht en sluit aan de ander,
Als al zijn vreugd;
Bemint men meer nog alle jaren,
Zijn speelgenoot,
Dan, hemel! met een ander paren!...
Veel liever dood!

"Och, moeder!" riep het kind zoo teeder,
En snikte 't uit:
"Alexis mint me en ik hem weder:
Maak mij zijn bruid.
Daar is geen liever of geen goeder
Dan ik begeer..."
"Ik wil tot schoonzoon" sprak de moeder,
"Een edel heer."

Dat kon het kind toch niet verduren;
Men zag het wel!
Toen sloot men tusschen kloostermuren
't In de enge cel.

Daar zat zij drie jaar lang te rouwen,
Verdiept in smart,
En mogt niet eens haar vriend aanschouwen!
Wat had zij 't hard!

Maar eens... (o gruwzaam logensmeden!)
De moeder komt:
„Alexis” zegt zij „trouwt nog heden...”
Het kind verstomt.
„Zie hier den brief door hem geschreven:
Hij laat u vrij;
Hij heeft uw beeldnis uitgewreven:
Doe ook als hij.”

Toen kwam een heerschap binnendringen,
Met hem de schout;
De priester wisselt ras hun ringen:
Zij zijn getrouwd.
Zij is, helaas! voor dans en zangen
Verdoofd en blind;
Haar ziel blijft aan Alexis hangen,
Altoos bemind.

't Wordt avond. Och! wat nu begonnen?
Het kind verstijft.
De moeder raast als onbezonnen,
En tiert en kijft.
Gelijk een lam, dat, voortgetrokken,
De slagbank naakt,
Zoo ziet het kind, van angst verschrokken,
Haar bed gemaakt.

De nacht gaat om en de ochtend nadert:
Aline is vrouw.
Zij heeft haar moed, haar kracht vergaderd
En smoort haar rouw.
Zij zag haar man haar droefheid sparen,
Zoo innig groot!
En gaf hem van haar hart welgaren
Wat overschoot.

Maar och! dat hart, verscheurd van binnen
Door wreeden dwang,
Bleef nog Alexis — hem slechts minnen,
Haar leven lang.
Nu zat ze vijf jaar reeds te krijten
En diep gegriefd;
Zij bleef haar liefde zich verwijten,
Maar toch verliefd.

Helaas! om niet was al haar pogen,
Was al haar deugd!
Alexis stond steeds voor hare oogen,
In volle jeugd.

Hij drong zich telkens in haar zinnen
Op 't onverwachts,
En, liet zij hem des daags niet binnen,
Hij kwam des nachts.

Eens toen zij treurig zat te kwelen,
Kwam haar gemaal,
En bragt een koopman met juweelen
Haar in de zaal
„Kom, liefste!” sprak hij, „zie zijn waren
En zoek wat uit:
Niets doet de smart zoo ras bedaren
Als zulk een kruid.

„Kom, kus mij, schatje! droog uw wangen:
Kijk niet zoo dof;
Verkies en koop naar uw verlangen;
Ik moet naar 't hof.
Verspillen is het zwak der schoonen,
Maar ik heb geld:
Zie, daar zijn vijftien Fransche kroonen,
Ter deeg geteld.”

Hij gaat. De koopman rolt robijnen
En paarden bloot,
En zwijgend wijst hij hoe zij schijnen,
Zoo wit en rood.
Doch telkens als hij speld of ringen
Of halssnoer biedt,
Kan hij den traan maar niet bedwingen,
Die hem ontschiet.

Aline zag niet naar zijn steenen,
Niet naar zijn goud,
Maar zag te wel hem heimlijk weenen,
Hoe stil hij 't houdt.
„Wat onheil” dacht zij „of hem grievede,
Wat innig wee?
Och, zoo hij schreit om zijn geliefde,
Dan schrei ik meê.” —

„Spreek, koopman! spreek: ontlast uw harte!”
Zoo sprak zij luid:
„Ligt teert gij weg van minnesmarte...
Stort alles uit.” —
„Helaas! wat eischt mij, eedle vrouwe!
Uw deernis af?
Ja, heimlijk teer ik weg van rouwe
En kwijn naar 't graf.

„Er is een schat, een schat op aarde,
Nog nooit betaald!
Ik, ik alleen kende al zijn waarde,
Waar niets bij haalt.

Ik dorst mij 't kostbaar pand beloven:
 't Was niet te koop!
 Ik zag voor altoos 't mij ontrooven,
 Met al mijn hoop.

„Helaas, mijn smart was niet te peilen,
 Mijn lot was wreed!
 Naar 't eind der wereld ging ik zeilen
 Met al mijn leed.
 Niet dat ik ooit dien schat vergeten,
 Verloochnen wou,
 Maar om te sterven, zat gekreten,
 Verteerd van rouw.” —

„Spreek, koopman! spreek! wat mag het wezen,
 Dat rijk juweel?” —
 „Mevrouw, geen schat, hoe uitgelezen,
 Was ooit zoo eêl.” —
 „Spreek, koopman! spreek: gij zijt hier veilig;
 Beef niet zoo zeer;
 't Zijn ligt de beendren van een heilig?” —
 „Och, 't is nog meer!

„Maar hoe verpletterd en verwilderd,
 Toen mij 't ontviel,
 Ik heb het voorwerp afgeschilderd
 Van uit mijn ziel.
 Ik kan dat beeld nog nooit aanschouwen
 Dan stom van smart,
 En kan toch nooit me er van onthouën,
 Al breekt mij 't hart.” —

„Laat zien, laat zien! Wat doet u vreezen?
 Gij zucht zoo zwaar!
 Dat zeldzaam beeld moet kostbaar wezen!
 Ik vlam er naar.”
 Toen trok hij, och! en zuchtte weder,
 Een gouden doos,
 En wierp een traan op 't kleinoed neder,
 Zoo weergaloos.

Aline nam dien schat in handen
 En las met drift,
 In 't goud gedreven langs de randen,
 Het volgend schrift:
 „Hier zie ik, hier, met schreijende oogen,
 In diep verdriet,
 Wat van mijn vreugd, op eens vervlogen,
 Nog overschiet.”

Toen sloot zij 't zeldzaam raadsel open,
 Met drift en haast,
 En stond, van kouden schrik bekropen,
 Op eens verbaasd.

Wie zag zich ook van al zijn leven
 Dien trek gespeeld?
 Wie had als zij geen kreet gegeven?
 Het was haar beeld!

„Aline! Aline!” riep hij teeder,
 „Ik ben het, ik!
 Gij ziet nog eens Alexis weder:
 Verwin uw schrik.
 Hij komt nog eens, na al zijn zwerven,
 Na jaar en dag,
 Om u te zien en hier te sterven,
 Na hij u zag.” —

„Alexis,” sprak zij, langs hoe banger,
 „Ga heen, ga heen!
 Verlaat mij, vlugt! ik hoor niet langer,
 Ik mag niet, neen!
 Een ander' is mijn trouw gegeven,
 Een ander', ja!
 Maar blijf, Alexis! blijf toch leven,
 Maar ga nu, ga!” —

Hij, die toen langer niet dorst beiden,
 Hij ging terstond,
 Maar drukte een kus, bij 't pijnlijk scheiden,
 Haar op den mond.
 Haar man komt t'huis, vliegt ijlings binnen,
 Blijkt woest en zwart,
 En drijft een dolk, met dolle zinnen,
 Door beider hart.

Alexis sterft, Aline mede,
 Maar sprak vooraf:
 „Ik daal gerust en wel te vrede,
 Barbaar! in 't graf.
 Gij hebt onnoozel bloed doen stroomen,
 Ontzind en wreed,
 Maar toch aan 't leven niets me ontnomen
 Dan enkel leed.”

Na hij dat gruwzaam feit dorst plegen
 Met eigen hand,
 Treedt 's middernachts haar schim hem tegen,
 Voor 't ledikant.
 Zij wijst hem dreigend op haar wonde,
 Met bang misbaar,
 En noemt hem luidkeels voor zijn sponde
 Haar moordenaar.

Maar sinds dat voorval, zoo vol rouwe,
 Zoo gruwzaam boos,
 Houdt thans geen man zijn kuische vrouwe
 Zoo ligt trouwloos.

Hij denkt, al ziet hij dat een ander
Ter sluik haar kust:
„Zij nemen afscheid van elkander!”
En is gerust.

MONCRIF.

De gewonde huzaar.

Langs d'oever des Donaus, nog pas na den strijd,
Zwierf schoone Adeleide, met roerend gekrijt:
„Waarkrimpt gij,” zoo riep zij, „waar ligt gij aan 't strand,
En kleurt met uw bloed, mijn geliefde! het zand?”

Hij zuchtte. „Dat is hij!” zoo riep zij, met schrik,
En rolde langs d'oever bij 't maanlicht den blik;
Hier trad zij op dooden, op stervenden daar,
En vond haar getrouwen, gewonden huzaar.

Zijn bloed vloede gudsend rondom langs den grond;
Er gaapte zoo diep in zijn voorhoofd een wond;
Zijn wang had geen verwe, zijn oog had geen gloed
Zoo hel eens van liefde, zoo vurig van moed.

Aleide viel neder, met roerend gekrijt:
Hoe duur ook, o jammer! betaalt zij den strijd!
„Nog komt gij, geliefde!” zoo snikt hij tot haar:
„En troost uw getrouwen, gewonden huzaar!” —

„U redden,” zoo roept zij: „dat kom ik, o ja!
Algoede! zie neder, en spaar nog mijn gâ!” —
„Neen!” nokt hij en snikt hij: „mijn adem vergaat:
Het doodsuur, geliefde! het scheidensuur slaat.

„Vaarwel met uw kinders, vaarwel nu, o vrouw,
Gij, lust van mijn leven, zoo teeder als trouw!
Vaarwel nu!” zoo nokt hij en snikt hij zoo zwaar:
Toen stierf haar getrouwe, gewonde huzaar.

CAMPBELL.

De ring van Polycrates.

Eens stond hij op zijn trotsche woning,
En naast hem stond Egyptes koning
En zag met hem op Samos neer:
„Wie durft zich tegen mij verzetten?
Dit alles” sprak hij, „vreest mijn wetten
En dient mij met ontzag en eer!” —

„Gij moogt der goden gunst ervaren:
Die eertijds uws gelijken waren,
Hebt ge onderdaan en slaaf gemaakt;
Nog een maar” liet de vorst zich hooren:
„Nog een maar kan uw voorspoed storen:
Nog een benijder leeft en waakt.”

En eer de vorst had uitgesproken,
Verscheen een bô, in 't goud gestoken,
En sprak aldus den dwingland aan:
„Laat, heer! laat lof noch wierook sparen;
Laat luidkeels klinken stem en snaren
En krans de kruin met lauwerblaân:

„Uw vijand is in 't stof gevallen!
Hem velde voor Myletes wallen
Uw trouwe veldheer Polydoor.”
Hij zegt, en doet een bloedig bekken
Op eens voor beider oog ontdekken,
En houdt des vijands kop hun voor.

De koning siddert bij 't aanschouwen.
„Toch moet ge 't wuft geluk mistrouwen.”
Herhaalt hij, met verbleekt gelaat:
„Uw vloot bezeilt de ontrouwe vloeden;
Gij hoort de stormen hevig woeden:
Wie weet hoe 't met uw schepen gaat!”

En eer hij 't woord heeft afgebroken,
Daar wordt de feestklaren gestoken,
En 't welkom rolt van 't juichend strand:
Daar ziet men de overladen schepen
Met vreemde schatten binnen slepen
En ankren in het vaderland.

De koninklijke gast ontstelde:
„k Erken hoe hoog uw voorspoed snelde
Doch ducht het noodlot, ducht het steeds!
De Kreter, om uw buit verbolgen,
Zal schriklijk thans uw vloot vervolgen:
Misschien genaakt hij d'oever reeds!”

En eer dat woord hem is ontvallen,
Daar schaatren eensklaps vloot en wallen,
En roepen: „Zege!” heinde en veer.
„De Kreter is in zee-bedolven,
Zijn schepen zijn een prooi der golven:
De orkaan joeg hem in d'afgrond neer!”

De koning hoort, en staat verwezen.
„Voorwaar, uw heil is hoog gerezen,
Maar nogtans” zegt hij: „beef en schroom!
Een nijdig god vervolgt uw schreden:
Volmaakt geluk is hier beneden
Niets anders dan een ijdele droom.

„Mij ook, mij lonkte 't noodlot tegen:
Ik zag mijn scepter en mijn degen
Met voorspoed en geluk bestraald:
Maar diep betreur ik kroost en erven:
Ik had een zoon: ik zag hem sterven!
Ik heb 't geluk mijn schuld betaald.

„Dus, wilt gij grooter ramp vermijden,
Roep dan den Hemel aan om lijden,
Bid onspoed bij uw voorspoed af.
Niet een, hoe rijk aan heil te noemen,
Trad hier zijn baan ten eind langs bloemen,
Noch zeeg, na loutre vreugde, in 't graf.

„En zoo geen god uw beê wil hooren,
Geloof mijn raad: voorkom zijn toren:
Haal zelf op u den rampspoed neer.
Wat schat uw hoven ook omvatten,
Neem ras het kostbaarste uwer schatten
En werp het in 't verslindend meir.”

De dwingland beeft, en zegt bestorven:
„Van wat ik heerlijk heb verworven,
Is deze ring het kostbaarst goed:
Hem wil ik offren aan de baren,
Zoo moog mij 't lot zijn gunst bewaren!”
Hij zegt, en werpt hem in den vloed.

En naauwlijks is de nacht vervlogen,
Daar treedt een visscher voor zijne oogen,
En buigt, met zwaren last belaân:
„Heer!” zegt hij, „k heb een visch gevangen,
Zoo als er nooit in 't net bleef hangen,
En biê u dien eerbiedig aan.”

En toen de kok den visch ontleedde,
Daar gilt hij 't uit, bij de eerste snede,
En ijlt voor Polycrates troon:
„Uw ring, door 't gulzig meir gevonden,

Is in den visch terug gevonden:
Erken, o vorst! de gunst der goôn.”

Toen riep de gastvriend, langs hoe banger:
„Vaarwel, vaarwel! ik toef niet langer;
't Is hier niet veilig, waarlijk neen!
De wraak der goôn zal u verderven;
Vaarwel! ik wil met u niet sterven.”
Zoo sprak hij en vlood ijlings heen.

SCHILLER.

De wettige zoon.

De vrouwe des keizers voorzag nu haar dood;
Reeds werden haar lippen als ijs en als lood:
„o Keizer!” zoo sprak zij, „verneem het dan nu:
Van al mijn drie zonen is één maar van u.”

De keizer stond bleek en vergramd en ontsteld,
Maar deed om zijn twijfel zichzelf geweld:
„k Vergeef u den gruwel, hoe zwart hij ook zij,
Maar noem mij den zoon, die moet heerschen na mij.”

De vrouwe des keizers bedacht zich zoo lang;
Het moederhart sloeg zoo onrustig en bang;
Zij minde haar drietal van zonen zoo zeer,
En aarzelde en sprak niet en leefde niet meer.

De keizer van Rome voorzag nu zijn dood;
Reeds werden zijn lippen als ijs en als lood:
„Jeruzalems koning beklimm' dan mijn troon,
Tot dat hij dien ruim' voor mijn wettigen zoon.”

Jeruzalems koning beval met zijn staf
Het lijk van den keizer te storen in 't graf;
Het lijk van den keizer, zoo broos en zoo loom,
Te binden, regt-op, aan den stam van een boom.

Toen bood hij den zonen een pijl en een boog,
En zwoer bij zijn kroon en de goden omhoog,
Dat hij, die het hart zou doorboren van 't lijk,
Den scepter zou zwaaijen, als vorst van het rijk.

Het lijk van den keizer stond steil op den grond,
En de oudste der prinsen treedt nader terstond,
En mikt, onbewogen, met vinger en oog,
En schiet zijnen pijl, dat het snort, van den boog.

De pijl vloog geweldig en gonzend daar heen,
En kliefde den schedel des keizers van een;
Toen nadert de tweede met rustigen stap,
En zet, onverwikt, onverschrokken, zich schrap.

Hij spant zijnen boog met bedaard overleg:
De pijl siste snel als een bliksemstraal weg,
En trof en doorgriefde den zielloozen vorst,
En stak hem door vleesch en door been in de borst.

Jeruzalems koning zag rondom zich heen,
Waarom niet de jongste der prinsen verscheen:
De jongste der prinsen bleef roerloos staan,
En zag met ontzetting het schriktooneel aan.

Men wong in zijn handen den pijl en den boog;
Toen hief hij den blik in vervoering omhoog,
Vertrapte den boog en den pijl in het slijk:
„Ik martel niet!” riep hij, „o vader! uw lijk!”

Jeruzalems koning trad af van den troon,
En gaf aan den jongste der prinsen de kroon.
„Herneem” sprak de koning, „uw zetel van mij:
o Volken! de zoon van uw keizer is hij.”

ELTON.

De ridder en zijn liefje.

Eens toog een ridder naar den slag:
Zijn liefje, dat voor 't laatst hem zag,
Hing om zijn hals gevlogen,
Met traantjes in hare oogen,
En snikte: „Goeden dag!

„Komt gij van 't veld terug in 't land,
Dan strenglen wij den echtenband,”
Zoo sprak zij onder 't kozen,
„Den zachten band van rozen,
En knoopt hart en hand.” —

„Weg, weg, zottin! wat gril is dat?
Kom ik eens weer in deze stad,
Dan kussen we als verleden;
Maar huwlijksboeijen smeden...?
Zottin! wel schaam u wat!” —

„o Wee! wie had dat ooit geloofd?
Gij stalt de kroon mij weg van 't hoofd!
Gij hebt door list en logen,
Verrader! mij bedrogen;
Gij hebt mijne eer geroofd!” —

„Weg, weg, zottin! en laat mij gaan;
Wat ik deed, hebt gij meê gedaan;
Ik heb geen storm geloopt:
Gij deedt terstond mij open;
Slechts even klopte ik aan.” —

„o Wee! wie had dat ooit gedacht!
Gij streefde mij de kin zoo zacht,
Gij zwoert mij duizend eeden:
Ik zwichtte voor uw beden,
En ben ten val gebragt!” —

„Weg, weg!.. Een duifje, mak en tam,
Dat in mijn hand gevlogen kwam,
Bragt ik ten mijnent binnen:
De zotskap had geen zinnen,
Die zulk een vangst niet nam!”

Daar reed de ridder, hopsasa,
En zong en neurde, trallala,
En liet zijn liefje schreijen:
Zij hoorde tusschenbeien
Zijn lagchen, ha, ha, ha!

Vertrouwt geen ridders, meisjes, neen!
Zij gruwen van een blok aan 't been;
Zij stoeijen wat en mallen,
En minnen (schijnt het) allen,
Maar meenen er niet een.

BÜRGER.

Sint Menardus.

Menardus leefde, als jongling, ingetogen,
En hoorde alleen naar 't geen de Heer gebood,
Hij vastte en bad, voor 't outer neergebogen,
En was voor de aarde en haar vermaken dood.
Maar nogtans drong, met onbevleete stralen,
Het vuur der kunst in zijn verrukte ziel,
En waar hem rein het schoone in de oogen viel,
Daar wist hij rein het schoone op doek te malen.

Zoo vlood zijn tijd, gerust en wel te vreden,
 In kunstliefde en in stille godsvrucht voort.
 Daar zegt hem de abt, die in zijn cel komt treden:
 „Uw kiesch penceel heeft lang ons oog bekoord.
 Thans zij u 't loon, het edelst loon, geschonken!
 Uw ijver en uw deugd verdient die gunst;
 Breng aan den Heer een offer van uw kunst:
 Doe onze kerk met een altaarstuk pronken.”

En toen nu de abt het woord had afgebroken,
 Stond daar de knaap, verbijsterd en bedeesd:
 Door 't needrig hart werd zoo veel lof weersproken;
 Maar 't kunstgevoel ontvlamde op eens zijn geest.
 „Wél,” riep hij, „ken ik de onmagt van mijn verwen;
 'k Gevoel te wel wat wigt die taak bevat;
 Doch, daar uw gunst mij 't voorregt waardig schat,
 Zal ik Gods hulp in 't hachlijk werk niet derven.”

Hij zet zich neer, van aandrift opgetogen,
 Verliest zichzelf in mateloos gevoel;
 Het woelt en wart hem voor den geest en de oogen,
 Als in een droom, een mijmring zonder doel.
 Maar eensklaps schijnt hem heller dag te omgeven:
 Een hooger straal verheldert hem 't gezigt;
 Zijn teelt krijgt vorm, zijn schepping treedt in licht,
 En 't ideaal staat in zijn ziel te leven.

Van 's ochtends vroeg, bij de eerste morgenstralen,
 Omvat zijn hand het godgewijd penseel;
 Tot dat hij 't licht in 't nijdig West ziet dalen,
 Staat hij bezielde voor 't onvoltooid tafreel;
 Zelfs in den nacht, bedacht hij in zijn droomen,
 Hoe 't hemelsch beeld het reinst wierd uitgedrukt;
 En, onvermoed en telkens meer verrukt,
 Deed hij zijn vuur op zijn paneeldoek stroomen.

Het ideaal, hem in de ziel geboren,
 Werd door zijn verw met waarheid afgeprent:
 De Moedermaagd, in rein gevoel verloren,
 Stond met den blik naar hooger sfeer gewend.
 Van zaalge liefde ontgloeiden hare wangen;
 Om 't ligchaam golfde een kuisch en rein gewaad;
 Den Heiland, met den hemel in 't gelaat,
 Scheen ze aan haar borst — neen, in haar borst te prangen.

En aan haar voet lag Satan zich te rekken,
 Te schuiften, met vertrapten kop en muil:
 De smart der hel zag vreeslijk uit zijn trekken;
 Wanschapen was het monster, zwart en vuil.
 De moeder Gods stond op zijn nek verheven,
 Van eigen deugd en hooger kracht bewust:

Haar hemelsch beeld wiegde elke ziel in rust;
 Des duivels beeld deed elk van afschuw beven.

Als vrucht, in 't eind, van zoo veel kunstvermogen,
 Was de eedle taak met heerlijkheid volbragt;
 Het grootsch tafreel stond treflijk schoon voltogen.
 Menardus sliep voor 't eerst weer kalm en zacht.
 Maar eensklaps raast een woest rumoer in 't ronde;
 Verschrikt ontwaakt hij in de ontruste cel:
 Hij riekt op eens den solferstank der hel:
 Hij ziet op eens den duivel voor zijn sponde.

En Satan sprak: „Dat laffe stervelingen
 Ten hemel zien! het gaat mijn rijk niet aan!
 Maar wie vergunt u 't, in de hel te dringen
 En 't oog op mij en mijn geheim te slaan?
 Wie gaf u 't regt, zoo schriklijk mij te malen,
 Dat alles, wat mij aanblijft, gruwet van 't kwaad?
 Wisch mij dien trek der boosheid van 't gelaat,
 Of vreeslijk zult ge uw stoutheid mij betalen!”

En toen de hel haar wrok had lucht gegeven,
 Zonk weer haar vorst in d'open zwavelpoel.
 De jongling voelt zijn hart inwendig beven:
 Zijn stouter geest bleef nogtans kalm en koel.
 En naauwlijks was de morgen weer verzezen,
 Of nogmaals stond hij voor zijn schoon tafreel,
 Dacht aan 't gezigt en greep op nieuw 't penseel,
 En duivelscher werd nog het duivelsch wezen.

Daar stroomden van rondom de ontelbre scharen
 Den tempel in, om 't heilig werk te zien;
 De jongling zelf, niet moè van 't aan te staren,
 Lag op 't altaar, met vroom gebogen kniën.
 Maar ijlings rilt hem 't ijskoud door de leden!
 Hij ziet op eens weer Satan voor zich staan!
 De duivel dreigt hem, vat hem vreeslijk aan,
 En scheurt hem door de zerken naar beneden.

Och, ziel en zin verging hem, toen hij daalde!
 Maar, God regeert en staat de vromen bij.
 De Heiland zelf, dien hij zoo treflijk maalde,
 Neemt leven aan in 't heilig schilderij:
 Hij strekt zijn arm hulpvaardig uit naar onder,
 Grijpt naar den knaap, dien Satan met zich toog,
 Omvat hem, voert hem met zich weer omhoog,
 En siddrend juicht de menigte bij 't wonder.

KÖRNER.

De visscher.

Het water bruiſte, 't water ſteeg,
Daar trad een viſſcher toe,
Deed aan zijn angel aas en deeg,
En lei zijn hengelroè.

Maar wijl hij loert en wijl hij zit,
Daar ſplijt de vloed in twee,
Daar ſtijgt een vrouw, met hair als git,
En blank als ſchuim, uit zee.

Zij ſprak tot hem, zij zong tot hem:
„Wat lokt gij loos en ſnood
(Als zuiver zilver klonk haar ſtem)
Mijn ſchepslen in den dood?

„Och, wiſt gij hoe de viſch in 't meir
Gelukkig is en blij,
Gijzelf, gij ſprongt er bij hem neer
En werd't zoo rijk als hij.

„Duikt niet de zon in 't ruime ſop?
Zoekt niet de maan den plas?
En ſtijgt niet elk weer ſchooner op
Dan zij bij 't zinken was?

„Gijzelf, verfrischt gij 't aanzigt niet
Des morgens in de beek?
Hoe graauw ook ſoms de hemel ziet,
Mijn blaauw wordt nimmer bleek.”

Het water ruiſchte, 't water zwol:
De viſſcher ſtaart er in;
Zijn boezem werd zoo week en vol
Als bij den kus der min.

Zij ſprak alweer, zij zong alweer;
Hij bleef van weelde ſtom.
Half trok zij hem, half zonk hij neer;
Men zag hem nooit weerom.

GÖTTE.

Het weesmeisje.

De hagelbui hield eindlijk op,
De najaarszon zag neer
En gaf aan dal en heuveltop
Den bruinen herſtint weer.

En Lady Anna trad weer uit
En zag haar kudden rond,
Die graasden op het dorrend kruid,
Dat langs de beken ſtond.

Een eik, die rondom ſchaduw gaf,
Stond voor het ſlot geplant,
En wierp zijn gele bladers af,
Die ſchuifelden door 't zand.

En onder d'eik zat, droef en bleek,
Een barvoets weesje neer,
Dat hagels uit haar lokken ſtreek,
Met handjes koud en teer.

En „Lady!” ſprak het kind met vrees,
Terwijl het boog en kreet:
„Ik ben een wees, een arme wees,
En vraag u trooſt in 't leed.” —

„Onnoosle!” zei haar de eedle vrouw:
„Ik zoek als gij naar trooſt,
Ik, weduw, die verkwijn van rouw,
Ik, moeder zonder krooſt!

Helaas, mijn dierbre Lord viel neer
Voor 's vijands woedend zwaard,
En ik ontvlood het moordgeweer
En mijn verwoeſten haard.

„Ik vlood in angst — om mij niet, neen!
Maar om ons dierbaar pand,
Langs de opgeruide golven heen,
Naar 't overliggend ſtrand.

„En och! in Campſies kolk verdwaald,
Daar kentelde onze boot;
Ik werd uit d'afgrond opgehaald:
Mijn zuigling dronk den dood.

„Brigittaas morgen zag dat wee,
Waaraan ik kwijn en lij;
Sinds klom hij dertienmaal uit zee,
Maar zonder trooſt voor mij.” —

„Op Sint Brigit, voor dertien jaar,”
Hernam het kind met spoed:
„Zwierf ook een visscher met zijn kaar
Langs Campsies hollen vloed:

„Hij ving geen zalm of rog of tong
In 't opgetrokken tuig,
Maar mij, die in zijn schakels hong,
En aan uw voeten buig.” —

„Bewaar ons!” riep, met blijden schrik,
De ontroerde Lady luid:
„Dat is mijn egaas valkenblik!
Daar straalt zijn inborst uit!

„Gezegend zijt ge, Campsies vloed!
Brigittaas dag als gij!
Mijn kind, herneem uws vaders goed,
Uw moeders hart er bij!”

Toen stak men 't weesje, rijk en rad,
In kostbaar dons en wol,
En 't hair, dat vol van hagels zat,
Was nu van paarlen vol.

SCOTT.

De tortels.

Eens mijmerde ik in 't avonduur,
Verdoold in bosch en beemd,
En zag de sluimring der natuur,
Aan zoo veel oogen vreemd.

Ik doolde en kruiste wijd en zijd,
En hoor de stem der min,
Die uit een tortelbekje glijdt
Mijn luistrende ooren in.

„Neen!” zegt ze, „lieve! ramp noch rouw
Oatknoopt ons dier verbond:
Elke avond vindt ons even trouw
Als ons de morgen vond.

„Oprechtheid, die nog nooit bedroog,
En liefde, rein en teer,
En onschuld lonken uit uw oog,
En iedren morgen weer.

„Wat is mij leed en tegenspoed,
Aan mijn geliefdes zij’?
Mij is het lief en 't lijden zoet,
Als gij die deelt met mij.

„Wanneer de sperwer vliegt door 't woud,
Of als de bliksem schiet,
Dan klopt mij 't hart voor uw behoud
En denkt aan 't mijne niet.

„Dan dring ik me aan uw zijde vast,
Als uw verkleefde gâ,
Opdat de slag, die u verrast,
Mij nevens u versla.

„Maar o! zoo ge, onbedacht ontvonkt,
(Vergeef mij 't gruwzaam woord!)
Gevoel en liefde eene andre schonkt,
En wat slechts mij behoort:

„De sperwer, die ter neder schiet,
Het schriklijk bliksemweer
Verraste en trof zoo fel mij niet,
Noch brak mij 't hart zoo zeer!”

Zoo kirde en zong de teedre gâ
En look het purper oog;
En ik, ik kweel haar liedje na,
Of 't iemand roeren moog.

COWPER.

De gijzelaar.

Op Dionys, den dwingeland,
Schoot Moros toe, den dolk geheven;
Daar hield de lijfwacht hem omgeven.
„Wat wil dat moordtuig in uw hand?”

Riep Dionys, de dwingeland.
„Dat wilde ik u in 't harte boren.” —
„Zoo zij de kruisdood u beschoren!” —

„Welaan, ik ben ter dood bereid,
En zal niet laf om 't leven vragen,
Maar gun me alleen een drietal dagen:
Mijn zusters echtkoets is gespreid;
Mijn zegen wordt bij 't feest verbeid...
'k Zal u mijn vriend tot gijzelaar geven:
Keer ik niet weer, breng hem om 't leven.”

De dwingland grijnst met valschen lach,
En antwoordt, na een kort bedenken:
„k Wil u dat drietal dagen schenken;
Maar weet, zoo ik den derden dag
U niet ter strafplaats komen zag,
Dat ik uw kop niet meer verlange,
Maar uw vriend aan 't kruishout hange.”

En Moros wenkt zijn vriend ter zij':
„Ik ging des dwinglands hart doorboren:
Hij heeft den kruisdood mij gezworen.
Drie dagen nogtans laat hij mij;
Ik woon mijn zusters trouwfeest bij;
Gij zijt tot gijslaar aangenomen:
Blijf borg dat ik terug zal komen.”

En zwijgend drukt de vriend zijn hand.
Men klemt de kluisters om zijn leden,
En Moros ijlt met vlugge schreden.
Gesloten wordt de huwlijksband;
De derde morgen komt in 't land,
En Moros vliegt langs berg en dalen,
Om tijdig weer de stad te halen.

Daar stort de regen taplings neer;
De bergstroom wringt zich uit zijn wellen;
De beken en de plassen zwellen...
Daar komt hij aan den oever weer:
De bruggen drijven weg in 't meir;
De golven, die naar boven bruisen,
Verbrijzlen de ondermijnde sluizen.

Daar doolt hij troostloos om aan 't strand,
En blikt, zoo ver zijn oog kan halen,
En roept en schreeuwt wel honderdmalen.
Geen boot steekt af van d'oeverkant
Noch voert hem naar 't begeerde land;
Geen roeijer waagt het overvaren.
En holler — holler gaan de baren.

Hij zinkt ter neer en bidt en krijt,
Met bang en raadloos handenwringen:
„Wil toch, Jupyn! den vloed bedwingen!
Reeds klimt de dag, reeds kort de tijd:
Indien ik hier mijn uren slijt,
En god noch mensch mijn kreet wil hooren,
Dan gaat mijn vriend om mij verloren.”

Maar 't gulzig nat wint voet aan voet,
En baar aan baar bedelft de dijken,
En de uren van den dag verstrijken.
Daar zweept hem de angst, daar grijpt hij moed;
Hij werpt zich in den wijden vloed,
En smeekt den goën nog eens erbarmen,
En klieft den stroom met reppende armen.

Hij reikt aan 't strand en spoedt zich voort,
En dankt voor 't afgesmeekt behouden...
Daar daagt, van uit het holst der wouden,
Een rooverbende, heet op moord,
Genesteld in 't gevaarlijk oord,
En stort zich op den moede neder,
En zwaait de knodsen heen en weder.

„Wat zijt ge” gilt hij „wat gezind?
Ik heb niets anders dan het leven:
Dat moet ik Dionys gaan geven.
Heb deernis, om mijn trouwen vrind”...
Hij grijpt des eenen knods gezwind,
En velt er drie met wisse slagen,
Die de andren naar hun schuilhoek jagen.

Nu brandt de zon met heeten gloed;
En van vermoeidheid neergezegen,
Strekt hij den hemel de armen tegen:
„o Gij, die mij van 't roofgebroed,
Die mij gered hebt uit den vloed!
Laat gij mij nu van dorst versmoren,
Dan toch, dan is mijn vriend verloren!”

En hoor! (daar rijst nog eens zijn hoop!)
Daar hoort hij 't murmlen in de twijgen;
Hij spoedt er heen met smachtend hijgen,
En vindt een zilvren waterloop,
Die uit het hart der rotsen droop;
Hij schept en drinkt, en koelt de leden,
En tijgt weer voort met vaster schreden.

Maar zie! de zon helt af in 't nat
En vangt reeds aan, in beemd en dalen,
De schaduwen van 't loof te malen;
Daar ijlen, langs zijn eenzaam pad,
Twee burgers naar de koningstad;
Daar hoort hij ze, in 't voorbijgaan, zeggen:
„Nu gaan zij hem op 't kruishout leggen.”

En de angst be vleugelt hem den voet;
Hij schijnt den grond niet aan te raken.
Daar schittren Syracuses daken
Van verre reeds in d'avondgloed:
Hij rent al voort met sneller spoed...
Daar houdt op eens zijn slaaf hem tegen,
Aan 's meesters hijgend hart gezegen.

„Terug! gij redt uw vriend niet meer;
Red nu voor 't minst uw eigen leven:
Hij heeft den jongsten snik gegeven.
Hij wachtte, rustig, keer op keer
En uur aan uur, u zeker weer,
En dat onwrikbaar vast gelooven
Kon hem des dwinglands spot niet rooven.” —

o Schrik! . . . En is het feit geschied,
En is mijn hoop in rook verdwenen,
Zoo zal de dood ons toch vereenen!
Zoo smaal' de wreede dwingland niet,
Dat ik trouwloos mijn pligt verried;
Hij moge een offer meerder vellen,
En waarde in trouw en vriendschap stellen!"

De zon duikt neer; hij naakt de poort,
En ziet het kruis omhoog geheven,
En duizenden het kruis omgeven;
Zijn vriend hangt opgesleurd aan 't koord. . .
Daar breekt hij door de menigt' voort:
"Hou op! hou op! maak los! laat neder!
Ontsla den gijslaar: ik kom weder."

Daar blijft de menigt' roerloos staan.
De vrienden zinken hart aan harte,
En snikken 't uit van vreugde en smarte.
Aan aller oog ontglipt een traan.
Men brengt die maar' den koning aan:
Hij voelt zijn ijzren ziel ontroefen,
En doet hen voor zijn zetel voeren.

Hij blikte op beiden beurtlings neer,
En roept, in 't steenen hart bewogen:
"Voorwaar, de deugd is meer dan logen!
'k Omhels voortaan die reine leer!
Neemt, eedlen! neemt een makker méér:
Laat mij (ik smeek het) mij nog heden
In uw verbond als derde treden."

SCHILLER.

De drie dochters.

Drie dochters zagen neder
Van 't hooge burggevaart':
Haar vader keerde weder,
Geharnast en te paard:
"Wees welkom, vader! welkom t'huis!
Wat brengt ge uw lieve dochters meê?
Wij waren vroom en kuisch." —

"Mijn kind in gele zijde!
'k Heb heden u bedacht:
Niets maakt u toch zoo blijde
Als de opschik en de pracht.
Het gouden snoer, hier in mijn hand,

Nam ik een jongen ridder af,
En stak hem dood in 't zand."

Zij hing zich, wel te vreden,
Het halssnoer om den krop,
En ijde naar beneden
En 't pad naar buiten op.
"Wat ligt gij daar, bebloed en stil,
Mijn lief, mijn ridder, koud als lood!"
Zoo kreet zij met een gil.

Zij nam hem op haar schouders,
Met jammerlijke klagt,
En lei in 't graf der ouders
Haar luid beweende vracht.
Zij wrong het snoer, zoo schoon en rijk,
Zich knellend vast om d'elpen hals,
En viel gesmoord op 't lijk. —

Twee dochters zagen neder
Van 't hooge burggevaart':
Haar vader keerde weder,
Geharnast en te paard:
"Wees welkom, vader! welkom t'huis!
Wat brengt ge uw lieve dochters meê?
Wij waren vroom en kuisch." —

"Mijn kind in groene zijde!
'k Heb heden u bedacht:
Niets maakt u toch zoo blijde
Als 't woest rumoer der jagt.
Dees werpspies, aan een gouden band,
Nam ik een jongen jager af,
En stak hem dood in 't zand."

Zij nam den spriet met graagte,
En ijde van den wal
Blijmoedig naar de laagte
Tot ginder in het dal:
Daar vond zij d'uitverkoren knaap,
Verslagen naast zijn trouwen brak,
In ademloozen slaap.

"En kwaamt gij zoo om 't leven?"
Zoo kreet zij in haar smart,
En hield den spriet geheven,
En dreef hem zich in 't hart.
Daar sluimren zij nu naast elkaar:
De vooglen zingen 't bruiloftslied,
En 't loover dekt het paar. —

Een dochter zag ter neder
Van 't hooge burggevaart':

Haar vader keerde weder,
Geharnast en te paard:
„Wees welkom, vader! welkom t’huis!
Wat brengt ge uw lieve dochter meê?
Zij was zoo vroom als kuisch.” —

„Mijn kind in witte zijde!
’k Heb heden u bedacht:
Geen opschik maakt u blijde:
De bloemen zijn uw pracht.
Dees fraaije tulp, zoo blaauw en rood,
Nam ik een jongen tuinman af,
En stak in ’t zand hem dood.” —

„En waarom hem doorstoken?”
Zoo sprak het goedig schaap:
„Het bloempje was ontloken,
Ontloken voor den knaap.” —
„Neen, neen! hij was te stug, te straf;
Hij spaarde ’t bloempje voor zijn bruid,
En stond niet willig ’t af.”

Toen nam de zachtgeaarde
Het bloempje blaauw en rood,
En ijde naar de gaarde
En vond haar minnaar dood.
Daar stond een groene heuveltop,
Met roos en lelie rondgegroeid:
Daar zette zij zich op.

„Och, of ik, in mijn smarte,
Nu ’t lot der zusters vond!
Ik druk de bloem aan ’t harte,
Maar bloemen slaan geen wond.”
Zoo kreet zij, droef en krank van ziel,
En zag het welkend bloempjen aan,
Tot dat zij nederviel.

UHLAND.

Alwin en Alwina.

Een reiziger kwam aangegaan,
Met uitgeputte kracht,
En klopte op wand en huisdeur aan,
In d’allerguursten nacht.
„Doe open! open, man of vrouw!
Ik krimp en bibber weg van kou;

Doe open, open! heb erbarmen:
Laat me even aan uw haard mij warmen.”

Hij smeekt zoo lang, hij klopt zoo luid:
Daar gaat de klink omhoog;
Daar treedt een duislend knaapjen uit,
Nog met de vaak in ’t oog.
„Wat wilt ge toch? wat zoekt ge dan?
Wat stoort ge mij, gij, wreede man?
Waarom mij al mijn vreugd ontnomen?
Ik lag zoo zoet van ’t graf te droomen.

„Mij dacht, ik hoorde ’t naar gehuil
Van storm en stroom niet meer;
Men droeg mij heen naar d’open kuil
En liet mij langzaam neer;
Men sloot de grafsteê zwijgend toe...
Ik lag en sliep zoo wel te moê,
Tot dat twee vriendlijke engelen kwamen,
En mij met zich naar boven namen.”

De vreemdling beeft, ontroerd en bleek,
En zuizelt daar hij staat.
„Waar is uw vader, knaapje, spreek?
Waar toeft hij nog zoo laat?” —
„Hij is daar ginds, en wacht op mij:
Daar ginder, zon en maan voorbij;
Daar rust en juicht hij, moê van ’t weenen:
Ik ook, ik reikhals derwaarts henen.” —

„En dan uw moeder? dierbaar kind!
Hoe is het haar vergaan?” —
„Zij spreekt mij soms in d’avondwind
Van uit den hemel aan:
Dan lispelt zij en fluistert zacht,
Terwijl ik zit, om middernacht,
Alleen op ’t eenzaam graf te kwijnen,
En duizend heldre starren schijnen.” —

„En dan uw zuster? — o, Ga voort:
Wat is met haar geschied?” —
„Mijn zuster toog naar beter oord:
Hier was haar luchtstreek niet.
Haar geest voer op naar ’t hemelrijk;
Daar ginder slaapt haar jeugdig lijk:
De vlierboom laat zijn breede takken
Belomrend op haar heuvel zakken.”

„En zeg mij, zeg mij, dierbaar wicht!
Voor wie rees gindsche steen?
Hij blinkt in ’t maan- en starrelicht
Door struik en klimop heen.” —

„Helaas!” zoo barst het knaapjen uit:
 „Helaas! daar rust mijn broeders bruid;
 Daar ligt een bloem in 't zand geslagen,
 Zoo schoon als ooit uwe oogen zagen.

„Mijn broeder toog, van streek tot streek,
 Naar verre landen voort:
 Daar werd Alwina krank en bleek;
 Van hem werd niets gehoord.
 Zij riep hem daaglijks luider weer:
 Hij dacht aan huis en bruid niet meer;
 Toen zwijmden haar vermoeide krachten:
 Nu ligt ze in 't graf hem op te wachten.”

En Alwin hoort, en Alwin rilt,
 En neemt een kort besluit;
 Omhelst zijn broeder, woest en wild,
 En vliegt zijn oogen uit.
 Hij stort zich op Alwinaas graf,
 En kust het stof den lijksteen af;
 Hij laat een zucht ten hemel varen,
 En plompt zich in het hart der baren.

KUHN.

Hertog Richard.

Geen ander zag hoe Richards vuist
 Het kind in 't water smect;
 Geen ander hoorde — Richard slechts,
 Hoe jeugdige Edmund kreet.

Vazal en knecht erkende in 't rond
 Den moorder voor hun heer:
 En hij, de laatste tak van 't huis,
 Zet zich als hertog neer.

Dat aadlijk huis van Erlingford
 Ligt in een boschrijk dal;
 Severnes golf bespoelt het slot
 En glijdt voorbij zijn wal.

De reiziger staat telkens stil
 In dit verruklijk oord;
 Hij wenscht zich hier een hut van leem,
 En reist met weezin voort.

Nogtans de hertog heeft geen duur,
 En vliedt terug van 't meir:
 Elk windje, dat de golven krult,
 Brengt Edmunds kreet hem weer.

Vergeefs, dat de afgebeden slaap
 Zijn matte leden streelt:
 In elken nacht, in elken droom,
 Verschijnt hem Edmunds beeld.

Vergeefs, door 't wroegend hart gejaagd,
 Ontvlieft hij 't heerlijk oord,
 En vlugt van daar hij 't feit bedreef
 Naar verre landen voort.

Hij reist en trekt en doolt en vlugt,
 Maar, vlugt zijn wroeging niet;
 Hij keert terug — terug naar huis,
 Zoo als hij 't huis verliet.

De tijd was traag, de dag was lang,
 De bange nacht nog meer;
 Toch eindlijk kwam het schriklijk uur,
 Het uur des gruwels, weer.

De dag brak aan, die Richards angst
 In 't jagend hart vergroot:
 't Geweten wist dien dag zoo juist,
 Den dag van Edmunds dood.

't Was schriklijk weer: de orkaan brak los,
 De regen beukte 't land;
 De stroom zwol boven de oevers uit
 En overspoelde 't strand.

Vergeefs, ofschoon hij gasten nood',
 Ofschoon de wijnkroes zwier',
 De hertog hoort de stem der wraak,
 Hoe luid de feestvreugd tier'.

Met elken ruk, met elke vlaag,
 Die op de muren breekt,
 Verschrikt de storm zijn kranke ziel,
 En 't hol gelaat verbleekt.

Een kille doodskou greep hem aan,
 Toen elk zijn disch verliet;
 Hij werpt tot slapen zich ter neer,
 Helaas, tot rusten niet.

Daar trad zijn broeders geest aan 't bed,
 Zijn broeder Edmunds geest,

Zoo bleek als hij in 't uur des doods,
In 't sterven, was geweest.

Daar stond hij krank en zwak als toen,
En greep als toen zijn hand,
En sprak zoo flauw, maar dringend toch,
Als toen van 't ledekant:

„k Beval u” sprak hij „d'armen wees,
Den teedren Edmund aan:
Spreek, Richard! spreek: gij gaaft me uw woord:
Hebt ge aan uw woord voldaan?”

Het koude zweet droop Richard af,
Bij 't hooren van dien toon:
Daar loeide op nieuw een rukvlaag aan:
Dat loeijen klonk hem schoon.

Maar eensklaps vliegt hij op van 't bed!
Wat wild en woest gedruisch!
„Op, op, heer Richard! berg het lijf:
Het water stroomt in 't huis!”

Hij stuift omlaag en ziet den stroom,
Die in de zalen plast;
't Is middernacht: geen hulp genaakt,
En 't woelend water wast.

Nogtans daar komt, daar dringt een boot
Door schuim en golven heen,
En kondigt hulp en redding aan,
Maar redding slechts voor één.

„Mijn boot is eng, de plaats is klein,”
Zoo roept de roeijer luid:
„Slechts één van allen neem ik in,
En voer hem 't water uit.”

Daar stort zich Richard in de boot...
„Voort, voort! naar d'overkant!
Roei voort, met schatten loon ik u,
Zet gij mij ginds aan land.”

De roeijer slaat zijn riem met moed,
Al is het water breed...
Maar eensklaps, welk een bange gil!
't Is jongen Edmunds kreet!

De roeijer toeft... „Ik hoor geschrei:
Het is een kinderstem!” —
„Voort, voort! het is het stormgehuil!”
Zoo antwoordt Richard hem.

„Roei voort, roei voort, en rep den riem,
En hou den haak gereed”...
Daar rijst op nieuw een bange gil:
't Is jongen Edmunds kreet!

„Ik hoor alweer een schreijend kind:”
Herneemt de roeijer weer.
„Voort, voort! de nood groeit aan: roei voort!
Wij redden toch 't niet meer.” —

„o God! heer Richard! zoo gij wist
Wat angst dat schepsel lijdt!..
Maar gij, gij stopt uw ooren digt,
Hoe bang de onnoosle krijt!

„Hoe schriklijk zou uw foltring zijn,
Zoo ge uit het zwalpend nat
Vergeefs de magtlooze armen hieft
En vruchtloos bijstand badt!”

Daar gilt hun eensklaps weer een kreet,
Een luider kreet in 't oor,
En eensklaps dringt het licht der maan
De donkre buijen door:

En, God! daar staat een doodsbleek kind
Te bibbren op een rots,
Die in den vloed te storten dreigt
Door 't hevig golfgeklots.

De roeijer slaat met kracht zijn haak
In 't harde rotszand vast,
En palmt zich naar de naakte klip,
Waarop de branding plast.

„Nu grijp het kind, heer Richard! grijp,
Volvoer den diersten pligt;
Grijp aan: het strekt u de armpjes toe...”
En Richard grijpt het wicht.

Hij grijpt en rilt: het kind was koud
En kil als steen, en dood:
't Was Edmund, jeugdige Edmund zelf,
Een zwaarder wigt dan lood.

De boot sloeg om; de moorder zonk:
Zijn strijd was lang en wreed;
Hij zonk en rees en rees en zonk:
Geen mensch vernam zijn kreet.

De vadermoorder.

Gij knapen, komt! gij maagden, naakt,
En hoort, wat ik vertelle!
Daar staat in 't heilig Bijbelboek:
Den vadermoorder wacht de vloek
En 't eeuwig wee der helle.

Eens heeft de Heer op Sinai
Verkondigd zijn begeeren:
Bemin hem, die u 't leven geeft,
Bemin die u gedragen heeft,
Of ducht de wraak des Heeren. —

Eens vierde een Beijersch edelman
Zijn bruiloft in zijn zalen;
Gaf visch en vleesch, gebak en vrucht,
En specerij uit elke lucht,
En wijn in gouden schalen.

Een schoone maagd was speelgenoot:
Zij heette Kunegonde. —
't Was alles vreugde en sier en pracht;
Men braste en dronk tot middernacht,
En zong en sprong in 't ronde.

't Was opgepropt en vol in 't huis
Met alle soort van gasten;
Men wees de maagd een toren aan,
Van een gespleten door d'orkaan,
En waar de raven krasten.

Maar Kunegond was rein en goed,
En hield zich God voor oogen;
"o Liefste Jezus! red mij, red!"
(Zoo bad zij, neergekniel aan 't bed)
"Wat nooden dreigen mogen."

En naauwlijks lag ze op 't leger neer,
Daar treedt een spooksel binnen,
Vermagerd, bleek, gekromd en grijs;
Het rilt en bibbert, koud als ijs,
En tracht den haard te winnen.

Het sleept een zware keten voort,
Om 't naakte lijf geklonken;
Het strompelt aan met pas voor pas,
En wroet de sprankels op uit de asch,
En warmt zich aan de vonken.

Maar Kunegond had Christenmoed:
De hemel sterkt de vromen.
"Spreek op!" zoo riep zij, onbevreesd:
"Spreek op! wat zijt gij? mensch of geest?
Wat doet u herwaarts komen?"

De grijsaard slaat zich woest voor 't hoofd,
Met aaklig knarsetanden,
En gilt en krijscht: "Ziedaar ons loon:
"Vervloekt ben ik, vervloekt mijn zoon!"
En wringt de dorre handen.

"Den ridder, die zijn bruiloft viert,
Gaf ik, rampzaalge, 't leven;
Ik ben zijn vader, ik, o God!
En 't monster wrocht mij zulk een lot,
En zit in eer verheven!

"Reeds vijftien jaren leef ik hier,
Vervreemd van al 't geschapen';
Hier heb ik zwart en schimmelig brood,
En water uit de torengoot,
En stroo om op te slapen.

"Zie, jonkvrouw! zie dees lompen aan,
Die mij om 't lijf verteren;
Aanschouw dit zwak en krank gestel,
Dit uitgerekt en rimplig vel,
Verscheurd van booze zweren.

"Hier krimp ik driemaal daags in een
Voor strenge geeselslagen;
Maar 't ondier, dat mij krimpen ziet,
Beweeg ik door mijn lijden niet,
Noch roer ik door mijn klagen.

"Thans schudde ik eens de ketens af
Van de ingenepen armen;
Ter bruiloft vol en zat gebrast,
Slaapt thans mijn wachter lang en vast:
Nu kom ik hier mij warmen." —

"Hou op, hou op!" riep Kunegond,
In tranen losgebroken:
"Uw zoon is zulk een monster dan!
En God, die 't ondier straffen kan,
Heeft nog u niet gewroken!" —

"Mij? God mij wreken? Zie mij aan,
En hoor en ken mij nader:
Kleeft daar geen bloed aan gindschen wand?
Daar pleegde ik, daar, met eigen hand,
Een doodslag aan mijn vader." —

Hij sprak, o schrik! daar viel een been
 En nog een been beneden;
 Daar zag men, bij een zwavelvlam,
 Hoe heel een rif te voorschijn kwam
 Uit knokkelen en leden.

Een dorre schedel viel er op;
 Het ooghol stond te branden.
 „'t Is waar!” zoo krijschte 't naakt geraamt':
 „Het monster, dat natuur zich schaamt,
 Sloeg eens aan mij zijn handen.

„Hier, hier heeft mij zijn helsche vuist
 Te middernacht verslagen;
 Daar kleeft mijn bloed aan gindschen muur:
 Dat bloed zal hem in 't stervensuur —
 In d'oordeelsdag, verklagen.

„Gevloekte zoon!” zoo kreet het rif:
 „Gij lijdt uw wee naar waarde:
 Wie handen aan hun oudren slaan,
 Zal 't van hun kindren zoo vergaan:
 Hun hel begint op aarde.”

o Wee! men hoorde hondgebas
 En bang gehuil van verre...
 „Daar kraait de haan: nu moet ik heen;”
 (Zoo gilte 't rif, en zonk in een:)
 „Daar blinkt de morgensterre.”

De jonkvrouw vlugt, van schrik gejaagd,
 Met los gewaad en hairen;
 Zij vlugt en ijlt, en naakt de stad,
 En meldt, verbleekt en afgemat,
 Haar schriklijk wedervaren.

Soldaten, ijlings voortgerukt,
 Omringden wal en toren;
 Men vond den grijsaard, neergestrekt,
 Het hoofd verdraaid, het lijf verrekt,
 In d'ademtogt aan 't smoren.

Hij stierf, met de oogen uitgepuild;
 (God moog zijn schuld vergeven!)
 Zijn zoon, de Beijersche edelman,
 (Zoo als gansch Munchen tuigen kan)
 Kwam op het rad om 't leven.

Daar spookt het nu des middernachts,
 Daar huilt het naar in 't ronde;
 Daar zucht een bang, een dof gebrom:
 „o Wee, ik bragt mijn vader om!
 De hel vergeldt mijn zonde.”

De jonkvrouw trok een klooster in,
 En lag in 't stof te knielen;
 Daar bad zij, met een vroom gemoed,
 Het Vader-ons en 't Wees-gegroet
 Voor de afgestorven zielen.

En als een kind in 't klooster kwam,
 Dan vloog zij 't ijlings tegen;
 Dan kuste en zei ze 't honderdkeer:
 „Bemin, o kind! uw oudren teer,
 Zoo wacht u 's hemels zegen.”

SCHUBART.

Nanny.

De blonde Nanny, vol van vuur,
 Vergat haar pligt in 't groenend dal,
 En baarde, in 't aaklig winteruur,
 Een knaapjen in den runderstal:
 „Red, red mij, zuster! hulp en raad!
 Bewaar uw bloed voor schimp en smaad;
 Verberg mij met mijn zuigeling...”
 „Neen!” „zei de zuster, neen!” en ging.

De blonde Nanny, bloo en mat,
 Den boezem en de hairen los,
 Sloop angstig, langs een duister pad,
 Naar de ijzersmelterij in 't bosch:
 „Bewaar uw bloed voor schimp en hoon:
 Verberg mij, broeder! berg mijn zoon:
 Gij krijgt er 's hemels zegen voor...”
 „Weg!” riep de broeder, „weg, gij sloor!”

De vader kwam van 't nachtmaal weer,
 Godvruchtig en gesticht van zin;
 Daar valt zij aan zijn voeten neer
 En roept zijn deernis roerend in:
 „'t Is waar, ik heb te snood misdaan,
 Doch neem mij slechts als dienstmaagd aan...”
 „Neen, schandvlek! leef in schimp en smaad:
 Weg!” riep de vader, „weg, op straat!”

Toen viel zij, overstelpt van smart,
 Haar moeder, nat beschreid, te voet:
 „Ontsluit uw schuldig kind uw hart;
 Vergeef mij, wat ik bitter boet!” —

„Zie voortaan, kind, slechts beter toe;
 Vergeve u God, als ik u doe!
 Gij weet niet hoe ik nog u min!...
 Kom,” sprak de moeder, „schaap, kom in.”

HAUG.

De wilde jager.

De roof- en Rhijngraaf schreeuwde en blies:
 „Op, knapen! op! te paard, te voet!”
 Zijn klepper vloog met luid gebriesch;
 Daar vliegt en volgt zijn breede stoet,
 En stuift en stort zich, wild en wakker,
 Door hei en haag en air en akker.

De zondagochtend kleurt den grond
 En schittert op den torentop;
 Het klokgeklep luidt plegtig rond
 En roept het volk ter hoogmis op;
 En 't lofgezing der vrome koren
 Laat statig zich door d'omtrek hooren.

Te viervoet vliegen heer en knechts
 Den kruisweg langs, met woest misbaar;
 En zie! daar komt van links en regts
 Een ruiter hier, een ruiter daar:
 Een rooden hengst had de een beschreden,
 Een paard als zilver droeg den tweeden.

Wie waren dan die ruiters wel?
 Ik weet het niet, maar gis het toch:
 De regter scheen een goed gezet,
 Onmagtig tot het minst bedrog;
 De linker keek met scheelziende oogen,
 Waar bliksems uit in 't ronde vlogen.

„Weest welkom,” riep de graaf verheugd:
 „Weest welkom, ridders! kiesch van smaak!
 Geen aarde of hemel kent een vreugd,
 Zoo zalig als het jagtvermaak!”
 Zoo riep hij, schaatrend en brooddronken,
 En blies, dat veld en heuvel klonken.

De regter sprak: „Keer om, keer om!
 De hoorneschal en 't jagtgerucht
 Stemt kwalijk met het klokgebrom

En 't koorgezang van 't vroom gehucht:
 Hoor mij, uw goeden engel, spreken,
 En wacht u voor des boozen treken.” —

„Jaag voort, heer graaf! jaag rustig door!”
 Hernam de linker: „jaag en blijf!
 Wat raakt u klokgeklep en koor?
 De jagt is aadlijk tijdverdrijf.
 Ik leer u, ik, wat past aan heeren;
 Laat gindschen dwaas uw boeren leeren.” —

„Ha, wélgesproken, linker man!
 Gij zijt een makker naar mijn zin!
 Hij, die geen weitasch dragen kan,
 Slaap' bij zijn paternoster in!
 Zwijg, vrome dwaas ter regter zijde!
 'k Wil jagen in het jagtgetijde.”

En voorwaarts stoven heer en knechts,
 Veld in en uit, berg op en af;
 De ruiters reden, links en regts,
 Aan wederzij', op d'eigen draf:
 Daar schiet een hert uit gindsche doornen
 Met zestien takken op de hoornen.

En luider blies de graaf met kracht,
 En sneller — sneller vloog de vaart:
 Daar storten eensklaps, onverwacht,
 Twee knechten dood van 't vliëgend paard:
 „Laat storten! laat ter helle storten!
 Dat moet geen vorstenvreugd verkorten.”

Het hert vlood in een korenveld,
 En zocht te ontduiken aan den nood;
 Daar komt een landman aangesneld,
 De haren grijs en de oogen rood:
 „Erbarmen, edel heer! erbarmen!
 Ontzie het zure zweet der armen.”

De regter ruiter vat het woord,
 En maant den graaf tot deernis aan;
 De linker, die zijn moedwil spoort,
 Hitst weer hem op om voort te gaan:
 De graaf stopt voor den regter de ooren,
 En wil alleen den linker hooren.

„Terug! wie denkt aan keeren nu?
 Ellendig ploeger! pak u weg,
 Of, bij den duivel! 'k jaag op u!
 Komt, knapen! doet het, wat ik zeg:
 Om hem te toonen dat wij 't meenen,
 Drijft met de zweep hem voor ons henen!”

Gezegd, gedaan! Het heerschap reed,
En alles giert in doller vaart,
En jaagt en drijft, met woester kreet,
Den landman voort met hond en paard;
En hond en paard vertrappt het koren,
Gestriemd, gejaagd met zweep en sporen.

Het hert, van 't luid rumoer verschrikt,
Berg op en af, veld in en uit
Gesneld, vervolgd, maar niet verstrikt,
Redt telkens zich door struik en kruid;
Het ziet van ver een kudde weiden,
En vlugt en schuilt er tusschen beiden.

Maar, rond en om en op en neer,
De beemden in, de bosschen door,
Vliegt brak en jager heen en weer,
En volgt het wild langs ieder spoor:
Daar komt de herder aamloos draven,
En stort zich aan de kniën des graven.

„Genade!” gilt zijn luide schreeuw:
„Laat hier mijn kudde toch met vrede!
Bedenk, zoo menig arme weeuw
Heeft al haar rijkdom bij dit vee.
Erbarmen, edel heer, erbarmen!
Ontzie het goed en bloed der armen!”

De regter ruiter vat het woord,
En maant den graaf tot deernis aan;
De linker, die zijn moedwil spoort,
Hitst weer hem op om voort te gaan:
De graaf stopt voor den regter de ooren,
En blijft alleen den linker hooren.

„Vermeete! boef! terug! op zij!
Al staakt gij zelf met lijf en geest,
En al uw weeuwen nog daar bij,
In 't ruige vel van 't eerste beest,
Ik zou geen voetstap verder blijven,
Maar dreef u voort met al uw wijven!

„Waakt op, gezellen! rost en rent!
Hourah! scheert alles weg van 't land!”
En wat nabij was of omtrent
Gevoelde in 't vleesch den hondentand:
De herder werd aan bloed gereten,
De halve kudde dood gebeten.

Het hert, vermoeid en afgemat,
Zocht hijgend nog naar lijfsbehoud;
Met schuim en bloedig zweet bespat,

Verborg het zich in 't eikenwoud
En, bij een kluisnaarshut gekomen,
Viel 't aamloos aan den voet der boomen.

En pijlsnel, en door dreef en dal,
Met luid gejuil en woest misbaar,
Met zweeps slag en met hoorneschal,
Vervolgt en rent en rost de schaar:
Daar treedt de pelgrim biddend buiten,
En poogt den wilden drom te stuiten.

„Laat af! ontwij Gods vrijplaats niet!
Bezwaar uw ziel niet meerder nog:
De hemel, die uw zonden ziet,
Straft langzaam, ja, maar zeker toch!
Laat af! keer weer! betem uw woede,
Of ducht zijn opgeheven roede.”

De regter ruiter vat het woord,
En maant den graaf tot keeren aan
De linker, die zijn moedwil spoort,
Hitst weer hem op om voort te gaan:
En wee! hij stopt voor d'een zijn ooren,
Om enkel d'ander aan te hooren.

„Wat, vrijplaats hier en vrijplaats daar!
Terug, 't is nutloos tijd verspild!
Schoon 't in den derden hemel waar,
'k Vervolgde nog en kreeg het wild!
Schoon zon en maan ook nu vergingen,
Geen hel of hemel zal mij dwingen!”

Hij klapt de zweep en spoort zijn paard:
„Hourah! nu nog een nieuw begin!”
En, God! de hut zinkt weg in de aard',
En ros en ruiter stort er in,
En schal en jagtkreet zijn verdwenen,
En doodstil wordt het rondom henen.

Hij blikst verwilderd heen en weer,
En blaast, maar brengt geen toon meer uit;
En roept, maar hoort zichzelf' niet meer;
En klapt — de zweep geeft geen geluid;
Hij spoort zijn hengst in beide zijden,
Maar kan niet voor- niet rugwaarts rijden.

Toen werd het duister rond en om,
Als kwam een aaklig onweer op;
Van verre rolt een dof gebrom
En nadert hem allengs den kop;
En uit een raatlend bliksemweder
Slaat — vlamt zijn schriklijk vonnis neder:

„Beef, bloedhond, boos van lust en aard,
Wreed tegen dier en mensch en God!
Het luid geschrei klom hemelwaart,
Bij 't vieren van uw helsch genot;
De roê der wraak werd opgeheven,
En zal u loon naar werken geven.

„Vlugt, booswicht! door uw schuld geknaagd;
Vlugt rond tot aan den jongsten tijd,
Van hel en duivel voortgejaagd,
Tot schrik der vorsten, wijd en zijd,
Die, om hun euvlen aard te toonen,
Noch dier noch mensch noch God verschoonen.”

Een zwavelgele flikkervlam
Kroop rondom langs de takken heen;
Hij werd zoo eng, zoo kil, zoo klam;
Het huivert hem door merg en been;
Een bliksem volgt hem allerwegen,
Een snerpande ijskou blaast hem tegen.

En de ijskou waait en 't onweer ruischt,
o Schrik! en als een peil zoo rad,
Schieft op hem toe een reuzenvuist,
En spant zich uit en zoekt en vat,
En grijpt hem aan met stalen sporen,
En draait den kop hem 't achterst voren.

Het vonkt en vlamt langs elken kant,
Met rooden, gelen, groenen gloed;
Gejaagd door d'opgestegen brand,
Daar splijt een afgrond voor zijn voet,
En adders en gewiekte draken
Bespuwen hem uit keel en kaken.

Hij vliegt en vlugt door haag en heg,
En huilt met aaklig ach en wee,
En voert alom, langs elken weg,
De hel en al haar spoken meê:
Des daags door de onderaardsche kolken,
Des middernachts door lucht en wolken.

Zijn kop blijft achterstvoren staan;
Hoe snel hij vliedt, waarheen hij vaart,
Hij moet de spooksels gadeslaan,
Die volgen achter 't ijlend paard;
Hij moet de hel, met al haar plagen,
Hem op de hielen na zien jagen.

Nu spiegelt u aan 't voorbeeld toch,
Gij, Nimrods op den troon en 't veld!
Men zegt, dat menig ander nog

Zijn goeden engel weinig telt,
Maar, wil hij 't kwaad niet ras verleen,
Zich ook den kop zal om zien keeren.

BÜRGER.

Ankaos.

De koning van Samos toog rond door zijn gaard,
En bleef bij een heuveltop staan,
En stak met zijn vingers den wijnstok in de aard:
Zijn slaaf zag bekommerd het aan.

„Laat rusten, Ankaos! laat rusten uw hand:
Het zweet drupt u af van den baard.
De wijn van den wingerd, o vorst, dien gij plant,
Wordt niet voor uw lippen vergaard.”

De vorst, onverschrikt en in jeugdijlijk vuur,
Dreef spot met die duistere taal:
„Al ware ook de herfst nog zoo gram en zoo guur,
Gij vult met dien wijn mijn bokaal.”

o, Mistrouw 't sirenenzingen;
Bouw niet op 't geluk, o mensch!
En bereikt gij ook uw wensch,
Vrees des noodlots wisselingen:
Tusschen voor- en najaarsweer
Vallen bui en vlagen neer.

Reeds schoten de slingrende ranken omhoog;
De trossen bedekten het blad;
De beziën blaauwden en lokten het oog,
En zwollen van 't geurige nat.

En als nu de koning de vrucht van zijn zweet,
Den rijpenden druiventros, zag:
„Ras worden zij” riep hij „geperst en gekneed:
Men haal de bokaal voor den dag.” —

„Al gist reeds de most in de kuip en het vat,”
Zoo antwoordt de slaaf zijnen heer:
„Toch heeft nog geen droppel uw lippen bespat:
Verheug u, o koning! niet eer.”

o, Mistrouw 't sirenenzingen;
Bouw niet op 't geluk, o mensch!

En bereikt gij ook uw wensch,
Vrees des noodlots wisselingen:
Tusschen doel en handgreep door,
Vindt het nog een open spoor.

En als nu de slaaf aan het vorstelijk maal,
Waar 't lied op den druivenoogst klonk,
Den koning zijn wijn in de gouden bokaal
Met bevende vingers schonk:

Toen schalde de koning met lustigen zin:
„Wel, dwaze! wat vreest ge nog meer?
Nu oogst ik de vrucht van mijn zwoegen toch in:
Nu schenkt gij den wijn voor uw heer.” —

„Wel is reeds de wijn in uw beker gevloeid,
Wel zwiert gij hem juichende rond,
Maar nog heeft geen druppel uw lippen besproeid;
Nog bragt gij hem niet aan den mond.”

o, Mistrouw 't sirenenzingen;
Bouw niet op 't geluk, o mensch!
En bereikt gij ook uw wensch,
Vrees des noodlots wisselingen:
Tusschen lip en bekerrand
Grijpt zijn onverbeden hand.

En nog houdt de koning den beker omhoog
En zwaait hem al heen en al weer:
Daar dondert een schreeuw langs den wand en den boog,
Daar stort zich een knecht voor hem neer:

„Op, koning! een ever drong door in uw gaard,
En slingert uw wingerds in 't zand;
Reeds vielen uw jagers, uw brakken ter aard,
Vermaald en verscheurd door zijn tand.”

De koning vloog op en greep om naar zijn staal,
En kampte met jeugdigen moed:
Helaas! hij dronk nimmer zijn gouden bokaal:
De grond dronk zijn vorstelijk bloed.

o, Mistrouw 't sirenenzingen;
Bouw niet op 't geluk, o mensch!
En bereikt gij ook uw wensch,
Vrees des noodlots wisselingen:
Tusschen één en nogmaals één
Vliegt en vlamt de bliksem heen.

KIND.

De duivel in Salamanka.

Het is bekend, sinds overoude dagen,
En de ondervinding staaft het nog,
Dat snedigheit en fijn bedrog
Somtjids den duivel fopt, in spijt van al zijn lagen.
Wie stout is en wat afgerigt,
Ontduikt zijn helsche kunstjes ligt.
'k Wil daarvan eens een staaltje geven,
En, tot vermaak van stad en land,
Een hoofdstuk uit heer Satans leven
Bezingen op een lossen trant.

Toen jaren — eeuwen lang te voren,
Het opperhoofd der duivlen zelf
In Salamankaas grafgewelf
Een leerstoel had, zoo goed als andre professoren;
En, meer nog uit belang dan gunst,
Er les gaf in de zwarte kunst,
Toen drong geleerde en ongeleerde
Rondom zijn kansel en — studeerde.
Ook was professor waarlijk knap:
Niet een kreeg slaap van al zijn preken;
Hij zultte 't onderwijs met menig slinksche grap
En onuitputbre boevenstreken.

Te klein werd ras het groot gebouw:
(Dat laat zich trouwens makkelijk gissen!)
Men beefde reeds voor 't uur, waarin men 't voorregt
missen —

Waarin 't *vacantie* wezen zou.
De duivel, die zijn loon verwachtte,
Voorzag dat uur met vreugd, en lachte.
't Verscheen. „Mijnheeren!” sprak de guit:
„De *cursus* van dit jaar is uit.
Zoo u mijn lessen wel gevielen,
Gelijk ik opmaak uit uw lof,
Dan eisch ik eene van uw zielen:
Dat *honorarium* is zeker niet te grof.
Dien ik het laatst vind in 't vertrek,
Hem breek ik (met verlof) den nek.
Gij moogt, indien gij 't goedvindt, loten.” —
Daar brak de wanhoop eensklaps door
En greep in 't hart der schoolgenooten:
Men schold professor voor een duivelsch professor.
Daar raasde en klonk het duizendmalen:

„De Satan moog den Satan halen!”
 Maar al 't gevloek en al 't getier
 Verzachtte 't vonnis niet een zier.
 Zij wierpen kroes en dobbelsteenen
 Den helschen vijand voor de scheenen,
 En telden angstig de oogen op:
 Het lot verwees een gravenkop.
 Die kop nogtans was loos en schrande,
 En hield zijn zinnen bij elkander,
 En dacht: al is de duivel sterk,
 Die zich te weer stelt, geeft hem werk:
 Laat zien hoe ver wij 't kunnen rekken. —
 De duivel zet zich aan de deur,
 Maar even open met een scheur,
 En laat hen man voor man vertrekken.
 Nu komt de graaf ook eindlijk aan,
 En houdt zich of hij door mag gaan,
 En groet heer Satan, in 't passeren.
 De duivel grijpt hem in den rug:
 „Halt!” roept hij, „vriendje! niet te vlug!
 Gij zult met mij naar huis toe keeren.” —
 „Neen!” antwoordt de ander „gij hebt mis:
 Uw deel is die nog achter is.
 Waar zit de schelm? terstond aan 't zoeken!
 Wis school hij weg in een der hoeken.”
 Hij wendt en draait langs elken kant,
 Totdat op eens de zonnestralen,
 Die schuins in d'open kelder dalen,
 Zijn schaduw teekenen aan den wand.
 „Daar is hij!” roept hij: „aangegrepen,
 Professor! pak hem! hou hem vast!”
 De duivel vliegt en vat en tast,
 En grijpt de zwarte schaduwstrepen;
 Want zie, het hemelsch zonnelicht
 Verblindde hem het helsch gezigt.
 De graaf intusschen sluipt naar buiten,
 En rept zich voort en spilt geen tijd,
 En laat professor bleek van spijt,
 En lacht zich slap met zijn kornuiten.

Maar 't wonderst van dit vreemd geval,
 En 't geen men minst gelooven zal,
 Is dat de graaf, na 't nu verhaalde,
 Hij mogt zich wenden waar hij kon,
 't Zij hij ging wandlen in de zon,
 Of 's avonds in den maanschijn dwaalde,
 Het zij hij stond, het zij hij zat,
 Niet de allerminste schaduw had.

KÖRNER.

De dappere Alonzo en de schoone Antigoon.

Een ridder, zoo kloek, en een jonkvrouw, zoo schoon,
 Bescheidten elkander in 't veld;
 Zij koutten en koosden op smeltenden toon:
 De naam van de maagd was de schoone Antigoon;
 Zijn naam was Alonzo, de held.

„Helaas!” borst hij uit, zoo beklemd en zoo bang,
 „Weer morgen omgordt mij het staal;
 Misschien wel betreurt ge mijn afzijn niet lang:
 Misschien komt een minnaar met rijkdom en rang,
 En dringt zich u op als gemaal!” —

„o Zwijg!” riep de maagd, „dat vermoeden is wreed!
 Gij weet hoe mijn hart u aanbidt!
 Ik zweer met een dieren, een plegtigen eed,
 Dat ik u in leven noch sterven vergeet,
 Dat nooit mij een ander bezit.

„En zoo ik, o gruwel! bestond wat gij vreest,
 Geducht en gestreng zij mijn straf:
 Dan kome aan mijn zij, op mijn bruiloft, uw geest,
 Beticht' mij, herneem' mij, ontscheur' mij aan 't feest,
 En sleep' met zich meê mij in 't graf!”

De held toog ten strijd naar den boord der Jordaan;
 De schoone versmolt in haar leed;
 Maar naauw was een jaar in haar lijden vergaan,
 Daar sprak haar een graaf om haar wedermin aan,
 Met paalen en goud op het kleed.

Zijn rijkdom, zijn rang, zijn geschenken, zijn goed
 Verdreven haar spoedig den rouw;
 Hij blinkt in haar oogen en schokt haar het bloed,
 En zet haar den hijgenden boezem in gloed,
 En rjdt haar naar huis als zijn vrouw.

De bruiloft vangt aan, en men schertst en men lacht,
 En danst door de feestzalen heen.
 Wat keur van geregten, van zilver en pracht!
 Men klinkt en men drinkt tot in 't holst van den nacht:
 De klok in den toren slaat één.

Toen zag daar de bruid voor het eerst aan haar stoel
 Een zwijgenden vreemdeling staan

Hij klonk niet en dronk niet; was statig en koel,
En had voor de vreugd en het feest geen gevoel,
Maar zag al gedurig haar aan.

Zijn helm was gesloten, omfloersd was zijn zwaard:
Zijn rusting was somber en graauw;
De snuffelende honden verscholen den staart;
Geen speeltuig klonk helder, hoe goed ook gesnaard;
Het licht in de zalen werd blaauw.

't Zag alles verschrikt en onthutst naar zijn dos;
Verstomd was de schaatrende vreugd;
In 't eind zegt de schoone, verschoten van blos:
„Gesp, ridder! gesp thans uw vizier toch eens los,
En wees ook met ons eens verheugd.”

Zij zwijgt, en de vreemdeling gehoorzaamt haar wil,
En ligt zijn helmets voor haar op:

't Zat alles gespannen en angstig en stil...
Daar stort zij ter aard met een vreeslijken gil!
Een doodshoofd, o schrik! is zijn kop!

't Gaf alles een kreet wat er zat of er stond,
En drong zich ontzet uit de zaal;
De grafmaden kropen den bruiloftsdisch rond;
Het spooksel ontsloot en verroerde den mond,
En sprak zijn verschriklijke taal:

„Herken dan, geveinsde! mijn trekken, mijn leest!
Berei u, ontrouwe! ter straf:
Nu staat aan uw zij', op uw bruiloft, mijn geest,
Beticht u, herneemt u, ontscheurt u aan 't feest,
En sleept met zich meê u in 't graf.”

Hij sprak, en greep heftig in de armen haar vast;
Ontzag geen versiersel of pronk.
De grond splijt van een; hij verzinkt met zijn last,
En, waar men doorzoekt en beschouwt en betast,
Geen mensch vindt de plaats waar zij zonk.

De graaf heeft van schrik met den dood het betaald;
Het slot bleef ontruimd na dien tijd;
Want de oude kronijk, die het voorval verhaalt,
Zegt, dat Antigoon hier nog spookt en nog dwaalt,
Nog weent om de straf, die zij lijdt.

Tot vier keeren 's jaars (zoo vervolgt het verhaal)
Verschijnt zij, met bloemen omkranst;
Versierd, als ter bruiloft, met paarlen en praal,
Komt zij en 't geraamte des nachts in de zaal,
En gilt als het spook met haar danst.

Zij dansen, van geesten en schimmen verzeld,
Die zingen, op huilenden toon,
En drinken uit schedels, met juilend geweld,
En klinken ter eer van Alonzo, den held,
Ter eer van de valsche Antigoon.

LEWIS.

De cude ridder.

Daar zat hij in zijn breeden stoel,
En dacht zijn feiten na,
En sloeg, in duizelig voorgevoel,
Zijn bronzen vaadren gâ.

En eensklaps roept hij, opgestaan,
„Men reik' mij 't blank rapier;
Men gord' mij 't ijzren harnas aan:
Mijn kindren, 'k reis van hier.”

En, spraakloos en verbaasd te moê,
Staat knecht en knaap geschaard,
En gespt hem 't ijzren pantser toe,
En geeft hem 't wigtig zwaard.

En, bogen hals en schouders krom,
Hem past het harnas nog;
En schudt hem 't hoofd van ouderdom,
Hij draagt den helmhoed toch.

En allen staan van schrik ontsteld,
Bij 't aanzien van zijn stand,
Bij 't staren op den grijzen held,
Het slagzwaard in de hand.

Daar stond hij, met zijn schild gedekt,
Uit zwaar metaal gesmeed,
Den sabel boven 't hoofd gestrekt,
Als tot den kamp gereed.

Daar stond hij als een beeld van steen,
Terwijl zijn adem vlood,
Terwijl zijn laatste blos verdween:
Daar stond hij, koud en dood.

GOTTWALT.

Robbert, koning van Sicilie.

Siceljes vorst, omringd van praal,
Toog statig uit zijn trotsche zaal,
En reed ter vesper voort;
Verblindend was zijn weidsche stoet;
Zijn zetel blonk van gouden gloed,
Met eêlgesteente omboord;
Zijn schitterend hof stond rond en om
Verspreid in 't prachtig heiligdom.

Ja, kostbaar was het kerkgebouw,
Gesticht ter eer der Lieve Vrouw
Uit marmen en albast;
Het koopren koor was zwaar verguld,
De wanden in fluweel gehuld,
Aan zilvren nestels vast:
En in al 't zilver en al 't goud
Weerkaatste 't waslicht duizendvoud.

Om 't hoog-altaar van jaspissteen
Hing zwaar gepareld purper heen,
Met keur van kant verbreed;
De Moedermaagd stond rijk getooid,
Met starren om het hoofd gestrooid,
In 't hemelsblauw gekleed;
De Heiland, op haar kuischen schoot,
Hield scepter vast en wereldkloot.

De priester ging aan 't outer staan,
Den kruisrok van scharlaken aan,
En zag naar God omhoog;
Het orgel rolde en dreunde luid;
De Mfzang steeg de harten uit,
En alles knielde en boog;
Alleen de koning zweeg en zat,
Bij 't schallen van 't *Magnificat*.

Plegtstatig klonk en rees de toon
En hief zich tot des Heeren troon
Van uit het dicht gedrang:
„Wat opwaarts stijgt, stort Gij ter neer,
Wat bukt in 't stof, verheft Gij weer!”
Zoo schalde 't vroom gezang.
„'t Kan zijn,” sprak Robbert stil ter zij,
„Niet een nogtans vernedert mij.”

Nu zweeg het rollend lofgeluid;
De priester sprak den zegen uit;
Het outer werd gekust;
't Gewijde water rondgespat;
Gedoofd het gouden wierookvat;
Het waslicht uitgebluscht.
De koning zat, in al 't gewoel,
Te sluimren op zijn donzen stoel.

De kerk liep leeg; 't werd 's avonds laat;
De vorst ontwaakt, en tast en slaat
En roept en raast in 't wild;
De koster steekt een toortslicht op,
En grijpt een knuppel met een knop,
En zoekt er wie zoo gilt:
„Ha, bengel!” roept hij, „wat getier
In 's Heeren tempel! weg van hier!”

De knods viel neer, de koning vlood,
En zwoer den oude straf en dood,
En ijde heen naar 't hof;
Hij schreeuwde en riep, maar niemand kwam
Hij sloeg en bonsde, woest en gram,
Met luider plof op plof;
Daar naakte in 't eind de hofportier:
„Voort, bengel!” riep hij, „weg van hier!”

„Ha, booswicht!” riep de koning, dol,
„Gij speelt niet lang die laffe rol:
U wacht tot loon de strop.”
Hij grijpt hem aan en werpt hem neer,
En vliegt door wacht en tegenweer
Den marmren hoftrap op;
Hij dringt zich, langs het trotsch portaal,
Onstuimig in de staatsiezaal.

En, groote God! wat zag hij aan!
Hij zag zichzelf in 't purper staan,
Zijn eigen vorm en leest!
Hij wreef zijne oogen, blikte rond,
En zag zichzelf, die ging en stond,
Omringd van 't woelig feest;
Hij zag zichzelf met kroon en staf,
Die 't rijk en 't feest bevelen gaf.

Hij stond versteend bij 't geen hij zag.
Het hof barstte uit in luid gelach,
En staakte dans en spel;
En de andre Robbert sprak met spot:
„Ik zocht, mijnheeren! lang een zot:
Die spitsboef komt ons wél!
Men trekk' hem 't kleed van hofnar aan:
Dat zal den kinkel treflijk staan.”

En aanstonds toen de vorst gebood,
Verscheen een kleed met blaauw en rood
En geel en groen bestikt;
Een kap met bellen, lang en breed,
Zoo bont gevederd als het kleed,
Hing aan den kraag gestrikt;
En 't hof barstte uit in luider lach,
Toen 't zoo den hofnar tooijen zag.

Nu wees men hem, bij 't slapen gaan,
Den paardenstal tot kamer aan,
En op een stroobos neer;
De honden vlogen op hem los,
En beten naar zijn bonten dos,
En kenden hem niet meer;
Zij kregen 't vleesch, dat overschoot,
En hij een bak met korstig brood.

En eenslags, toen het daglicht krom,
Daar klinkt trompet, klaroen en trom,
En roept het hof op reis:
Van paus Urbaan verscheen een brief:
„Kom, koning Robbert, broederlief!
Daag op in mijn paleis;
Ik geef tournooi en ridderspel:
Mijn feest verdient uw bijzijn wel.”

Daar rolden koets en wagen voort,
En voerden 't juichend hof naar boord;
De nar kwam na, te voet.
De wimpels wappren van den top;
Het schuim spat voor den steven op;
Het vaartuig klieft den vloed.
Daar daagt Itaaljes lagchend strand,
En 't hof treedt met zijn nar aan land.

En de andre Robbert, rijk in pracht,
Het kleed en 't hoofd met goud bevracht,
Besteeg een sneeuw wit paard;
Juweelen dekten 't purper zaal;
Gebit en toom blonk uit in praal,
De kostbre beugels waard;
En 't juichend strand ontving met lof
Zoo rijk een koning en zijn hof.

Maar, moê en mat, berg op en af,
Liep de arme nar door slijk en draf,
Bezij' den trotschen stoet;
En als hij de oogen heffen dorst,
Zag hij zichzelf' te paard, als vorst,
Met luid gejuich begroet;
Zag hij zichzelf', in 't goud gekleed,
Die Romes muren binnen reed.

Nu togen zij de reijen door,
Die krielden langs hun geurig spoor,
Met bloem en kruid bestrooid;
En maagd aan maagd, zoo schoon als eel,
Zat, raam aan raam, op rood fluweel,
In 't wit satijn getooid;
De paus met al zijn kardinaals
Stond op den trap des hofportals.

En aanstonds, na den broedergroet,
Doorrent de vorst den ridderstoet,
En vangt het steekspel aan;
Zijn wapen flikkert heen en weer,
En zeven ridders storten neer,
En stuiven uit de baan.
De schoonste maagd omkranst den held,
En 't prachtig maal wordt aangemeld.

Verjaagd met schimp, bespuwd met smaad,
Gesold, gescheurd bij 't bont gewaad,
Vlugt de arme hofnar voort;
Hij vlugt en ijlt van wijk tot wijk,
Bedeekt met stof, bespat met slijk,
Tot buiten wal en poort,
En ziet, bij 't scheemrend licht der maan,
Eer landkapel van verre staan.

Hij snelt er heen, en treedt er in,
Verweekt van ziel, gekneet van zin,
En kust het stof der aard;
Zijn adem stokt, zijn bloed verstijft,
Nu de orgeltoon naar boven drijft,
En 't lied ten hemel vaart:
„Wat opwaarts stijgt, stort Gij ter neer,
Wat bukt in 't stof, verheft Gij weer!”

Hij hoort dien toon, hij hoort dat lied,
Verzonken in zijn eigen niet;
Geknaagd van eigen schuld.
Met tranen in 't verwilderd oog,
Verheft hij 't hart tot God omhoog,*
Van diep berouw vervuld;
En stort, in snikkend boetgeluid,
Aan 't kruis geknield, zijn beden uit:

„Heer!” roept hij, „ik ben slecht en snood;
Gij, Gij-alleen zijt goed en groot;
Van U komt magt en eer!
Ik ben geen kroon, geen scepter waard;
Maar druk den worm, gekromd ter aard,
o God, niet dieper neer;
Ofschoon mij, zondaar, regt geschiedt,
Verpletter mij naar waarde niet.”

En zie! een prachtig flonkerlicht
Verschijnt voor Robberts aangezigt:
Een engel Gods daalt af:
Zijn ranke leest is hemelschoon;
Hij draagt in de eene hand een kroon,
In de andre hand een staf;
Een blaauwe vuurvlam is zijn spoor:
Hij wenkt, en vliegt den zondaar voor.

Hij vliegt hem voor in snelle vaart,
En Robbert volgt, getild van de aard,
Met wapprend schoeisel aan;
Hun voeten raken straat noch stof;
Zij zweven voort naar 't open hof,
Het hof van paus Urbaan;
En Robbert zit, in pracht en eer,
Als koning naast zijn broeder neer.

ELTON.

Ridder Toggenburg.

„Ridder, trouwe zusterliefde
Draag ik u in 't hart;
Vorder mij geen andre liefde:
Haar genot is smart;
Rustig wil ik u zien naken,
Rustig u zien gaan;
'k Wil uw heimlijk zuchten-slaken,
Ridder! niet verstaan.”

En met sprakeloze ontroering
Hooft hij 't wreed besluit;
Klemt ze in de armen met vervoering,
Vliegt hare oogen uit;
Laat zijn manschap zich vereenen;
Werpt zich op zijn paard;
Stort zich op de Saracenen,
Met het kruis en 't zwaard.

In het hevigst der gevaren
Drijft hij 't schuimend ros;
In des vijands digtste scharen
Golft zijn vederbos;
Ver geducht en luid geprezen,
Klinkt zijn naam in 't rond;
Maar zijn hart wil niet genezen
Van de diepe wond.

Na een jaar lang ommezwerfen,
Hardt hij 't nu niet meer!
Laafnis mogt hij niet verwerven —
Anders niets dan eer.
't Eerste schip op Joppes reede,
Dat de zeilen rept,
Voert naar 't zalig land hem mede,
Waar zij adem schept.

Aan haar burg terug gekomen,
Klopt de pelgrim aan;
God! wat heeft zijn oor vernomen,
Toen werd opgedaan!
„Die gij zoekt en dacht te ontmoeten
Is des Heeren bruid:
Gistren sprak zij aan zijn voeten
d'Eed voor eeuwig uit.”

En nu daalt hij, zonder knapen,
Van zijn slotwal neer;
Ziet zijn rusting, ziet zijn wapen,
Ziet zijn ros niet weer.
Eenzaam daalt hij naar beneden,
Zonder pronk of praal;
't Hairen kleed om lijf en leden,
Eens gedost in staal.

En hij bouwt in gindsche streken,
Waar hij 't klooster ziet
Uit de duistere linden steken,
Zich een hut van riet;
Van het eerste morgengloren,
Tot het maanlicht scheen,
Zat hij, in zijn hoop verloren,
Zat hij hier alleen:

Zat te staren op de muren,
Op haar vensterglas,
Vele trage, kruipende uren,
Tot het open was;
Tot hij de engel daar ontdekte,
Die, in hemellust,
De oogen langs de velden strekte,
Van geen kwaad bewust.

En dan lei hij 't hoofd ter neder,
Zonder smart of rouw;
Innig blij, omdat het weder
Morgen worden zou.
En dan zat hij weer te staren
Op haar vensterglas,
Alle dagen, vele jaren,
Tot het open was:

Tot hij de engel daar ontdekte,
 Die, in hemellust,
 De oogen langs de velden strekte,
 Van geen kwaad bewust.
 En zoo zat hij, zonder leven,
 's Ochtends eens als steen,
 Nog den dooden blik geheven
 Naar het venster heen.

SCHILLER.

De boetelinge.

Hoort nu, hoort nu, lieve vrouwen,
 Die nog schoon en jeugdig zijt!
 Een verhaal van d'ouden tijd,
 Dat ik u wil aanvertrouwen:
 Moogt gij 't als een les beschouwen,
 Levenslang het wel onthouën,
 Hoe een ridder eens de smet
 Heeft gewroken van zijn bed. —

In het grijs en goed verleden,
 Toen de kuisheid en de trouw
 Nog de pronk was van de vrouw,
 En geteld werd bij de zeden,
 Kwam een ridder aangereden,
 Door de velden en de steden,
 Als gezant van Lodewijk,
 In het Duitsche keizerrijk.

Eens, toen zich de orkaan liet hooren,
 En in krijg was met het woud,
 Zag hij, druipens nat en koud,
 Ginds een burgtop en een toren,
 In 't besneeuwde veld verloren:
 IJlings rept hij zweep en sporen,
 En zijn moë en hijgend paard
 Haalt het aadlijk burggevaart'.

Bibbrend en van kou bevangen,
 (Want de nacht was bitter guur)
 Bonst hij tegen poort en muur;
 Knecht en knaap doorwoelt de gangen,
 Ziet zijn wapen, hoort zijn rangen,
 Grijpt het ros bij toom en stangen,
 En geleidt met fakkellicht
 Hem in 't aadlijk hofgesticht.

Hartlijk, als de vaadren waren,
 Reikt de gastheer d'afgezant
 Riddergroet en broederhand.
 „Schud de sneeuw van baard en haren!
 Laat dat schriklijk weer bedaren;
 Blijf, en neem hier zonder sparen;
 Neem hier bed en haard en disch,
 Even of het uwer is.”

Met trompetten aan de monden,
 Leidt de hofstoet heer en gast,
 Langs de trappen van albast,
 Tot daar 's ridders vaadren stonden,
 Midden in verheven rondon,
 Forsch gewapend, ongeschonden,
 Louter van gebronsd metaal,
 In de helverlichte zaal.

Daadlijk, zonder lastig dralen,
 Zitten heer en gastvriend aan;
 't Kostbaar maal wordt opgedaan,
 Wasemt uit vergulde schalen;
 Zilvren bekers en bokalen,
 Vol en ledig menigmalen,
 Klinken, zwaaijen heen en weer,
 Voor den vreemdeling en den heer.

Maar, terwijl zij 't gastmaal deden,
 Opent zich een eng portaal,
 En een vrouw genaakt de zaal:
 Langzaam komt zij aangetreden,
 Zonder tooi of staatsiekleeden,
 't Rouwfloers om de ranke leden;
 Schoon, maar deerlijk afgetreurd,
 Bleek, zoo als de maan gekleurd.

Siddring en onwillig beven
 Overviel den rijksgezant;
 Hij werd wit gelijk de wand,
 Twijfelde of een mensch met leven —
 Of een spooksel aan kwam zweven,
 Dat, van 't graf terug gegeven,
 't Aakligst uur had afgewacht
 Van den bangen winternacht.

't Naakte hoofd ter aard gebogen,
 Zit zij neder aan den disch,
 Eet een weinig brood en visch,
 Schelt, met neergeslagen oogen;
 Knapen, in de ziel bewogen,
 Komen ijlings aangevlogen:
 Eenen wenkt zij: hij verstaat
 Haar bedeesden blik, en gaat.

Huivrig en van angst verschoten,
 Biedt hij, op een zwart fluweel,
 Haar een sneeuwwit bekkeneel,
 Half met water volgegoten.
 Och, terwijl haar tranen vloten,
 Boog zij voor de dischgenooten,
 Nam den schedel, dronk hem leeg,
 Gaf hem weder, ging en zweeg.

„Ik bezweer u, doe mij weten”
 Ving de Franschman eensklaps aan:
 „Wat die vrouw u heeft misdaan?
 Wreeder mag geen tijger heeten!
 Brassende aan uw disch gezeten,
 Martelt gij de bleekgekreten’,
 Die zoo lijdzaam in haar wee,
 En zoo schoon is als gedwee.” —

„Vreemdling, ja, van al uw leven
 Hebt gij schooner niet aanschouwd!
 ’k Had mijn heil op haar gebouwd.
 Vorsten, op den troon verheven,
 Was zoo rijk geen deel gegeven!
 Mogt ik haar in de armen kleven,
 Mogt ik baden in haar blik,
 Zalig was geen mensch als ik!

„Maar haar huichellonken logen:
 Wie doorgrondt het hart der vrouw?
 Zij werd eerloos en ontrouw;
 Zij heeft gruwzaam mij bedrogen!
 Voor een knaap in vlam gevlogen,
 Dien ik zelf had opgetogen,
 Werd mij de echtverbreekster zat,
 Mij, die niets dan haar aanbad!

„Eens, met opgestoken degen,
 ’t Krijgsrumoer, des nachts, ontgaan,
 Kwam ik... God! wat zag ik aan!
 ’t Ondier in mijn plaats gestegen,
 Naast haar op mijn koets gelegen!...
 ’k Heb hem ’t schuldig hart doorregen:
 Spartlende aan mijn breede kling,
 Kermde ’t monster, en verging.

„Zij, met losgevlagen hairen,
 Wrong haar armen om mijn kniën:
 Geef ook mij, wat ik verdien;
 Laat uw gramschap niet bedaren;
 Straf mij, (riep zij) zonder sparen!
 Al het bloed uit al mijn aren
 Wisch’ de schandelijke smet
 Van uw vuig bezoedeld bed.

„Maar gereed haar aan te randen,
 Dacht ik in mijn woede toch
 Aan haar arme ziele nog,
 En het staal ontviel mijn handen.
 Eeuwig in de hel te branden,
 Eeuwig daar te knarsetanden..!
 Neen, dat schrikbeeld was te zwart,
 En van huivring kromp mij ’t hart.

„Hou het, (riep ik) hou het leven:
 ’k Wil niet, dat zoo kort een wraak
 U de prooi des Satans maak’.
 Welk een schuld u aan moog kleven,
 Hart en beê tot God geheven!
 Hij kan nog genade geven:
 Maar van nu tot aan uw graf
 Doem ik u tot aardsche straf.

„’k Wierp een rouwkleed om haar leden;
 Nam haar paarden en haar praal;
 Schoor haar nek en schedel kaal,
 Koud en roerloos voor haar beden. —
 Kom! sta op, verzel mijn schreden,
 Volg mij naar haar cel beneden;
 Zie haar woning en haar wee:
 Zoo gij moed hebt, kom, ga meê!”

En langs bogt en slingeren,
 Daalt hij trap en ladder af:
 „God, gij voert mij naar een graf!
 In wat diepte gaat ge dringen?”
 Riep de gast, terwijl zij gingen.
 „Stil toch, stil! ik hoor haar zingen,
 ’k Hoor het klinken van haar luit...
 Stil! zij stort haar boetzang uit.”

En al lager afgestegen,
 Draait hij aan een zwaren knop:
 De ijzren deur gaat krassend op.
 In godsdienstig boeteplegen,
 Lag zij, op een steen gezegen,
 Strekte ’t kruis haar armen tegen,
 En het open Bijbelblad
 Sproeide zij met tranen nat.

„Och, wat boet ze streng haar zonde!”
 Roept de gast, geroerd van zin;
 En de Duitscher trekt hem in,
 Voert hem ’t vunzig hol in ’t ronde,
 Wijst hem op haar harde sponde,
 Toont hem, als zijn wreedste vonde,
 (God! wie had het ooit geloofd!)
 Een geraamte zonder hoofd.

En op eons van drift aan 't koken,
 Gilt hij met een raauwe stem:
 „Daar nu, vreemding! ziet gij hem,
 Hem op wien ik ben gewroken;
 Die haar 't eerloos hart deed joken,
 Van haar liefde mij verstoken —
 Mij, bevoorregt met dien schat,
 Snood ontroofd heeft wat ik had!

„Dát nu moest haar straf verzwaren,
 Dat zij d'onmensch, die zoo wreed
 Mijn geluk verkeerde in leed,
 Daaglijks — daaglijks aan moet staren:
 Eertijds deed de ontrouwe 't garen!
 't Stolt haar nu het bloed in de aren;
 En bij ieder karig maal
 Is zijn schedel haar bokaal.” —

Eer zij de arme vrouw begeven,
 Wenscht de vreemding haar geduld,
 En vergifnis voor haar schuld.
 De oogen naauwlijks opgeheven,
 Zegt ze: „Ik heb te zwaar misdreven!
 Ridder! heel mijn verder leven
 Boet mijn gruwzaam misdrijf niet:
 Mij is niets dan regt geschied.”

Beiden wenscht zij, neergebogen,
 Goeden nacht. Zij spoeden voort
 Uit dat hol en aaklig oord.
 Vol van schrik en mededoogen,
 't Hart tot smeltens toe bewogen,
 Deinst de vreemding uit haar oogen,
 Tast en waggelt, kil en bang,
 Door den diepen, donkren gang.

In zijn slaapvertrek gekomen,
 Wordt de lange winternacht
 Wakend van hem doorgebracht.
 Telkens, in zijn korte droomen,
 Ziet hij weer haar tranen stroomen.
 Nergens werd een vrouw vernomen,
 In geen hut of op geen troon,
 Zoo rampzalig en zoo schoon.

Toen de morgen door kwam breken,
 Schoot hij kleed en rusting aan;
 Naar den gastheer heen gegaan,
 Om hem 't afscheid toe te spreken,
 Poogt hij 't ijzren hart te weeken:
 Waagt hij 't voor de vrouw te smeeken;
 Werpt zich ijlings op zijn paard,
 En verlaat het burgevaart'.

Lang nog, lang nog was haar lijden
 Menig harer tranen zonk
 Daaglijks in haar wrangen dronk
 Zich aan God alleen te wijden,
 Al wat aardsch was af te snijden,
 Bleef haar streven en haar strijden.
 Daaglijks zong zij uren lang
 Haar godvruchtig boetgezang.

Eindelijk trof, na jaar en dagen,
 Haar demoedig stille smart
 Des gestrengen gades hart.
 Wie kon 't op den duur verdragen,
 't Hooren van haar roerend klagen?
 Harten, in metaal geslagen,
 Smelten weg van teederheid,
 Als een vrouw, die schoon is, schreit.

Eindelijk werd het uitgewreven,
 't Vonnis, dat haar tot aan 't graf
 Doemde tot zoo streng een straf:
 Alles — alles werd vergeven.
 Zij, nog in den bloei van 't leven,
 Schonk, weer op zijn koets verheven,
 Hem een zoon, zoo kloek als hij,
 En een dochter, schoon als zij.

Lieve vrouwen! moog u 't leeren,
 't Voorval, naar een oud geschicht,
 U verhaald in kreupel dicht.
 't Strekk' tot les dier dartle heeren,
 Die een anders goed begeeren.
 Mogt die tijd eens wederkeeren,
 Op hoe menig disch misschien
 Zou men thans een schedel zien!

STOLBERG.

Het roosje.

Een jonge tuinman kweekte teeder
 Een roosje, dat zijn bloembéd droeg;
 Behoedde 't wel voor buijg weder,
 En gaf het warmte en vocht genoeg.

't Was eindelijk zeldzaam schoon ontloken,
 En menig had en kocht het graag:
 „Het is voorlang mij reeds besproken”
 Was elk bescheid op elke vraag.

Nu plukt hij 't zorglijk van den stengel,
En laat er meê naar 't landhuis gaan,
En de eedle vrouw, een jeugdige engel,
Nam zelf het bloempje lagchende aan.

„Hoe laat hij,” sprak zij, „hoe zich noemen,
Die mij dat kostbaar roosje zendt?” —
„Hij is een vriend van schoone bloemen:
Meer” sprak de knaap, „is me onbekend.”

En toen zij rondreed in haar wagen,
Den boezem met de bloem getooid,
Toen zag de tuinman 't uit de hagen,
En blijder sloeg hem 't harte nooit.

RASZMANN.

De doodgraver.

Hij had zoo vele braven,
Zoo menig dierbaar vrind,
Veel boezen ook begraven,
En ook zijn vrouw en kind.

„Och,” riep hij, bij het delven
Van reeds zoo menig graf:
„Och, viel toch eens mijzelven
De last des levens af!

„Ik ben zoo hoog van dagen,
Zoo grijs van baard en hair;
Ik kan geen schop meer dragen,
Of zweet en hijg zoo zwaar!”

Reeds had hij lang te voren
Aan d'oever van den Rhijn
Den lindeboom gekoren,
Waaraan zijn graf zou zijn.

Zorgvuldig hield zijn spade
Dat dierbaar plekje vrij:
Ter regter sliep zijn gade —
Zijn kind ter linkerzij'.

Daar komt men 's nachts hem kwellen
Met lang en luid geklop:
„Eer 't klokje drie zal tellen,
Spit ginds een grafkuil op.

„Gij zult een teeken vinden
Aan d'oever van den Rhijn:
Daar ginder aan de linden,
Daar moet de grafkuil zijn.”

En naauwlijks deed men 't hooren,
Of ijlings gaat hij heen;
De klok in gindschen toren
Sloeg dof en statig één.

Hij zoekt en vindt het teeken
Aan d'oever van den Rhijn,
Maar vindt, o smart! het steken,
Waar eens zijn graf zou zijn.

Nogtans hij gaat aan 't slaven,
Hoe grijs van baard en hair,
En zweet en hijgt van 't graven
En ademt bang en zwaar.

Zijn oog besproeit zijn spade
Met tranen zonder tal,
Nu naast zijn kind en gade
Een vreemde rusten zal.

Doch eer de starren weken,
Hoe zwaar hij hijg' en zweet',
Eer 't licht weer aan komt breken,
Is 't nieuwe graf gereed.

Hij wringt de dorre handen
En snikt nog eens zijn klagt,
En zegt zijn dierbre panden
Nog eenmaal goeden nacht.

Maar toen hij heen zou treden,
Daar doet hem 't hart zoo zeer,
Daar trillen al zijn leden,
Daar zijgt hij dood ter neer.

Daar stort hij met zijn spade
Den mullen zandhoop af,
En sluimert naast zijn gade
En naast zijn kind in 't graf.

SEIDEL.

NIEUWE GEDICHTEN.

F E E S T Z A N G

bij het huwelijk van den PRINS VAN ORANJE en ANNA PAULOWNA, Grootvorstin van Rusland.
gesloten te St. Petersburg op den 21 van Sprokkelmaand, 1816.

Klink, citer! toonen, vloeit, en, heilig dichtvuur,
blaak!

Hoor, Nederland! den zang, den feestzang, dien ik
slaak;

Europa! hoor. — Kartouwen raasden, donders braken
Met vuur en vlammen uit metalen keel en kaken:
De grondvest schokte van den weerklank. 't Was de schal
Der feestvreugd, losgeploft met ijzerzwaar geknal,
De dreunende triomf, die ratelde in onze ooren.

Kartouwen, zwijgt! gezangen, spreekt: het hart wil
hooren;

De kreet der blijdschap heeft gedaverd en gebromd...
Spreek, tooverschoone kunst, die elke stem verstomt.
Klink, citer! 't is uw beurt: laat de uitgestroomde
zangen

Als zachten regen nu den donderslag vervangen,
En tuig' het stugst gemoed, hoe dik omschorst het zij,
Dat geen metalen mond zoo krachtig spreekt als gij.

Ja, onzer is het regt op de eer, waarnaar wij dingen!
Wij mogen, vorstlijk feest! uw hoogen luister zingen:
De vaderlandsche lier, voor vreemden nooit gesnaard,
Is de eer van zulk een zang, van zulk een zangstof,
waard.

Leent de ooren aan mijn stem, o volken! hoort haar
schaatren,

o, Wolgaas kille stroom en Flevoos zilte waatren!
Hoor, aarde! Neerland juicht: dat Neerland, laagst
van al

Gezonken en vertrappt in d'ongehoorden val;

Het felst geteisterd door de rukvlaag, die de rijken
Deed schudden op hun hoof en wagglen en bezwijken;
Het diepst bedolven door den springvloed, die naar
lust

De staten slingren deed, als wrakken langs de kust;
Dat Neerland, weggevaagd, verzvolgen en verloren,
Uit d'afgrond opgeweld, als andermaal geboren,
Als heerlijk wonder Gods, met nooit bereikte pracht,
Nog rasser dan het zonk, herschappen voortgebragt;
Met uitgezette grens en toegevloeide landen
Verdubbeld; vastgeknoopt door koninklijke banden;
Verheerlijkt met een troon, op wet en regt gebouwd.
En kostbaar om den vorst, die daar den scepter houdt;
Dat Neerland, nogmaals groot door Gods herhaalden
zegen,

Bewonderd en benijd, van rang tot rang gestegen,
Praalt weer met nieuwen roem, met heller blinkende
eer...

Klink, citer! zangen, vloeit! en, volken! buigt u neer.

Ja, schittrend, spreidt ge alom, verheven feest! uw
stralen:

'k Voel koestrende op mijn geest uw weerschijn neder-
dalen;

Mijn opgetogen ziel, doortinteld en ontgloed,
Stroomt van den luister vol, die uit uw glansen vloeit.
Hij naakt, de held genaakt, in aller hart gedragen,
De wellust van zijn stam, de hoogmoed van zijn magen
Hij komt! Van wijd en zijd verheft zich, waar hij treedt.
Het weergekaatst gejuich van lof en zegenkreet.

De grijze staart hem aan, en dankt hem duizendwerven
 Het onvervreemde graf en 't onvernederd sterven;
 De vader, die zijn zoon aan 't ruimer harte knelt,
 Wilt hem den wellust dank, dien hij zich droomt en
 spelt;

De moeder, toegesneld met kloppend hart en ader,
 Dankt voor haar kindren hem het leven van hun vader,
 En leert het jeugdige wicht, tot staamliden niet bekwaam,
 Reeds dartelen van vreugd, bij 't hooren van zijn naam.
 Hij was het, volken! hij, die, weerloos en bekreten,
 Verstooten met zijn stam en uit zijn wieg versmeten,
 In 't huilen van d'orkaan, die op uw bodem sloeg,
 Het vaderland verloor, dat nog hem naauwlijks droeg;
 Die, in zijn prilste jeugd, (zoo vroeg bestemd tot
 derven!)

Beroofd werd van zijn regt, gevonnisd werd tot zwerven;
 En voor genot en pracht, het purper ingeweeft,
 Den kommer torschen moest, die op den balling kleeft.
 Hij was het, volken! hij, die, vorstlijk door zijn daden,
 Het lot beschamen dorst en 't op zijn beurt versmaden,
 En, van den rang ontzet, die toekwam aan zijn bloed,
 Zich ophief tot zijn stam, door eigen kracht en moed;
 Die Spanjes brandend zand en ongemeten bergen
 Ontzag voor Neerlands teelt en Nassaus deugd dorst
 vergen,

En aan 't verbaasd Euroop voorspellen dorst met klem,
 Hoe trotsch Oranjes naam herryzen zou in hem.
 Hij is het, Neerland! hij, die, na den nacht van plagen,
 Gevloegen tot den grond, waarop hij was gedragen,
 Op d'eersten roep gekeerd met d'onvergeten stam,
 Uit liefde en inspraak u tot vaderland hernam;
 Die, niets aan u verplicht, wat u hem dier kon maken,
 Het veld van eer verliet, om voor uwe eer te waken,
 En aan den voet des troons, dien God u stichten
 deed,

Den eed van trouwe zwoer, en trouw was aan dien eed.
 Ja, trouw was aan dien eed! Getuigt het, alle tongen
 Entalen! tuig, Euroop, van 't ondieer weer besprongen,
 Dat, met verzaamd venijn en ingespannen kracht,
 Den muilband stukkend wrong, waarin gij 't veilig
 dacht:

Tuig! toen u 't harte kromp, van kouden schrik benepen,
 Toen 't weggeworpen zwaard op nieuw werd opgegrepen,
 Toen 't feest was in de hel en in den hemel rouw,
 En weer geweld en regt den bloedkamp strijden zou:
 Tuig! toen van wijd en zijd, uit bergen en moerassen,
 Die vloed van helden rees, ontelbaar aangewassen,
 En naar des monsters val als om den eerprijs dong,
 Tuig, wie, vóór allen heen, zich aan de spitse drong:

Hij was het, 's konings zoon, die voor onze eer in
 't wapen,

Zich daar had vorst doen zijn, al waar' hij 't niet ge-
 schapen,

En wiens doorluchte naam van kroost tot nakroost gaat,
 Als reeds voor Brussels muur geen Viersprong meer
 bestaat.

Hij is het, Neerlands held, Oranjes liefde en luister,
 Die de aarde ontzetten hielp van nieuwen blaam en
 kluister,

En op zijn eigen borst, met eigen moed vooruit,
 Des ondiers eersten schok weerstaan heeft en gestuit;
 Die, door den moord begrind, bespogen uit de kaken,
 Den glans gaf door zijn bloed aan 't vorstelijk scharlaken,
 En door de kostbre wond, die 't moedig lijf versiert,
 Gesteente en star verdooft, die 't kleed omhangen wierd.
 Hij is het, wien die roep, die luide schal van zegen,
 Van dank en zegen klinkt en weerkaatst allerwegen,
 En die geen bloed zoo koud, geen ziel vindt zoo vereelt,
 Die in dat luid gejuich niet juichend mede deelt.

Hij is het, Neerland! hij, die bij zijn zegeteeken,
 Op nieuw een trotsch kleinood aan uwe kroon wil
 steken,

Een overdier juweel, dat u ter eere blinkt...

Hij is de held van 't feest, waarvoor ons speeltuig
 klinkt.

„Ga!” sprak de rijksmonarch, op Peters troon gestegen,
 Beminlijk om zijn deugd, verschriklijk door zijn degen,
 Die, toen de lava gloeide en door zijn staten dreef,
 In Azie en Euroop den scepter zwaaijen bleef:

„Ga!” sprak hij van zijn troon, en bei de werelddeelen
 Verschenen op zijn wenk en wachtten zijn bevelen:

„Ga! zoek van oord tot oord wat kostbaar is en schoon,
 En breng het heerlijkst van mijn bodem voor mijn troon.
 'k Wil zoo veel moed en deugd met waardigheid ver-
 gelden:

De roem der vorsten is het lauweren van helden;
 Zoo zij de krans der eer, dien ik Oranje vlecht,
 Een nieuw verworven roem, aan Ruslands kroon ge-
 hecht.”

Hij zweeg. 't Was alles stil. Maar uit een wondren luister,
 Die neerschoot van omhoog, ontstond een zacht ge-
 fluister,

Een bovenaardsche stem, die ziel en ooren trof:

„Ge omvat het eêlste kleinood, o keizer! in uw hof:”
 Zoo sprak zij, en verdween. Van eerbied opgetogen,
 Blikt hij den luister na, die weerkeert naar den hoogen,

En zinkt in gissing weg en blijft in twijfel staan...
 Maar Anna treft zijn oog... maar Anna staart hij aan!
 „Ja! roept hij eensklaps in vervoering: „Achtbre
 vaadren,
 Die nog het bloed bemint, dat voortsproot uit uwe
 aadren,
 Die nog den troon bewaakt, door u bekleed met eer!
 Ik heb uw wil verstaan: hij is niet duister meer.
 Nog bleef een zware schuld op Ruslands zetel kleven:
 Ik mag die schuld voldoen, gelukkigste uwer neven!
 Ik mag, als diersten pligt, die op het nakroost daalt,
 Verrekenen voor u, wat gij niet hebt betaald.
 Ja, Neerlands burgers! Peters vrienden! die zijn
 vingren
 Zoo wel den dissel als den rijksstaf leerde slingren,
 Hem gastvrij aanweest, wat hij opzocht aan uw kust,
 En d'arbeid kiezen deedt voor werkloosheid en rust!
 Weldadig heeft uw les ons hooger licht ontstoken:
 De lauwrén van mijn rijk zijn op uw grond ontloken;
 De luister van mijn kroon schoot uit uw stralen voort...
 Ontvangt den dank, den prijs, die aan uw deugd be-
 hoort.
 Paulowna is het loon, dat u mijn vaadren brengen!
 Zij kan met reiner bloed het mijne niet vermengen;
 Zij kan haar eedlen stam niet trotscher zien gekroond,
 Dan als zij heldendeugd en burgerdeugd beloont.
 Ga, dierbre zuster! lust en liefde van mijn staten!
 o, Kostbaar is de taak, die we u vervullen laten!
 Ga, sier den zetel naast den held, die door zijn moed
 Hem heeft bevestigd en bepurperd met zijn bloed.
 Wees kinderlijk vereerd en dankbaar aangebeden!
 Doe Neerlands burgers wél, zoo als zij Rusland deden,
 En breng door rang en deugd, in u zoo schoon vereend,
 Op hen den glans terug, door ons aan hen ontleend.
 Ga, toon dat edel volk, zoo dierbaar aan uw broeder,
 De wijsheid van vorstin, de teederheid van moeder,
 En maak de godspraak waar, die door dees wanden
 klonk,
 Dat ik hun 't eêlste juweel van al mijn rijken schonk.”
 De aanminnige werd rood. Een hooger blos der
 wangen
 Verraadde 't eerst gevoel, waarvan zij werd bevangen;
 De maagdelijke borst, die nog zoo bloode zwol,
 Steeg van verrassing en ontroering beurtlings vol.
 Zij voelde 't jeugdig hart, met stille vrees beladen,
 In weerspraak met haar bloed, bestemd tot grootsche
 dadén

En aarzelde in haar keus, en weifelde in 't besluit:
 Maar 't vorstelijk gemoed verhief zijn stem te luid!
 Schroomvallig zij het hart en zwak de wil der schoonen,
 Paulownaas keus is grootsch: zij zal den moed be-
 loonen!
 Wat ridderlijke held, die in den kamp verwon,
 Vond maagden zoo versteend, die hij niet kneden kon?
 Neen! wie in zege keerde en monsters aan dorst randen,
 Verkreeg haar hart tot prijs of d'eerkrans uit haar
 handen,
 En zag het bloedig zwaard, dat schrikgedrogtén trof,
 Belauwerd door haar liefde of schittren van haar lof.
 Dat ridderlijk gebruik vermeestert haar de zinnen:
 Ja, edel is die taak en waardig aan vorstinnen!
 Vergeefs niet heeft de faam, met onvermoeid gerucht,
 Oranjes naam herhaald, geschald in elke lucht;
 Vergeefs niet werd haar borst, „bij 't zegerijk verkonden,
 Doortinteld van zijn moed, bewogen met zijn wonden;
 Vergeefs niet is de hel — de hydra niet getart,
 Neen, kostbaar zij het loon: zij geeft den held haar
 hart!
 Hij komt, hij nadert; door ontelbaar tal van tongen
 Verwelkomd waar hij naakt, in elke taal bezongen;
 Van Neerlands velden af, tot daar de Nawa stroomt,
 Met d'eigen kreet begroet, gezegend waar hij kooft.
 Paleis en hutten stroomden ledig. Berg en dalen
 Weergalmen van 't gejuichen dreunen van 't herhalen.
 Hij komt, hij nadert. Krans en kroonen, wijd en zijd,
 Omwemelen zijn kar, die over lauwrén rijdt.
 Hij komt in luister, rijk aan glorie, groot in daden,
 Met vorstendeugd gesierd, met heldeneer beladen;
 En snelt, van lof verzaad en moé van zegebuit,
 Uit de armen van den roem in de armen van zijn
 bruid.
 Heft aan, heft allen aan, die stemmen hebt en snaren!
 't Is hoogtijd! zangen, vloeit! en blooz' wie u zou
 sparen!
 Op, mededingers! stelt het feestlied met mij in!
 Hier zegt een enkle stem, een enkle lier te min.
 Viert feest, o steden en o velden! jubelt, grooten!
 En, schaamlén! schatert! juicht! weest allen feest-
 genooten!
 Vermengt uw vreugde, zingt den lofzang, jong en oud!
 Gelijk de blijde dag in 't weer ontwakend woud,
 Als de afgerende nacht, na de uitgespookte zorgen,

Den sluijer rolt in een en wegvlugt voor den morgen —
Gelijk het heuglijk licht, dat weer de dreven siert,
Door al wat zingt in 't loof begroet wordt en gevierd.

Gij zaagt dien blijden dag aan de onbewolkte kimmén,
Bevoorregt Petersburg! met glans en luister klimmen;
Gij hebt dat heerlijk licht zien opgaan in uw wal,
Dat Neerland glorie brengt en zegen brengen zal;
Gij hebt het feest aanschouwd, waarvan in later dagen
De naneef van ons kroost zal melden en gewagen;
Gij hebt den eed gehoord, die voor het oog van God,
Het dier verbond bezwoer en onzer kindren lot;
Gij moogt omvatten, gij bezitten in uw midden
Dat digt omkniel'd altaar, dat ons niet meê zag bidden!
Gij hebt uw schat, uw kunst, uw kostbaarheid en
pracht,

Als offers van uw vreugd, aan 't heilig feest gebragt.
Benijdenswaarde! ja, met regt werd alle luister
Een schaduw van uw glans en bij uw glorie duister!
Wat wondren van alom verbaasden oog en geest!
Wat prachten bij die praal! wat feesten bij dit feest!
Wat digt vermengsel van vermaken en van spelen,
Die duizendvoud in aard en niet in doel verschelen!
Wat tal van klanken in de feestvreugd, die zoo schoon
Den maatlang vormen door verscheidenheid van toon!...
Waar wendt gij 't eerst uw blik, in zoo veel praal
verloren,

Gij, trotsche vreemden, op beschaafder grond ge-
boren!

Waar staat gij 't eerst verstomd en schaamrood of
verbleekt,

Eij zulk een schat van kunst, in sneeuw en ijs ge-
kweekt?

Zal 't bij die renbaan zijn, waar langs uw scheemrende
oogen

Die gouden sleevaart zien, als enkel licht vervlogen,
Waarbij het klinkend span, in brieschend vuur ontgloeid,
Den hoof heeft afgeschud en vleuglen aangeschoeid?
Of zal die wondre bouw, die vreemde keten bergen,
Die zuilen, rij aan rij, uw hoogmoed meerdertergen,
Als gij dat trotsch gevaart', tot hard metaal gesmeed,
Gewrocht zult zien uit ijs, uit vlokken sneeuw ge-
kneed?

Als gij die naalden ziet, die bogen en gebouwen,
Met beelden in den top, als uit arduin gehouwen,
Maar die de ontwaakte zon, als 't weder lente wordt,
Tot enkel water smelt en in den Newa stort?

Of zal nog hooger pracht, tot tooverkunst geklommen,

Uw aanblik boeijen, u verbijstren en verstommen,
Als ge in die tuinen treedt, waarin, bij winternacht,
Een zoele zomer daagt en bloem en loover lacht;
Waar vooglen zonder tal, van alle pluim en zangen,
Zich nestlen in de haag of in de twijgen hangen,
En vrucht van allen geur, door kracht van kunst
gekweekt,

Met Zuiderverwen gloeit en aan de struiken steekt;
Waar licht van allen glans, met duizenden van stralen
Den gloed der zon vervangt langs heuveltop en dalen;
Terwijl die wondre hof, met al zijn pracht en lust,
Te midden van 't paleis op marmren pijlers rust? —
Die luister kwam u toe, o jubel, dat wij vieren!
Geen ons bekende praal was waardig u te sieren;
De feesttooi, die u voegt en geen beschrijven lijdt,
Moest ons een wonder zijn, zoo als gij zelf ons zijt.
Moog de afgunst en de wrok aan 't nijdig harte
knagen,

Nu zulk een schittrend licht ter onzer eer mogt dagen;
Nu Neerlands luister blinkt in ieder nabuurs oog:
De glorie, die haar kroont, is de afgunst ver te hoog.

Doch, waarom wendt mijn blik, door zoo veel pracht
beschenen,

Zich van die feestvreugd af, naar stiller schouwspel
henen?

Of is het zacht tooneel, waarbij zich 't hart hervindt,
Nog schooner dan de glans, die 'tscheemrend oog ver-
blindt?

Zoo is het! Sluit u op, o tempel!... Heilge wanden,
Omvangt mij! Ik genaak, ik vouw ontroerd de handen.
Het orgel dreunt, de lofzang rolt, de priester bidt,
En Ruslands keizer knielt, hoe hoog ten troon hij zit.
Ja, aardsche goden, die u vreezen ziet en dienen!
Verneert en buigt u voor den troon des Ongezienen:
Smeekt heil voor Neerland af! geen waardiger gebed
Genaakt den hoogen God, die op uw smeeken let.
Knielt! roept zijn bijstand in, als bron van elken
zegen.

De menschheid viert haar feest als vorsten godsdienst
plegen.

De hoog geklommen praal van heel uw trotsch gebied
Wordt bij dit schoon tooneel, o magtig vorst! tot niet. —
Het naakt, het edel paar, en luider lofgezangen
Weergalmen op zijn tred, door 't hoog gewelf ver-
vangen:

Het naakt het outer, waar Gods dienaar, in zijn naam,
Twee harten gloeit tot een, twee zielen smelt te zaam.

En hoort verbaasd de maar, die tot zijn sneeuwhoop
klonk,
Dat Anna hart en hand aan Neerlands redder schonk:
Hij peinst het wonder na, maar durft het niet ver-
trouwen,
Dat hij zoo ver een volk voor maag of vriend mag houén;
Dat hij van 't vreemde strand, waar IJ en Schelde vliet,
De broederarmen zich aan de IJszee reiken ziet.
Ja, brjzel, slagboom van gebruiken en van zeden!
De grenspaal is verzet, de hoefslag overschreden!
Geen liefde tot elkaar, het menschlijk hart zoo waard,
Wordt langer nu beperkt door afstand en door aard.
Geen diep gedolven gracht noch hooge bouw van
muren,
Die staten scheidt van een en bureu van geburen,
Wijst meer de grenzen aan met overjaard gezag,
Hoe ver de broedermin der menschen reiken mag;
Geen nooit verzoend geschil van twistende outertolken
Schiet meer zijn banvloek uit, voortaan de spot der
volken,
Noch delft de kloof weer op, die, uit den zwarten schoot
Des afgronds, veete en wrok op 't lijdend menschdom
goot:
Neen, door den eigen God, wat namen ook hem noemen,
Die 't Noorden kleedt in sneeuw en 't Zuiden tooit met
bloemen,
Die geen gebed verstoot, naar welk een leer gedaan,
Is Annaas eed gehoord en Willems eed verstaan.
Wel kostbaar dan uw les en 't voorbeeld, dat wij kregen,
o Driemaal zalige echt, gewenschte bô van zegen!
Gij hebt den kring verwijd, aan menschenmin gezet,
En godsdienst-haat beschaamd bij 't vorstlijk brui-
loftsbed.
Vloei voort door eeuwen en geslachten! dring uw luister,
o Vorstlijk voorbeeld! door, waar de aarde zucht in
't duister.
Verspreid uw stralen, o verlichting! rein en schoon:
Een koninklijke zuil verheft zich aan uw troon.
Ja, schittrend rolt gij aan, o toekomst, die wij hopen!
Gij nadert, eeuw van licht! de slagboom sluit zich
open;
Gij nadert, dag van heil, en zendt uw koestring af
Op onzer kindren wieg en op 't ons wachtend graf.
De wereld zal den glans bewondren van uw stralen;
Zijn weerschijn zal op haar van onzen hemel dalen;
Zij zal in eedlen strijd, den prikkel ons verpligt,
Wedijvren met elkaar om hooger heil en licht.
Die zegen, vorstlijke echt! zal uit uw voorbeeld
wellen.

Deelt, volken! deelt de vreugd, die ons het hart doet
zwellen;
Viert onzen feestdag, viert en looft hem allen luid:
Zijn kostbre weldaad strekt tot al wat leeft zich uit.
Blink, prachtig jubel, zoo vol luister en vol waarde!
Het huwlijk van den vorst beslist het lot van de aarde.

Verschriklijk klonk ons eens die waarheid! zwaar als
lood
Viel ze op Europa neer, in 't barnen van den nood.
De laatste straal van hoop, die nog zoo flaauw mogt
blinken,
Scheen eensklaps in den nacht, den laatsten nacht,
te zinken,
En streelde 't hart niet meer met nog een zweem van
troost.
Rampzalig was ons lot, rampzalig was ons kroost,
Rampzalig elk verschiet, dat we in de toekomst zagen:
't Was uit! voor altoos uit! de doodklok had geslagen!
Het misdrijf zat in eere en op den troon gevest,
Toen 't heilloos monster, uit zijn gruwlenbroedend nest,
Met onbeschaamd geweld, dat niets te heilig keurde,
Een koninklijke maagd van 't vaderharte scheurde;
Toen hij van 't schendig bed, losbandig uitgespat,
De deelgenoot versmeet, die hem verheven had,
En, van het gif verhit, dat in zijne aders woelde,
Aan 't Oostenrijksche bloed zijn duivlenwellust koelde;
Toen hij Europa dwong met schaamtelozen spot,
Te roemen op haar smaad, te loven voor haar lot,
En met gekocht gejuich en valsche vreugdekreten
Zijn gruwel, overluid, den hemel dorst doen weten;
Toen hij Gods priester zelv', in nooit gehoorde trots,
Dorst dagen voor zijn troon, den stedehouder Gods!
En de onbevleete tong, van 't zuiver hart geweken,
Bij 't hel-verheugend feest den zegen dwong te spreken!
Toen viel ons 't wee te bang, en schrikbre twijfel
rees,
Of de Almagt nog regeerde en langer vonnis wees;
Of deugd en ondeugd nog beteekende in hare oogen.
Maar, vreeslijk was de wraak van 't regtdoende Al-
vermogen:
Te zwaarder viel de straf naar 't misdrijf steeg in eer,
En vloek daalde op dien echt in plaats van zegen neer.

Schep lucht, o blijdschap, schal en adem! stem uw
galmen!
Vlecht rozen door elkaar met maagdelijke palmen!

Hef feestgezangen aan, van mond bij mond herhaald:
Nu is de vreugde niet gehuicheld en betaald.

Neen, vurig is, o God! de bede, die wij slaken:
Zie neder van uw troon, dien wij in ootmoed naken;
Zie op den dank ter neer, die 't vol gemoed ont-
springt,

En wijs de beë niet af, die tot uw zetel dringt.
o, Laat hernieuwde gunst dat kostbaar werk voltoojen:
Stort zegen op de koets, waarop wij bloemen strooijen!
Het vaderlijk gemoed, in 't juichend kroost verheugd,
Verjdelst niet gestreng de kinderhoop op vreugd.

o, Maak het uitzigt waar, zoo lagchende opgerezen!
Geef ieder beeld bestaan en elke schaduw wezen;
Vaag mist en nevel weg, waar nog ons oog die ziet,
En gun ons 't vol genot van 't schoon gemaald verschiet.
Dat zult gij! Ja, voorwaar! geen loos getooide logen
Schetst ons een droombeeld, bij de ontwaking weer
vervlogen;

Geen vonden van bedrog begoochlen ons gezigt:
Te heerlijk stelt ge, o God! uw wondren ons in 't licht!
„Ja!” spraakt Gij van uw troon en blikte naar beneden:
„Rijks, Neerland, hef het hoofd: uw ramp is uitgeleden;
Uw dwaling is geboet; de hemel is voldaan:
Word! vang een nieuwe jeugd, een nieuwen tijdkring
aan!”

Die godspraak is vervuld! die jeugd is aangevangen!
Wie sluit hier de oogen dicht en blijft in twijfel hangen?
Wat diep verstokte ziel en ijzerhard gemoed
Schiet van verrukking bij die wondren niet in gloed?
Hoe? uit den dood gewekt, in rouwfloers nog gedoken,
Van rang en roem ontzet, van schat en tooi verstoken,
Geplonderd en beroofd, maar schoon nog als weleer,
Verschijnt Europaas bruid en vraagt haar regten weer:
't Stroomt alles, als om strijd, haar tegen op haar
wenken;

't Wil alles Neerlands maagd het rijkst en 't eerst bes-
schenken:

Een kostbre gordel sluit zich schittrend om haar vast;
Een kroon versiert haar hoofd, zoo trotsch als vor-
sten past;

Het Noord, najvrig in dien wedstrijd niet te wijken,
Brengt haar het schoonst geschenk van zijn onmeet-
bre rijken,

En maakt zijn dierbaarst bloed, door tijd en afstand
heen,

Met Neerlands edelst huis belang- en lotgemeen;
Dat huis, in glorie grijs, in adel nooit geschonden,
Aan vorst bij vorst verwant, aan troon bij troon ver-
bonden,

Door held aan held befaamd tot in zijn jongste spruit,
Breidt nu zijn takken tot bij Ruricks neven uit.

Wie aarzelt bij dien glans de toekomst aan te schouwen?
Wie durft den hemel en zijne almagt niet vertrouwen,
Die Neerlands lief en leed, zoo lang haar naam be-
stond,

Met Nassaus wislend deel zoo zichtbaar zamenbond?
Ja, 'k zie hun heuglijk lot zich meer dan ooit vereenen;
'k Zie door de neevlen, die de twijfel uitspreidt, henen,
En drink met open ziel en opgetogen zin
Den vollen luister van de ontsloten toekomst in:
'k Zie weer op Neerlands kruin een oogst van lauwrēn
steken;

Den smaad van vroeger leed door hooger glorie wreken;
Het diep gekankerd wee, hoe bang het heeft gewoed,
Door milder zegen weer vergolden en vergoed.
De bron der welvaart, die verstikt lag in haar wellen,
Barst door den weerstand heen en vangt weer aan te
zwellen,

En stort des wereldds schat, te lang in loop gestuit,
Met breede golven weer langs Neerlands vlakten uit.
Nog eens hecht elke draad, die zich met weezin
slaakte;

De handel beurt het hoofd, als uit den dood ontwaakte,
En zwaait op nieuw zijn staf om 's aardrijks polen heen,
Maar vestigt zich ten troon op Neerlands grond alleen.
De lang verloren trouw, die volken hield verbonden,
Wordt in haar schuilplaats, wordt in Nederland her-
vonden,

En trekt van oord tot oord, van wat geslacht of naam,
De volken weer tot ons, in 't middenpunt, te zaam.
De wereld pleegt ons raad en huldigt onze waarde;
De vaderlandsche grond draagt weer de school der
aarde;

En zedelijkheid en deugd, bij ons op nieuw ten troon,
Blinkt bij de fakkel der verlichting dubbel schoon.
't Geluk beschenkt de vlijt met vruchten uit zijn horen
De prikkel is vernieuwd, de krachten zijn herboren,
De grootheid is ontwaakt en neemt haar luister weer,
Maar dubbel rijk aan glans en trotscher dan weleer.

Zoo schiet een grijze tronk, van lot en loof verstoken,
Geplonderd van d'orkaan, in splinters afgebroken,
Als weer de lente keert en nederstrijkt in 't woud,
Op nieuw een jong gewas en frisscher groenend hout;
Hij spreidt met stouter kracht, al sloeg zijn kruin te
mortel,

De stevige armen rond uit d'ongeschonden wortel,

En tart het jong geboomt', dat nog van stam te zwak,
 Reeds neerbuigt onder 't wigt van tengre twijg en tak;
 Hij houdt zijn botten op, hoe welig uitgeschoten;
 Spreidt schaduw om zich heen met onbesnoeide loten;
 Biedt rust en vrijplaats aan voor alle vlugt en zang,
 En staaft door trotscher groei ten tweedenmaal zijn
 rang.

U danken wij dat heil, nog eenmaal ons beschoren,
 o Stamhuis, ons zoo dier, zoo wettig uitverkoren!
 U danken wij dien roem, ons andermaal gespaard,
 o Godbchaaglijke echt, den lof der dichtkunst waard!
 Gij geeft den feesttoon aan, dien de aarde luid hoort
 rijzen;

U rolt het welkom toe van kindren en van grijzen,
 Als 't overdier geschenk, hetgeen een hooger Magt,
 Ten borge van haar gunst, aan 't juichend Neerland
 bragt.

Bloei, was in glorie aan, door lot noch leed te dooven;
 Draag Neerlands grootheid op uw vleuglen meê naar
 boven,

En leer voortaan Euroop, zoo ver uw luister boort,
 Dat ook der vorsten roem aan 't vaderland behoort.
 Ja, daver, kreet van vreugd en klink den hemel tegen!
 Het heil van Nassaus huis is Neerlands rijkste zegen!
 Schept luid, o harten, lucht, die voor haar welzijn slaat:
 Het jubel van den vorst is 't jubel van den staat.
 o, Hou dien dag in eer, waarop wij 't heerlijk zagen!
 Begroet hem met gejuich, zoo dikwijls hij zal dagen;
 Hou in uw tempels, in uw godsdienst, hem in stand:
 Ja, heilig is die dag, verheerlijkt Nederland!
 Vermeldt hem aan uw kroost, o ouders! Later neven,
 Benijdt ons, bij 't verhaal, het heil, dat wij beleven,
 En stemt de blijdschap toe, die schaterde bij 't feest,
 Als gij in schrift van goud zijn hoogen luister leest.

Onbeneveld zult gij pralen
 Tot bij 't jongste nageslacht,
 Dag, wien duizend pennen malen,
 Die niet reiken tot uw pracht!
 Dag, voor Neerlands roem verzezen,
 Nooit zoo heerlijk meer beleefd,
 Die den naneef dier zult wezen,
 Zoo lang Neerland telgen heeft!

Zouden we u geen welkom zingen,
 Welkom met een gloeiend lied,
 Dag, die zoo veel zegeningen
 Over Neerlands beemden giet;

Die de rondgestrooide zaden,
 Door uw blijden glans gevoed,
 Van hernieuwd geluk beladen,
 Dubbel snel ontkiemen doet?

't Noorden zag een bloem ontloken,
 Kostbaar van waardij gekeurd,
 Waarbij duizend bloemen doken,
 Hoe begeerlijk schoon gekleurd:
 De aarde hield het oog geslagen,
 Waar die bloem te bloetjen stond:
 Gij, o blijdste dag der dagen,
 Plantte haar op Neerlands grond.

Schaatrend juichen dreef en velden,
 Trotsch op dien benijden schat:
 Daarbij dort, vergode helden,
 Uw onsterflijk lauwerblad.
 Schoone bloem uit verre streken,
 Beeld van nieuw ontloken jeugd!
 Gij zijt Neerlands zegeteeken,
 Gij de kroon der heldendeugd.

Zorglijk zullen we u bewaken,
 Pand van overdier belang!
 En het regt ons waardig maken
 Op den ons geschonken rang.
 Bloem, die ons ter eer wilt bloeijen —
 Ons ten lust en luister zijn!
 Zie ons hart van liefde gloeijen:
 Neem het voor uw zonneshijn.

Pronkt, o dreven! jubelt, beemden!
 Schatert, wouden! velden, lacht!
 Gretig ziet gij vriend en vreemden
 'Staren op uw lentepracht.
 De oogsttijd, dien wij tegensnellen,
 Voor geen stormen meer vervaard,
 Zal van vroeger vruchten zwellen,
 Zulk een schoone lente waard.

Maar wat heil het heil verneere,
 Tot hoe hoog de luister pronk',
 Neerland houdt den dag in eere,
 Die haar de eerste stralen schonk;
 Neerland zal die lente vieren
 Bij geslacht en nageslacht,
 Tot de laatste stormen gieren
 Van den jongsten winternacht.

Wapenkreet,

IN MAART 1815.

Op, op! ontwaakt! te wapen! op
 Wat harten heeft en handen:
 't Gemuilband ondier hief den kop
 En toont weer de ijzren tanden.
 De wachter sliep: het reet zich los
 En stuift op nieuw door beemd en bosch,
 In bloeddorst en in woede;
 Het grijnst zoo wreed als ooit weleer,
 En zit in 't eigen moordhol weer,
 Waar 't eens zijn gruwlen broedde.

Op, op! ontwaakt! den dag besteed,
 Eer de avond weer zal graauwen!
 Nog voelt het ondier diep het leed
 Der halfverminkte klaauwen.
 't Geneest en heelt van uur tot uur:
 Op, op! ontwaakt! de tijd is duur —
 Beraad alleen te vreezen.
 't Gedrogt gestuit met klem en kracht,
 En 't eindlijk nu den slag gebragt,
 Waarvan 't niet zal genezen!

Op, op! gevaar en lot getroost!
 Ontwaakt, bedreigde broeders!
 Nog spiegelt zich uw bloeiend kroost
 In 't lagchend oog der moeders:
 Eén oogwenk nog: 't gedrogt schief uit
 En kiest en grijpt op nieuw zijn buit,
 Door klagt noch kreet weerhouwen;
 En zweigt, met onverzaden krop,
 Het bloed weer van uw kindren op
 En tranen van uw vrouwen.

Te wapen! 't is voor hun behoud,
 Uw hopen en uw wenschen!
 Het is geen strijd, waar God om rouwt,
 Van menschen tegen menschen:
 't Is de aanval op het roofgediert',
 Dat niet genoeg getuchtigd wierd —
 Dat wij te blind vertrouwden;
 Maar dat nog eens door hooger hand
 Geslaakt werd uit den breidelband,
 Opdat wij 't vellen zouden.

Daagt op, o volken, wijd en zijd!
 Daagt op, wie menschen heeten!

Gods wenk roept al wat leeft ten strijd,
 Hoe ver van een gezeten.
 Ten kruistogt op! snelt aan, snelt aan!
 't Uitheemsch gebroedsel nederslaan
 En de aard van 't wee bevrijden;
 De menschheid redden, God ter eer....
 Ziet daar, o volken! de eigen leer',
 Die wij voortaan belijden.

Trekt op dan! op, wat aamt en leeft!
 Geslachten! vliegt te wapen!
 Trekt op, wie vrouw en kinders heeft,
 Met grijzen en met knapen!
 Hij blooz', wie van beraden weet!
 Het geldt wat dierst en heiligst heet:
 De zwaarden uit de schede!
 Geen stand verschoont, geen uitvlugt baat!
 Wie niet de vuist aan 't wapen slaat,
 Spant met het monster mede!

Spreekt uit den eed op 't heldenstaal,
 o Wijdverspreide volken!
 God hoor' dien eed in elke taal
 Zich boren door de wolken!
 Spreekt uit den eed, en zweert en zegt
 Dat niet uw vuist, aan 't zwaard gelegd,
 Te vroeg zich los zal maken;
 Dat geen genot, geen rust u streef',
 Voor 't ondier uit de tijgerkeel
 De zwarte ziel zal braken.

Op, kroost van Neerland! op! ontwaak!
 't Geleden wee vergolden!
 De tranen schreijen nog om wraak,
 Die zoo ontelbaar rolden.
 Nog waren, in het nachtelijk uur,
 De schimmen om in Woerdens muur,
 En komen weerwraak smeecken:
 Nog sijn uit hun open wond
 Het bloed des nachts de wijken rond...
 Bij God! wij moeten 't wreken!

Snelt aan dan, Hermans nageslacht!
 Geslacht van Wolgaas dappren!
 Wij volgen u met moed en magt,
 Waar Nassaus vanen wappren.
 Uw arm heeft ons van 't juk bevrijd,
 Nu ijlen we aan uw zij' ten strijd,
 En wagen bloed en leven;
 Ten strijd, ons bloed en leven waard,
 Die Neerland aan den dank der aard'
 Een kostbaar deel moet geven.

Krijgslied,

IN MAART 1815.

Nu ijlen wij ten strijde,
En strijden onvervaard,
En, welgemoed en blijde,
Beproeven wij het zwaard.
De godheid heeft gesproken,
Gesproken in haar taal:
„De menschheid zij gewroken,
Gewroken door uw staal.”

Nu trekken wij te velde,
Te velde nu om zoen,
En oud en jong vermeldde
Wat Neerlands knapen doen!
Wij trekken, wel te vrede,
Op de ons gewezen baan,
Met al de volken mede,
Die Gods bevel verstaan.

Geen monster zweept in woede,
Uit enkel lust tot moord,
Met geeselende roede,
Ons nu als slagvee voort;
Het zal ons graf niet delven
Aan 't uiterst eind' der aard',
Maar tegen 't monster zelven
Beproeven wij het zwaard.

Geen vader stond te schreijen,
Van droefheid als ontzind,
Bij 't zielverscheurend scheiden,
Te schreijen als een kind:
Hij zag de toekomst tegen,
Getroost in Gods bevel,
En gaf ons zijnen zegen
En zei bedaard: „Vaarwel!”

Geen moeder, toen wij gingen,
Kreet deerlijk overluid,
Met raadloos handenwringen,
Noch wrong de haren uit:
Een traantje mogt er hangen
En drijven in haar oog,
Zij wischte zich de wangen
Bij 't afscheidskussen droog.

Nu trekken wij ten strijde
En strijden onvervaard,

En, welgemoed en blijde,
Beproeven wij het zwaard.
We ontrollen nu de vanen
Ten wissen val van 't rot,
Dat koel met vadertranen
En moederwanhoop spot.

En wie ons nu ontmoeten,
In 't woelen van den stoet,
Die mogen weer ons groeten,
Als Neerlands wettig bloed;
Die kennen aan ons wapen
En Nassaus vrije vaan,
De Nederlandsche knapen,
Die onverschrokken staan.

Zwaait rond dan zwaard en degen,
Gezellen in 't gevecht!
Op onze schouders wegen
Herwonnen rang en regt.
Laat luid de krijgsleus schallen
En dreunen wijd en zijd:
„Ten strijde nu voor allen —
Op Gods bevel, ten strijd!”

Vaderlandsliefde.

Gewis mij zijn de menschen dier,
Zij wonen waar zij mogen;
Wie groot en goed is, daar of hier,
Is edel in mijn oogen;
Maar echter, mag ik kiezen waar?
'k Heb nog hen liever hier dan daar.

Een wereldburger ben ik niet,
Hoe grootsch die naam moog schijnen;
De liefde, die mij God gebiedt,
Begin ik met de mijnen:
Ik knoop het eerst den broederband
In 't mij gegeven vaderland.

De wereldburger staroogt rond
Waar groote mannen rijzen,
En, hoont het ook den moedergrond,
Hij zal hen luidkeels prijzen;
Neigt Neerland op hun wenk ten val,
Nog huldigt hen zijn lofgeschal.

Die wondre deugd, hoe schoon ze zij,
Sloop nooit mijn boezem binnen;
Mij bleef het zoet vooroordeel bij,
Van 't vaderland te minnen;
En wie zijn welvaart lastig viel,
Dien haat ik met mijn gansche ziel.

Gewis, 'k heb allen lief in 't hart,
Die list noch boosheid plegen;
Hun aanzigt zij dan blank of zwart,
Ik wensch hun heil en zegen;
Maar Neerland wensch ik tienmaal meer:
Dat, vrienden! is mijn liefdeleer'.

Wat Neerlands roem verbreedt en baat,
Is ver mij 't meest van waarde;
'k Heb minder deel aan deugd en daad,
Wie ze elders pleegt op aarde:
't Is daar een namaag, dien ik min,
Maar hier, 't is hier mijn huisgezin.

Als Regulus zijn eed volvoert
En in den dood gaat snellen,
Dan voel ik, door ontzag geroerd,
Mijn borst van eerbied zwellen;
Maar als het Neerlands Beiling doet,
Dan vliegt mijn hart in laajen gloed.

Stort Curtius zich levende af,
Met Romes wee bewogen,
Dan dreunt mijn lof hem na in 't graf,
Dan volgen hem mijn ooggen;
Maar doet hier Schaffelaar als hij,
Dan stort zich heel mijn ziel er bij.

Zoo is mijn aard, zoo is mijn leer',
't Moog regt of onregt heeten;
Bij eigen deugd is vreemder eer
Mij vlugtig en vergeten;
Het eigen gaat voor vreemd belang:
Zoo leert mijn ziel, zoo luidt mijn zang.

Als Wellingtons en Bluchers moed
Het Fransch gedrogt doet vallen,
Dan tintelt mij van vreugd het bloed
Om 't handgewring der Gallen;
Maar als Oranje 't ondier stuit,
Dan gil ik mijn verrukking uit!

Dat is mijn leer', dat is mijn aard,
Dat is mij aangeboren!
Geen lof is meer mij 't luistren waard,
Laat Neerlands lof zich hooren!
Zoo klopt mijn hart, zoo klinkt mijn lied:
Een wereldburger ben ik niet.

Voorwaar, mij is hun deugd verdacht,
Die andre liefde leeren:
Die 't heiligst niet het heiligst acht,
Wat zou de schender eeren?
Die niet het meest zijn moeder mint,
Voorwaar, is een ondankbaar kind.

Neen, neen! (mijn boezem gruwet er van!)
Die schuld drukk' nooit mijn schouwers!
Wie 't vaderland vergeten kan,
Beschimpt het graf der ouders;
Verguist, o schande! smaadt den grond,
Waar hem zijn wieg te toeven stond.

Gewis, mijn liefde strekt zich uit
Tot alle soort van menschen;
Zij stroomt, door grens noch pool gestuit,
Van zegenen en wenschen,
Maar eer zij reikt tot verder strand,
Besproeit zij u, mijn vaderland!

Jan Harink.

„Wie uwer is de wakkre gast,
Die de eere boven 't leven keurt,
En van des vlootvoogds eigen mast
De Spaansche vlag ter neder scheurt?
Wie, mannen, niet gewoon te vreezen,
Wie uwer wil de waaghals wezen?“

Zoo riep, van de ingeschoten plecht,
Het dapper hoofd van Hollands vloot,
● In 't hevig worstlen van 't gevecht
En 't gieren van het vliegend lood:
„Wie, mannen, tot iets stouts genegen,
Wie durft Bossu dien krijgsroof plegen?“

En allen zagen weifend neer;
Wel kloek en onversaagd van geest,
Wel jookrig naar den buit en de eer,
En voor geen wissen dood bevreesd,
Maar hooploos, schoon zij 't mogten wagen,
In 't onuitvoerlijk stuk te slagen.

En doller ging de scheepstrijd voort,
En luider klonk het woest misbaar,
En digter drong zich boord aan boord,
En boeg en steven op elkaar,

En 't weerzijdsch zwaard werd aangegrepen,
En sloeg dooreen van beider schepen.

Daar schiet Jan Harink voor den dag,
En grijpt een losgeschoten reep,
En neemt een sprong, zoo frisch hij mag,
En slingert bij Bossu zich scheep,
En dringt zich door de Spaansche knechten,
Die razend op het scheepsdek vechten.

Hij klautert langs de takels op,
En houdt aan blok en touw zich vast,
En hijscht en palmt zich naar den top,
De kniën schrijlings om den mast;
En, kruijend tot de spil geschoven,
Scheurt hij de Spaansche vlag van boven.

En, rustig in 't gewaagd bedrijf,
Ziet hij manmoedig om zich neer,
En met de vlag geknoopt om 't lijf,
Daalt hij langs mast en takel weer;
En tot het dek weer afgedleden,
Daar staat hij met een sprong beneden.

En, dwars door allen, hij alleen,
Voert hij zijn krijgsbuit met zich meê;
En worstelt door 't gedrang weer heen,
En stort zich met den kop in zee,
En stijgt weer op zijn eigen steven,
En 't roekloos waagstuk is bedreven.

Maar tlings geeft een gierend lood,
Uit 's vijands bussen losgebrand,
Hem 't eerloon van den heldendood,
Den dood voor 't heilig vaderland,
En werpt hem, door en door geschoten,
In 't midden van zijn scheepsgenooten.

Al suizlend van den kogelslag,
Geveld om niet meer op te staan,
Ontknoopt hij de omgewonden vlag
En reikt hem nog zijn makkers aan;
Toen legt hij 't hoofd gelaten neder,
En opent nimmer de oogen weder.

Maar uit het graf, waarin hij zinkt,
Ontsnapt en zweeft en stijgt zijn faam,
En met den glans des adels blinkt
Zijn eertijds diep vergeten naam:
Hij staat geboekt in 's lands geschichten,
En schittert nu in mijn gedichten.

Het kerkgebouw.

Steek den spitsen top omhoog,
Rijs van uit uw looden zwaarte,
Schemer, plegtig kerkgevaarte,
Mij van uren ver in 't oog.
Wees gegroet, bemoste toren,
Statig, boven stad en woud,
Hoog en heerlijk opgebouwd,
En in 't ledig ruim verloren!
Wees gegroet, vergrijsde dom,
Die in d'afstand op komt dagen!
Voer, van uit mijn mijmervlagen,
Tot de menschen mij weerom.
Hier, aan 't laf gewoel ontweken
Van een beuzelzieke stad,
Dool ik, langs een eenzaam pad,
Peinzend om door stiller streken.
Ver ontvlood ik al den waan,
Al 't gedroomd gezag der dwazen,
Die, van trotschheid opgeblazen,
De oogen tergend om zich slaan.
Hier verpest de damp der steden
d'Adem en 't geweten niet;
Hier verbieden wet noch zeden
Wat het hart als pligt gebiedt;
Hier stort liefst het lot zijn horen
In den vuigsten schoot niet neer;
Hier beleedigt oog en ooren
De overmoed zoo stout niet meer...
Gij, nogtans, vergrijsde toren,
Roept mij tot de menschen weer.

Elders, waar mijn blikken weiën,
Waar men beuzelt, spilt en slooft,
Springen mij uw harde ketjen,
Trotsche steden! tegen 't hoofd:
'k Zie den hoogmoed, suizeldronken
Van zijn ingebeelden rang,
Eerbied en ontzag geschonken
Door het kruipend zelfbelang;
'k Zie de waarheid stout belogen,
Als zij maat en weegschaal houdt,
En de grootheid afgewogen
Naar de zwaarte van het goud
'k Zie behoefte, neergekrompen
Voor de geesels van den smaad,
Dieper schuwen om haar lompen
Dan de schande en de euveldaad;
'k Zie het scheuren van de banden,

Waarin God ons zamensnoert,
 En het dwaas verschil van standen
 Telkens hooger opgevoerd;
 Duizend vonden, even schrandere,
 Even tergend voor 't gevoel,
 Deelen wezens van elkander,
 Die bestaan voor 't eigen doel;
 'k Zie gehoorzaam en geboden
 En verheerlijkt en veracht,
 Als of onderscheiden goden
 't Menschdom hadden voortgebracht;
 'k Zie het, ja, en diep bewogen,
 Diep geschokt in 't vol gemoed,
 Keer ik van een schouwspel de oogen,
 Dat mij schaamrood worden doet.

Maar de klokslag in den toren,
 Grijze tempel! klept en luidt;
 't Orgel dreunt door welf en koren,
 Die ge aan allen opensluit;
 Groot en klein betreedt uw drempel,
 't Zij in 't linnen of in 't goud;
 Arm en rijk vervult den tempel,
 Waar de Godheid zitting houdt.
 De een zij statig aangereden,
 Uitgedost met pracht en zwier,
 De ander barvoets ingetreden:
 Kleed noch aanzien gelden hier.
 Allen, hoe in stand verscheiden,
 Hoe verdeeld door 't grillig lot,
 Allen, knecht en koning beiden,
 Kennen zich gelijk voor God;
 Alles naakt den troon der troonen,
 Met het regt van d'eigen rang;
 Allen mengen luid hun toonen
 In 't eenparig lofgezing;
 Allen plengen de offergaven,
 In 't gebed aan God gebracht;
 Allen knielen op de graven,
 Waarin arm en rijk vernacht;
 Allen sluiten hier zich nader
 En vergeten smaad en waan;
 Allen roepen d'eigen Vader —
 Allen hem als kindren aan;
 Allen staven — wat zij wenschen,
 Wat zij bidden van omhoog —
 Dat zij allen evenmensen,
 Broeders zijn in 's Vaders oog.

Daarom heft gij 't hoofd naar boven,
 Daarom steekt gij hemelwaart,
 Prachtig uit bij hut en hoven,
 Grootsch en statig kerkgevaart!

Laatst gedenkstuk, dat op aarde
 Van het regt der menschen rijst,
 Dat hun aller zelfde waarde,
 Hun gelijken rang bewijst;
 Grijze tempel, trotsch van tinnen
 Die tot eerbied plegtig wekt,
 Die van buiten als van binnen
 Oog en geest ten hemel trekt;
 Kostbaar pronkstuk! blijf in wezen,
 Wat verouder' of verdwijn',
 Tempel, God ter eer gerezen,
 Waar de menschen menschen zijn!
 Vest uw zuilen, hef uw bogen,
 Beur uw grijs bemosten top:
 Neergedrukten, slaat er de oogen —
 Aardsche goden, staart er op.

De moeder aan haar zuigeling.

Kom dan, kom dan, dierbaar wicht!
 Willen de oogjes nog niet digt?
 Kom dan, reik me uw handjes tegen.
 Hebt gij nog al — nog al dorst?
 Zie, daar is de moederborst,
 Nogmaals voor u losgeregen:
 Jongen, voor wien anders toch
 Volt haar God zoo mild met zog?

Zie, nu lacht en lonkt hij weer!
 Nu dan, jongen! leg u neer;
 Woel en wieg in moeders armen:
 Daar stilt elke kinderklagt;
 't Hoofdje rust en slaapt er zacht:
 Zoo kan dons noch purper warmen!
 Nergens, waar ge u nederstreckt,
 Ligt gij liever toegedekt.

Wie is, jongen! zeg het mij,
 Rijker nog dan ik en gij,
 Rijker met zijn aardsch vermogen?
 Vader vraagt het honderd keer:
 Vrouw, wat wenscht en wilt ge meer,
 Moeder, die uw kind moogt zogen? —
 Ja, waarachtig, ik ben rijk:
 Jongen, vader heeft gelijck.

Neen, geen aardsche rijksvorstin
Smaakt dat in haar hofgezin,
Kent dat in haar grootsche woning;
Zij heeft met haar eigen bloed
Nooit haar eigen kroost gevoed,
Nooit de kindren van den koning:
De arme, met haar rang en schat,
Heeft nog nooit geluk gehad!

Droevē moeder! hulploos kind!
Och, het krijgt zich de oogjes blind,
En zij mag zijn leed niet sussen;
Vreemde bijstand, veil voor elk,
Laaft het met gehuurde melk,
Troost het met betaalde kussen;
Maar geen warme moedermin
Tintelt er of leeft er in.

Nu dan, jongen! lesch den dorst;
Wieg en slaap aan moeders borst;
Hou er 't mollig handje tegen:
U behoort zij, u geheel!
Kostbaar, jongen! is ons deel:
Ruilt gij wel voor goud uw zegen?
Neem wat in mijn aders vliet:
Koningskindren hebben 't niet.

De dag van morgen.

't Licht des daags is uitgebluscht,
De avond haalt zijn sluijer neder,
Maan en sterren tintlen weder;
't Matte ligchaam neigt tot rust;
Zwanendons en varen wacht:
Moëgewaakten! goeden nacht!

Morgen blinkt het zonlicht weer.
Vriendlijk ging het prachtig wonder
Lonkende aan de kimmē onder;
Schoon en schittrend dook het neer:
Morgen, sprak zijn laatste lach,
Morgen komt een nieuwe dag.

Morgen? morgen! zorglijk woord!
Weet hij, die het uit mag spreken,
Hoe het licht hem aan zal breken,
Als een nieuwe morgen gloort?

Weet hij, die zich nederstrekt,
Wat hem vóór den morgen wekt?

Welig ruischt u 't golvend graan,
Bouwman! langs den akker tegen;
De oogsttijd komt met al zijn zegen;
Morgen zal de sikkel gaan!
Morgen plast de hagel neer:
't Is voor u geen oogsttijd meer.

Gistren reed langs straat en gracht,
Rijkaart, u de feestkoets henen;
Rollend klonk het langs de steenen,
Dat gij aankwaamt met uw pracht:
Morgen brengt uw koets de maar,
Dat gij neerligt op de baar.

Heden juilt uw feestgeschal,
Belzazar, door hof en zalen;
Boelen wilt gij en onthalen,
Tot de morgen dagen zal:
Dezen nacht nog schrijft een hand
U de doodstraf aan den wand.

Morgen, morgen! zorglijk woord!
Damp, waarop wij zuilen bouwen,
Hoe bedriegt ge 't blind vertrouwen,
Met wat droomen vlugt gij voort!
Wat verdwijnt er en verschijnt,
Als gij aanbreekt of verdwijnt!

Wissel' hoop en vrees om beurt,
Hoop en vrees beschaamt ge beide:
Morgen lacht wat gistren schreide,
Heden juicht wat morgen treurt:
Morgen komt de slaaf tot eer,
En de dwingland suizelt neer.

Schrik en angsten staaplen op,
Vreeslijk zwelt hun looden zwaarte;
Dreigend naakt het schrikgevaarte;
Morgen plet u 't wig den kop:
Morgen, als het zonlicht daagt,
Zijn de bergen weggevaagd.

Niet zoo hooploos dan in 't leed,
Lijders, in den rouw gezeten!
Morgen zal het gistren heeten,
Wat van daag nog heden heet;
Morgen breekt een ochtend aan,
Dien nog niemand op zag gaan.

Zuchtende in den kerkermuur,
 Jozef, zwart en boos belogen,
 Staan u smaad en straf voor oogen;
 Wacht ge ze ieder morgenuur:
 Hoor! daar gaan de grendels af,
 En gij zwaait een koningsstaf!

Tast niet, naar uw blindheid giss',
 Menschen, in het diepst verborgen;
 Reket bij geen dag van morgen,
 Dag, die nooit aanwezig is;
 Die, zoo ras hij heden heet,
 Ander lief brengt — ander leed.

Niet zoo trotsch het hoofd gebeurd,
 Blijden, wat uw deel moog wezen;
 Weer een dag verschijnt na dezen:
 Droeven, niet zoo diep getreurd.
 Wie van daag geniet of lijdt,
 Morgen is een andre tijd.

Mijne vrienden.

Wie elk genot van 't leven vlugt,
 Altoos om elke dwaasheid zucht,
 Altoos het strak en stroef gelaat
 In d'eigen norschen rimpel slaat,
 En nooit tot vreugd zich stemmen liet,
 Dien tel ik bij mijn vrienden niet.

Wie altoos wikt en altoos weegt,
 En nimmer iets dan wijsheid pleegt;
 Wie nooit, hoe gul de vriendschap schonk,
 Een enkle teug te meerder dronk,
 Noch ooit zijn inborst openplooit,
 Die noem' zich bij mijn vrienden nooit.

Waarachtig, 't staat bij hem niet goed,
 Die altoos afmeet wat hij doet;
 Die nimmer zien laat in zijn hart,
 Is wis van binnen vuil en zwart;
 Die gruwet van alle levensvreugd,
 Is koud voor alle menscheugd.

Maar hij, die met den blik omhoog,
 Zijn ziel laat tintlen in zijn oog;

Die, wijs en waardig als een man,
 Zich als een kind verheugen kan,
 En schaatren aan den vriendendisch,
 Die zegg', dat hij mijn makker is!

Want hij is braaf, want hij opregt,
 Die meet noch afweegt wat hij zegt;
 Die pijnlijk nooit zijn aard bedwong,
 Maar 't hart laat rollen van de tong,
 En lezen laat in 't rond gemoed:
 Waarachtig, die is rein en goed.

Bij hem zijn hart en ziel in rust,
 Die gloeijen kan van levenslust;
 Die dartlen kan met kinderzin,
 Heeft kinderdeugd en onschuld in;
 Die dischvermaak en feestvreugd mint,
 Waarachtig, is een menschenvrind.

Tuigt allen, broeders! tuigt om strijd,
 Wanneer gij braafst en edelst zijt:
 Bindt niet de vreugd om allen heen
 Den band der liefde meer tot een?
 Is in de blijdschap niet uw hart
 Gevoeligst voor den kreet der smart?

Dan is ons 't weldoen zoet en ligt;
 Genoeglijk dan is elke pligt;
 Dan drukt de waarheid, zilverbalk,
 Haar uitspraak af in elken klank;
 Dan heeft ons hart, van veete vrij,
 Geen denkbeeld meer wat wrevel zij.

Dan schiet, in 't ruischend feestgeluid,
 't Ontvlamd vernuft zijn vonken uit,
 En tintelt met verfienden gloed,
 Verjongt en kittelt brein en bloed,
 En toovert op den rijken disch
 Wat smaaklijk voor de zielen is.

Dus reik ik hem de broederhand,
 Die met mij heult en zamenspant;
 Die, na de zorgen van den dag,
 Den avond wijdt aan luim en lach;
 Die met een hart, als goud zoo rein,
 Den toom viert aan 't geslepen brein.

Voor hem dan schenk ik, blij van zin,
 Den romer aan den feestdisch in;
 Voor hem dan zwier ik, hem ter eer,
 Den vollen beker heen en weer,
 En drink, als 't op de vriendschap luidt,
 Voor hem, in eene teug, dien uit.

Het dichterlijk geluk.

'k Ruil voor Sardienjes zeekoralen,
Voor Perzies parelvangst, op de oevers uitgestrooid,
Noch voor Potozies erts noch Mexicoos metalen,
U, diergeliefde citer, nooit.

'k Gaf voor een hairband van robijnen,
Een rijkskroon uit Golcondaas mijnen,
De lauwwre van de dichtkunst niet;
Ik koos voor de uitgezochteste schatten,
Die de aarde en de oceaan omvatten,
De zege van 't ontsterfelijk lied.

Doet krimpen voor uw wapentuigen,
Gij, Cesars, wie den nek beweegt;
Maar harten, stug als de uwe, buigen,
Ziet daar, wat slechts de dichter pleegt.
Sleept de offers, aan uw voet versmeten,
Gij soudeniërs, in juk en keten,
Door tranen en door rookend bloed;
Maar zielen tot verrukking dwingen,
En tranen van genot ontwingen,
Ziet daar, wat slechts de dichter doet.

o, Wel hem, wien dat alvermogen
Mag vonklen in de ontvlamde ziel;
Op wien die straal van 't licht, verhuld voor stoflijke
oogen,

Die sprank der Godheid nederviel!
o, Wel hem, die in 't innig blaken,
Dien toon, dien welklank weet te slaken,
Die 't stugst gemoed zijn schors ontvoert;
Die 't ongevoel om tranen vragen —
Het ijskoud bloed in vlam kan jagen,
En 't hart tot op den bodem roert.

Hij is de rijksmonarch van de aarde,
Die zielen in zijn boeijen knelt!
Geen koning hem gelijk in waarde,
Die werelddeelen wetten stelt.
Hij heerscht tot over nageslachten
En eeuwen, die de ontwaking wachten,
Als godspraak, scheidsmān, vorst en heer;
Als vreugd der goeden, schrik der snoonen,
Als regter over aardsche goden —
Verkondiger van schande en eer.

Wie is hij, de onmensch, zoo vermetel,
Die 't wrevel hart verstaalt voor 's dichters toovertoon?

Geen Dionys op Syracuses zetel,
Geen Nero op den wereldtroon!
Bij 't ruischen van zijn citersnaren,
Ontroeren de aartsgeweldenaren,
Al zwaaijen zij een wereldstaf;
En, siddrend voor zijn alvermogen,
Zien ze uit hun hoogte hem naar de oogen,
En beedlen hem een lauwer af.

Maar, luttel hem, dat heerschapplegen,
Dat kluijstren van wat adem haalt,
Die magten, voor hem afgestegen,
Die cijzen, die hem de aard betaalt:
Het kennen van zijn hooger waarde,
't Gevoelen van zijn rang, niet afgeborgd van de aarde,
Het tintlen van den gloed, die opwaarts henen blaakt,
Het leven in zijn kloppende aren
Des Gods, die hem is ingevaren,
Ziedaar, wat hem benijdbaar maakt.

Dat doet hem 't hart en 't hoofd verheffen,
Op rang en voorregt fier en stout,
't Inwendig weten en beseffen,
Dat hij een God gehuisvest houdt.
Dat doet hem, d'aanblik rondgeslagen,
Het broed van wormen diep beklagen,
Dat naast hem op den stofklomp woelt,
En, zin noch ziel omhoog geheven,
Gedoemd om aan het slijk te kleven
Geen zanggodes in de aadren voelt.

Dan kent hij zich doorluchter wezen,
't Omkleedsel, dat hem prangt, te groot,
Voor beter sferen uitgelezen,
En reiner geesten stamgenoot.
Dan voelt hij, van het stof omwonden,
Maar aan een hoogren teelt verbonden,
Wat eertaak hem is aangeduid:
Dat hij, verwant aan beider kringen,
In de ordeschaakling aller dingen,
Het eindig aan 't oneindig sluit.

Te weinig dan wat de aard hem zamel,
Die blik en eerezucht hooger slaat;
Haar loover is zijn kruin te schamel,
Wien rijker kroon te dragen staat!
Bewust van waar zijn afkomst rekt,
Ziet hij den kreits voorbij, die de aarde is afgeteekend,
En kreunt zich harer gunst niet meer:
De vleuglen aan den geest getogen,
Ontsnapt hij aan haar scheemrende oogen,
En zet zich bij zijn Oorsprong neer.

Daar schuilt hij voor de martelslagen,
 Waaronder al wat stof is zucht;
 En, afgemat van aardsche plagen,
 Schept hij in ruimer hemel lucht.
 Het noodlot zwaai' zijn gramste roede,
 Geen Godheid buigt zich voor zijn woede,
 Geen dichter neigt den geest er voor!
 De traan moog bigglen langs zijn wangen,
 Hij stort zijn weemoed in zijn zangen,
 En weelde stroomt zijne aders door.

Ginds sleept, langs klip en steenrotsbrokken,
 Met de aakligheid des nachts alleen,
 Zich Konaas zanger voort, vergrijsd van baard en lokken,
 Door najaarsmist en stormen heen.
 't Is doodsch en ledig in zijn hallen;
 Malvina slaapt in 't graf en Oscar is gevallen:
 Geen nazaat, die hem de oogen sluit!
 Hij mengt zijn klagten met de orkanen...
 o, Zalig is hij met zijn tranen,
 Want Ossian behield zijn luit.

Wie is dat, die door vlek en steden,
 Behoeftig, blind, verkleumd, verbleekt,
 Met lompen om de naakte leden,
 Een aalmoes voor zijn nooddrift smeekt?
 Wie is dat? op zijn lippen weemlen
 De oraaklen en 't geheim der heemlen,
 En stroomen in zijn zangen neer:
 Wat telt hij jammren, ramp en nooden?
 Hij huist en zetelt bij zijn goden...
 Benijdt hem, vorsten! 't is Homeer.

Vrijmagtig, aarde en stof te boven,
 Ontwassen aan wat eindig heet,
 Ontvlamd om niet weer uit te dooven,
 Belacht de dichtheest lot en leed.
 Wat aardsche kluister zou hem teuglen?
 Een hooger luchtstroom draagt zijn vleuglen;
 't Oneindige is hem uitgespreid;
 En, opgestegen, omgevaren,
 Vergeten wie hem lauwrn garen,
 Smaakt hij zijne onafhankelijkheid.

Wie schetst die weelde, nooit genoten
 Met kouder bloed dan dichtrenbloed?
 Dien wellust, uit den God gevloten,
 Die 't hart des zangers kloppen doet?
 Geen zingenot, hoe hoog gedreven,
 Wat toovervonden 't prikking geven,
 Dat afbeeldt wat zijn ziel geniet,

Als de aandrift, die zijn borst doet gloeijen,
 In sprankels, die tot zangen vloeijen,
 Zich vonklend van zijn lippen giet.

Dan blinkt de rijksstaf in zijn handen,
 De scepter van den wereldkloot;
 Dan slaat hij al wat aamt in banden,
 En kent zich zalig, vrij en groot.
 Zijn almagt schokt en scheurt het harte,
 Zijn adem droogt den traan der snarte:
 Hij is een God, die wondt of heelt;
 Die, moog hij vloek of zegen slaken,
 Zijn bovenaardsch genot blijft smaken,
 En in geen aardsche kwelling deelt.

Wie durft uw rang den zijnen heeten,
 o Dichter! wie bekleedt uw zij'?
 Geen ander is zoo hoog gezeten,
 Geen ander heeft een magt als gij.
 Wie snelt als gij zijn schors te buiten,
 En dwingt de heemlen zich te ontsluiten?
 Geen ander, die uw opvaart waagt!
 Wien volgt er, door den stroom der jaren,
 Die wierook der ontelbre scharen?
 Geen ander, die uw lauwrn draagt!

'k Ruil voor Sardienjes zeekoralen,
 Voor Perzies parelvangst, op de oevers uitgestrooid,
 Noch voor Potozies erts noch Mexicoos metalen,
 U, diergeliefde citer! nooit.
 Wat zoudt ge in plaats mij geven mogen,
 Verlokkend aas in kinderoogen,
 Verblindend slijk uit mijn en meir?
 't Onzinnig graauw, door schijn te doeken,
 Moog schatten in een drashoop zoeken,
 De dichter haalt ze uit hooger sfeer.

'k Misgun het zaamlen en het sloven,
 Gij, aardsche goden! uwer geen;
 Bestraal' mijn' geest de glans van boven,
 Wroet gij uit d'afgrond gruis en steen.
 'k Zie al hun schittren en hun flonkren
 Bij 't blinken van één traan verdonkren,
 Die op mijn zangen nedervliet.
 'k Gaf voor den hairband van robijnen,
 Noch rijkskroon uit Golcondaas mijnen,
 De lauwrn van de dichtkunst niet.

Meizang.

Zijt gij daar weer, schoone Mei,
Met uw kruidjes en uw knoppen,
Met uw groen in beemd en wei,
En uw zoele regendroppen?

„Welkom, welkom weer in 't land!”
Fluit en tijlpt het in de boomen,
Gonst en suist het in het zand,
Kwakt en kwaakt het in de stroomen.

Al wat ademt tiert en leeft
Met verjongd gevoel in de aren;
„Welkom!” roept wat adem heeft:
„Welkom!” trillen ook mijn snaren.

Heil en welkom! Jong en oud
Doet gij 't hart van wellust gloeijen,
Schoone, die uw kleur behoudt,
Zonder kwijnen of verbloeiën.

Veertig keeren zag ik u,
Veertig maal op nieuw herboren,
Telkens even schoon als nu,
Nu zoo schoon als ooit te voren.

Vreugd en weelde lacht in 't veld;
Storm en bui houdt op met huilen;
't Laatste vlokje sneeuw versmelt,
Waar het nog zich moogt verschuilen.

Jeugdig als in 't scheppingsuur,
Groenen, kleuren dal en dreven;
Onverouderd pronkt natuur,
Weer door u beziel met leven.

Echter vaagt uw tooverstaf,
Waar hij jeugd en vreugd moog wekken,
Schoone Mei, geen rimpel af
Van mijn sombre wezenstrekken.

Zie, daar zit een vlok gestrooid,
Voorbó reeds der winterjaren,
Die gij, Meimaand! niet ontdooit,
Niet kunt smelten uit mijn hairen.

Telkens als gij daagt in 't kruid
En komt lonken op mijn lokken,
Steekt er 't wit al meerder uit
Van op nieuw gestrooide vlokken.

En na heen en wederkeer,
(Is mij levenstijd beschoren)
Vindt gij digt besneeuwd mij weer
En van koude stram gevoren.

Eindelijk daalt gij nogmaals af
En verjongt weer al 't geschapen,
Maar vindt mij verstijfd in 't graf,
Waar ik eenzaam lig te slapen.

Mogt dan, mogt uw deernis dan
De ijskorst van mijn lijksteen dooijen,
En een bloem, in plaats er van,
Op mijn kil gebeente strooijen!

Mogt gij, (dat waar zoet en zacht!)
Als ge 't loof steekt aan de struiken,
Als natuur herleeft en lacht,
Mij de brekende oogen luiken!

Blijder zou mijn doodsuur slaan,
Als de vooglen 't mogten slaken,
En mijn hoop van op te staan
Door het bottend kruid ontwaken.

Schoone Meimaand! wees mij goed:
Zij dat voorregt mij gegeven!
Hoor nog eens mijn welkomgroet,
Bij mijn afscheidsnik van 't leven.

De Spaansche broeders voor Haarlem.

Wel haat ik hem uit 's harten grond,
Wie Neerlands omkeer zoekt;
Wie ooit haar welvaart tegenstond,
Mij is zijn naam gevloekt.

Wel gaarne wierd mijn eigen vuist
 In 't heilloos bloed gedoopt
 Des Spanjaards, die mijn land vergruist,
 Des Franschmans, die het sloopt.

Maar grootheid toch, en deugd van ziel
 En edelheid van aard,
 Aan wien zij ook ten deele viel,
 Is lof en liefde waard.

Zij treft en roert mij 't vol gemoed,
 Al pleegt haar blank of zwart,
 Al steekt zij in een Spanjaards bloed
 Of in een Franschmans hart.

Ook wijzen 's lands historieblaân,
 In Neerlands staatskrakeel,
 Hun deugden naast hun gruwlen aan,
 Al scheelt het aantal veel.

Dat is opregt! dat is naar pligt,
 En vreemd van vuig belang!
 Dat voorbeeld geeft mij 's lands geschicht:
 Dat voorbeeld volgt mijn zang.

Hoort toe dan al wie grootheid schat,
 In welk een borst zij slaat:
 Ik breng uit 's lands historieblad
 Een schoon bedrijf op maat.

Voor Haarlems fel bestreden muur
 Is 't roerend stuk bestaan,
 Toen Alvaas zoon door zwaard noch vuur
 De poort mogt op doen gaan.

Toen Alvaas zoon, in strijd op strijd,
 Rondeel en schans verwon,
 Maar, rood van woede en bleek van spijt,
 De stad niet krijgen kon.

„Voort, knechten!” riep hij, „knechten, voort!
 Verduurt zoo diep geen hoon:
 Bestormt en dwingt mij wal en poort:
 De plondring zij uw loon.

„Wat smaad, wat onuitwischbre schand,
 Zoo ons de prooi ontsprong!

Zoo ons de zwakste stad van 't land
 Tot aftogtblazen dwong!

„Voort, knechten! voort met zwaard en vuur!
 Bestormt en beukt en blaakt!
 Zet Spanjes vaan op Haarlems muur
 En stroopt de muiters naakt!”

Zij stormden aan met drom op drom,
 En beukten wal en poort,
 En staken brand in huis en dom
 En drongen vechtend voort.

En aaklig gonsde 't fluitend lood
 Door 't bang geklep der klok,
 En schriklijk was de stad in nood
 Van zoo geducht een schok.

En woelend drong door straat en stad
 Zich oud en jong bijeen,
 En al wat zwaard en handen had,
 Vloog poort- en vestwaarts heen.

De mannen volgden Ripperda,
 Het heldenhart in gloed;
 De vrouwen volgden Kenau na,
 De ziel in mannenmoed.

En vreeslijk vlamden zwaard en vuur,
 In 't worstlen van den kamp,
 En rood van bloed zag wal en muur,
 En zwart van smook en damp.

En schriklijk trof uit raam en pui,
 Uit gevel, nok en goot,
 Den Spaanschen kop een hagelbui
 Van zwavel, pek en schroot.

En, weggestuwd en zaamgeprest,
 En op elkaar gehort,
 Werd man aan man van wal en vest
 Naar onder neer gestort.

En, voortgejaagd en nagesneld,
 Verdrongen en verwond,
 Vlood hoop aan hoop, door gracht en veld,
 Verstrooid en wild in 't rond.

Daar ziet op eens Fernando om
 En staat verwilderd stil:
 „Joan! waar zijt ge? broeder, kom!”
 Zoo kreet hij met een gil.

Hij zoekt al rond en roept alweer,
 Maar zonder vrucht of baat:
 Hij zag zijn broeder nergens meer,
 En wist geen hulp of raad.

„Waar zijt gij,” riep hij, „broeder! waar?
 De schrik bekruipt mijn ziel!
 Wij zouden vallen naast elkaar,
 Zoo een van beide viel.

„Gij zoudt u hechten aan mijn zij’,
 Waarheen ik drong of week:
 Wie werd er trouwloos, ik of gij?
 Joan, mijn broeder, spreek!”

Hij grijpt een weggeworpen schild
 En zaamt nog eens zijn kracht,
 En dringt zich, onversaagd en wild,
 Terug door veld en gracht.

Hij breekt de breede benden door,
 Die vloden langs zijn pad,
 En bakent zich een lijnregt spoor,
 Terug naar schans en stad.

Hij dringt door Haarlems burgers heen,
 Die stroomden uit de poort,
 En woelt zich, onbesuisd, alleen
 Naar muur en veste voort.

Hij naakt de stad, hij haalt den wal,
 Maar kracht en adem kwijt,
 En ziet het onafzienbaar tal,
 Dat neerviel in den strijd.

Hij hijgt en zwoegt, en wischt zijn zweet,
 Dat neerdrupt op den grond,
 En roept, met telkens luider kreet,
 „Joan, mijn broeder!” rond.

En afgetobd, tot zwichtens mat,
 Betast hij lijk aan lijk,

Verminkt, gezengd, met bloed bespat,
 En neergeploft in 't slijk.

Hij schouwt en monstert een voor een,
 En dwaalt de rijen door,
 Door stervenden en dooden heen,
 En zoekt dien hij verloor.

Hij staart op rusting, helm en kleed,
 Vervuild van slijk en kruid,
 En roept op nieuw, met banger kreet,
 „Joan, mijn broeder!” uit.

Intusschen mikt van Haarlems wal
 Een wel bestierd geweer.....
 Daar brandt het schot, daar dreunt de knal,
 En 't lood sist naast hem neer.

Maar vlamme en kraak' het langs zijn kop,
 Hij geeft om kruid noch lood:
 Hij zoekt Joan, zijn broeder, op,
 Of nevens hem den dood.

Hij wrijft het bloed van elk gelaat,
 En dringt al voort en voort;
 En staroogt waar nog adem gaat,
 Of waar hij ritslen hoort.

Hij schudt en wentelt man voor man,
 En schrikt op eens, en beeft!...
 En, hemel, ja! dat is Joan...
 Dat is Joan! hij leeft!

Dat is Joan! hij leeft, hij snikt,
 Hij strekt zijn armen uit;
 Dat is Joan, die om zich blikte,
 Maar weer zijn oogen sluit.

Verschriklijk had een kogelslag
 Zijn helm van een gekloofd,
 En 't brein, dat bloot en open lag,
 Ontzwol het gapend hoofd.

En kermend riep hij, zwak en bleek,
 Den dood om uitkomst aan,
 En 't harte, dat van pijn bezweek,
 Zou nu niet lang meer slaan.

Fernando wringt de handen zaam,
En ziet wanhopend uit,
Maar scheidt zich raad in 's Hemels naam,
En neemt een kort besluit.

Hij slingert lijk aan lijk ter zij',
Dat om en op hem ligt,
En maakt hem borst en lenden vrij
Van hun benaauwend wig;

Hij rijgt hem helm en pantser los,
Ontgordt hem kraag en zwaard,
En tilt hem uit zijn wapendos,
En 't hangend hoofd van de aard;

Hij perst en sluit de breede wond,
Die vreeslijk bloedt en gaapt,
En windt er doek en lijnwaad rond,
Dat hij van 't slagveld raapt;

Hij zeult hem op zijn schouderblad,
Met ingespannen kracht,
En slibbert langs het drassig pad
Met de opgeladen vracht.

Hij schrijdt met lange schreden voort,
En gunt zich rust noch duur,
Terwijl hij schot op schoten hoort,
Die daavren van den muur.

Hij rept zich wat hij kan en mag,
Door puin en scherven heen,
En schrikt en rilt bij elken slag,
Maar voor Joan alleen.

Hij worstelt zich door grep en sloot,
En waadt door veld en voor. . .
En, God! daar vaart een vliegend lood
Hem 't hijgend ligchaam door!

Het slaat hem tegen 't schouderbeen,
En scheurt door vel en huid,
En breekt door vleesch en pezen heen,
En barst van voren uit.

Hij zijgt, en kromt zich in elkaar,
Maar houdt zijn broeder vast,

En denkt aan wee noch lijfsgevaar,
Maar om zijn dierbren last.

Het bloed gudst langs zijn lenden neer
En sijpelt door zijn kleed:
Toch heft hij 't krimpens ligchaam weer,
Dat drijft in bloed en zweet.

Hij waggelt, op zijn zwaard geschoord,
En strompelt voet voor voet,
En kruipt en tobt en worstelt voort,
Schoon nat van zweet en bloed.

Hij klemt zich aan zijn dierbren buit,
En wint al steê aan steê,
En reikt en rekt en grijpt vooruit
En sleept zijn schreden meê.

God dank, God dank! hij ziet zijn tent
En naakt haar meer en meer,
Bereikt, betast, betreedt ze in 't end,
En stort er aamloos neer.

Hij stort er met zijn vracht belaan,
En heft de zwakke stem,
En wijst zijn broeders toestand aan,
En smeekt om hulp voor hem. —

De veldheer, voor geen deugden koud,
Schoon Alvaas wreede zoon,
Zet op hun beider lijfsbehoud
Een hoog en heerlijk loon.

En beide, tot den dood gewond,
Maar voor elkaar gespaard,
Hernieuwden weer hun oud verbond,
Zoo trouw een liefde waard. —

Wat spijt, zegt menig ligt, met smart,
Geroerd van 't schoon bedrijf,
Wat jammer, dat zoo vroom een hart
Stak in een Spanjaards lijf:

Maar menig voegt er zeker bij,
In weerspraak op dien toon:
De deugd, in welk een dos het zij,
Is altijd even schoon.

De overwintering der Hollanders op Nova Zembla,

IN DE JAREN 1596 EN 1597.

Nog hield het schriklijk pleit van dwang en vrijheid
aan;

Nog droeg der vaadren erf de Spaansche legervaan
En dronk om strijd het bloed van landzaat en van
vreemden;

De kneuzende oorlogsvracht beploegde Vlaandrens
beemden,

En Neerlands weeke grond hijgde onder 't wigt van wee.
Toch hield haar vlag zich op, en dekte land en zee,
En woei in eere rond en de overwinning tegen.
Kastielje kromp terug voor Maurits heldendegen,
En de Ooster-indiaan, op Javaas kust begroet,
Bevrachtte Neerlands vloot met 's werelds overvloed.
Europa zag, verbaasd, het rijzend wonder wassen, —
Het ongekend kleinood, verscholen in moerassen,
Uit wier en dras geweld; — dat, onbevlekt en schoon,
Welhaast als keurgesteent' zou vonklen aan haar kroon.
Reeds wendde Houtmans kiel, in Gamaas wed ge-
dreven,

Door 't zog des Portugees, naar Bantams reë den steven;
Reeds grijpt Van Noord het roer, en stuurt zijn ranke
vloot

Door Magellanes straat en om den wereldkloot.
Een ander stout bedrijf vangt Heemskerk aan te wagen!
Hij waakt zijn nachten door, doormijmert gansche
dagen,

Doorkruist den aardbol, meet de zeeën, smelt ze in één:
Hij wil door 't ijzig Noord naar 't zengend Oosten heen.
Langs Nova Zemblaas kust, in storm en sneeuw verloren,
Wil hij naar China voort, en d'Indus op gaan sporen;
En, zoo dit pad besta door 't eeuwenheugend ijs,
Hij wil dat Neerlands vlag Euroop den doortogt wijz'.
De kloeke Rijk wil meê en doodsgavaren tarten:
Twee bodems zijn genoeg en onverschrokken harten!
Het stout besluit staat vast en stap aan stap gaat voort:
Twee bodems zijn gereed, met wakker volk aan boord.
De schrandre Barends zelf zal Heemskerks roer be-
stieren:

Hij, rustig in 't gevaar, wat stormen om hem gieren,
Hij, grijs in kennis, jong in ijver, vast van ziel,

En zeeman in het hart, staat zeilreë op de kiel.
Zij smachten naar het uur, waarop zij henen snellen:
Het slaat: de kust stroomt vol en Tessels oevers zwellen;
De palen zijn bevolkt, en booten zonder tal
Zijn op- en volgepropt, en kruisen langs den wal.
't Vaarwel en 't afscheid joelt en schatert langs de
stranden;

De mutsen zwieren rond in de opgestoken handen;
De doeken zwaaijen; groet en handkus, 't luid hoezee
Verzelt hun uittogt langs de duinen en de reë.

Heel Neerland zendt haar wensch ten hemel. Opgetogen
Ziet zij haar kindren voor hare eer ten kamp gevlogen,
't Gevaar verachten, 't lot braveren, om, misschien,
Een lauwer meerder aan haar lauwerkroon te zien.
't Vangt aan, het kloek bedrijf, waar 't nakroost van
zal spreken;

Men windt de kabels, hijscht de zeilen, wacht het
teeken...

't Verschijnt: de lont strijkt neer, het knappend kruid
ontbrandt,

En 't losgedonderd schot wensch heil aan 't vaderland.

Zet, zangster! zet dien togt op de aangeslagen snaren;
Volg Neerlands wimpel na langs de ongemeten baren;
Bezing het waagstuk, maal den uitslag, roer en streef,
En vall' u 't loon der kunst, een enkle traan, ten deel!

't Was of natuur verbood, den toleg door te drijven:
Zij wijst de schepen af, die wrevlig binnen blijven;
Uit deernis met de ramp, die 't opzet kosten zou,
Geeft zij den tegenwind voor de afgebeden kou.
Maar, vruchtloos is haar wenk op voogd en scheeps-
gezellen:

't Was Neerland niet meer vreemd, natuur de wet te
stellen!

Bij 't opgekomen tij, met ongeduld verwacht,
Doorsnijden zij den vloed en glippen uit haar magt;
Zij zetten zeil bij zeil, en zijn op zee verdwenen,
En houden Noordwaarts aan, naar Hitlands banken
henen.

Gelijk het vlugtend wild, ontkomen langs het veld,
Zoo reppen zij zich voort, de teugels uitgesneld.

Helaas! waar ijlt gij heen, verdoolden? wendt den
steven,

Keert weer, naar de oevers weer, voor 't gapend graf
begeven!

Ziet, ziet! uw wimpel, die zich uitstrekt in de lucht

Wijst u naar 't land terug, dat gij te roekloos vlugt;
 Het grimmig Noorden, dat gij opzoekt, stuwt zijn vlagen
 Uw kielen tegen, in de worstling lek geslagen;
 Uw bodems barsten, tuig en stengen storten neer;
 De masten zwiepen met de zeilen heen en weer;
 De doeken scheuren; 't roer ontwingt zich aan uw
 handen . . .

Keert weer, verdoolden! keert, en zoekt de ontweken
 stranden!

De dood steekt de armen uit de golven naar u op . . .!
 Vergeefs! hun moed houdt stand, al stijgt hun nood
 ten top;

Zij slingren verder, trots de vlagen, trots de vloed. —
 Maar, de onverboden storm verdubbelt zich in 't woeden,
 Verzaamt zijn krachten, loeit van gramschap, buldert aan,
 En grijpt de kielen vast, die tergend hem weerstaan:
 Hij bonst ze tegen een, dat romp en opstal kraken,
 Ploft ze in den afgrond neer, die ze opvangt in de kaken;
 Zweept ze, als in warling, uit den draaikolk weer om-
 hoog,

En werpt ze van elkaar — elkandren uit het oog.
 Waarheen? waar doolt gij heen, gescheiden reisgezellen!
 Wat kruist gij d'ontrek rond, om weer tot een te snellen?
 Wat blikst gij d'afstand door, langs elke windstreek heen?
 Gij ziet het kokend schuim en 't vliegend zwerk alleen.
 „Ja!” roept de wakkre Rijk, voor 't eerst van schrik
 verschoten:

„'t Is uit! gij vindt uw graf, rampzaalge togtgenooten!
 Gij zijt uw Heemskerk kwijt, o Neerland! Al te wreed
 Bezuurt gij 't jongst vaarwel en wint voor lauwwren leed. —
 Komt, makkers! gindsche kust zet ons een wijkplaats
 open:

't Ontredderd schip hersteld en derwaarts ingelopen!
 Besparen wij voor 't minst, bij 't nooit vergoed gemis,
 Wat Neerland in onszelv' nog niet ontnomen is.”
 Hij sprak; zij snellen voort en wisschen zwijgend de
 oogen. —

„Nu is mijn laatste hoop (barst Heemskerk uit) vervlogen:
 Zoo ver ik reik en staar, waarheen ik wende of keer,
 Ik zie van Rijk geen spoor, geen mast of wimpel meer:
 Mijn vrienden! 't is gedaan: de zee verzwolg hen allen! —
 Neen, veegt den traan niet weg, die uit uw oog wil vallen:
 Niet laffer is de held, die menschlijk is van aard:
 Weent, mannen! — Broeders, rust: gij zijt die tranen
 waard! —

Maar, makkers! beurt het hoofd uit d'aandring der
 ellenden:

Ziet waar de storm ons sloeg, in 't eindlijk gunstig
 wenden!

Wij zijn de Noordkaap langs, en zien het ijs alreë,
 Dat opkruist voor den boeg en omdrijft door de zee!
 Wij zijn het pad nabij, ontsloten door niet eenen!
 Komt! naar het Oosten! door de schotsen! opwaarts
 henen!

De zege wacht ons! viert deschoten! Kindren, moed!”
 Zijn onverschrokken taal zet aller ziel in gloed.

Zij grijpen d'arbeid aan met veerkracht in de spieren,
 En slaan de reven weg en gaan de schoten vieren,
 En vliegen voorwaarts, schel en korsten stuk en door.
 De hagel klettert neer, de sneeuwjagt stuift hun voor;
 Een mist omvangt hen; de ijzel kleeft zich aan hun
 lompen:

Zij woelen voorwaarts, door de schotsen, door de
 klompen.

De kegels stollen aan den wimpel en den mast;
 De voeten vriezen in het glibbrig gangboord vast;
 Het roer beweegt niet; touw en tuig wil heen noch weder:
 Zij worstlen voorwaarts; rijzen beurtlings, plompen neder,
 Slaan loef- en lijwaarts om, aan duizend nooden prijs,
 En dringen voort, en voort — en schieten vast in 't ijs.

Waar zijn zij? 't graauwe zwerk hangt loodzwaar naar
 beneden:

Hier zit natuur in rouw, den doodstooi om de leden;
 't Is alles leeg, en stil, en onbeziel, en naar.
 Alleen een enkele meeuw vliegt hongrig hier en daar;
 Alleen een enkele klip, nog uit de sneeuw geheven,
 Vertoon een valen den, die loover heeft noch leven;
 Alleen een zware klomp, die door de scherven kruist,
 Geeft in dit zwijgend graf een donderdof geluid:
 Verschriklijk dreunt die toon het siddrend volk in de
 ooren!

't Gevreesd gevaarte naakt, dat ze in de verte hooren;
 Het naakt; — verdelgend en verbreedend giert het aan,
 En spat de brokken weg, die 't in zijn loop weerstaan;
 Ontzettend is zijn kracht, zijn razen en zijn rollen;
 't Sleeft schuim en golven meê, die om zijn korsten
 stollen;

Het stuift den rukwind voor, die 't najaagt wat hij kan.
 En alles davert, bonst en klotst en kookt er van.
 Het naakt; — en ieder knielt en stort zijn jongste bede . . .
 Het schaaft de kiel voorbij, maar neemt de spaanders
 mede

En tuimelt verder heen, tot uit het oor en 't oog.
 Doch schriklijk slaat de zee en 't splijtend ijs omhoog
 't Woelt alles, alles werkt, het water en de schotsen:
 Zij klemmen 't schip tot een, in 't horten en het botsen

En slaan met schok op schok en ratelend gerucht,
Den spiegel in het ijs, den steven in de lucht.
't Barst alles; alles scheurt en wordt aan stuk gewrongen.
De bootsliën storten neer, in 't schokken zaamge-
drongen,

En grijpen takel, blok en kabeltouw en koord,
En warlen uit elkaar en slingren over boord.
De schrik hecht wieken aan hun voeten, aan hun leden;
Zij vliegen over 't ijs, door niemand nog betreden;
Zij waden door de sneeuw, die nog geen voetzool droeg,
En weten niet waarheen noch waar de schrik hen joeg.
o Heul in zooveel ramp, met luide vreugd vernomen!
Ginds steekt een landtong uit! zij naadren haar! zij komen!
Als aan den dood ontsneld, die op hun hielen jaagt,
Verdubben zij hun vlugt, nu ginds een wijkplaats daagt.
Langs rotsen, torenhoog, en lijnregt opgespleten,
Ontsluiten zij hun pad door de ingescheurde reten;
Genaken, ijlen aan, beklimmen rots en zoom,
En Nova Zemblaas kust draagt menschen op haar boom.

Hier heeft de wintervorst zijn zetel opgeslagen;
Hier is zijn erf, zijn rijk! hier zijn geen lentedagen.
't Van ver genaderd licht, dat door den nevel schiet,
Moog lekken aan de sneeuw, maar deert den ijs-
klomp niet.

Een altoos graauwe lucht weegt drukkende op de
stranden;

Hier houdt geen sterv'ling 't uit; hier komt geen
Noorman landen;

Geen andre plek op aard, hoe karig ook bedeeld,
Is zoo ellendig naakt, zoo arm aan groei en teelt.
Hier is de grond versteend, om nimmermeer te ontdoojen;
't Zijn vlokken, anders niet, wat hier de wolken strooijen;
Het doodlijk wit alleen, dat op den omtrek kleeft,
Is 't onverwisseld kleed, dat hier de schepping heeft.
't Zijn klippen van rondom, zoo ver de blikken snellen,
't Zijn rotsen louter ijs, die topzwaar overhellen;
Die, van den vloed geknaagd en door den wind gekraakt,
Den dood bedreigen aan den eerste, die hen naakt.
Zie daar, 't ongestvrij oord, van 't menschedom afgesloten,
Den boom, dien Heemskerk drukt, met al zijn togt-
genooten;

Den onbetreden grond, waarop hij bidt en knielt,
En de Almagt vurig dankt, die al zijn volk behield.
Hij rijst, omarmt hen in vervoering; slaat zijn oogen
d'Onmeetbren afstand door, zoo ver zij reiken mogen,
En — siddert. Alles beeft bij d'aanblik op dit oord.
Nogtans de nacht daalt neer en drijft hen verder voort,

En jaagt hen landwaarts in, opdat ze aan schuilplaats
komen . . .

Maar nergens staat een hut, maar nergens groeijen
boomen.

De naakte grond-alleen, in 't hart verstaald en stijf,
Biedt hun een rustbed aan voor 't afgetobde lijf.
Bij elken verdren tred klopt ieders boezem banger.
Geen enkele star breekt door: zij zien elkaar niet langer;
Hun knieën knikken; de een na d'ander zijgt ter neer,
Zij zijgen allen; wenden 't ligchaam heen en weer,
Verschikken 't magtloos hoofd, dat ze op de handen
strekken,

En laten door de sneeuw, die nederstuift, zich dekken.
Helaas, de slaap is kort, die 't matte lijf bekruipt!
Ginds snuffelt de ijsbeer rond, die telkens nader sluipt,
En vreemden roofof riekt, en vlamt in de ingewanden.
Hij naakt, ontdekt zijn prooi, strekt nagels uit en tanden,
En grijpt een hunner met de klauwen en den muil
Van 't harde leger weg en sleurt hem naar zijn kuil.
Zij rillen wakker, grijpen, duislend en verschrokken,
In 't wild: de nacht is ruw, de maan is digt be-
trokken . . .

Zij zoeken tastend om naar 't kermen van 't gerucht...
Maar spoedig zwijgt het stil en eindigt in een zucht.
Nu scholen ze in een kring en hand aan hand te zamen,
En monstren man voor man, bij 't noemen van de namen,
En missen eenen. De angst valt doodskil op hen neer.
Zij leggen 't matte hoofd op d'ijzren grond niet weer,
Maar staan en waken; âmen naauwlijks; luistren, zwijgen.
Nog is de morgen ver, waarnaar zij angstig hijgen;
De lange nacht is traag, en sleept zich langs zijn baan
En rekt zijn uren uit. Zij tintlen daar zij staan;
De kou bevangt hen, maar zij roeren noch bewegen.
Toch eindlijk glimt een straal in 't ver verschieft hun
tegen;

De lucht wordt dunner, 't graauw is bleeker, 't licht
komt door . . .

Zij zien hun makkers lot in 't langsgesleurde spoor:
't Gestolde bloed liet in de sneeuw zijn vlekken steken!
Zij huivren bij 't gezicht en rillen en verbleeken,
En vlieden rugwaarts naar het strand, dat hen ontving.
Zij zien 't gebrijzeld schip, dat in het ijs verging;
Zij zien de onmeetbre zee, ter halver weg bevrozen,
En staren op het land, dat zij ter schuilplaats kozen!
De wanhoop viert zich bot in uitgelaten smart. —
Maar Barends blijft bedaard en spreekt hun moed in
't hart:

„Ja, mannen! 't lot is bang: men denk' hier aan geen
keeren

Elk volgend ochtenduur zal nog den nood vermeerren;
De winter is nabij: God weet hoe streng, hoe koud! . . .
Maar de Almagt ziet ons aan, waar ons geen mensch
aanschouwt.

Komt, in die hoop getroost, de hand aan 't werk geslagen!
Den leeftogt, die ons rest, het scheepshol uitgedragen:
God geve, dat hij strekk' tot ons een uitkomst wacht!
De boot van 't ijs geslept en hier aan wal gebragt:
God geev', dat ze eenmaal ons te stá zal mogen komen!
Geweer en kruid verzaamd; de zeilen afgenomen;
De takels ingehaald; wat redbaar is gered,
En van 't gesloopte wrak een woning opgezet!
„Aan 't werk! de nood wil spoed! komt, makkers, 't
geldt ons leven!”

Hij dringt zich voor hen uit, en gaat hun 't voorbeeld
geven,

En rept zich over 't ijs en wuift hen op zijn spoor.
't IJlt alles weer naar boord en stuift elkandren voor,
En vindt de kiel ontbloot en op een klip geschoven,
Maar klimt van ondrenaan, en klautert voort naar boven,
En de opgegrepen bijl, in aller vuisten vast,
Scheert want en takel weg en drilt in spriet en mast.

't Was schriklijk ruw en koud: de scherpe hagels vlogen;
De losgewaaide sneeuw stuift warlend in hunne oogen
En vriest hun vast aan 't lijf. De kiel wiegt heen en weer.
Zij hijgen van den storm en rusten keer op keer,
En halen vrouw en kind voor de afgedwaalde zinnen;
Maar 't nijpen van de kou doet d'arbeid weer beginnen.
Dees zeulen leeftocht aan en rollen fust van boord;
Die slepen balen weg of trekken kisten voort;
Hier draagt men 't huisraad op en gaart geweer en wapen;
Ginds pakt men korven vol met wat men zaam mag
rapen.

Weer andren schuren over 't ijs de boot naar land.
Dees timmren sleden, die zij schuiven langshet strand,
En dolen mijlen ver, en halen stam en boomen,
In 't water neergewaaid, van elders afgekomen,
En hier in 't ijs geklemd met wortelstruik en al.
Zij staaplen reis op reis hun lading op den wal,
En trekken heen en weer en tassen hoop op hoopen
Bij de afbraak van het schip, dat ginds hun makkers
slopen.

De spaanders vliegen van den scheepsromp wjden zijd;
De voorraad meerdert, en verdubbelt nog de vlijt;
De bange nacht-alleen dwingt d'arbeid weer te staken.
Zij slapen in het hol en staan om beurt te waken,
En reppen weer de bijl, als de eerste schemer gloort:

Zoo gaat het dag aan dag in zuren arbeid voort.
Het schip kort in, de bouwstof groeit; de sleden snellen;
Het strand ligt opgehoopt van 't slopen en hetvellen;
De laatste toevoer is ontladen en vergaard. —
Nu vat men schop en spa, en scheidt de sneeuw van
de aard,

En bakent d'ontrek af, waarin men 't huis zal bouwen,
En rekt na, en meet. De lijn wordt uitgehouen,
De sliet wordt aangebragt; de slegel rijst en raakt,
En de eerste spar breekt in, dat strand en ijskorst kraakt.

Nu klinkt de hamerslag, dat rots en reë 't herhalen;
De zaagtand snijdt het hout; de dissel punt de palen;
De stijlen rijzen in de rondte lijnregt op;
De spanning gloeit er bovenover, top aan top;
De bindten hechten en vereenen 't rank gevaarte:
't Groeit uit hun handen aan en wint in kracht en
zwaarte;

Het snerpen van de kou, die telkens feller woedt,
Jaagt vuist en hamer voort met dubbele drift en spoed.
't Geraas vermengt zich met het huilenvan de vlagen:
Zoo gaat het dag aan dag met onverpoosde slagen.
De planken klimmen langs de stijlen uit den grond;
De vlugge teerkwast breeuwt en zoekt naar naden rond;
De scheepsplecht rijst omhoog, om 't open dak te sluiten;
Een sneeuwen meiboom steekt bevrozen zich naar bui-
ten;

Een bodemlooze ton bedekt de ruwe schouw;
De hangmat slingert aan de balken van 't gebouw;
De zeilen dubben en behangen 't hout met linnen;
Men draagt de bulsters in en kist en korven binnen;
Verdeelt en rangschikt bank en huisraad langs den
wand,

En 't schip staat in een hut herschapen op het land.

Maar, naauw was de eerste nacht in 't nieuw verblijf
gesleten,

Nauw kwam de trage dag, zijn tijd al meer vergeten,
Met loomer schreden aan, of bij den eersten blik
Stolt hun het bloed om 't hart van onverwachten
schrik.

Een aantal beeren, van den honger opgestooten,
Belegert hen in 't huis en houdt hen omgesloten,
En rekt zich, snuivend langs de planken, regt-op uit.
Zij lekken zich den muil en hunkren naar den buit.
Het volk is raadloos en dringt siddrend zich te zamen,
Maar spoort geen uitkomst op in 't wikken en beramen,

En spelt in 't naadrend uur zich d'ijsselijksten dood.
 Doch Barends blijft bedaard in d'aangedrongen nood:
 „Komt!” roept hij, „makkers, komt! den vijand aan-
 gevallen,
 Verdreven of vernield! bestreden met ons allen!
 Wij hebben kruid en lood en jagtroer en geweer:
 Komt! stijgen we op het dak en schieten wij hem
 neer!”

Hij zegt, en geeft zich op, en breekt de planken open,
 En alles klimt hem na, langs spar en bind gekropen,
 En schrijdt zich om de nok of zit den schoorsteen
 rond.

't Gedierte grimt hen aan en schuimbekt van den
 grond,

En spant de klaauwen uit metuitgehongerds machten...
 Daar brandt het eerste schot hun schriklijk door de
 vachten;

Een tweede knalt, een derde volgt; het vuur en 't kruid
 Jaagt schroot en kogel uit de tromp hun in de huid,
 En 't vliegend lood vermaalt hun schenkels en hun
 schoften.

Zij vlugten in der ijel en stromplen naar hun kroften,
 Van de ongekende pijn en 't vlijmend wee verwoed;
 Maar 't meerendeel stort neer en stuiptrekt in zijn
 bloed.

Nu ijlt het volk omlaag en komt naar buitensnellen,
 En maakt de monsters af, en stroopt de ruige vellen
 Van 't log en rookend vleesch, en warmt zich aan den
 damp,

En gaart het smeer en 't vet tot brandstof voor de
 lamp.

Zij spannen hier en ginds, aan staken en aan bogen,
 De vochte huiden uit, om in den wind te droogen,
 En als een lauwerkrans, op 't veld van eer gemaaid,
 Siert hen de bonte muts, van 't ruige leer genaaid.

Maar langer duurt de nacht en graauwer zijn de dagen,
 En flauwer wordt het licht en ruwer nog de vlagen;
 De telkens feller kou, die doordringt tot den haard,
 Kort ras de brandstof in, bij 't bouwen uitgespaard.
 Zij tijgen weer aan 't werk, en schuiven weer de
 sleden

Den barren oever langs, met pelzen om de leden,
 En zoeken, uren wijd, naar drijfhout langs de zee,
 En lakken 't uit het ijs, en zeulen 't op de sleë.
 Soms is de dag voorbij, en reeds de nacht aan 't
 dalen —

Gedurig voor zijn tijd, — eer dat ze 't huis weer halen;

Dan dolen ze om en rond, met telkens schuwertred,
 Tot dat zij 't lamplicht zien, als baken uitgezet.
 Soms schiet een ijsbeer toe, voor dat zij 't jagtroer
 grepen,

En valt den achterste aan, het nekbeen ingenepen,
 En sleept hem mede, dunt de manschap, en verhaalt
 Hun krijgskunst op zijn prooi, die 't met den dood
 betaalt.

Soms doen de mist, de sneeuw, de stormen, die er
 jagen,

Hen bibbren van de kou, bij 't hakken en het zagen,
 En dringen door in 't bloed, en vriezen 't ligchaam
 stijf,

En stollen elken damp en 't kille zweet aan 't lijf.
 Dan baat er bont noch wol, hoe dik en digt zij 't knoopen;
 Dan zwelt het duielig hoofd, het strakke vel springt open,
 En de adem uit de long, die zich met pijn ontlast,
 Zet zich tot ijs en rijp aan baard en lippen vast;
 Dan vlugt het volk in huis, en sluit de ruwe deuren,
 Schuift klep en luiken digt, stopt lompen in de scheuren,
 En hoopt het haardvuur op, of klimt de hangmat in,
 En wentelt zich in 't bont, maar tintelt niet te min.
 De heete moutwijn stremt, in spijt van al het stoken;
 De wanden zijn berijpt, al zien ze zwart van 't rooken;
 En de ingedragen sneeuw, die aan hun hoosblok zit,
 Valt op de vuurplaat af, maar blijft er droog en wit.

Nog kouder wordt de lucht, nog guurder zijn de
 nachten;

Nog korter blijft de dag, die langer zich laat wachten;
 En 't altoos trager licht daalt telkens sneller neer...
 Maar eindelijk zinkt het weg en rijst op nieuw niet weer.
 Het volk ziet angstig rond; de lamp heeft uitgeschenen,
 Een tweede pit verteert... 't is duister om hen henen,
 't Is buiten enkel nacht. Zij zitten stil en stom
 En zien elkandren aan... de dag komt niet weerom.
 't Is of de wijde hut, haar grondvest ingeschoten,
 Verkeerd is in een graf, van rondom digt gesloten;
 't Is of natuur bezwijmt en, stervende in d'orkaan,
 Weer tot een bajert is ontbonden en vergaan.

Doch als de nevel scheurt, van rondom zaamgetrokken,
 Als weer de jagtsneeuw dunt, zoo digtgezaaid van
 vlokken,

Schijnt de opgestegen maan, met regtgeschoten blik,
 Van uit haar toppunt neer op dit verblijf van schrik.
 Geen morgen drijft haar weg, geen middag dooft haar
 luister;

Zij houdt haar zetel in en dringt zich door het duister,

En worstelt met den damp, in onbeslisten strijd:
Maar de uitgebluschte zon blijft licht en leven kwijt.
De schrandre Barends zucht: „Ja,” zegt hij, „lotgezellen!
Ik heb dien slag gevreesd — sinds lang hem aan zien
snellen:

't Verschijnsel, dat u treft, en aller ziel vervaart,
Is de eigenschap der Pool, aan deze grens van de aard.
Ja, lang nog, maanden lang, zal dezenacht nog duren!
Wie weet hoe streng hij nijpt! hoe vele kruipende uren!
Hoe ver het licht nog deinst, eer 't aanbreekt in 't
verschiet!...

God weet het, Hij-alleen, wie onzer 't wederziet.
Doch, schent zijn magt niet aan door raadloos jammer-
klagen:

Geeft in zijn handen 't op: van daar kan redding
dagen!

Ziet! de opgekomen maan, die neerblikt op ons leed,
Tuigt u zijn liefde, die ook hier ons niet vergeet.
Weldadig zal dat licht ons treurig pad bestralen,
De nevelklompen door, die om deez' uithoek dwalen;
't Zal ons verzellen en getrouw zijn in 't gevaar,
Tot weer de zon ontwaakt en weer de hoop met haar.”
Hij zweeg, en alles zweeg en zat in rouw verzonken,
Of zag weemoedig neer in de opgestookte vonken,
En drong een traan terug, die opwelde in het oog,
Of slaakte een diepen zucht, die naar hun haardsteê
vloog.

Zij zien de toekomst in, en siddren die te kennen,
En uur aan uur vervliegt, eer ze aan het schrikbeeld
wennen.

Toch eischt de hooger nood beleid en zorg te meer:
Zij zien den leeftogt na, herzien hem keer op keer;
Bepeinzen voor hoe lang, bereeknen voor hoe velen,
En stellen vast rantsoen, om daaglijks uit te deelen.
De brand wordt afgepast bij luttel tal en maat;
De dunne pit gesplitst, eer ze in de lamppijp gaat;
De korlen zout geteld en 't zuivel voorgemeten:
Zoo wordt hun nood gerekt en 't harde brood gegeten.
Maar de eensgezindheid blijft, al dringt zich de armoê in;
Een onbevolen tucht regeert het gansch gezin,
En zuinigheid houdt huis, naar Hollands oude zeden:
Geen kruimel wordt verspild, geen spaander wordt
vertreden.

Des feestdaags, anders niet, wordt uit het zilte nat
Het bruine vleesch gescheurd, dat vastvroor in het vat;
Dan dekt de ketel 't vuur, waar zij zich rond om scharen,
En hunkren naar den disch, en in den wasem staren.
Maar, eerst den dag gevierd en God den Heer geloofd!
Zij slaan den bijbel op, ontblooten allen 't hoofd;

Een hunner, beurt om beurt, met eerbied opgerezen,
Staat uit Gods heilig woord een roerend stuk te lezen;
Of aller ziel en zang smelt luidkeels zich ineen,
En Nova Zembla hoort de psalmen van Datheen.

Doch 's avonds dringt de vreugd door al de zorg naar
binnen;

Dan bannen zij 't verdriet, verzetten zich de zinnen;
Ontdooijen zich den wijn, en grijpen naar de kruik,
En klinken met den kroes, naar vaderlandsch gebruik.
Dan wordt een voller teug, met milder hand geschonken,
Voor minnares en maag, voor vrouw en kind gedronken;
En mengt zich ook een traan met d'ingegoten wijn,
Dat doet hun harten goed, rampzaalgen als ze zijn!

Een hunner hijgt naar lucht: zijn makkers moeten
't weten,

Hoe lief zijn vrouw hem heeft, hoe al zijn kindren
heeten;

Hoe bang hem 't scheiden valt, bij elk vertrek naar boord,
Als ze in zijn armen hangt en in haar tranen smooit;
Hoe de oudste knaap hem lijkt, en, schoon pas zeven
jaren,

Reeds plaagt, bij elke reis, om met hem meê te varen,
En hoe zijn droeve vrouw, terwijl de jongen smeekt,
Den lach geen meester is, die door haar tranen breekt;
Hoe bij het laatst vaarwel, zoo zuur hun opgebroken,
De zuigling aan haar borst, met de armpjes uitgestoken,
Hem nareikte om een kus en toeriep honderd keer....
Hier houdt de spreker stil: hij snikt; hij kan niet
meer.

Een ander, minder week, en niet zoo ligt aan 't weenen,
Schudt midderwijl de kaart of rammelt met de steenen,
En daagt de makkers aan 't verkeerbord om zich heen:
Het lokaas trekt hen aan: zij komen een voor een
Al nader; zitten neer en legen, zonder sparen,
Den vollen buidel, dien zij nutloos toch bewaren.
Een derde breit of knoopt, en houdt zijn plaats bij
't vuur,

En denkt zijn reizen na, en 's levens zoet en zuur,
Maar drijft zijn mijmring weg en blijft op God ver-
trouwen,

En heft zijn landslied aan, 't Wilhelmus van Nas-
souwen,

Of zingt van Maurits moed, en hoe zijn kriegsbeleid
Breda door list verwint en Hulst door dapperheid.
Zoo komt men d'avond door, zoo wisslen zich de weken,
Maar de eigen nacht houdt aan, hoe menigmaal ver-
streken,

En geeft zijn beurt niet op. Zij zien des ochtends rond,
Maar altoos d'eigen nacht in elken morgenstond. —

Soms schiet een wondre glans, een digte vloed van
stralen,
Zich spiegellend in de sneeuw, langs klippen en langs
dalen,
Als uit de diepte voort, en gloeit hen in 't gezigt,
En voert hun geest omhoog: het is het Noorderlicht.
Nu zien zij 't huivrende aan, en bloedrood opwaarts
klimmen
En spellen wee; — dan danst en speelt het aan de
kimmern,
En schept hun vreugde in 't hart, zoo min aan vreugd
gewoon!
Maar meestal blinkt dat licht verblindend grootsch en
schoon.
Nu daagt het heerlijk op, in cirkelronde kringen
En regenbogen, die zich vormen en verdringen,
Waaruit een tintlend vuur, van alle verw en gloed,
In zuilen afstroomt, schuimt, en d'ontrek vonklen doet.
Dan zijn het bergen goude, die bliksemflitsen schieten,
Of solferzeeën, die haar springvloed overgieten,
Of kolken louter licht, waaruit een laaije brand
Van vlammend purper stijgt en borlend diamant.
Dan knapt en kraakt het, spat in sprankels heen en
weder,
En sist als pulver; zijgt in vonken lijnregt neder;
Vernieuwt zijn glans, hervat zijn luister; vlamt en
vliedt,
En biddend zinkt hij neer, die 't prachtig vuurwerk
ziet.
Nog traden ze uit de hut om 't wonder aan te schouwen,
De starren gâ te slaan, de leden rap te houën,
En brand te sprokklen, in den maanschijn, langs het
meir:
Maar eindelijk, 't is te koud: geen hunner waagt het
weer.
De nevel stolt en vriest tot hagelgruis te zamen;
De lucht wordt ijs, 't is niets dan ijzel wat zij âmen;
Het lenig leer versteent, het zachte vilt verstijft:
Geen neergeslagen kwik, die feller koude schrijft!
Reeds staat de scheepsklok stil, verlamd van rader-
tanden;
Reeds keert men 't zandglas om, gewrocht van Barends
handen,
Opdat het slepend uur, al trager dan het plagt,
Niet tweemaal zij geteld in d'eindeloozen nacht.
Reeds wordt de lamp gespaard, vergeten aau te steken,
Opdat men de olie rekk', die eerlang zal ontbreken:

Dan zit het volk bedrukt, stilzwijgende om den haard,
En hoort den stormwind aan, die door den schoor-
steen vaart.
De jagsneeuw drijft terug, wie de oogen slaat naar
buiten,
En stuift de luiken digt, zoo ras zij ze opensluiten,
En grendelt ze in de hut, verduft en vuns van lucht.—
Nu zit de beer in 't hol en is de kou ontvlugt:
Nu komt de vos in plaats, en snuffelt langs de
wanden
Der woning rond, en knaagt de planken met de tanden,
En knabbelt door het dak, gedurig meerder stout.
Maar 't afgerigte volk steekt stroppen door het hout,
En hangt er lokaas in, en haalt ze toe van binnen,
En discht het wildbraad op, dat ze in de strikken
winnen.
Die toevoer komt hun wél, terwijl de leeftogt kort.
Maar ook de brand raakt op, hoe kouder 't buiten wordt;
Het hout slinkt weg; een handvol steenkool, die
hun restte,
Nog voor het laatst bespaard, viel nu den haard ten beste,
En werd tot asch verteerd, tot enkel stof verstookt.—
Eens had men, 's avonds laat, het vuur in gloed
gepookt,
De sintels opgeschept, den schoorsteen digt geschoven,
Om zich in 't bed eens regt te koestren en te stoven:
Nu klimmen ze in de kooi, en strekken 't lijf ter neer,
En hebben 't warm en wel en bibbren nu niet meer.
Maar de adem wordt benaauwd, de polsslag gaat
verloren;
Beneveld klopt het hoofd; zij hijgen om te smoren,
En flaauwen weg in zwijm, van droppels doodzweet nat.
Een hunner, nog bij tijds, springt duislig uit zijn mat,
En bonst de luiken stuk en rukt de haardklep open,
En laat den togt in huis, terwijl de wanden dropen.
De kou stuift in, en stolt den wasem weer tot ijs,
En kruipt de kooijen rond en vriest de tijken grijs,
En schudt de manschap op, in doodslaap weggezonden.
't Bedwelmdê volk ontwaakt, vermoeid en zwijmel-
dronken,
En suizelt, maar bekomt; het ademt diep en zwaar,
Doch haalf weer lucht in 't hart. Zij huivren van
't gevaar,
Van 't nog ontkomen graf; en loven 't Alvermogen,
Wiens wondre hand zich heeft ontsluijerd voor hunne
oogen,
En door de koude zelf, die hier verderft en doodt,
De sprank weer heeft ontvlamd, die 't leven over-
schoot.

Maar naauw 't gevaar ontsnapt, dat hen had aan-
gefallen,

Genaakt een nieuwe slag, die neerploft op hen allen:
Hun toevlugt in den nood en aller vriend en raad,
De wakkre Barends, kwijnt: zijn treurig sterfuur slaat.
Reeds had zijn zwakke hand, met mat en moeilijk beven,
Een rol papier gevuld en met hun ramp beschreven,
En 't ongesierd verhaal van hun mislukten togt
In ronden stijl gesteld, zoo kort en goed hij 't mogt.
Nu wenkt hij Heemskerk, vat zijn handen, poogt te
spreken,

En reikt hem 't opstel toe, — maar blijft in snikken
steken,

En wijst hem spraakloos ginds de plaats aan — ginds
omhoog,

Waar aan hij 't hechten moet, — waar aan men 't vinden
moog',

Opdat de naneef weet', zoo ooit, in later jaren,
Een schip het eiland naakte en weer mogt huiswaarts
varen,

Wat bang en aaklig lot, te schriklijk ondergaan,
De vrucht was van een togt, voor Neerlands roem
bestaan.

Nu gaart hij al zijn kracht, en bidt met brekende oogen,
Wie hunner 't wee ontkoom', wie ooit zou keeren mogen,
Dat hij zijn weduw groet', dat hij zijn dierbaar kroost
Des vaders zegen breng' en als een Christen troost';
Dat hij hun allen zegg', hoe teeder hem, in 't sterven,
Het brekend harte sloeg voor die zijn hart moest derven,
Maar dat de hoop op God, die tot ons best besluit...
Hij knikte 't laatst vaarwel, en blies den adem uit.

Nu was de ramp ten top, de ellende 't hoogst gestegen:
Daar lag hun raadsman neer! zijn kille lippen zwegen!
Geen enkel woord van troost, dien hij zoo dikwijls
sprak,

Ontging zijn bleeken mond, nu alle troost ontbrak.
Weemoedig zien zij neer, het oog op 't lijk geslagen,
En vinden minder heul, hoe meer hun jammren vragen.
Reeds roept de koude haard om toevoer voor het vuur;
Reeds blijft de tafel leeg, al slaat het etensuur;
Reeds is het vat verstookt, waarin zij 't vleesch be-
waarden.

Nog brak geen morgen aan, hoe ver en lang zij staarden;
Nog bleef het rondom nacht. De ellende groeit, de vrees
Verdubbelt met den nood, die elken morgen rees.

De hoop heeft uit; de wanhoop klimt; de dorre
handen

Slaan wringend zich ineen; de kaken klappertanden;
De kou en de armoë slopen 't ligchaam met elkaar.
Reeds zinkt er meer dan een haast Barends op de baar.
Reeds is het uur nabij, en 't uitzigt doet hen beven,
Dat een (wie zal het zijn?) al de andren overleven —
En eenzaam worstlen zal met nog geduchter nood...
Zij strekken de armen uit en bidden om den dood.
Reeds wordt het opzet rijp, o gruwel! reeds besloten,
In 't uiterst van 't gebrek om 't veege lijf te loten!
Reeds stond de kroes gereed, die eerlang rond zou
gaan...

God dank! daar gaat een vonk van 't sluimrend dag-
licht aan!

Zij zien het, twijfelen, rukken 't valluik heftig neder,
En staren... Ja, God dank! de morgen schemert weder,
De maan verbleekt, de starren deinzen! Heller glans
Verlicht de klippen, kleurt de kimmen, stijgt ten trans,
En dunt de neevlen, luwt de koude en sust de vlagen.
De zon ging op! het uur der uitkomst heeft geslagen!
De nacht verdwijnt, schoon nog onwillig, loom van
tred.

Zij barsten juichend uit, en staamlen hun gebed,
En ijlen naar de deur, en wringen ze uit de naven...
Maar vinden 't gansche huis in digte sneeuw begraven,
Bedolven tot de nok versperd aan elken kant.
Zij nemen kort besluit, de schepspade in de hand,
En oopnen zich een weg, zoo snel hun krachten 't
gunnen,

En woelen door den klomp en slechten wat zij kunnen.
Zij winnen voet voor voet, in 't baaknen van het pad,
En talen naar geen rust, al hangen de armen mat,
Al steent het krommend lijf en draagt zich naauwlijks
zelden;

Zij moeten thans hun graf — of zich een uitkomst
delven!

't Verschilt niet, of gebrek of arbeid doe vergaan!
Het uiterst nog beproefd! Zij houden moedig aan,
En naken uur aan uur het doel, waarop zij hopen,
De boot, hun laatste heul. Het pad er heen gaat open!
Zij vinden 't rank gevaart', waar aan hun uitzigt hing,
En wentlen 't uit de sneeuw, waarin het half verging;
Zij boeijen 't vaartuig op; herstellen en kalfaten,
En breken af van 't huis, wat aan de schuit mag
baten,

En reppen weer de vuist, hoe uitgeput van kracht.
Zij brengen 't luttel broods (helaas, te ligt een vracht!)
In de opgetuigde sloep, die ze op de schotsen strijken,

En zeggen 't huis vaarwel; begraven nog hun lijken...
 Neen! de ijzerharde grond vergunt hier zelfs geen graf:
 Zij werpen ze in een kloof, een diepe rotskloof af,
 En spreiden er van sneeuw een doodskleed over heenen.
 Nog dikwijls zien zij om, herdenken hen en weenen;
 Bezorgen Barends schrift in d'aangewezen top,
 En geven zich aan God en aan de golven op.

Vaarwel, rampzalig oord, misdeeld van elken zegen!
 Geen voet betreed uw boom, geen adem waai u tegen!
 Blijf onbezocht en woest en afgescheurd van de aard...
 Vaarwel, ongestuurd oord, door Heemskerks ramp ver-
 maard!

De bange togt ving aan, van de ongehoordste ellenden,
 Van nood en dood verzeld. Onzeker waar zij 't wenden,
 Onwis van elke streek, en pad noch afstand wijs,
 Vervoeren zij hun boot langs 't onafmeetbaar ijs.
 Wat schouwspel staren ze aan! wat onafzienbre rotsen
 En woestenijen langs van opgeschoven schotsen!
 Wat schrikkelijk geknars, geratel en gekraak
 Van hortend ijs op ijs, verdooft gehoor en spraak!
 Gevaarten schaven langs elkander, kruijen, vjlsen
 En staaplen zich opeen, of botsen en verbrijtsen,
 En plompen peilloos diep in 't holst der kolken neer,
 En borlen elders op, en brijtsen elders weer.
 Wat warklomp der natuur! wat bergen en wat dalen,
 Gebrokkeld en vermengd, die langs den afgrond dwalen!
 Wat ordeloos gewoel, dat rondom gonst en druischt,
 Waar rob en walrus, haai en waterdog in huist!
 Ginds houdt die bajert op; ginds klimmen vergezigten
 Van zuilen uit de zee, en trotsche praalgestichten;
 Paleizen, hoven, kerk en toren, vest en wal
 Staan op den vloed gebouwd uit onverwrikt kristal.
 Verbeelding put zich uit in duizend schilderijen:
 Daar hevelt Katwijks duin, ginds glinstert Scheve-
 ningen;
 Hier schittert Utrechts dom, daar schemert Haarlems
 trans
 Ginds is het de IJstad zelf met elke poort en schans!
 Verbazend grootsch tooneel, hoe schriklijk voor hen
 allen,
 Die schuren met hun boot langs de ondoordringbre
 wallen,
 Die dolende, in hun angst, waar 't goed geluk hen leidt,
 Rondtasten naar een pad in deze onmeetlijkheid!
 Geen loods berigt hun 't spoor naar onbevrozen kusten;

Geen baken wenkt hen aan; geen luwte, waar zij rusten.
 't Is of geheel natuur, ontledigd en ontzield,
 Zich tot een ijsklomp stremde en enkel hen behield.
 Nog menig blijft er na, en op een sneeuwhoop sterven,
 Of wordt des roofdiers prooi. Na dag en nacht te
 zwerven,

Na nooden zonder tal en angsten zonder maat,
 Bruist de open zee hen aan, die hol en aaklig staat.
 Toch steken zij haar in en geven aan de baren
 Hun ranken bodem prijs, onkundig waar zij varen,
 En zwalpen om en rond en voor- en rugwaarts heen:
 Zoo gaat het dag en nacht en weken lang aan een.
 Elke ochtend, die verrijst, doet weer de hoop ont-
 waken,

Elke avond dreigt den dood. De rotsen, die zij naken,
 Zijn onbewoond en dor. Toch stijgen ze op den top,
 En zoeken lepelblad en mos en eijers op,
 En dobben voort en worstlen verder en verdwalen
 De Witte zee in 't hart; bedolven duizend malen,
 Verrezen duizend keer. De golfslag drijft hen voort
 Naar Laplands oever, dien zij naadren. De ochtend
 gloort,

De dag is helder, damp noch nevel dekt de stroomen:
 Zij zien in 't rond... zij gillen 't uit!... zij zien de
 zoomen!

Zij zien een mast, een schip, dat zeilreë ligt aan 't strand;
 Zij zien een vlag... o God! de vlag van 't vaderland!...
 De blijdschap schokt hen, overstelpt hen! roer en
 spanen

Besterven in hun vuist; hun oog schiet vol van tranen!
 Zij zien hun wimpel weer, hun leus langs elke zee,
 Aan gindsche steng gehecht, misschien op Tessels reë!...
 Zij roeijen nader, half verbijsterd, half verzonken
 In gissing; roepen luid en juichen vreugdedronken,
 En komen 't schip op zij, en grijpen lijn en koord,
 En palmen zich omhoog en zetten voet aan boord...
 o Wonder, nooit gedacht! en vreugd na zoo veel
 smarte!

Daar ketent Rijk zijn makker Heemskerk weer aan
 't harte!

't Is Rijk, zijn makker zelf — bij d'aanvang van den togt
 Gesmeten op dit strand — die hier een schuilplaats
 zocht,

En, nu de winter week en wegdreef van de baren,
 't Herstelde zeil ontrolt om huiswaarts heen te varen,
 En Heemskerks dood te gaan vermelden aan den Staat—
 't Is Rijk, wiens kloppend hart aan Heemskerks harte
 slaat!

De ontzetting en de vreugd verwarren luid hun kreten;

't Gejuil doorkruist de lucht; de ellenden zijn vergeten!
Matroos en scheepsvoogd, vriend en vreemde, knaap
en man

Omarmen zich door een, zoo teer de blijdschap kan.
Zij winden de ankers op met dubbel rappe handen;
Zij vliegen voor den wind naar de aangebeden stranden;
Het deerniswaard verhaal van zoo veel maanden leeds
Kort hun de t'huisreis op. De duinen blaauwen reeds,
De wal komt nader; 't land verrijst met dom en toren;
Het dek is vol; het woelend bootsvolk dringt naar
voren;

Het anker valt; de sloep smelt heen; zij roeijen aan,
En kussen 't heilig strand, tot snikkens aangedaan.
Verbaasd ontvangt de reë de dierbre zwervelingen;
Het welkom haalt hen in, waar heen hun schreden
dringen;

't Gewoel omsingelt en vertraagt hen. Jong en oud
Schalt hun volharding uit en 't wonderbaar behoud.
't Erkentlijk vaderland, door liefde en vreugd gedreven,
Neemt weer zijn kindren op, die uit den dood herleven;
Vergeldt hen, juicht hen toe, strooit lauwrēn voor
hen heen,

En rekent d'uitslag niet, maar telt het doel alleen.

Gezang bij het lengen der dagen.

Eene stem.

De morgen slaapt zoo lang niet meer,
Noch gaat zoo loom zijn pad;
Hij legt zoo ras het hoofd niet neer,
Als waar hij krank en mat.
Hij speelt al vroeg in 't kiemend groen
Met telkens blijder lach,
En waakt, zoo als gezonden doen,
En maakt een langer dag.

Allen.

Hij waakt, zoo als gezonden doen,
En maakt een langer dag.

Eene stem.

Hij kan niet tegen 't winterweer:
Dat neemt hem lust en kracht;

Dan gluurt hij maar eens even neer,
En zegt weer goeden nacht.
Maar als het ijs op d'akker smelt
En 't knopje zwanger gaat,
Dan daagt hij vroeg en frisch in 't veld,
En blijft tot 's middags laat.

Allen.

Nu daagt hij vroeg en frisch in 't veld,
En blijft tot 's middags laat.

Eene stem.

En zien weer de akkers geel en blaauw
Van bloeiend zaad en graan,
Dan is hij op voor dag en dauw
En lacht het schouwspel aan.
En als hij 't rijpe koren ziet,
Dat reeds de sikkel wacht,
Dan hoort hij klok of klepel niet,
En bleef graag heel den nacht.

Allen.

Dan hoort hij klok of klepel niet,
En bleef graag heel den nacht.

Eene stem.

Zoo goedig is 't weldadig licht,
Zoo zacht gestemd en teer;
Voor jammren luikt het de oogēn digt,
Op zegen lacht het neer.
Dus is het lofied wel verdiend,
Dat uit ons harte vloeit:
De morgen is een menschenvriend,
Die voor ons welzijn gloeit.

Allen.

De morgen is een menschenvriend,
Die voor ons welzijn gloeit.

Eene stem.

Het misdrijf neemt den nacht te baat,
En duikt des daags den kop;
De brave, niet verlost tot kwaad,
Ziet 's morgens vrolijk op:
Voorwaar, dat is van reinen aard,
Dat is met God bevrind,
Wat afschrik aan den booze baart,
En wat de brave mint.

Allen.

Voorwaar, dat is van reinen aard,
Dat is met God bevind.

Eene stem.

Ook blies het eerst Zijn ademtoeg
Dat kostbaar licht in gloed,
Dat alles, wat Hij verder wrocht,
Zoo heerlijk prijken doet.
En daarom klinken dank en dicht,
Nu 't weer zijn loop verlengt,
En Gods gewrocht voor ons gezigt
Tot hooger luister brengt.

Allen.

En daarom welkom, heerlijk licht,
Dat weer uw loop verlengt!

Dirk Willemsz, van Asperen.

Daar lag hij in het kerkerkot,
Ontroefd aan zijn geliefd gezin,
En riep den troost, de hulp van God
Nog eens voor vrouw en kinders in;
Daar lag hij, in den bangsten nood,
Te wachten op den marteldood.

De jammereeuw brak vreeslijk aan;
De gruwlen hadden maat noch grens:
De mensch, als regter opgestaan,
Deed uitspraak tusschen God en mensch,
En predikte aan de siddrende aard
De liefdeleer met vuur en zwaard.

Men schoot den banvloek rondom uit,
Vervolgde en woedde wreed en fel,
En doemde, als Godgewijden buit,
De ketters tot de straf der hel,
En wierp met hen, tot 's hemels eer,
Ook Willemsz in den kerker neer.

Daar lag hij, op het stroo gestrekt,
Ter dood verwezene als hij was!

Met lompen voor de kou gedekt,
Die indrong door het tralieglas;
Daar lag hij, zonder heul of troost,
En bad nog eens voor vrouw en kroost.

't Sloeg middernacht: voor hem het laatst!
De maan scheen op den kerkerwand;
De wind, die uit het Oosten blaast,
Floot warlend om den torenrand:
Daar lag hij, afgewaakt en moe,
Maar deed geen oog van kommer toe.

Hij hief zich op en trad naar 't licht,
Dat tintlend aan den hemel blonk,
En nog voor 't laatst zijn veeg gezigt
Een schouwspel van Gods luister schonk:
Hij zag de starren en de maan
Aan 't hel azuur in 't zilver staan.

Verdiept in 't wonder schouwtooneel,
Slaat hij aanbidde de oogen neer,
En ziet op nieuw het grootsch tafreel
Gespiegeld in 't gestolde meir;
Hij ziet hoe de uitgestrekte plas
Tot klaar kristal gevoren was.

Wat denkbeeld stroomt hem onverwacht
Door ziel en aders voort als vuur?
Hij rukt, met ingespannen kracht,
Een steen van uit den kranken muur,
En scheert hem langs het ijsvlak heen,
En 't ijs weerstaat en draagt den steen!

Zijn hoop ontvlamt zoo snel als stout;
Hij neemt een kort en kloek besluit,
En schudt een doorgeroesten bout
Het eng gemetseld kijkgat uit,
En heft zichzelf' er zijlings voor,
En 't ranke ligchaam kan er door.

Hij scheurt zijn lompen rad van een,
En rijt het lijnwaad zich van 't lijf,
En woelt het door elkander heen,
En knoopt en vlecht het vast en stijf,
En schiet het ruw gesponnen koord
Door 't venster naar de diepte voort.

Hij vouwt de handen plegtig zaam,
En spreekt zijn kort en rein gebed,
En waagt de kans, in 's hemels naam,
Die 't gunstig lot hem open zet;

Hij grijpt de tralies in zijn hand,
En tilt zich op den vensterrand.

Hij glipt bezorgd en langzaam neer,
En klemt zich nu aan 't hangend touw,
En dan in reet en kloof zich weer
Van 't oud en uigekalkt gebouw,
En schuift en glijdt, langs muur en reep,
Al lager — lager — greep voor greep.

Hij kwetst zich hier en kneust zich daar,
En houdt zich op of viert zich bot,
En hangt in dreigend doodsgevaar,
Maar wint al grond met ieder schot,
En zakt al slingrend meer en meer,
En staat in eens op d'ijsvloer neer.

Maar voor hij vlugt en verder vaart,
Daar welt een traan hem op in 't oog,
Daar buigt hij eerst de knie ter aard,
En heft het hart tot God omhoog:
Hij dankt Hem met een stillen zucht,
En rijst, en kiest zijn weg, en vlugt.

Dat had een vrome wacht ontdekt,
Gezien hoe slinks de ketter vlood,
En d'opgeschreven kop onttrekt
Aan d'uitgesproken marteldood,
En aan de kerk de wraak ontroofd,
Haar door de wet en 't regt beloofd.

Hij vliegt in vuur bij 't helsch bedrijf,
En grijpt zijn wapens, grof en zwaar,
En ijlt hem na, en waagt het lijf,
En roept en schreeuwt met woest misbaar:
Maar niemand kwam, hoe luid hij riep,
Want man en makker lag en sliep.

Alleen de ketter ziet en hoort,
En hoort en ziet den vromen wacht,
En ijlt met sneller schreden voort,
En d'ijsvloer langs uit al zijn magt;
Hij naakt en reikt en komt aan land,
En vlugt, gered, langs d'overkant.

Maar eensklaps, hoor! daar stijgt een gil!
Een roep om hulp, een bang gekrijt!
De ketter schrikt, staat ijlings stil,
En ziet den vromen wacht van wijd,
Die lag te worstlen in een wak,
Waaruit hij de armen boven stak.

Hij woelt en tobt en grijpt en vat,
En beurt zich op, maar plompt en plast
En dompelt weer in 't brokkig nat,
En grijpt op nieuw de schotsen vast;
Maar 't nijdig ijs breekt telkens af,
En 't water is zijn open graf.

Wat doet de ketter? vlugt hij heen,
Op eigen lijfsbehoud bedacht?
De ketter vlugt niet verder, neen,
Bij 't krijten van den vromen wacht,
Maar keert terug, gewaagd en stout,
En denkt niet aan zijn lijfsbehoud.

Hij keert terug — terug met spoed,
En wint al meer en meer het wak,
Al buigt het ijs hem voor den voet,
Al scheurt het los met krak op krak,
Hij kruipt al verder, schuift en woelt,
Tot daar hij 't broklig water voelt.

De vrome wachter grijpt zijn hand,
Zijn hand, zoo ver zij kan gestrekt;
De ketter buigt zich op den kant
Zoo ver hij mag, en tilt en trekt;
Maar 't ijs bezwijkt en knapt als glas,
En wijd en wijder gaapt de plas.

Hij geeft niet op, hij laat niet los,
Al spat hem 't water om den kop,
Al slijt het ijs, zoo dun en bros,
Hij laat niet los, hij geeft niet op;
Hoe 't ijs verdunne en 't wak vergroot',
Zijn moed houdt stand al stijgt de nood.

Al stijgt de nood, zijn moed houdt stand,
Zijn kracht groeit aan bij elken kreet;
Hij grijpt nog eens met wissel hand
Den wachter diep in 't leder kleed,
En slingertforsch, met eenen vat,
Hem neer op 't ijs en uit het nat.

Wat doet de wachter? zijgt hij neer
Aan 't hart zijns redders nevens God?
De wachter grijpt zijn breed geweer
En zet den ketter 't op den strot,
En sleept en sleurt hem meê bij 't hair,
En schreeuwt met des te meer misbaar.

Hij sleept hem meê en schreeuwt zich moê,
En roept om hulp, die thans genaakt;

Zijn makkers stuiven rondom toe,
Door 't luid rumoer in 't eind ontwaakt,
En ijlen aan op 't woest getier,
Met hellebaard en zijdrapier.

Zij ijlen aan met riem en koord,
En drijven hem met piek en zwaard,
Gekneveld, naar zijn regters voort,
Ter vierschaar weer bijeen vergaard,
En kondigen het snood bestaan
Des Godvergeten kettters aan.

De regtbank schrikt van 't helsch verraad,
Dat aan de kerk was toegedacht,
En doemt des kettters euveldaad,
En looft en loont den vromen wacht,
En staat zijn trouw het voorregt af,
Dat hij den ketter sleur' ter straf.

De vrome wacht, in dank ontgloeid,
Aanvaardt verrukt de zaak van God,
En sleept zijn redder, streng geboeid,
Naar 't opgeheven moordschavot;
Hij stelt den beul zijn prooi ter hand,
En 't ketterhoofd rolt neer in 't zand.

Het vroom gezang doorklonk het zwerk,
De wierook steeg tot 's hemels eer,
Men zong een lied tot lof der kerk,
Een lied tot lof van God den Heer;
Maar God, met zoo veel wee begaan,
Nam de offers van dien dag niet aan.

Bij mijn gades jongste bevalling.

Weer de knellende angst geleden,
Die door merg en nieren gaat;
Weer de bange strijd gestreden,
Die mij nog op tranen staat,
Weer de schrikbre martelingen,
Die de schatting der natuur
Van het moederharte dwingen,
Doorgezwoegd in 't barensuur!
Nooit nog was met dieper vreezen

De aangesnelde stond verwacht;
Telkens weer mijn angst gerezen,
Als ik weer aan 't naadren dacht.
'k Weet niet, wat al zwarte droomen,
Welk een voorgevoel van wee,
Telkens dreigende opgekomen,
Spookten om mijn legersteê;
'k Weet niet, wat mij 't hart deed jagen,
Huihren deed van killen schrik,
Telkens als mij 't ochtenddagen
Nader bragt aan 't oogenblik...
God! daar sloeg het! Hart en aren
Krompen zaam bij elken gil;
't Zweet hing droplend aan mijn haren;
Bloed en adem stonden stil.
Of mijn vonnis waar' gesproken,
Wachtte ik roerloos op den slag,
In het droombeeld angebroken,
Dat ik telkens dreigen zag.
God van goedheid en genade!
Doorgezwoegd is angst en smart;
Gij behieldt me op nieuw een gade,
Met een zuigling aan het hart.
'k Mogt van dankbre blijdschap weenen,
'k Mogt verademen van 't leed;
Vrees en foltring was verdwenen,
Foltring, die ik nooit vergeet!
Lieve, wat uw voorregt schijne,
Rang noch voorregt neem ik aan;
Geef mij 't kind, het is het mijne:
'k Heb er 't wee voor uitgestaan.

Weer een band ons omgewonden;
Vaster nogmaals aan elkaar,
Nauwer weer dan ooit verbonden,
Lieve, zoo dat mogelijk waar!
Weer een gunst van God verkregen,
Weer een kroon ons aangehecht!
Nieuwe zorgen bij dien zegen,
Lieve, weer ons opgelegd.
Maar weest welkom, nieuwe zorgen,
Weest weer welkom, als altijd,
Schoon gij me opwekt elken morgen,
Elken nacht mijn droomen zijt.
Welkom, zorgen! welkom, zegen!
Lieve kleine! welkom weer!
'k Heb in 't harte plaats voor negen,
Wil het God, nog plaats voor meer.
Dankbaar neem ik, vreugdedronken,
Rustig, wat de taak ook zij,
't Zorglijk zoet, mij ingeschonken,
En de zoete zorg tot mij.
Moeder! die met vrolijke oogen

Weer uw zuiglings lach bespiedt,
 En, van blijdschap opgetogen,
 Al uw telgen bloeijen ziet!
 Weet gij wat mij 't hart doet zwellen,
 Als mijn oog ons kroost aanschouwt?
 't Is de zorgen op te tellen,
 Die mij God heeft toevertrouwd;
 't Is het wigt der taak te weten,
 Op mijn schouder zaamgetast;
 En mijn eerrang af te meten
 Naar de zwaarte van den last;
 't Is het denken en beseffen,
 Dat zoo velen, mij verkleefd,
 't Oog tot mij als steun verheffen,
 Steun, die voor hen waakt en leeft.
 Ja, dat doe ik, leven, waken,
 Dierbren, voor uw heil alleen;
 'k Weet geen verder wensch te slaken,
 Naar een vreemder doelwit heen;
 'k Heb geen zorgen meer te kweeken
 Dan uit zucht tot u verwekt;
 'k Weet geen zegen af te smeeken,
 Die niet u ten zegen strekt.
 Wie er vreezen, wie er hopen,
 't Hart vertuit aan roem of eer,
 't Mijne hield geen schuilhoek open
 Voor zoo wuft een droombeeld meer.
 't Heeft een dierder stem te hooren
 Dan van hoogmoed en van waan;
 Gij weer, lieve laatstgeboren!
 Klopt er om een wijkplaats aan:
 't Is ontsloten! kom er binnen,
 Lieve, kom, hoe vol het zij,
 Hoe veel panden 't heeft te minnen,
 Neem voor u een plaats er bij.
 Moog de last weer zwaarder wegen,
 Rang en rijkdom wint er door!
 Welkom, zorgen! welkom, zegen!
 Goede hemel! dank er voor.

Dierbre, mij op nieuw hergeven
 Uit den bangen martelstrijd,
 Ziel en adem van mijn leven,
 Sinds mijn halven levenstijd!
 Hoe gevoel ik in de smarte,
 In de blijdschap, elken maal,
 Dat gij na mij ligt aan 't harte,
 Vrouw, voor wie ik ademhaal!
 Twintig jaren snelden henen,
 Sinds ons aanzijn zamenvliet,
 Zijn met zuur en zoet verdwenen,
 Met mijne eerste liefde niet!
 Twintig jaren zijn vervlogen,

En nog nu, als d'eersten keer,
 Zit ik, kniel ik, opgetogen,
 Zalig aan uw kraambd neer.
 Juichend zwelt mij 't hart naar boven,
 Dat zich lucht geeft in een traan,
 Om te danken en te loven,
 Dat ook 't uwe nog mag slaan;
 Dat ik d'avond mogt zien vallen
 Van den bang verbeiden dag,
 En op nieuw: „God lof!” mag schallen,
 Op uw lippen 't kussen mag!
 Of wat schat wist de aard te telen,
 Die voor mij nog prijs behield,
 Mogt ik niet met u dien deelen,
 Die mij elk genot bezielt?
 Of als storm en rukvlaag huilen,
 Buldren om mijn legerspond,
 Waar toch zou ik 't hoofd verschuilen,
 Zoo me uw hart niet openstond?
 Als een struik, verdord van verwen,
 Van zijn wortel weggestrooid,
 Zou ik dorren en versterven,
 Voor den natijd uitgerooid;
 Aan geen steun weer opgeheven,
 Elke luim van 't lot ten spel,
 Kromde ik onder 't wigt van 't leven...
 Goede God! dat wist Gij wel.
 Daarom, daarom, bange droomen,
 Dreigende om mijn spond verzaamd,
 Is geen uwer uitgekomen,
 Maar uw zwarte sleep beschaamd.
 Daarom is mijn angst geleden,
 Doorgestreden weer uw strijd,
 Vrouw, op nieuw van God gebeden,
 Die weer nogmaals mijner zijt!
 Vrouw, met wie ik ramp en smarte,
 Zwaai en luim van 't lot trotseer,
 En, geschakeld hart aan harte,
 Nog in 't lijden danken leer!
 Dierbre, die mijn vreugd kunt meten,
 Peilen wat mijn ziel geniet!
 Mogt ik taal en tongslag weten,
 Waar zich 't hart in overgiet!
 „Welkom! welkom!” zijn de klanken,
 Waar ik juichend lucht in schep;
 Tranen slechts om God te danken,
 Zijn de tolken die ik heb!
 Weer dan is mij 't pad ontsloten,
 Dat Ge, o God! met bloemen tooit,
 Bloemen, zoo volop genoten,
 Weer mijn voeten voorgestrooid!
 Vloeit mij toe, herinneringen!
 Beelden van gesmaakt genot!
 Maalt mij al de zegeningen,

Nogmaals weer mijn zalig lot!
 Scheitst mij wat zijn deel mag heeten,
 Die, verkleefd aan wat hem mint,
 Heel de wereld kan vergeten
 En zijn hemel om zich vindt;
 Die, voor stil geluk geboren,
 En door liefde rijk genoeg,
 Wierd door hem zijn lot gekoren,
 Om geen andren zegen vroeg.
 Dat weer mijner! mij hergeven,
 Na dien doorgezwoegden schroom!
 Die ontwaking, dat herleven
 Uit dien aaklig zwarten droom!
 Dat weer mijner!... Biggelt neder,
 Vreugdetranen, dankt en vliet!
 Mijner al dat nogmaals weder!...
 God, hoe koud zijn woorden niet!

Lijkzang op Elias Annes Borger.

Ziet gij dien boom in 't woud? zijn breede takken stijgen
 Met stouten zwier omhoog en 't weligst loof voorbij;
 Hij schudt zijn vruchten af van de uitgespreide twijgen,
 En staat op nieuw in bloei, in ieder jaargetij.
 Ziet gij dien wondren boom, den luister van de streken,
 Met jeugdelyke kracht en ongebukten stal,
 Door bui en stormen heen, de toppen hooger steken?...
 o Wendt uw oogen af, wie siddert bij zijn val.

Daar nestelt zich een worm, den wortel ingebroken,
 En wroet den stam in 't hart en vlijmt de veezlen los,
 En staat den rukwind bij, verdelgend opgestoken,
 En maakt zijn zege ligt, zoo ras hij breekt in 't bosch.
 Die rukvlaag buldert, zaamt haar krachten, dreigt en
 nadert,
 Grijpt d'ingeknaagden boom, der wouden pronk en
 eer,
 Bij top en takken aan; zweept, geeselt in 't gebladert,
 En ploft den trotschen stam met kruin en wortel neer.

Dat, Borger! is uw beeld. Zoo stondt gij, opgestegen,
 Bewonderd, onbereikt, van rang tot rang gesneld;

Zoo stort gij eensklaps neer, met al uw glans gezegen,
 Geplonderd in uw bloei en in uw kracht geveld.
 Daar ligt de tronk in 't zand, verdord van loof en loten,
 En schiet geen bot meer uit, geen enkle schaduw rond
 Maar vraagt een dankbren traan van wie zijn ooft ge-
 noten,
 Een diepen zucht van hem die in zijn lommer stond.

Die pligt wordt u vervuld, o zaalge, dien wij missen!
 Die dank wordt u voldaan, dat al te ontijdig loon!
 Stroomt, tranen! stort u uit; geen schaamte zal u wis-
 schen:

Gij staat bij onzen rouw, bij onze lijkdienst schoon.
 Die taak dan werd ons deel! geen lauwrēn meer te
 brengen,
 Te kransen om zijn hoofd, aan lauwerkransen rijk;
 Maar wierook op zijn graf, het vratig graf! te plengen,
 Te huivren van den slag — te weenen bij zijn lijk!

Ja, vreeslijk was die slag, en bitter zijn die tranen!
 Een donder was de maar, de maar dat Borger viel!
 Wie onzer, die dat licht verduistren zag en tanen,
 Wien 't in dat aaklig uur geen nacht werd in de ziel?
 Diep, diep liet ge ons gegriefd, o zaalge! diep verslagen!
 Uw uitvaart valt ons bang! die eer is duur betaald!
 Wij wagglen met den schat, dien wij ter grafkuil dragen;
 De lijkist ploft op ons, die in de groeve daalt.

Zoo trof dan nu de flits, tot tweewerf afgesprongen,
 Den derden maal zijn doel, met wisselkracht gestierd,
 En, vlijmend door ons hart, ons krimpēd hart, ge-
 drongen,
 Smeet hij het hoofd ter neer, dat Neerlands hoog-
 moed wierd.
 Vijandig op den roem, dien 't zamelde om de slapen,
 Greep 't onverzoenbaar lot (of welk een helsch geweld,
 Najvrig op onze eer?) tot driewerf toe het wapen,
 En met den derden schicht is 't offer neergeveld.

Ja, tweemaal werd die schicht, u, zaalge! toegedreven:
 Gij hielt een gade aan 't hart: zij stortte zielloos neer;
 Een andre heelt uw wonde en boeit u weer aan 't leven:
 Een andre schicht snort aan en vest de tweede weer.

Nog houdt ge 't hoofd omhoog, wat naast u neer
moog ploffen ;

Uw geest ontstijgt het leed, hoe diep uw boezem lijdt ;
De derde pijl vliegt af... hij heeft te wél getroffen,
En Neerland zit in rouw en is haar hoogmoed kwijt.

Nu viert de bende feest, die stil zat en verstoken,
De domheid met haar sleep, de blinde dweeperij ;
Nu kraaijen zij triomf, de walgelijke spoken,
Omdat de wijsheid treurt, de godsdienst aan haar zij' .
Ja, juicht, gedrogten ! steekt het hoofd op ! ademt weder !
Wij zitten stom van smart, met neergebogen kruin ;
Wij strekken hem ter rust, ten diepen doodslaap neder,
Die uw bouwvallig rijk had omgekeerd in puin.

Ja, de uitkomst was vervuld en 't uitzigt onbelogen !
De jongling had den man niet vruchtloos ons beloofd,
Noch, elke baan ten eind', die hij was ingevlogen,
Der jaren tred beschaamd, met de eerkroon om het
hoofd.

Vergeefs niet werd voorspeld, wat wonder op ging
klimmen,

Wat ochtend naadrend was, van roem en glorie zwaar,
Wat licht van kennis daagde en glom aan Neerlands
kimmen,

En weer Europaas nijd ontvlammen zou op haar.

Die glans ging op in hem, en schoot de trotsche stralen
Het peil der hoop voorbij, het eng begrip te hoog !
Hij was dat zeldzaam licht, bestemd om vroeg te dalen,
Maar dat met stouter vaart tot steiler toppunt toog.
Hem was het regt vertrouwd, voor Neerlands roem
te waken ;

Den cijns der wijsheid weer te zaamlen aan haar kniën ;
De waarheid uit haar boei, den stelseldamp, te slaken,
En 't schild te voeren, dat Gods tempel doet ontzien.

Onwrikbaar stond hij pal, ter spitse van de scharen,
Ten aanval onversaagd op 't wroetend onverstand,
Gewapend en omgord voor de eer van zijn altaren,
Als priester van Minerve en heilig Godsgezant.

Wat nevel hield aan een, dien hij uit een wou vagen ?
De dwaling vlood zijn blik, met wat haar aanhang is ;
Een voller luister rees, langs waar hij op kwam dagen ;
Een lichtstroom was zijn spoor door elke duisternis.

Hij steeg den kansel op, van hooger gloed doordrongen,
En lei de oraaklen bloot, met onmiskend gezag,
En zette 't heilig woord, verduisterd en verwrongen,
Den mist der waanleer' door, in onbewolken dag.
Wie weigerde, op zijn stem, 't aanbidden en 't gelooven ?
Des dweepers vloek werd stom, des spotters lach
verdween ;

De godsdienst hief het hoofd uit elken smaad naar
boven,
En 't licht der waarheid gloeide om Christus kruis-
hout heen.

De leerstoel nam hem in : de wijsheid sprak haar lessen
Met bondigheid en kracht en vaster nadruk uit ;
De tooverende rei der Grieksche zanggodessen
Wond nieuwe lauwwen om de lokken en de luit,
't Geschiedboek werd gekuischt van 't grijze stof der
jaren :

Der tijden dragt en teelt, der volken smaad en eer
Stond met verjongden inkt op de eeuwen-oudeblāren'
En 't ingedolven puin hield geen geheimen meer.

De wijsgeerte eischt zijn stem in 't pleit van haar be-
langen :

Hij zit ter vierschaar neer en zoekt haar blaadren door ;
Brengt elk begrip ten toets, van welken dos omhangen,
En wijst den dwaalweg aan en 't afgedoolde spoor ;
Hij toont den krankten bouw op de om te werpen
gronden ;
Het mijmren van 't verstand, het dweepen van 't
gevoel ;

En brengt het godlijk licht, uit elken tooi ontwonden,
Tot al zijn eenvoud weer en zijn waarachtig doel.

Wat bron van kennis wist haar aadren hem te dekken ?
Wat mijnkorst was zoo stug, die hem den toegang
sloot ?

Hij leschte 't gretig hart, zoo ver zijn lust mogt strekken :
De wijsheid lei haar schat verzameld in zijn schoot.
Hem hield geen slagboom op, waarheen hij raad ging
plegen ;

Hij had geen gids van doen : zijn kennis was zijn baak ;
Hem was geen leerschool vreemd, geen landaard af-
gelegen :

Hun veder was zijn pen, hun tongslag was zijn spraak.

Maar, in geen dorre schors was al die schat besloten;
 Die oogst van wijsheid in geen rotsholte opgegaard;
 Noch, als een kostbaar nat, verkwistend uitgegoten
 In ruw geknede klei, dat edel vocht onwaard.
 Neen, 't was zijn rijkdom niet, verzaamde pracht te
 omvatten;
 Van elders was zijn rang, zijn grootheid niet ontleend;
 Zijn ingeschapen glans gaf luister aan zijn schatten;
 Hij zelf, zijn eigen geest, was 't edelst pronkgesteent'.

Hij was niet hun gelijk, die, schamel van zichzelf
 Voor ploeg en spa gewrocht, met arbeid taai en zwaar,
 In weerwil van natuur, een sprankel kennis delven,
 En brallen met die praal, en niets zijn zonder haar.
 Neen, had niet eeuw aan eeuw haar cijns hem toe-
 gedreven,
 Geleerdheid niet haar schat ontsloten aan zijn geest,
 Geen enkele straal hem licht — geen bron een teug
 gegeven,
 Toch waar' zijn glans gezien, toch Borger groot
 geweest.

Hem lag de vonk in 't hart, aan hooger gloed ont-
 sprongen,
 De vonk der godheid, gift en weldaad der natuur,
 Voor vlijt noch zwoegen veil, gekocht noch afgedwongen,
 Maar in de borst ontvlamd, gelijk aan 't levensvuur.
 Die vonk doortintelde en doorvloot hem brein en aren;
 Gaf waarde en luister aan den rijkdom, dien hij won;
 Hief tot den rang hem op, waarop wij duiwend staren,
 En dien geen loomer ziel van ver slechts naadren kon.

Die vonk gaf warmte en gloed aan uitdruk, stem en
 klanken;
 Ontstak vernuft en geest, doorzultte taal en tong,
 En vloog bewonderd rond in telkens heller spranken,
 En kluisterde oog en oor, dat aan zijn adem hong.
 Wie drong niet hem nabij met aandrift en verlangen,
 En zaamde 't geestig zout, dat van zijn lippen schoot,
 En zocht het schitterend licht van 't helder brein te
 vangen,
 Nog in zijn dartlen wijs, nog in zijn speling groot?

Hem was de norsche groef in 't aanzigt niet getogen,
 De stroeve rimpel, die terugstoot en verguist,

Gehate trek van waan en tergend zelfverhoogen,
 Die nooit het hoofd versiert, waarin de wijsheid huist.
 Hem stond de gulle lach op 't rond gelaat te lezen,
 De lach der reine ziel, der ongetooide deugd,
 Der ware wijsheid, die ontijdig 't niet wil wezen,
 Maar zich kan wikklen in den trippeldos der vreugd.

Hij kon den pijl der scherts doen treffen en verdragen,
 Hij 't hart verjongen, dat in de oogen blonk en sprak;
 Hij, speelsch zijn als een kind; — en mogt, wien 't
 lustte, vragen:
 Of dat het hoofd was, waar die wetenschap in stak?
 Zoo argloos was zijn hart; zijn eenvoud zonder vlekken;
 Zoo onvernist zijn aard, zoo ongehuicheld goed!
 Hij hing geen momtuig voor, om 't open hart te dekken;
 Hij vreesde 't peilen niet van 't parelblank gemoed.

Zoo heb ik hem gekend, de kindsche ziel ontploojend,
 Den mannelijken geest ontspannende in 't vermaak,
 De vonken van vernuft als stofgoud om zich strooijend,
 Ten Muzendisch gevlijd, ten disch van kunst en smaak.
 Zoo heb ik hem gekend, en 't hart aan hem gesloten,
 Aan 't onwaarddeerbaar hart, met zulk een geest ver-
 zaamd;
 En mij op de eer verhoogd, met zelfgevoel genoten,
 Dat zich zoo rein een ziel niet mijner heeft geschaamd.

Nu heeft dat voorregt uit! die band is losgereten!
 Mij viel een schoone bloem uit 's levens gaarde neer!
 Of is 't verlies gering, voor wie zijn vriend mogt heeten,
 En trotsch was op zijn roem, en op zijn hart nog meer?
 Neen, zoo veel groots en goeds in eenen stond te missen,
 Dat was te fel een schrik, dat is te zwaar een slag;
 En waar de troost des tijds den traan der smart moog
 wisschen,
 Ik hou het nawee vast, zoo lang ik âmen mag.

Nu steekt gij weer in rouw bij 't overdier gebeente,
 En telt uw rampen op en zoekt in tranen lucht,
 Gij, deerniswaarde stad en Neerlands pronkgesteente,
 Door zoo veel roems vermaard, door zoo veel ramp
 berucht!
 Weer gaat de rouwklagt rond en jammert door uw
 wallen;

Weer spiegelt gij het hoofd, ontluisterd, in den Rijn;
Weer is een rijk kleinood uw stedekroon ontvallen...
De pronk, helaas! was kort, de rouw zal langer zijn.

Nu krimpt uw hoogmoed in, die weer was opgestegen,
Bevoorregt Neerland, op uw letterroem zoo prat!
't Is rouwenstijd voor u, als Leyden rouw moet plegen!
Steeds grieft de ramp u diepst in de uitgelezen stad.
Ja, bange slagen heeft de doodsklok weer doen hooren:
't Is dat uw glorie zonk, dat deugd en godsvrucht lijdt,
Dat kunst en kennis treurt, dat Borger is verloren,
En dat Euroop u weer een parel min' benijdt.

Ze is weg, de wondre star, die schittrend heeft ge-
blonken,
Zoo ongemeen van pracht, zoo heerlijk in 't gezigt!
Dat trotsch verschijnsel dook, nog rijzend, neerge-
zonken,
En laat ons siddrend staan bij 't eensklaps doovend
licht.

Verschrokken zien wij rond en zoeken naar den luister,
Die als een bliksem deinst en uit onze oogen schiet...
Helaas! zijn baan is leeg, zijn gloeiend spoor is duister,
En waar onze aanblik dring', wij zien zijn stralen niet.

Zoo staren wij u na, verstomd van schrik en smarte,
Ontslapene, ons ontvlugt, te vroeg voor eeuwig heen!
Het droef herdenken slechts, onroefbaar uit ons harte,
Blijft ons, in 't wreed gemis, van 't rijk bezit alleen.
o, Eisch den lofzang niet, aan al uw waarde schuldig:
Te dieper grieft ons 't leed bij 't schittren van uwe eer.
Waar stouter lofied rijz' en minder grootheid huldig',
Neem tranen op uw graf... wat heeft de droefheid
meer?

Rust, zaalge, rijk aan roem en aardsche rampen tevens:
Schoon halver weg gestuit, reeds waart gij beiden zat.
Scheep van den arbeid lucht en van al 't wee des levens:
't Was vol van lauwrn, leeg aan bloemen op uw pad.
Rust! smaak in 't graf de rust, in 't leven niet genoten!
Uw uitvaart is volbragt; wij keeren met uw baar;
Wij snikken 't laatst vaarwel! de grafkuil is gesloten...
Drukke u de lijksteen zacht, óns drukt uw lijksteen
zwaar!

Het mededoogen.

Wat meent gij, overstelpt van schatten,
Gij, rijkaard, op uw dons gevlijd!
Dat gij aan God behaaglijk zijt,
Door van uw goud een greep te vatten,
Die ge in den schoot des armen smijt?
Wat waant gij, gij gevierd van de aarde,
Bewierookt om uw minste deugd,
Dat ze ook bij God u heft in waarde,
En de engelen om zijn troon verheugt?
Geloofte ge u, slechts door bijstand schenken,
Door 't stillen van den hongersnood,
Door kranken met uw wijn te drenken,
In 't oog, dat op het hart ziet, groot?
Gij dwaalt! dat is geen deugd bedreven,
Die weldaad schrijft u God niet aan,
Tenzij een opgewelde traan
Aan 't weggeschonken goud blijv' kleven!
Dat tuigt geen liefde, rijkaard! neen!
Dat is niet diep van deernis branden:
Of is de deugd een werk der handen,
Of is ze een daad van 't hart alleen?

Dan zou ik weekren, dan besparen,
Opdat ik magt van schatten won,
Indien het zaamlen en vergaren
Mij meerder deugd doen plegen kon.
Dan mogt uw deel tot afgunst nopen,
o Rijkaard, die het voorregt hadt,
Van door uw uitgestrooiden schat
Gods welgevallen aan te koopen;
Dan zou ik huivren van uw lot,
o Schaamle! zoo misdeeld van zegen,
Dat gij niet eens de deugd kondt plegen,
Die 't heerlijkst offer is aan God;
Dan zou ik u mijn wierook branden,
o Toeval, als een schuldige eer,
Zag de Almagt op het werk der handen,
Niet op de daad des harten neer.

Eens doolde ik vlek en veld in 't ronde,
Waar stulp en hut vergeten staan,
En zag, op 't lamplicht afgegaan,
Een grijsaard, hongrende op zijn sponde,
De dorre hand ten hemel slaan.
De landheer, aan zijn disch gezeten,
Verwittigd van dien bangen nood,
Zendt van zijn vorstlijk avondeten

Den armen kranke wijn en brood.
 Hij zendt het heen (dat God hem 't loone!)
 Hij geeft een handvol goude er bij,
 En viert weer feest met vriend en schoone,
 Ten disch vermengd aan wederzij'.
 Een knaap ijlt aan, en brengt den grijze
 De gaven van den milden heer,
 De handvol goude en wijn en spijsze,
 En keert met dank, met zegen weer.
 Ja, luid steeg uit de leemen wanden
 De lof van jong en oud omhoog;
 De grijsaard, met gevouwen handen,
 Bad vurig, met een vochtig oog.
 Men roemde om strijd, in luide ontroering,
 Om de armelijke spond geschaard,
 Met kloppend hart en geestvervoering,
 Den rijke, zoo veel rijkdom waard;
 Men zwoer hem trouw in dood en leven,
 En werd van dank noch loven moê,
 En wees, den blik naar God geheven,
 Den hemel reeds zijn deugden toe. —
 Daar zag ik, in een hoek verdrongen,
 Een arme, die bij de eerste klagt,
 Zijn kranken buurman bijgesprongen,
 Een nap met melk tot laafnis bragt:
 Daar stond hij, in zichzelf verloren,
 Verzonken in zijn mijmering,
 En kon niet juichen, kon niet hooren,
 Zoo snel hem 't kloppend harte ging.
 o, Dacht hij, dat moet wellust wezen!
 Dat heil is boven hoop en wensch,
 Benijden, die zijt uitgelezen,
 Tot redding van uw evenmensch;
 Die wee en wanhoop moogt verblijden,
 Moogt schenken, wat mij 't lot misgunt,
 En bij 't gevoel van 't medelijden
 De hulp der weldaad voegen kunt! —
 Zoo dacht hij, onder 't vreugdeschallen,
 Met de oogen aan den grond geboeid,
 Van duizend wenschen aangevallen,
 En 't hart van liefde volgevoeid;
 Zoo stond hij, met verstrooide blikken,
 De ruwe wang van tranen nat,
 En barstte los in luide snikken,
 Omdat hij niets dan tranen had.

o, Riep ik, in de ziel bewogen:
 Die tranen zijn den hemel waard!
 Dat is 't gevoel van mededoogen,
 Dat ons aan God verwant op aard!
 Wie blijft er twijfen, wie er schiften,
 Wat offer hier den eerprijs won:
 Des rijkaards, met zijn handvol giften,

Des armen, die niet geven kon?
 Voorwaar, niet in 't koelbloedig plegen,
 Waar 't luttel voor den dader geldt,
 Is 't adelmek der deugd gelegen,
 Die uit de bron der liefde welt.
 Het noodlot moog de daad ons gunnen
 Of weigren, naar 't zijn luim geval',
 Alleen het willen — niet het kunnen
 Is wat ons God bereeknen zal.
 Dat denkbeeld streelt het hart genadig;
 Die troost is meer dan goud bevat:
 Niet hij, die gaf, was hier weldadig,
 Maar hij, die niets te geven had.

Zomerliedje.

De schepping lacht, natuur is blij,
 En ziet zoo goedig neer,
 En lonkt op ieder, wie het zij,
 Op niemand min noch meer.

Ziet, ziet eens, kindren! rondom heen:
 Wat heeft zij pracht verspreid!
 Die rolt zij uit voor groot en klein,
 En maakt geen onderscheid.

Ziet links en regts, hoe mild zij is!
 Hoe siert zij kluit en kruin,
 En kleurt het groen op 't veld zoo frisch
 Als in des konings tuin!

De lieve zon lacht bloem en plant
 Van boer en koning aan:
 Nog langer blijft ze op 't open land
 Dan in den lusthof staan.

Wat zijt gij groot, natuur, en goed,
 Wat zijt gij wijs en mild,
 Dat gij den arme smaken doet,
 Wat gij den rijke spilt.

Want, o! indien gij anders deedt
 En meer den rijkaard bragt,
 Wat waar' het lot des armen wreed,
 Dien hij reeds nu veracht!

Gaafte gij hem ééne zonnestral —
 Één enklen dauwdrop meer,
 Zijn trotschheid had geen perk of paal
 Op die onwettige eer.

Nu, kinders! juicht dan, blij gemoed,
 En zingt en springt in 't groen,
 Omdat natuur zoo dwaas niet doet,
 Als menig mensch zou doen. —

Des winters, ja, helaas! 't is waar,
 Wanneer het snerpt en knelt,
 Ontduikt de sluwe rijkhaar haar
 En koopt haar af met geld:

Dan kleedt hij zich in vacht en vel,
 En stookt een kostbaar vuur,
 En heeft in huis het warm en wel,
 Al is het buiten guur:

Dan steekt hij lamp en waslicht aan,
 En geeft een groot festijn,
 En laat de dansmaat lustig slaan
 En schenkt zijn oudsten wijn:

Dan telt hij vorst en storm niet meer,
 Die bosch en beemd kastijdt,
 Maar laat het aaklig winterweer
 Voor die er armoé lijdt. —

Maar als de zomer lacht en lonkt,
 En blinkt op bloem en blad,
 Dan heeft de rijkhaar uitgepronkt,
 Dan helpt hem rang noch schat.

Dan baat er vuur noch waslicht, neen!
 Dan hoeft het rijk noch arm;
 Dan is het licht voor iedereen,
 Voor ieder even warm.

Nu, juicht dan, kinders! blij van geest,
 En zingt en springt in 't kruid:
 De zomer noodigt elk ter feest,
 En zondert niemand uit.

't Is zomer! juich' wat juichen kan!
 Hij telt satijn noch pij,
 En zegt den rijkhaar: "De arme man
 Is even goed als gij."

Lieven Heere, van Zierikzee.

Reeds had de Spanjaard Brouwershaven
 En 't fort van Bommeneé;
 Reeds was hem Duiveland en Schouwen,
 Maar nochtans werd de stad gehouén,
 De stad van Zierikzee.

Het water klotste langs haar muren
 En sloeg de wallen dras;
 De sluizen waren stuk gebroken,
 De dijken waren doorgestoken:
 Het land was ééne plas.

En zat de vijand in de schansen,
 Die 't wijkend volk verliet,
 En had hij kerk, kasteel en molen,
 Hij had geen zand meer voor zijn zolen,
 En stormen kon hij niet.

Of Mondragon al tandenknarste
 Om 't maandenlang beleg,
 Of hij liet bieden en liet vragen,
 Zijn boden trokken, afgeslagen
 En ongetroost, weer weg.

Intusschen stond het veeg van binnen;
 't Volharden viel er zuur:
 Al hield men Mondragon er buiten,
 Den honger was geen poort te sluiten:
 't Gebrek drong door den muur.

Wel lagen ginds, op de Oosterschelde,
 De schepen van den Staat;
 Maar schoon men hulp en baat mogt wachten,
 De dagen deden als de nachten:
 Ze bragten hulp noch baat.

Wel loerde, om naar de vloot te sluipen,
 Soms hier of daar een schuit;
 Maar wie zich heimlijk sloop begaven,
 De Spanjaard nestelde in de haven:
 Geen boot kon in of uit.

Wel had men duiven opgeschoten,
 En brieven aangehecht;
 Maar eer zij reikten tot de schepen,
 Had haar een Spaansche klaauw gegrepen:
 Er kwam geen brief te regt.

Nu was het laatste graan gemalen,
 Het laatste brood gedeeld;
 Tenzij de vloot niet meer vertraagde,
 Tenzij ontzet of leeftogt daagde,
 Was Zierikzee verspeeld.

„Wie volgt er mij?” riep Lieven Heere,
 „Ik haal ontzet of brood!
 Wie durft met mij het meê gaan halen?
 Wij springen van de vestingpalen,
 En zwemmen naar de vloot.”

Dat dorst nog een; nog een dorst mede:
 't Was schipper Ewoud Schacht.
 Zij zouden domplen van de wallen,
 Zoo ras weer de avond was gevallen,
 En reizen met den nacht.

Het krijgshoofd schreef terwijl zijn brieven,
 Aan 't hoofd der vloot gerigt;
 Beschreef hem 't hongren en het lijden;
 Drong op ontzetten en bevrijden,
 En gaf hem raad en licht.

Hij scheurde, uit vrees voor 's vijands handen,
 Het breed vertoog van een;
 Rolde ieder deel van 't schrift in linnen,
 Bewreef het doek met was van binnen,
 En streek er pek om heen.

En de avond viel. De makkers daagden,
 Bij 't uitgeschald hoezee;
 Zij wonden zich met dubbele snoeren
 't Gedeelde schrift om hals en schoeren,
 En waren reizensreê.

En of de winterstormen loeiden,
 En of de jagtsneeuw vloog,
 En of de golven schuimend stoven,
 Zij klommen op den dijk naar boven,
 En ploften van omhoog.

En voorwaarts ging het, onverschrokken
 En dwars door wind en vloed,
 Door schuim en golven heen gesneden,
 Met klievende armen, spichte leden,
 En weggetrapt voet.

En regt-uit ging het, sneller, verder,
 Elkaar om beurten voort,
 Met breede slagen, lange streken,
 Door plas en polder, greb en krekken,
 En nacht en buijen door.

Zij schaafden heen langs bouw en beemden,
 En roerden klei en kluit;
 Of duikten weg, in 't schuim bedolven,
 En rolden op met nieuwe golven,
 En snuifden 't water uit.

Zij stieten 't hoofd aan paal en puinen,
 En kwetsten vleesch en been;
 Verwarden 't lijf in wier en boomen,
 Maar plompten weer in dieper stroomen,
 En schoten verder heen.

Doch kouder werd het, ruwer, zwarter:
 Zij zagen maan noch ster;
 Geen bakens, om hun koërs te sturen,
 Ter zij', somwijl, de Spaansche vuren,
 Of 't licht der vloot van ver.

En loomer ging het, flaaower, matter,
 Met telkens trager spoed,
 Met woelen, kantlen, slingren, gieren,
 Met korter adem, zwakker spieren,
 En ingekrompen moed.

En halverwege voortgeworsteld,
 Met logger vaart en gang,
 Het holst der plassen ingeslagen,
 Gezweept, verwaaid door vloed en vlagen,
 Daar wordt de togt hun bang.

En dobbrend op de hangende armen,
 Vangt Ewoud hijgend aan:
 „Mijn kracht is weg! het geldt mijn leven!
 Ik kan geen schot aan 't lijf meer geven;
 Ik kan geen slag meer slaan.”

En zwalpend aan zijn matte zijde,
 Neemt Lieven Heere 't woord:
 „Zoo zij ons doodsbed in de baren!
 Mij rilt het krampig om door de aren,
 Maar tot wij zinken, voort!”

„Nogtans,” zegt Ewoud, „in dien toren,
 Daar brandt het lamplicht nog;
 Daar huist een bende Spaansche wachten:
 Indien wij 't lijf tot zoo ver bragten,
 Wij hielden 't leven toch.”

„Bij God niet! neen! dat nooit! dat nimmer!”
 Riep Lieven heftig uit:
 „Geen Spanjaard zal mijn brieven lezen!
 Ik wil geen gast bij Spanjaards wezen!
 Dat is mijn kort besluit.

„Voort, Ewoud! voort, en rep de handen!
 Weer ieder slag is een;
 Of faalt ons kracht tot overzwemmen,
 Laat ons elkaar in de armen klemmen,
 En 't ga naar onder heen!”

En nogmaals ging het, voortgesparteld,
 Met loom en traag geplas,
 Met worstlen, grijpen, reiken, rekken,
 Tot zich geen lid meer uit kon strekken,
 En de adem t'einde was.

„Mijn arme vrouw! mijn arme kinders!”
 Kreet Ewoud uit, in angst:
 „Mij staat een harden dood te sterven,
 U, in ellende rond te zwerven,
 Wien is zijn lot het bangst?” —

„Ga heen dan, ga, en red het leven,
 En hang aan kind en wijf!
 Nog brengt ge 't wel tot gindschen toren;
 De bange reis is toch verloren;
 Ga, Ewoud! ga — ik blijf!

„Ga heen, en moog de Spanjaard raden
 Hoe veeg het binnen sta;
 Gij draagt de helft maar van de brieven:
 Wil hij ook de andre helft van Lieven,
 Hij zwemm' en zink' hem na!”

En Ewoud ging, en tobde henen
 Waar 's vijands lamplicht blonk;
 En Lieven sloot aan wederzijën
 Zijn hangende armen langs de dijen,
 Gedacht zijn ziel, en zonk.

Aan de maan.

Goedig lonkt gij, gul en teeder,
 Gij vriendin van de aard!
 En lacht minzaam op hem neder,
 Die naar boven staart.

Schoon u starren 't lijf omkleeden,
 Schoon omringd van glans,
 Ziet gij vriendlijk naar beneden
 Van d'azuren trans.

Welkom, lieve nachtvorstinne,
 Even goed als schoon,
 Die alleen uit menschenminne
 Weer u zet ten troon!

't Zonlicht dook met al zijn luister;
 't Uur van schrik verscheen:
 Gij komt op: daar dunt het duister,
 En de schrik vlugt heen.

Schittrend straalt ons uit den hoogen
 't Prachtig zonlicht aan,
 Maar zijn glans verblindt hem de oogen,
 Die hen op durft slaan:

U, in steê ten troon gevaren,
 Nu die glans vervloog,
 U mag elk in 't aanzigt staren,
 Met een open oog.

Hel en heerlijk pronkt de morgen,
 Blinkt aan kim en kust;
 Maar zijn luister wekt tot zorgen:
 Gij lokt uit tot rust.

Welkom, goede, welkom, schoone,
 Lieve nachtvorstin,
 Die zoo vriendlijk stijgt ten troone,
 Slechts uit menschenmin!

In verrukking opgetogen,
 Zien wij 't zonlicht aan:
 Gij ontlokt der starende oogen —
 Gij 't gevoel een traan.

Dat is schooner dan vervoeren
 Door zoo trotsch een pracht;
 Dat is schooner, 't hart te roeren,
 Zoo aandoenlijk zacht.

Om Gods grootheid af te malen
 Aan 't verbaasd gezigt,
 Tintlen, gouden zon! uw stralen,
 Gloeit uw vonklend licht:

Maar ons schetsen en ontdekken
 Wat Gods goedheid zij,
 Van zijn liefde 't beeld verstrekken,
 Zilvren maan! moogt gij.

Mijne dichtkunst.

Wie schittrend met geleerdheid praal',
 Voor jaren vlijts gekocht,
 Met wetenschap en schat van taal,
 In elke lucht gezocht;

Wie 't hart naar wilkeur drenk' en voed',
 En elken oorsprong peil',
 Voor mij had nooit de rijkste vloed
 Een enklen droppel veil.

Voor mij klonk nooit Homerus lied
 Noch Saffoos droeve luit,
 Noch Flaccus bruisend lierdicht niet,
 Noch Maroos herdersfluit.

Geen fakkel hield het licht mij voor,
 Dat glans aan andren spreidt;
 Minerva wees mij nooit het spoor,
 Dat naar den Pindus leidt.

Maar daarom zwelt mij 't hart omhoog,
 Hoe laag mijn vlugt ook zij,
 Dat alles wat ik wezen moog
 Alleen behoort aan mij:

Dat ik geen les, geen voorschrift ken,
 Dan eigen geest en vuur;
 Dat alles wat ik werd en ben
 Gedankt is aan natuur:

Dat tooi en toon en trant en zwier
 Uit eigen brein ontstaat;
 Dat elke greep op luit en lier
 Mijn eigen noten slaat:

Dat Grieksche vlugt noch Roomsche vond
 De plooi gaf aan mijn geest;
 Dat, schoon Romein noch Griek bestond,
 Ik dichter waar' geweest!

Dan juicht, van dat besef verrukt,
 Mijn soms zoo vurig bloed,
 Dat ik mijn lauwrên, zelf geplukt,
 Geen' vreemden danken moet:

Dat Neerland, op den luister prat,
 Die weer haar dichters hult,
 Ook mij een eerkrans waardig schat
 En in hun rijen duldt:

Dat, als hierna de schelle faam
 Nog eens mijn zangen roemt,
 Mijn dichtkunst, naar mijn eigen naam,
 Bij 't nakroost wordt genoemd.

De verovering van Damiate.

Weer riep Honorius, ten Roomschen stoel gestegen,
 De Christenvolken op met kruisbanier en degen.
 De stam van Saladijn, de magtige soudaan,
 Die 't heilig kruis verdreef voor Meccaas halve maan,
 En Palestina weer in 't juk wrong der barbaren,
 Heerschte in Jeruzalem, tot hoon der Christenscharen.
 „Op!” klonk des pausen roep door land en steden
 voort:

„Van berg en dalen op! van elke kust aan boord!
 Naar Salems muren heen, gij koningen en knechten!
 De hemel is hun loon, die voor den hemel vechten.
 Wien 't zondig harte wroegt, met wigt van schuld
 bezwaard,

Ik kondig afaat aan voor wie ten kruistogt vaart.”
 Daar bruiste de ijver op in steden en in staten
 De troon werd afgestaan; paleis en hut verlaten.
 Vazal en leenheer, knaap en ridder, groot en kleen
 Zag 't aardsch belang voorbij en 't eeuwig loon alleen,
 En reet de harten los uit de alernauwste banden.
 De grijze moeder sloeg vergeefs de dorre handen
 Haar laatsten zoon om hals en kniën. De zwangre
 vrouw

Kroop kermend, maar om niet, in radelloozen rouw,
 Den vromen pelgrim na, wiens bloed haar leefde in
 de aders.

Het kroost viel vruchtloos aan de voeten van de vaders:
 Vergeefs! natuur zweeg stil: zij had geen stem zoo sterk,
 Waarvoor de roepstem zweeg van 't opperhoofd der
 kerk:

Haar regt moest buigen voor geheiligder belangen.
 Het zwaard werd aangegord, de kruisrok omgehangen,

Het laatst vaarwel gewuifd, en 't ongeloofig Oost
Met ' hemels wraak bedreigd, ten prijs van vrouw
en kroost.

Ook Willem, Hollands graaf, wil nogmaals meê ten
strijde;

Hij, die als knaap alreeds, aan vader Floris zijde,
Met heel Europaas bloem, op keizer Fredriks togt,
Den Hellespont bevoer en Syrië bezocht:
Hij, die zijns vaders lijk in Antiochië's wallen
Ter rust lei; 't heldenzwaard, der veege vuist ont-
vallen,

Als wettig erfdeel greep en verwe in Meccaas bloed,
En keerde, als jongling reeds met lauwren op den hoed:
Ook hij wil mede, nogmaals meê! na dertig jaren,
Weer lauwren, 't kruis ter eer, zich strenglen door
de hairen;

Weer dagen met Euroop, den Saraceen ter straf,
En 't vadergraf herzien, op weg naar Christus graf.
Hij trekt het zwaard, aan 't hoofd der zijnen; geeft
zijn landen

In Gods bescherming op; omhelst zijn dierste panden,
En zegt genot en rust en Haarlems graaflijk hof
En hoofsche pracht vaarwel, opdat de kostbre lof,
De naam van kruishield, waar hij 't hoofd eens leg
te slapen,

Zijn grafsteen sieren moog; opdat ook Hollands wapen,
De leeuw in 't gulden schild, op Sions heuvel prijkt,
En Hollands vroomheid blink' door heel het Christenrijk.

De Maas ontvangt de vloot met hoogmoed in haar baren,
Die onwaardeerbre vloot, met Willems legerscharen,
Met Hollands graaf bevracht; en reikt van Vlaardings
reê

Dien schat haar armen uit in de armen van de zee.
De dappren snellen heen; zij blikken onverschoten
De holle golven aan, die op de koggen stooten
En spatten binnen boord. Geen week gevoel van smart,
Uit zucht tot huis en haard, bekruipt hun 't heldenhart
Noch trekt hun blik terug naar de afgedeinsde zoomen:
Slechts voorwaarts ziet hun oog, waarin geen tranen
komen;

Slechts voorwaarts, ver vooruit, naar Thabor en Jordaan,
Daar Allahs tempel staat, waar Christus treden staan,
En 't heilig kruis in 't stof vertrappt ligt en bespogen:
Daar trekt het hart hen heen, wat nooden dreigen
mogen;

Daar blinkt de kroon hun toe — aan welke kust gezocht?
Met welken prijs betaald — te duur toch nooit gekocht:
De kroon des hemels. Draagt hen veilig, holle vlooden!
Stuwt onvertraagd hen voort, waarheen hun wenschen
spoeden,

Gebeden winden! Waakt, Judeaas roovers! waakt!
De kruisvaan en het zwaard en Hollands graaf genaakt.

Verwonderd ziet de Teems die breede rij van schepen.
Zich ankren op zijn reê en slingren aan de reepen;
Die vlaggen, bont gekleurd, bemaald met Hollands
leeuw

En stedewapens en blazoenen; die den Zeeuw,
Den Stichter en den Fries, aan 't Britsche strand be-
scheiden,

Met drift zijn voorgesmeld, en op hun hoefslag beiden.
Reeds naadren zij van ver, de wakkren, wien het bloed
Van de eigen geestdrift jaagt, en 't even vroom gemoed
Voor de eer der kerke gloeit en 't welzijn hunner zielen.
Zij meerdren Hollands vloot tot driemaal honderd
kielen,

En zweren Floris zoon, als leidsman hunner waard,
Den dieren eed van trouw, de hand op kruis en zwaard.
't Gerucht bazuïnt het van de stranden, door de velden,
Tot in de steden rond, dat wassend tal van helden,
Die wemelende vloot, haar herkomst en haar wit,
En blaast het eigenst vuur in de aadren van den Brit:
Het voorbeeld schokt hem uit den sluimer. Mannen,
knapen,

Bevolken kust en kaai en zwieren kruis en wapen,
En werpen, drom aan drom, met juilend krijgsmisbaar,
Zich op hun bodems neer, om aandeel in 't gevaar.
De magt verlengt zich en verbreedt zich. Tuig en doeken
Verwarren 't scheemrend oog, dat einde er aan wil
zoeken:

't Is onafzienbaar. Graauw geschaduwd is het strand
En klip en krijtberg van de zeilen en het want.
De dekken krielen van de koppen. Reê en stroomen
Zijn overzaaid met volk. De togt wordt aangenomen;
De vloot ontwikkelt en verdeelt zich; kiest haar spoor,
En Willem, Hollands graaf, zeilt als haar leidsman voor.
Een opgestoken kou, die aanwoei naar hun bede,
Voert hen de zeestraat uit; de kloef, die Frankrijks
reede

Van Engels klippen scheidt; en drijft door breeder
kom,

Door Spanjes zee hen voort, Europaas Westhoek om,
Tot bij Gibraltars rots. Doch, eer zij opwaarts varen

Naar 't Middellandsche zout, door Hercules pilaren,
En Ptolemaïs zich gaan delven uit den vloed,
Beproeft de hemel eerst hun godsvrucht en hun moed.
De wind schiet om; de orkaan breekt los; de golven
jagen,

En spelen met de vloot, nu hier, dan daar geslagen,
Geteisterd, lekgescheurd, teruggezweept door 't meir,
En werpen ze in den Taag langs rif en rotsen neer.
Daar wacht een proef hen af, waarop zij niet bezwijken:
Der Portugezen vorst, bekommerd in zijn rijken,
Door 't Marokkaansch geboeft' met roof en moord ont-
rust,

Verneemt met vreugd de vloot der Christnen op zijn kust.
Hij noodt den graaf aan 't hof, met vorstlijke eerbe-
tooning:

„Wees welkom in mijn rijk, o kruisheld!” zegt de koning:
„De wil van hooger magt, die wind en zee gebiedt,
Geleidde u zonder doel naar Lisbons heuveln niet.
Wat reikt ge 't zwaard zoo ver en voert zoo wijd uw
vanen,

Tot straf des Aziaans, tot schrik der Afrikanen,
Het ongelof ten val en 't heilig kruis ter wraak?
Hier, in Europa, voor uw voeten, ligt die taak.
Nog is mijn rijk een prooi van d'overmoed der Mooren;
Zij nestlen op mijn grond, beladden slot en toren,
Bespringen vlek en stad, en voeren schaar aan schaar
Van Christenslaven meê en kerkroof van 't altaar.
Graaf! reis niet verder. Red uw broedren! hoor hen
smeeken!

Hier heeft u God geleid om kerk en kruis te wreken:
Hier lijdt de Christen last; hier huist de Saraceen.”
Die taal vliegt als een vlam door Willems aadren heen.
„Komt!” roept hij, „makkers, komt! terwijl de schâ
der schepen

Hersteld zij aan de reê, het slagzwaard opgegrepen,
Den Moor gezocht, gestraft, vernietigd of verjaagd,
En 't Oosten hier voerspeld, dat Sions redding daagt!
Ten strijd! de vaan ontrold! de vuist beproefd, gij
dappren!”

Zij rukken 't wapen uit en doen de vanen wappren;
Berennen berg en dal, doorkruisen veld en vest,
En stooten 't moordrot op uit ieder legernest.

Zij dwingen 't om te staan en, knechten tegen knechten,
In 't veld, en onverschanst, als 't mannen past te
vechten,

En storten op den drom met blank rapier en schild.
De benden warlen door elkaar; de krijgsschreeuw gilt;
De lansen flikkren tusschen 't vonklen van de zwaarden;
De ruiters schokken uit den zaâl; de hoef der paarden

Vermaalt den voetknecht; bloed en brein bespat het
gruis...

Maar slechts een oogwenk draalt de zege van het kruis:
Het dringt vooruit! het triomfeert! de Mooren ploffen
Met maan en standaard neer, door staal en schrik ge-
troffen,

Geveld, omsingeld, overweldigd en vertrap.

De kluister is zijn deel, wie nog den dood ontsnapt.
Slechts luttlen, nog ter sluik langs berg en klip ont-
vloten,

Bereiken Tangers kust, in spijt van duizend nooden;
Verkonden wijd en zijd hun neerlaag en hun straf,
En schrikken nieuw geboeft' van nieuwe plondring af.
De kruisheld brengt den vorst zijn krijgsbuit; geeft
hem steden

En schans en sloten weer, gevaagd en vrijgestreden;
Ontwijkt den lofkreet, die hem toejuicht op zijn pad,
En brengt zijn dank aan God, dien hij in 't strijden bad.
De vloot is reê, de vloed is kalm, de wimpels wijzen
Weer zeewaarts heen; het leger scheidt zich; de ankers
rijzen;

Het klappend zeil zwelt op; het afscheid klinkt van
boord,

En verder gaat de togt van Hollands kruisheld voort.

Nu deinst Europa uit hunne oogen. Dom en toren
Verdwijnt in d'afstand; rots en bergtop raakt verloren;
De lucht zinkt rondom op de golven even laag;
Maar voor hun ijver spoedt de voortgang nog te traag.
Zij hunkren naar het uur, waarop zich uit de stroomen
Een stip van 't Oosten zal verheffen; in hun droomen
Verschijnt het hun des nachts, maar 's ochtends ziet
hun oog,

Door de omgekrulde hand, dat hen de droom bedroog.—
Toch vliegt de trage tijd op al te rappe schachten
Somtjids des avonds heen, zoodat de kooijen wachten
Tot dat geen lamp meer brandt: 't is als er een zijn togt
Van vroeger dag verhaalt, en waar hij voer en vocht
En voortdrong met het kruis door de ingebrooken muren,
En Turk en Moor versloeg. Dan denken ze aan geen
uren,

Maar zitten luistrend stil, geketend aan zijn stem,
En vangen woord voor woord; of dringen nevens hem
Zich in verbeelding door, langs de omgeworpen wallen,
De Saracenen na, die voor hun slagen vallen. —
Ginds, op een andren boom, bemaalt er een den wand
Met houtskool of met krijt, en schetst hun 't heilig
land;

d'Olijfberg en de beek, die aan zijn voet ontsproten,
Gethsemané bespoelt, waar 's Heilands tranen vloten;
Den Bethlehemschen weg, langs menig grot en rots;
Het akkererf des bloeds; het graf der moeder Gods;
De bronnen in het dal, de heuveln en de vlekken.
Hij haalt hun Salem voor met vlugge teekentrekken,
En beeldt Calvarië af, en wijst in 't rotsgewelf,
Waarop de kruiskerk rust, hun 't graf van Christus-zelf.

Met eerbied volgt hun oog de krijstift na. Zij dwalen,
Naar 't slingren van zijn hand, langs heuveln en dalen,
Door boog en tempelwulft in heilig huivren voort. —
Daar, bij graaf Willem scheidt, voert weer een ander
't woord:

Hem is 't geheugen trouw, het oordeel kloek; ervaren
In kennis is zijn geest; hij weet van vroeger jaren,
En loopt, van onder op, de pelgrimstogten door.
Met Peter vangt hij aan, die, al de helden voor,
De monnikskap versmeet om 't krijgskuras te dragen.
En heel Euroop door paus Urbaan te veld deed dagen.
Hij maakt de geestdrift af, die jong en oud bewoog;
De ontvolking van het West, dat naar het Oosten toog;
Het vlammen naar den roem, om van Medinaas wetten
Jeruzalem te ontslaan en 't heilig graf te ontzetten.
Hij spreekt van elk bedrijf, van elk beleg in 't breed';
Verhaalt van Godefrooi, van Raimond en Tancreed,
Van Antiochië en Nicea, op wier wallen
Het eerst de kruisvaan stak, spijt Meccaas duizend-

tallen,
Met Soliman aan 't hoofd. Hij noemt de legers op,
Voor Davids stad geschaard; en wie den heuveltop,
En wie het dal besloeg; beschrijft van wederzijden
De wondren van den moed, het stormen en het strijden,
Het treffen van den pijl, het moorden van de kling,
Tot Salems muur bezweek en Godefrooi ontving.
Nu toont hij 't wentlen van de krijgskans: schetst de
ellenden,

Die keizer Koenraad leed; het smelten van zijn benden;
De ramp van Amauri, van vierden Boudewijn,
En zwaarder slag op slag; tot sultan Saladijn,
Die schrik der Christnen, als een rukvlaag aange-

schoten,
Hen vlugtend zamenhoopte in bergengte en in sloten;
Hen navloog, overviel, bemagtigde en versloeg,
En weer van Christus graf en Salems bodem joeg.
Hij schetst de wanhoop om die neerlaag, en 't ont-

branden
Van 't feller vuur der wraak door al de Christenlanden;
Den roep der pausen; d'eed der vorsten; vloot aan vloot

Naar Azië gesmeld, en Barbarossaas dood.

Zoo telt hij weer hen op, die weer ten voorschijn traden;
Haalt Franschen Philippus aan en Britschen Richards
daden;

Meldt Ot van Gelder, noemt graaf Floris — en gaat voort
Tot op het huidig uur, bij Floris zoon aan boord.
Hij wijst hun de eerkroon aan, die zoo veel volken
zochten;

Den val van Meccaas rijk, het doel van zoo veel togten;
Het weer ontzetten van de Godsstad, voor hun zwaard,
Na zoo veel strijdens, zoo veel bloeds, welligt bewaard.
Dan juilt het volk van moed, bij 't hooren van zijn rede;
Dan vlamt hun 't hart in 't lijf en 't slagzwaard in de
schede;

En de opgewekte gloed, met nieuwe kracht ontwaakt,
Hijgt weer naar 't Oosten heen, dat hun te langzaam
naakt.

Graaf Willem, midderwijl, verzonken in gedachten,
Rekt zich de dagen uit tot in het hart der nachten,
En, mijmrend op de peul, vindt nog hem de ochtend
weer.

Ook hij, hij peinst ze na, de togten van weleer,
Of averegts bekroond, of roekloos ondernomen,
En zoekt een wissel weg om tot zijn doel te komen. —
't Was alles rondom stil: alleen 't geklots der zee
En 't suizen van den wind bereikt zijn legersteê
En voedt zijn mijmring aan. Met half beschoten oogen,
En in zichzelf verdiept, en aan zichzelf ontgogen
In geestvervoering; hoort hij eensklaps voor zijn spond'
Een zacht geritsel, dat hem opwekt. Hij ziet rond,
Hij staart en staroogt. Wit als zilver, en omgeven
Van stralen tintlend licht, die door de sloopshut
dreven,

Staat, blinkt een ridder voor zijn rustbed in 't kuras,
En wijst naar 't Zuiden heen. De graaf herkent hem:
't was

Sint Joris! nogmaals hij, die, naar 't gerucht verhaalde,
In d'eigen vorm en dos voor Salems muren daalde,
En op d'Olijfberg stond, en heenwees naar de stad,
Tot zich de storm hernieuwd en haar verweldigd had.
Zoo daalt hij nogmaals af, en heft d'ontblooten degen,
Als toenmaals, in de vuist en strekt hem 't Zuiden
tegen,

En drijft weer statig heen, omzwachteld in zijn gloor.—
De kruisheld blikte hem na, en ziet zijn meening door:
Niet regtstreeks Azië in, maar door Egypte henen,
Moet hij naar Syrië op, ten val der Saracenen.

Wat heeft beleid en moed in kamp op kamp gewrocht;
 't Bezit van Salem zelf, met zoo veel bloeds gekocht;
 Van zoo veel sterkten, zoo veel vlekken, zoo veel
 steden, —

Zoo lang Medina, nooit de hartaar afgesneden,
 Weer nieuwe plagen, nieuwe legers, schrik en dood
 Op Palestinaas grond van uit Egypte goot?
 Eerst zij de bron gestopt, waaruit die jammren drongen;
 Egypte-zelf verheerd en Meccaas vuist ontworpen;
 En van den Nijlstrom af, tot daar Judea daagt,
 Europe 't pad geslecht en d'ontrek schoon gevaard!
 Dat opzet staat bepaald en 't roemrijkst uitzigt open.
 Niet weer naar Acraas wal en andren nagekropen,
 Maar langs een nieuwe baan op nieuwe lauwrn uit!
 Dien toeleg stemt zijn raad in 'teven kloek besluit.
 „Ja!” rolt de krijgsschreeuw voort van togt- tot togt-
 genooten:

„Op Damiate los! Egypte 't eerst ontsloten!
 Het broeïnest uitgerooid van zoo veel krijg en moord,
 En naar Arabië langs Kairoos bodem voort!” —
 „Land!” gilt ten zelfden stond het bootsvolk uit de
 toppen;

„Land!” dreunt het langs het dek, op eenmaal zwart
 van koppen;

„Land!” klinkt en herklinkt van de stevens heen en
 weer,

En Cyprus oever graauwt in 't Oosten uit het meir.
 Nu houdt men Zuidwaarts aan en nader naar de zoomen,
 En zoekt den Nijlmond op, waaruit de golven stroomen
 Van 't Maangebergte neer in 't Middellandsche zout,
 En Damiates vest bespoelen; zwaar gebouwd,
 Bemanteld en bemurd met dubbele wal en wanden,
 Als voorburg van Egypte en sleutel van haar landen.
 Reeds schemert ginds een top van kerktin en moskee,
 En 't weer herhaald gejuich rolt luider langs de zee.
 De vloot snelt derwaarts; al de zeilen staan gezwollen;
 De wind blaast landwaarts heen, waarheen de golven
 rollen;

't Gaat vliegens voort; de kust komt nader; dak en plat
 En burgt en bouw verschijnt en de omtrek van de stad,
 Met al haar tempels en haar torens en haar wallen.
 De schepen scharen zich langs d'oever; de ankers vallen;
 De benden schitteren in hun rusting; 't heilig vaan
 Verheft zich uit den drom... 't vermaard beleg vangt
 aan.

Bedrogen stuit de blik, langs waar hij door wil boren,
 Op wal en weerstand af. Een ijzersterke toren,

Die op een rotsklomp rust in 't midden van den Nijl,
 Verschanst en dekt de stad. De steenworp en de pijl
 Verzeekren hun den dood, die 't ankren zich vermeten
 Aan d'afgebrokten voet. Een zwaargesmede keten,
 Geklonken in de rots, reikt over 't water heen
 En sluit de haven af, en stad en slot aan een.
 Geen vleugelvlugge boot, voor wind en tij gestoven,
 Glijpt door dien slagboom voort, van onder noch van
 boven;

Geen sluw beraamde vond, begunstigd door den nacht,
 Wrikt kram of schakel los door list of reuzenkracht.
 Regts houdt de Turk de wacht op bolwerk en in
 schansen;

Links nestelt hij in 't slot, bezet rondeel en transen,
 En gluipt rondom, en smijt den kei-klomp en het
 puin

Uit top en kijkgat neer, wie naadren op de kruin.
 Hier houdt Graaf Willem stand, en wil dat slot ver-
 winnen,

Dat onbeklimbaar slot, en wil dien stadswal binnen,
 Dien ongenaakbren wal, waar langs de Nijlstrom stort,
 Die digtgesloten stroom, die niet ontgrendeld wordt,
 Dat ziet de Saraceen en juilt met schimpend smalen
 Den waan der Christnen uit, dien zij hem duur betalen:
 Dat zweert hij! schouwt zijn magt, zijn lijftogt, en
 ontvangt

Van binnen 's lands ter ij wat toevoer hij verlangt.
 Zijn mannen weemlen op de wallen; slot en stranden
 Zijn propens vol; het wapen blinkt; de toortsen
 branden;

De reë weergalmt den schreeuw van Otman en van Moor,
 En 't lastrend Allah krijscht de Christnen in het oor.

Maar de aanblik van den dood, langs welken kant zij
 staren,

Ontvlamt te meer hun moed; die hunkert naar gevaren,
 En meest den roem waardeert, die kostbaar is en duur.
 Noch de afgesmeten steen, die neerploft van den muur,
 Noch de aangegonsde pijl, gemikt van wal en daken,
 Drijft een der schepen weg van waar hun ankers haken.
 Reeds worden kei en klomp, die storten binnen boord,
 Naar boven weer gekeatst van 't snorrend slingerkoord,
 Of met de wiplank weer den slottrans opgesmeten.

De flitsen kruisen reeds elkander; luider kreten
 Verwarren in de lucht en druischen door elkaar,
 En 't voorspel van den kamp, die aanvang neemt, is daar.
 Ginds stuiptrekt reeds een Turk, een schicht in 't hart
 gedreven,

En reutelt met een vloek zijn afscheid uit aan 't leven;
Hier valt een Christen reeds, van 't moordend puin
verplet,

En geeft zijn ziel aan God in 't staamlen van 't gebed.
Het eerst gezigt van 't bloed ontvlamt de woede feller:
Het schreeuwt om wraak: de strijd verheft zich; digter,
sneller

Giert keizelsteen en pijl uit slinger en uit boog
Van boven naar omlaag, van onder naar omhoog.
't Gekrijt gaat op uit slot en schepen. Vloot en toren
Telt schutters, vast van vuist. De tromslag en de horen
Verdooft het bang gekerm en hitst al meer ten strijd;
Maar 't voordeel is den Turk, die neerwaats schiet en
smijt:

Zijn moordtuig faalt niet in der Christnen digte drommen.
Dat blaast zijn stouthed op, en, roekloos afgeklommen,
Geeft hij dat voordeel prijs, en valt in blinden moed
De slotpoort uit, de Christnen aan met al zijn stoet,
En wil de vloot op; haar vermeestren of vernielen.
Daar breekt op eens een wolk van pijlen uit de kielen
En hagelt schriklijk op zijn benden. Lans en speer
Velt op den rotsklomp al wat naadren durft ter neer
En rijgt ze 't ligchaam door. Langs masten en langs
sprietten

Staan nu de Christnen in de hoogte; werpen, schieten
Van boven, op hun beurt, den vijand op den kop,
En vlijmen hem de huid met schroot en scherven op.
Hij stuift terug, hij vlugt naar binnen, bleek bestorven
Van schrik en rood van bloed; gehavend en gekorven;
En laat zijn lijken en hun rusting, laf en vuig,
Den overwinnaar prijs, met schut- en slingertuig.
Hij nestelt zich in 't slot, ziet grijnzend naar de stroomen.
Maar waagt geen uitval meer, zoo zuur hem eens be-
komen.

Nog laaijer zet zijn vlugt der Christnen moed in vuur:
Zij zien elkander aan, en naar den torenmuur,
En naar de keten voor den Nijlmond. Allerwegen
Vaart de eigen kreet omhoog: „Ten torentrans gestegen!
Ter haven in! ten aanval op! ten storm! ten strijd!”
Graaf Willem stemt hun doel en keurt het stormenstijd,
En blaast een geestdrift aan, te brandend om te dooven.
Men sjort de ladders uit het scheepsruim op naar
boven,

En sleept ze naar de rots en zet ze tegen 't slot,
Gekoppeld aan elkaar. Er valt geen steen, geen schot;
Er daagt geen wacht. 't Is of de vesting is verlaten,
De Turk van schrik gevlugt. Hij loerde door de gaten

En wacht het waagstuk af. De dappren snellen aan,
Bevoorregt bij het lot met de eer van voor te gaan,
En stijgen op de sport, den stormhoed om de slapen,
Het pantser aan het lijf, op zijde boog en wapen,
En op den rug, gelijk de schildpad, elk zijn schild.
Zoo gaat het opwaarts aan, den eenen voet getild,
Den andren voet gezet, met afgemeten stappen,
Langs al de ladders voort, op al de laddertrappen.
Reeds vat de hoogste hand de rollaag van den trans...
Daar stuift de vijand op, met mokerkolf en lans,
Met haak en angelvork, en duwt met alle krachten
De ladders van den muur, die wagglen met hun vrachten
En kantlen overzij' en ploffen op den grond,
Met al het volk door een, vermorzeld of verwond,
En staaplende op elkaar met stukgebroken leden.
Daar druipet de zwavel, blaauw en brandend, naar
beneden,

De kokende ongel en de pekreep: zengt en schroeit,
De kolders doorgelekt, de helmen ingevloeid,
En drijft het ligchaam langs, dat krimpt en wringt
van smarte.

't Geschrei verscheurt het oor en snijdt den graaf
door 't harte.

Wie nog den moord ontwoelt en voortkruipet uit den dood,
Haalt niet dan zwaar gekneusd of zwart gezegd de vloot;
Bestert het van de pijn, na luttel bange stonden,
Of kwijnt zijn leven lang aan 't nawee van zijn wonden.

Hun valt niet meer geluk, niet meerder roem ten deel,
Die naar de haven heen (met hamer en houweel
De booten ingestort) om doortogt durven steken,
En van den mond des Nijls de kluister los gaan
breken.

Zij reppen roeiend voort en 't hijgend lijf in 't zweet,
Tot hen de keten stuit, die van geen buigen weet.
Zij mookren op haar neer en houwen met de bijlen
En wrikken met den pook en krassen met de vijlen,
En bonzen 't ligchaam krank op 't hardgesmeed metaal:
Maar alles krult en schaart, het ijzer en het staal.
Hun armen zijgen neer, verlamd en matgestooten.
Daar valt een bui van puin en rotssteen in de booten,
En kwetst en morselt, plompt de schuiten door den
last

Tot zinkens in den stroom, die langs de boorden plast,
En binnensbodem gulpt. Nog grijpen zij de bogen
En schieten naar de vest, al roeiend wat zij mogen
't Bereik der schansen uit en naar de schepen weer,
Maar loom en langzaam gaan de riemen op en neer.

Een pijlzwerm haalt hen in, vergiftigd aan de spitsen;
De spotkreet schreeuwt hen na, nog scherper dan de
flitsen;

En halvertal gedund, geteisterd en verguisd,
Beklaunten zij de vloot, waar wee en wanhoop huist.

Graaf Willem smoort zijn rouw. Hoe diep in 't hart
gegrepen,

Zijn oog ontveinst zijn hart. Hij stijgt op al de schepen,
En brengt er hulp en troost; beteugelt er den schrik
En vonkt den moed weer op door 't vonklen van zijn
blik.

Intusschen geeft hij last om de ankers weer te ligten;
Te deinzen met de vloot tot buiten 's vijands schichten,
En raad te plegen, vrij en veilig aan zijn boord.

De stevens wenden om, de kielen snellen voort,
En leegren kringswijs zich in d'afstand langs de baren,
Om Willems bodem heen, waarheen de vroedsten
varen

En zetlen in zijn raad. De vijand ziet hun vlugt,
Engeeft in luid geschreeuw zijn woeste blijdschap lucht,
En vaagt zich d'angst van 't hart, als waar de nood
verdwenen.

Houdt, houdt dien juichtoon in, verwaten Saracenen!
Die vlugt bestemt uw val; die blijdschap staat u dier!
Reeds wordt de raad gewikt van wakkren Olivier;
De stoute vond getoetst, in 't schrandere brein ont-
sproten;

Berekend en beraamd, en tot de proef besloten.
Reeds ijlt de raadsman heen en roeit de schepen rond
En kiest een viertal uit, hem noodig voor zijn vond,
De zwaarsten van de vloot, de stevigsten van allen,
En voert hen uit de rij. De steile masten vallen,
Van uit de kiel gekapt; en alle tuig en want
Wordt van het dek geruimd, onttakeld tot den rand
En evenhoog gevloerd. Nu klampt men in de breedten
De boorden aan elkaar met beugel en met keten,
En krijgt een vierkant vlak van 't hecht verbonden
vlot.

Daar zal een toren staan, de weerga van uw slot,
Verschanste Saraceen! een toren op de stroomen,
Die meêzeilt in de vloot, en met haar weer zal komen!
Reeds wordt uit schip aan schip, met alle man en
magt,

Het misbaar hout geligt en naar het vlot gebragt,
De palen, die men heeft, de planken en de platen.
De hamer blinkt reeds in de vuisten der soldaten,
En klinkt den omtrek rond, en timmert aan 't gevaart,

En slingert heen en weer, in stede van het zwaard.
Geen oogenblik vliegt heen, dat de arbeid staat te
wachten:

De moede ruimt zijn plaats aan telkens versche krachten;
Elke ochtend vindt hen op bij d'eersten straal aan 't
zwerk;

De middernacht vindt bij de pektoorts hen aan 't werk.
De vordring vuurt hen aan; al digter gaan de slagen;
Verspijkerd is het hout, zoo snel als aangedragen;
Het voetstuk is voltooid; de ribben staan geschoord;
't Geraamte wordt bekleed; al verder gaat het voort,
Al hooger ieder uur met altijd rapper handen.
De zolders zijn verdeeld; de gaten in de wanden;
De borstweer om de kap en langs den omloop heen,
En stevig staat de romp van 't hout kasteel in een.

Nog bragt men onverwijld van uit de rij der schepen
Een ander viertal voor, om 't in den kring te slepen;
Een viertal, vlug getuigd, van steven spits gebouwd,
En tot een kans bestemd, niet minder kloek en stout.
Dat viertal zal zijn deugd op d'ijzren slagboom proeven;
Gewapend met de zaag, die 't aan den boeg zal
schroeven,

Met ieder zeil in top en voor den wind door zee,
Wil 't op de keten los en kerven haar in twee.
Ginds, op de voorplecht, staat de smidse reeds te
rooken;

De blaasbalg togt in 't vuur; de steenkool wordt
ontstoken;

Rapier en harnas, op de Turken, in 't gevecht,
Gespleten of geschaard, de sindels ingelegd.
Reeds wordt het ijzer rood en knedensweek in d'oven
Het aanbeeld wacht het op; de mokers gaan naar boven,
En wisse slag op slag, met blooten arm gedrild,
Valt, bonst in maatklank neer op gloeiend zwaard en
schild.

Hetscheepsdek raakt bezaaid met de afgespatte vonken.
Zoo worden strook aan strook met taai geduld geklonken,
En, telkens weer gegloeid en telkens weer gesmeed,
Tot bladen uitgeklopt, naar wilkeur lang en breed.
Nu draait de schroefklaauw los en klemt zich om de
reepen;

Nu heeft de moker rust; de vjlen zijn gegrepen,
En krassen in het staal met schrijnend wangeluid,
Dat elke zenuw trilt, de scherpe tanden uit.
Reeds kort hun arbeid op met zweeten en met zwoegen.
Reeds drilt de hamer met den klinkbout langs de
boegen

Het zware zaagblad vast, en bogtig loopt het op
Van uit het kielhout heen tot naar den steventop,
De blanke tanden bloot, die blikkren naar de keten.
„Voort!” heft de krijgsschreeuw aan: „de neerlaag zij
vergeten!

De schande zij gewischt! of zegepraal of dood!”
En 't viertal wijst den weg weer Nijlwaarts aan de vloot.

Intusschen was de bouw van 't scheepskasteel voltogen;
Het binnenwerk gereed; de schichten en de bogen,
De spaanders en de hars en slingertuig en lans
De wapenzolders op, en 't kruisvaan op den trans.
De kap was overdekt met huiden en met vellen,
Voor 't vatten van het vuur. De volle booten snellen
Elkanders vaart vooruit, en de aangeroeide schaar'
Verspreidt zich in 't gebouw. 't Beslissend uur is
daar.

Nu houdt de vloot weer aan op de afgeweken reede,
En zeilt de zagers na, en voert den toren mede,
Aan 't stevig scheepstouw vast, bij 't razen van de
bom,

Het steken der trompet en 't juichen van den drom.
De Turk verneemt het, maar mistrouwt het als een logen,
't Rumoeren in zijn oor, 't gevaarte voor zijn oogen,
En twijfelt of hij waakt en of hij hoort en ziet.
Maar de optogt komt nabij: hij twijfelt langer niet.
Verbijsterd vliegt hij naar zijn posten; grijpt de speren
Weer aan, den boog weer op, om 't roekloos feit te
keeren,

En pijl en javelijn drilt nogmaals op de koord.
De schepen slaan zich neer; de zagers vliegen voort
En op de haven los; en de aangestuwde toren
Drijft statig uit de vloot, die opensplijt, naar voren,
En klampt zich bij het slot, zoo digt hij mag, aan
wal.

Daar staan zij tegen een en onverwrikbaar pal,
De klompen, log en hoog, als rotsen, die aan 't
branden

Van 't opgegaderd vuur in hart en ingewanden,
Geworteld voet aan voet, en barstens vol en zwaar,
De lava, die haar prangt, gaan storten op elkaar.
Zoo stort de moord zich uit en overstelpt de benden
Van beider sloten, uit de transen, kop en lenden
Met puin en schroot, kassij en klinker. Kalk en teer
Vliegt uit de schietspuit aan en achter pijl en speer
De wonden gloeiende in. De kolven en de klooten,
Geworpen naar elkaar, en weer terug geschoten,
Verpletten die ze smeet. Langs beide wanden heen

Ploft Turk en Christen neer. Hier werpt met kracht
er een

De scheepsdreg aan het touw naar de overzijdsche
knechten,

En haalt den eersten uit, dien ze in den kraag blijft
hechten,

Of tusschen 't harnas grijpt. Hij morselt op de rots
Of tuimelt in de zee. Een ander zweept de knods,
Met knobbels lood bezet, aan 't uitgerekte leder
Door 's vijands drommen heen en op de helmen neder.
Geen koopren ketelhoed beveiligt; geen kuras
Van schubbig staal beschermt. De koevoet slaat rondas
En beukelaar uiteen, met de armen, die ze dragen.
Geen wonderen van moed, maar moorden zijn de
slagen.

't Vernuft put weerzijds zich in helscher vonden uit. —
De Christen grijpt in 't eind', als langgenoeg gestuit,
De sprokkelbundels op, met harsgruis overstoven,
En doopt ze in 't vuur, en schiet ze brandende naar
boven,

Naar 's vijands toren, naar den omloop, naar den top,
Naar ieder uitstek heen. Een harder wind stak op
En blies de vlammen voort, die door de tralies breken
En lekken binnenswands. Met haken en met speken
Snelt Moor en Otman toe en stoot de mutsaards neer;
Maar andre vliegen aan, al laajjer en al meer.
Een zwarte rookwolk damp't en dwarrelt naar den
hoogen

En nevelt om het slot; de vonken slaan in de oogen;
De vlam dringt door en vat al verder. Hand aan hand
Versmij't den boog en ijlt tot blussching van den brand,
Die telkens wakkert door den toevoer. Rondom henen
Verspreidt de doodschrik zich in 't hart der Saracenen,
Die deinzen voor den smook en 't spatten van het vuur.
Daar schiet op eens de breede valbrug naar den muur
Des vijands voort, en grijpt zich klemmend in de
gaten

Met klaauw en weerhaak vast; en hopliën en soldaten,
En groot en klein, vassal en ridder, alles smelt
En stuift den krijgsmann na, den wakkren Frieschen
held,

Die allen voorvliegt, en hen toewuift, en tot wapen
Een ijzren vlegel zwiert om de ongedekte slapen,
En op de Turken stort. Van ieder plecht en boord
Dringt alles naar het vlot en langs de ladders voort,
Naar boven op, de brug zich over, en naar binnen,
De stormers op den voet, tot sterven of verwinnen.
't Gaat voort en verder, door de menigte en 't ge-
drang,

Met piek en zwaard, met dag en dolk, door zaal en gang,

De onthutste Turken na, die vlugtend zich verdringen
En rondzien naar behoud, maar spartlen aan de klingen,
Bereikt, gegrepen of vertrappeld met den voet,
En't Christenbloed ter wraak', verstikkende in hun bloed.
Niet een ontkomt het zwaard, noch Muzelman, noch
Mooren.

De zegekreet gaat op en dreunt de stad in de ooren;
De brand gaat uit; het Allah zwijgt; de Christen looft,
En 't Saraceensch kasteel staat met het kruis op 't
hoofd.

Bij de eersten van den drom, die met de wraak in
de oogen

En 't wapen in de vuist, de stormbrug overvlogen,
Bevond Henrico zich, weleer zoo zacht van aard,
Zoo zalig in zijn lot, en al zijn zegen waard.

In 't schoon Algarve vlood zijn stil en needrig leven
Aan Lagos zeestrand heen. Hem was van God gegeven
Al wat hij bad van God. Vergeten en bemind,
Won hij met eerlijk zweet het brood voor vrouw en
kind,

En wist geen blijder lot, geen beter deel te smeeken,
Bij 't boeten van zijn net en 't visschen in de krekken.
Helaas! een bittere slag was voor zijn hoofd gespaard!
't Werd feestdag in zijn huis: zijn Blanca was verjaard;
Haar oudren dankten God, hun kind aan 't hart
gesloten,

Voor 't onvermengd geluk, nu reeds zoo lang genoten,
Voor 't overdier geschenk, nu dertien zomers oud.
Het avonduur ging om in schuldelcozen kout,
In huisselijke vreugd en herderlijke zangen.
Met d'ouderlijken kus op de ongerepte wangen,
Lei Blanca 't hoofd ter neer en sliep al biddend in.
Daar rilt in eens de schrik door 't opgewekt gezin:
„Help! help! de Mooren!” schreeuwt de onnoosle.

Weggegrepen

In 't midden van den nacht; naar de Indiaansche
schepen
Gesleurd, in 't vunzig hol geworpen, krijgt ze en gilt
En zwijmt bewustloos op den bodem. Woest en wild
Werpt zich Henrico, als een tijger aangeschoten,
De roovers achterna. In 't zand terug gestooten,
Sleept hij zich raadloos langs de rotsen, kermt en
schreit

Den hemel aan om wraak voor 't hemeltergend feit.
Vergeefs! het misdrijf slaagt. Met uitgestoken armen
Reikt hij de schepen na, bidt knielend om erbarmen,
En roept den roover weer, die wegwaait van de kust

Met knapen voor zijn dienst en maagden voor zijn
lust. —

Helaas! de moeder kon dat wigt van wee niet dragen:
Henrico dolf haar kuil, na weinig bittere dagen,
Maar had geen traan meer, om te plengen op haar graf.
Hij doolde dag en nacht de rotsen op en af,
Al starende op de zee, met pijnlijk handenwringen,
Of wezenloos van smart, verdiept in mijmeringen,
En zwierf al voort en voort tot digt bij Lisbons muur.
Daar zet een andre schok zijn ziel op nieuw in vuur.
Hij hoort dat Hollands graaf, op Ubes kust geslagen,
Des konings beë verhoort, den omtrek schoon wil
vagen,

En 't Moorsch geboeft' tot stof vermalen, waar 't
zich schuil'.

Hij hoort, hij grijpt het zwaard, en volgt het krijgs-
gejuil,

Dat langs de heuveln druischt, en grijpt met Willems
benden,

Het hart in wraak ontgloeid, de Mooren in de lenden,
Tot dat de laatste vlood of voor hun slagen viel.

Nog koelt de drift niet op in zijn ontvlamde ziel;
Hij schiet den kruisrok aan! hij wil naar 't Oosten henen,
En zeilt met Willem meê. Beeft! vreest hem, Saracenen!
Geen u geduchter held heeft Rome voor haar zaak:
Wat godsvrucht andren drijv', zijn godsvrucht is de
wraak!

Daar steeg de kreet omhoog, die rondklonk langs de
stroomen:

„Niet meer naar Cyprus kust! Een andren weg genomen!
Naar Damiate heen!” En op dien enklen naam
Stort zich Henrico neer en vouwt de handen zaam,
En dankt den Hemel voor 't beschikken. In de kreten
Stijgt ook zijn juichtoon op. Neen! 't is hem niet vergeten,
Wat hem 't gerucht reeds in zijn kindschheid heeft
verhaald:

In 't ontoegankelijk slot, dat aan de vesting paalt
En op den rotsklomp rust, in Damiates toren
Verzaamlen zij hun roof, de godvergeten Mooren;
Daar krimpen knaap en maagd in ketens, eng en zwaar,
Tot dat hun weerstand zwicht... Misschien is Blanca
daar!

Misschien verheft zij daar de handen; schreit naar boven
En klaagt haar vader aan, die lijdzaam haar lietrooven!
Dat denkbeeld jaagt hem voort op heel den verdren
togt,

Bij 't ankren aan den wal, met zoo veel drift gezocht,
Bij 't storten op den Turk, in 't al te roekloos landen,
Bij 't bouwen van 't kasteel, bij 't blakeren en branden

En 't stormen langs de brug in 't overweldigd slot.
 „Komt, mannen!“ roept hij uit: „bewijst uw dank
 aan God

Door menschenliefde 't eerst! Een aantal Christenslaven
 Kwijnt hier in hollen weg, als levende begraven,
 En smacht naar lucht en licht, misschien reeds jaren
 lang.

Verbrijzlen we elke deur, doorkruisen we elken gang...”
 Hij zegt, en grijpt een toorts, en voert een tiental knapen,
 Met de opgegrepen bijl voor 't weggeworpen wapen,
 Naar 't onderaardsch verwulf onstuimig met zich voort.
 Verkracht wordt ieder slot, gespaanderd elke poort;
 Al verder dreunt de vuist, de voetstap van de bende.
 Daar daagt hun 't eensklaps op, het schouwspel der
 ellende!

Daar zien zij maagd en knaap, van jammer bleek en
 krank,

Gebeugeld en geboeid aan kerkerwand en bank:
 Zij slaan de kluisters stuk of wrikken ze uit de steenen,
 En breken de offers los, die aan hun knieën weenen.
 Henricoos wilde blik vliegt al de kerkers door:

„Mijn Blanca!“ gilt hij uit, „mijn Blanca! geef gehoor!
 Heeft mij de hoop misleid? mij 't voorgevoel be-
 drogen? ...

Mijn Blanca!“ roept hij weer, met rondom zoekende
 oogen;

„Mijn Blanca!“ gaat hij voort, en houdt weer lui-
 strend stil.

In 't eind, een flauwe kreet geeft antwoord op zijn gil:
 „Mijn vader!“ roept het kind, en zinkt, van vreugd be-
 zweken,

Weer in haar zwijmel weg, onmagtig meer te spreken,
 Maar de armen uitgestrekt. Henrico siddert; vliegt,
 Nog twijflend of een droom zijn duislend brein bedriegt,
 Met de opgeheven toorts weer hollen door en gangen,
 En zijgt in de armen neer, die teeder hem omvangen.
 Neen, 't was geen droom, 't was geen verbeelding!
 't was zijn kind,

Het eenigst wat hij zoekt, het laatste wat hij mint,
 Het was zijn Blanca, die hij omdraagt door de scharen,
 God lof! nog even rein als bij haar laatst verjaren;
 Hem kostbaar meer dan ooit en onverminderd schoon...
 Zijn dank steeg in 't gejuich het vurigst naar Gods troon.

En de eigen windvlaag, die de vonken rond deed spatten,
 De vlammen stijgen deed, en om den toren vatten,
 En grijpen binnensmuurs, kwam voor de havenkil
 Het viertal wél te stâ, dat door den slagboom wil.

Reeds giert het op hem toe met losgelaten schoten,
 Al bonzend op den vloed, en af- en aangestooten,
 En schurende in het staal reeds hier en daar een voor'.
 De pijlen vlogen aan en wand en zeilen door,
 Maar deerden 't krijgsvolk niet, dat, tusschendeks
 geweken,

De zagen vlijmen laat, de pijlen aan laat breken,
 En rustig d'uitslag toeft, bevolen aan 't geluk.
 Weer stak de windvlaag op met harder ruk aan ruk,
 En smeed de golven voort, die hol en holler joegen,
 En bruisten naar den wal. De keten stuit de boegen,
 Die schokten op haar aan, bij 't persen van de vlaag
 Het rekken van het zeil, het krassen van de zaag,
 En 't stampen van den vloed. De schepen slaan en
 hotsen

En kraken als uit een; de stuurman laat ze botsen
 En kraken wat er wil, en zwiepen mast en spriet,
 Maar houdt den steven voor en draait de roerpen niet,
 Noch bindt een reef in 't zeil, al rillen touw en takels.
 De tanden slijten stomp of breken op de schakels
 En springen wijd en zijd; maar elke nieuwe proef
 Snijdt toch gedurig in den ketting weer een groef,
 En maakt hem wrakker van de kepen en de beten.
 Ginds is een schalm alreeds ten halve doorgesleten,
 En, schoot nog eens een scherper zaagrand in die kerf,
 Misschien... daar stort met kracht het viertal anderwerf
 Op d'ijzren slagboom aan, en onder 't voorwaarts
 dringen,

Het splintren van het hout, het persen en het wringen;
 Klemt zich een zaag in een der kerven nogmaals vast,
 En vlijmt al verder, schuurt al dieper, knaagt en krast,
 En — met een schrikbren schok, waarvan de stran-
 den beven,

Breekt, schiet het zaagblad, en het kielhout, en de
 steven,

En heel de bodem door de keten, die, aan twee
 Gekorven, nederplompt en wegzinkt in de zee,
 En 't schuim der branding rond doet stuiven langs
 het water.

Op nieuw weergalmt het strand van 't luid triomf-
 geschater,

En 't juichend zegelied, dat uit de haven druischt,
 Ontmoet den zang van 't slot, die nog door 't lucht-
 ruim ruischt.

Daar lag de stad ontbloot en voor den aanval open
 En door de vloot bereikt. Den Nijlstream opgelopen,
 Den dubblen wal genaakt, en leegrende aan zijn voet,

'k Zie, verbaasd, die beemden rond,
Dat mij vreemd tooneel,
Dien geruiten heuvelgrond,
Wit en groen en geel.

Of de dorpsbuurt omgegaan,
't Leerboek in de hand,
Blijf ik bij de linde staan,
Op de markt geplant:

En gevogelt', jong en graag,
Vlugt van alle pluim,
Lok ik uit het loof omlaag
Met mijn tweebak-kruim.

Of langs kerk en pastorij
Dool ik rond, en lees;
Ril het knekelhuis voorbij,
En zie om van vrees.

En bij 't kruisbeeld, doodsch en bleek,
In die breede nis,
Maakt mij 't roerend bijschrift week,
Dat zoo zintjk is.

Of des feestdaags, ieder vóór,
Vlugst van al ter been,
Baan ik, wie mij volgt, een spoor
Naar den bergtop heen.

Niet langs 't afgebakend pad
Stijg ik naar de kruin,
Maar aan tak en struik gevat,
Dwars door gruis en puin.

Voorwaarts, ovcr hei en mos,
Kluit en keizels op,
Holen langs van das en vos,
Woel ik naar den top.

Of ik kies een rustplaats uit,
Waar een heester wast,
Waar een wel naar boven spuit,
En in 't keizand plast.

En met oog en ziel en zin
Wijd en zijd verstrooid,
Adem ik de schoonheid in,
Die de schepping tooit.

Diep en onbestemd gevoel,
Maar mij innig zoet,
Klopt, met nog verholcn doel,
Tintelt door mijn bloed.

En tot schreijens aangedaan,
Eng en week gekneed,
Beeft er langs mijn wang een traan,
Eer ik zelf het weet.

En verdoold in mijmerij,
Dweep en droom ik voort,
Tot de kerkklok van de abtdij
Mij in 't mijmren stoort.

Blijde tijd, zoo ver gevlugt,
En zoo vaak beklaagd,
Die mijn eerst ontwaakte zucht
Voor wat schoon is, zaagt:

Die een hooger aandrift schonkt
Aan mijn kindsche ziel,
En de dichtsprank hebt ontvonkt,
Die er nederviel:

Blijde tijd, zoo vaak herdacht!
Blijf me duurzaam bij;
Zoete droom, zoo menig nacht!
Naak mijn sponde vrij. —

Diep bewogen, heerlijk oord,
Mij het schoonst op aard!
Toog ik uit uw beemden voort
Weer naar huis en haard;

En beklemdcr elken pas,
En van weemoed stom,
Zag ik door het reiskoetsglas
Honderdwerfen om.

Schoone heuvel, vreedzaam dal,
Vriend en medgezel,
Leeftijd, die niet keeren zal!
Vaart voor altoos wel! —

Wees gegroet, gij vaderstad,
Waar de koopgod tiert,
Bodem, door de Maas bespat,
Dien ik vreemdling wierd!

Wees gegroet, geliefde kring!
 Neem den zwerver weer,
 Huis, dat ik als kind ontging,
 Waar ik jongling keer!

Neem hem aan, als zoon hem aan,
 Schoon hem 't harte trekt,
 Schoon zijn wenschen dolen gaan,
 Waar zijn pad niet strekt.

Ziet, ik breng een bruisend bloed,
 Een ontvonkten zin,
 Ouders, die mij welkom groet!
 U ter huisdeur in.

Heimlijk smeult een vreemde dorst,
 Dien gij stilt noch lescht,
 Ouders, in des jonglings borst,
 Die ge aan de uwe prest.

Ziet, hij slaat een weigrend oog,
 Waar zijn dagtaak wacht;
 Vurig blikht hij, ver en hoog,
 Waar zijn droombeeld lacht.

Zang en vrijheid, zucht voor 't schoon',
 Is zijn gansch gevoel;
 Dichterlof en lauwerkroon
 Is zijn eenigst doel.

Niet op 't enge koopkantoor
 Aamt hij in zijn lucht;
 Naar Minervaas tempelkoor
 Hijgt zijn diepste zucht.

O, Geeft toe! hij smeekt u 't af!
 Dwingt zijn aard niet wreed;
 Maakt de gift hem niet ter straf,
 Die natuur hem deed.

Nacht en dag en vroeg en spä
 Prangt hem de eigen gloed,
 Fluistert hem de lokstem na,
 En ontvonkt zijn bloed.

Ziet, hij doet zichzelf' geweld,
 Uit besef van pligt,
 Maar de oproerige ader zwelt
 En zijn weerstand zwicht.

Hij bestraft, bestrijdt natuur
 En betemt zijn lust,
 Maar te meer ontvlamt het vuur,
 Hoe hij 't meerder bluscht.

Ja, nog staat hij klaar mij voor,
 Die gestreden strijd;
 Jaren afstands dring ik door,
 En herleef dien tijd:

'k Zit, de hand om 't hoofd gevat,
 Dat zich mijmrend boog,
 Treurig voor het cijferblad,
 Met een traan in 't oog.

'k Zie rondom mij, keer op keer,
 Met bedwongen pijn,
 En gevoel mij meer en meer
 Waar ik minst moest zijn.

Hijgend zie ik telkens uit
 Of nog 't uur niet naakt,
 Dat mijn kerker opensluit
 En mijn kluister slaakt:

En bij 't slaan van d'eersten slag,
 Naauwlijks half gehoord,
 IJl ik, wat ik ijlen mag,
 Van mijn pijnbank voort;

En mijn boekcel ingevlugt
 Met mijn diepe smart,
 Geef ik in gezangen lucht
 Aan mijn schreijend hart.

En, in spijt van leed en lot,
 Weer op eens ontgloed,
 Laaf ik me aan het kunstgenot,
 Dat me in de aadren vloeit.

Met verrukte ziel en zin,
 Los van boei en dwang,
 Drijf ik hooger sferen in
 Op mijn lagen zang;

Drijf op wieken, zwak en teer,
 Boven stof en slijk,
 En gedenk mijn lot niet meer,
 Maar ben vrij en rijk!

En ik zweer der schoonste kunst,
 Voor haar troost in rouw,
 Voor haar wondre hemelgunst,
 Onverbreekbre trouw;

Zweer, dat elk ontwoekerd uur
 Aan den dierbren tijd,
 Als een vrijbuit op Merkuur,
 Haar zal zijn gewijd;

Zweer, wat gids en baak ik mis,
 Waar mijn eerzucht streeft,
 Dat de krans eens mijner is,
 Dien de dichtkunst weeft!

Zweer.... Ja, duidelijk heugt het mij,
 Waar ik d'aanblik sloeg,
 Hoe ik ieder perk voorbij,
 Elken eerprijs vroeg.

Zwak en mat nog steeg mijn toon,
 Zonder kracht of zwier,
 Eenmaal zou hij, stout en schoon,
 Stroomen van mijn lier.

Onbekend nog klonk mijn naam
 In des landzaats oor,
 Luidkeels drong hem eens de faam
 Tot den vreemdling door.

Wat al lauwren lachten me aan
 In het schoon verschiet!
 Wat al harten deed ik slaan
 Door mijn roerend lied!

Siddrend staarde 't juichend volk
 Op 't ontrold tafreel,
 Als ik Melpomenes dolk
 Zwaaide op 't hoog tooneel.

Zuchtend stortte 't ijskoud hart
 Zich verteederd uit,
 Als een zoete minnesmart
 Kirde van mijn luit.

Zwaard en veldleus dreigde en blonk
 In des krijgers hand,
 Als mijn gloeiend lierdicht klonk,
 Klonk voor 't vaderland.

Mij uw kunstroem, mij uw rang;
 Tasso en Virgiel!
 Stortte ik in den heldenzang
 Heel mijn volle ziel.

Neen, geen krans, hoe rijk en schoon,
 Die den dichter siert,
 Rang noch roem noch lauwerkroon,
 Die mijn prijs niet wierd!

Eenmaal schreef voor 't nageslacht
 's Lands historieveer
 Mijnen naam, met dank herdacht,
 In 't geschiedboek neer.

Schittrend uitzigt! blinkend lot!
 Waar toch vlood uw glans?
 Kunst, waar bleef uw rein genot?
 Roem, waar groent uw krans?

Of bedroog een ijdele waan
 Mijn verrukt gemoed?
 Waagde ik de oogen op te slaan
 Naar te hel een gloed?

Plofte ik, schacht en wiek verschroeid,
 In mijn onmagt neer?
 Was mijn voet niet aangeschoeid
 Voor het pad der eer?

Neen, mij gloeiden ziel en zin
 Van geen wuft bedrog;
 'k Voelde in 't hart de zanggodin:
 Ik gevoel haar nog!

'k Voelde, ontrukkt aan boei en band,
 Waar mij 't lot in sloot,
 Me aan een hooger sfeer verwant,
 En het stof te groot;

'k Voelde, in geestdrift opgesneld,
 Al den moed ontwaakt,
 Al de kracht in 't hart geweld,
 Die den dichter maakt.

Heerlijk voorregt! schoon verschiet,
 Dat in rook verdween!
 Zege van 't onsterflijk lied,
 Als een droom daarheen!

Ben ik 't, hemel! ben ik 't wel,
 Wien het hart zoo sloeg,
 Wien het bloed zoo bruisend snel —
 Wien de pols zoo joeg?

Ik, die Neerland toonen zou,
 Wat natuur vermogt,
 Die, genoeg als voedstervrouw,
 Mij tot dichter wrocht:

Die geen kweekling noodig had
 Van Minervaas schoot,
 Maar ook mij het lauwerpad,
 Haar ten spijt, ontsloot.

Ben ik 't, hemel! ik dat? ik,
 Die in slaafsch bedrijf
 Beuzel, reken, weeg en wik,
 Zwoeg en zwoegen blijf?

Die op 't vunze koopkantoor,
 Rang en roeping kwijt,
 Heel het kostbaar leven door,
 Geest en kracht verslijt?

Ben ik 't, hemel! En, zoo ja,
 (Staat mij 't vragen vrij)
 Is de plaats waarop ik sta,
 Dan een plaats voor mij?

Was 't een weldaad, zonder doel,
 Uw geschenk, natuur?
 Was om niet dat diep gevoel,
 Dat inwendig vuur?

Werd dat zaad uit hooger sfeer
 Dan onnut verspild?
 Viel het om te sterven neer,
 Weggestrooid in 't wild?

Waarom bleeft gij ongeplukt,
 Nu verdord en dood,
 Lauwren, die mij nog verrukt,
 Die voor mij ontsproot!

Siert ook — hult een enkel blad
 Mijn reeds graauwend hoofd:
 Krans van lauwren, zijt gij dat,
 Die mij waart beloofd?

Neur ik ook ter vlugt een lied,
 Waar men 't hart in hoort:
 Neen, dat zijt gij, zangen, niet,
 Mij in 't hart gesmoord!

o, Wie vrouw en kindren mint,
 Hem als 't leven dier,
 Stemt zoo ligt voor vrouw en kind
 De eens gesnaarde lier;

En wiens boezem klopt en zwelt
 Bij een eedle daad,
 Zet, waar 't eigen glorie geldt,
 Haar zoo ligt op maat:

Wat nog meer — wat anders nog
 Wrocht mijn dichtgeest uit?
 Dát zijn al uw noten toch,
 Laaggestemde luit!

Daartoe was die hooger drift,
 Dat ondoofbaar vuur,
 Dat gevoel, te rijk een gift,
 Mij verkwist, natuur!

Daartoe, schoone heuveltop,
 Met mijn jeugd vertrouwd!
 Zwol mij 't hart te bruisend op,
 Steeg mijn geest te stout.

Daartoe, nietig cijferblad,
 Mijn beschoren deel!
 Schreide ik u te dikwijls nat,
 Haatte ik u te veel.

Daartoe... Och, zoo dwaal ik voort,
 Voort van jaar op jaar,
 Tot uw heuvel, heerlijk oord!
 En terug van daar:

Voort, van haard en huisgezin,
 Jeugd en kindschheid door,
 En van daar de baan weer in,
 Die mij 't lot beschoor.

En een zucht, mijn hart ontsneld,
 Een gesmoord verwijt,
 En een traan, mijn oog ontveld,
 Tuigt mijn diepe spijt.

Diep gevoel ik, innig diep,
Met verbeter klagt,
Naar wat doel natuur mij riep —
Waar mij 't lot toe bragt.

'k Meet den afstand telkens na,
De onafzienbre baan,
Van de plek, waarop ik sta,
En had moeten staan.

'k Maal verrukt mij 't schittrend pad,
Naar wiens top ik steeg,
Had natuur de keus gehad,
Die het lot verkreeg.

En zoo dool ik d'avond door,
Huis en leefkring uit,
'Tot ik weer den klokslag hoor,
Die te rusten luidt;

Tot ik, mat van mijmerij,
Afgewaakt en loom,
't Hoofd tot sluimren nedervlij,
En van Elten droom.

De jongeling van Westzanen.

„Sta stil, sta stil, of 't gaat er door!
Laat los den schat: 't is onze prijs;
Verdoemde ketter! sta en hoor,
Of anders blazen we u van 't ijs:
Gij hebt den last te zwaar gegrepen:
Wij zullen u dien helpen slepen.”

Zoo riep een hopman van 't gespuis,
Dat Alva had voor heer en hoofd,
En in Westzanen hof en huis
Had afgestroopt en leeggeroofd,
En Spaanschen Flips met al zijn vreemden
Een vloek maakte in Noordhollands beemden.

Zoo riep hij ruw een jongling toe,
Die voor een draagbaar trok en liep,
En, schoon tot zwichtens mat en moè,

Al sneller vlood, hoe meer hij riep,
En langs de hard bevrozen stroomen
Zocht met zijn schat den roof te ontkomen.

En zoo deed elk wie kon en mogt
En pakte 't kostbaarst van zijn goed,
In allerijl bijeen gezocht,
En vlood den klaauw van 't roofgebroed,
En liet, om 't leven nog te sparen,
In Godsnaam, huis en have varen.

Maar niemand greep de vracht zoo zwaar
Noch zwoegde zich zoo gansch in 't zweet,
Gespannen voor een volle baar
Als de onbezonnen jongling deed,
Die, door te groot een deel te willen,
Zijn schat en 't leven ging verspillen. —

En niemand, hoe in 't hart verkleefd
Aan goed en goud, van wat waardij,
Die voor 't gemis zoo vrees en beeft,
Zoo voor 't behoud zich waagt als hij,
En zoo gewillig lijf en leven
Voor 't redden van zijn schat zou geven.

Maar waar en wat hij vlugten mag,
De hopman nadert meer en meer,
Bereikt hem met een sabelslag
En ploft hem voor zijn draagbaar neer,
En heet de knechten, die genaken,
Zich meester van den prijs te maken.

„Grijpt aan, grijpt aan!” zoo brult hij uit,
„En schudt den ganschen hoop op 't ijs;
Wij deelen hier terstond den buit
Bij loting om, naar krijgsmans wijs;
Stoot dan nog eerst den ketter neder
En keert op nieuwe kansen weder.” —

„Genâ, genade! spaart mijn schat
En neemt mijn leven, keurt ge 't regt:”
Zoo gilt de knaap, en klemt en vat
Zijn last in de armen, woelt en vecht
En worstelt met de ruwe gasten,
Die vlammend naar den roofbuit tasten.

„Genâ!” vervolgt hij: „goud noch goed
Ontvoer ik aan uw wapenknechts;
Mijn moeder slechts, mijn eigen bloed,
Mijn eigen moeder redde ik slechts;
Dien schat alleen wilde ik besparen,
En liet mijn huis en have varen.”

Met rukt hij 't kleed af van de baar,
En toont hun de afgeleefde vrouw,
Verstramd van leden, wit van hair
En rillende van angst en kou,
Maar dekt haar met zijn beide handen,
Opdat haar 't rot niet aan zou randen.

Verstomd van 't onverwacht tooneel,
Stond schaamrood daar het roofgebroed,
Wel wreevlig om 't gemiste deel,
Maar diep geschokt in 't ruw gemoed;
En zonder vrouw of knaap te deren,
Beval de hopman weer te keeren.

En was 't wel wonder wat hij deed?
Of deinsde niet somwijl in 't bosch
Het roofdier op den moederkreet
En liet zijn weerloos offer los?
Of zouden 't leeuwen en leeuwinnen
In menschlijkheid van menschen winnen?

Al juichend trok de jongling voort,
Weer ingespannen voor zijn baar,
En trok tot binnen Hoornes poort,
Vier verre mijlen wijd van daar:
En niemand, niemand, wat hij spaarde,
Hield zijnen schat van zulk een waarde.

Wat slaan wij dan naar verder strand,
Naar vroeger eeuw den aanblik toch,
En volgen uit den Trooischen brand
Eneën en Anchisen nog?
Wat vreemde fabelpennen schreven,
Dat is op onzen grond bedreven.

Aardsgezindheid.

Daar is de lieve lente weer,
Ons aangewaaid van 't Zuiden;
Zij lokt de vooglen weer in 't hout,
En regent over veld en woud
Weer honderdduizend kruiden.

o God! wat is uw schepping schoon,
Wat zijn uw werken wonder!
Hoe zoel dat licht! hoe koel die dauw!
Wat is die hooge hemel blaauw!
Hoe groen het veld er onder!

Wat ademt juicht, wat leeft geniet
Met nieuwen lust in de ader;
Mij klopt een jonger hart in 't lijf:
Heb dank voor zulk een schoon verblijf,
Gij aller schepslen vader!

Heb dank, heb dank! ik smaak uw gunst,
Ik voel des levens waarde!
Zoo menig bloem versiert mijn baan,
En, heeft de roos ook doornen aan,
Het is mij goed op aarde.

Mij heeft geen bui, geen bliksembrand
Den oogst van 't veld geslagen;
Als 't effen beekje vloeit mijn lot:
Gij legt geen last mij op, o God!
Of helpt den last mij dragen.

Wat is 't mij wél, wat is 't mij goed!
Wat heb ik stof tot roemen!
Daar strijkt op nieuw de lente neer,
Verjongt mij lust en leven weer,
En strooit mijn hof met bloemen.

En is nog de aarde 't voorspel slechts
Van 't geen ons wacht daar boven?
o God! hoe klopt mij 't hart er van!
Wat pronkstuk is die hemel dan,
Waar ik U hoop te loven!

Maar moge ik eens die hooge vreugd
Met hooger zangen prijzen,
o, Spaar mij 't leven, spaar het nog!
Deze aarde is ook uw schepping toch:
Ik wil er gaarne grijzen.

Mij boeit zoo menig band er 't hart,
Gedrukt door luttel zorgen;
'k Heb vrienden van beproefde trouw,
Een bloeiend kroost, een beste vrouw,
En brood voor nu en morgen.

'k Voel nog mij 't bloed met kracht en vuur
Gezond door de aders vlieten;
Nog klopt, als in den bloei der jeugd,
Mij 't warme hart voor levensvreugd:
Ik bid een lang genieten.

Verhoor die beë, verhoor haar, God!
Verleng mij vreugd en krachten;
Wie aardsch geluk waardeer' als rook,
't Is toch! o God! uw weldaad ook:
Ondankbren, die 't verachten.

Of druischt die aardsgezinde zucht
 Uw doel, o Vader! tegen,
 Vergeving, zoo uw wil haar wraakt:
 Gij hebt ook de aard zoo schoon gemaakt
 En mij zoo rijk aan zegen!

Daar is de lieve lente weer
 En toot weer veld en dreven;
 Daar is zij weer met al haar pracht!
 De schepping juicht, het aardrijk lacht...
 o God! verleng mij 't leven.

Pelgrim van Ter Leede.

VOLKSSPROOKJE. 1304.

Nu voelde Folpert van Ter Lee,
 Na 't godgeklaagd bedrijf,
 De helsche straf aan ziel en lijf,
 En schreide: Wee! o wee!
 Maar tandgeknars noch handenwringen
 Verzacht de helsche pijnningen.

Verschriklijk had hij rondgewoed,
 Gebanketteerd, gebrast;
 Den kerkroef op zijn ziel getast
 En wees- en weuwengoed;
 Kasteel en klooster opgebroken,
 En moord gepleegd en brand gestoken.

Maar heftigst was zijn wrok ontvlamd
 Op Arkels eer en magt,
 Op hem, van 't eigen vroom geslacht
 Als d'onmensch afgestamd;
 Op Arkel, die, in magt en eere,
 De knieën hoog voor God den Heere.

Doch dolk en vuur en wrok ten spijt,
 Bleef Arkels huis gespaard:
 Wien God bewaart is wel bewaard,
 Al daagt de hel ten strijd.
 Hoe hooger Folperts gruwlen stegen,
 Te meer wies Arkels magt er tegen.

En nu — des monsters tijd was uit;
 Daar sloeg zijn laatste stond:
 Voleindigd was het helsch verbond

En hij des Satans buit.
 Van bloed en gruwlen suizeldronken,
 Was hij met lijf en ziel verzonken.

Dat was op Haastrechts markt gebeurd:
 Daar zag het groot en klein
 Hoe Folpert, door de keijen heen,
 Ter hel werd neergesleurd;
 Hoe 't groene bloed spoot uit de steenen,
 Waar de onmensch eensklaps was verdwenen.

Maar Pelgrim, Folperts booze zoon,
 Zijn gruwzame afkomst waard,
 Bleef erve van zijns vaders aard
 En tartte 't eigenst loon:
 Hij dagvaardde uit zijn zwarte kloven
 Den vorst der hel weer op naar boven.

En, even als zijn vader deed,
 Stond hij der helsche straf
 Zijn lijf en ziel voor eeuwig af,
 Bij handslag en bij eed,
 Opdat hij moorden, branden, stroopen
 En gruwlen mogt op gruwlen hoopen.

Maar niet, als 't bij zijn vader stond,
 Bepaalde 't zwart verdrag
 Zijn hellevaart met jaar en dag
 En 't einde van 't verbond:
 De booswicht zocht, in 't loos bedingen,
 Uit Satans klaauw zich los te wringen.

Want dit slechts stond er, woord voor woord
 Dat als hij veer of vaart
 Zou oversteeven met een paard —
 Een paard bij zich aan boord,
 Dat dán zijn uur zou zijn gekomen
 En 't vaartuig omslaan in de stroomen.

En ijlings werd verbod gedaan,
 Herhaald bij elken togt,
 Dat ros noch ruiter naadren mogt,
 Waar Pelgrim scheep zou gaan;
 Want wie een ros zou derwaarts sporen,
 Den ruiter was de dood gezworen.

En voorwaarts ging het, juilend voort,
 De streken in en uit,
 De hoeven op en neer om buit,
 De buurten langs tot moord;
 De schrik, de doodangst en de ellende
 Beschreven 't spoor der rooverbende.

En 's avonds, na den woesten dag,
 Verzamelt zich de schaar',
 En zet, met onbesuisd misbaar,
 Zich aan 't geroofd gelag,
 En doet, bij 't schuimen van de glazen,
 Het vuig bordeellied luidkeels razen.

En 's ochtends, na den dronken nacht,
 Met boozer lust ontwaakt,
 Wordt weer geplonderd, weer geblaakt
 En deerlijk omgebracht;
 Noch jeugd ontzien noch zilvren hairen,
 Noch goud van kruisbeeld en altaren.

En angstig vlood wat vlieden mogt
 En doolde wijd en zijd;
 Want banger dan bij Folperfs tijd
 Werd nu het land bezocht:
 Geen priester in zijn bidcel heilig,
 Geen dochters bij de moeders veilig!

En verder ging het, wild en woest,
 Den omtrek op en neer:
 Geen ros verscheen aan vaart of veer,
 Waar Pelgrim over moest;
 Geen straf scheen 't misdrijf te achterhalen,
 En 't overschrijdde perk en palen.

En dag aan dag en jaar op jaar,
 In alle kwaad volleerd,
 Bleef Pelgrim boos en onbekeerd,
 Al grijsde 't borstlig hair.
 Wat wigt van schuld hem mogt beladen,
 Hij zon op zwarter gruweldaden.

Maar Arkel, 's vromen hoop altijd,
 Weerstand des booswichts vaart:
 Wien God bewaart is wel bewaard,
 Al kookt de hel van spijt:
 Hoe hooger Pelgrims euvlen stegen,
 De magt van Arkel wies er tegen.

Als razend om dien tegenstand,
 Daar grijpt hij lont en speer,
 En werpt zich met zijn bende neer
 Op Arkels leen en land;
 Verwoest het veld, vernielt de vruchten,
 En brandschat dorpen en gehuchten:

Verwoest, vernielt, verbrandt en woedt,
 Berooft het huis van God,
 Schoffeert met zijn onbandig rot

En keert met buit en bloed,
 En juilt van vreugd, in 't huiswaarts trekken,
 Om 't luid gekrijt van veld en vlekken.

Maar eensklaps schiet de landzaat op,
 Geklept van wijd en zijd,
 En zweert aan wat er zit en krijt,
 Verderf op Pelgrims kop,
 En ijlt met kolven en met speken
 Om 't gruwzaam misdrijf streng te wreken.

Maar Pelgrim hoort en ziet den drom,
 En tijgt op sneller vlugt,
 Voor 't missen van den roof beducht,
 Uit hut en heiligdom;
 Hij stuift door hoven en door hoeven
 Weer naar de schuiten, die hem toeven.

Maar even snel vliegt even dra
 De op wraak ontvlamde stoet
 Door hoeve en hof, te paard, te voet,
 Hem tot den Lekstroom na,
 En komt den' oever opgedrongen,
 Toen 't vlugtend rot was sloop gesprongen.

En haak en boom, in hand aan hand,
 Ten spijt van knods en spaak,
 Duwt ijlings — ijlings boot en aak,
 Tot zinkens vol van land;
 En riem en roeispaan snijdt door 't water,
 Bij Pelgrims sarrend vreugdgeschater.

Maar zie! van uit de digte schaar,
 Die deinzend zich ontsluit,
 Daar stuift een zwarte hengst vooruit,
 Met steil en steigrend hair;
 Zijn gloeiende oogen schieten vonken;
 Hij briescht en schuimt en rekt de schonken:

Hij briescht en schuimt, en stampt den grond,
 En zweept met maan en staart,
 En meet met de oogen strand en vaart,
 En blik de bodems rond;
 Hij meet nog eens, en rekt zich weder,
 En ploft in Pelgrims vaarttuig neder.

Hij ploft er neer; 't gegil gaat op,
 Het water kookt en plast;
 De boot slaat om met heel haar last,
 En zinkt in 't klotsend sop;
 En knecht en knaap, in eens bedolven,
 Verdwijnt en smoort in 't hart der golven.

Maar Pelgrim rijst en zwalpt en zinkt,
 En zinkt en rijst gestaag:
 Hem naakt de dood van ver en traag,
 Dien hij bij teugen drinkt;
 Hij grijpt om hulp naar bei de stranden
 En huilt en wringt van angst de handen:

Hij huilt om hulp en grijpt zich vast
 Aan 't naast hem zwalpend paard;
 Het zweept van vreugd met maan en staart
 Om d'opgeladen last,
 En schiet door baar en bodem henen,
 En ros en ruiter zijn verdwenen.

En heel de schat van 't wangedrogt,
 Zijn heerlijkheid en land,
 Kwam aan zijn vromen bloedverwant,
 Dien hij niet krenken mogt;
 Aan Arkel, die, in magt en eere,
 De knieën boog voor God den Heere.

Geloofsbelijdenis.

Ik dank, beschikker van mijn lot!
 U voor 't geschenk van 't lieve leven;
 Maar dáárvóór dubbel dank, o God!
 Dat mij 't in Neerland is gegeven.

Hier heft de blik zich onbeschroomd,
 Het hart zich vrij tot U naar boven;
 Hier mag ik bidden, danken, loven,
 Met klanken uit het hart gestroomd;
 Hier loert geen sleep van hurelingen,
 Als wachters van de vrije ziel,
 Voor wat altaar ik nederkniel,
 Op welke wijs ik lof wil zingen;
 Hier zet ik onbetwist den voet
 Op elken Godgewijden drempel,
 En hef het hart in elken tempel
 Tot d'Oorsprong op van alle goed.

o Vaderland, van alle landen
 Gewis nog dát, waar reinst en meest
 Het offervuur van hart en geest
 Den hoogen God ter eer mag branden!

Gezegend oord, Europes lust!
 Hoe heerlijk mogt uw voorbeeld toonen
 Dat daar, waar God en godsvrucht wonen,
 De godsdiensthaat is uitgebluscht;
 Dat daar, waar deugd en Christenzeden
 Niet blootstaan voor des spotters smaad,
 Waar Jezus kruisleer, onbestreden,
 Nog, zonder blozen, wordt beleden,
 Verdraagzaamheid aan 't outer staat!

Zie rond, wie twijfelt! sla uw oogen
 De wereld langs, de rijken door:
 Waar tucht en godsvrucht uitgetogen
 En de ondeugd diepst is ingezogen,
 Daar krijscht de banvloek luid in 't oor.
 Waar 't ongelooft, in eer gezeten,
 Met tempels en altaren spot,
 Daar sluit men ketens om 't geweten,
 Daar dreigt den ketter zwaard en keten,
 Daar martelt men voor de eer van God. —
 Zie rond: ginds steekt uit Brussels wallen
 Vergrijsde dom en torentop
 Van Sint Gudulaas tempel op,
 Waar Romes heilige hymnen schallen:
 Hier, aan den Haagschen vijverboord
 Verheffen statig trans en toren
 Zich op Sint Jacobs tempelkoren,
 Waar Luthers leer wordt aangehoord:
 Hier, ginder, staan de altaren veilig,
 In welk een tooi en feestkleedij,
 Voor schimper en bestormer vrij;
 Hier, ginder klinkt het driemaal heilig,
 In welk een taal en toon het zij!
 Hier, ginder, smoren wrok en twisten:
 Geen priesterlijke tiggertand
 Verscheurt er meer den broederband;
 Hier, ginds, is Roomsch en Onroomsch Christen
 In 't nog Godvreezend Nederland.

Laat, laat mij 't voorregt wél beseffen,
 't Erkennen in mijn dankbaar dicht,
 Van vrij en naar mijn eigen licht
 Het hart tot God te durven heffen,
 Om 't even voor wiens aangezigt!
 Het leer' mij dulden en verdragen
 Wie anders wil en denkt en doet,
 En de Almagt elders valt te voet;
 En geve ik, wat ik af mag vragen,
 Den genen, die mij 't geven moet.
 Neen, wiens gezag dien pligt verbiede,
 Zijn voorschrift daalt uit God niet neer:
 Doe, doe aan andren, zegt de Heer,

Hetgeen gij wilt dat u geschiede:
Hier, hier ook geldt die Christenleer.

Hij is geen Christen, neen hij, neen,
De trotschaard, wijs in eigen oogen,
Die met een schamper mededoogen
De bliken uitschiet om zich heen;
Die, Romes wil en wet te boven,
Den vromen om zijn kruis bespot,
Waarmeê hij aanvangt God te loven,
Waarmeê zijn beê begint aan God;
Die glimlacht als de onnoosle zielen,
Te deerlijk, naar zijn dunk, misleid,
Om vrijspraak in den biechtstoel knielen,
Of vasten uit boetvaardigheid. —
Zij zijn geen Christnen, schoon zij 't heeten,
Die met den vloek van 't Vatikaan,
Wie losvoelt uit de Roomsche keten,
Baldadig tegen 't voorhoofd slaan;
Die lastrend zich onfeilbaar noemen,
Als zaten ze in den hemelraad,
En uit godsdienstigheid verdoemen
Wie naar Geneves leerstoel gaat:
Dat zijn geen Christnen; neen voorzeker!
Zij dwalen ver van 't regte spoor:
Noch spotter noch verdoemnispreker
Trok ooit het land met Jezus door.
Hij, hij is Christen, anders geene,
Die, naar wat licht en leer hij leeft,
Elke andre deugd ontleent aan de eene,
Die luister aan al de andren geeft;
Hij, die, het oog op 's Meesters wandel,
Zijn godsvrucht door zijn liefde toont,
En, streng omtrent zijn eigen handel,
Zijns broeders dwaling 't eerst verschoont;
Hij, die, hoe andren doen en heeten,
Zich aan gebruik noch namen stoot,
Maar wie de stem volgt van 't geweten
Erkent als zijn geloofsgenoot;
En niet verwijst om kleur of stam,
Ook u niet, zoon van Abraham!

God, schepper, vormer, ziel en ader
Van wat bestaat of zal bestaan!
Versterk mij in 't geloof er aan,
Dat ge al uw schepslen mint als Vader,
Langs welken weg zij uwaarts gaan;
Dat ook wie afdoolde uit uw oogen,
Door schijnogenot te dwaas verblind,
Zoo ras zijn knieën nederbogen,
Vergifnis aan uw voeten vindt,
Zoo als de vader geeft aan 't kind;

Dat, als er haat in U kon wonen,
o Heilge, die de liefde zijt!
Gij hem-alleen uw haat zoudt toonen,
Die roekloos in uw naam kastijdt,
En U een perk zet in 't verschoonen;
Die, dringende op uw regterstoel,
Naar wilkeur rondgrijpt door de scharen,
En d'eenen doet ten hemel varen,
En d'andren naar den jammerpoel. —
God! sterk mij, sterk mij in 't gelooven,
Dat, hoe omhuld de toekomst naak',
Als ons 't gordijn wordt weggeschoven,
Het vonnis, dat ons wacht daar boven,
Geen wilkeur zijn zal en geen wraak;
Dat, welk een deel wij namaals erven,
Gij niets ten doem te voorschijn riept;
Uit lust niet voortbragt tot verderven,
Maar tot behouden wrocht en schiept;
En spreij mij in mijn jongsten nacht
Dat vast geloof het doodsbed zacht!

1825.

Zomerochtendliedje.

Ontwaakt, ontwaakt wie slaapt en droomt!
Het goud heeft reeds de kim gezoemd;
Het licht beschildert woud en akker;
De dauwdrop glanst op bloem en kruid;
De klepel heeft al vijf geluid:
De velden in! de veeren uit!
Het schaatrend bosch is wakker.

Naar buiten op! naar dreef en beemd,
Eer de arbeid weer een aanvang neemt:
De tijd snelt heen op rappe vlerken.
De veeren uit! het uur besteed,
Eer 't in de stad weer ochtend heet:
Veel zoeter, zeker, is het zweet
Bij 't wandlen dan bij 't werken.

De velden in! naar bosch en gaard!
't Is wel het zien en 't luistren waard!
Verjongd en frisch lacht al 't geschapen;
Geschal en zang klinkt wijd en zijd...
Gedood, gekruist of neergevljld!
Des zomers is het wakenstijd:
Des winters mag men slapen.

o Dwaas, die 't zomerochtenduur,
 Het jublend opstaan der natuur,
 Versluimert onder 't klamme laken,
 En 's winterdaags, uit weelde en pracht,
 Al stuiven sneeuw en hageljagt,
 Tot midden in den barren nacht
 Zit aan den disch te waken!

Het reedloos vee toont meer verstand:
 't Strijkt met den donker neer op 't land,
 Om met het licht weer op te rijzen.
 Hoor toe! zie rond! het tjlpt en tiert,
 Het graast en gonst en kruipt en zwiert...
 Wat zijt gij wijzer, dom gediert!
 Dan vele steedsche wijzen!

Wij volgen u, wij zwerven rond,
 Genieten 't veld en d'ochtendstond,
 Door kruisen struiken en struweelen;
 Door waden 't gras aan d'oeverkant,
 Het nuchter waas van bloem en plant,
 Of strijken neer op 't geurig land
 In 't lommer van de abeelen.

o, Hadden we ook nu vin en veer,
 Wij plompten met de visschen neer
 En schoten in en door de stroomen,
 Of zweefden, als de vooglen doen,
 Van over 't laag en jong plantsoen,
 Tot in het hoogstgetopte groen
 En zongen in de boomen.

Daar gaf ik heel wat kostbaars voor:
 De bank, de koopbeurs en 't kantoer,
 Met wat zij immer zaamlen lieten;
 Den arbeid, die ons grijzer maakt,
 De zorg, die tot in 't slapen waakt,
 Den rijkdom, die naar meerder haakt
 En minder laat genieten.

o, Zalig, die der steden rook
 Zijn leven lang in 't veld ontdeek
 En al haar zonden, al haar zorgen;
 Die, onbenaauwd door wal en muur,
 In d'open tempel der natuur
 Mogt danken ieder avonduur,
 Mogt bidden elken morgen!

Hem dreef des Cherubs vlamvend zwaard
 Niet voor zich heen uit Edens gaard,
 Ten zoen van 's hemels strengen toren;
 Voor ons-alleen, die, moê en mat,

Geboeid aan schrijf- en cijferblad,
 Gevangen zijn in de enge stad,
 Is 't paradijs verloren!

En gluurden wij eens weer, ter sluik,
 Er zijlings in door haag en struik,
 Nu weer aan 't beuslen en bedrijven!
 Geen uitvlugt baat, geen klagen, neen!
 De morgen vlood, de dag verscheen:
 Terug naar huis! wij moeten heen:
 't Gelukkig vee mag blijven.

Het te Deum Laudamus in 's Hertogenbosch.

Heel Neerland stak in diepen rouw
 En bad tot God om hulp;
 Met Coligny, de weduwnrouw,
 Treurde ieder slot en stulp;
 De kreet ging op van oord tot oord:
 „De koning heeft den prins vermoord!”

Daar lag hij neder, koud en dood,
 De vader van den Staat,
 Getroffen door des huurlings lood,
 Ten zoen van Spanjes haat;
 En Roomsch en Onroomsch, naast elkaar,
 Lag schreijend om de staatsiebaar.

Want Roomsch en Onroomsch, evenzeer,
 Was heul en hoeder kwijt,
 Den toeverlaat van ieder leer',
 Die d'eigen God belijdt:
 Want Nassau wist dat Christenpligt
 Het dulden is van ieders licht.

Als d'wingland Flips, verhard en koel,
 Met martelvuur en zwaard,
 Wat afweek van den Roomschen stoel
 Verdelging zwoer van de aard,
 En doemde en moordde in razernij,
 Dan was de prins niet Roomsch als hij.

En als Sonoy en als Lumey
 Wat trouw aan Rome bleef

Ter dood op pijnbank en palei
Met duivlen-wellust dreef,
En bloedschuld wierp op Luthers leer',
Dan was de prins niet Onroomsch meer.

Maar Christen was hij, Christen slechts,
Die allen kerktwist schuwt,
Die liefde ronddeelt, links en regts,
En van verkettren gruwet;
Die Roomsch en Onroomsch broeder heet,
En niet in 't godlijk oordeel treedt.

En daarom steeg van oord tot oord,
Uit ieder slot en stulp,
De wraakkreet om den muichelmoord,
De beê tot God om hulp;
De Staat zonk weg in diepen rouw
Met Coligny, de weduwwrouw.

Maar in 't getreur, in 't luid geweën
Van ouden stok en jeugd,
Daar dringt zich, door den klaagtoon heen,
Een helsche kreet van vreugd,
Van vreugd, omdat de redder viel,
Die vrijheid zwoer aan lijf en ziel.

Dat woest gejuich, dat helsch gedruis
Steege schaatrend uit den Bosch:
Daar stak een dom en boos gespuis
In d'achtbren priesterdos,
En trok, bij Neerlands rouwmisbaar,
In feesttogt naar het hoog-altaar.

En 't vuig gebroedsel schoolt er zaam
En knielt er huichlend neer:
Het momde met den Roomschen naam
Zijn godvergeten leer';
Maar 't was niet Roomsch, 't onzalig ras,
Waarvan er geen een Christen was.

En 't schalde en zong, op d'orgeltoon,
Met statig kerk-akkoord,
Te Deum, God den Heer ten hoon,
Te Deum om een moord;
Te Deum om den harteslag,
Daar Neerland van te zwijmen lag!

En zie! op eens betreft het zwerk:
Daar komt een onweer op!
Een zwarte wolk bereikt de kerk
En dekt den torentop;

De donder gromt... daar vlamt het licht
En schiet een rossen bliksemlicht.

De bliksem valt, een rukwind loeit,
De toren vliegt in brand!
Hij brandt en blakert, vlamt en gloeit
Langs elken zuil en wand,
En lei en lood en hout en steen
Vliegt ver in vuur en vonken heen.

De toren brandt, hij brandt tot puin
En stort aan kolen neer;
Geen andre spits, geen andre kruin
Had let of leed van 't weer;
De bui dreef af: daar kwam de maan
En lonkte Neerland troostende aan.

En 't kerkgebouw, bedekt met gruis,
Stond van zijn pronk beroofd
De kroon, die 't droeg als Godes huis,
Gebliksemd van het hoofd;
De trotsche naald gesmakt in 't stof,
Die 't nader voerde aan 't hemelhof.

Voorwaar, dat was de hand van God,
Die met den bliksem schreef,
Wat gruweldaad het heilloos rot
Als Hem ter eer bedreef,
Toen 't lofgezang ten hemel zond
Voor 't euvel, dat de hel bestond.

Klara en Ewoud.

De waard was volgestroomd en stulp en stal bedolven;
Geen dak verhief de nok uit de ingeplaste golven;
Een molenwiek alleen — een gouden torenhaan
Wees op den nieuwen vloed nog d'ouden bodem aan.
Geen runder stak den kop om redding meer naar
buiten;

Geen noodkreet steeg meer op. De weggeroeide schuiten,
Met vracht op vracht gekeerd, verschenen nu niet weer.
't Was doodsch en eenzaam, waar men rondzag langs
het meir.

Alleen het zwalpend ijs, de dijkbres ingestoven,

Kruit nog de baren langs en spat het schuim naar
boven;

Het stroo, 't onnageld hout, het leeggewaaid tijk
Spoelt hier en ginds nog aan en dobert naar den dijk.
Geen leven — nergens meer — geen schepsel op de
stroomen;

Gered is mensch en vee, gered — of omgekomen:
De jammren zijn verduurd; het uur van schrik ver-
dween...

Ginds echter...? hemel, ja!... daar drijft nog leven heen!
Het heft, het roert zich; 't wuift en nadert... Aange-
schoten,

Gij wakkre mannen! weer de riemen in de booten!
Het geldt een mensch, een mensch in doodsnood!
nogmaals voort,

Al zijn de handen raauw van 't roeijen, weeraan boord!
Zij ijlen aan met haak en dreggen; slaan en klotsen
Door 't brokkelig water, door de spaanders en de
schotsen,

En tjjgen voorwaarts; zien en staren... Groote God!
Zij zien een vrouw, zij zien een zuigling op een vlot,
Een waggelend vlot, dat dreigt te kentlen voor hun
oogen!

Zij reppen hijgend voort, zij roeijen wat ze mogen,
Zij komen nader; slaan de haken en de dreg
Naar 't rank gevaarte heen en schol en scherven weg,
En buigen over wat ze kunnen; grijpen, trekken
Het vlot aan 't vaartuig vast, waaruit zij de armen
strekken,

En klampen boord aan boord; zij reiken haak en touw
En palmen beide sloop, den zuigling en de vrouw.
Zij roeijen heen; 't gejuich vermengt zich met de
slagen;

Zij pronken met den schat, dien ze uit de golven
dragen;

Bereiken d'oever met de moeder en den zoon,
En danken God... en God, die 't aanzag, geev' hun
't loon!

Maar, de afgetobde vrouw, vermoeid van angst en
waken,

Bidt nieuwen bijstand af aan wie van rondom naken;
't Van kou verkleumde kind, dat ze aan den boezem
sust,

Schreit aller deernis aan, hoe menigmaal zij 't kust.
Daar gaat een stulpeur op, daar wordt haar de arm
ontsloten:

„Kom binnen!” is de roep, „vermeer de huisgenooten:

Hier brandt een koestrend vuur, hier wacht een warme
disch,

Hier is een legplaats vrij, voor wie nog zonder is:
Kom binnen!” Zij gaat in, zij staroogtom zich henen;
Haar brekend hart schiet vol; God dank, zij raakt aan
't weenen;

Zij peilt haar toestand, wat zij doorstond, wat haar
wacht;

En 't weer bekomend kind, dat in het vuur ziet, lacht.
Het knappend hout vlamt op; de melkschaal staat te
rooken;

Het wichtje smakt er naar, met de armpjes uitgestoken;
De moeder snikt; zij kan niet eten. Neen, te wreed,
Te vreeslijk is haar lot en 't haar verscheurend leed.
Zij smeekt een handvol stroo, om 't ligchaam neer te
strekken,

Te sluimren, zoo zij kan, en 't wicht er mee te
dekken:

Zij vindt een donzig bed met wollig dek gespreid,
En kust de handen, die 't haar schenken; snikt en
schreit.

Onmagtig zijgt zij neer en sluit het wichtje aan 't
harte;

't Slaapt zorgeloos aan de borst, die barsten wil van
smarte:

Zij kan niet rusten, zij niet duren. Schrik en wee
Spookt door haar zinnen rond en langs haar legersteel.
Och, zonder danken legt zij 't hoofd voor 't eerst
ter neder;

Haar handen vouwen; zij ontvouwt ze zwijgend weder;
Zij kan slechts siddren, maar niet bidden. Hulp of
raad

Zij mindre ramp van nut: voor haar is troost noch
baat!

Maar de Almagt ziet haar aan met vaderlijk meêdoogen;
Een loome sluimer daalt en luikt haar schreijende
oogen;

Zij zinkt in duisling, schrikt weer wakker, kust den
knaap,

En woelt nog eens zich rond en zijgt naast hem in
slaap.

Rampzalige, rust zacht, en moge u uitkomst toeven!
Rust zacht: de Algoede waakt, en zorglijkst voor de
droeven;

Reeds schonk Hij tranen, reeds de sluimring... Wan-
hoop niet:

Geen muschje valt op de aard, dat Hij niet vallen ziet.

Nooit had de waterwolf zoo gulzig rondgebeten;
 Zoo vreeslijk nooit geraasd noch elken toom versmeten.
 Geen grijsaard, van der jeugd gehuisvest langs den
 dijk,
 Wien van een zondvloed heugt, aan zulk een vloed
 gelijk.
 Waar vloodt gij, blijde hoop, waarop de landman
 bouwde!
 Bedriegelijke droom, dien hij te blind vertrouwde!
 Waar vloodt gij heen? De wind steekt op, de stroom
 breekt aan,
 En scheert den veestal weg, den hooiberg en het graan;
 Vernielt zijn oogst, zijn zaad, zijn droomen en zijn
 hopen,
 En zweept hem van den grond, dien hij met zweet
 moest koopen,
 En leert hem schriklijk duur, ontzet van erf en goed,
 Hoe roekloos hij vertrouwt, die 't ooit op morgen doet.

De strenge winter vlood. Voor zoeler zon geweken,
 Stoof hij zijn staten in, waarin geen stralen breken.
 Het togtje van het Zuid, dat door de twijgen ging,
 Blies reeds het sneeuwkleed weg, dat op de velden hing:
 Een zachte dooi drong door en wekte de aarde in 't
 leven.
 Reeds werd de hut geraagd; de duffe lucht verdreven;
 Het vensterglas gekuischt, waar langs het smeltend
 vocht
 Der teekenweefsels droop, die 's wintersadem wrocht;
 Reeds werd de schuur geleege, het werk weer aan-
 gegrepen,
 De wagenlens gesmeerd, het akkertuig geslepen;
 De vunze stal verfrischt, waaruit te met alreë
 Zich kop en horen wrong van 't luchtverlangend vee.
 Maar de oudsten van de streek, die 's avonds rondom
 zagen,
 Voorspelden bujjig weer en ruwe Maartsche vlaggen:
 Een enkle doffe vlek, die ver in 't Westen dreef,
 Ontrustte 's nachts hun geest, waaruit de sluimer bleef.
 Ja, wettig, meer dan ooit, gegrond was wél hun
 zorgen!
 Reeds is de storm ontwaakt voor de opkomst van den
 morgen;
 Het jagend zwerk is woest, en rolt zich in zijn vlugt
 Het dompig ijdel door der graauwgekleurde lucht;
 De buijen warlen door elkander, worstlen, pakken,

En scheuren zich van een, en buldren door de takken;
 Of als hun adem flauwt en 't loeiend huilen zwijgt,
 Dan plast de regen neer, die door de halkorst zijgt.
 Nu lekt geen zachte zon, de schotsen langs geschoten,
 Den ijsvloer dunner, die de stroomen houdt gesloten;
 De scherpe regenslag en 't geeslen van d'orkaan
 Randt, onbezonnen, met geweld, op eens hem aan,
 Verroert en schokt hem, doet hem barsten, bijt hem
 open,
 En jaagt de scherven op, die zich tot stapels hoopen.
 Daar giet uit hooger streek met daverend geweld
 De ontdooide sneeuw zich van de bergen. 't Water zwelt,
 Het vangt dien toevoer in zijn kruiken. Hooger, breeder,
 Verheft het de armen langs zijn zoomen; zakt niet
 weder;
 Drijft sneeuw- en ijsdam op zijn baren voor zich uit,
 En stopt zijn doortogt met de stapels, die het kruit.
 De klompen vijslen op elkander, klemmen, wassen,
 En slaan de golven af, die op hun bolwerk plassen:
 Een vestingbouw gelijk, waar door het buldrend vuur
 Vergeefs een bres zoekt, maar terugbotst van den muur.
 Nu stroomt de vloed niet meer: hij rijst slechts.
 Nieuwe schotsen
 En nieuwe golven rollen opwaarts, zwalpen, klotsen
 En zwerven de oevers langs van d'een naar d'andren
 kant.
 De nood klimt hooger... help! het ijs beklimt het
 strand!
 De ontruste polder vliegt in oproer. Neergesmeten
 Ligt taak en arbeid, spoel en handspå. Duizend kreten
 Uit twintig dorpen stijgen hooploos, bij 't gelui
 Der schorre noodklok en 't gebulder van de bui.
 De mannen ijlen, bleek bestorven en benepen,
 Met riek en hooivork naar de dijkkruin; kindren
 slepen
 En torschen rijzen, riet en stroobos naar den top;
 De vrouwen wagglen met de kruikar hijgende op.
 Geen zwakheid zondert uit; geen uitgeputte krachten;
 't Zwoegt alles, alles slooft, en laadt en zeult zijn
 vrachten,
 Zijn last van zoden, puin en keijen, mest en slijk,
 En klimt, en rust niet; daalt, en stijgt weer naar den
 dijk.
 De kisting vordert; paal en plankwerk is geslagen;
 De klei getrapt, de mest gestapeld laag op lagen;
 Een tweede dijk gehoopt op d'eersten.. Al om niet!
 Het water wast, en perst door zode, rijns en riet;
 Het wil een uitkomst; 't wil zich worstlen uit zijn
 boeijen,

En vat de wapens op, die in zijn armen vloeijen:
 Het snijdend ijs, de scherpe schotsen; vijlt en knarst
 En mokert op den wal, dat alles scheurt en barst.
 Het geeft geen hairbreed gronds, dien 't in zijn magt

heeft, weder,

Maar bijt en brokkelt; schudt de kluiten; rukt ze
 neder,

En boort al verder; welt en stjpeelt; graaft door de
 aard,

En borrelt uit den grond tot binnen in den waard.
 Snelt aan! snelt aan! stopt bed en bulster in de kloven!
 Geen kostbaarheid ontzien! het leven gaat er boven!
 Het geldt uw vrouwen, 't geldt uw kindren! mannen,
 vlijt!...

Om niet! 't is al om niet! de dijk verzakt en splijt;
 Het water gudst met bræde golven door de gaten!
 Vlugt! bergt het leven, wie er 't leven niet wil laten!
 Bestijgt de kappen en de nokken! redt u! spoedt!
 Als die des bliksems is de snelheid van den vloed.
 Hij jaagt u na, hij haalt u in, hij schuimt u tegen
 Langs bouw- en weiland, hoeve en hofsteë, veld en
 wegen;

Van voor en achter, van ter zijde, spat en spuit
 Het sluipend water op en zand en kleikorst uit;
 Het klimt langs hutten, stal en schuren naar de
 daken;

Slokt huis en haaf, gehucht en dorpen in de kaken;
 Rolt wederzijds den dijk zijn golven even hoog,
 En de ingezwolgen waard bezit geen plek meer droog.

Wie durft den stouten blik in zoo veel jammren dringen,
 Op zoo veel wanhoop slaan en raadloos handenwringen?
 Wie de ooren wagen aan dat bang gehuil om hulp,
 Dat deerlijk loeit en gilt uit elke stal en stulp?
 Wat naar gemengel van den noodkreet, die in 't blazen
 Der gramme rukvlaag smooert en in des stortvloeds
 razen!

Wat roep van menschen in den doodsangst, overstemd
 Door 't brullend vee, dat om de hutten zwalpt en zwemt!
 De vloed scheert weg al wat hem afstuit, slaat de
 tanden

In steen en ijzer; snijdt door muren en door wanden;
 Knaagt stut en grondvest los, rameit en ondermijnt
 En zwelgt het plompdend puin, dat in zijn kolk ver-
 dwijnt.

Ja, wuift, rampzaalgen! zwaait de doeken! heft de
 kreten

In 't rond de vijand naakt, hoe hoog ge zijt gezeten;

Wat nog zijn klaauw ontstijgt en wijk geeft in den nood,
 Dat delft hij uit den grond en 't valt hem in den schoot.
 Ziet, ziet, rampzaalgen, die op daken en op boomen
 Om uitkomst jammert! ziet uw noodlot langs de
 stroomen:

Uw eigen vee, uw eigen bureu, vriend en maag
 Verdwijnen voor uw oog en toeven u omlaag;
 De wanden brokklen, waar gij opsteegt; stam en takken
 Bezwijken onder 't wigt en scheuren of verzakken;
 De vloed gaapt gulzig naar zijn offers. Bomt en klept
 En schreit om redding rond tot al wat adem schept!
 IJlt, ijlt, kloekmoedigen, met deernis in de harten!
 Schiet toe! hier is gevaar, hier valt de dood te tarten;
 Hier blinkt de prijs, de prijs der liefde! Hoort dien
 kreet,

Dien roep om redding... God zij dank! zij zijn gereed!
 Zij ijlen aan! noch graf, noch afgrond doet hen beven!
 De riemen plassen door de beemden en de dreven;
 De zeilen wappren langs het bouwland en de wei,
 En 't vreugdgejuich der hoop vervangt het naar ge-
 schrei.

Met aak en booten, praam en schouwen, naadren,
 dagen

De kloeke gasten op, die 't lijf en 't leven wagen;
 Den dood verachten, om te redden uit den nood,
 Wat in den doodsangst steekt, nog erger dan de dood!
 Zij snellen rondom toe naar wie op uitkomst toeven;
 Verlossen hen het eerst, die 't eerst hun hulp be-
 hoeven;

Ontladen vracht aan vracht, en wenden om en weer
 En redden mensch en dier en wat nog leeft op 't meir.
 Geen waagstuk zoo gevreesd, waarvoor zij staan ver-
 schrokken:

Zij schuren over 't puin en klautren naar de nokken,
 En wat er weerloos zit, van jaren stram en zwak,
 Dat tillen ze op den nek en zeulen 't van het dak.
 Geen runder wordt verzuimd, waar hoop is op be-
 houën:

Zij slingren 't om den kop de zelen en de touwen,
 En slepen 't uit den vloed, met ingespannen kracht,
 De breede vlotten op, met stallen vee bevracht.
 Wat wemelend gewoel verzaamt zich in de booten!
 Wat vreemden aan elkaar, in jammer lotgenooten,
 Beroofd van have en goed, ontrukkt aan maag en
 vrind...

De kinderlooze grijze en 't ouderlooze kind!
 Och, treurig zien zij rond, zoo ver hun oogen strekken,
 De holle golven langs, die zooveel dierbaars dekken;
 En meten naar een top, die opsteekt uit den plas,

Nog eens den omtrek af, waarin hun woning was.
Maar eer de derde zon de neevlen van de stroomen,
Verjaagt, de buijen scheurt en 't schouwspel op doet
komen,

Heeft de aangesnelde hulp, gedaagd van elken kant,
Wat leven had gered en plaats geruimd aan land.
Gramstorig moog' de vloed zijn golven opwaarts zweepen,
En nog naar de offers slaan, zijn armen uitgegrepen:
In spijt der vlooden en der vlagen, is zijn keel
Een deel der prooi ontscheurd, en 't allerkostbaarst
deel.

De streek in 't rond ontsluit haar schuren en haar
stallen:

De menigt' stroomt er heen; gehuisvest worden allen,
Gelegerd en gevoed, van waar de herkomst zij,
En de onbekende vrouw en 't schreijend kind erbij.

Nog lag ze in diepen slaap, met de oogen toegesloten,
Maar tranen op de wang, in 't sluimren nog vergoten,
En woelende in den droom, die 't bang gemoed bezwaart.
Intusschen dringt de buurt, op de open werf vergaard,
De ontsloten woning in, de schuilplaats der ellende,
En ziet op 't eenzaam leed der sluimrende onbekende.
Doch wie er komt of gaat, niet een die weet aan wien
Of waar de vreemde hoort of haar heeft meer gezien.
Gewis, van uren wijd, van de andre zij' der baren,
Der nieuwgedolven zee, is zij tot hier gevaren,
Opdat zij de uitkomst vind', van God haar toebe-
schikt:

Zoo fluistert men en gist, terwijl zij wakker schrikt.
Verwilderd ziet zij rond, ten halve slechts bekomen,
Nog duislig van den slaap en angstig van haar droomen,
En grijpt haar zuigling in vervoering aan het hart,
En mengt een zoeter traan in d'alsem van haar smart.
"Och!" roept zij "kostbaar pand! 'k heb dan toch u
behouén,

Onnoosle wees, die met mij lijden zult en rouwen;
Die mij in elken trek, in elken gullen lonk,
Den eeuwig dierbre maalt, die uit mijn armen zonk!..
Och, Ewoud, Ewoud!" snikt ze, en zijgt vertwijfend
neder,

Haar wanhoop weer ter prooi; en wringt de handen
weder,

En kust het kind op nieuw, dat, hangende aan haar mond,
Haar natte wangen streelt, als of 't haar wél verstond.
Neen, geene die haar ziet, aanschouwt haar onbewogen,
Of zonder wensch in 't hart, of zonder traan in de
oogen,

Of niet ter hulp bereid in 't haar verscheurend leed.
"Spreek," vangt de leeraar aan, die minzaam nader
treedt,

De vraagbaak van 't gehucht, en uren wijd in 't ronde
De toevlugt in den nood, de trooster aan de sponde,
En herwaarts heen gesneld op 't eerstvernomen woord:
"Spreek," zegt hij, op een toon, die tot vertrouwen
spoort:

"Spreek, diepbedroefde vrouw! en moog de troost u
streelen,

Die 't lijdend hart verligt, door 't lijden meê te deelen!
Stoot niet de hulp terug, die elk om 't eerst u bragt,
Ware ons uw lot bekend, en staat ze in menschen magt.
Ontsluit den boezem, meld uw jammren: kunt gij 't
weten,

Wat hand uw wangen droogt, zoo bitter thans be-
kreten;

Wat uitkomst in uw ramp de Almagtige beveelt?
Spreek, droeve! wanhoop niet: 't is God, die slaat en
heelt."

"Neen," zegt ze, en rigt zich op, "mij staat geen
uitkomst open:

Mijn rampen zijn ten top! ik heb niet meer te hopen!
Och, met mijn Ewoud, met mijn eenigen, ontviel
Voor altoos elke vreugd aan mijn verscheurde ziel.
Ja, bitter is mijn lot! Wat andren torschen mogen,
Mij heeft het wigt verplet; mijn deel werd zwaar
gewogen!

Geen zegenrijker vrouw viel in één oogenblik
Van uit haar hemel neer in dieper wee dan ik!
Ken, ken mijn lijden, hoor mijn jammren; ja, volkomen
De diepe deernis waard, die u heeft ingenomen;
De wrange tranen waard, die vloeijen tot mijn dood.
Ik, van mijn wieg af, wees, van vriend en maag
ontbloot,

Een vreemdeling op aard, het toeval prijs gegeven,
Werd Hermans pleegkind, eer ik denkbeeld had van
't leven:

De brave zag mijn nood en droeg mij tot zich in
En nam als dochter me aan van 't needrig huisgezin.
Benjdenswaarde wees! 'k had vader weer en moeder,
En in hun Ewoud, in hun zoon, een dierbren broeder!
'k Wies vrolijk naast hem op, aan de Oostzij' van den
waard,

Op de ouderlijke hoof, aan d'ouderlijken haard.
Hij was me in jaren voor, en stuurde 't eerst mijn
schreden,

En vloog mij 't eerst ter hulp, waar ik lag uitgegleden,

En leidde en hoedde en onderwees mij elken dag.
Het vriendlijk vaderoog aanschouwde 't met een lach,
En moeders scherper blik, die niets zich liet verheelen,
Voorzag een naauwer band reeds uit de kinderspelen.
Och ja, zij had het regt! Geen andre dag verscheen,
Of Ewoud werd mij dier, en dierder dan voorheen.
Wat teeg hij noode weg! wat kwam hij vrolijk weder
Na d'arbeid van den dag, en hukte naast mij neder,
En koutte en zong en bragt den avond met mij door!
Hoe gretig kwam hij steeds al wat ik wenschte voor!
Waar hing een vrucht zoo hoog, dat hem 't gevaar
verschrikte,

En hij niet derwaarts klom, zoo ras ik derwaarts blikte?
Waar stond een schoone boom in onzen hof geplant,
Die Klaraas naam niet droeg, gegrift door Ewouds hand?
Zoo wies de liefde in 't hart, hoe onbewust wij 't waren.
Nu telde ik zestien jaar en Ewoud achttien jaren:
Helaas, wat diepe smart verving toen beider vreugd!
Daar werd zijn moeder krank! de leidsvrouw onzer
jeugd

Verzwakte en kwijnde en lag den doodslaap in te
wachten!

Wij schreiden heel den dag en baden gansche nachten:
Vergeefs! haar tijd was daar, en Ewoud lag naast mij
Te snikken voor haar bed, geknielend aan Hermans zij'.
Nog zaamde zij haar kracht, tot flauwens toe bezweken,
En trok haar Herman tot zich nader; zocht te spreken,
Maar kon niet; wenkte en wees; hij wist haar wil,
en sloot

Mijn hand in Ewouds hand: toen lachte ze en — was
dood.

Och, nu was 't rouw in huis en elke vreugd vervlogen!
Wij treurden maanden lang, met roodgekreten oogen!
En zagen zuchtend neer en zwijgend op elkaar.

Wat was de hut ons leëg en alles rondom naar!
Hoe langzaam wou de wond in 't bloedend hart genezen!
Toch bragt de tijd ons troost, hoe traag het dan mogt
wezen;

En viel nog soms een traan op 't graf der zaalge neer,
In 't eind misgunden wij den hemel haar niet meer.

Eens, toen wij aan den haard des winteravonds zaten,
Al koutende van haar, die wij nog nooit vergaten,
Nam vader Herman 't woord en sprak ons minzaam aan:
Nog bleef uw moeders wil, mijn kindren! onvoldaan:
Gij weet het wat zij wenschte en nog met blik en teeken
In 't sterven mij beval, toen zij 't niet uit kon spreken.
Zij vormde u voor elkaar, van 's levens eerst getij:

Bezit elkander, God geef' langer nog dan wij!

Haast zal de bange dag ten tweede maal verjaren,
De dag van smart, die haar ten grave heeft zien varen;
Dan worde op nieuw haar deugd in stillen rouw herdacht,
En zij haar wil daarna, haar laatste wil, volbragt.
Als weer het ijs ontdooit en wegzinkt in de stroomen,
Als 't eerste loover kiemt en bot op veld en boomen,
Dan zij voor 't oog van God uw echtknoop toegehaald:
Ik heb Sint Thomas voor uw bruiloftsdag bepaald. —
Hij zweeg, ik zag ter neer; maar Ewoud, opgetogen
Van blijdschap, gilde 't uit, en lag me aan 't hart
gevolgen,

En viel aan Hermans kniën, van vreugde snikkend, neer.
Toen kwam voor 't eerst een lach op 's vaders wangen
weer.

De dag brak aan, de dag van zegen, die ons paarde!
Wie was zoo rijk als ik, gelukkigste van de aarde?
Ik, Ewouds gade! hij de mijne!... Ja, mijn lot
Was voor deze aard te schoon, te zalig mijn genot!
Hoe scheen natuur verjongd, waarheen mijn oogen
zagen!

Nooit lachte 't groen zoo blij, zoo blij geen lentedagen!
Een nieuwe wereld was ontloken om mij heen!

Wat werd mij 't aanzijn dier, met Ewouds aanzijn één!
Nog had ik heils te min, hoe hoog het was gestegen:
Daar kwam Sint Thomas weer: hij kwam met nieuwen
zegen!

Daar werd ik moeder! God verligte mij de smart:
Ik hield mijn Ewouds beeld, ik hield een zoon aan
't hart!

Soms was mijn boezem te eng om al mijn heil te omsluiten;
Dan zwol me een traan in 't oog en viel er tintlend buiten,
En bragt aan God den dank van 't overkropt gemoed
En biggelde op mijn kind... die tranen waren zoet!
Soms duchtte ik, in gepeins, en 't mijmrend hoofd
gebogen,

Of niet een blijde droom mijn zinnen hield bedrogen;
Of wel een lot op aard zoo zalig reeds kon zijn?...
Maar 'k hield mijn kind aan 't hart: het was geen
droom, geen schijn!

Wat zeg ik? Groote God! waar is het dan verdwenen,
Dat heuglijk deel? waar vlood die zaligheid dan henen?
Och, al te wettig was mijn twijfel en mijn schroom!
Hoe schriklijk waakteik op van uit dien blijden droom!...
Ziet, ziet de diepe ellend, waartoe ik ben vervallen,
Ik, ieder eens te rijk, rampzaligst nu van allen,
Die wat ik bad verkreeg, maar wat ik had verloor,
En werd van 't grafgered... God weet waartoe, waar voor!
Weer kwam Sint Thomas aan, en, hoe hij is gekomen,

Gij weet het, die den waard zaagt zinken in de stroomen!
 Wat scheen mij in 't verschiet die blijde jaardag schoon,
 De tweede van mijn echt en de eerste van mijn zoon!
 o God! moest aardisch geluk dan zoo vergankelijk wezen!..

Reeds zeven dagen lang was altoos de angst gerezen;
 Reeds zeven dagen lang zwoegde Ewoud, dag en nacht,
 Met Herman op den dijk, waar alles toevoer bragt.
 Och, telkens droever maar, zoo vaak zij huiswaarts
 kwamen!

Het water zwol altoos; het ijs pakte altoos zamen;
 De dijk werd drasser, veeg en veeger; hier en daar
 Was reeds een scheur gestopt, en ginds op nieuw gevaar;
 De hoop werd flauwer en al feller steeds de vlagen!
 Zoo waakte ik, in den angst, geheele bange dagen
 En banger nachten door, slechts met mijn kind in huis
 En siddrend als een blad... o Schrik! wat naar gedruisch,
 Wat luid gekrijt weergalmt op eens! Daar stuift hij
 binnen,

Mijn Ewoud, bleek, ontgaan, verwilderd, woest van
 zinnen:

Vlugt! (gilt hij) vlugt! zoek niets te redden! 't is
 te spä!

De dijk brak door: het ijs en 't water zwalpt mij na!
 Naar boven met ons kind en laat al 't ovrig varen!
 Mijn vader vond zijn graf in de aangedrongen baren;
 Een stortvloed sloeg hem neer; hij zonk met klomp
 en kluit...

Naar boven met ons kind! ik red u met de schuit. —
 Van schrik bedwemd, en tusschen twijfelen en gelooven,
 Stond, weifelde ik in 't eerst: hij drong mij voort
 naar boven:

Vlugt, vlugt! — Ik waggelde op, mij steunende aan
 den wand,

In d'eenen arm mijn kind, de lamp in de andre hand,
 En kwam (ik weet niet hoe) door luik en dakraam henen.
 Verwezen staarde ik rond, maar maan noch sterren
 schenen;

't Was zwart en donker. Slechts het huilen van den
 wind,

Het storten van den vloed, 'tgeschrei van vrouw en kind,
 't Geraas en 't jammren slechts vernam ik. Sneeuw
 en regen

Viel neer; de lamp woei uit; al banger kreten stegen;
 Al hooger klom de vloed, de doodsangst en 't gevaar.
 Toch werd ik Ewouds stem in al 't gedruisch gewaar.
 Moed, Klara! (riep hij) moed! hoe meer de golven
 wassen,

Hoe nader ik u kom en meêrijz' met de plassen.
 Ik heb de schuit bereikt, reeds zwalpende uit de sloot,

En hoosde er 't water uit en scheepde bed en brood.
 Ik kom... En, groote God! naauw had hij 't woord
 gesproken,

Daar loeit een rukvlaag aan, den polder ingebroken,
 En stoot de hutten los en gruzelt leem en steen,
 En breekt het kranke dak, waarop ik zat, uit een.
 De voorhelft scheurt zich af en dompelt in de golven,
 En ploft op Ewoud neer, met boot en al bedolven,
 En door den val verplet. Nog hoorde ik zijn gekrijt
 Door 't huilend stormen heen. Een tweede rukvlaag
 smijt

Op eens met de andre helft, in brokken afgestoven,
 Mij met mijn kind hem na. Wij tuimelden van boven,
 En plompten in den plas met riet en sparren neer:
 Zoo kwam Sint Thomas mij ten derde male weer!
 Nog tastte ik, in den angst, en worstlend met de baren,
 In 't ronde, niet om mij, slechts om mijn kind te sparen,
 En reikte en greep — en hechtte, ik wist niet waaraan,
 vast,

En woelde me op een vlot met d'overdierbren last.
 Zoo zwalpte ik heel den nacht, nu hier, dan ginds
 geslagen;

Onkundig wat mij droeg of waar ik werd gedragen;
 Mijn zuigling aan het hart, die, afgewaakt en nat,
 Van slaap en koude kreet, maar wieg noch deksel had.
 Ik sloot hem aan mijn borst, ik dekte hem met de
 armen:

Vergeefs! de nacht was guur: ik kon hem niet verwarmen!
 Zijn deerlijk geschrei, dat mij de ziel doorsneed,
 Verdubbelde nog d'angst van al mijn naamloos leed.
 Verschrikkelijke nacht, wie zaagt gij banger dwalen?..
 Traag kwam de morgen weer met flauw geschoten
 stralen

Ik staarde rond en om bij 't eerstontwakend licht...
 En op een staldeur dreef ik henen met het wicht!
 Wat schouwspel zag ik! wat verwoesting en ellende,
 Wat zondvloed om mij heen, zoo ver ik de oogen
 wendde!

Wat bouwval, wijd en zijd, van hoeven zonder tal!
 En in die jammren mij 't rampzaligst nog van al!
 Wel wuifde ik wat ik kon, langs waar een riem
 mogt klotsen,

Maar niemand, die mij zag, verlorene in de schotsen!
 De trage dag vlood heen, en had geen hulp gebragt;
 De lange nacht kwam weer, die schrikkelijke nacht!
 Nu wilde ik, ljdens zat, mij 't foltrend wee verkorten;
 Mij met mijn krijtend kind in 't holst der golven
 storten...

Maar een onzigtbre hand kwam nog den gruwel voor,

En bragt mij weer den nacht en zijn verschrikking door.
 De dag herrees, ik was den dijk nabij gekomen,
 Ik werd ontdekt, gered, menschlievend ingenomen,
 En vind mij, na den slag, waarvan ik op moest zien,
 Ten tweede male wees en weduw bovendien!...
 Och, Ewoud! Ewoud!" schreit ze en barst weer uit
 in snikken,
 En staroogt om zich heen, de wanhoop in haar blikken,
 En wringt de handen; zinkt in mijmring; spreekt niet
 meer —
 En alles zwijgt als zij, en staroogt voor zich neer.
 Maar de indruk van haar ramp vervloog niet met haar
 rede.
 Niet een ontweek haar zij', of droeg de deernis mede;
 De deernis, die in 't hart met luider roepstem dringt,
 Als jeugd en schoonheid kermt en raadloos handen-
 wringt.
 Men liep den omtrek af, om op- en na te sporen;
 Vroeg elk, wie aankwam, uit, om iets voor haar te
 hooren,
 En volgde 't minst berigt, hoe los het scheen gegrond:
 Vergeefs! verloren vlijt! geen mensch die Ewoud
 vond.
 Men kwam terug; zij hefte 't hoofd, en scheen te vragen
 Om hoop; maar ieder zweeg, met de oogen neergeslagen,
 En wist geen troost meer of geen toespraak in haar
 leed;
 Dan zonk haar 't hoofd weer op den boezem, en zij kreet;
 Dan mogt het kozend kind haar stroken langs de wangen,
 Zij weerde 't van het hart, waaraan zij 't vast moest
 prangen,
 En in haar ramp verdiept, en doof voor elke stem,
 Riep ze „Ewoud! Ewoud!" uit, en dacht aan niets
 dan hem.
 Nu brak de zondag aan. Na 't onderstboven keeren,
 't Verwoesten van den waard, kwam de eerste dag
 des Heeren.
 De kerkklok van 't gehucht, dat op den dijk lag, luidt,
 En noodigt plegtig tot de godsdienst d'omtrek uit.
 Van alle zijden stroomt de menigte daarhenen:
 Zoo veler kerspel is verzwolgen en verdwenen;
 Zoo veler harte voelt behoefte zich tot God
 Te heffen, in den nood of 't voorregt van zijn lot.
 Betroffen van de ramp, in goed en bloed geslagen,
 Gespaarden van 't verderf, gered met have en magen,
 't Vloeit alles zamen naar den tempel, waar 't gemoed
 In vreugd en voorspoed dankt, en bidt in tegenspoed.

Ook Klara wil er heen: geen menschelijk vermogen
 Heeft voor haar jammer troost of mag haar tranen
 droogen;
 Zij wil het klagen aan den hemel, wat zij lijdt,
 En krachten smeeken van de hand, die haar kastijdt.
 Zij strikt een rouwlint zich ten tooisel om de hairen,
 En kust het wicht vaarwel, dat insliep op de varen,
 En waggelt henen met den toevloed; nadert, zit
 Ter kerke neder, vouwt de handen zaam, en — bidt.
 Het vroom gezang hield op; het orgel heeft gezwegen;
 De leeraar rijst, en smeekt den hemel kracht en zegen,
 En boeit rondom zich aan zijn lippen klein en groot.
 Hij past zijn rede toe op de d'algemeenen nood,
 Op de onvoorziene ramp, die zoo veel tranen volgen,
 En schetst het aardsch geluk, in zee en zand verzwolgen.
 Hij leidt den geest naar God, als de eenig vaste rots,
 Waar 't hart aan hechten mag in alle golfgeklots;
 De heul in elken nood; ook nu weer, in de ellenden,
 Het uitzigt en de hoop, waarheen zich 't oog moet
 wenden;
 d'Algoeden vader, die uit wrevel ons niet grieft,
 Maar tot ons best beproeft, en tuchtigt, dien hij lieft;
 Den wijzen schepper, die niet antwoordt van zijn daden,
 Maar tot zijn doel ons leidt langs ons verborgen paden,
 Zijn doel, ons eeuwig heil, en 't aardsch begrip te hoog.
 Zoo grijpt hij elk in 't hart, die heimlijk morren moog',
 En doet een drup van troost in veler wonden vallen.
 't Gebed besluit zijn taal, het smeekgebed voor allen.
 Maar, eer weer 't loflied stijgt en de orgeltoon
 slaan,
 Herneemt hij nog het woord, met Klaraas ramp be-
 gaan,
 En zegt met luider stem, dat allen rondom 't hooren:
 „Wie uwer iets vernam, wien ooit iets komt ter ooren
 Van Ewoud, Hermans zoon, van de Oostzij' van den
 waard,
 Die geev' berigt aan mij. En heeft hem God gespaard,
 Mogt iemand hem herzien, of waar hij huisvest weten,
 Die lei' tot haar hem weer, door wie hij wordt bekreten;
 Die zegg' hem, dat zijn vrouw — zijn zoon zich hier
 bevindt:
 Dat beide zijn gered, de moeder en haar kind.” —
 „God!" roept op eens een gil, die weerkaatst langs
 de bogen:
 „God!" klinkt het door de kerk; en Klara, opgevlogen,
 Vergeten waar zij is, haar schrik geen meester meer...
 „Dat is hij!" roept zij uit, en stort bewustloos neer.
 „Haar stem? dat was haar stem!" gilt Ewoud; breekt
 naar voren,

Door wat hem afstuit heen, 't ontzag der plaats verloren,
Dringt door de menigt', maakt zich ruimte, worstelt,
naakt,

En valt aan Klaraas borst, die aan zijn borst ontwaakt!
't Was Ewoud, Ewoud zelf, die, van den slag getroffen,
Van 't vallend puin gewond, in 't op hem nederploffen,
Gekenteld met zijn boot, maar klemmende om den boom,
Aan 't overliggend strand gered was uit den stroom:
't Was Ewoud, Ewoud zelf, die, krijtende allerwegen
Om Klara en zijn kind — op elke kruin gestegen,
Naar elke buurt gesnel, en vragende oud en jong,
Tot hier was voortgedoold, en in Gods tempel drong. —
De priester wenkt: ontzag en stilte keeren weder;
't Gefluister zwijgt; de onhutste menigt' zit weerneder,
En hangt, ontroerd nog, maar eerbiedig aan zijn stem...
Slechts Klara luistert niet, noch Ewoud hoort naar hem...
Hij wijst de goedheid aan van 't weldoend Alvermogen;
De werken van zijn magt, zoo wonder in onze oogen;
En noemt vertwijffing in de slagen van het lot,
Een strafbre wantrouw op de almogendheid van God.
Hij noodigt allen uit, om de Oppermagt te loven,
Te danken voor het blijk, dat ze ons aanschouwt van
boven,

Dat ze ons bewaakt en volgt en uitredt in 't gevaar;
Te danken voor het heil van 't weer vereenigd paar.
Hij heft den blik omhoog, hij vouwt de handen zamen,
En alles dankt met hem en zegt, bewogen, amen.

Zomeravondliedje.

Zit neer, zit neer! de velddisch wacht;
De grond is droog, het kruid is zacht;
Welriekend geurt het gras;
Al bleeker blinkt de zonneshijn,
Al geler trekt de kruiderwijn,
En gist in 't groene glas.

Zit neer, zit neer! de kelk gevat!
Den rug gekeerd naar de enge stad!
De ruime streek aanschouwd!
Versmoor' de stad in wal en muur,
Wij zitten op uw schoot, natuur!
En scheppen lucht in 't hout.

U zij onze eerste dronk gebragt,
Bekoorlijk landschap, vol van pracht,
Getooid met berg en dal!
Gegroet, nabijheid en verschiet!
Gebloemt', geboomt' en veld en vliet,
En wijnstok, eerst van al!

Wat zachte rust vloeit om en rond
Langs 't eikenwoud en d'akkergrond
En 't om ons wiegend kruid!
Zij rolt al voort van treë tot treë,
En spreidt zich als van lieverleë
Tot in mijn aadren uit.

Bekoorlijk land, hoe tooverzoet
Doorsuist uw adem brein en bloed
En drijft de zorg van daar!
Een ruimer hart, een reiner zin
Vloeit mijn verjongend aanzijn in,
Terwijl ik rondom staar.

o Wel hem, die d'ontwaakten dag
Des ochtends welkom groeten mag,
Verdoold in bosch en beemd;
Die hem door dal en dreef verzelt,
En 's avonds eerst op 't open veld
Van hem weer afscheid neemt!

Schenkt in, schenkt in! zwiert rond het glas!
Op 't open veld, in 't geurend gras,
Den dag vaarwel gegroet!
Met iedren adem, dien ik haal,
Met elken teug der veldbokaal,
Doorstroomt mij frisscher bloed!

Och, of de schepping vlek noch stad
Maar enkel berg en dalen had,
En bosschen heinde en veer!
Zóó kwam ze uit uwe hand, natuur!
Wij dwazen bouwden wal en muur
En ze is zoo schoon niet meer!

Wij staaplen balk en blok op een,
En metslen ons in kalk en steen
En tusschen dak en wand;
Met bruggen op en poorten digt,
Betimmren wij de lucht en 't licht
En grendlen ons van 't land.

Schenkt in, schenkt in! zwiert kelk en nap,
En drinken we onze beterschap,
Wij dwazen, als we zijn!

Uw beterschap, gij vriendenrij!
Ik drink haar u! drink gij ze mij
Met frisschen kruiderwijn! —

Maar zie! een opgestegen dauw.
Kleedt bosch en veld in vochtig graauw:
Het groen mist tint en licht;
Het dal vloeit vol, de heuvel wijkt,
En de avond, die hen effen strijkt,
Dekt al hun schoonheid digt.

Doch ginder op dien heuveltop
Daar vlamt een needrig lampjen op;
Ginds brandt er een in 't dal:
Die lichtjes zeggen 't nog, o stad!
Hier is de grond niet vlak en plat,
Als in uw doodschen wal.

Hoor toe! schoon dauw en duister wast,
Het murmlend beekje ruischt en plast,
Het klotsend water welt;
Het klotst, in spijt der duisternis,
Dat hier geen stad, geen steenklomp is,
Maar waterval en veld.

Och, wie zijn tent hier op mogt slaan,
Hier mijmren bleef bij 't licht der maan,
Bij 't kabblen van den vliet!...
Ondankbren, die dat voorregt smaakt,
En nog naar meer en beter haakt!
Gij kent uw zegen niet.

Wat is dat? hoor! het suist en vlugt!
Het is de vleermuis in de lucht,
Die ons langs de ooren strijkt:
Zoo zeldzaam zijn de menschen hier,
Dat stout het onbescheiden dier
Nieuwsgierig ons bekijkt.

Welaan, welaan! wij trekken voort;
De bengel klept van gindsche poort;
De kerker eischt ons weer.
Zwijg, bengel, zwijg! reeds komen wij:
Of vreest ge, dat men wijzer zij
En eens niet wederkeer?

Nog eenen teug toch, eer wij gaan,
En dan op nieuw de kluisters aan,
Waar in het lot ons klonk!
U, schoone, die daar blinkt van ver,
U, ochtendster en avondster!
U zij die laatste dronk.

Vaart wel, landouwen heinde en veer!
Wij zien u weer, nog dikwijls weer,
Zoo God ons 't leven laat!
Wij komen weer, o zalig veld,
Waar 't hart den hemel tegenzwelt
En ruim en reiner slaat.

Nanning Kopperszoon te Hoorn.

Baldadig werd de schoonste zaak,
De kamp voor vrijheid en voor regt,
Dien al wie beide lief heeft vecht,
Bezoedeld door de vuigste wraak;
En Alva-zelf scheen minder wreed,
Omdat de Geus als Alva deed.

Niet enkel werd van Spanjes zij'
De vrije ziel geweld gedaan:
De smet kleeft Roomsch en Onroomsch aan,
De schuld van zielewinglandij;
Het bloed, dat luide riep om wraak,
Spoot op voor Flips en Luthers zaak.

Verworpen eeuw van veete en wrok,
Wat staat ge in 's lands kronijken zwart!
Wat klopte menig tijgerhart
In outerkleed en kanselrok!
Wat zette zulk een Christenleer'
Den blinden Heiden hoog in eer!

Helaas, daar lag in Hoornes muur
De vrome Nanning, bleek en mat,
Gekneveld op het martelrad,
Te smachten naar zijn uiterst uur;
Geschroefd, gekneusd, uit een gerekt,
En 't brekend oog naar God gestrekt.

Geen schepsel, dat hij onregt deed,
Geen schuld, die hem werd aangeticht,
Dan dat hij, blind voor 't nieuwe licht,
Zijn God naar Romes leer' beleed,
En 't regt, dat zich de Geus bevocht,
Voor zijne ziel te houden zocht.

Maar daarvoor was de folterpijn,
De marteldood geen straf te zwaar,
In 't oog dier woeste Christenschaar',
Die liever Turksch dan Paapsch zou zijn;
Die Romes kluister van zich sloeg,
Maar Spanjes wreedheid met zich droeg.

En kermend zag de lijder rond,
En smeekte met gebroken stem
De harde beulen rondom hem,
Een priester in zijn laatsten stond,
Opdat hij toch, hoe mat en zwak,
Zijn biecht nog in zijn doodsuur sprak.

Maar — wreed en vreeslijk Christenwerk! —
Het koor stond leeg, het kruis lag neer;
Geen priesters dienden 't outer meer:
De kerker had hen, niet de kerk:
In hunne plaats, barbaarsche spot!
Kwam Epeszoon aan 't moordschavot:

Kwam Epeszoon, versteend van hart,
Die monnikskap en pij versmeet,
Verruilde voor het kanselkleed:
Van ziel en tabberd even zwart;
In ieder kleed een kind der hel,
Een wolf in ieder lammrenvel.

En gluiwend naar de slagbank neer,
Een grimlach op het norsch gelaat,
Verguisde hij met schimp en smaad
Den lijder en zijn beuzelleer';
Bespote biecht en kerkaltaar
En de onrust van den martelaar.

Geen woord van troost — van deernis geen —
Verwijt van welverdiende straf,
Bedreiging met een eerloos graf:
Die vloek ontging zijn mond alleen,
En eer de laatste hartslag viel,
Verscheurt hij ook des lijders ziel.

Maar eensklaps, als door hooger gloed,
Door hooger kracht in eens ontbrand,
Wringt Nanning zich uit zeel en band
En heft zich uit zijn drijvend bloed,
En plegtig zegt hij: „Epeszoon!
„Ik daag u voor den hemeltroon.

„Ik daag u op! verschijn, barbaar!
Ter vierschaar op! ik klaag u aan:
Verantwoord uw gevloekt bestaan;

Verschijn ten derde dage daar!
Ik reis u voor: wij zien ons weer...”
Toen sliep hij in — hij leed niet meer.

De dag ging om, de nacht verscheen;
't Gemarteld lijk werd, onbetreurd,
Naar de opgedolven kuil gesleurd;
Een tweede dag ging zwijgend heen;
Een tweede nacht bedekte 't feit
En nieuwgepleegde onmenselijkheid.

Maar hoor! zoo ras de morgenhaan
Berigt geeft van den derden dag,
Daar kondigt ook een ratelslag,
Een donder van omhoog hem aan;
En Epeszoon verneemt de stem,
Die uit den hemel roept om hem.

Een ijskou vaart zijn aders rond;
Het doodzweet wordt hem uitgeperst;
Hij wringt en grijpt en tandeknerst
En stuiptrekt op zijn legerspond;
En de onmens lag verkild en dood,
Eer de avondstar weer stralen schoot.

Zijn ziel voer heen van sfeer tot sfeer
Ter plaatse, waar zij opgedaagd,
Door Kopperszoon was aangeklaagd;
De regter zat ter vierschaar neer...
Maar wie dringt door in 't Godsgerigt?
Hier valt de duistre voorhang digt.

Aan Mr. Hugo Beijerman.

'k Benij geen koningen hun kroonen,
Hun aangeboren magt:
Geen trotschaards, die in hoven wonen,
Hun nagebootste pracht.

'k Begeer geen juk, waarmee de dwazen pronken,
Geen klatertooi der hoovaardij:
Had mij fortuin dien last geschonken,
Ik wierp hem ver van mij.

Een ander deel, door weinigen gekoren,
Bad ik den hemel af;
Het heuchlijk lot, — helaas! niet mij beschoren —
Dat u zijn liefde gaf.

Neen, hem niet schat ik rijk aan zegen,
 Hij is der goden gunstling niet,
 Die, op een wereldtroon gestegen,
 Miljoenen met een wenk gebiedt:

Maar hem, die met zich-zelv' te vreden,
 Verlokt door goud- noch gloriezucht,
 Den dampkring uit van hof en steden,
 Mag åmen in Gods vrije lucht;

Die, eigen heer, geen sterfling ziet naar de oogen,
 Geen dwaas te vreezen heeft, van welken rang hij zij:
 Dien acht ik hier gezegend uit den hoogen:
 Dat, vriend! dat, Beijerman! zijt gij.

Gij torscht de kwelling niet, waaraan wij 't hart ver-
 slaven,
 Gevangnen in een wal — een warreklomp van steen;
 Gij laat wie 't wil zich daar begraven,
 En doolt langs berg en dalen heen.

U zweept geen dagtaak op met elken nieuwen morgen,
 Geen spoorslag drijft u voort van zon- tot maneschijn;
 Gij laat de koopbeurs ons, de pleitzaal en de zorgen,
 Het beuslen en het bezig zijn.

Gij kweekt de kiemen aan, u ingestort van boven,
 Veredelt ziel en zin, in 't aanschijn der natuur,
 En laat wien 't lust de sprankel dooven
 Van 't hooger in hem smeulend vuur.

Gelukkige, geniet het leven!
 Wij, dwazen, durven 't niet, wij, kwisters van
 den tijd!
 Gij zijt het voorregt waard, dat u de goden geven,
 Gelukkige, die wijzer zijt!

o, 'k Zwerf u dikwijls na, verdiept in zoete droomen,
 Langs Veluwebeemd en IJsselboord,
 Door 't ritslend loof der digtgetopte boomen
 Van 't hoog en heerlijk Reederoord:

Daar zwelt u 't reiner hart den heldren hemel tegen,
 In de eenzaamheid van d'avondstond;
 Daar zweeft uw stoutergeest, van sfeer tot sfeer gestegen,
 In bovenzijnlijke oorden rond.

Geniet dat voorregt, rijkbedeelde,
 't Geluk, dat in geen steden schuilt,
 Gij, die voor rang noch roem noch vorstelijke weelde
 Het lommer van uw beuken ruilt.

Geniet, geniet! Wij, dwazen, derven,
 Wij delven naar 't geluk, dat u in 't woud omzweeft,
 Wij zwoegen tot aan 't graf, en sterven,
 Helaas! en hebben niet geleefd.

Leef, wijze, leef, en laat aan ons de smarte
 En neem voor u de vreugd, hier beiden uitgestrooid;
 Geniet uw deel — het Geldersch wijfje aan 't harte,
 Dat uw geluk voltooit.

Feestzang

BIJ HET VIERDE EEUWGETIJDJE VAN DE
 UITVINDING DER BOEKDRUKKUNST.

Snelt aan, snelt aan! De feestklok bomt
 In Haarlems muren. Nadert, komt,
 Wie Kusters beeld wil helpen sieren!
 Ten feesttogt op met zang en snaar!
 De dag brak aan, het feest is daar:
 De wereld moet dien feestdag vieren.

Op, Neerland, op! omkrans het hoofd;
 De kroon was u te lang ontroofd,
 Te lang de pronk van vreemde haren;
 De rooverklaauw is ingekort;
 Zijn meêgevoerde lauwer dort,
 En Mentz verneert de kruin voor 't Sparen.

Ten feesttogt op! ten hoogtijd op!
 De vlag siert Haarlems torentop,
 De kransen slingren door haar wijken.
 Geen feest zoo hoog, geen dag zoo schoon,
 Geen kroon zoo rijk als Haarlems kroon,
 Van Neerlands jubel geen gelijken!

Ter beëvaart op van uren rond!
 Hier is de grond gewijde grond;
 Geen andre plek heeft zulk een waarde:
 Hier schoot een straal van hooger sfeer,
 Een nooit aanschouwde luister neer;
 Hier rees een nieuwe zon voor de aarde.

De wijsheid zelf ontspant den geest;
 Verlichting viert haar heiligst feest;
 De kunsten luistren 't op met zangen;

Wat goed en schoon is juicht en looft;
De godsdienst treedt en juicht aan 't hoofd,
Een hemelglimlach op de wangen.

Snelt aan, snelt aan van heinde en veer,
En huldigt, volken! Haarlems eer
Met alle tongen, alle talen!
De lofzang dreun'! de wereld hoor!
Geslachten zullen, de eeuwen door,
Dien lof op dezen dag herhalen.

Een zwarte walm hing over d'aardbol heen,
Een barre nacht, zoo ver de blik zich strekte;
Geen ster ging op, die door den nevel scheen,
Geen zon verrees, die groei en leven wekte.
Vergeefs, vergeefs, o Hellas heilige zoom,
De kostbare oogst, dien uw landouwen gaven:
Verboden vrucht, verboden levensboom!
Gij moogt het hart met uw genot niet laven.
Vergeefs, vergeefs, Campanies welig oord,
Uw naglans van Athenes hellen luister:
Hij lokt geen bloei van uit den bajert voort,
Hij schiet geen sprank, die doorbreekt in het duister.
Vergeefs, vergeefs uw uitgeplengde schat,
Minervaas koor en rei van zanggodessen!
En gij met hen, die hooger oorsprong hadt,
Gij, Jezus leer! vergeefs uw schoone lessen!
De dweepzucht heerscht, de domheid zit in eer;
Geweld en schrik zijn aan haar zij' verheven;
Geen bloem versiert den weg des levens meer,
Geen fakkel wijst het spoor naar hooger leven.
In muren, zwaar en ijzervast gebouwd,
In vunze cel en duffe kloosterholten,
Lag nutloos bij den buit van 's aardrijks goud,
Nog rijker schat dan schat van goud verscholen.
Daar bleef de glans, de middaggians gesmoord,
Die 't zeedlijk rijk der schepping moest bestralen,
En kennis, kunst en Gods geheiligd woord
Gekast in 't hol van monniks hersenschalen.
Van daar, o smaad! ging voorschrift uit en wet
Op stulp en stad en hooge koningssloten;
Daar werd de grens aan 's menschen geest gezet,
Die worstlend op den slagboom af bleef stooten;
Daar trad de hel met 's hemels doel in strijd,
Die 't menschedom oproept en zijn oorsprong nader;
Daar klonk de kreet, de doemvloek wijd en zijd:
Geen zoon zette ooit den voet voorbij den vader!
Toen kromde neer, wat zich niet heffen mogt;
De ontwrichte geest liet wereloos zich dwingen;
De vonk ging uit, die vruchtloos voedsel zocht,
En rugwaarts drong zich, wat niet voort mogt dringen.
Van trap tot trap zeeg 's werelds opperheer

Ten zetel af, waarop zijn rang hem voerde;
De schakel brak, die de aarde aan hooger sfeer
Verknocht hield, en den mensch aan d'engel snoerde.
Vervallen stam, alleen verwant aan 't slijk,
Zijn leengoed kwijt, zijn adel en zijn waarde,
Geboeide slaaf in zijn verloren rijk:
Dat werd de rang des opperheers van de aarde;
En, blonk hij uit bij 't lastdier door zijn leest,
Hij zonk tot naast het lastdier met den geest.

Zoo zou uw schoonheid en uw pracht,
Weldadige natuur! versterven;
De doodstooi van den zwarten nacht
Zich neevlen om uw blijde verwen;
Gij tooide 't hoofd met air noch kruid,
Ging 's hemels gouden fakkel uit.

Het woudkoor zong geen hoogtijddied:
Geen loover zou de dreven toojien;
Het zilvren beekje suisde niet:
Geen lente zou zijn schors ontdooijen;
Geen gaard gaf bloemen, 't veld geen ooft,
Wierd 's hemels fakkel uitgedoofd.

Onvruchtbaar laagte ge, kil en dood,
Met elke sprank in 't hart bevroren;
Gesloten bleef uw dorre schoot,
De zegen, dien hij draagt, verloren;
Een onbezielde rots gelijk,
Natuur! wierd uw verbazend rijk.

De godheid zag, in rouw, de trotsche teelt vervallen,
Den koning, dien ze aan de aarde schonk;
Zij zag beschaamd haar beeld, haar schoonst gewrocht
van allen,
Dat laagst van al 't geschaapne zonk.
Zij zag den kostbren geest, uit haar hem ingevloten,
Onsierd, ontadeld, uitgedoofd;
Het vruchtbaar zaad verstikt, het onkruid opgeschoten,
Den smaad hem voor de kroon op 't hoofd.
Zij zag het misdrijf aan, haar schepping ingebroken,
Gewetensdwang en moord en roof;
Den doemvloek, in haar naam; de houtmijt, haar ont-
stoken;
Den marteldolk van 't bijgeloof.
Zij zag de jammren rond, de opeengetaste plagen,
Die 't krimpensel weerloos leed,
Dat haar niet smeeken dorst, dat haar geen regt
dorst vragen,
Wie 't aanzag als barbaarsch en wreed.

Zij zag den tastbren nacht zijn vlerken verder strekken,
't Gebied zich eignen over de aard,
En de uitgebroeide teelt van wee en gruwlen dekken,
Voor 't aanschijn van den dag vervaard.
Zij zag de vreugd der hel, die uit haar kolken bruijste,
Om de euvlen, door haar aangerigt;
Zij zag het, steeg ten troon, en door den chaos ruischte
Ten tweedemale: Daar zij licht!

De afgrond siddert met zijn spoken,
't Rijk der domheid gruizelt neer!
't Woord der godheid is gesproken;
Boei en breidel zijn verbroken:
Aarde! neem uw koning weer!

Opwaarts, opwaarts gaat hij treden;
't Hoofd verheerlijkt uit den hoon,
Gaat hij weer zijn rang bekleeden:
De oppermagt in 't rijk der zeden;
Telkens op al hooger troon.

Zink, onzaligste aller nachten!
't Uur van licht en luister slaat:
't Slaat ontwikkeling aller krachten,
Voort- en voortgang van geslachten:
Welkom, welkom, dageraad!

En de engel der aarde, gevlugt naar den hoogen
Om 't woeden der hel,
Ontving, voor den zetel der godheid gebogen,
Het heilig bevel.
Hij greep uit de glansen, die rondom hem schenen,
Een sprankel van vuur,
En roeide langs stelsels en sferen zich henen,
In lager azuur.
Hij naderde de aarde, van nevels omvangen,
Al digter, al meer,
Maar bleef op de wicken in twijfeling hangen,
En staarde ter neer.
Daar zag hij het weemlen der staten, der landen,
Der volken in 't rond,
En zocht voor den luister, vertrouwd in zijn handen,
Den waardigsten grond.
Daar zag hij een plekje, gering en vergeten,
Het diepst aan zijn voet,
Maar dat eens de parel der wereld zou heeten,
Gevischt uit den vloed:
Daar rept hij al lager de klappende veder,
Dat plekken in 't oog,
En schiet uit de verte den luister ter neder,
De vonk van omhoog:

En ijlings, daar breekt zich door nevels en wolken,
Met vlammenend gloor,
Die straal van den hemel, dat licht voor de volken,
Tot Nederland door.
En, peinzend verloren in 't suizen der blaadren,
(Zoo meldt het de maar')
Wordt Koster den invloed der godheid in 't naadren
Des luisters gewaar:
Zij stroomt in hem binnen, zij klopt hem in de aadren:
De Drukkunst is daar.

Steek de toppen hoog en hooger,
schoon geboomte in Haarlems woud!
Schalt en orgelt scheller zangen,
vooglen, die er bruiloft houdt!
Heestertwijgen, groent er blijder,
weliger, struweel en kruid!
Bloemen, die er moogt ontluiken,
wasemt zoeter geuren uit.
Stormen! laat het ongeteisterd,
bliksems! laat het ongemoeid,
't Ander paradijs der aarde,
waar Gods gunst is neergevloed;
Waar Hij, afziende uit zijn luister
op de werken, die Hij schiep,
't Menschdom, als in 't vroeger Eden,
weer ten troon der schepping riep.
Heilig bosch! word oud aan eeuwen,
blijf in bloei en schoonheid jong
Gij, waar 's hemels weldaad neerschoot
en in Kusters aanzijn drong;
Waar hij, zwanger van den zegen,
die der wereld was bereid,
't Godsgeschenk voor de aard deed rijpen
in zijn mijmrende eenzaamheid.
Heilig bosch! blijf ongeschonden,
gij, getuige, die het zaagt,
Dat op Neerlands dierbren bodem
't godlijk licht is opgedaagd.
Blijf in wezen, gj getuige,
die alleen het hebt aanschouwd,
Dat Gods engel Haarlems burger
de eerste sprank heeft aanvertrouwd;
Die hem eenzaam in uw lommer,
in verrukking van gemoed,
Hebt zien dolen, zwerven, peinzend,
tintlen van den hemelgloed;
Die den kreet der vreugd gehoord hebt,
die er opsteeg uit zijn ziel,
Toen de kiem er was ontwikkeld,
die uit hooger sferen viel.
Heilig bosch! verbreed uw takken,
gij, waaruit het vlammenend licht

Door der eeuwen nevel heenvoer
 en den nacht in 't aangezigt;
 Gij, waaruit de morgen aanbrak
 van den afgebeden dag,
 Die de menschheid, uit haar boeijen,
 op haar zetel stijgen zag!
 Wat verouder', win aan luister,
 wat ter neer stort', blijf gespaard,
 Haarlems lusthof, Neerlands hoogmoed,
 heiligst plekje gronds op aard!

Ontgrendelt was de schat, te lang in nacht verstoken;
 't Verborgen goud daagt op, zijn mijnen uitgebroken,
 En doet de starende aard, die 't stikziend oog ontsloot,
 Verbaasd staan van de pracht, die ze omdroeg in den
 schoot.

Wat de oudheid kostbaars wrocht, wat volken en geslachten

Omvademden in 't brein, wat Griek en Romer dachten,
 Wat kunst en wijsheid schiep, maar wulft en wand omsluit,

Rijst uit den doodslaap op en klimt de graven uit.
 De ontwaakte geest doolt rond, in zoo veel glans verloren;

Hij ziet den adel in, zijn afkomst aangeboren;
 Hij voelt zijn waarde, zijn bestemming; werpt het wig
 Der klusters af, ontstijgt zijn kerker, drijft in 't licht.
 De dos der woestheid valt der menschheid van de leden;
 Vereedling is haar doel en reiniging van zeden;
 Geen drijvers roepstem, die haar breidelt of vervaart:
 De teugels zijn verscheurd: de drukkunst daalde op
 de aard!

De wijze vaart ten strijd: in eenzaamheid gezeten,
 Daagt hij de monsters uit, tirannen van 't geweten,
 De teelt der dweepzucht en der domheid; gordt zich;
 peinst,

En doopt de veder in, waarvoor de bende deinst.
 De waarheid rolt hij bloot, van 't fabelkleed ontslagen;
 Den blinddoek scheurt hij weg, door 's aardrijks vorst
 gedragen,

En wijst de diepte, die hem insluit en omvangt,
 En d'onbestegen top, waar nog zijn rijkskroon hangt.
 De wereld luistert toe: van uit de boekcelwanden
 Breekt, dreunt der wijzen taal door steden heen en
 landen;

De zigtbre stem gaat op van 't lichtverspreidend schrift,
 Verduizenvoudigd door Gods uitgeplengde gift.
 Alom ontgloeit de sprank, die niet meer uit zal dooven;
 De weerstand vuurt haar aan; de vonken slaan naar
 boven;

De moëgekromde ziel, 't verbroken juk te groot,
 Wil 't voorregt waard zijn van den stam, waaruit zij
 sproot.

De kennis breidt zich uit: haar kostbre zaden vallen,
 Ontkiemen in den geest, en dragen vrucht voor allen;
 Een schat van gaven, van geneugten schudt zij neer,
 En de eens gezamelde oogst verderft of dort niet meer.
 De naneef gaart zich wat zijn vaadren voor hem kweeken;
 Het een geslacht vangt aan, waar 't ander af moet
 breken;

Gestage voortgang en ontwikkeling zonder grens
 Toont aan 't geschaapne weer zijn koning in den mensch.
 't Vernuft herneemt zijn vlugt uit de afgeschudde
 boeijen;

De kunsten heffen 't hoofd, waarvoor weer lauwrén
 groeijen;

De dichtlier snaart zich en doortrilt weer ziel en zin;
 Het doek neemt leven aan, het marmer adem in.

De slagboom stort ter neer, die volk en volken scheidde;
 Geen bergtop deelt hen af, geen zeeën tusschen beide;
 Alom en weerszijds stort de geest met wat hij heeft
 Zich uit en over, en ontvangt weer waar hij geeft.

Geen lichtstraal aan de pool blijft d'evenaar verborgen;
 't Gedachte vonkelt rond als 't opgaan van den morgen;
 De cijns der eeuwen en der volken is vergaard;
 Het menschedom vloeit tot een: de drukkunst daalde
 op de aard!

Maar boven alles gij, ter wereld afgezonden
 Uit d'open hemel, leer van Jezus! vuig geschonden
 En snood misbruikt door list en heerschezucht, als hun buit!
 Hoe wronk de drukkunst u den klaauw dier mon-
 sters uit!

Zij daalde, en gij verreeft, van heerlijkheid omtogen!
 Uw eenvoud werd uw pracht en zegnen uw vermogen;
 Van uit het schrikkleed en de omwindslen, doodsch
 en zwart,

Tradt ge in uw reinheid op, met al uw troost voor 't hart.
 Geen priesters magtwoord zal meer vreezen doen of
 hopen;

De drukkunst sloot de rol van Gods oraaklen open,
 En wees in 't heilig schrift, van beuzelvonden schoon,
 De deugd als eerdienst aan — den hemel als haar loon.
 Dat wetboek deelt zij rond, zoo ver er menschen âmen:
 De Heiden ziet het in, en vouwt de handen zamen;
 Barbaar en wilde, dien zij nadert met die leer',
 Deinst van zijn afgoôn weg en buigt voor God zich neer.—
 Eens, als het laatst altaar der domheid wordt verbroken;
 Als allen 't zonlicht zien, dat allen is ontstoken;
 Als al wat mensch heet — wie hem voortbragt, waar
 hij leeft —

Tot ééne kudde stroomt, die éénen herder heeft,
 Dan zij 't aan u gedant, onschatbre gift van boven!
 U vloeije 't loflied toe, waar tong en taal kan loven,
 U, die, uit Haarlems woud van pool tot pool verspreid,
 Den geest tot kennis riept — de ziel tot zaligheid.

Ja, van uit de jubelklanken,
Die ontstroomden aan de snaar,
Zwelt het hart om U te danken,
Grondeloze Alzegenaar,
Uit wiens glans de sprankel vloeide,
Die in Kusters aanzijn gloeide.

't Was geen vond van lager geest,
Tot hoe hoog de geest moog zweven;
't Is een adem Gods geweest,
Dat alombezielend leven!
Menschlijk, wat van menschen kooft:
't Godlijk is uit God gestroomd.

't Is een straal, uit Hem gevallen,
Haarlem! die gewijde vonk,
Die den luister aan uw wallen
En het licht aan de aarde schonk;
Die uw stedekroon doet prijken
Boven praal van koningrijken.

't Is een zegen, Hem ontwelt,
Koster! dien gij uit mogt gieten;
Die, zoo ver hij sproeit en smelt,
Lauwren voor u op doet schieten;
Lauwren, onverdord van pracht,
Bij geslacht en nageslacht.

Maar de ingetoomde hel, 't gebied op de aarde ont-
wongen,

Zag woelende en in wrok omhoog;
Zij zag den wondren glans, uit Haarlems woud gedrongen,
Den aardbol vonklen in het oog,
En schittrend Neerlands roem voldongen.
Daar vlamt ze op eens van wraak en spijt,
En magtloos om, in 't giftig branden,
Den hoogen luister aan te randen,
Die op- en omvoer wijd en zijd,
Sloeg zij naar Neerlands roem de tanden,
En dagvaardde uit haar kolk den nijd.

En 't monster steeg, der hel ontgleden;
Het steeg, en sloop de rijken rond:
„Wat laat gij,” blies het, „trotscher steden!
Aan Haarlem de eer van zulk een vond?
Is dan die heldre zon verrezen,
Om aller volken smaad te wezen —
Ter eer alleen van Neerlands grond?
Te nietig is die plek van waarde
Om 't licht te spreiden over de aarde.”

En 't ingeblazen gif drong hart en aadren door:
Met weerzin zagen staat en rijken
De kroon op Haarlems schedel prijken
En Neerland schitteren in haar gloer.
„Nee!” riepen ze uit, in 't wrevlig staren:
De krans misstaat op zulk een kruin!
Zoo rijk een teelt van lauwerblāren
Belommer' geen onvruchtbaar duin
Noch wortel' aan 't onaadlijk Sparen!
Geen schaamle vliet in dras en wier
Sarr' wereldstroom en hoofdrijver,
Als spiegelde in zijn plas de koningin der steden!
Fnuik, Haarlem! fnuik uw dwazen waan:
De Rijnstroom wil dien rang bekleeden;
In Mentz is 't wonder opgegaan.”

Maar, niet ten prijs van list en logen,
Is 't wonderlicht ontvlamd en 't Godsgeschenk gedaagd;
De mist der eeuwen niet verjaagd,
Waarvan de waarheid was ontogen,
Opdat aan logen en aan list
De lof der volken zij gekwist,
En de eerkroon haar zou lauwren mogen!
Nee, vreemden, nee, verhit op Neerlands loof,
En die u 't hoofd wilt met haar roem beladen!
Grijpt, tast niet naar die lauwerbladen:
Gevreesd, gevaarlijk is de roof,
Die zijn bezitter kan verraden!
De drukkunst, uw bejaagde buit,
Brenkt gruwlen en geheimen uit:
Zij zal uw ontrouw niet verschoonen;
Zij zal den roof aan de aarde toonen,
Haar toonen uit wat stam zij spruit.
Zij wil met valschen tooi niet prijken,
Noch vraagt een naam aan trotscher rijken,
Aan hoofdrijver noch heuveltop:
Zij slaat haar needrig stamboek op,
En list en logenvonden wijken.
Dat stamboek deelt gij rond aan de aard',
Gij, tot zoo grootsch een taak gewijde,
Voor Neerlands roem gedost ten strijde,
Gij, Koning, *) wel een beeld naast Kusters stand-
beeld waard!
Verbreedt, verheft u, grijze muren!
Voldongen werd het worstelpleit,
Uw roem de wereld door verbreid,
En schaamrood staat de waan der bureu.

*) Jacobus Koning wordt geacht, in zijne Verhandeling over den oorsprong en de uitvinding der Boekdrukkunst, het regt der stad Haarlem op de eer dier vinding voldingend bewezen en boven allen redelijken twijfel te hebben verheven.

Verbreedt, verheft u! 't feest is daar,
 De dag is daar van roem en zegen!
 In beëvaart trekken schaar' aan schaar'
 De bakermat der drukkunst tegen;
 In beëvaart naar den kostbren grond,
 Waarop haar eerste trede stond.
 Ontsluit uw poorten! tooit uw wallen!
 De volken stroomen juichend in,
 En kronen u, in 't jubelschallen,
 Als aller steden koningin.
 Zij groeten u, in 't binnendringen,
 Met bekkenklank en vreugdevaan,
 En brengen, onder 't zegezingen,
 Den burger, uit u opgestaan,
 Als waardigste der stervelingen,
 Den wierook van de wereld aan.

Roem van helden zwindelt henen
 Als een vlugtig droomgezig
 Voor het rijzend ochtendlicht;
 Glorie, niet ter vlugt verdwenen,
 Roem, die onverduisterd gloort,
 Sproot tot heil der menschheid voort.

Blinkt en bralt, geweldenaren!
 Tast u kronen op de kruin;
 Schrijft met bloed uw naam op puin;
 Doch, na viermaal honderd jaren,
 Heerschers, eens zoo hoog in eer!
 Puin stoof op uw glorie neer.

Maar wat naam zij uitgewreven,
 Wat waardij en prijs verloor,
 Vier vernielende eeuwen door,
 Haarlems burger! bleeft gij leven,
 Leven, wat verging tot stof,
 Ieder eeuw met hooger lof.

Zoo beslist de tijd de waarde,
 Schift de grootheid van den schijn:
 Lauwren, die onwettig zijn,
 Schuiften weg als kaf van de aarde;
 Lauwren, die verdienste tooit!
 U verwaajen de eeuwen nooit.

Juich en jubel, stad aan 't Sparen!
 Lei de wereld op ter feest!
 Gij zijt Kusters wieg geweest:
 Schal zijn lof, aan 't hoofd der scharen;
 Stad aan 't Sparen! kroon uw zoon:
 Nergens past zoo rijk een kroon!

Jubel, Neerland! dreun van zangen!
 Bij de steden, die gij draagt,
 Telt gij Haarlems stedemaagd,
 Die den morgen aan zag vangen:
 Neerland! breng haar dank en dicht:
 Grootscher stad werd niet gesticht!

Jubelt, volken! zingt den zegen!
 Zegent Neerland, jong en oud!
 Op haar grond wast Haarlems hout,
 Waar de glans is uitgestegen:
 Volken! zingt haar 't jubellied:
 Milder grond heeft de aarde niet!

Alle tongen, alle talen,
 Wereldkoren, heemlenheir!
 Zingt den God des lichts ter eer',
 Die den luister af liet dalen:
 Al wat ademt, paart uw stem:
 Dankt, aanbidt en huldigt Hem.

Geluk en deugd.

De jongeling.

Mijn boezem jaagt, mij bruist het bloed,
 Een vlam doorwoelt mijn borst:
 Zeg, grijze, die het weten moet!
 Wat bluscht of koelt het best dien gloed;
 Wat laafnis stilt dien dorst?
 Ik volg een droombeeld wijd en zijd:
 Het is 't Geluk gewis!
 Het lokt en wuift, maar vlugt altijd
 Eer 't nog te omarmen is.
 Zeg, grijze, die het leeren mogt!
 Langs wat verborgen spoor
 De schoone vlugtling opgezocht,
 Die ik alweer verloor?

De grijsaard.

En met wat tooi, o jongling! spreek!
 Was dan 't Geluk gehuifd,
 Dat droombeeld, dat u steeds ontweek,
 Dat steeds op nieuw u wuift?

De jongeling.

Mijn vader! 't was verblindend schoon,
 In welk een tooi gehuld!
 Nu droeg het hoofd een lauwerkroon,
 Van schitterend licht verguld;
 Dan zwierde een rijke vederpracht,
 Van gouden loovren zwaar,
 Een wrongel, met juweel bevracht,
 Om 't weidsch gevlochten hair;
 Dan eindlijk — neen, in voller glans
 Verscheen mij nooit het beeld! —
 Dan was alleen een rozenkrans
 Door 't golvend hair gespeeld;
 De lok hing neer op de open borst,
 Met enkel gaas beplood;
 En — welk een wensch ik smeden dorst...
 Mijn lippen! zegt het nooit!
 Maar hadt ge, als ik, het beeld aanschouwd,
 Mijn vader! in dien schijn,
 Uw bloed, sinds lang verkleumd en koud,
 Had weer gegloeid als 't mijn'.

De grijsaard.

Dat was 't Geluk niet, neen, mijn zoon!
 Het was niet wat u 't scheen:
 Dat droombeeld, met die lauwerkroon,
 Was aardsche Roem alleen.
 Ja, tintlend bruist het jeugdig bloed,
 Begoocheld door zijn lach,
 En dorstend staat het hart in gloed,
 Dat hij vermeestren mag;
 Begeerlijk, boven pracht en schat,
 Is 't loover, dat hij vlecht,
 En heerlijk staat zijn lauwerblad,
 Om 't waardig hoofd gehecht:
 Maar 't is 't Geluk niet, jongling! neen!
 Het schut geen foltring af,
 Het scheidt geen zielsrust om u heen
 Noch strekt een steun aan 't graf.
 Och, meer niet dan een schoone bloem,
 Maar die van verw verschiet,
 Verwaajend loof is aardsche Roem
 En wat gij najaagt niet. —
 't Was ook 't Geluk niet, neen voorwaar!
 Dien opschik droeg het nooit!
 Dat droombeeld, met juweel in 't hair,
 Met loovren gouds bestrooid:
 Dat was de Rijkdom. — Arme dwaas,
 Die, 't hart vertuit aan pracht,
 Uit klei en mijnkloof zich, helaas!
 't Geluk te delven tracht!

Neen, neen, mijn zoon! vertrouw op mij:
 't Geluk stak nooit in 't goud!
 Het hang' den pels u om de pij,
 Het laat u 't harte koud.
 Niet zoeter smaakt des levens zuur,
 Schoon gij 't uit zilver drinkt;
 Niet zachter valt hem 't scheidensuur,
 Die op een goudbaar zinkt.
 Neen, neen, mijn zoon! wat faalt en vliedt,
 Wanneer gij 't bijstand vraagt,
 Wat in den nood u 't eerst verliet,
 Dat is 't Geluk voorzeker niet,
 Waarnaar gij smacht en jaagt.

De jongeling.

Maar dan die derde schoonheid toch,
 Slechts met een roos in 't hair...?
 Dát was voorzeker geen bedrog:
 Dát was 't Geluk voorwaar!
 Neen, nimmer joeg mij 't hart zoo snel,
 Als toen dat beeld verscheen!
 Dat is 't Geluk! ik dacht het wel!
 Ontdek mij 't pad er heen.

De grijsaard.

Wee, wee u, zoo gij 't vinden mogt!
 Wat kwam 't u duur te staan!
 Zoo gij ellende en wanhoop zocht,
 Ik wees u 't monster aan.
 Dat was de Wellust. — Vlucht haar! vlugt!
 Verstrikkend is haar pronk;
 Verpestend is haar ademzucht
 En moordend ieder lonk.
 Ja, zoet is 't loos bereid venijn,
 Waarmeê u 't monster vangt,
 Maar zuur bekomt die zoete wijn,
 Wie in zijn netten hangt.
 o, 't Martelt deerlijk d'armen buit!
 Die in zijn scharen viel;
 Het mergelt tot het been hem uit,
 En plondert lijf en ziel.
 Ontvlic zijn blik, zijn tooi, zijn toon;
 Aanschouw noch hoor het aan;
 Geen euvel eischt een hooger loon:
 Het is 't Geluk niet, neen, mijn zoon!
 Dat huist er ver van daan.

De jongeling.

En is 't Geluk dan, vader, ach!
 Een onverkrijgbaar lot,

Een schat, dien niemand delven mag,
 Een nooitgesmaakt genot?
 Waartoe dan ons, rampzaalgen, toch
 Dien dorst in 't hart ontgloeid;
 Dat smachten naar een droombedrog,
 Een vrucht, die hier niet groeit?

De grijsaard.

Neen, neen, mijn zoon! ter straf niet, neen!
 Ontgloeide in 't hart die zucht:
 Gij grijpt niet naar een schaduw heen,
 Naar geen verboden vrucht.
 Voorwaar, voorwaar, 't Geluk bestaat,
 Bestaat voor al wat aámt;
 Wie 't pad verkoos, dat derwaarts gaat,
 Stond nooit aan 't eind beschaamd.
 Geen aardsche roem, geen wereldsch goed
 Ontsluit dat kostbaar spoor;
 De wellust zet er nooit een voet,
 Al liegt ze 't loos u voor.
 Slechts een geleigeest — eene slechts,
 Die list noch lokstem hoort,
 Voert, ondanks klippen, links en regts,
 Op 't veilig pad u voort.
 Mijn zoon, mijn zoon! geloof mijn raad:
 Dool op geen dwaallicht af;
 Verkies den gids ten toeverlaat,
 Wien elke slagboom openstaat,
 En die niet vlugt aan 't graf.

De jongeling.

Mijn vader! spreek! waarheen het zij,
 Ik volg zijn wenk alleen;
 Ik blijf in lief en leed hem bij:
 Waar huist die gids? ontdek het mij:
 Mijn boezem hijgt er heen.

De grijsaard.

o Heerlijk is dat wijs besluit,
 Reeds in de vaag der jeugd!
 Mijn zoon, voer onverwrikt het uit:
 Die leigeest is de Deugd.
 Snel voort, snel 's levens doolhof door,
 Met onverschrokken zin;
 De gids houdt u de fakkel voor
 En 't veilig voetspoor in.
 De rotsklomp scheur' zich van den top,
 De vuurwel vlamme en bruis':
 De Deugd leidt naar 't Geluk u op
 Door 's aardrijks puin en gruis!

Verneem wat licht, aan 't eind van 't pad,
 Mijn twijflend oog bescheen:
 De ontdekking is een kostbre schat!
 Dat elk het wist en 't nooit vergat!
 Geluk en Deugd is één.

Winteravondliedje.

Het Oosten blaast, het wintert fel,
 't Is buiten vinnig koud:
 God dank! wij hebben turf en hout;
 Wij zitten warm en wel.
 Al zijn de boomen wit als dons,
 De grachten hard als lood,
 Wat, wijfjelief! wat deert het ons?
 Wij hebben warmen wijn en pons;
 Wij hebben dek en brood.

En nooden we eens een vriend te gast,
 Wij zetten vleesch en visch —
 En somtijds wildbraad op den disch,
 Met wat daarneven past.
 En als er een van 't huis verjaart,
 Hoe jong de kleene zij,
 Wij bakken, hem ter eer', een taart,
 Of eten wafels aan den haard,
 En drinken slemp er bij.

Dat kan die arme stumpert niet,
 Die langs de straten schooit,
 En, of het vriest, en of het dooit,
 Verkleumd van honger ziet.
 Verjaar' zijn kind, verjaar' zijn vrouw,
 Geen gast betreedt zijn kluis;
 Hij lijdt altijd gebrek en kou,
 Hij stookt geen vuurtjen in zijn schouw
 Hij krijgt geen tulband t'huis!

Wat moeten wij niet beter zijn,
 Bedeeld met zoo veel goed;
 Den winterhaard in vollen gloed,
 Den beker vol van wijn!
 Wij zijn uit andre klei gekneed,
 Uit beter leem dan hij,
 En God, die alle dingen weet,
 Gaf ons met regt een fraaijer kleed,
 En hem een ruwer pij.

Ik beter zijn...? Vermetel lied,
 Is 't waarheid, wat gij slaakt?
 Ik wenschte dat gij waarheid spraakt;
 Ik vrees dat doet gij niet!
 Wie weet, of onder 't slecht gewaad,
 Genaaid uit stuk en brok,
 Geen minverdorven harte slaat,
 Met meerder goed en minder kwaad,
 Dan onder dezen rok!

Zou 't mogelijk wezen...? Goede God,
 Zoo 't mogelijk wezen mogt,
 Waarom dan hem zoo bang bezocht
 En mij dat blijder lot?
 Ik zit en mijmer, peins en gis
 En dring het raadsel in,
 Maar, wat al meer mij duister is,
 Ook mijn bezit en zijn gemis
 Heeft mij te diep een zin.

Doch dát voor 't minst, hoe blind ik zij,
 Begrijp ik toch er van,
 Dat ik den arme geven kan,
 Wat hij niet kan aan mij;
 Dat, van wat God ons ruimer schonk,
 Hem hulp behoort in nood;
 Van onzen haard een enkele vonk,
 Een enkele drop van onzen dronk,
 Een kruimel van ons brood.

En daarom dan den pligt voldaan,
 Dien 't hart zoo luid gebiedt!
 Verdiepen we ons in raadsels niet:
 Dat droogt geen enklen traan.
 Het Oosten blaast, het wintert wreed,
 't Is buiten bitter koud;
 Den stompert, die geen uitkomst weet,
 Behoort een vlokje van ons kleed,
 Een spaander van ons hout.

Hoort, maagd en knaap! hoe laat het zij,
 Wie kloppen mogt, ontsluit!
 Dringt oud noch jong de huisdeur uit
 En zendt geen mensch voorbij...
 Wat hoor ik? vliegt! doet op! gezwind!
 't Is buiten ruw en guur!
 o, Zond ons God, door weer en wind,
 Een arme moeder met haar kind,
 Zij kwam ter goeder uur!

Ik dank u, Bron van alle goed!
 Voor wat uw gunst mij schonk;
 Ik dank U voor de liefdevonk,

Mij tintlende in 't gemoed;
 Maar driewerf dank, algoede God!
 Voor elke ervarenis,
 Dat uw bevel ons reinst genot —
 Ons zoetst genoeg uw gebod —
 Dat weldoen zalig is.

De Vaderlandsche weezen

AAN HUNNE LANDGENOOTEN.

Wij komen met een vol gemoed,
 Verzorgers, die ons kleedt en voedt!
 En buigen in het stof ons neder;
 Hoe kwistig reeds uw weldaad zij,
 We omvatten u de knieën weder
 En smeeken nog een gunst er bij.

Ja, redders in den bangsten nood!
 Gij gaaft ons dak en dek en brood
 En kracht en nieuwen lust tot leven;
 Gij naamt ons op van 't oudergraf,
 Om van uw schat ons weer te geven
 Wat eertijds ons hun armoè gaf.

Ja, 't jeugdig hart van dank vervuld,
 Erkennen we onze onmeetbre schuld,
 Zoo vaak, zoo lang wij ademhalen;
 Wij bidden vurig, dag aan dag,
 Dat God voor ons u moog betalen,
 Wat geen van ons betalen mag.

Maar, eedlen, die ons kleedt en reedt!
 Waarom uw milden troost in 't leed
 Zoo zwaar, zoo duur ons aangerekend?
 Waartoe door bonte spotkleedij
 Voor ieders aanzigt ons geteekend
 Als d'overlast der maatschappij?

Wij vragen geen satijn of dons:
 De pij is pronk genoeg voor ons,
 Die alles van uw gunst verkregen;
 o, Scheldt ons slechts een tooisel kwijt,
 Dat ons die gunst te zwaar doet wegen
 En ze ons bij elken blik verwijt.

Of zoudt gij, eedlen! (neen, gewis!)
 Zoudt ge op uw deugd, uw deerenis,
 Uw weldaad, trotsch en ijdel wezen?
 Trokt ge ons dat kleet ten opschrift aan,
 Waaruit men, u ter eer', zou lezen:
 „Ook die wordt door ons welgedaan?”

Of wilt gij, eedlen! (neen, o neen!)
 De liefde niet — 't ontzag alleen
 Ten loon voor al uw gunst gewinnen?
 Zegt dat livrei ons elken dag
 Dat u geen wees als ouders minnen —
 Maar slechts als meesters vreezen mag?

o, Weg van u zoo zwart een smet,
 Gij, redders, die uit liefde redt!
 Weg, wat zoo vuig uw eer zou schennen!
 Weg, 't onbescheiden spotgewaad,
 Dat onze afhankelijkheid doet kennen
 En uw weldadigheid verraadt!

Neen, eedlen, met een rijker lot
 Gezegend door d'algoeden God,
 Wiens beeld we in u beminnen mogen!
 Neen, hoe bedeed met overvloed,
 Hij wijst niet aan voor ieders oogen,
 Wat voorregt gij Hem danken moet.

Ziet, volgers van de liefdeleer!
 Ziet op ons smeeken gunstig neer;
 Wij bidden 't, ook in uw belangen.
 Neen, toont niet wat en wien gij geeft:
 Die deugd zal 't hoogste loon ontvangen,
 Die 't minst van al geblonken heeft.

o, Wikkelt uit d'onwaarden dos
 Onze armoë en uw weldaad los:
 Met deernis ziet ons God dien dragen!
 Van ons de smaad! van u de smet!
 Dat, eedlen, die wij niets meer vragen,
 Dat is ons eenig smeekgebed.

Avondgodsdienst.

Het schemerfloers is opgehaald:
 't Ontrold tooneel van wondren praaft
 Aan d'onbewolkten hemel:
 o God! wat schitterend schoon gezigt!

De blaauwe lucht is wit van licht
 En tintlend stargewemel.

De werelden van goud en vuur
 Besprenklen 't onbegrensd azuur
 Zoo ver onze oogen rollen;
 Hoe hoog en diep wij d'aanblik slaan,
 't Ontelbaar tal groeit telkens aan
 Dier wondre werelddollen.

En klommen wij van ster op ster,
 Voorbij Merkuur en Jupiter
 En zon en maan gestegen,
 Wij blikten, na zoo steil een vlugt,
 Weer boven ons, aan hooger lucht,
 Nog hooger zonnen tegen.

o God! wie zweeft dat gloeiend spoor,
 Die eeuwigheid van ruimte door,
 Met geen begrip te meten?...
 Waar zinkt gij met uw wormen heen,
 Gij, korrel zands, gering en kleen,
 Die wij de wereld heeten?

Ja, ploftet ge uit het groot heeal,
 Wat schade wrocht ge door uw val?
 Wat ledig zou het krijgen?
 't Was als liet ginds het statig bosch
 Een enkel dorrend blaadje los
 Van al zijn duizend twijgen.

En wij, wij wriemlende in het stof,
 Wij staamlen, eeuwig God! uw lof:
 Gij gunt ons, dat wij 't mogen!
 Wij, maden op die korrel zand,
 Wij zien de werken van uw hand:
 Gij rolt ze ons uit voor de oogen!

Wie zijn wij, dat Ge aan ons gedenkt,
 Almagtige, die wil, en wenkt,
 En 't staat er, vast en veilig!
 Wie zijn wij, dat wij de oogen slaan,
 o Heilge, waar uw merken staan,
 Wij, magtloos en onheilig!

o God! wie niet aanbidt en looft,
 Met al die zonnen boven 't hoofd,
 Die op uw wenk vergaren;
 Wie in 't gewrocht geen oorsprong ziet,
 Verdient tot zelfs het stofje niet,
 Van waar hij 't aan mag staren.

Wij, Oorsprong, Schepper, God en Heer!
 Wij vallen op de knieën neer
 En bidden bij 't aanschouwen;
 Wij bidden, van dien glans verrukt,
 In 't voetzand uit ontzag gebukt,
 Maar — bidden met vertrouwen.

Geen adem spreekt uw grootheid uit;
 Geen kreits, die om uw schepping sluit!
 Uw almagt kent geen perken:
 Die sferen, zonder maat en tal,
 Zijn, eeuwig Bouwheer van 't heelal!
 Welligt uw minste werken.

Geen tongslag schetst onze onmagt af!
 Klein, nietig zijn wij, stuivend kaf
 Dat dwarrelt door het duister:
 Toch, toch, o Eeuwige! heft ons oog —
 Ons hart vertrouwend zich omhoog
 Tot U en uwen luister.

Bewaar, bewaar ons, hoed ons, God!
 Dat we ooit den leenheer van ons lot
 Door lage wantrouw krenken;
 Dat we ooit, omringd van al die pracht,
 Bij 't huihvrend opzien naar uw magt,
 Aan minder liefde denken!

Gij, zonnen aan d'azuren trans!
 Die liefde tintelt in uw glans;
 Zij waakt er, als wij slapen.
 Die liefde schiep na'uur zoo schoon:
 Niet louter almagt op den troon
 Had haar zoo schoon geschapen.

Neem, Almagt! Liefde! neem het lied,
 Den lofzang van het stof en 't niet:
 Gij sluit er 't oor voor open!
 Rol, zee van zonnen! drijf daar heen!
 Wij siddren niet bij 't wonder, neen!
 Wij bidden en wij hopen.

Aan een vogel.

Vogeltje, eer gij op gaat vliegen,
 't Enggevlochten nestjen uit,
 Eer ge op tak en twijg gaat wiegen

En uw eerste toontjes fluit;
 Vogeltje, eer gij zingen gaat,
 Luister naar een goeden raad

Ja, gij zult het nebjje reppen,
 Schaatren in 't ontluikend groen,
 Adem in gezangen scheppen,
 Dat niet ieder dier mag doen:
 Wel u met uw orgeltoon!
 Zanger zijn is zoet en schoon.

Maar als andre vogels kwelen,
 Schaatren in het bosch als gij,
 Blijf uw eigen liedje spelen,
 Meng geen anders toon er bij;
 Wat rondom u schal en sla,
 Fluit geen andre vogels na.

Menig ongepluimde zanger
 (Beestje, spiegel u daaraan!)
 Weet zijn eigen toon niet langer
 Door steeds andren na te slaan;
 En wat geeft hij in zijn lied?
 Nageneurie, anders niet.

Wacht u, wacht u voor die dwaling;
 Klem geen boei om keel en krop!
 Onverslaafd als de adembaling
 Stijg' het lied des zangers op!
 Geef geen ingeschapen zucht
 In'ontvreemde klanken lucht.

Neen, geen kunstgreep is het zingen,
 't Is geen beuslig hersenspel;
 Zang moet uit het hart ontspringen:
 Put hem uit geen andre wel;
 Wie geleende toonen slaakt,
 Heeft zijn lied in 't hoofd gemaakt.

Schal en klapwiek, onbedwongen,
 Vrij van gorgel, vrij van vlerk;
 Nagewiegd noch nagezongen!
 Vrijheid is des zangers merk.
 Vraag natuur de les alleen:
 Zij mag leeren, anders geen!

Juich dan, schater! meng uw zangen,
 Zangen, waar men 't hart in hoort,
 Niet van elders opgevangen,
 In 't geschal van 't groot akkoord!
 Wie de wijs van andren fluit,
 Heeft geen stem in 't maatgeluid.

LIEDJES VAN MATTHIAS CLAUDIUS.

Nieuwjaarslied.

Nog naauwlijks ving des ochtends vroeg
De scheemring aan te dagen,
Nog naauwlijks was het licht genoeg
Om zich in 't bosch te wagen:

Toch stapte ik door het kreupelhout,
Door sneeuw en ijzel henen,
En doolde alleen in 't eikenwoud,
Van de ochtendstar beschenen.

En, neergevlid aan 't heuvelzand,
En 't hart omhoog gestegen,
Gedacht ik 't eerst mijn vaderland
En wenschte 't heil en zegen.

En verder dacht ik: Maand en jaar
Zijn weer als rook vervlogen,
En frisch en wakker zit gij daar
En ziet den dag in de oogen.

Wat is, o God! uw goedheid groot,
Die weer mij gunt te aanschouwen
Die morgenstar, dat ochtendrood,
Die heuveln en landouwen!

En straks zal weer de gouden schijf
't Ontwakend jaar belonken...
Hoe klopte mij het hart in 't lijf,
Geroerd en vreugdedronken!

Ik greep, als in een blijden droom,
Verbijsterd om mij henen,
Omarmde d'eersten eikenboom
En dacht van vreugd te weenen.

En eensklaps viel een zilvren toon
Als uit een lichtstraal neder:

Wat klonk dat lied mij plegtig schoon!
Mijn snaren kaatsten 't weder:

„De geest der vaadren zal dit land
In d'ouden rang doen pralen;
Omgorden 't weer met d'eendragtsband,
Waarbij geen muren halen.

„De mannenmoed der wakkre jeugd
Zal 't heilig erf bewaken,
En de oude trouw en de oude deugd
Het onverwinlijk maken.

„De zonen zullen, rein en kuisch,
Der vaadren spoor betreden;
De dochters, bij de moeders t'huis,
Onschuldig zijn van zeden.

„De vorsten zullen wijs en goed
En vroom en vreedzaam wezen;
Geen wonden slaan, uit dorst naar bloed,
Maar elke wond genezen.

„De koning zij de braafste man,
Het minst door moedbetooning;
En, als hij dat niet wezen kan,
Zoo zij de braafste — koning.

„De dichter zal niet steeds van wijn —
Niet steeds van liefde zingen:
De Barden moeten mannen zijn,
In staat tot andre dingen!

„Voor God en grootheid moet hun lied
Welluidend opwaarts stijgen,
En kan dat ASMUS wildzang niet,
Dan moet de rijmer zwijgen.”

Serenade, in het bosch te zingen.

SOLO.

Indien er stam noch heester stond
 Waar thans die boomen staan,
 Dan, vrienden! had de naakte grond
 Een sober feestkleed aan;
 Dan hing geen loof rondom ons heen,
 Dan boog geen twijg zich neer;
 Dan liet ik de arme hei alleen,
 En deed geen stap er meer.

Maar nu, nu kruis en dool ik rond,
 Als 't vischjen in den vloed!
 Gegroet, gij, rijkgetooide grond!
 Gij, boomen! weest gegroet!

TWEE STEMMEN.

Wat staan zij hoog en diep en digt,
 In allerlei fatsoen!
 En ieder kent en doet zijn pligt
 En maakt het koel en groen.

DRIE STEMMEN.

Heb dank, gij, Bouwheer van 't heelal!
 Voor zulk een heerlijk woud;
 Voor al die vooglen zonder tal
 In dat ontelbaar hout!

RECITATIEF.

Soms bootsten wel de rijke liën
 Die wondre bouwkunst na:

FUGATO.

Zij pootten dan een stek of tien
 In de aarde met een spa;
 Zij kweekten dan wat heesters aan,
 Wat struiken langs een pad,
 En dachten dan: Wat schoone laan,
 Wat prachtig bosch is dat!

RECITATIEF.

Dan kwam de tuinman, jaar aan jaar,
 En gaf het werk zijn zwier;
 Hij schoor de boomen met een schaar,
 Gelijk een dorpsbarbier:

TUTTI.

Maar snijerskunst en poppenspel
 Was heel die kweekertj,
 En gij, natuur! men zag het wel,
 Gij droegt geen struikje bij.

TUTTISIMI.

En gij, natuur! men zag het wel,
 Gij droegt geen struikje bij,
 Want snijerskunst en poppenspel
 Was heel die kweekertj.

KOOR.

De sofa past den hoofschen heer,
 Den koning voegt de troon;
 Wij zitten hier in 't mos ter-neer
 En vinden 't al zoo schoon;
 Wij danken hier voor 't zoet genot,
 Voor 't welgesleten uur,
 Voor 't heerlijk bosch den goeden God,
 En moederlief Natuur.

Landmans ochtendlied.

Daar komt de lieve zon alweder
 En overschijnt ons oord;
 Nooit wordt zij moè noch legt zich neder:
 Zij loopt gestadig voort.

Zij is een gul, een vriendlijk wezen:
 Als zij ons 's ochtends groet,
 Voelt zich de kranke half genezen
 En scheidt de lijder moed.

Van haar komt alle soort van zegen
 In ieder jaarsaizoen:
 Nu strooit zij kruid langs veld en wegen
 En maakt mijn boogaard groen.

Mijn knapen, die in 't loover stoeijen,
 Zijn alle vlug en sterk;
 Ik zie de jongens daaglijks groeijen:
 Dat is, o zon! uw werk.

Hoe zal ik immer 't u vergelden
 Dat mij die gunst geschiedt?
 Gij strooit de vruchten langs mijn velden,
 En ik betaal ze u niet!

Staakt gij, als ik, in aardsche veren,
 Indien gij dronkt en at,
 Ik zou u 't beste lam vereeren,
 Het vetste dat ik had:

'k Zou, als gij 't aansneedt, mij verstecken
 En gluren door een haag:
 „Eet, lieve zon!” zoo zou ik spreken,
 „En wilt gij meer, zoo vraag.”

Maar daar ik u geen dank kan toonen
 Voor wat gij doet en deedt,
 Zoo moog de goede God u loonen,
 Die alle dingen weet.

En daar ik Hem niet kan aanschouwen,
 Van wien ge uw glans ontleent,
 Zoo moog het werkstuk mij ontvouwen
 Hoe goed de Maker 't meent.

Wees welkom, welkom allerwegen,
 Gewrocht van gloed en goud!
 Breng weer ons arme landlui zegen
 En groei aan veld en woud.

Breng vreugde en voorspoed aan den koning
 En aan zijn vrouw er bij;
 Blick vriendlijk op zijn fraaije woning,
 En maak hem goed als gij.

De neger in de suikerplantaadje.

Ontscheurd aan vaderland en vrienden,
 Moet ik, rampzaalge, hier versmachten en vergaan!
 Waar zal ik troost of toevlugt vinden?
 Och, blanke mannen! 'k heb u niets misdaan.
 Och, blanke mannen! gij zijt schrandler, maar nog
 wreeder;
 Gij hebt een tijgerhart, dat ik niet murven kan.
 Gij, goede geest! zie uit den hemel neder
 En help mij, armen, zwarten man.

Dagelijksch lied.

Ik dank u, God! en juich van vreugd,
 Dat bosch en velden 't hooren,
 Zoo als op Sint Niklaas de jeugd,
 Omdat ik ben geboren:

Omdat ik de oogen rond mag slaan
 Langs heuveln en landouwen,
 En 's avonds bij de zilvren maan
 De starren mag aanschouwen.

Neen, blijder is geen juichend kind,
 Als 't eenmaal alle jaren
 De giften van den goeden Sint
 Verrukt staat aan te staren!

Ik dank u, God! met hart en ziel,
 Als voor een milden zegen,
 Dat mij geen kroon ten deele viel,
 Die drukkend zwaar kan wegen.

Ook daarvoor zij met lof en lied
 Uw naam, o God! geprezen,
 Dat ik niet rijk ben, zeker niet,
 En 't zeker nooit zal wezen.

Want al dat geld, waarnaar men haakt,
 Zit heimlijk vol gevaren,
 En 't heeft zoo velen slecht gemaakt,
 Die eertijds beter waren.

En kwam 't ook met een vollen vloed
 Mijn kisten binnenloopen,
 Gezondheid, slaap en goeden moed
 Kon ik er niet voor koopen:

En deze toch zijn, wèl beschouwd,
 De beste schat op aarde,
 En krijgt men dien voor geld noch goud,
 Waarin dan steekt hun waarde?

Geef, geef me, o God! (ik bid niet meer)
 Genoeg slechts om te leven:
 Dat strooit Gij voor de musschen neer,
 Dat zult Ge ook mij wel geven.

Toen Dafné ziek was.

ENDYMION.

Zeg, vreemde man! weet gij geen graf voor mij?

DE VREEMDELING.

Teerhartig jongling! gij bemint.
Wees welgemoed! de Mei begint;
Natuur ontwaakt in al haar praal:
Hoor toe! daar slaat de nachtegaal!
Zie rondom heen: hier groent het kruid,
Daar breekt de bloem haar windslen uit;
De tortel kirt, de vlinder zweeft,
De beek, de beemd en 't bosch herleeft!
't Is alles schoon en jong en blij...

ENDYMION.

Zeg, vreemde man! weet gij geen graf voor mij?

Lied.

Ik ben vernoegd: op jubeltoon
Verkondigt dat mijn lied,
Want menig man met staf en kroon
Is 't nog op ver na niet;
En is hij 't ook? wel nu, het zij!
Dan deelt hij 't zelfde lot met mij.

Des Sultans pracht, des Mogols schat,
Des woestaards heldeneer,
Die, toen hij de aard verzwolgen had,
Nog gulzig vroeg naar meer:
Niets van dat alles wekt mijn lust,
Ik lach er meê, en slaap gerust.

Te vrede zijn: geen schat zoo groot,
Geen wereldsche eer zoo dier!
Een beker wijn, een bete brood,
Wat hoeft men anders hier?
Ik vraag niet meer, ik heb genoeg:
Hoe meer ik kreeg, hoe meer ik vroeg.

En wat waardij of bovendien
In eer en goud toch steekt?
Ik heb zoo dikwijls reeds gezien
Hoe ligt dat speelgoed breekt.
Fortuin keert om: wij tuimlen neer,
En — weg is goud, en weg is eer!

Maar eerlijk zijn en vroom en goed,
Dat is een wenschlijk deel!
Dan heeft men vreugd en goeden moed
En ook met weinig veel;
Dan ziet men rustig om zich heen,
En schuwt geen mensch, en vreest er geen.

Ik ben vernoegd! op jubeltoon
Verkondigt dat mijn lied,
Want menig man met staf en kroon
Is 't nog op ver na niet;
En is hij 't ook? wel nu, het zij!
Dan ben ik even rijk als hij.

Op een zelfmoorder.

Hij dacht zich door een korten dood
Te redden uit zijn bangen nood:
Hoe heeft hij zich bedrogen!

Hier stak hij, achter struik en heg,
Zich voor het oog der menschen weg;
Daar boven staat hij modernaakt:
En wat hem 't hier heeft bang gemaakt,
Is derwaarts met hem heengetogen:
Hoe heeft zich de arme dwaas bedrogen!

Na eene ziekte.

Ik lag en sliep. Daar bibberden mijn leden:
De koorts greep in den slaap mij aan;
'k Was vuur en ijs van boven tot beneden:
Ik kon niet zitten en niet staan.

Zij bragten troost, de vrienden en de magen,
Die kijken kwamen hoe ik 't had;
Maar 't wijffjelief zat troosteloos te klagen
En schreide zich de wangen nat.

Toen kwam vriend Hein. „Staak, wijffjelief, dat weenen;
Ik breng hem rust: hij is zoo moè!”
Ik zag den dood! hij boog zich naar mij henen
En stak de hand mij lagchend toe.

„Wees welkom, Hein!” zoo sprak ik zonder schroomen:
„Wees welkom, want gij lacht mij aan.
Maar, beste vriend! als ge eens terug kost komen,
't Was waarlijk braaf van u gedaan.”

„Is Asmus bang? — Welnu, ik ga u groeten:
Vaarwel! ik doe niet graag belet;
'k Zal hier of daar u wel eens weer ontmoeten.”
En langzaam dreef hij weg van 't bed.

En ik genas. — o God, ik wil u loven!
't Is op deze aarde schoon en goed:
De hemel drijft er met zijn zonnen boven;
Er groeit gebloente aan ieders voet.

'k Wil vrolijk nu op nieuw mijn pad betreden,
Schoon naast de roos ook distlen staan;
En gij, vriend Hein! of morgen dan of heden,
Lach, als gij weerkomt, weer mij aan.

Kroon en scepter.

Neen, niet, zoo als ik huis en have,
Bezit de vorst zijn kroon:
De scepter is een hemelgave;
De godheid leidt ten troon.

Geen ander kan ten zetel voeren
Dan aller heeren Heer;
Hij wil door vorsten de aard beroeren,
Of zegnen, keer om keer.

Gij, koningen! beseft uw waarde,
Gedenkt er d'oorsprong van,
En heft u hooger boven de aarde
Dan iedereen dat kan.

Gij moet aan Hem uw voorschrift vragen,
Hem, die 't heeal gebiedt;
Naar zijnen lastbrief u gedragen,
Of gij zijt zijner niet.

Gij, boven duizend uitgelezen,
Moet eedler zijn dan zij;
Gij moet als God regtvaardig wezen,
Barmhartig zijn als Hij.

Of doolt gij langs verkeerde paden
In 't geen gij denkt en doet,
Zoo hebt gij d'Oppervorst verraden,
Wiens beeld gij wezen moet;

En de op u uitgeplengde zegen,
Het regt van kroon en staf,
Keert, tot de bron teruggestegen,
Naar de Almagt, die ze gaf.

De geest vliedt heen, bedroefd, verslagen,
Hij keert ten oorsprong weer;
Uw stof blijf' nog het purper dragen:
Gij zijt geen vorsten meer!

Neen, neen! wat menschen ooit verzonnen,
Hun beuzelwerk vergaat;
't Voleindigde met d'Onbegonnen,
Dát werk-alleen bestaat:

Dat kan geen roest, geen mot doorknagen;
Dat brengt geen magt ten val! —
Op God, gij volken! 't oog geslagen!
Gij, vorsten, gij vooral!

Uit eigenwaan en zelfvereeren
Spruit nooit een goed gewin;
De godsvrucht en de vrees des Heeren
Houdt elken zegen in.

Avondlied.

De maan is opgekomen;
Het donker loof der boomen
Verzilvert zij den top;
Vallei en heuvels zwijgen,
En langs de velden stijgen
De wondre witte nevels op.

Wat is het stil in 't ronde!
 't Is of natuur een sponde
 Voor heel de wereld spreidt;
 't Is of zij al 't geschapen',
 Na 't waken, nu te slapen —
 Na 't zwoegen, nu ter ruste leidt.

Daar staat de maan gerezen.
 Zij schijnt maar half te wezen:
 Toch is zij 't waarlijk niet.
 Zoo is er meer daar boven,
 Dat dwazen niet gelooven,
 Omdat geen sterflijk oog het ziet.

Och, ingebeelde wijzen,
 Wij blonden en wij grijzen,
 Wij weten bitter min!
 Wij knutslen wat en spelen,
 En timmren luchtkasteelen,
 Maar zien geen hooger dingen in.

God, leer op U ons bouwen,
 Geen eigenwaan vertrouwen,
 Die deerlijk ons verblindt.
 o Leer ons, ingetogen,
 Hier wandlen voor uwe oogen,
 Zoo als het blij en schuldloos kind.

En heeft ons uur geslagen,
 Laat ons geen doodsangst knagen,
 Na 't onberouwd genot;
 En zijn wij weggenomen,
 o, Laat ons bij U komen,
 Gij goede, wijze, lieve God!

Legt, broeders! legt nu weder
 Het hoofd in Godsnaam neder:
 Te koel wordt damp en rook.
 God! wees ons schild en wapen,
 En laat ons rustig slapen,
 En onzen kranken buurman ook.

Moeder Rebekka.

Komt, kindren! zet u neer in 't kruid:
 Ik zal wat fraais u wijzen;
 Wrijft allen helder de oogen uit:
 Gij zult de zon zien rijzen.

Wat stijgt zij grootsch haar baan ten top,
 Dat onbegrijpelijk wonder!
 Zoo gaat zij iedren ochtend op
 En elken avond onder.

Zij warmt en licht, zij rijst en staat
 In Pruissen en in Polen,
 Nu flauw, dan hel; nu vroeg, dan laat,
 Naar God het heeft bevolen.

Want niet van zelf, voorzeker neen!
 Zou zij haar loop volëndén;
 Geen wagen vindt den weg alleen:
 Hij kan zichzelf niet wenden.

En daar de zon dat ook niet kan,
 Zich toomen kan noch vieren,
 Zoo dient haar wel een wijzer man
 Te leiden en te stieren.

Die leidsman meent met ons het goed:
 Dat moogt gij vrij vertrouwen;
 Hij strooit zijn gunst in overvloed,
 En laat zich niet aanschouwen.

Hij zorgt en waakt voor hof en kluis,
 Voor vee en menschen beide;
 Hij geeft den tuin ons achter 't huis,
 En onze koe de weide.

Hij geeft u melk en brood en fruit
 En grond voor elke trede,
 En waar gij heengaat, in of uit,
 Daar gaat Hij heimlijk mede.

Hij kent en ziet uw doel, uw daad,
 Uw blijdschap en uw smarte;
 Hij raadt u, zoo gij hoort naar raad,
 En mint u steeds van harte.

De zon, met al haar glans en gloed,
 De starren met haar stralen,
 De bronnen en de breede vloed,
 De bergen en de dalen;

De bloemen, die uw voet vertreedt,
 De bosschen en de hagen,
 't Zijn zoomen aan het prachtig kleed,
 Dat Hij heeft omgeslagen;

't Zijn boden, die zijn magt alom —
 Alom zijn goedheid prijzen;
 't Zijn siersels aan het heiligdom,
 Dat Hij zich op deed rijzen.

Dat heiligdom is heel natuur,
 Zoo schoon als ongemeten;
 Zijn liefde lonkt er ieder uur
 Door ruiten en door reten.

Hij-zelf woont onbekend er in,
 En laat zich niet doorgronden.
 Weest rein van hart en vroom van zin:
 Zoo wordt Hij soms gevonden.

Krijgslied.

't Is oorlog, oorlog! — God van vrede!
 Red ieders have! spaar de mijn!
 't Vernielend zwaard ontvlood de scheede:
 Ik wil de schuld er niet van zijn.

Waar kroop ik weg, wanneer ik 's nachts de schimmen
 Der weed verslaagnen, met misbaar,
 Bebloed en bleek, zag voor mijn sponde klimmen?
 Waar vlood ik hun gejammer? waar?

Wat ving ik aan, als duizende verwonden,
 Verminkten, voor mijn roem-alleen,
 Misvormd en bleek en kermend voor mij stonden,
 Of stervend kropen om mij heen?

Als vader, moeder, bruid en gade, nu verlaten,
 Zoo rijk aan zegen vóór 't gevecht,
 Wanhopig en in rouw verzonken zaten,
 En daagden mij voor God in 't regt?

Als hongersnood en tal van booze kwalen,
 Dat vreeslijk nawee van den strijd,
 Vergrijsd en blond in 't eigen graf deed dalen,
 Met op mijn kop gehoopt verwijt?

Wat hielp me een troon en al de pracht der hoven,
 Een bed van purper en satijn?...
 't Is oorlog, oorlog! — God daar boven!
 Ik wil de schuld er niet van zijn.

Lied om regen.

Lieve regen! druppel neder,
 Toef niet langer, laaf het kruid;
 Geef natuur het leven weder:
 Smachtend blaast zij d'adem uit.
 Roos en anjer welken;
 Knop noch bloem is rood;
 Tot de kiemen in de kelken
 Dorren geel en dood.

't Oeverbloempje staat te bleeken,
 't Hangt met kroon en stengel neer;
 De uitgedampde, leege beken
 Lekken 't nu den voet niet meer.
 't Veld is naaktgetogen,
 't Gras zijn kleuren kwijt;
 't Ligt alreeds tot hooi te droogen
 Eer de seis het snijdt.

In 't verschrompeld loof der boomen
 Zit de vogel, stil en stom;
 Uit het drabbig nat der stroomen
 Snakt de visch naar laafnis om.
 't Rundvee staat te loeijen
 Op 't gespleten land;
 't Wormpje ligt tot asch te schroeijen
 In het gloeiend zand.

o Daal neder, lieve regen!
 De aarde schreit u hijgend aan!
 Red den oogst, des landmans zegen;
 Laaf zijn zwart bestoven graan;
 Strooi weer geur en verwen,
 Drenk vallei en vliet;
 Laat het loeiend vee niet sterven
 En het wormpje niet.

Hoor, verhoor ons! harten, handen
 Heffen smekend zich omhoog:
 Langs die dorre, drooge landen
 Waart zoo menig vochtig oog!
 Geef de naakte gronden
 't Lagchend feestkleed weer...
 Zoo mijn tranen 't geven konden,
 o, Zij vloeiden neer.

Lied van de schoolkinderen te *,**

AAN HUNNE KRANKE WELDOENSTER.

De knapen.

Eens wandelde onze Heer hier rond,
Met hoog gezag bekleed,
En zalfde menig diepe wond
En troostte veler leed.

De meisjes.

Hij wandelde over kei en kluit,
Zoo als de sterv'ling doet,
Maar toch een kracht ging van hem uit,
Almagtig en algoed.

De knapen.

Bedroefden kwamen smeekend aan
En knielden biddend neer:
Een wenk... daar was hun wensch voldaan!
Zoo is het nu niet meer.

De meisjes.

Hoe stroomden zij, vergrijsd en blond,
Op bed en baar tot hem,
En keerden weer, gered, gezond,
Genezen door zijn stem!

De knapen.

Gered werd al wie tot hem ging
In kinderlijk geloof:
Die arme, blinde jongeling,
Die andre, stom en doof;

De meisjes.

De dienstknecht, mat en krachteloos,
Voor wien de hoofdman bad;
Jaïrus kind, een lenteroos,
Die reeds de doodskleur had;

De knapen.

En dan de vrouw, die goed en geld
Aan artsen had verkwest,
En armer was, maar niet hersteld,
En nu geen raad meer wist:

De meisjes.

Zij strompelde met hoop en schroom
Eerbiedig naar den Heer;
Zij greep van ver zijn mantelzoom,
En had geen kwalen meer.

De knapen.

o Wandelde die Godsman nu
Het land als toenmaals rond,
Wij vlogen naar hem heen voor u,
En gij waart weer gezond!

De meisjes.

Wij zochten, zonder stil te staan,
Tot een van ons hem vond,
Wij raakten slechts zijn kleedren aan,
En gij waart weer gezond!

Allen.

En gij waart weer gezond!

De hen.

Een kloeke hen, die ei aan ei
Met onvermoeiden ijver lei,
Deed, als het werk was afgeloopen,
Het keelgat en den snavel open,
En kraaide en kreet naar elken kant,
Als stond de gansche schuur in brand.
Een achtbaar wijsgeer van die dagen,
Een deftige kalkoensche haan,
Kon dat gekakel niet verdragen,
En sprak de schreeuwster plegtig aan:
„Hoor, vrouw! gij moest dat tieren laten;
Mijn ooren suizlen van 't geluid;
Het kan uw werk volstrekt niet baten:
Zwijg, leg het ei, en daarmee uit.”
„Wat!” riep de kip, „gij domme Steven,
Die voortreedt als een schrander man!
Is dan 't gebruik u vreemd gebleven?
Wanneer mijn werk is uitgegeven,
Dan kraai ik er, zoo luid ik kan,
Een gunstige recensie van.”

Landmans avondlied.

Het uur der rust is aangevangen,
 De zon is schuil gegaan:
 Kom, wisch het zweet mij van de wangen
 En, dierbaar wijf! schaf aan.

Sprei hier op de aarde uw tafellaken,
 Hier, onder d'appelboom;
 Daar plagt mij 't 's avonds goed te smaken,
 Ons tweebakbrood met room.

Roep ras de kindren ook hier henen:
 Ik hunker naar den disch;
 Breng uit zijn wiegjen ook den kleenen,
 Zoo 't kind nog wakker is.

'k Heb in de stad wel hooren luiden
 Hoe rijk de koning smult;
 Hij eet gebrad, gesausd met kruiden,
 En koek, met vleesch gevuld.

Daar is een man aan 't hof gezeten,
 Gekleed in goud en zij':
 Die regelt altijd 's konings eten,
 En *presideert* er bij.

God laat' het lang den koning smaken:
 Ik gun hem vreugde en lust;
 Hij heeft ook dag en nacht te waken
 Voor ons geluk en rust.

En leiden wij geen heerenleven,
 Wij lijden toch geen nood;
 God heeft ons melk en kaas gegeven,
 En boter op ons brood.

Ik heb om meer Hem nooit gebeden:
 God heeft mij wél gedaan;
 Zie, open-tafel regt ik heden
 Voor al de starren aan.

Daar staat de maan te *presideren*
 Bij ons eenvoudig maal;
 Zij spreekt den zegen uit des Heeren
 Op onze broodpapschaal.

Neemt, kindren! eet: wij hebben eten!
 Ik ben een vorst gelijk!
 Zie, maanlief, door de looverreten:
 Wat zijn wij armen rijk!

De vrijheid der drukpers.

EENE FABEL.

Men wil, dat voor verscheiden jaren,
 Misschien voor honderd, of nog meer,
 De dieren, toen verzot op eer,
 Zoo volgepropt van wijsheid waren
 Als nu de menschen ongeveer:
 Zij letterblokten evenzeer.
 De rammen waren meest scribenten,
 Meest de andren lezers en studenten,
 En de oppercensor was een beer.

Daar stroomde op eens een zee *petities* aan:
 't Was langer niet meer uit te staan,
 Dat door een beer gekeurd moest wezen
 Wat mogt gedrukt zijn en gelezen:
 „Dat was barbaarschheid!” riep een zwijn:
 „Gedachten moesten tolvrij zijn.”

De leeuw, na rijp beraad, scheen d'eisch gegrond te vinden:
 Hij liet terstond de beeren binden,
 En bij een breed plakkaat werd de eedle schrijverij
 Ontboeid verklaard en vrank en vrij.

Pas had de koning dus gesproken,
 Of dijk en dam was doorgebroken:
 De schrandre rammen zwegen stil;
 Maar pad en slang en krokodil
 En scorpioen en draak en adder
 En al wat zwelt van gif en zwadder,

Vereend met al wat walglijk is,
 Met meirkat, zeekalf, hagedis,
 Met ezels, uilen, varkens, apen,
 Hoe sluw of bot of hoe wanschapen,
 Het mogt van vleesch zijn of van visch,
 Verzaamden zich uit alle staten,
 En schreven boeken en traktaten;
 Bedilden zetel en altaar,
 En wisten alles op een hair;
 Bewezen 't ieder zonneklaar,
 En hutselden het een door 't aar,
 Alsof het moes en poespas waar.

De koning, doof van al 't gekrijsch,
 Schudde, ontevreden, kop en manen:
 „Door de ondervinding werd ik wijs,
 Oproerig tuig van onderdanen!

Ik rekende op een reinen zñ,
Op pligtgevoel en waarheidsmin,
Op afschuw van bedrog en logen:
Ondankbren, ik ben snood bedrogen!
Gij zijt de pest van beemd en bosch...

„Laat,” riep hij eindlijk, „laat de beeren maar weer los!”

Rhijnwijnlied.

Bekranst met loof den volgeschonken beker,
En drinkt hem leeg, den Rhijn ter eer!
Mijnheeren, neen! in heel Euroop voorzeker
Groeit zulke wijn niet meer.

Wij koopen dien bij Polen noch Hongaren
Noch bij een Franschen Spring-in 't veld;
Wie aan den Rhijn geen haard heeft en altaren,
Besteê bij hen zijn geld!

Ons eigen erf voorziet hier onzen kelder;
De wijn ware anders niet zoo goed,
Zoo zuiver niet, zoo tintlend noch zoo helder,
Noch zoo vol geur en gloed.

Maar overal (wij willen 't niet verbloemen)
Wordt zulke soort hier niet gegaârd:
'k Weet bergen ook op Duitschen grond te noemen,
Hun breede plaats onwaard.

In Thuringen, bij voorbeeld, vrienden! groeijen
Ook druiven, en 't gewas heet wijn,
Doch water is 't! men kan er niet van gloeijen —
En niet bij vrolijk zijn.

Op 't Ertsgeberg't... daar valt geen tros te plukken,
Daar wordt geen droppel wijn gebouwd:
't Geeft zilver slechts en ruwe kobaltstukken
En soms wat nestig goud.

De Bloksberg... bah! daar gieren alle winden
Langs d'onbewassen, steilen top;
Daar noodt de droes des middernachts zijn vrinden,
En danst er met hen op.

Maar aan den Rhijn... daar gloeit de druif ons tegen!
Gezegend drierwef zijt ge, o Rhijn!
Daar zwelt zij langs de heuveln allerwegen:
Zij zwelt van zulken wijn!

Drinkt, broeders! drinkt, en laat ons vrolijk danken,
En laat ons dankbaar vrolijk zijn,
En' wie van ons bedroefden kent of kranken,
Hij schenk' hun dezen wijn!

Aan een beek.

Gij, lieve beek, verscholen in de blaren!
Laatst zat mijn Dafné aan uw zoom;
Zij spiegelde in uw gladde baren:
Ik zag haar beeld van dezen boom;
o, Mogt zij 't spieglen nogmaals wagen,
Hou dan haar schoone beeldtnis vast:
'k Wil uit het loof, dat om uw boorden wast,
Dat dierbaar beeld mijn liefde klagen;
Want als mijn oog haar-zelve ziet,
Dan durf ik, lieve beek! het niet.

De gelukkige boer.

Des boeren lot, geen beter lot!
Geen rijker man dan hij!
Geen mensch, zoo mild bedeed van God,
Niet een zoo vrank en vrij!

Des ochtends, eer de nevel smelt,
Stap ik de scheemring voor,
En wijs de zon den weg naar 't veld
En ploeg het midden door.

Dan zie ik, ver in 't graauw verschieft,
Het rijzend daglicht weer,
En zing mijn vrolijk morgenlied
En denk aan God den Heer.

De kraaijen fladdren om mij rond
 En volgen mij naar 't land;
 't Gevogelt' groet den ochtendstond
 En wipt van plant op plant.

Intusschen vangt de zon haar loop,
 Haar schittrende opvaart aan...
 Dat schouwspel vindt men niet te koop,
 Naar welke markt wij gaan.

En als het duizendkleurig kruid
 Het dwalend oog vergast,
 En als het jonge zaad ontspruit
 En de aijer zwelt en wast:

o Zalig, zalig zijn genot,
 Die dan zich 't zien verstaat!
 Zijn oog betrapt den goeden God
 In 't zegnen op de daad.

Hij ziet het, hoe des Heeren hand
 Zich langs de velden strekt,
 En onbekrompen hier op 't land
 Zijn milde tafel dekt.

Hij dekt die daaglijks, links en regts,
 Met altoos gul vermaak,
 En eischt van ons het werken slechts
 Opdat ons 't eten smaak'.

Want lediggang, dat bitter kruis,
 Bederft ons hart en maag;
 Het lokt den duivel ons in huis:
 Hij ziet de luiaards graag.

Maar ik, brengt mij de boef in 't naauw,
 Ik ploeg en eg hem heen,
 Of graaf en spit hem bont en blaauw,
 Of dorsch hem kort en kleen.

En valt ook de arbeid soms mij zuur,
 De rust hernieuwt de kracht;
 Ik leg mij neer na 't etensuur
 En slaap den ganschen nacht.

En, weer mijn wijf vaarwel gekust,
 Vertrek ik 's ochtends vroeg,
 En zaai en maai met nieuwen lust:
 Ik weet waarvoor ik zwoeg.

Reeds dank ik God zoo menig ding,
 Mijn schuur, mijn land, mijn vee;
 Vermeer, o God! uw zegening;
 Verhoor nog eene beê:

Geef dat ik wijf en kinders hou,
 Naar ziel en ligchaam frisch,
 En schenk mijn jongens elk een vrouw,
 Zoo als hun moeder is.

Ter uitvaart van J***.

Gelyk de bouwman, die het zaad
 In de open vore strooit,
 En met de hoop weer huiswaarts gaat,
 Dat God het werk voltooit:

Zoo kwamen wij — met weemoed wel —
 Maar hoopvol evenzeer,
 En strekten onzen reisgezel
 In de open groeve neer.

Daar ligt hij thans, daar slaapt hij thans,
 Met zerk en zand gedekt,
 Tot eens een blijder ochtendglans
 Hem uit zijn sluimer wekt;

Tot eens het jongst bazuingeschal,
 Dat door den grafsteen boort,
 Den dag des oogstens melden zal
 En aller doodslaap stoort:

Dan breekt hij uit de windslen los,
 Gelyk de rijpe vrucht,
 En schittert in een schooner dos
 En in een reiner lucht.

En wij, wij hechten vaster daar
 Den hier verbroken knoop,
 En minnen voor altoos elkaar...
 Dat is een zoete hoop!

Tot weerziens! goeden nacht! slaap wel!
 Een kus nog op den steen!
 Nu gaan wij, lieve medgezel,
 En laten u alleen.

Op 's konings verjaardag.

Nu lustig en vrolijk! de feestdag is daar!
 Gejubeld, gejuicht en gesprongen!
 Wij hebben niet, sedert van daag voor een jaar,
 Op 's konings verjaring gezongen.
 Wie 't luidst en het vrolijkst nu schalt op dit feest,
 Die toont er zijn zucht voor den koning het meest.

KOOR.

Wie 't luidst en het vrolijkst nu schalt op dit feest,
 Die toont er zijn zucht voor den koning het meest.

Voorwaar, wel te vree, vergenoegd zijn en blij,
 Dat, mannen! zijn kostbare zaken;
 Het menschdom nogtans, hoe verlicht het ook zij,
 Telt veel onverstandige snaken:
 In plaats dat men stuurman en loods laat begaan,
 Zou elk wel aan 't roer van het schip willen staan.

KOOR.

In plaats dat men stuurman en loods laat begaan,
 Zou elk wel aan 't roer van het schip willen staan.

En draaide nu elk eens het roer naar zijn lust,
 Hoe dwars zou het scheepje dan gieren!
 Het zwalpte van de eene naar de andere kust —
 Daarom moet maar Een het bestieren;
 En wie nu bedachtzaam en moedig dat doet,
 Dien keuren we als stuurman ervaren en goed.

KOOR.

En wie nu bedachtzaam en moedig dat doet,
 Dien keuren we als stuurman ervaren en goed.

Zoo blijf dan, o koning! de stuurman alleen;
 Zoo hou dan het staatsroer in handen!
 Al loeit nu de krijg om het hulkjen ook heen,
 Gij laat het verzeilen noch stranden,
 Schoon menig van ons, bij een noodweer als dit,
 Zoo ruim en gemakkelijk als anders niet zit.

KOOR.

Schoon menig van ons, bij een noodweer als dit,
 Zoo ruim en gemakkelijk als anders niet zit.

Maar klagen en kermen verligten geen nood;
 De moed komt te pas in gevaren.
 Wij weten, zoo gij de elementen gebood,
 De orkaan zou wel spoedig bedaren:
 Gij hebt toch geen twist en geen oproer gesticht,
 Maar strijdt, tot uw smart en met weezin, uit pligt.

KOOR.

Gij hebt toch geen twist en geen oproer gesticht,
 Maar strijdt, tot uw smart en met weezin, uit pligt.

Nu lustig en vrolijk! de feestdag is daar!
 's Lands vader en moeder moog leven!
 Wil, hemel! uw zegen aan hem en aan haar —
 En ons toch den vrede weer geven.
 Uit moorden en branden groeit voorspoed noch eer:
 Kom spoedig in 't land, lieve vrede! kom weer.

KOOR.

Uit moorden en branden groeit voorspoed noch eer:
 Kom spoedig in 't land, lieve vrede! kom weer.

Voor mijn hond.

Alard is dood. Een traan ontsprong mijne oogen,
 Toen hij de zijne sloot;
 Ik schaam mij 't niet: ik ben bewogen:
 Alard is dood.

Hij hing me aan 't lijf; hij kleefde me aan de kleeren,
 Hij kwispelde aan mijn zij';
 Nog stervend sloeg hij menig keeren
 Het brekend oog op mij.

Hoe dikwijls lag hij naast mij op de zoden
 Aan gindschen eik, als ik, de stad
 In 't vreedzaam avonduur ontvloten,
 Te peinzen en te mijmren zat!

'k Wil aan dien eik voor hem een grafterp stichten:
 Hij heeft die eer verdiend.
 Beschijnt hem minzaam, hemellichten!
 Hij was mijn trouwste vriend.

Aan Rebekka.

OP ONZE ZILVEREN BRUILOFT.

'k Heb u altijd bemind; ik zal u blijven minnen
 Zoo lang ons God hier 't leven spaar',
 En, zweven we eens zijn schoonen hemel binnen,
 Dan in het beetre land — ook daar.

'k Wil voor uw zedig oog geen brommend lofdicht leggen:
 Uw stille deugd verlangt geen lied;
 Maar toch wat waar is moet ik heden zeggen,
 Want onerkentlijk ben ik niet.

U dank ik al mijn vreugd, mijn welvaart in dit leven.
 Wat was ik wijs, toen ik u koos!
 Gekozen? ... ik! God heeft mij u gegeven:
 Het goede komt van Hem altoos.

Hij, Hij is liefde: Hij gedenkt ons in 't verborgen:
 Wie bouwt op Hem, die bouwt gewis!
 Hij, Hij zal ook het dierbaar kroost verzorgen,
 Dat onze gansche rijkdom is.

Hij zal het leiden en bestieren en bewaken,
 Opdat het rein zij, vroom en goed,
 En 't andren zoo gelukkig eens moog maken
 Als mij de lieve moeder doet.

Ja, regt gelukkig, dat, Rebekka! zijn wij beiden,
 En, niet te min, wij leden toch:
 Nog heugt het mij, dat wij te zamen schreiden,
 En, eenzaam, schrei ik somtijds nog!

Neen, neen! 't zijn hier op aard' niet enkel schoone
 dagen:
 Soms is de blaauwe hemel zwart;
 Een elk heeft hier zijn eigen pak te dragen,
 En nog zijn eigen worm in 't hart.

Maar ver nu — ver van ons, wat ooit ons wondde
 of grieve;
 Ik voel geen worm, ik draag geen last!
 Ik klem van daag met dubbel dankbre liefde
 U, voor Gods oog, in de armen vast.

Winter-landlied.

Zie, zie mijn lieve boomen daar:
 Wat staan ze rijk getooid!
 Hoe sierlijk en hoe wonderbaar
 Met ijzels witgestrooid!

Van ondren af tot boven aan
 Zit alles digt en vol,
 Zoo hoog of laag er takken staan,
 Met glanzig dons en wol.

En rondom heen, zoo ver ik staar,
 De dreef in 't lang en breed,
 Staan al de lieve boomen daar
 In 't zilverwit gekleed.

En ieder boer, hoe arm hij zij,
 Bekijkt, zoo lang hij wil,
 Dat vreemd en heerlijk schouwspel vrij,
 En staat bij 't wonder stil.

Soms haalt hij heel zijn huisgezin
 Naar buiten van den haard,
 En stapt het bosch met allen in,
 En 't is de moeite waard!

Natuur, natuur! wat pracht is dit!
 Wat zijt gij gul en rijk!
 Bij winterdag in 't hagelwit
 Voor mij en mijns gelijk!

Gij, steélui, ja! gij hebt het goed:
 Gebrek aan spijs noch drank,
 Genot en geld in overvloed,
 En markt en beurs en bank:

Maar olm en beuk en esch en els,
 Met zilver overstrooid,
 Dat, heeren in uw bonten pels!
 Ziet ge in de straten nooit.

Dat heeft natuur, die elk wat geeft,
 Voor d'armen boer bedacht,
 Omdat hij smaak noch oogen heeft
 Voor steedsche kunst en pracht.

Zie toe, zie toe! de zon komt door
En schiet een straal in 't woud;
De winternevel vlugt er voor:
Het zilver blinkt van goud!

Zie, zie dien eik, zoo breed van top,
Zoo wit berijpt van kroon:
Hoe speelt het licht er in en op!
Wat is dat godlijk schoon!

Dat zien wij, arme boeren, aan,
En vragen soms elkaar:
Waar kwam op eens die rijp van daan?
Geen onzer bragt hem daar.

Nog gistren — gistren avond nog
Was alles kaal en naakt:
Toch iemand — iemand zeker toch
Heeft alles wit gemaakt.

Een engel Gods is omgegaan,
En strooide d'ijzel neer,
En, voor de boer was opgestaan,
Ontsnapte de engel weer.

Gij, engel, die zoo goedig zijt!
Ik zeg u vurig dank;
o, Maak toch elken kersmistijd
Het woud zoo zilverblank.

De wijsgeer en de zon.

De wijsgeer.

Gij, trotsch gestarnte, dat daar vonkelt in de lucht,
Voortrefflijkste aller hemellichten,
Bezongen in zoo veel gedichten!
Wat zijt gij de aarde nut! gij geeft haar bloem en vrucht;
Verkleumt zij, gij verwarmt haar weder;
Gij smelt het ijs in meir en vloed;
Gij geeft het goud zijn glans, den diamant zijn gloed,
En kleurt de vooglen kuif en veder;
Gij zijt zoo heerlijk schoon en goed,
En schiet uw stralen daaglijks neder! —
Zeg, trotsch gestarnte, dat daar vonkelt in de lucht!
Hoe wassen toch die stralen weder?

Hoe geeft ge warmte en licht? hoe kleurt ge bloem en
vrucht

En diamant en goud en aller vooglen veder?
Van waar die pracht, die heerschappij,
Die wondre loop door 't ongemeten?
Hoe rijst en daalt en schittert gij?
Ik zou dat alles gaarne weten ...

De zon.

Dwaas! vraag het aan mijn Schepper — niet aan mij.

Wiegeliedje.

Slaap, slaap nu; gij zijt moe gespeeld,
Mijn jongen, vaders evenbeeld!
Dat zijt gij toch, schoon vader zegt:
„De jongen heeft mijn neus niet regt.”

Zoo even zat hij aan mijn zij'
En hield op u den blik,
En sprak weer: „Hij heeft veel van mij,
Maar toch geen neus als ik.”

Dat dunkt mij-zelf: hij is te plat;
Maar zoo gij toch zijn neus niet hadt,
Zeg, lieve beeldtnis van mijn man!
Hoe kwaamt gij aan uw neusje dan?

Slaap, jongen! slaap. Wat vader zegt
Is wis maar spotternij,
En hadt gij ook zijn neus niet regt,
Heb toch een hart als hij.

Vrede en oorlog.

De voorzanger.

Nu zal 't lied van Vrede schallen:
Mannen, hoort naar mij!
Neen, geen zegen — geen van allen,
Is van meer waardij.

Oorlogvoeren, bloedverkwisten,
Past den duivel — niet den Christen.

Al wie 't hoort,
Zegg' het voort!

Allen.

Neen, geen zwaard beslecht' de twisten:
Menschenbloed
Is tot plengen veel te goed.

De voorzanger.

Heldenpraal begoochel' dwazen,
Schijn' aan kindren schoon:
Valsch en nietig, vechtersbazen!
Is uw zegekroon.

't Zwaard te zwaaijen over de aarde
Geeft geen grootheid, heeft geen waarde:

Al wie 't hoort
Zegg' het voort!

Allen.

Weet het, mannen van den zwaarde!
Menschenbloed

Is tot plengen veel te goed.

De voorzanger.

Waar de vorst des burgers leven
Meer dan lauwrn telt;
Waar geen vrouw behoeft te beven
Voor haar man in 't veld;
Waar de kindren veilig slapen,
Daar is zegen... Mannen, knapen!
Al wie 't hoort!
Zegg' het voort.

Allen.

Lieve koning! zwaai geen wapen:
Menschenbloed

Is tot kwisten veel te goed.

De voorzanger.

Maar als roof en onregt dagen,
Dreigen in 't geweer,
Haardsteê en altaar belagen,
En ons erf en eer:

Dan de zwaarden uitgetogen
En de roovers aangevlogen!

Al wie 't hoort
Zegg' het voort!

Allen.

Zulk een strijd wil God gedoojen:
Menschenbloed,

Mannen, is dan niet te goed.

Toen de zoon van den kroonprins bij de geboorte was gestorven.

Met jong en oud, met grooten en met kleenen,
Die jammerkragen om uw dood,
Schaar ik, lief kind! mij langs uw terpje henen
En schrei mijne oogen rood.

Neen niet, omdat geen moeder u zal streelen
Noch troetlen naar uw hartelust;
Niet, kind! omdat ge op bonten noch fluweelen —
Maar in den grafkuil rust:

Och, al ons doen is komen en vertrekken,
Is enkel pleistren op deze aard',
En ons verblijf hier lang te willen rekken,
Is niet de moeite waard.

Neen niet, omdat gij 's vaders rijk niet erven
Noch eens aan 't roer van staat zult staan;
Niet, vorstlijk wicht! omdat ge een kroon moet derven,
Hef ik de rouwklagt aan.

Och, kind! een kroon kan somtijds drukkend wegen:
Zoo menig vorst getuigt er van!
Er is op aarde ook nog wel grooter zegen,
Die ons ontvallen kan!

Maar dáárom treur ik: dat we een land bewonen,
Waar steeds de roest aan 't ijzer knaagt,
Waar alles, zoo in hutten als op troonen,
De broosheid met zich draagt:

Waar niets, neen niets, tot vollen groei mag rijpen,
Niet wortlen mag — niet kiemt misschien;
Waar we om ons heen, als blindgeboornen, grijpen
En nooit het daglicht zien:

Waar groot en klein hun bonte bellen blazen
En 't zaken achten van waardij;
Waar we, even wuft en als geboren dwazen,
Nu treurig zijn — dan blij.

U, land van licht en waarheid! hijg ik tegen;
Ik ben den duistren doolhof moê:
U, heerlijk oord, aan de overzij' gelegen!
U strek ik de armen toe.

L i e d.

Ik ben een Duitsche jongeling:
Mijn borst is breed, mijn hair gekruld;
Mijn vader was een eedle man:
Dat worde ik ook!

Wanneer ik onregt plegen zie,
Dan stijgt mij 't kroezend hair omhoog,
Dan kooft mijn bloed, dan trilt mijn vuist
En grijpt een zwaard.

Ik ben een Duitsche jongeling:
Bij 't noemen van mijn vaderland,
Klopt — vonkelt mij het hart in 't lijf
Van vreugde en moed.

Ik ken een Duitsche maagdelijn:
Ze is schoon van leest en kuisch van hart;
Haar blik is zacht, en Herthaas oog —
Haar oog is blaauw!

Wie uit Thuiskoos stam niet sproot,
Die loere niet naar 't maagdelijn!
Geen vreemding onderneem' het ooit:
Ik raad het hem!

Slechts voor een eedlen jongeling
Dat blaauwend oog, die zachte blik!
Slechts voor een eedlen jongeling
Die schoone maagd!

Ik ben een Duitsche jongeling,
En staar, besloten, om mij heen,
Of iemand met een wulpschen lonk
Haar aan durft zien?

L i e d.

NA DEN VREDE VAN 1779.

De koning en de keizerin,
Zoo lang reeds bondgenooten,
Verschilden nu op eens van zin
En hadden krijg besloten.

Zij voerden magt van knechten aan,
Die krielden langs de velden,
En zouden nu elkaar verslaan,
Zoo als dat past aan helden.

Maar nog in tijds, Goddank nog, ja!
Eer schroot en kogels vlogen,
Daar telden zij de jammren na
Van 't vreeslijk oorelogten.

Daar dachten ze aan het krijgsmisbaar,
Aan vrouw- en kinderbede;
Daar zagen ze op hun grijzend hair
En maakten daadlijk vrede.

Nu ga ik met mijn gansch gezin
Aan 't zingen in mijn woning:
Een danklied voor de keizerin,
Een lofzang voor den koning.

Voorwaar, dat was een brave daad
En vorstlijk daarenboven!
Nu ademt weder de onderzaat
En bruid en moeder loven.

Och, oorlogsroem en heldenmoed
Zijn vreeslijk booze dingen;
Geen lauwer wast in menschenbloed,
Wat ook de vlejers zingen.

Maar wél doen, waar men kan en mag,
En goed zijn en regtvaardig,
Geluk verspreiden dag aan dag:
Dat maakt ons kroonen waardig!

Dat maakt godzalig, dat maakt rijk,
Zoo als de Apostlen schrijven. —
Gij, braven, gij noch uws gelijk
Zult onvergouden blijven.

God zal u roem en eer en magt
En elken zegen geven;
Een vrolijk hart bij dag en nacht,
Een lang en vreedzaam leven.

En als voor u het uur dan slaat,
Dat eens zal slaan voor allen,
Waarin ons kroon noch scepter baat
Noch wacht van duizendtallen:

Dan blikt de dood, gehuld in 't licht,
Als engel Gods u tegen,
En 't zwaar en vorstlijk grafgesticht
Zal op uw asch niet wegen.

En wij, rondom dat graf geschaard,
En knielende op de steenen,
Wij zullen, of ge onze ouders waart,
Als kindren u beweenen.

Gij, zegen, Gij, die alles ziet!
De stichters van den vrede,
Maar zegen vorstenvleijers niet:
Dat is, o God! mijn bede.

De mensch.

Gewonnen en geboren,
Beginnen wij te zien,
Te schreijen en te hooren,
Te praten bovendien.
Wij schieten uit de kluiten
En worden kloek en stout;
Beramen en besluiten
En grijpen glimp voor goud.
Wij tobben en wij sloven
Om meerder dan ons deel;
Wij twijflen en gelooven
Te weinig en te veel.
Wij maken en wij breken
En spinnen aan ons rag;
Verandren alle weken,
Veroudren elken dag:
Zoo kruipen wij of zweven,
En grijzer wordt ons hair;
Zoo rekken wij het leven
Tot somtijds tachtig jaar;
Dan geeuwen wij en gapen
En leggen ons te slapen.

De groote en de kleine hond.

EENE FABEL.

Een kleine hond, die lang niet had gegeten
En hongrig was, zag onverwacht
Een kostlijk been zich toegesmeten,
En kloof en smulde uit al zijn magt.

Een groote hond, die ginder stond te snuiven,
Dacht: wat of toch die kleine doet?
Mij dunkt hij kluift, en 't smaakt hem goed:
Kom aan! ik wil eens met hem kluiven.

De kleine hond, dien nu de vrees beкроop,
Vond niet geraden lang te banken;
Hij nam de vlugt met angstig janken
En liet zijn maaltijd in den loop.

De groote hond kwam op een draf,
En greep het been en kloof het af.

EINDE VAN DE FABEL.

„En nu de zedeleer? . . . Geen fabel is volkomen,
Die geen *moraal* heeft.” — Och, mijnheeren! 'k weet
er geen:
Want welken armen man, die knabbelt aan een been,
Wordt door een rijken 't afgenomen?

Winterlied.

De winter is een flinke gast,
Al grijsden lang zijn haren;
Zijn bouw is kloek, zijn vleesch is vast:
Hij draagt met eer zijn jaren.

Gezonder broeder leeft er niet;
Hij weet van kwaal noch kommer,
En schoon het sneeuw en hagel giet,
Toch kruipt hij in geen lommer.

Al schiet hij 't hemd zich buiten aan,
Ook zonder 't eerst te warmen,
Hij heeft geen zinkings uit te staan
Noch snijng in de darmen.

Hij is zoo hard, zoo sterk als staal,
Maar vol van vreemde nukken:
Hij houdt niet van den nachtegaal;
Hij zou geen bloempje plukken.

Doch als het woud verkleumt en beeft,
En kegels krijgt voor bladen,
Als bosch en beemd geen zangers heeft,
En 't vlietje geen najaden;

Als ouderdom en blonde jeugd
 Bij 't haardvuur klappertanden,
 Dan lacht de schelm en juilt van vreugd
 En wrijft de koude handen.

Daar ginder ('t is een verre reis)
 Op Nova Zemblaas rotsen,
 Daar staat zijn witverglaasd paleis,
 Gebouwd van louter schotsen.

Toch heeft hij ook zijn lustwarand,
 Zijn dreven en zijn tuinen:
 Die liggen hoog in Zwitserland
 Op onontdoobre kruinen.

Nu trekt hij hier — dan derwaarts weer
 En leidt een zwervend leven,
 En waar hij daagt als vorst en heer,
 Daar bibbren wij en beven.

In de Meimaand.

Duizend bloemen lagchen me aan,
 Wieglen voor mijn schreden!
 Adam zag geen schooner staan
 In zijn zalig Eden.
 Hemelsch, heerlijk ochtenduur!
 Beemden, bosschen, bergen, dalen!
 Wondren, waar mijn oogen dwalen!...
 o Heb dank, heb dank, natuur!
 Honderdduizendmalen.

De boer,

NA ZIJN GEËINDIGD PROCES.

Goddank, dat ik een boer ben, ja!
 En niet een advokaat:
 Krakeel en onrust volgt hem na,
 Hetzij hij zit of staat.

En waren ze allen braaf en best,
 Hetgeen ik niet bezweer,
 Nog liever krui ik slijk en mest
 Door alle wind en weer.

Want daarvan komt er merg en pit
 In elk gewas en teelt,
 Ofschoon er hier geen regter zit,
 Die 't eerst aldus beveelt.

Zoo maak ik dan door zweet en vlijt
 Nog altijd iets van niets,
 Maar de advokaat, door geld en tijd,
 Maakt louter niets van iets.

Goddank, dat ik een boer ben, ja!
 En niet een advokaat,
 En dat de droes mij kreupel sla,
 Pleeg ik er weer een raad!

De geschiedenis

van David en Goliath.

Daar was reis zeeke Goliath,
 Een man van roemrijk bloed,
 Die kwispels op de schouders had
 En pluimen op den hoed;
 Hij droeg een rood-scharlaken pak,
 En was een regte bullebak.

Er kroesden knevels om zijn neus:
 Hij leek een hairig dier;
 Hij was zoo groot wel als een reus,
 Zoo grof wel als een stier;
 Er hing een sabel aan zijn zij',
 Van zeven vaam, ten naasten bij.

Hij hief geduchte knuisten op
 En dreigde groot en klein;
 Hij had een schriklijk breedden kop,
 Maar bitter weinig brein;
 Hij sloeg de kindren bont en blaauw,
 En stapte weg gelijk een paauw.

Zoo kwam hij elken ochtend weer
 Met trotscher snorkerij:
 „Laat komen” riep hij, „knecht of heer,
 Hij vindt zijn man aan mij!
 Wie graag wil loopen op een kruk,
 Ik beuk hem knok en ribben stuk.”

Daar kwam van kooi en velden af,
 Een jongling, zwak en klein:
 Hij droeg een rieten herderstaf,
 Een slinger en een steen,
 En sprak: „Al zijt gij sterk en trotsch,
 Ik kom hier in den name Gods.”

Hij sprak, en lei den steen in 't leer,
 En smeed den snorker dood.
 Daar lag hij, de ongelikte beer,
 Zoo onbeschoft als groot;
 En David hieuw hem met zijn kling
 Nog gaauw den kop af, eer hij ging. —

Het zijn geen kwispels, die het doen,
 Geen knevels van een span,
 Geen trotsche kop van breed fatsoen:
 Dat leert de groote man.
 De kleine leert ons: Strij met moed,
 Wanneer gij 't God ter eere doet.

De ezel.

Voor mij bestaan geen blijde dagen:
 Ik ben als bot en dom veracht;
 Ik heb geen moed, ik heb geen magt;
 Ik word gescholden en geslagen,
 Met allerhanden last bevracht,
 Gelijk mijn leelijk voorgeslacht.
 Ik moet van stroo en distlen leven;
 Ik ben de spot van groot en klein:
 Zoo kruipt mijn treurig aanzijn heen!
 Natuur! gij hebt mij niets gegeven
 Dan de aangename stem alleen.

Phidile.

Ik was eerst zestien zomers oud
 En nog zoo onervaren;
 Ik kende niets dan 't eikenwoud,
 Gebloemte en kruid en blaren.

Daar kwam een vreemde jongling aan:
 (Ik riep hem hier niet binnen)
 Hij kwam, ik weet niet waar van daan,
 En sprak van eeuwig minnen.

Er krulden lokken, bruin en zwaar,
 Om 't frisch en blozend wezen;
 Zoo blank een vel, zoo schoon een hair...
 Ik zag het nooit voordezen.

In 't vriendlijk oog, dat helder blonk,
 Was 't open hart te lezen:
 Zoo blaauw een oog, zoo zoet een lonk...
 Ik zag het nooit voordezen.

Hoe wist zijn stem, zijn enkle toon,
 Mij lieflijk meê te slepen!
 En wat hij sprak... het was zoo schoon,
 Al had ik niets begrepen.

Hij kwam getrouw en telkens weer,
 (Ik zocht hem niet te ontvlugten)
 Hij greep mijn handen elken keer
 En scheen zoo diep*te zuchten.

Ik zag hem eens met deernis aan
 En vroeg hem wat hij meende;
 Daar viel de jongling, aangedaan,
 Mij om den hals, en weende.

Dat deed mij nooit een jongling, neen!
 Niet een was ooit zoo teeder:
 Ik zag beschaamd rondom mij heen,
 En in mijn boezem neder.

Ik hield mij koel, ik sprak geen woord,
 Als had hij zwaar misdreven;
 Hij liet mij los en ijldde voort...
 Ik zal mij 't nooit vergeven!

Op den dood der keizerin.

Zij maakte vrede: dat is heel mijn lied.
 Zij was haar volk tot vreugde en zegen,
 En, afgelost van 't rijksg gebied,
 Trad zij, gerust, den hoogen regter tegen:
 Dat kan de werelddwinger niet!
 Zij maakte vrede: dat is heel mijn lied.

Jurriaans reize rondom de wereld.

MET AANMERKINGEN.

Wie ooit naar vreemde landen trok,
 Kon t'huis wat nieuws verhalen;
 Ik nam mijn hoed, ik greep mijn stok,
 En toog langs berg en dalen.

Allen.

Daar hebt gij kloekmoedig en wel aan gedaan;
 Vertel van uw reizen, verhaal, Jurriaan!

Ik zocht, vooreerst, den Noordpool op:
 Daar heeft men koude dagen;
 Ik schudde mijn besneeuwden kop
 En dacht aan haard en magen.

Allen.

Zoo is 't op hun reizen wel meerder' gegaan;
 Vervolg maar; wij luistren: vertel, Jurriaan!

In Groenland was men magtig blij,
 Een vreemden gast te onthalen;
 Men schonk den traankroes vol voor mij:
 Ik liet mijn glas verschalen.

Allen.

Wij hadden, voorzeker, dat ook laten staan;
 Vertel ons al verder; ga voort, Jurriaan!

Geen dommer volk dan de Eskimos,
 Geen trotscher daarenboven;
 Een hunner schold ik voor een os:
 Hij wou mij niet gelooven.

Allen.

Daar heeft hij verwaand en verkeerd aan gedaan;
 Vertel ons al meer, nog al meer, Jurriaan!

Nu dacht ik, in Amerika
 Valt nog wat nieuws te ontdekken:
 De glorie wenkt! vaart wel, ik ga,
 Gij platgeneusde gekken!

Allen.

Daar hebt gij heldhaftig en goed aan gedaan,
 Ga voort maar, al verder! vertel, Jurriaan!

Terstond aan boord, terstond in zee,
 De kijkers in de handen,
 Gezeild, gekruisd van reë tot reë...
 Ik vond geen nieuwe landen.

Allen.

Zoo is 't op hun reizen wel meerder' gegaan;
 Vervolg maar altoos en vertel, Jurriaan!

Toen toog ik regt naar Mexiko;
 't Is verder dan naar Bremen;
 Daar, dacht ik, ligt het goud als stroo:
 Ik zal een zakvol nemen.

Allen.

Daar hebt gij verstandig en wel aan gedaan;
 Verhaal van uw schatten, mijnheer Jurriaan!

Och, vrienden lief! wat treurig land
 Voor wie zich goud wil garen!
 'k Vond niets dan keijen in het zand,
 En liet ze waar ze waren.

Allen.

Daar hebt gij het best en het wijst aan gedaan
 Vertel maar weër voort en verhaal, Jurriaan

Nu pakte ik ras mijn randsel in,
 En ging terstond weër strijken;
 Ik had voorlang toch ook reeds zin
 Om Azië eens te kijken.

Allen.

Daar hebt gij kloekmoedig en wel aan gedaan;
 Vertel maar weer verder, ga voort, Jurriaan!

De Mogol is een treflijk heer,
 En juist als wij geschapen;
 Zijn kiezen deden vreeslijk zeer;
 Hij kon van pijn niet slapen.

Allen.

Dat heeft hem voorzeker niet prachtig gestaan;
Ga voort maar alweër en vertel, Jurriaan!

Hoe! (dacht ik) kwade kiezen! hij,
Bij zoo veel goede gaven!...
Wat baat ons, dat men Mogol zij?
Ook kiespijn hebben slaven.

Allen.

Daar hebt gij wijsgeerig en wel aan gedaan;
Ga voort — altoos voort, en vertel, Jurriaan!

Ik liet den waard mijn woord ten pand,
(Want schaadlijk is betalen)
En trok terstond, langs zee en land,
Naar China en Bengalen.

Allen.

Daar hebt gij alweder heel wel aan gedaan;
Al verder, al verder! vertel, Jurriaan!

'k Reisde Otaheite en Java rond
En Afrikaas landouwen,
En zag er water, lucht en grond
En volken en gebouwen.

Allen.

Daar hebt gij zeer wel en zeer wijs aan gedaan;
Vertel op den duur ons al meer, Jurriaan!

En waar ik kwam, ik vond alom
In rijken en in staten,
De menschen even slecht en dom
Als hier in onze straten.

Allen.

Daar hebt gij heel dwaas en verkeerd aan gedaan;
Vertel maar niet meer, gij mijnheer Jurriaan!

De navolgers.

Drie ruiters verlieten des ochtends de stad,
Op ezels in 't zadel gezeten;

Zij wisten van zingen en rijmen zoo wat,
En noemden elkander poëten.

Een dichter, die naar buiten toog,
Had spoedig hen op zij gedrongen;
Zijn Bucefal deed snelle sprongen

En hield de onsterfelijkheid in 't oog.

„Wacht!” dachten de ruiters, en grepen het paard,
„Die dravende klepper komt juist hier ter snede:
Wij binden onze ezels terstond aan zijn staart,
En rijden in eens naar de onsterfelijkheid mede.”

De dichter voelde 't vreemd gewoel,
En scheen zich even om te keeren:

„Uw dienaar!” sprak hij, „eedle heeren,

Die ik daar achter spartlen voel!

Doet gij mij de eer van aan te spannen?

't Is regt beleefd! maar zegt me althans,

Gij noemt u?” Flip. „Gij?” Fop. „Gij?” Frans.

„Nu, reist voorspoedig, wakkre mannen!”

Toen gaf hij 't ros de sporen weer,

Hij sloeg geen blik naar achtren meer,

En niemand heeft daarna vernomen

Hoe ver het drietal op zijn ezels is gekomen.

DICHTBLOEMEN, BIJ DE NABUREN GEPLUKT.

* * *

Het vrolijk seisje, dat zoo mild was met zijn zangen,
Laat nu de wiek en 't kuifje hangen,
Verkleumd van regen en van wind:

Het zoekt een venster op, waar 't in een hoek mag
schuilen,
Terwijl de najaarsstormen huilen,
En 't in het woud geen loover vindt.

Zoo, zangrig boekje, dat in voorspoed werd geboren,
Zoo ging uw vreugde in rouw verloren;
Thans zijn uw witte randen zwart:

Gij zoekt geen lof, geen eer, waar gij zult naadren mogen;
Gij vraagt een blik van mededoogen —
Een zucht van 't medelijdend hart.

Wie zal den vogel, die een wijkplaats zoekt, verjagen?
Hem had een tijgerin gedragen,
Hem had een wreede wolf gevoed!

Wie zal dit kunstloos boek een strenge regter wezen?
Beschreide blaadren spottend lezen?...
Zoo wreed geen sterv'ling, die dat doet!

Gaat, zwakke zangen, die in blijdschap zijt gezongen!
Gaat! gij wordt nergens weggedrongen:
Uw vrijbrief is mijn diepe rouw:

Gaat! elk gevoelig hart zal u een voorspraak strekken:
De liefde zal uw feilen dekken,
Zoo als zij 't seisje dekken zou.

*Naar het Fransch van VICTOR HUGO. *)*

*) Toen de dichter dit bundeltje bij de eerste uitgaaf voor de drukpers rangschikte, troffen hem, weinige weken na elkander, twee hartverpletterende slagen, het verlies, namelijk, van zijn onvergetelijke vrouw en van zijnen oudsten zoon. Die treurige omstandigheid gaf aanleiding om deze zeer verre navolging van VICTOR HUGO aan het hoofd er van te plaatsen.

De volgende regelen plaatste hij, in den oorspronkelijken druk, tegenover het titelvignet:

De zangster, aan 't gewoel ontvloten,
In 't loof van popel en struweel,
Zit mijmrend op een bank van zoden
Aan 't eenzaam burgtkasteel.
Daar in haar stil gepeins verloren,
Wordt ze onverhoeds gewekt:
Er stijgen zangen uit dien toren!
't Geschal der vooglen laat zich hooren,
In 't loover, dat haar dekt!
En, rijzende uit haar mijmeringen,
Ontwaakt haar lust weldra:
Den zang, dien ze uit het slot hoort dringen,
De toonen, die de vooglen zingen,
Neurt ze op haar snaren na.

De oude boer aan zijn zoon.

Wees braaf, mijn zoon! in lief en leed,
Wees eerlijk tot aan 't graf,
En wijk geen enkele vingerbreed
Van Gods geboden af.
Dan zult ge, als over bloem en kruid,
Op kei en doornen gaan,
En als de dood uw schreden stuit,
Ziet ge onbevreesd hem aan.

Dan slaat ge uw sikkel ligt en rap
Door golvend graan en gras;
Dan zingt gij bij den waternap,
Als hadt gij wijn in 't glas.
Den booze slechts valt alles zuur;
Geen vreugd ontgloeit zijn hart;
De duivel laat hem rust noch duur
En kleurt hem alles zwart.

Hem maakt geen lente jong en blij,
Geen nieuwontluikend woud;
Hij zint op list en schelmerij
En wenscht naar niets dan goud.
Het bladgeritsel, 't windgesuis
Jaagt hem den schrik in 't bloed,
En, ligt hij eens in 't plankenhuis,
Hij slaapt ook daar niet goed.

Hij moet weer op, en, jaren nog,
Zoo ras het spookuur slaat,
Te wacht staan als een kettingdog
En janken langs de straat.
De spinster, die met klos en wiel
Haar hut eerst laat betreft,
Gevoelt een doodsangst in de ziel,
Als zij 't gedrogt ontdekt.

En is zij weer, bij 't rijzend licht,
Naar d'arbeid heengesneld,
Dan wordt het eerst haar spookgezicht
De spinschool-rond verteld.
De maagdenhartjes jagen snel
En huivren bij elk woord,
En wenschen in nog dieper hel
Den dooden gult gesmoord.

De sluwe Koen, bekend in 't rond,
Een booswicht tot aan 't graf,
Stal telkens van zijn buurmans grond
Een breede ploegsneê af:

Nu ziet des middernachts zijn buur
Op 't omgelegen land
Een ploeg van vuur, een man van vuur,
Die over d'akker brandt.

Onze ambtman, die de boeren sneed
En regt en jagtwet schond,
Spookt in een sulfer jagerskleed
Het bosch in 't najaar rond:
Een rosse hengst host elken nacht
Door dik en dun hem voort;
Een zwarte brak verzelt die jagt,
Tot weer de morgen gloort.

De smulpaap, die den dans verbood,
Maar geen genot verloor,
Bromt nu des nachts, in 't gloeiend rood,
Zichzelv' zijn boetpreek voor.
Hij schraapte schijf aan schijf op zij'
Door slinkschheid en bedrog:
Nu telt hij in de sacristy
't Gewoekerd biechtgeld nog.

De jonker, die aan bal en spel
Der weeuwen goed verdeed,
Rijdt nu ter feest naar de open hel,
In 't zwavelgeel gekleed.
Een vierspan sleept met ruk en schok,
Berg op en af, hem meê:
Een duivel zit er op den bok;
Van achter staan er twee.

Wees braaf, mijn zoon! in lief en leed,
Wees eerlijk tot aan 't graf,
En wijk geen enkele vingerbreed
Van Gods geboden af:
Dan ziet uw kindskind menig keer
Uw lijksteen zeegnend aan,
En strooit op 't graf een bloempje neer,
En op de bloem een traan.

Naar het Hoogduitsch van HÖLTY.

Aan eene juffer, MET EEN HONDJE OP HAAR SCHOOT.

Is 't waarheid, wat mijn oogen zien,
Trouwlooze en wuffte vrouw?
Gij? draagt gij schaamtloos op uw kniën
Het zinnebeeld der trouw?

Naar het Fransch van VIGNÈE.

De jonker van 't Sticht.

De jonker van 't Sticht vloog te viervoet daarheen;
Zijn ros was het vurigst, dat ooit werd bereden;
Een blinkend rapier was zijn wapen-alleen,
Alleen toog hij voort door gehuchten en steden.
Geen ridder, hoe trouw aan zijn liefde en zijn pligt,
Zoo moedig en trouw als de jonker van 't Sticht!

Geen steilten, geen grebben vertraagden zijn vaart;
Hij zwom door den Rhijn, door de Waal en de beken;
Maar eer hij te Druten zich wierp van zijn paard,
Was Emma gedwongen haar eeden te breken;
Een hofheer, geplaagd door den hoest en de jicht,
Verwierf zich de bruid van den jonker van 't Sticht.

Hij stooft door de gangen, en rolde den blik
De feestzaal in 't ronde, door gasten en magen.
De bruijom stond bleek en bedremmeld van schrik;
De vader vermant zich den ridder te vragen:
„Waaraan zijn wij de eer van uw bijzijn verplicht?
Is 't vriendschap of veete? zeg, jonker van 't Sticht.”

— „Ik vroeg om uw kind: gij versmaadde mijn beê;
k Liet daarom den kop als een druiloor niet zinken;
De liefde vloeit op en zij ebt als de zee!
Ik kom met de bruid maar eens dansen en drinken.
Méér meisjes der Betuw zijn schoon van gezigt:
Niet allen versmadden den jonker van 't Sticht.”

De bruid schonk een beker, en bood hem dien aan:
Hij neemt en hij leêgt dien, en werpt hem daarhenen.
Zij smoorde den zucht, die haar boezem deed slaan,
En dwong zich tot lagchen, schoon willens te weenen.
Toen sloeg hij zijn arm om het lijfje van 't wicht:
„Kom, dans nu eens, bruid! met den jonker van
't Sticht.”

De kracht en de schoonheid doorzweefden de zaal.
De moeder dacht, vuurrood, van boosheid te stikken;
De vader vat heftig den greep van zijn staal;
De bruijom verfrommelt zijn linten en strikken;
„Och!” dachten en fluisterden speelnoot en nicht:
„Och, waar' zij de bruid van den jonker van 't Sticht!”

Hij drukt haar de hand en hij lispt haar in 't oor...
Zij dansen en walsen naar vedels en fluiten;

De zaaldeur stond open, zijn klepper stond voor:
Zij zwieren en draaijen en zwaaijen naar buiten,
Hij wipt haar te paard, als een veder zoo ligt:
„Mij, mij is de bruid!” riep de jonker van 't Sticht.

't Vloog alles hen na, als een pijl uit den boog,
De vader, de broeders, de magen, de vrinden:
Zij kruisten en zochten omlaag en omhoog,
Maar Emma van Druten was nergens te vinden...
Las iemand wel ooit in verhaal of gedicht
Van minnaars, zoo stout als de jonker van 't Sticht?

Naar het Engelsch van WALTER SCOT.

De onoverwinnelijke vloot.

Zij komt, zij komt, de trotsche vloot van 't Zuiën
De wereldzee zwoegt pijnlijk onder haar.
Als met een God aan boord — met vlammeende onweers-
buijen
En donderslagen — komt zij daar.
Een drijvend heir van sterkten en van sloten
Sleept zij door 't angstig zwalpend zout;
Geen oceaen heeft haars gelijk aanschouwd:
Onoverwinnlijk heet die trotsche reus der vloten.
Langs de onafzienbre waterkom
Spreidt de enkle naam den doodschrik om.
Neptuin vervoert dien last, waarvan zijn golven stijgen,
Met tragen tred en stil ontzag;
De wereld rilt: zij wacht haar jongsten dag...
De vloot genaakt, en al de winden zwijgen.
U tegenover houdt zij stand,
Beheerscheres der zee in alle werelddeelen!
U dreigen zij, die zeekasteelen,
Brittanje, trotsch en heerlijk land!
Vrijmagtigst volk van alle volken!
U naadren ze als een drift van zwangre donderwolken.

Wie heeft de kroon, die ge als vorstinne draagt,
Des aardrijks kroon gestrengeld door uw hairen?
Hebt gij niet zêlf uw rijksgeweldenaren
In 't stof, waaruit hun oorsprong was, verlaagd?
Hebt gij niet zêlf dat kostbaar blad geschreven,
Dat schild gesmeed, waarmee ge uw regt bewaakt,
Waarvoor ge uw burgers hebt tot koningen verheven,
Uw koningen tot burgers hebt gemaakt?

Hebt gij niet elk, die smaad pleegde aan uw wetten,
Die op u aanviel met den banvloek of het staal,
Gedwongen, 't zegel op uw staatsverdrag te zetten
Door zeegevecht en zegepraal?

Bloost, slaven, waar gij kruipt langs de aarde!
Brittanje dankt haar rang aan eigen wil en waarde.
Rampzaalge! sla den blik naar de opgezwollen zee!
Zie de Etnaas, die uw kusten naadren!
Ja, ril de doodschrik u door de aadren:
Het aardrijk beeft voor 't u bedreigend wee.
Uw roem heeft uit: u wacht een keten...
Ach, al wie goed en vrij moog heeten,
Deelt in 't u wachtend jammer meê.

De Godheid zag naar d'aardbol af;
Zij zag de kruisvaan op uws vijands masten steken;
Zij zag uw boeijen en uw graf,
En zwoer dien smaad gestreng te wreken.
„Hoe! (riep Zij in haar almacht uit)
Zou Albion in 't voetzand vallen,
De rotsdam, de allerlaatste wallen,
Waarop geweld en heerschzucht stuit?
Zou 't paradijs in 't stof verzwinden,
Waar vrijheid en verlichting wies?...”
De Godheid sprak, haar adem bles,
En heel de vloot verstoof naar alle vier de winden.

Naar het Hoogduitsch van SCHILLER.

Liedje.

Wat is mijn huisje naar mijn zin!
Geen troonzaal zou mij schooner wezen!
Treedt in, treedt, lieve gasten! in.
Wat is mijn huisje naar mijn zin!
't Is vol van vrienden, die ik min:
Dat wenschte Socrates voordezen.
Wat is mijn huisje naar mijn zin!
Geen troonzaal zou mij schooner wezen.

Ja, Socrates zij wijdvermaard
Als heer en hoofd der zeven wijzen;
Hij is met regt zijn naroem waard!
Ja, Socrates zij wijdvermaard:
Hij had een duivel aan zijn haard,
En deed nogtans zijn goedheid prijzen.
Ja, Socrates zij wijdvermaard
Als heer en hoofd der zeven wijzen.

Die duivel was zijn eigen vrouw:
Ze is (zegt men) de ergste van de boozen.
Daar reed hij met Xantip ter trouw,
En ziet! een duivel werd zijn vrouw!
Wat bittere spijt! wat naberouw!
Wat deed die slang hem zuchten lozen!
De duivel was zijn eigen vrouw:
Ze is (zegt men) de ergste van de boozen.

Den beker, vol van wrang venijn,
Kon hij in eens gemakkelijk leêgen.
Hij dronk den balsem voor zijn pijn
Van uit dien beker wrang venijn;
Opdat hij des getroost mogt zijn,
Gedacht hij slechts zijn huwlijkszegen.
Den beker, vol van wrang venijn,
Kon hij in eens gemakkelijk leêgen.

Mijn lot verschilt van 't zijne veel:
'k Ben door mijn wijsheid niet verheven;
Maar, waant niet dat zijn roem mij streel?
Mijn lot verschilt van 't zijne veel:
Zoo hem een duivel viel ten deel,
Een engel werd aan mij gegeven.
Mijn lot verschilt van 't zijne veel:
'k Ben door mijn wijsheid niet verheven.

Uw welzijn, lieve vriendenrij!
De vriendschap geeft aan 't leven waarde.
Ik schenk venijn voor u noch mij:
Uw welzijn, lieve vriendenrij,
En, minlijke engel aan mijn zij,
Die mij den hemel bragt op de aarde!
Uw welzijn, lieve vriendenrij!
De vriendschap geeft aan 't leven waarde.

Naar het Fransch van SAURIN.

Aan de zon.

Daar rijst ge, o zon! daar zijt ge nogmaals weder;
Gij blikte zoo schoon, zoo gul als gistren, neer,
Gij kleurt op nieuw de grasbloem en den ceder:
Ik ook, o zon! hier ben ik weer.

Ik kan u zien, door damp en duister brekend,
Uw stralen zien van louter goud en vuur;
U langs de baan, die u werd afgeteekend,
Met pracht zien drijven door 't azuur.

Ik kan het zien, hoe mild gij bloei en leven,
Rondom u heen, naar Gods bevel, verspreidt;
Hoe 't rookend veld, hoe al de ontwaakte dreven
Zich tooijen met uw heerlijkheid.

Ik kan, als gij, met vuur en liefde in de oogen,
Gods wondren zien, zoo ver ik staren mag;
Ik kan, als gij, naar 't mij geleend vermogen,
Zijn shepslen weldoen, dag aan dag.

Maar, rijk als gij, heel de aarde zijn ten zegen,
Verbazend licht, dat al 't geschaapne ziet!
Aan al wat aamt volöp de weldaad plegen,
Dat, schoone zon! dat kan ik niet.

Maar ik, ik kan den goeden God daarboven,
De volle bron, waaruit uw luister vliet,
Met hart en mond, met al mijn daden loven:
Dat, schoone zon! dat kunt gij niet.

Praal, hemelsch licht! beschilder berg en dalen,
Zet bosch en beemd verjongden luister bij;
Ik ruil mijn kroon niet voor uw krans van stralen:
Ik, schoone zon! ben meer dan gij.

Naar het Hoogduitsch van RUDOLPHI.

Lord Gregory.

De nacht is zwart: de donder loeit;
De rukwind dreigt het woud te sloopen;
Een arme zwerfster klopt, vermoeid:
Lord Gregory! doe open.

Om u, die haar te wreed verstiet,
Werd ze uit het vaderhuis verdreven;
Och, weiger haar uw deernis niet,
Wilt gij geen liefde geven.

Mij heugt, mij heugt, schoon gij 't vergeet,
Dat ge aan mijn kniën laagts neergezegen,
En ik mijn weermin u beleet,
Zoo lang met zorg verzwegen.

Lord Gregory! de beek en 't woud
Liet ge overluid uw eeden hooren,
En argloos heeft mijn hart vertrouwd
Al wat gij hebt gezworen.

Uw ziel is wreed, uw hart is staal,
Uw ooren stopt gij voor mijn kermen...
Kom, flinkerende bliksemstraal!
Kom gij u dan ontfermen:

Tref, tref mij 't hoofd: ik ben gereed;
Geen enkele band meer hecht me aan 't leven...
God, wat hij U en mij misdeed,
Zij Gregory vergeven!

Naar het Schotsch van BURNS.

Jan, die weent en Jan, die lacht.

'k Zucht, na een slapeloozen nacht,
Met pijn in 't hoofd en loome leden,
Somtjids des ochtends — eer 't ontbijt mij wordt
gebragt —

Om de ongetelde spoorloosheden
En de euvlen van ons dwaas geslacht,
Die Satan, ons ten val, bedacht.
Ik tel de schatten op, die de Etna heeft bedolven
Door 't uitgespogen solfervuur;
Ik vraag de diepe zee den rijkdom van Merkuur
En al de landen weer, verzwolgen in haar golven.
Ik schreeuw de vorsten toe, die azen op ons bloed:
„Ge ontperste de aarde meerder tranen
Dan al de golven van den vloed
En al de vlammen der volkanen.”
'k Beschouw met diepverslagen geest
De jammren, die wij allen erven:
Dat eindloos wenschen, eindloos derven,
De smarten, die men lijdt of vreest,
Den doodsangst en dat aaklig sterven,
Dien rouwsleep om de lijkbaar heen...
Ik ween.

Maar, als ik, 's avonds laat, met twintig blijde snaken,
Met meisjes aan hun zij, de liefste die er zijn,
Bij jongen hout en ouden wijn,
Door blijde scherts mij mag vermaken;
Als guit noch druilöor ons bespiedt,
Maar vrolijkheid en spot en 't onbedwongen lied
Het smakelijk geregt te beter nog doet smaken; —
Als weer der knapen minnevreugd
Mij doet gedenken aan mijn jeugd,
En nog de vrienden, die mij bleven,

De zorgen van den winterdag
 Als zomerwolkjes weg doen zweven:
 Dan schep ik nogmaals vreugd in 't leven...
 Ik lach.

Ik zie — ik zie met schrik het woelen der trouwloozen,
 Het knagen aan den Staat, die op zijn grondvest kraakt;
 'k Zie hoe de toorts van 't oproer blaakt;
 'k Zie hoe de laster van de boozen
 Zijn walgelijken zwadder braakt.
 De valsche Belg, zijn voorspoed moede,
 Verwerpt den koning en zijn stam,
 Door wien 't geboefte aan voorspoed kwam,
 En schendt en sloopst in blinde woede.
 Het bijgeloof en 't ongelooft
 Vereenen zich tot moord en roof,
 En hitsen de opgeruide horden;
 't Gezag berust bij 't vuigst gemeen...
 Mijn vaderland! wat zal het worden?
 Het hechtst en heiligst valt in een...
 Ik ween.

Maar, als mijn renten binnenkomen —
 Als weer mijn land, mijn bosch en 't rozentuintje
 bloeit, —

Als weer de veldjeugd danst en stoeit,
 En 't woudkoor schaterst in mijn boomen; —
 Of, als ik soms, in 't avonduur,
 Een luimig schrijver lees bij 't vuur,
 Die 's nachts genoeglijk mij doet droomen, —
 Een Sterne, een Ariost' — of iemand van dat slag —
 Ik lach.

Dus is (men stemm' het toe) dus is de mensch geschapen:

Wij buitlen van de wieg naar 't graf;
 Wij waken, beuslen, droomen, slapen,
 En hangen van vijf zinnen af. .
 Wij zijn uit godlijk zaad gesproten
 En worden 't ijdele namaals moe,
 Maar hier schijnt onze ziel ('k wil lastren noch ver-
 grooten)
 Me een weinigje werktuiglijk toe.
 Het kijkglas wisselt voor onze oogen,
 En Heracliet, hoe diep bewogen,
 Zal, als zijn zaken beter staan,
 Met Democriet aan 't lagchen gaan.

Naar het Fransch van VOLTAIRE.

De leeuwrik en zijn heer.

De heer.

Zing luid en luchtig op,
 Wees vrolijk, mijn gevangen!
 Ontlast den donzen krop
 In schelgestemde zangen.
 Wees aan mijn gunst indachtig,
 Aan zoodjes en aan zaad;
 Wat zit gij zoo neerslagtig,
 Nu ieder vogel slaat?

Gij zongt in 't veld zoo schel,
 En vindt maar schaamle beten;
 Nu past u 't ruim zoo wel:
 Gij hebt den kost voor 't eten.
 Kom, orgel dan en schater,
 En doe me uw dank verstaan:
 Ik draag u zemel, water
 En klaverzoodjes aan.

De leeuwrik.

Wat zou ik, eenzaam dier,
 Nog danken met gezangen
 Den nijldigen cipier,
 Die mij heeft opgevangen?
 Wat zou ik u vergelden,
 Die koel mij treuren ziet?
 Hergeef mij aan de velden,
 Dan zegent u mijn lied.

Ik loofde op blijden toon
 Den Schepper aller dingen:
 Hij gaf mij 't veld ter woon;
 De lucht, om in te zingen. —
 Wat helpt mij zaad en zemel?
 Ik schater niet, ik schrei;
 Geen kooi is mij de hemel,
 Geen zoodjes zijn de wei.

Al hang ik buiten uit,
 Om versche lucht te scheppen,
 Ik hup niet over 't kruid
 Ik mag de wiek niet reppen.
 En hoor ik vooglen neuren,
 Die drijven langs mijn kot,
 Dan dreigt mij 't hart te scheuren
 Om mijn rampzalig lot.

Mijn gaaike treurt en krijt
 En zoekt in struik en boomen;
 Ik hoor haar kreet altijd,
 Ik hoor hem in mijn droomen.
 Mijn jongen zie ik vangen
 En grijpen door een knaap,
 Of in de strikken hangen:
 Dat zie ik in mijn slaap.

Gelust u weer mijn lied,
 Zoo stuit mijn vlugt niet langer;
 De kerker past mij niet:
 De vrijheid past den zanger!
 Laat mij niet langer kwijnen;
 Mijn stem verzwakt al meer;
 Hergeef mij aan de mijnen,
 Dan klinkt het u ter eer'.

Dan orgel ik en schal
 Met allerhande zwieren,
 Met schaterenden val
 En rollend tierelieren.
 Den Schepper aller dingen
 Zij weer mijn lied gewijd!
 Hij wil, dat ik zal zingen
 En gij meëdoogend zijt.

De heer.

Gij hebt uw regt verweerd
 En mij mijn pligt doen kennen;
 Welaan, naar 't veld gekeerd!
 Beproof op nieuw uw pennenn.
 Verhef uw schelste noten,
 Vermeld uw blijdschap luid...
 De kevie is ontsloten:
 Ga, beestje, vlieg er uit.

Naar het Platduitsch.

Hamlets alleenspraak.

Bestaan, of niet bestaan? ziedaar de gansche vraag!
 Is 't wijzer, dat men lijde, en 't grimmig lot verdraag'
 En voor zijn pijlen krimp' — of, dat de vuist zich wapen'
 En 't weerstand biede en stuit'? Te sterven — in te
 slapen —

Niets meer! — En door dien slaap het vlijmend wee
 der smart,

(Die erfenis, helaas! van ieder sterflijk hart!)
 Die jammren zonder tal, dat onverduurbaar lijden,
 Die heirvaart van ellend voor eeuwig af te strijden...?
 Gewis, dat kloek besluit is wel de voorkeur waard!
 Te sterven — anders niet! te sluimren onder de aard —
 Te slapen... slapen? ja!... maar ook misschien te
 droomen...?

Ziedaar den hinderpaal, dien wij niet óver komen!
 Want, waarlijk! welk een droom in zulk een slaap ons
 toeft,

Terwijl het lijk vermolmt, in de enge kluis geschroefd,
 Is wel bepeinzenswaard, eer we ons ter rust begeven...
 Ziedaar de kluister, die ons vastboeit aan het leven!
 Wie, anders, wie verdroeg de dwaasheid en het kwaad,
 Des onderdrukkers magt, der hovelingen smaad,
 Der ambtenaren waan, het wet- en regtvertreden,
 De marteling der liefde en 't schenden van hare eeden,
 Het beedlen der verdienste, in overmoed gehoond
 Door hoog gepeupel, dat uit trotschheid haar beloont?..
 Wie zou het aanzien? wie het harden?... Wie zou
 dralen,

Die met een priemsteek hier zijn reekning mogt betalen?
 Wie, wie zou zwoegen onder 't leven en zijn vracht —
 Zoo niet de vrees voor 't onbekende, dat ons wacht,
 Voor 't nooit ontdekte land — van waar geen mensch
 tot heden

Terug kwam met berigt — ons achteruit deed treden,
 En liever 't matte hoofd deed krommen onder 't leed,
 Dan domplen in den nacht, waar niemand uitweg weet? —
 Dus houdt de weifende angst een moedig waagstuk
 tegen;

De ontwerpen gaan te loor in 't wikken en in 't wegen,
 En de opgevlamde gloed van 't onversaagd besluit
 Dooft langzaam onder de asch van de overpeinzing uit.

Naar het Engelsch van SHAKSPEARE.

Blaauw.

Schoon is het blaauw van 's hemels kleeid,
 Bestikt met licht in 't lang en breed,
 Met starren glans en maneschijn:
 Gewis, niets kan er schooner zijn.

Bekoorlijk is het zachte blaauw
Van 't bloempjen in den ochtenddauw,
Dat, wieglend aan een zilvren vliet,
Zoo vriendlijk zegt: Vergeet mij niet.

Ik eer den blaauwen ridderband,
Geschonken door des konings hand,
Wanneer de borst, waarop hij praalt,
Hem door haar braafheid heeft behaald.

Maar schooner nog dan 't hemelsblauw,
En 't blaauwend bloempjen in den dauw,
En 't blaauwgewaterd ridderlint,
Zijn de oogjes van mijn buurmans kind:

Want uit die blaauwende oogjes lacht
Een englenzieltje, rein en zacht,
En sprankelt mij in 't jeugdig bloed
Een hemelzoeten liefdegloed.

Geen bloempje, zoo verlokkend blaauw,
Hief ooit het kelkjen uit den dauw,
Noch riep, aan d'oever van een vliet,
Zoo teederlijk: Vergeet mij niet.

Ik gaf voor ster noch ridderlint
Een lonkje van mijn buurmans kind,
Want meer dan rang en schat op aard
Zijn mij haar blaauwende oogjes waard.

Naar het Hoogduitsch van LETTE.

De liefde en de dwaasheid.

De Liefde is vol geheimenissen:
Waar toe zijn jeugd, zijn toorts, zijn koker en zijn pijl?
Men kan daarvan in allerijl
Het zinnebeeldig doel niet gissen;
'k Verklaar of zeg ook niets er van;
'k Wil slechts, op mijne wijs, doen hooren,
Wanneer de kleine blindeman
Zijn lagchende oogen heeft verloren,
En wat van 't onheil kwam, dat soms een voordeel is...
Doch ik bepaal hier niets: een minnaar-zelf besliss'.

De Dwaasheid en de Liefde, eens met elkaar aan 't spelen,
Geraakten eindelijk aan 't krakeelen,
Zoo als dat meer bij kindren gaat:
De Liefde gaf een wijzen raad,
En, wars van schelden en van vechten,
Vroeg hij een scheidsman, die hun speeltwist mogt be-
slechten;

Maar Dwaasheid, onbesuisd en gram,
Dreef hem een slag in 't oog, die hem 't gezigt benam.
Vrouw Venus schreeuwde wraak; zij vonkelde van
toren...

Beseff' wie vrouw en moeder is,
Wat bange kreeten zij deed hooren!
Hoe suisden niet de godlijke ooren

Van Jupiter en Nemesis,
(De goën van licht en duisternis)
Die zij tot straf zocht aan te sporen!

Haar zoon kon zonder hulp geen enklen stap meer gaan!

Nooit was zoo snood een feit bestaan!
„Wraak! (riep ze) wraak en leedherstelling!”—

Nu ving de raadsvergaadring aan:
Na lang gepeins, kwam de oordeelvelling;

Na 't stemopnemen, 't vonnisslaan;

Na 't vonnisteeknen, 't vonnislezen:

't Was: Dat de Dwaasheid-zelf voortaan
De Liefde zou tot leidsvrouw wezen.

Naar het Fransch van LA FONTAINE.

De biddende.

Zie, Laura knielt: 't is of van boven
Een lichtkrans om haar lokken daalt:
Ze is schooner in 't godvruchtig loven,
Dan Rafaël ons de onschuld maalt.

Zie, Laura bidt: Gods engelscharen
Slaan in verrukking herwaarts 't oog;
Als of het Abels offers waren,
Zoo stijgen Lauraas beën omhoog.

Ja, zij gevoelt in 't vlekloos harte
Reeds hier omlaag zich ginds verwant,
En, los van aardsche vreugde en smarte,
Doorzweeft zij 't hemelsch vaderland.

o, Wie haar dus, in stil vertrouwen,
Zich neer zag vlijen op de kniën,
Wie haar de handen mogt zien vouwen,
Hij heeft in beter sfeer gezien.

Naar het Hoogduitsch van MATTHISSON.

De wijnrank en de olm.

Een wijnrank, aan haar stut ontogen,
Hing kwijnend en ter aard gebogen,
Onmagtig, hulploos en alleen;
Een olmboom vlocht haar om zich heen.
Ik (dacht hij) die geen vrucht mag dragen,
Ik ben te meer verplicht, een vruchtbre plant te schragen.

Naar het Fransch.

Nanna.

De jonge Nanna diende —
Zij, aller maagden roem,
Aanloklijk als de lente,
Onschuldig als een bloem:

De jonge Nanna diende
Als kamermaagd aan 't hof,
En blonk in 't lijnwaad kleedje
Den hoofschen luister dof:

Daar ziet de wulpsche koning
't Ontloken bloempje staan,
En wil voor zich het plukken
En gliuip het gulzig aan.

„Hoor, (zegt hij) kleene Nanna!
Wees dezen avond mijn:
Een rijkgetuigde schimmel
Zal uw vergelding zijn.”

— „Een rijkgetuigde schimmel
Betaamt mij niet, o heer!
Geef dien uw koninginne,
En laat uw maagd haar eer.”

„Hoor, (zegt hij) kleene Nanna!
Wees dezen avond mijn:
Een kroon, uit goud gedreven,
Zal uw vergelding zijn.”

— „Een kroon, uit goud gedreven,
Betaamt mij niet, o heer!
Geef die uw koninginne,
En laat uw maagd haar eer.”

„Hoor, (zegt hij) kleene Nanna!
Wees dezen avond mijn:
Mijn halve koningserve
Zal uw vergelding zijn.”

— „Uw halve koningserve
Betaamt mij niet, o heer!
Geef die uw koninginne,
En laat uw maagd haar eer.”

„Wel, (zegt hij) trotsche Nanna!
Wijst gij uw koning af:
De spijkerton, vermeete!
Zij nog van daag uw graf!”

— „De spijkerton, o koning!
Ontvang mij arme vrij:
Gods engelen zullen 't weten,
Dat ik onschuldig lij.”

Hij doet, de wreede koning
Haar kuipen in de ton,
Haar schudden door de spijkers
En rollen wat men kon.

En zie! van uit den hemel
Verschijnen op het mat
Twee hagelwitte duiven
En drijven naar het vat:

Zij fladdren naar den bodem;
De bodem breekt van een:
Twee duiven streken neder,
Drie duiven vlogen heen.

En zie! van uit de rotsen
Verschijnen even snel
Twee glinsterzwarte raven,
Twee raven uit de hel:

Zij schieten naar den koning,
Naar ieder schouder een;
Twee raven schoten neder,
Drie raven vlogen heen.

Naar het Zweedsch.

Tafelliedje.

Gezond en wel te moede,
Genieten wij het goede,
Dat ons de milde Vader schenkt:
o, Laat ons nooit vergeten,
Aan welken disch gezeten,
Dat Hij-alleen ons spijst en drinkt.

Hij sprak: de waatren vloeiden,
De ontloken bosschen groeiden,
De zwangre velden droegen vrucht:
't Werd alles ons gegeven,
Wat groeijen mogt of leven
Op de aarde, in 't water en de lucht.

Nu oogsten alle volken,
Op bergen en in kolken,
In Noordersneeuw en Zuidergloed —
Moskowers, Mexicanen
En Kaffers en Javanen
Al wat hen-allen laaft en voedt.

En uit zijn hooge heemlen
Ziet God de scharen weemlen,
In woestenij en paradijs;
Hij ziet hen-allen zaamlen,
En hoort hun dank hen staamlen
In elke taal, op ieders wijs.

Uw liefde zij geprezen,
Weldadig Opperwezen,
Verzorger van wat aamt en leeft,
Die alle goede gaven
Den hoozen en den braven —
Die allen zou en regen geeft!

o, Laat ons Hem gelijken,
Wij armen en wij rijken,

Zoo wel Leviet als Tollenaar!
Wij meerderen en mindren
Zijn allen Vaders kindren...
Gij broederen! bemint elkaar.

Naar het Hoogduitsch van voss.

K l a g t.

Ik hoorde Linaas lied, en mijn begeerige oogen
Begluurden haar gelaat, en — 't harte was me onttoogen;

Nu volg ik en aanbid ik haar.
Ze is koel: mijn stoutheid zal mij rouwen!
Maar 't was ook waarlijk vol gevaar
Haar aan te hooren en te aanschouwen.

Naar het Fransch van SCARRON.

De mensch en de vloo.

't Is alles wat er leeft op de aarde,
Laatdunkend op vermeende waarde.

De roofgier, naar de vooglen graag,
Acht ze alle 't erfdeel van zijn maag;
De dwingland, op zijn troon gestegen,
Schat de aarde 't roofgoed van zijn degen.

De krab, die kruipt aan 't parelstrand
En gluurt op Tagus goudgeel zand
Of op een boomtwijg van korallen,
En d'oceaan hoort ademhalen,
Denkt heimlijk in haar drabbig nat:
Wat spilt natuur aan mij een schat!

Als roos en anjer knopt en bloeit,
En alle geur de lucht doervloeit;
Als 't gouden zonlicht de abrikozen
Verlokkend aan de haag doet bloezen;
Als pruim en vijg de takken scheurt,
De wijn de volle bessen kleurt;
Gebloemte en ooft elkaar verdringen
En duizend vooglen hoogtijd zingen,
Dan denkt de slak, en zwelt zich dik:
Hoe magtig en hoe rijk ben ik!

De mensch, verwaandst van alle dieren,
 Durft nog den teugel ruimer vieren. —
 Een van die soort stond op een rots,
 En hoorde 't barstend golfgeklots,
 En zag de zon in 't zeenat zinken,
 Het maanlicht aan den hemel blinken,
 De starren schitteren langs haar baan,
 En ving aldus zijn loflied aan:

„Wat grootsch tooneel omringt me alom!
 De zee in haar onpeilbre kom,
 Die duizend wondren houdt verscholen;
 Het bosch, waar leeuw en tijger dolen;
 De lucht, waarin de vogel kweelt,
 Het aardrijk, dat de planten teelt:
 Dat alles, waar ik de oogen keere,
 Bestaat om mij en mij ter eere:
 De Schepper schiep alleen voor mij:
 Ik ben oneindig in waardij.”

„Niets zijt ge, niets, verwaande reus!
 (Hernam een vloot, vlak op zijn neus.)
 Gij, aller schepslen heer geheeten!
 Wilt ge, onding! uw bestemming weten?
 Ze is dat uw merg, uw vleesch, uw bloed
 Mij en de mijnen laaft en voedt;
 Dat we u bespringen, bijten, plagen,
 Naar lust en luim en welbehagen...
 De hemel schiep — en 't hoorde zoo —
 Den mensch alleen tot nut der vloot.”

Naar het Engelsch van GAY.

De sterrezienster.

Soms blijf ik nog, des avonds laat,
 Aan 't open venster staan,
 En staar, als alles slapen gaat,
 De zilvren starren aan.

Zij schitteren in het hel azuur
 Als paarden op fluweel,
 Als vonken van gesprenkeld vuur,
 Als loovers, goud en geel.

En, weggedoold in 't vergezigt,
 Van de aarde en 't aardsche ontboeid,
 Gevoel ik, dat een hooger licht
 Door heel mijn aanzijn gloeit:

Gevoel ik, bij die heerlijkheid,
 In 't opgetogen hart,
 Dat ginds iets beters ons verbeidt,
 Dan aardsche vreugd en smart.

Ik adem, waar ik de oogen sla,
 Een geur van reiner sfeer;
 Ik reik en hijg dat beetre na,
 En leg mij biddend neer.

Naar het Hoogduitsch van CLAUDIUS.

Tegenstrijdigheid.

'k Was ter kerk deze week
 Bij den Farheer Perplext
 „Waak en bid” was de text,
 „Val in slaap” was de preek.

Naar het Engelsch.

Herdersdicht.

Een jonge herderin, te lang in 't veld gebleven,
 Te laat aan kudde en kooi en 't moederroog ontvlugt,
 Snelde als een schuwe ree, door onrust voortgedreven,
 Naar 't schaduwrijke bosch, verwijderd van 't gehucht.
 Helaas, het herdersuurtje, onopgemerkt vervlogen,
 Weegt pijnlijk reeds te lang op 't vurigminnend hart...
 Zij nadert... hemel, ach! wat ongedachte smart,
 Toen Tirsis niet verscheen aan de angstig zoekende
 oogen!

Zij staart in twijfel rond, geschokt van vrees en hoop;
 Zij roept hem bij zijn naam, dien berg en dal weerkaatsten,
 En, daar van lieverleê reeds de argwaan haar be kroop,
 Geloofde zij in 't eind den ergsten en den laatsten.

„Hij mint mij langer niet! — De ontrouwe (roept zij uit)
 Heeft naauwlijks wat hij zocht, of toont zich wuft van
 zinnen!

Hij hecht geen waarde meer aan zijn te opregte bruid...
 Hij minde wis haar nog, zoo hij zich niet zag minnen!
 Men heeft het mij voorgezgd: (zoo voer zij schreiend
 voort)

Wie 't oor aan vrijers leent, zal hen wel spoedig derven;
Is eens 't verlangen uit, dan gaat de liefde sterven:
Zij wordt door hoop gevoed, maar door genot ver-
smoord.

„Och, hoe zijn teedre kout mij 't hart reeds mogt behagen,
Toen hij mij 't eerst zijn liefde aan gindsche beek kwam
klagen,

Het lieve licht der zon vergulde driemaal 't graan,
Eer ik zijn liedjes hoorde of hem te woord dorst staan.
Wreedaardig voor mijzelve en voor mijn herder tevens,
Betoonde ik mij gestreng en roerloos van gemoed;
Maar och, den derden dag—o zoetste dag mijns levens!—
Bezwoer hij mij te teer zijn nog versmaden gloed:
— „Hoe lang dan” riep hij uit ('k herinner mij 't nog
heden)

„Veracht gij mijn gesmeek en mijn ondoofbre min?
Vreest ge, ondanks al uw schoon, gij koele herderin!
Dat ik mijn liefde eens smoor' en spot drijv' met mijne
eeden?

Goôn! zoo ik immer 't oog van zoo veel schoonheid
keer',

Moog nooit der knapen lof mijn veldgezag meer roemen;
Verworg' mijn eigen hand de vooglen, die ik leer,
En sta mijn boogaard dor, mijn weide zonder bloemen!
'k Zweer bij den hemel-zelv'—neen, bij u-zelve alleen,
Dat gij mijn hart bezit, en niets u 't zal ontrooven;
De gloed, die mij ontvlamt, zal smoren noch verdooven:
Geloof mijn eed, mijn liefde en uw bekoorlijkheên.”

— „Zijn aandrift, zijn gevoel, zijn teederheid, zijn blikken,
't Stond me alles voor zijn trouw, voor zijn opregt-
heid in.

'k Liet me, onbedacht verrast, door zijn gevlei ver-
strikken;

De ontroering van mijn ziel benevelde mijn zin.
Ik min u! riep ik uit, mij-zelv' geheel vergeten:
'k Schenk u dit sneeuw wit lam, het schoonste, dat
er weidt:

Zoo vlekloos blijv' ons hart, zoo zuiver ons geweten,
Zoo blank ons beider trouw, tot eens de dood ons
scheidt.

„Verteederd zweeg ik stil. Wat blijdschap was de zijne!
Hoe prangde hij me aan 't hart! hoe klemde ik hem
aan 't mijne!

Al 't geen de reinste liefde of de ergste veinzerij

Een minnaar zweren doet, bezwoer hij nogmaals mij-
Te ras vervlogen vreugd! ik boet u thans ellendig!
Och, waart gij minder zoet, of waart gij meer bestendig!...

Pas schonk ik hem mijn hart, dat hij al lang me
outoog,

Of 't zilvren licht der maan drong scheemrend door
de blaren;

De stille nacht verscheen, en, hoe verrukt wij waren,
Wij stonden zuchtend op, met tranen in ons oog.
Hij sloot nog eens me aan 't hart... Wij riepen fluistrend
beiden

Vaarwel! tot morgen! uit, in 't noode en langzaam
scheiden.

„Och, sinds dien blijden dag voorkwam hij mij gestaag
En altoos even trouw, aan deze twee abeelen;

Helaas, mijn heil heeft uit! 'k wacht vruchtloos hem
van daag:

Hij wil met mijn gekoos zich langer niet vervelen...
Wie weet of hij reeds nu geen andre schoone vleit
En schaamtloos zich een eer van mijne smart durft
maken!

Opdat hij best haar streele in 't eervergeten blaken,
Belacht hij voor haar oog mijn ligtgeloovigheid.
Goôn, die mij zwichten zaagt voor Tirsis looze trekken!
o, Laat uw slaande hand mij op den valschaard wreken!”

Nog naauwlijks zweeg zij stil, toen Tirsis reeds ver-
scheen.

Zijn teederlonkend oog versmoorde vrees en klagten:

Zij vroeg op zoeten toon, met zacht verwijt, alleen:
„Hoe, Tirsis! is 't aan mij, om hier op u te wachten?”

— „Mijn schoone! (riep hij uit) bedwing uw gram-
schap vrij:

Ik was alreeds in 't bosch, twee uren eer dan gij
'k Zag eindelijk u van ver, maar had u niet vernomen;
Of een verwoede wolf, van gindschen berg gekomen,
Rooft, uitgehongerd, en gevoelloos voor mijn rouw,
Mij 't onwaardbaar lam, de waarborg van uw trouw.
Wat bang vooruitzigt, goôn! wat denkbeeld deed mij
ijzen!...

Maar, monster! (riep ik uit) uw roofzucht zij betoomd!
'k Zal, schoon mijn hond me ontbreekt, u door dees
kei bewijzen

Dat geen beminnend hart voor wolvenklaauwen
schroomt.

In 't eind, het woedend dier, tot aan zijn hol gedreven,
Verloor door mij zijn prooi en tevens 't roofziek leven;

Mijn arm heeft door zijn dood ons strenge wraak
verschafft. . .

Spreek, kon hij, die ons scheidt, wel zachter zijn ge-
straft?"

De schoone ontdekt, bedeesd, wat argwaan zij dorst
voeden,

En Tirsis toont zijn smart om die beleediging
Toen boette zij, gedwee, tot zijn bevrediging,
Door menig zoete gunst haar ongegrond vermoeden.

Naar het Fransch van MANGENOT.

Vergankelijkheid.

Gesprek tusschen een landman en zijnen
zoon, die des nachts van hun dorp
naar de markt te Bazel reizen.

De zoon.

'k Denk ieder keer, als ik die oude burgt —
Ginds, vader! — zoo tot puin vervallen zie,
Of 't met ons huis ook eindelijk zoo zal gaan?
Wat staat dat slot daar aaklig! 't Lijkt vriend Hein
Uit Asmus boek wel! 'k Huiver elke reis
Als ik het aanzie. Maar bekijk ons huis!
Dat pronkt daar als een kerkjen op den berg!
Het vriendlijk maantje schijnt op elke ruit!
Zeg, vader! valt dat ook toch eens in puin?
Mij dunkt van neen: dat doet het zeker nooit!

De vader.

Ja, jongenlief! dat doet het zeker wel.
't Is alles eerst hier jong en nieuw — dan oud,
Dan krank; — dan stort het in en wordt tot stof.
Niets staat er stil. Hoor hoe de bergstroom valt;
Zie hoe het zwerk voorbij de starren kruit. —
't Gaat alles voort; het komt, en trekt weer heen.
Ja, 't is zoo, kind! al kijkt ge er vreemd van op.
Gij zijt nog jong: dat ben ik ook geweest;
Nu word ik oud; reeds grijs ik hier en daar,
En, waar ik ga, de bergen op of af,
Naar veld of bosch, naar Bazel of naar huis,
't Is eender, kind! ik ga naar 't kerkhof heen.
Nu, krijt maar niet. — En zijt gij eens, als ik,

Een vijftiger, dan ben ik hier niet meer;
Dan graast de geit en 't lam reeds op mijn graf;
Dan wordt ons huis — hoe hecht nu — ook al oud:
De regen plast het week met elke bui;
De zon vermolmt het, elken heeten dag;
En in het hout komt dan de worm, en tikt.
Ras lekt het door de leijen, en de wind
Fluit door een reet. Dan luikt gij de oogen ook;
Dan komt een zoon, een kleinzoon, en kalfaat
En lapt wat aan de woning; maar ze is oud:
Het helpt niet veel; en eer men eindelijk eens
Twee duizend schrijft, dan ligt zij in malkaar.
Het dorpje zelf wordt eenmaal enkel puin,
En waar het regthuis en de kerk nu staan,
Daar gaat de ploeg eens.

De zoon.

Zou het mogelijk zijn?

De vader.

Ja, 't is zoo, kind! al kijkt ge er vreemd van op.
Is Bazel niet een heerlijk schoone stad?
't Heeft huizen, wel zoo groot als menig kerk,
En kerken — meer dan huizen menig dorp.
En wat gewoel en wat al volk er in!
Maar 't is er vol ook op het kerkhof! och,
Zoo menig, dien ik kende, ligt er nu
En slaapt er bij zijn vaadren onder 't zand!
't Gaat alles weg: de doodklok luidt voor elk! —
Ook, Bazel, kind! ook Bazel valt aan gruis;
En steekt er dan nog hier en daar een brok
Van uit den puin hoop op, een torens pits,
Een gevel of een poort: daar groeit weldra
De grasspriet langs, de heester en het mos,
En eindelijk beuk en eik, waar kraai en raaf
In nestelen: 't Zal jammer wezen, ja!
En zijn dan nog, als nu, de menschen zot,
Dan spookt het 's nachts er ook. Een witte vrouw,
Een zwarte dwerg, of zoo iets, huist er dan.
Mij dunkt ik hoor het laffe sprookje reeds...
Maar, kind! wat deert u? waarom beeft gij? zeg.

De zoon.

Stil, vader! stil, tot dat wij ginds die brug,
Dien berg, dat bosch voorbij gereden zijn:
Daar ginder jaagt de wilde jager 's nachts;
En in dat dal is 't ook niet pluis. Men wil
Dat daar een maagd zichzelf... Hoor, schimmel snuift.

De vader.

Wees toch niet dwaas. Het beest heeft kon gevat.
Voort, schimmel! voort, en laat de dooden rust:
Zij doen geen kwaad meer. Maar — waar was ik? Ja,
Te Bazel: en die stad valt ook in puin;
En, trekt des nachts een vader met zijn zoon
Dat puin dan, op een afstand, eens voorbij,
Dan zien zij rond — er rookt geen schoorsteen meer,
Er schijnt geen lamplicht meer. »Knaap, (zegthj) dáár
Stond Bazel eens, en gindsche steenhoop was —
De Pieterskerk.» 't Zal jammer wezen, ja!

De zoon.

Neen vader! neen! dat is onmogelijk waar.

De vader.

Ja, 't is zoo, kind! al kijkt ge er vreemd van op.
En eindelijk — dan verbrandt onze aardbol ook:
Dan gaat des nachts een ratelwacht in 't rond,
Een vreemde gast: men weet niet, wie hij is:
Hij blinkt gelijk een star, en roept: »Ontwaak,
Ontwaak! de dag komt aan!» Dan broeit en gloeit
De hemel, en het dondert wijd en zijd,
Eerst ginds, dan hier, zoo als het grof geschut
Toen 't Fransche heir den Rhijnstroom overtrok. *)
Dan splitst de grond; de torens wagglen dan;
De klepel klept van zelf, en roept het volk
Tot bidden op, en alles knielt en bidt.
Dan komt de dag; (o God! bewaar ons!) maar
Geen zon gaat op: want alles is nu vuur...
Nog veel gebeurt er... maar 't is al te lang:
Kortom: het brandt en blakert, en geen mensch,
Die blusschen kan. Als alles asch is, dooft
Het vuur van zelf weer. 't Zal er aaklig zwart
En treurig uitzien.

De zoon.

Vader! zwijg... neen, zeg:
Als alles brandt, wat doen de menschen dan?

De vader.

Dan is geen mensch meer op de wereld, kind!
Dan zijn ze... ja, waar zijn ze? — Jongenlief!
Wees vroom en braaf, en hou 't geweten rein.
Zie hoe de lucht van gouden starren blinkt:
Nu, elke star daarboven is — een dorp,
En, hooger nog, daar ligt — een schoone stad:

*) In 1796.

Men kan haar hier niet zien... maar, hou u goed,
Dan landt gij eens op zulk een star, en vindt
(Als 't God behaagt) uw vader daar, en ook
Uw moeder en uw zuster. — Reist gij dan,
Den melkweg langs, eens naar die schoone stad,
Wat denkt gij, dat gij zien zult, als ge uw blik
Nog eens ter loops mogt willen slaan naar de aard?
Een puinhoop, als die oude burgt. De Rhijn
Is leëg en droog. Het Zwitsersche gebergt'
Staat torenhoog nog, maar 't zijn bergen asch,
En in het dal is — niets. 't Is alles stof
En stilte, waar gij heen ziet. Dan misschien
Zegt ge aan een vriend, die met u meëreist: »Zie,
Daar lag eens de aard, en bij dien berg een vlek:
Dáár leefde ik: dáár heb ik geploegd, gezaaid,
Het vee geweid, en vadems hout gehakt,
Die 'k op de markt te Bazel heb verkocht;
Dáár beuzelde ik tot aan mijn zalig eind...
't Is hier toch beter, vriend!»... Voort, schimmel! voort!
Naar het Zwabisch van HEBEL.

AANTEEKENING.

Ik heb gemeend, dit opmerkelijk stukje in rijmlooze
jamben, als waarin het oorspronkelijke is opgesteld,
terug te moeten geven. Het rijm zou er, dacht ik, een
zweem van kunst aan bijzetten, die de natuurlijkheid
en eenvoudigheid benadeelen kon. 't Ware anders niet
moeijelijk geweest, de regels in rijmklanken te doen
eindigen, zonder zich te ver van het origineel te ver-
wijderen. Bij voorbeeld:

'k Denk ieder keer, als ik dat aaklig slot —
Ginds, vader — zoo vermolmd zie en verrot,
Of 't met ons huis ook eindelijk zoo zal gaan?
Wat staat die burgt daar aaklig! Zie eens aan!
Het lijkt vriend Hein van Asmus wel! Ik ril
Als ik er langs trek. Maar sta hier eens stil
En kijk ons huis eens! Als een kerkje steekt het uit!
Het vriendlijk maantje schijnt op elke ruit!
Zeg, vader! valt dat ook eens in elkaar?
Mij dunkt van neen: dat is onmogelijk vaar. Enz.

In 't oorspronkelijke vergelijkt de knaap de vervallen
burgt bij den Bazelschen doodendans van HOLBEIN. Ik
vond het titelplaatje van ASMUS althans even gepast,
en vele Hollandsche lezers zullen het boek van CLAU-
DIUS beter dan de schildertj van HOLBEIN kennen. De
wijsgeerige vader zal dat algemeen gekende boek wel
eens aan den knaap hebben getoond en de bloode jongen
zal dan ook wel van het geraamte hebben gehuiverd.

Op den dood van een aap.

Hij is dan dood, de kleine Baviaan,
Die alles ons heeft nagedaan!
Wat hij ons nu heeft voorgedaan,
Doen wij ook hem eens na, den kleinen Baviaan.

Naar het Hoogduitsch van LESSING.

Noodiging.

Ik heb een hutje: 't is maar klein,
Doch, buiten net en binnen rein;
't Ligt in de glooijing van een dal
En aan een waterval.

Voor 't kleine hutje staat een esch,
Die grooter is dan andre zes:
Hij schut voor wind en zonneshijn
Al die in 't hutje zijn.

En in den boom zingt nacht en dag
Gevogelte van allen slag,
Zoodat, wie langs het hutje gaan,
Er luistrend blijven staan.

En 't water van den zilvren vliet
Ruischt vroeg en laat zijn murmlend lied...
'k Bewoon dat hutje nog alleen,
Maar wil 't niet langer, neen!

'k Ben in dat hutje vorst en heer;
Ik kreun er mij aan wind noch weer;
Ik spreij mijn varen elken nacht,
En slaap tot 's ochtends zacht.

o Schoonste schoone, die ik min!
Wierdt ge in dat hutjen eens vorstin!...
Reeds daalt de zon, reeds klimt de maan...
Zeg, wilt gij binnen gaan?

Naar het Hoogduitsch van GLEIM.

De kleine bedelaarster.

Ik kom uit mijn dorpjen: ik kom om wat brood;
Ik dool door het slijk en de slibber der straten;
Mijn kleed is gescheurd en mijn voeten zijn bloot;
Mijn moeder is krank en mijn vader is dood:
Wij schreiden zoo luid, maar het mogt ons niet baten.

Hebt meelij, hebt deernis, mijnheer en mevrouw!
Och, sluit niet uw ooren zoo koel voor mijn klagen:
De nacht is nabij, en ik bibber van kou;
Mijn moeder is krank van gebrek en van rouw:
Och, geeft mij wat brood: ik zal nooit u weer vragen.

Neen, noemt mij niet lui, niet vrijpostig en stout,
Ik zou wel zoo graag leeren breijen en spinnen!
Reeds sprokklen mijn broertjes ons vlijtig wat hout;
En, zijn ze eens — als ik nu — zoo groot en zoo oud,
Dan zullen zij werken, en eerlijk wat winnen.

Och, moest gij eens, rijken, zoo keurig gekleed,
Zoo kostbaar gevoed! onze ellenden ervaren;
Des winters zoo naakt en des zomers bezweet,
Gaan beedlen langs straat om een dronk en een beet!...
Och, moog er u God toch altoos voor bewaren!

Naar het Engelsch van WORDSWORTH.

Op een marmereen amor.

Sluit, Chloé! sluit uw oogen dicht
Voor 't marmereen beeld van 't minnewicht:
Al staat de steenklomp zonder leven,
Uw aanblik zou 't hem kunnen geven.

Naar het Hoogduitsch van LESSING.

De dieren.

Hoe zeer bemint Ge uw evenbeeld,
Gij Schepper van 't heela!
Dat Ge ons, ons broze menschen, geeft
Al wat uw magt geschapen heeft:
Die wondren zonder tal!

Voor ons toch wrocht Ge, om ons-alléén,
Dat heerlijk schoon tooneel:
Dien berg, dat dal, die beek, dat bosch,
Die bloemen in den zomerdos,
En zoo onnoembaar veel!

En meester zijn we, menschen! wij,
In heel d'onmeetbren hof;
Van lucht en aarde en woud en meir,
Van alle schepslen zijn wij heer!
o God, heb dank en lof.

Zou 't waar zijn?... Past aan ons-alléén
Dat juichend lofgeschal?
Is slechts om ons dat alles hier,
En dankt, als wij, geen ander dier
Den Schepper van 't heelal?

De leeuwrik, die daarboven zweeft,
Ziet ginds een bloeiend veld:
„Dank! (zingt hij) dank!” en strijkt omlaag:
„Hier heeft de goede God van daag
Voor mij het maal besteld.”

Daar schiet een zwerm van duiven neer
Op 't uitgestrooide graan:
„Dank!” kirren ze allen, vreugdevol,
En pikken 't leége kropje bol:
„Hier regt de zaaijer aan.”

De musch, die ge uit den boogaard jaagt,
Smaalt, wreevlig, als zij vliedt:
„Wat beeldt ge u in, gij menschen! zegt,
Die netten voor mijn druiven vlecht
En door mijn kersen schiet?”

De hinde, die langs berg en dal
Des jagers roer ontsnelt,
Blaat hijgend: „Welk een doen is dat?
Hebt gij niet, menschen! dorp en stad?
Laat ons het woud en 't veld.”

Het vischje, dat ge lokt en vangt
En opwipt als uw buit,
Klaagt, spartlend aan uw angelroé:
„Mij komt het lieve water toe:
Wat wreeddaard rukt me er uit?”

„Wie randt mijn korf — mijn honig aan?”
Zoo gonst de nijvre bij:
„Wij wrochten voor geen roovers, neen!
Wij zaamlen voor onszelv' alleen,
Zoo wel, o mensch, als gij.”

De rups, die aan het koolblad knaagt,
Het wormpjes in de peer,
Kermt, als ge 't uitsnijdt of vertreedt:
„Misgunt men ons een enklen beet?
Daar ginder groeit nog meer.”

Geloof, gij broeders! wat gij wilt,
Ik gun u kroon en staf;
Maar ik geloof, gevoel en meen,
Dat God zijn gunst niet ons-alléén,
Maar all' zijn schepslen gaf.

Ja, hoog en dankbaar klopt mij 't hart,
Zie ik mijn eerrang aan;
Doch ook het minstbevoorregt dier,
De tor, de spin, de mug, de mier,
Dankt de Almagt zijn bestaan.

En zijt gij heeren, menschen, gij,
Die toch ook schepslen heet!
Och, misbruikt nooit uw heerschappij
Op hen, die schepslen zijn, als gij:
Dat doet den Schepper leed.

Naar het Hoogduitsch van HERMES.

Verveling en vermaak.

Verveling en Vermaak doorkruisen wijd en zijd
De werelddeelen en de staten:
De laatste vliegt: helaas, wat spijt!

Vermaak had weer de stad verlaten,
En, nu naar 't eerste dorp gesneld,
Vraagt ze aan degeen, die haar omringen:
„Kan ik hier wonen, zonder geld?”
— „Ja!” riepen al de dorpingen:
„Kom binnen maar! kom daadlijk in!”
— „'k Was in de stad niet naar mijn zin”
Hernam Vermaak: „De groote heeren
Zijn mij te stijf: 'k wil hier verkeerem;
'k Ga daaglijks rond bij buur aan buur;
'k Moet heden naar Kolijn.” Juist had in 't vorig uur
Zijn vrouw hem d'eersten zoon geschonken,
En toen er, na den doop, de volle bekers klonken,
Zat in den kring Vermaak bij 't vuur. —
Verveling kwam, toevallig, mede
Dien dag in 't zelfde dorp, en bad in bittre klagt

Om schuilplaats, slechts voor ééne nacht.
 „Nee, vrouwtje! (sprak men) spaar uw bede:
 't Is proppensvol in huis en stal.”
 Zoo was het antwoord overal.
 Doch, drong hier ieder haar naar buiten,
 Ginds was zij welkom, de arme prij:
 De heerschappij van het dorp gaf aan zijn vriendenrij
 Een feest van wonder veel waardij:
 Daár zag zij zich de deur ontsluiten,
 En voerde 't hoogste woord bij disch- en danspartij.
Naar het Fransch van DROBECCQ.

H a n n a.

De warme kooi ontving de schapen,
 De vaarzen zijn op stal gebragt;
 Ik, arme, ween den ganschen nacht,
 Als menschen en als dieren slapen:
 De grijze Robbert, aan mijn zij,
 Was waarlijk toch geen man voor mij!

Hoe hartlijk mogt ik eens beminnen!
 Hoe droomde ik eens van echtgeluk!
 Mijn Jacob had een zilverstuk:
 Hij dacht een goud er bij te winnen;
 En zilver, goud, en al het zijn'
 Wierd eenmaal, als zijn hart, het mijn'.

't Ontbladerd bosch was weer ontloken,
 Sinds hij op zee naar voordeel zocht;
 Toen werd ons laatste rund verkocht:
 Mijn vader had een arm gebroken;
 Mijn moeder werd zoo krank en zwak,
 En — Robbert kwam en — Robbert sprak.

Mijn arme vader kon niet weven;
 Mijn kranke moeder vlocht noch spon;
 Ik werkte wat ik werken kon,
 Maar Robberts hulp hield hen in 't leven.
 „Kom, Hanna! (sprak hij) staak uw rouw:
 Doe 't om uw ouders: wees mijn vrouw.”

Mijn hart riep „neen!” Ik bleef hem wachten,
 Den lieven Jacob, al mijn heil!
 Daar blies het najaar weer in 't zeil;
 De stormen loeiden alle nachten,
 De wrakken dekten rots en klip,
 En, God! daar strandde Jacobs schip!

Toen hielp mijn vader Robbert smeeken;
 Toen zag mijn moeder zwiingend me aan:
 Ik was zoo hevig aangedaan;
 Ik liet voor mij hen 't jawoord spreken;
 Ik ging met Robbert 's avonds meê,
 Maar zwierf met heel mijn ziel op zee.

Helaas! een week slechts na mijn trouwen,
 (Ik zat te mijmren voor mijn deur)
 Daar zag ik Jacob, bleek van kleinr...
 Ik dacht in 't eerst een schim te aanschouwen,
 Maar neen, hij snikte: „Hanna! och!
 Waarom zoo ras — zoo haastig toch?”

Wij weenden beiden — beiden zwegden.
 Een lange poos verliep aldus;
 Toen gaf hij mij op eens een kus...
 Hij heeft er geen van mij gekregen;
 Ik scheurde me uit zijn armen los,
 En langzaam week hij weg in 't bosch.

Sinds dwaal ik als een schim in 't ronde:
 Mijn grijze Robbert spaart mijn smart,
 Maar ik heb rust noch duur in 't hart.
 Aan Jacob denken is reeds zonde!
 Geef, lieve God! mij kracht en moed:
 Mijn grijze Robbert meent het goed.

De warme kooi ontving de schapen,
 De vaarzen zijn op stal gebragt;
 Ik, arme, ween den ganschen nacht,
 Als menschen en als dieren slapen:
 De grijze Robbert, aan mijn zij,
 Was waarlijk toch geen man voor mij!

Naar het Schotsch van Lady LINDSAY.

Het kind van den huize.

't Is feestdag in 't gezin: de vrienden en vriendinnen
 Verschenen in de zaal: nu treedt het kind ook binnen,
 En glimlacht minzaam, buigt en groet.
 Op eens is ieder oog naar 't vrolijk wicht geslagen,
 En ieder boezem klopt — ook die een worm voelt
 knagen —
 Den lieveling te gemoet.

De zomer moog den kring aan 't open tuinraam scharen,
De winteravond om den vuurhaard ons vergaren,
De dagtoorts of de waskaars licht':
Zoo ras het kind verschijnt — de blijdschap is ver-
schenen!
De jonge moeder beev' en reikhalz' naar den kleenen,
Wij stoeijen met het wicht.

De dichter moge ons hart aan zijn vervoering kluistren,
De schrandre wijsgeer naar zijn stelsels ons doen luistren,
De staatsman moge aan 't wikken gaan:
Zoo ras het kind verschijnt — weg, dichterlijke vonden,
En staatsman met uw web, en wijsgeer met uw gronden:
Wij lagchen de onschuld aan.

Des nachts slaapt alles in. Slechts doet zich uit den toren
De klokslag — of daar ginds de waterval zich hooren,
Die mensch noch dieren wakker maakt;
Maar als de tintling daagt van de eerste morgenstralen,
Dan vangt het woudkoor aan op bergen en in dalen,
En veld en vlek ontwaakt:

Gij, kind! gij zijt de zon; ik ben het zand, de heide,
Waarop geen kruid ontloek, geen roos haar geuren
spreidde,
Dan als uw hand er bloemen strooit;
Mijn ziel is 't eenzaam woud, dat zijn bemoschte tronken
Met jeugdig loof versiert en opluikt door de lonken,
Waarmeê gij ijs outdooit.

Want, kindlief! uit uw oog blinkt enkel vreugd en zegen.
Nog zijn uw handjes rein; nog is langs slinksche wegen
Uw teedre voet niet afgedwaald;
Nog strengelt zich de krans rondom uw donzen haren,
De zilvren starrekrans, die de engelen aan de altaren
En voor Gods troon omstraalt.

Gij zijt de duif van de ark: gij brengt ons vreugde en
vrede;
Gij klapwiekt om ons heen. Wij struiklen treê voor trede,
Terwijl gij Cherubswieken draagt;
Gij, gij zijt los van de aarde en vreemdling van haar
zonden,
Naar ziel en ligchaam rein; naar beiden ongeschonden,
Naar beiden vlekloos maagd.

Wat zijn de kindren schoon! hoe lieflijk is hun blozen!
Wat is hun glimlach zoet! hun wangen blijven rozen,
Al glinstert op den bos een traan.
Wat zijn de kindren goed en argloos en onschuldig!
Hoe bieden ze ieders mond, toegeeflijk en geduldig,
Den mond tot kussen aan!

Bewaar mij, goede God! bewaar mij met de mijnen;
Bewaar mijn vijand ook: bewaar hem met de zijnen,
Al is zijn wandel valsch en boos:
Zijn bloembed zij gespaard, zijn akker moog gedijen,
Zijn kevie zij niet leêg, zijn korf niet zonder bijen,
Zijn huis niet kinderloos.

Naar het Fransch van VICTOR HUGO.

Een zalige, aan de zijnen op deze wereld.

Alles is hier vast en veilig,
Alles waarheid, alles deugd;
Aardsche smart en aardsche vreug
Mengt zich niet in 't vlekloos heilig:
Maar, geliefden, eens ons waard
In 't verganglijk stofgewemel!
U nog minnen we in den hemel
Even hartlijk als op de aard'.

Naar het Hoogduitsch van CLAUDIUS.

L i z e.

Hoort gij, Lize! 't schriklijk weder?
Zie! de bliksems vlammen neder:
Vlugten we in 't geboomt'. —
Lize toeft en schroomt;
Zij wil — maar durft niet verder:
Wat is die tweestrijd zwaar!
Geducht zijn beiden haar,
De donder en de herder.
Maar 't onweer groeit aan;
Natuur is verbolgen!
Helaas! wat gedaan?
Hem vlieden of volgen?
Verschrikt en ontzet,
Verroert zij de schreden...
De vrees doet een tred,
Het hart doet een tweeden.
Hij wuift wat hij mag,
Hij roept haar te komen...

Daar knalt weer een slag:
 Zij volgt in de boomen.
 Wat is zij vervaard!
 Wat zal zij verrigten?...
 Maar 't onweer bedaart;
 Ze ontkwamen zijn schichten...
 De Minnegod schiet:
 Ze ontkomen hem niet. —
 Voor beiden verholen,
 In 't loover verscholen,
 Daar zat hij, en schoot
 En trof hen, en vlood. —
 De lucht is bedaard,
 En Lize wordt banger:
 Wat maakt haar vervaard?
 De lucht is bedaard:
 Zij is het niet langer.

Naar het Fransch van COLARDEAU.

Bemoediging.

Slechts een reis, een korte reis is 't leven;
 't Ligchaam is een slijtend pelgrimskleed:
 Daarom, o mijn geest! uw rustloos streven,
 Gij, die uw onstoffijke afkomst weet!

Wat hier bloeit, verwelkt hier nogtans weder;
 Elke vrucht is hier 't gewormt' ten buit;
 Maar de kiem strooit andre zaden neder
 En al meer bot rijker bloesem uit.

Wat wij zijn, volëinden of beginnen,
 't Gaat te loor in 't ons gedolven graf;
 't Is nogtans om eindloos aan te winnen
 Dat ons God hier 't wordend aanzijn gaf.

't Valt in puin, al wat wij, menschen, bouwen;
 Staal verroest, graniet en marmer slijt:
 God nogtans, de rots van ons vertrouwen,
 Schokt niet met den bouwval van den tijd.

Of de storm ons rondsleur' door de golven,
 Of de vlam in onze stroohut tast',
 Vloed noch vuur heeft ooit het zaad bedolven,
 't Eeuwig zaad, dat voor de toekomst wast.

Plukt het ooft — de bloemen, die hier geuren;
 Plukt en dankt, al is de bloeitijd kort:
 Eenmaal zal 't gebloemde duurzaam kleuren,
 Ginds, waar niets verouderd of verdort.

Laat geen vrees, geen twijfel ons vervaren,
 Als de orkaan de halmen nederslaat:
 Ongedeerd, volwassen eenmaal de airen,
 Opgelemd uit onverderflijk zaad.

Broeders, laat ons ijvren, laat ons zwoegen,
 Torschen, schoon de schouder krommen moog;
 Laat ons elk hier d'aardschen akker ploegen,
 Met den oogst der eeuwigheid in 't oog.

Welk een pad zal dan den voet vermoeijen,
 't Zij het steil, het zij het glootjend loop',
 Als de geest, ontwikkeld uit zijn boetjen,
 Vleuglen aanschoeit van geloof en hoop?

Zalig, ja! wien 't voorregt is gegeven,
 't Vast geloof, dat hem iets beters toeft,
 En die hier reeds uit den kelk van 't leven
 Soms den smaak van 't eeuwig leven proeft.

*Naar het Hoogduitsch van LODEWIJK,
 Koning van Bejeren.*

De pijn.

„Gevleugeld zangrenkoor! aanschouw mijn steile vlugt!”
 Zoo sprak een pijn, met kracht gedreven in de lucht:
 „k Bezoek, als gij, de hemelstreken.”
 — „Ja” zei een spreeuw, die ook kon spreken:
 „Maar door eens anders hulp bereikt gij hooger sfeer,
 En door uzelfen valt gij neer.”

Naar het Fransch.

Bepinzing over den tijd.

Verdelger van wat leeft en ademt —
 Van wat niet ademt en niet leeft!
 Wie is er, die uw vorm omvademt
 Of teugels aan uw wicken geeft?

Wat goden we ooit altaren bouwden,
Geen hunner heeft uw vaart weerhouden
Of grenzen aan uw vlugt gesteld;
Gij sticht en sloopt, en — zijt vervlogen;
Bij elken opslag van mijne oogen
Zijt ge uit mijne oogen weggesneld.

Het luttel dagen, mij beschoren,
Is als een bergstroom, die vervliet:
't Genot van de eenen ging verloren;
Wat de andren brengen weet ik niet.
Een ijdel droombeeld is 't verleden,
Een schim, een wufte schim het heden;
De toekomst nadert — ze is voorbij!
Een wentlend rad, ziedaar het leven,
En, in den maalstroom rondgedreven,
Verwijderen en verdwijnen wij.

Helaas, wij dwazen, wij beramen,
Wij bouwen op, wij breken af,
Wij kneden stof en stuifzand zamen,
Dat de eerste nogt verwaait als kaf.
Wij wormen, ras vertreden wormen,
Wij durven reuzenplannen vormen
In onverstand en eigenwaan;
En met ontwerpen en bejagen
Verbeuslen we onze levensdagen,
Alsof de doodklok nooit zou slaan!

Vergeefs leert elk ontwakend heden,
Dat niemand ooit het lot verbad,
Maar we allen eens de boot betreden,
Waarin nooit iemand tweemaal trad.
In 't ruischen van 't gewoel verloren,
Verleeren wij de stem te hooren,
Die waarschuwt voor bedrog en schijn,
En, om ons tastende als de blinden,
Zoo zoeken we allen, zonder vinden,
Wij arme dwazen, als we zijn!

Wijkt, ijdelheid en waan en logen,
Die ons in slaap, in doodslaap wiegt!
Wijkt, goochelschimmen, uit onze oogen,
Die, als men grijpt, in damp vervliegt!
Wijkt! — Of moet elk van ons ervaren,
Hoe valsch zijn zoetste droomen waren,
Opdat hij ze eens beweenen zou?
Moet altoos de eerste helft van 't leven
Der ~~af~~valing zijn ten prijs gegeven —
De laatste helft aan 't naberouw?

Och, wie mogt wijs zijn hier beneden,
Hoe zou hij wekren met zijn schat!

Hoe zou hij elken dag besteden,
Alsof de nacht geen morgen had!
Hij zou wat eindigt niet vergâren,
Hij zou wat voortduurt beter sparen,
Het graan verzamelen, niet het kaf;
Hij zou in lief noch leed vergeten,
Hoe kort de lijn is uitgemeten,
Die onze wieg knoopt aan ons graf.

*Naar het Fransch van FREDERIK II,
Koning van Pruissen.*

Job Joren.

Het rijmwerk, dat Job Joren schrijft,
Zal duurzaam en onsterflijk blijven,
Want zulk een rijmwerk zal men schrijven,
Zoo lang er één Job Joren blijft.

Naar het Hoogduitsch van LESSING.

De oude schooier.

De stokoude Kobus kwam 's avonds, vermoeid,
In lompen gekleed, en niet beter geschoeid,
En klopte aan de deur van de schuur.
De moeder deed open en zei hem: „Kom in!”
Hij groette de moeder — de dochter niet min;
Hij sprak tot de moeder: „'t Is buiten zoo guur!”
Hij streelde de dochter de wang en de kin,
En nam toen zijn plaats bij het vuur.

Hij neurde, hij zong, hij verhief in zijn lied
't Onthaal, hem al meer hier gegeven om niet,
Een bed en een beet en een drank.
Hij zong van zijn togten ter zee en te land,
Van Heiden en Moor en woestijn en warand',
Van slaven in ketens en Oosterschen pronk...
Hij kuste, bij 't opstaan, de moeder de hand,
En gaf aan de dochter een lonk.

Och (dacht hij) al was zij zoo bruin als een noot,
Ik vloog met haar weg over heining en sloot,
Dat lief, dat bekoorelijk kind!
Och (dacht zij) al ware ik zoo blond als het vlas,

En of hij zoo grijs als de wintersneeuw was,
Toch wierd hij niet koeler, niet minder bemind:
Ik droeg voor dien zanger de bedelaarstasch
En volgde door weer en door wind.

Hun plan was beraamd. Eer de haan had gekraaid,
Was lang in het slot reeds de sleutel gedraaid,
En vlogen ze als zwaluwen heen.
De moeder werd wakker en steeg uit haar bed:
Zij reeg eerst haar keursje wel puntig en net,
Toen riep zij de maagd, die zoo haastig niet scheen,
„Ga, zie eens naar Kobus, gij slaaprige slet!
En help eens den hals op de been.”

De maagd ging al geeuwend voldoen aan dien last:
Zij roept—maar men zwijgt; zij komt nader—zij tast...
De bedsteê is ledig en koud.
De vrouw wrong de handen en jammerde en kreet:
„Mijn wasch op den zolder! mijn vleesch in de keet!”
Zij liep naar de boter, het meel en het zout:
Maar niets was gestolen, geen spaander, geen beet:
De man was zoo zuiver als goud.

De maagd riep de dochter: „’t Slaat zeven: sta op!”
Ook hier bleef het stil bij ’t geroep en geklop;
Ook hier tast zij rond en — zij zucht.
„Och, vrouwlief! de boter is wel in het vat,
Het brood in de spin en het vleesch in het nat,
Maar ’t kostelijk wild is ontsnapt in de lucht!
Och, vrouwlief! wat ramp en wat gruwel is dat!
Uw kind is met Kobus gevlugt!”

„o Schandlijke dochter en gruwzame guit!”
Zoo gilte de razende moeder het uit:
„Vliegt, knechten en buren! maakt voort!
Geworgd zal zij worden, de schaamtlooze prj,
En de eerlooze schooijer zal sterven als zij,
En benglen, den kop naar omlaag, aan een koord...
Een meisje, zoo groen, en een grijsaard als hij..!
Wie heeft van zijn leven ’t gehoord!”

Men zocht waar men mogt, maar men zocht hen om niet.
Het minnende paar zat gerust aan een vliet,
Omringd door een heuvelig dal.
Zij kusten en koosden. — Hij nam, om de klucht,
Een nap uit zijn tasch en wat brood en wat vrucht:
Zij aten, en schepten van ’t vloeiend kristal...
„Nooit smaakte ’t mij (sprak ze) zoo goed in ’t gehucht,
Mijn lieve! mijn leven! mijn all’!

„En wat of mijn moeder wel dacht en wel deed,
Zag ze, onder uw lompen, die ster op dat kleed,

Dien gloed in dat ridderlijk oog!
o Zag zij, in plaats van die kruk en dien baard,
Mijn minnaar, mijn ridder met strijdlans en zwaard!
Wie weet, wat verrukking haar boezem bewoog!..
Maar moest hij ook stromplen naar ’t einde van de aard,
Ik ging waar die bedelaar toog.”

„Neen, lieve! (hernam hij) zoo minlijk en schoon!
Geen bedeltasch voegt u — eer voegde u een kroon...
Wat wenscht ge? spreek op en begeer!”
— „Och, lieve! (hernam zij) wees schooijer of vorst:
Een dronk uit de beek, uit den knapzak een korst,
En u in mijn armen..! Wat wensch ik nog meer?”
Toen sloten ze elkander weer boezem aan borst,
Verliefd even vurig als teer.

Naar het Schotsch van Koning
JACOBUS den Vijfde.

De boekliefhebber.

Ik heb hem!.. Onverwacht geluk!
Ziedaar, Kleanth! nu d’echten druk!
’k Heb dan hem eindelijk toch gekregen!
Ik kijk van blijdschap schier mij blind!...
Zie, zie op bladzij vier en negen,
Daar staan de beide fouten, vrind!
Die ge in den valschen druk niet vindt.

Naar het Fransch van PONS DE VERDUN.

Kinderhulde aan God.

o Vader, wien mijne ouders vreezen,
Voor wien mijn vader ’t hoofd ontdekt,
Tot wien mijn moeder de armen strekt,
Geducht en weldoend Opperwezen!

Mij is gezegd, dat zon en maan,
Waarop onze oogen scheinrend staren,
Een beusling voor Uwe Almagt waren:
Gij staakt haar als Uw lampjes aan.

Mij is gezegd, dat Gij het leven
Aan ieder wormpje, dat er woelt,
Gelijk een ziel, die U gevoelt,
Aan alle kindren hebt gegeven.

Mij is gezegd, dat Uwe hand
De bloemen steekt aan tak en hagen,
En dat geen wingert vrucht zou dragen,
Hadt Gij den wijnstok niet geplant.

En, waar wij wonen, hoe wij heeten,
Gij noodigt al wat leeft te gast
Op 't geen in beemd en booggaard wast:
Geen schepsel wordt door U vergeten.

Het oilam scheert den tijd en 't gras;
Het geitje knabbelt struik en blaadren;
Het vliegje, dat mij schroomt te naadren,
Lept van een melkdrop aan mijn glas.

De leeuwrik vindt in 't veld zijn voeder
En pikt des zaaikers halmen uit;
De vlinder aast op bloem en kruid;
De zuigling heeft de borst der moeder.

En outerpracht noch orgelklank
Begeert Gij voor Uw gunstbewijzen:
Alleen Uw naam, Uw liefde prijzen,
o God! gij vraagt geen andren dank.

o God, o God! mijn lippen beven,
Als ik Uw naam te staamlen poog,
Gij, die zoo magtig en zoo hoog,
Ook kindren gunt, U lof te geven.

Mij is gezegd, dat Gij het oor
Het eerst zelfs houdt naar ons gebogen,
Omdat wij 't reinst zijn in Uwe oogen,
Al weten wij ook niet waardoor.

Mij is gezegd, dat Ge onze wenschen,
Dat Ge ons verlangen 't eerst vervult,
Omdat we, als de englen, zonder schuld —
Ofschoon toch kindren zijn van menschen.

Och, zoo dat waar is, lieve Heer!
Zoo kindren naar Uw englen zweemen —
Zoo Ge onze beden aan wilt nemen,
Dan kniel en buig ik biddend neer.

Geef, geef aan rotsen watersprongen,
Geef zon en dauw aan zand en hei;
Geef wol aan 't schaapjen in de wei,
En 't muschje voedsel voor zijn jongen.

Geef, geef den kranke 't zachtste dons;
Geef al wie hongren volop te eten;
Verlos gevangnen uit hun keten,
Geef aan den wees nog meer dan ons.

Geef elk gezin, geef alle kleenen
Zoo braaf een vader als aan mij;
Geef dat ik deugdzaam worde als hij,
En nooit mijn moeder moog doen weenen.

Geef dat ik telkens — telkens meer
De wijsheid in Uw tempel gader',
Zoo als in 't huis van zijnen Vader
Het Godskind Jezus deed weleer.

Geef dat geen valsheid, dat geen logen
Mijn lippen noch mijn hart besmet;
Maak mij gehoorzaam aan Uw wet;
Hou altoos mij Uw woord voor oogen.

Och, of mijn stem het voorregt had,
Om als een reukwerk op te varen,
Zoo als de koorknaap aan de altaren
U toegeurt uit het wierookvat!

Naar het Fransch van DE LA MARTINE.

Mijne geliefde.

Bekoorlijk is mijn maagdelijn,
Geen engel Gods kan schooner zijn!
Zing op, mijn lied! vermeld het luid:
Wie vond die lieve vormen uit,
Wie deed mijn dierbaar maagdelijn
Bekoorlijk als een engel zijn?

Wie schilderde in haar blaauwend oog
Een weerglans van den hemelboog?
Dat heeft de goede God gedaan,
Die starren aan 't azuur deed staan,
Die schilderde in haar blaauwend oog
Een weerglans van den hemelboog.

Wie heeft dat wit en rood gesproeid,
Dat langs haar koontjes zamenvloeit?
Dat deed weer God, weer God voorwaar,
Die lelie kleurt en rozelaar,
Die heeft het wit en rood gesproeid,
Dat langs haar koontjes zamenvloeit.

Wie schiep dat mondje, frisch en rein,
Zoo oogbekoorlijk rond en klein?
Dat deed weer God, weer God gewis,
Door wien er kers en moerbeï is,
Die schiep haar mondje, frisch en rein,
Zoo oogbekoorlijk rond en klein.

Wie heeft die blonde, zijden vlecht
Aan 't englenkopje vastgehecht?
Dat deed weer God, de goede God,
Door wien het graan der velden bot,
Die heeft die blonde, zijden vlecht
Aan 't englenkopje vastgehecht.

Wie stemt haar tong voor elken toon —
Voor zang en kout zoo zilverschoon?
Dat deed weer God en God alweer,
Die orglen leert aan 't vooglenheir,
Die stemt haar tong voor elken toon —
Voor zang en kout zoo zilverschoon.

Wie heeft dat golvend borstsattjn
Zoo donzig blank en vol doen zijn?
Dat deed weer God — dat deed weer Hij,
Die zwanen kleedt in sneeuw wit zij',
Die heeft dat golvend borstsattjn
Zoo vol — zoo donzig blank doen zijn.

Wie bragt zoo heerlijk ieder deel
Tot dat betoovrend schoon geheel?
Dat deed alweer de meesterhand,
Die alles wrocht in 't schoonst verband,
Die bragt zoo heerlijk ieder deel
Tot dat aanbiddlijk schoon geheel.

Wie blies dien reinen hemelzin —
Die englenziel aan 't meisjes in?
Dat deed weer God, en God-alleen,
Die Serafs oproept om zich heen,
Die blies dien reinen hemelzin —
Die englenziel aan 't meisjes in.

Dank, Schepper, Vormer, groot en goed!
Almagtige, die wondren doet!
Heb dank, dat gij het maagdelijn
Naar ziel en leest zoo schoon deelt zijn!

Dank, Schepper, Vormer, groot en goed!
Almagtige, die wondren doet!

Maar heeft voor mij Uw wonderkracht
Die wonderschoone voortgebracht?...
o Schepper, God van mij en haar!
Dat ik liefst niet geboren waar',
Had niet voor mij Uw wonderkracht
Die wonderschoone voortgebracht.

Naar het Hoogduitsch van BÜRGER.

Het lot van allen.

Een aantal eeuwen snelde heen,
Sinds hij hier ademhaalde... Wie?
Gij lijkt op hem van top tot teen,
Gij, vragers, die ik voor mij zie!

Men weet niet, waar de bakermat
Of waar de grafkuil hem ontving;
Men weet niet eens, wat naam hij had;
Men weet slechts... wat ik verder zing.

De hoop, de vrees, de vreugd, de smart
Vermeesterden hem beurt om beurt;
Soms kromp hem — dan weer zwol hem 't hart:
Hij heeft gejuicht, hij heeft getreurd.

Soms ging zijn pols met sneller kloep
En dan weer traag. Soms bruiste 't bloed
Zijn aadren door; dan koelde 't op,
Zoo als het uwe en 't mijne doet.

Hij had het wèl, hij had het kwaad,
Maar beide, 't goede en 't kwade, vlood;
Hij werd bemind, hij werd gehaat...
Zijn vijand en zijn vriend is dood.

Hij kende liefde en echtgeluk
En oudervreugd en kindermin;
De dood reet al die banden stuk;
Het graf nam al de zijnen in.

Hem heeft verblijd, wat u verblijdt;
Hij heeft geduld, wat gij verduidt;
Hij is geweest — wat gij thans zijt,
Thans is hij — wat gij wezen zult.

De dag, de nacht, de zon, de maan,
De lentelucht en 't winterweer,
Het tij en de eb... Wat gaat hem 't aan?
Zij wisslen zich voor hem niet meer.

Geen wolkje, dat hij drijven zag,
Zwerft nu meer langs den hemeltrans;
Geen enkele lichtstraal van een dag,
Dien hij zag schittren, fikkert thans.

Geen jaarboek, dat den worm ontkwam,
Geen grafsteen, die een opschrift liet,
Maakt nu nog melding van zijn stam:
Hij ademde eens... meer weet men niet.

Naar het Engelsch van J. MONTGOMERY

Mijne schrijvers.

Dees kreuple rijmer doet ons lagchen om zijn grollen;
Die andre, deftig en diependenkend en gezwollen,
Maakt dat men ras aan 't geeuwen gaat:
'k Lees d'eersten 's ochtends vroeg, den tweeden
's avonds laat.

Naar het Fransch.

De klapperman

IN 1813.

Hoort, burgers en boeren en knechten en heeren!
De roofgier der Franschen verzengde zijn vèren:
Het vuur van uw moed joeg hem weg uit uw land,
En 't lampje van hoop en verlossing ontbrandt.

Hoort, mannen en vrouwen en vrienden en magen!
't Heeft duizend acht honderd en dertien geslagen!
Looft God met eerbiedig en juichend geschal,
En past op uw vuur en uw lampje vooral.

Den landstorm klink' VICTORIA,
En God hierboven GLORIA!

Naar het Hoogduitsch van DE LA MOTTE FOUQUÉ.

De oude vrouw.

Het stormt, het sneeuwt. Op gindsche tempeltreden
Zit de arme vrouw, en buigt en bidt.
Wat vraagt zij, dag aan dag, in haar gebeden?
Van hem wat brood, die brood bezit.
Het voorjaar sier' — het najaar sloop' de boomen,
Zij komt altoos, zoo ras zij 't stroo verliet;
Ze is blind, helaas! ze is tastend hier gekomen...
Och, weiger haar uw aalmoes niet.

Weet gij wie ze is, die, half ineengekrompen,
Daar zit te bibbren in haar pij?
Die dorre borst, alleen gedekt met lompen,
Zwol weeldrig eens in gaas en zij';
Die bleeke schim heeft Frankrijks schouwtooneelen
Van lof doen daavren bij haar toovrend lied;
Zij was de droom, de dartle droom van velen...
Och, weiger haar uw aalmoes niet.

Des avonds, als zij heenreed door de scharen,
Die ze aan haar zang gekluisterd had,
Wat al gedichten, wat al lauwerblären,
Wat kussen vlogen langs haar pad!
En steeg zij af, om in haar hof te stappen,
Gelukkig hij, wien zij de vingren biedt!
Zij werd getild langs al de marmren trappen...
Och, weiger haar uw aalmoes niet.

Wat hoofsche praal in haar vergulde zalen!
Wat glans van spiegels en kristal!
Hoe blonk haar disch van louter zilvren schalen!...
Toch was zijzelve 't schoonst van al.
Wat digte zwerm van vlinders om haar henen!
Hoe werd haar lach, haar minste lonk bespied!
Maar 't wuft geluk is als een droom verdwenen...
Och, weiger haar uw aalmoes niet.

Rampzalig lot! daar wierp de koorts haar neder!
Haar oog werd dof, haar blos werd vaal...
Verdord en arm, kwam ze uit het godshuis weder;
Nu bedelt ze in het kerkportaal.
Wat was zij mild, zoo lang zij had te geven,
Aan de armoë goud en tranen aan 't verdriet...
Nu vraagt zijzelve een broodkorst, om te leven...
Och, weiger haar uw aalmoes niet.

De koude nipt. Hoe trillen al haar leden!
Toch houdt ze 't kralen bidsnoer nog:
Zoo vroom als nu heeft ze altoos niet gebeden:

Wie doet dat in den voorspoed toch?
 Maar zoo haar oog, besneeuwd van wintervlokken,
 Nu hopende op d'Erbarmer ziet,
 Wilt gij 't geloof, haar laatsten steun, niet schokken,
 Och, weiger haar uw aalmoes niet.

Naar het Fransch van BÉRANGER.

Mijn vaderland.

Van alle landen, die er zijn,
 Behaagt mij 't allermeest het mijn':
 Het is er goed te wonen;
 Het brengt juweel noch gouderts voort,
 Maar mannen — mannen van hun woord,
 En onbesproken schoonen.

Van alle talen, die men leest,
 Bevalt het Hollandsch mij het meest,
 Hoe slecht de vreemden 't spreken;
 Het laat voor geen gevoel van 't hart,
 Voor liefde, wrevel, vreugde of smart
 Mij 't regte woord ontbreken.

Van alle meisjes, die ik zag,
 In Holland bloeit het liefste slag:
 Ze ontwennen nooit te blozen;
 Zijn ze elders geestig, dartel, stout,
 Hier zijn ze kuisch en rein als goud:
 't Zijn onbevleete rozen.

Van alle vrouwen op heel de aard'
 Is 't Hollandsch vrouwtje de eerkroon waard:
 Er leeft er nergens goeder.
 Ze is vlijtig, zuinig, vroom en net
 En eerbaar, ook in 't huwlijksbed;
 Zij is een teedre moeder.

Van elk gebruik en levenstrant
 Verkies ik die van 't Vaderland,
 Onze oude, goede zeden.
 Wij doen aan disch en beker eer,
 Maar leggen 't hoofd niet 's avonds neer,
 Of hebben eerst gebeden.

Ik groet u, volken, wijd en zijd,
 Voor wat altaar gij God belijdt,
 Wat kleur gij hebt gekregen!

De gansche wereld bloei en tier,
 Maar in geen voller maat dan hier
 Daal ergens 's Hemels zegen!

Naar het Hoogduitsch van SCHMIDT.

Dischgesprek.

A.

Zeg, zouden, broeder! zeg het mij,
 De goden op d'Olymp zoo zalig zijn als wij?

B.

Hoe zouden zij zoo zalig zijn?
 Zij drinken op d'Olymp geen wijn.

A.

Maar, wierd hun nectar eens tot wijn...?

B.

Dán konden zij zóó zalig zijn.

Naar het Hoogduitsch van GLEIM.

Nanni.

Hier niet en daar niet! Waar stiert gij den steven,
 Zwervende Wim! ik roep altoos om niet!
 Kom aan mijn boezem, gij lust van mijn leven!
 Keer zoo getrouw als gij laatst mij verliet.

'k Heb u met schrik door de baren zien stuiven:
 Ruw blies de winter uw kiel naar de kim;
 'k Dacht met natuur nu het welkom te wuiven,
 Zij aan den zomer en ik aan mijn Wim.

Huilende stormen! ligt stil in de toomen;
 Kleurt mij den hemel niet treurig en zwart.
 Lispelt, gij koeltjes! en kabbelt, gij stroomen!
 Rolt uit uw schoot weer mijn Wim aan mijn hart.

Maar had hij trouwloos zijn Nanni vergeten,
 Houdt, holle zeeën! hem ver van mij af:
 'k Wil van zijn schuld en zijn meined niet weten;
 'k Neem mijn geloof aan zijn trouw meê in 't graf.

Naar het Schotsch van BURNS.

Aan drie zusters.

Zegt, schoone zusters! zegt aan wie
 Zal ik mijn weiflend harte geven?
 Ik koos nog niet, o schoone drie!
 Zegt zelf wie ik moet kiezen? wie?
 Die 't minst in veinzen is bedreven,
 En 't eerst een kus weerom zal geven:
 Zegt, schoone zusters! kies ik die?
 Zegt, schoone zusters! zegt aan wie
 Zal ik mijn weiflend harte geven?

Naar het Fransch van MANGENOT.

Het ontrust gezin.

Na zeven jaren huwlijksmin,
 Leefde Egbert met zijne echtvriendin
 Nog steeds eendragtig, steeds in vrede,
 En heel het verder huisgezin,
 Naar zulk een loflijk voorbeeld, mede.
 't Was of om kind en hond, om vogel en om kat,
 De band der vriendschap was gesloten;
 Nooit heeft bij Noachs reisgenooten
 Meer eensgezindheid plaats gehad.
 Doch, zeeke feestdag kwam, en, met meer andre vromen,
 Was Egbert uit de kerk niet daadlijk t'huis gekomen,
 Maar had den volgeschonken nap
 In 't regthuis wat te drok genomen.
 Wat deed hij in zijn dronkenschap?
 Hij sloeg zijn arme vrouw boosaardig;
 Zij, op haar beurt, ook onregtvaardig,
 Gaf, in haar drift, het kind een klap.
 Het kind schopt naar den hond; de hond begint te
 brommen
 En bijt den kater in zijn poot;
 De kater, langs den muur geklommen,
 Nijpt onverwachts den vogel dood.
 Zoo wordt door eenen dwaas de zoete rust van velen
 Te jammerlijk gestoord,
 En boer en burger, als de koningen krakeelen,
 Mishandeld en vermoord.

Naar het Fransch van HOFFMAN.

Vlinder en bloem.

Gij vlindertje in de rozenperken!
 Gij bloem, die op den stengel wiegt!
 Wie in uw maagschap zich bedriegt,
 Weet geen geslachtetrek op te merken:
 De vlinder is een bloem met vlerken,
 De bloem, een vlinder, die niet vliegt.

Naar het Italiaansch.

De grijsaard in de lente.

Hier, aan deze ontloken hagen,
 Delft de graver ras mijn graf;
 'k Zal uw dienst niet lang meer vragen,
 Trouwe doornen wandelstaf!

Och, ik zet met tegenstreven
 Naar mijn groeve voet voor voet:
 Bitter, ja! viel soms mij 't leven;
 Dikwijls was mij 't leven zoet.

Waait, gij bloemen en gij kruiden,
 Nu nog eens me uw geuren aan;
 Laat uw koeltjes, vriendlijk Zuiden!
 Eens nog door mijn lokken gaan.

'k Zie voor 't laatst dan nog deze eene —
 'k Zie geen andre lente meer!
 God! vergeef mij 't, zoo ik weene:
 Alles om mij jubelt weer.

Schelle zangers van de wouden!
 Vogels, die in 't luchtruim slaat!
 Kweelt een lijkzang op mij ouden,
 Die zijn doodbed spreiden gaat.

Dekt mijn sponde, rozelaren!
 Ruischt, cipressen! om mijn graf;
 Appelbloesem! schud uw blâren
 Op mijn dorre beenders af.

Naar het Hoogduitsch van SCHUBART.

Oene van Sneek.

„Zeg, Griete! wat doet toch die traan op uw koon?
Wees lustig, lief bruidje! wees blij!
Ik neem u tot dochter — ik geef u mijn zoon:
Zoo kostlijk geen vrijër als hij!
Gij krijgt hem tot man en hij neemt u tot vrouw:
Waarom dan uw wangen zoo bleek?..”
Och, 't radeloos kind dacht te stikken van rouw:
Haar hart was bij Oene van Sneek.

„Zeg, Griete! wat zucht gj zoo diep en zoo bang?
Lief bruidje! wees lustig en blij!
Uw brulgom heeft knechten en schatten en rang:
Geen wees heeft een voogd zoo als gj!
Mijn Gjsbert is Grietman van Dantumadeel
En Heer van Engwierumerbeek...”
Och, titels en schatten beduiden niet veel:
Haar hart was bij Oene van Sneek.

„Zeg, Griete! hoe vindt ge dat schortje van kant?
Dat jakje, met bloemen bemaald?
Die ijzers, dat snoer en dat borstdiamant?
Die ringen, die speld en die naald?
't Zal alles u prachtig en puntigjes staan:
Wat zegt ge er van, bruidjelief! spreek...”
Och, schortjen en jakje! zij zag u niet aan:
Haar hart was bij Oene van Sneek.

De kerk was versierd en de priester gereed;
De toevloed der gasten verscheen;
De brulgom reed aan in een splinternieuw kleed...
De brulgom, och jammer! alleen.
Hij zocht naar zijn bruid en werd bang en beducht;
Men riep door de buurt en de streek...
Maar ver over zee was het bruidje gevlugt,
Gevlugt met haar Oene van Sneek.

Naar het Schotsch van WALTER SCOTT.

Mannenwaarde.

Hoogwélgeboren is de man,
Die naar zijn inspraak handlen kan,
Die momtuig hoeft noch kunstvernis,
En van geen leenheer leenman is.

Die neerbuigt voor den hoogen God,
Maar opstaat tegen 't grilziek lot;
Die 't oordeel van den dwaas veracht
En met den lof der wereld lacht.

Die d'adel van geen stamboom schudt,
Maar uit zichzelf' zijn adel put;
Die hof en hoofsch blanketsel schuwt
En van vergulde felten gruwet.

Die afgunst kent noch lagen nijd;
Die zich in niemands leed verblijdt,
En met geen blik van trotschen waan
Terneer ziet op die lager staan.

Die land noch stad noch vlek beheert,
Maar streng zijn eigen hart regeert;
Die 't goede zaad rondom zich strooit,
En 't onkruid, waar het opschiet, rooit.

Hij, hij is vrijheer, hij is vorst,
Al siert geen lint — geen star zijn borst;
Al gordt hij 't lijf in vacht of pij,
Geen koning draagt een kroon als hij!

Naar het Hoogduitsch van HERDER.

Wiegelied, in den kersnacht.

Draai, snorrend wieltje, draai vlijtig en zacht.
Slaap, dierbaar wichtje, slaap veilig van nacht:
Moeder blijft waken en werken met lust:
Zachtjes wat, wieltje! mijn zuigeling rust.

Hoor hoe ons dorp van uw glorie gewaagt,
Moeder des Heeren en vleklooze maagd!
Orgel en klepel verkonden uwe eer:
Zie op ons dorp uit den hemel terneer.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wieltje, draai vlijtig en zacht.

Toog ik niet meê naar de kerk met de schaar,
Bragt ik geen wierook en was op 't altaar,
Zie toch op mij ook terneer van uw troon:
'k Zing en ik waak bij de wieg van mijn zoon.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Neem, koningin, waar de hemel voor knielt,
Moeder van Hem, die de wereld behield!
Schoon ook een traan in mijn offer zich mengt,
Neem, moeder Gods, wat een moeder u brengt.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Arm en verlaten, betreë ik mijn pad;
Nooit wies een roos aan den weg, dien ik trad:
Heilige, reine, zoo magtig als goed!
Strooi niet dan bloemen mijn kind voor den voet.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Kalm is zijn rust en zijn slaap ongestoord:
't Weet niet, het schaap, wat mijn boezem doorboort.
Geef, moeder Gods! dat het nimmer eens weet',
Nimmer eens lij' wat zijn moeder eens leed.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Vaderloos, hulpeloos, ligt daar het kind:
Wie zal het dekken voor regen en wind?
Wie zal het helpen en redden in nood?
Mij, mij-alleen vraagt het deksel en brood.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Moeder des Heeren, verheerlijkt met Hem!
Hoor ook in 't juublen der scharen mijn stem:
Gij, die uw Zoon hebt zien sterven in smart,
Moeder! stort balsem in 't moederlijk hart.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Maar reeds verflaauwen gezang en geschal;
Alles wordt stil in het vlek en het dal;
't Feest is voleind en de vromen gaan heen...
'k Hoor nog het kraken der stappen alleen.

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Alles slaapt in en rust uit van zijn taak:
Ik slechts, ik arme, blijf werken en waak!
Och, of de worm, die mij wroet door de ziel,
Moë van zijn knagen, in sluimering viel!

Slaap, dierbaar wichtje, slaap rustig van nacht.
Draai, snorrend wielkje, draai vlijtig en zacht.

Maar zou ik wrokken en morren in 't leed?
Hij toch, Hij leeft, die geen muschje vergeet!
Vader der weezen, wiens wille geschiedt!
Dank voor de vreugd, die een moeder geniet.

Slaap, wichtje, slaap! ik blijf waken met lust...
Zachtjes wat, wielkje! mijn zuigeling rust.

Naar het Fransch van AMABLE TASTU.

De weduwe.

De wind was scherp en fel de kou,
De sneeuw stooft langs de naakte velden:
Gestrenger neep de winter zelden.

Helaas, een arme weduwwrouw,
Des nachts in 't vreemde land verloren,
Dooft stromplend over kei en doren.

Maar, zoo het bang rondom haar is,
't Is in haar bloedend hart nog banger:
Zij wacht geen hulp — zij hoopt niet langer;
't Is in en om haar wildernis...

Och, de arme vrouw is ziek en zwanger.
Zij heeft de wereld om zich heen
En honderd steden, duizend vlekken:
Geen stroodak, om haar hoofd te dekken,
Geen bed, dan 't barre veld alleen!

Doch zie! daar vlamt een toortslicht aan,
En hoor! daar klinkt van ver een slede...

„Hebt deernis!” is nog eens haar bede...
Haar zwakke stem wordt niet verstaan.
„Hebt deernis, juffers en mijnheeren,
Die t'huis keert in uw warmend bont!
Ik kruip hier langs den harden grond;
Ik heb geen dek, ik heb geen kleeren;
Mijn naakte voeten zijn gewond...
Hebt deernis, juffers en mijnheeren!

„Och, ik had vrienden... nu niet meer!
 'k Had minnende ouders, ik had magen...
 Zij allen zijn naar 't graf gedragen!
 Ik had een hut, een hof weleer...
 Och, dwazen, die 't geluk vertrouwen!...
 Hebt deernis, jonkers en jonkvrouwen!

„Hooft! hoort mij aan! mijn heil was groot:
 Moog nooit uw heil zoo snel verkeerem!
 Ik had een dierbren echtgenoot:
 Ik draag zijn telgjen in mijn schoot...
 Hebt deernis, juffers en mijnheeren!
 De vader van mijn kind is dood.”

Maar 't vlug gespan ijlt snuivend voort;
 Het toortslicht zwindelt uit haar oogen,
 En 't flaauw gegil van ieder woord
 Is in de sneeuwjagt heen gevlogen...
 't Gezelschap heeft haar niet gehoord.

Zij kromt zich neer, zij zijgt ter aard...
 Daar stuift een ruiter langs haar henen:
 Zij grijpt de manen van zijn paard;
 Het rukt haar met zich in zijn vaart
 En sleurt haar over kei en steenen.
 Zij kan niet meer! zij laat het los...
 „Erbarming!” gilt ze, „mededoogen!”
 Haar kreet is in den storm vervlogen,
 En — weg is ruiter, weg is ros.

Naar ziel en ligchaam krank en moé,
 Van kou en honger afgestreden,
 Strekt ze op de sneeuw haar matte leden:
 Toen streek de slaap haar oogen toe,
 De slaap, zoo lang vergeefs gebeden.

En toen de neevlige ochtendstond
 Weer schemerde over veld en daken,
 Daar doolt een jager 't landschap rond,
 En vindt, bij 't snufflen van zijn hond,
 Een ijskoud ligchaam op den grond,
 Maar met een glimlach op de kaken.

De Algoede, die haar lijden zag,
 Verlengde 't nu geen enklen dag.

Naar het Engelsch van SOUTHEY.

De spinster.

Ik zat te spinnen voor mijn deur:
 Daar drong een jongling door de hagen;
 Zijn oog was bruin en blank zijn kleur;
 Hij hield op mij den blik geslagen.
 Ik zag eens op, zoo steels ik kon,
 Maar werd beschaamd, en spon, en spon.

Hij kwam al nader; groette, sprak...
 Wat klonk zijn stem mij schoon en teeder!
 Het werd mij eng... mijn draadje brak;
 Mijn borst ging jagend op en neder.
 Ik knoopte 't vlas, zoo goed ik kon,
 Maar zat beschaamd, en spon, en spon.

Hij werd al stouter; greep mijn hand,
 En liet ze traag, met weerzin, glippen.
 „Geen schooner vingren zijn in 't land!”
 Zoo murmelden zijn roode lippen.
 Ik hield mij effen als een non,
 Maar was beschaamd, en spon, en spon.

Nu sloeg hij de armen om mijn stoel,
 Terwijl hij 't werk bezag en roemde.
 Mijn boezem zwol van zoet gevoel,
 Toen hij mij „Lieve spinster!” noemde;
 Zijn oog schoot stralen als een zon;
 Ik bleef beschaamd, en spon, en spon.

Zijn mond kwam nader aan mijn wang:
 Ik keek aandachtig op mijn garen...
 Hij aarzelde (zoo scheen het) lang...
 Op eens... hoe joeg mij 't bloed door de aren!
 Hij kustte mij, zoo teer hij kon:
 Ik zat beschaamd, en spon, en spon.

Maar eindelijk rjts ik op met moed:
 Ik dreig hem toornig weg te stooten...
 Wat denkt gij, zusters, dat hij doet?
 Hij houdt mij hart aan hart gesloten.
 Nu zegt, of 't mogelijk wezen kon,
 Dat ik weer zitten ging, en spon?

Naar het Hoogduitsch van VOSS.

Aan Leonore.

Zoo ik rang en roem bezat,
 'k Zou ze voor één kus u geven;
 Gij wierdt op mijn troon verheven,
 Zoo ik kroon en scepter had;
 'k Gaf u willig bloed en leven...
 Nogtans zou ik u, Lenoor!
 Gaaft gij mij uw hart er voor,
 Veel te weinig geven.

Naar het Hoogduitsch van BLUM.

—

Gebed voor allen.

Alvader, die ten zetel zit
 En boven tijd en lot;
 Wien Heiden, Jood en Christen bidt:
 Jupyn, Jehovah, God!

Gij Oorsprong, dien mijn hart belijdt,
 Maar dien ik peil noch ken!
 Ik weet slechts dat Gij magtig zijt,
 En dat ik nietig ben.

Maar ik heb keus van goed of kwaad,
 Hoe broos en blind ik zij;
 Gij, die natuur in teugels slaat;
 Laat onzen wil ons vrij.

Wat mij 't geweten leert als regt,
 't Is Uw bevel, o God!
 Wat mijn geweten doemt als siecht,
 't Is Uw gestreng verbod.

Geef, Vader! dat ik dankbaar zij
 Voor wat Uw gunst mij biedt:
 Gehoorzaam is hij, dankbaar hij,
 Die wat Gij schenkt, geniet.

Geef dat ik nooit, in blinden waan,
 Uw gunst tot de aard' beperk,
 Als ging dees wereld meer U aan,
 Dan duizend boven 't zwerk.

Geef dat ik nooit — ik, worm in 't slik,
 Mij neerzette in Uw raad,
 Noch hem, die anders bidt dan ik,
 Vervolg, verdoem en haat.

o, Zoo ik treë in 't regte spoor,
 Bevestig daar mijn voet,
 En, zoo ik afdwaal, licht mij voor,
 Waarheen ik treden moet.

Hou van een wuft, een trotsch bedil
 Mij, nietig schepsel, vreemd,
 Hetzij Uw goedheid geven wil,
 Hetzij Uw wijsheid neemt.

Nooit sluite ik 't hart voor 's naasten leed,
 Maar de oogen voor zijn schuld;
 Dat ik vergeev' wie mij misdeed,
 Opdat Ge 't mij eens zult!

Ik, ik ben zwakheid: Gij-alleen,
 Gij zijt mijn schild — mijn kracht:
 Lei mij door 's levens doolhof heen
 En door der graven nacht.

Geef, geef mij voedsel, deksel, rust;
 Geef — 't zij ik bidde of niet:
 Wat ik behoef is U bewust:
 Uw wil-alleen geschied'!

Gij werelden, in 't ruim verspreid!
 Zingt Hem uw lofgeschal:
 Zijn tempel is de onmeetlijkheid,
 Zijn outer is 't heelal.

Naar het Engelsch van POPE.

—

Mannenkuischheid.

Wie niet zijn jeugd, zijn levenskracht
 Ten roofbuit aan den wellust bragt,
 Maar ziel en ligchaam hield in eer,
 Hij -- hij is in Gods schepping heer.

Hij wies niet op tot kreupelhout —
 Maar tot een boom, een eik in 't woud.
 Zijn stal is kloek, zijn leest is schoon,
 Zijn vorm, als van Latonaas zoon.

En uit die schoon gebouwde leest
Ontwikkelt zich een eedle geest,
Een geest, die veel te stout voor de aard',
Op aadlaarspennen hooger vaart.

Hij baadt zich in de bron van 't licht;
Ontwart zich raadsels, diep en digt,
En slaat den heldren aanblik om
Door Gods onmeetlijk heiligdom.

Voor hem ontsluit zich natuur:
Hij peilt den zeeboôm en 't azuur,
En in den afgrond en aan 't zwerk
Vindt hij den bouwheer in zijn werk.

En in die wondren om zich heen,
Is hij de heer, en hij alleen!
Hij dankt den Schepper voor dien rang:
Zijn wandel is zijn lofgezag.

Ontzag en eerbied wekt zijn stem:
De hoofsche wulp sluipt weg voor hem;
Het roofgediert', der wouden schrik,
Kruipt deinzend voor zijn enklen blik.

't Weerspannig ros gevoelt zijn spoor:
Hij dwingt het kolk en zandzee door,
En of het steigert, of het briescht,
Hij brengt het, waar zijn wil verkiest.

Maar, ondanks al die godenkracht,
Wat is hij minzaam, gul en zacht!
Hoe goedig kust hij 't blozend wicht,
Dat aan de borst der voedster ligt!

En — luidt de brandklok, stijgt de vloed,
Wie tart het springtij? wie den gloed?
Van uit den vuurpoel en het meir
Brenkt hij het kind aan de ouders weer.

De schoonste maagden zien hem na:
Gelukkig, die hij koos tot gâ!
Ze omvat een olm, die langs den stam
Een wijnrank in bescherming nam.

Zóó kleeft ze aan hem, zóó vast en trouw.
„Waar (vraagt zij) is een rijker vrouw?“
En dreutlen vlejers haar op zij',
„Waar (vraagt ze) is zulk een man als hij?“

De hofslang, die haar naadren wil,
Ligt magtloos op haar oogwenk stil,
En — bood een vorst haar 't hermelijn,
Een spothlach zou haar antwoord zijn.

Haar hart, haar deugd, haar huwlijksbed
Is onbezondigd, onbesmet;
Het kroost, dat ze aan den boezem voedt,
Drinkt met de melk geen gif in 't bloed.

Als knoppen van een bloemenpaar,
Omwast dat nakroost hem en haar,
En mengelt, bloeiende om hen heen,
De schoonheid en de kracht in een.

Hem is dat voorregt, hem dat loon!
Hem wacht de zilvren schedelkroon,
Hem, die zijn jeugd, zijn levenskracht
Den wellust niet ten offer bragt.

Naar het Hoogduitsch van BÜRGER.

De grootmoeder.

Grootmoeder! slaapt gij? hoor!... wij roepen wat wij
mogen!

't Was of uw lippen in den slaap zich nog bewogen,
't Was of gij heimlijk badt, wanneer gij sleept voorheen;
Nu houdt gij d'adem in, gesloten houdt gij de oogen,
Nu ligt gij stil, als een Mariabeeld van steen.

Och, word toch wakker! hoor!.. hoe liet ge 't hoofd
zoo zakken?

Wat hebben we u misdaan, dat ge ons uw ooren sluit?
Geef olie voor de lamp en voor de haardsteê takken,
Want, als gij zwijgt en slaapt tot weer de klokslag luidt,
Dan zijn wij dood van angst en vuur en licht zijn uit.

Wat zult gij zeggen, spreek! wanneer gij bij 't ontwaken
Ons in den donker en gestorven hier hervindt?
Dan roept ge ons ook vergeefs en jammert „kind-
lief! kind!“

Dan blijven we ook in slaap, al wilt ge ons wakker maken,
En zien naar u niet op, al schreit ge uw oogen blind.

Wat zijn uw handen koud!.. laat ons ze in de onzen houên.
Kom! zing ons eens een lied, dat regt aandoenlijk is;
Vertel ons eens wat fraais van vechten en van trouwen,
Van Ourson en den beer — van Blaauwbaard en zijn
vrouwen,
Van schoone Blanche fleur of vromen Amadis.

Verhaal ons van dien schat, in 't aaklig hol verstoken;
 Van d'opgesprongen draak, wiens oogen nimmer lokten:
 Te fraaijer zal 't ons zijn, hoe meer het ons vervaart.
 Vertel ons van dien geest, die elken nacht kwam spoken,
 Maar deinsde voor het kruis, al bleef hij staan voor
 't zwaard.

Of — sla uw bijbel op, met al die prentebaren;
 Toon ons het Godskind, met zijn stralenkroon om
 't hoofd;
 Wijs ons den stal, de kreb, den kruisberg en de scharen;
 Of, lees ons uit het boek (gij deedt dat altoos garen)
 Wat God van ons begeert en namaals ons belooft.

Grootmoeder! hoor toch! hoor!.. wij worden telkens
 banger!
 De lamp wat aangevuld! den haard wat opgestookt!
 Och, red ons uit den angst en slaap of bid niet langer!
 De laatste vuurvonk smeult, de pit verkooft en rookt...
 Wie weet, wat booze geest reeds in de kamer spookt!

Helaas! zij antwoordt niet!.. Zou 't waar zijn, wat wij
 vreezen?

Zij sprak van scheiden en van heengaan ieder keer,
 Van de overzij' van 't graf, van wat ons wacht nadezen,
 Van sterven, van den dood... Zou dat nu sterven wezen?
 Zou dat de dood nu zijn?.. Helaas, zij hoort niet meer!

— Nog hield hun kermen aan, toen 't licht begon te
 glore:
 De zon bescheen een lijk; de doodsklok liet zich hooren;
 Een kist werd ingebracht en op een baar gezet;
 En 's avonds zag een buur, die inkeek door de ramen,
 Twee kindren, naast elkaar, en met de handjes zamen,
 Gekniel'd voor de open Schrift en aan het ledig bed.

Naar het Fransch van VICTOR HUGO.

Landvermaak.

Wij zwerven en dwalen
 Langs heuvels en dalen,
 Door loover en kruid;
 Wij gunnen en laten
 Den steeling zijn straten,
 En lagchen hem uit.

Wij klimmen naar boven,
 Of duiken in kloven
 Naar bloemen en ooft;
 Wie zweeten en hijgen,
 Hun waaijen de twijgen
 Weer 't zweet van het hoofd.

Ginds spatten de wellen
 Haar borlende bellen
 Door 't keizand omhoog:
 Wij sprenklen de schoonen
 Het nat op de koonen
 En — kussen ze droog.

Daar graast langs de linden
 Het hert met zijn hinden
 In vrijheid en vree:
 Het gluurt door de takken...
 Wij bragten geen brakken —
 Geen jagtroeren meê.

Hier schaatren en kwelen
 In haag en abeelen
 De zangers van 't woud:
 Zij vlugten noch schrikken...
 Wij zetten geen strikken —
 Geen knippen in 't hout.

Wij vlechten en breijen
 't Gebloemt' der valeijen
 Tot krans en festoen:
 Men eischt ons hier buiten
 Geen goud voor de fruiten —
 Geen geld voor het groen.

Ons reiken de hagen
 De vrucht, die zij dragen:
 De bes en de noot.
 Wij disschen, wij eten,
 In 't lommer gezeten,
 Natuur, op uw schoot.

Wij zwerven, wij dwalen
 Langs heuvels en dalen,
 Door loover en kruid;
 Den heer met zijn regten,
 Den schout met zijn knechten...
 Wij lagchen hen uit.

Naar het Hoogduitsch van SALIS.

Maria Stuart,

IN DE LENTE.

Weer rolt natuur het lentekleed
Langs dal en heuveln uit,
En tooit het groenend veldtapeet
Met duizendverwig kruid;
De zon beglanst de stroomen weer;
De azuren hemel lacht; —
Geen straal schiet in mijn kerker neer:
Het blijft er winternacht.

Weer wekt de leeuwrik d'ochtendstond
En kruist de wolken door;
De meerle klapwiek 's middags rond
En orgelt de echoos voor.
Gezang en vrijheid, liefde en lust
Dooraadren bosch en dreef...
De lijster zingt den dag ter rust',
Die gaarne later bleef.

Weer heft de kelk zich uit den spriet;
De donzen bloesem geurt;
De witte lelie zoomt den vliet;
De roode doren kleurt.
De minste Schot, in 't minst gehucht,
Aamt al dien wellust in:
Ik adem slechts de kerkerlucht,
Ik, Schotlands koningin!

Och, Frankrijk, op wier troon ik zat!
Benijdbaar was mijn deel,
Zoo dikwijls ik ten kapdisch trad
Of insliep op fluweel.
Och, Schotland, dat uw kroon mij boodt,
Wat last verplet mij 't hart!
Het torscht hier ketens, zwaar als lood,
En 't looden wig der smart!

Gij, onmensch, zuster, vijandin,
Die bloed noch maagschap telt!
Eens haalt de straf uw gruwlen in,
Zoo God het kwaad vergeldt.
Nooit — nimmer plengde uw oog een traan;
Uw hart werd nooit gekneed;
Nooit droegt ge een druppel laafnis aan,
Hoe luid uw naaste kreet.

Mijn zoon, mijn zoon! of blijder zon
't U wachtend pad bescheen!

Och, of voor u de dag begon,
De nacht met mij verdween!
Och, breng' de goede God toch nooit
Mijn haatren u nabij!..
Maar naadren u mijn vrienden ooit,
Zoo dank hen nog voor mij.

Geef, hemel! dat geen zomer meer
Mij de oogen op zie slaan!
Geef, dat ik nooit den herfstwind weer
Hoor blazen over 't graan!
Geef, dat, als weer de winter naakt,
De sneeuw mijn asch bestrooi,
En de eerste lente, die ontwaakt,
Mijn graf met bloemen tooi!

*Naar het Schotsch van BURNS.***De vreugde.**

Waarom, vreugde! vlugt gij weder
Uit ons reikend oog?
Naauwlijks, wufte! strijkt gij neder,
Of klept daadlijk weer de veder
En vaart weer omhoog.

— Staak, bediller! staak uw klagten
Dat ik vleuglen draag;
Ook de goden zien mij graag:
Dreef ik niet op vlugge schachten,
Ik kwam nooit omlaag.

*Naar het Hoogduitsch van RAMLER.***Het ongenoemde meisje.**

Er woont een meisje hier omtrent,
Dat ik wel ken, dat mij wel kent:
Geen ander heeft mijn hart dan zij,
Geen ander heeft ze lief dan mij;
De Schepper schiep ons voor elkaar:
Zij past aan mij als ik aan haar.

Wie goud en zilver zoekt op de aard',
Is zulk een schat als zij niet waard,
Want hij, die haar in de armen houdt,
Heeft meer dan zilver, meer dan goud.
Geen man zoo rijk — zoo zalig geen,
Als die haar lief heeft — haar-alleen.

Der nachtegalen zang is schoon,
Maar tienmaal schooner is haar toon:
Haar stem doortintelt merg en bloed;
Geen ziel, die zij niet smelten doet;
Geen booswicht is er, als zij zingt,
Wien niet een traan in de oogen dringt.

Zij zweeft, als had zij wiekjes aan:
Haar zoeltje laat geen indruk staan.
Haar vlechten zijn als ravengit,
Haar boezem is als zwanenwit;
Geen enkel sproetje vлект haar kin
En 't englenzieltjen evenmin.

Wie zulk een meisje ooit ontmoet,
Zoo schoon, zoo rein, zoo engelgoed;
Wie 't orglen van een stem vernam,
Zoo fraai of ze uit den hemel kwam,
Geloof hij 't vast — bezweer hij 't vrij:
Dat is mijn meisje! dat is zij!

Er woont een meisje hier omtrent,
Dat ik wel ken, dat mij wel kent:
Ik zeg noch zing het, hoe zij hiet,
Ik noem mijn naam, mijn woning niet,
Maar komt dit rijmpjen ooit in 't licht,
Zij weet terstond wie 't heeft gedicht.

Naar het Hoogduitsch.

Aan een schilderkunst-dichter.

Gij geeft den schilder nutte lessen:
Elkeen erkent het, die u leest;
Nogtans de lieve zanggodessen
Verlangen meerder smaak en geest:
Al leert gij schildren door uw lied,
Toch schildert ge in uw verzen niet.

Naar het Fransch van LE BRUN.

De krankzinnige in Bedlam.

Eens des zomers, bij 't ontwaken
Van een schoonen ochtendstond,
Wandelde ik naar Bedlams daken,
Doolde ik Bedlams muren rond.
'k Hoorde 't kwelen van Klorinde:
Luistrend sloop ik naderbij. . .
„Ik bemin mijn welbeminde;
Welbeminde, min ook mij.

„Nijdige ouders! onbewogen,
Zondt ge uw lieven zoon naar zee;
Nijdig schip, van uit mijn oogen
Voerde gij mijn bruijom meê. . .
Maar wat rouw mij 't hart verslinder,
'k Wil verduren wat ik lij',
Want ik min mijn welbeminde;
Welbeminde, min ook mij.

„Droeg ik vleuglen, en geen boeijen,
Die mij wee doen dag en nacht,
Wapprend zou ik opwaarts roeijen
Naar een vriendlijke englenwacht:
Englen! (bad ik) hoort Klorinde:
Weest haar bruijom steeds nabij,
Want ik min mijn welbeminde;
Welbeminde, min ook mij.

„Dan, op de aard' weer afgestegen,
Zweefde ik naar een bloemhof heen;
'k Vlocht sering en gouden regen
Tot een bruiloftskroon in een:
Vrolijk ijde ik, als een hinde,
Met den bruidskrans hem op zij. . .
Want ik min mijn welbeminde;
Welbeminde, min ook mij.

„Of, van 't vroegste morgenkrieken
Tot de scheemring viel in 't bosch,
Wilde ik om hem fladderwieken
In een donzen vogeldos:
'k Vloog hem na van eik op linde;
'k Zong mijn zoetste melodij,
Want ik min mijn welbeminde;
Welbeminde, min ook mij.”

„Of ik wilde een arend wezen,
Die hem nastreek op zijn togt,

En waar stormen om hem rezen,
Met de vlerk hem dekken mogt...
Maar waar dwaal ik heen, ontzinde,
Ik gekluisterd, meer dan hij!...
Doch ik min mijn welbeminde;
Welbeminde, min ook mij."

Naar het Engelsch.

Vrouwenlof.

Wel benijdbaar is zijn lot,
Die een gade kreeg van God,
Schoon en zedig, engelrein,
En gezond van bloed en brein.

Woon' hij in paleis of kluis,
Altijd heeft hij vreugde in huis,
Want geen zorgen treden aan,
Of zij dwingt ze, heen te gaan.

Vriendlijk, als een zonneshijn,
Lacht zij als er wolken zijn;
Elken traan in 't manlijk oog
Wischt zij met een kus weer droog.

Vliegt hem 't eerlijk hart in gloed,
Als hij euvlen dulden moet;
Kookt hij tegen de overmagt,
Als zij wet en regt verkracht:

o, Zij prangt aan 't hart hem vast,
Sust zijn wrevel, deelt zijn last,
En bekoelt zijn boezembrand,
Als de dauw het dorstend land.

Nimmer valt een taak hem zwaar:
Altijd vindt hij 't loon bij haar;
Was de dag hem ruw en guur,
Zoet maakt zij hem 't avonduur.

Tegen de angsten van den nacht
Gaf hem God een engelenwacht:
Aan den boezem van zijn gâ
Sloop geen bange droom hem na.

God sprak zegen op haar schoot:
Zij brengt wakkre zonen groot,
Zonen, even vrank en vrij,
Even kloek en braaf als hij.

God gaf dochters aan zijn huis,
Als de moeder zacht en kuisch;
Knoppen, schoon en vlekkeloos,
Rein, zoo als de moederroos.

Dankbaar heft het ouderpaar
De armen naar d'Alzegenaar,
En getuigt met vol gemoed:
God is liefde, God is goed!

Goud is niets dan bar metaal,
Glorie — niets dan kinderpraal;
Stamboom, adel, aanzien, eer,
Speelgoed! zegt, wat zijt gij meer?

Maar een vrouw — aan 't hart een vrouw!
Wat ons afvall', zij blijft trouw!
Haalt haar God zijn hemel in,
Dáár nog duurt haar huwlijksmin.

Naar het Hoogduitsch van F. VON STOLBERG.

W a a r ?

Waar is 't blaauw viooltje heen,
Dat zoo vriendlijk kleurde,
Dat van al 't gebloemte, alleen,
't Eerst het hoofdje beurde?..
— Jongling, als de lente vliedt,
Kleurt het blaauw viooltje niet.

En — waar zijn de rozen thans,
Die wij bloeijen zagen,
En voor feest- en bruiloftskrans
Plukten van de hagen?..
— Meisje, na de zomer vlood,
Blijft de haag niet rozenrood.

En — waar is het beekje heen
En 't vergeetmijnietje,

Dat zoo graag te spieglen scheen
 In het zilvren vlietje?..
 — Och de zon verzengde 't kruid
 En de vlietjes droogden uit.

Breng ons dan in 't lustprieel,
 Waar wij 't liefste poosden,
 En in 't lommerrijk struweel
 Met de veldjeugd koosden...
 — Zie! daar valt de sneeuwvlok neer:
 Loof en lommer zijn niet meer.

En — waar zijn de schoonen toch,
 Die we in de armen vlogen?

o, Mij heugt die eene nog
 Met haar smachtende oogen!..
 — Jongling! zij werd krank en bleek:
 De afgeknotte bloem bezweek.

En — waar mag de dichter zijn,
 Die, met vuur in de aren,
 't Bruisend lied van liefde en wijn
 Tokkelde op zijn snaren?...
 — Meisjes! och, zijn vuur is koud:
 Ook de dichters worden oud.

Naar het Hoogduitsch van JACOBI.

Aan den lezer.

Verdien ik uw erkentnis niet
 Voor al hetgeen ik u liet lezen,
 Zoo moogt ge mij erkentlijk wezen
 Voor 't geen ik u niet lezen liet.

Naar het Hoogduitsch van LESSING.

VERSTROOIDE GEDICHTEN.

GELEGENHEIDS- EN MENGELDICHTEN.

Aan * * *

Op de vrage: Waarom ik geen Fransche verzen leerde maken?

Hoe, 'k zou mij ooit een schanddaad wijten,
Zoo vuig en laf!
Ik zou het dierst kleinood versmijten,
Dat mij mijn moeder gaf!

Ik zou de teelt van eigen beemden,
Verdwaasd en blind,
Verkwanslen voor het kaf van vreemden,
Als een baldadig kind?

Neen, neen! 'k heb u te veel te danken
In vreugde en smart;
Gij zijt te heilig, dierbre klanken!
Aan mijn erkentlijk hart.

Aan 't eerst gestamel, dat ik slaakte,
Gaaft gj 't geluid;
't Gevoel, dat in mijn ziel ontwaakte,
Spraaft ge onverbasterd uit.

Gij waart de tolk van elke weelde,
Van elke zucht;
Wat ooit mij schokte, wat mij streefde,
Gij gaaft mijn boezem lucht:

Gij gaaft hem lucht, bij 't innig gloetjen
Van hooger drang,
En deedt mijn zielsvreugde overvloetjen
In zachtgestemden zang.

Aan u behooren, zilvren toonen!
Mijn eer, mijn faam,

De loovren, die mijn zangster kroonen
En 't aanzijn van mijn naam.

En zou ik u, zoo rein van verwen,
Aan tooi zoo rijk,
Voor armoë en haar opschik derven,
En wisslen goud voor slijk?

Neen, neen! naar waarheid af te malen,
Wat in mij slaat,
Zijt gj-alleen van alle talen,
Gij, rijkste taal! in staat.

Neen, neer! het Hollandsch hart te vangen
Met lier en lied,
Vermogen wulpsche beuzelzangen
Op Fransche noten niet.

Wat zegt het, wie mij meerder hooren,
Wie meer mij noem?
Die 't Hollandsch harte mag bekoren,
Is rijk genoeg aan roem!

Klink, citer! laat uw toonen vloetjen!
Gij dichtvuur! blaak,
En doe uw goud mijn zangen gloetjen,
Geliefde moederspraak!

Geen schooner eerkroon zie ik hangen,
Geen andre, neen!
Voor Nederland-alleen mijn zangen,
Haar lof mijn loon-alleen!

Het mierennest.

Wanneer ik mij nederzigt,
Maar met den geest naar boven stijgt,
Dan zie ik somtijds, heen en weer,
Op 't wriemlen aan mijn voeten neer,
En glimlach telkens op het lest
Om 't woelen van het mierennest.

Laatst zag ik weer, uit hooger vaart,
(En 't was bijna de pijn niet waard)
Laatst zag ik weer dien mierenhoop,
Die krielend aan mijn voeten kroop;
Dat weemlen, dat gewoel in 't rond
Van de eene kluit op de andre klont;
Het klautren hier, het tuimlen daar,
Het buitlen om en door elkaar;
En 't kostte weer, zoo als het plag,
Mij eindlijk een verbeter lach.

Maar zie! daar werd mijn zwerfend oog,
Dat achteloos hier en ginder vloog,
Op eens weerhouden in zijn vlugt,
Door de ongehoordste mierenklucht:
Daar zag ik hoe op elke kluit
Een enkele stak bij de andren uit,
Een enkele, die door heel de rest
Ontzien werd als het hoofd van 't nest;
Een enkele, die, naar lust en luim,
Het om deed draaijen op zijn duim,
En maken liet en breken deed,
En telkens op- en onder smeed,
Als of, den ganschen aardhoop rond,
Het alles slechts om hem bestond.
Daar zag ik hoe dat slaafsch geslacht
Een enklen al zijn arbeid bracht;
Een enklen om bevelen vroeg
En rondkroop waar hij de oogen sloeg;
Een enklen in het stof aanbad,
Als of hij godlijke almacht had,
En wegsloep voor zijn wenken heen,
Als had hij de aardse kracht alleen,
Als waren ze allen slecht en grof
En deze alleen van fijner stof.
Wie is dan, riep ik eindlijk uit,

Wie is dat hoofd dan van die kluit,
Die leenheer, die alleen beveelt
En meester over allen speelt?
Wat is dan toch dat zeldzaam dier?...
En 't was als de andren: 't was een mier.

Ik lachte weer, en zweeg en keek
Tot dat mij 't spel te treurig leek,
Totdat mij 't hart van deernis brak,
En de afschuw mij in drift ontstak:
Daar zag ik, hoe dat vuig insekt,
Met schatting en met roof bedekt,
Zijn eigen soort, voor dienst en zweet,
Van wee en martling krimpen deed,
En uit vermaak en overmoed
Zijn kluit bedroop met mierenbloed;
Daar zag ik, hoe dat hulploos ras
Het speeltuig van den moedwil was,
En, uitgeschud en afgemat,
Naar boven om erbarming bad.
Wacht, riep ik, ja! dat vordert straf:
Zij bidden niet vergeefs die af!
Wacht, riep ik, met een enklen trap
Maak ik een eind aan heel die grap!

Ik had den voet reeds opgeligt,
Maar schaamrood sloeg ik de oogen dicht;
Foei! dacht ik, na een korte poos:
Wie maakt zich tegen mieren boos?
Laat kruipen wat er woelt op de aard',
Die molshoop is geen gramschap waard! —
Ik hief den blik naar hooger sfeer,
En dacht er aan geen mieren meer.

1813.

Een nieuw gulden A. B. C.

Arbeid aan de taak blijmoedig,
die u God heeft toevertrouwd:
Broeders, laat Hem 't ovrige over,
die uw lot in handen houdt.
Christnen, op de pelgrimsreize
niet te vast aan 't stof gekleefd:

Denkt, gij trekt naar andre streken,
 waar het stof een einde heeft.
 Eer en aanzien mogen lokken:
 hun blanketsel is bedrog;
 Flonkersteenen moog men ze achten:
 valsche zijn het zeker toch.
 God voor oogen! los van de aarde!
 't aardsche is enkel goed terleen;
 Hooger is het huis des Vaders:
 Hij bestemt ons pad er heen.
 Ieders deel is zijn beschikking,
 ieders proeftijd zijn bevel;
 Jaagt niet dwaas uw pad bezijde,
 naar een broze waterbel.
 Kromt uw schouder van het torschen,
 van der rampen drukkend wig,
 Laat uw geest het stof ontstijgen,
 zoo zijn aardsche rampen ligt.
 Morren maakt de vracht niet minder;
 moed-alleen vermindert haar;
 Neemt uw kruis op, wat het zijn moog:
 God woog niemands last te zwaar.
 Onrust en verdriet kweekt de aarde;
 wissling is haar beste teelt:
 Pelgrim, zoek het loon op reis niet,
 dat eerst t'huis wordt uitgedeeld.
 Quintius, de Heiden, leert u,
 Christnen! wat den wijze past:
 Rustig houdt hij nu den rijksstaf —
 morgen weer den ploegstaart vast.
 Staat en strijdt, en waakt gelaten
 op den u bevolen post,
 Tot gij rusten zult na 't waken,
 door den Hoofdman afgelost.
 Uwer niet, maar zijner was het,
 u te plaatsen waar gij zijt;
 Vraagt en twist niet, maar vertrouwt Hem:
 't wáárom blijkt te zijner tijd.
 Wie dat naleeft, wie dat vasthoudt,
 wie op hooger leidsman ziet,
 Xerxes met zijn legerbenden
 schokt hem of verschrikt hem niet.
 Yzop zij het, honig zij het,
 wat hem 't lot onthoudt of geeft,
 Zoet zijn beiden hem, die nadenkt,
 wie de kelk geschonken heeft.

Ter sluiting der winter- vergaderingen

VAN EENE LETTERLIEVENDE MAATSCHAPPIJ.

Weer verandering van tooneel!
 Uit de hardbevrozen stroomen
 Is nu de ijsvloer opgenomen;
 Sneeuw en hagel hangt niet meer,
 Langs de twijgen van de boomen,
 Over heg en heester neer.
 Niet verlaten staan de dreven,
 Bosch en veld niet zonder leven,
 Dor van struiken en struweel;
 Langer razen niet de buijen,
 Maar het lentebrengend Zuien
 Blaast weer bloemen aan den steel...
 Wat verandering van tooneel!
 Zie! de ontboeide vischjes plassen,
 Spartlen weer door 't vlietje heen,
 Dat de schaats, nog kort geleên,
 Op zijn rug moest voelen krassen
 En kristal of marmer scheen.
 Hoor! de ontwaakte vooglen kwelen,
 Tjilpen in 't ontlukend woud,
 Dat nog onlangs, wit en koud,
 Niets dan ijzel aan de abeelen —
 Niets dan kegels had aan 't hout.
 Zie! de heuveln en de dalen,
 Nog zoo korts een zwijgend graf,
 Schudden weer het lijkkleed af,
 Koestren zich in zoeler stralen,
 Tooijen zich in groen en geel...
 Wat verandering van tooneel!

Groote Bouwheer van 't heela!
 Wat geneugten stroomen weder
 Uit uw milden hemel neder!
 Hoe veel gunsten zonder tal!
 Met wat wijsheid plengt ge uw zegen,
 Schenkt ge uw giften, goede God!
 Nu onthering, dan genot,
 Opdat méér 't genot zou wegen!
 Nu een flaaower zonneshijn,
 Naakter velden, grammer vlagen,
 Opdat schoone lentedagen
 Des te schooner zouden zijn!
 Nu 't geklets der hagelbuijen,
 't Snerpen van de winterkou,
 Opdat straks het zoele Zuien
 Des te zoeler wezen zou!

Maar, bevoorregt als wij waren,
 Met ons kunstgeheilgd vuur,
 Met een hooger sprank in de aren,
 Viel, bij 't sluimren der natuur,
 Ons geen winter bang en guur.
 Pallas priesters plengden gaven,
 Schatten, aan geen roest ten buit,
 Vruchten, door den smaak gekruid,
 Die den dorst naar kennis laven,
 Hier, op 't heilig outer, uit.
 Phebus zonen, opgestegen,
 Omgevaren, heinde en veer,
 Strooiden, als uit hooger sfeer,
 Hier een milden bloemenregen
 In der Muzen tempel neer. —
 Had natuur, zoo rijk aan gunsten,
 Dan haar zegen ingekort,
 Stonden beemd en bosch verdord,
 't Ooft der kennis en der kunsten
 Werd ons kwistig uitgestort.
 Of de vlagen buiten loeiden,
 De adem van het bar getij'
 Floot hier magtloos ons voorbij;
 Wij genoten, wij ontgloeiden:
 Zulk een voorregt smaakten wij!

Maar in bosch en beemd en akker,
 Waar de schrik zijn tenten sloeg,
 Kust natuur weer alles wakker
 Wat het treurig doodskleed droeg.
 Welig sprenkelt zij de geuren,
 Mengt de verwen, zet de kleuren:
 Stoutter schildert geen penseel...
 Wat verandering van tooneel! —
 Nu dan 't kunstkoor digt gesloten!
 Buiten, uit der kruinen top,
 Stijgen andre zangen op!
 Nu dan andre vreugd genoten,
 En den Schepper in 't gewrocht,
 In zijn wondren, weer gezocht!
 Komt naar buiten! bron en beken
 Murmlen weer door veld en dal;
 't Woud hervat zijn lofgeschal;
 Jeugdig groenen ginds de streken:
 Muzenzonen! derwaarts nu!
 't Heerlijkst is natuur voor u. —
 Vaart dan wel, gewijde wanden
 Van der kunsten tempelkoor!
 Outers, waar wij de offers brandden!
 Slechts de ontloken bloemwaranden
 Trekken we u in waarde voor.
 Vaart dan wel, gij kunstgezinden,

Die om 't outer scharen mogt!
 Lentes lieflijke ademtogt,
 't Eerste groen aan els en linden
 Doen ons weer den band ontwinden,
 Die ons hier te zamen vlocht.
 Vaart dan wel! het heeft geslagen,
 't Uur van scheiden. Gaat, geniet
 Wat uit 's hemels volheid vliet;
 En als weer de ontboeide vlagen
 't Loof van tak en struiken vagen,
 Hoort hier weer ons welkomlied.
 Vaart dan wel! verlaat den drempel. —
 Waar uw pad zich henen rigt',
 Zij het steeds bebloemd en licht!
 Gij natuur! ontsloot uw tempel:
 Koor der kunsten! sluit u digt.

Studenten-tafellied,

BIJ DE VIERING DER TWEEHONDERD EN VIJFTIGSTE
 VERJARING VAN DE VESTIGING DER
 LEYDSCHEN AKADEMIE.

Schenkt in, schenkt, broeders! boordevol!
 't Zwiert hoog den beker rond!
 Heft aan den zang! de dag is daar,
 Waarop, sinds vijfmaal vijftig jaar,
 Minervaas ongeschokt altaar
 Op Leydens bodem stond.

Dien dag gevierd, dien dag gewijd,
 Geheilgd voor altoos,
 Dien dag van roem, toen trouw en moed
 Als waardig loon — geen wereldsch goed.
 Geen schatten voor 't vergoten bloed —
 Maar Pallas zetel koos.

Die keus was wijs, doorluchte stad,
 Wier eerzuil niet vergaat!
 De glans der glorie schittert kort,
 De faam verwaait, de lauwer dort,
 Arduin en marmer gruiet en stort:
 De stoel der wijsheid staat.

Heb dank, heb dank, manhafte vest,
 Der volken eerbied waard!
 Heb dank voor 't welgekozen loon:

Arduin noch marmere blinkt zoo schoon!
Hier stichtte Mars Minervaas troon:
De Muzen danken 't zwaard.

Wat vreemd geweld, wat oorlogsvuist
Weer Leydens muur beneep,
Wij zweren 't met een duren eed!
Wij deden weer wat Douza deed,
Die Pallas veder van zich smeed,
En 't zwaard voor Leyden greep.

Schenkt in, schenkt, broeders! boordevol:
De dag der vreugd is daar,
De dag, die met den naauwsten band
Hier stad en school heeft zaamverwant,
En de eer deed zijn van 't vaderland,
Sinds vijfmaal vijftig jaar.

Staat op, staat, broeders! plegtig op
Met eensgestemden geest,
En brengen wij der trouwe stad,
Die lettren boven lauwrēn schat,
Ons schaterend Iō vivat
Op Pallas heilig feest.

1824.

Aan mevrouw L** B**, op haar verjaardag.

Weer een streepjen op het bord,
Weer een kruisjen aangeschreven
Op de cijferlei van 't leven,
Waar er geen vergeten wordt:
Trek eens alles bij elkaar,
En gij vindt reeds veertig jaar.

Veertig? veertig!... dat is mis,
Lieve vrienden! 't is gelogen!
Kijkt met mij eens in die oogen
Of de reekning zuiver is...
Biecht het, ondeugd van een Tijd!
Schreeft gij niet met dubbel krijt?

't Vuig verraad komt aan den dag,
Dat te vroeg ons brengt om 't leven:
Zie dat wijfje, zie eens even

Naar dat blozen en dien lach.
Weg de cijfers! valsche guit,
Veeg gerust een kruisjen uit.

Wijfjelief! ik zeg u 't, hoor!
'k Wil 't wel met een eed verklaren:
Neen, gij telt geen veertig jaren
Praat dat aan de blinden voor;
't Is een domkop, die 't geloof,
Zoo hij oogen heeft in 't hoofd.

Maar wat vreemd bedrog is dit,
Zulk een fabel voor te zeggen
En u jaren toe te leggen,
Die ge op ver na niet bezit?
Loog men ooit zijn ouderdom,
Altoos deed men 't anders om.

Zoo ge ons gaarne bij u ziet
En de wijnkruik wilt doen stroomen,
Gaarne zullen we allen komen,
Al misleidt ge ons daarom niet.
Gastvrouwlief! beken het maar:
Neen, gij zijt geen veertig jaar.

Jarig nogtans moogt ge zijn,
Gaarne willen wij 't gelooven:
Zie, daar gaat de kelk naar boven
Met den frisschen kruiderwijn!
Zegen, onvermengd van leed,
Heil, hoe jong of oud gij heet!

Maar nu trek ik dit besluit,
Dat de Tijd door valsche boeken
Ons bedrieglijk tracht te doeken
En te vroeg zijn klokje luidt,
Of dat zelf de lieve vrouw
Ons van daag eens foppen wou.

1820.

Op het graf van Rhijnvis Feith.

Ook ik, ik volg in rouw de baar
Van Neerlands grijzen harpenaar,
De baar van Neerlands dichtren vader;
Ook ik, ik treë zijn laatste wijk
Met weemoed en met eerbied nader
En strooi een bloem op 't vaderlijk.

Ja, heilig, schoon hij treurig zij,
o Vader! is die lijkpligt mij,
Die laatste plegtige eerbetooning;
Dat volgen van dien breeden stoet,
Dat knielen bij uw laatste woning,
Dat staamlen van den afscheidsgroet.

o Zalig, op wiens grafgesteent'
Een schaar van dankbre zonen weent,
Van zonen, die zijn hoogmoed waren;
Die, door zijn lessen voorgelicht,
Wie hunner ooit hem evenaren,
Dat aan zijn voorbeeld zijn verpligt!

Gij, dierbre! bij wiens graf ik sta,
Gij liet een kostbaar voorbeeld na,
Eene onwaardeerbre les voor allen;
Gij maakte ons door uw leer' bekend
Hoe gaven, ons ten deel gevallen,
Naar waarde worden aangewend.

U is geen enkele toon ontvloed,
Die van oneerbare weelde gloeit;
Geen lof, voor snoodaards aangeheven;
Geen lied, verkocht aan vuig belang;
Maar rein, zoo als uw deugdzaam leven,
Zoo rein was, vader! ook uw zang.

Gij stortte, in roerend maatgeluid,
De zeden in de zielen uit,
De godsvrucht in de harten neder;
Gij kneedde d'ongerorden zin
Door 't smelten van uw zangen teeder,
En strooide 't heilzaam zaad er in.

Gij zette en zongt het laauwst gemoed
Voor 't heilig vaderland in gloed,
En deedt zijn' helden 't lofied klinken;
Gij, in den nacht van later schand',
Den glans van vroeger glorie blinken:
Gij zongt voor God en 't Vaderland.

Gij vlocht geen loover in uw kroon,
Dan loof, dat duurzaam is en schoon,
Dan lauwwren, voor den tijd beveiligd;
Wiens hart van kouder eerezucht sla,
Uwe eerezucht was der deugd geheiligd:
Dat voorbeeld, vader! liet gij na.

Rust, zaalge! rust: de taak is af;
De lauwer groent, en kroont uw graf,
Het graf, waaraan wij nederknieten.

Rust, vader! rust: uw voorbeeld leeft;
Dat voorbeeld zal den toon bezielen,
Dien 't speeltuig uwer zonen geeft.

Ja, zweert het, broeders! zweren wij
Op 't vadergraf, de deugd, als hij,
Der gloriezucht tot gids te stellen;
Als hij, het blinkend pad der eer
Voor God en grootheid in te snellen:
Geene andre hulde streelt hem meer.

o Zag hij, uit zijn hemelvreugd,
Met de eigen kunst en de eigen deugd,
In ons, zijn zonen, zich herleven;
Doortinteld van zijn reinen gloed,
Ons hem op zij — voorbij hem streven:
Dat schouwspel waar' hem schoon en zoet!

Want nooit, o vader! nimmer viel
Een vonk van afgunst in uw ziel,
Die minst hare eigen grootheid schatte;
Die, nedrig bij uw roem-alleen,
Wat lauwerkroon u 't hoofd omvatte,
Het trotschst op die van andren scheen.

Rust, zaalge! bij wiens grafgesteent'
Een schaar van dankbre zonen weent,
Van zonen, die uw hoogmoed waren;
Van zonen, u in 't hart verkleefd,
Wier lust, ondanks den last der jaren,
Wier vader en wier vriend gij bleeft.

Gij roemde niet, in norsche spijt,
De waarde van uw eigen tijd,
Om ons en d'onzen bits te smaden;
Gij stootte niet, verwaand en stug,
Laatdunkend op uw lauwerbladen,
De harten van uw hart terug.

Neen, grijs en groot, maar gul en goed,
En wars van waan en wrevelmoed,
En nedrigst bij uw rijkste gave,
Met evenmensch en God bevrind:
Zoo, vader! zeeft gij neer ten grave,
Niet slechts bewonderd — ook bemind.

Rust, zaalge, wien een hooger lof
Dan kunstenaar volgt in 't hemelhof,
Gij meer dan zanger groot en edel!
Wat krans verdorr', wat roem verdwijn',
De krans, die groende om uwen schedel —
Uw roem zal Neerland heilig zijn.

Rust, rust nu, vader! goeden nacht!
 U is de laatste pligt volbragt;
 De kinderlijke kroon gevlochten.
 o, Zie uw geest welwillend af
 Naar 't eerloof, dat wij zamenzochten
 En strooiden op uw dierbaar graf!

1824.

Aan Elize,

MET EEN RUIKER, OP HAAR VERJAARDAG.

Strooi, zoete vriendschap! loof en kruid,
 Draag Floraas giften aan om Lizes feest te vieren;
 Kies gij, gijzelf, de bloemen uit,
 Die best haar lieven boezem sieren.

Breng kleuren, onverbleekt van gloed,
 Pluk onbeschadigd groen, waarop geen spinnen kropen:
 Het schets' haar onbevlekt gemoed
 En legge 't onze voor haar open.

Maar, neem geen weelde en pracht te baat,
 Geen opschik, bont gekleurd en schamel in 't verrijken:
 Zoo Lize-zelf het schittren haat,
 Uw hulde moet op haar gelijken.

Bestrooi haar pad met bloem aan bloem,
 Maar hou den vleitoo in derschaatrende eerezangen;
 Verdient zij gaarne lof en roem,
 Zij zou beschaamd zijn, die te ontvangen.

En hoe! daar ze, als haar eersten pligt,
 Haar schoonste dengd bedekt voor de om haar glurende
 oogen,

Zoudt gij voor 't ongewijd gezigt
 Haar dierst geheim ontblooten mogen?

Ontgloed in zalig zielsgenot,
 IJlt zij met laafnis aan naar treurenden en kranken,
 Maar niemand, die het ziet dan God,
 En zij, die haar de laafnis danken.

Met regt, zoo op haar feestaltaar
 Een reiner wierookgeur, ter harer eere, ontbrandde:
 Doch, zeg het, vriendschap! zeg het haar:
 Zij heeft het hart bij de offerande.

Strooi, zoete vriendschap! loof en kruid,
 Draag Floraas giften aan om Lizes feest te vieren
 Kies gij, gijzelf, de bloemen uit,
 Die best haar lieven boezem sieren.
 1800.

Op het trouwfeest

VAN

Mr. A. S. VAN REESEMA

EN

VROUWE S. E. SCHELTUS.

In uw blijdschap kon ik zingen,
 Zingen, meer dan eenen keer;
 Sloeg de rukvraag op u neer,
 Deernis mogt mij 't hart doordringen,
 Zingen kon ik dan niet meer.
 Maar de feestklok heeft geslagen!
 't Is, Godlof! weer zingenstijd!
 Na de buldrende onweersvlagen,
 Vangt uw zon weer aan te dagen,
 Gij, gelukkige als ge zijt!
 Toen u 't hoofd hing neergebogen,
 Deelde ik zuchtend uw verdriet:
 'k Had geen troost dan mededoogen;
 Nu wij hoogtijd vieren mogen,
 Heb ik weer een hoogtijdslied.
 God zij dank voor zoo veel zegen
 Als Hij uitplengt aan uw voet:
 Milde bron van alle goed!
 Dankbaar klopt mijn hart U tegen
 Voor wat hem uw liefde doet.
 Vriend, zoo dierbaar aan mijn harte!
 Makker sedert twintig jaar!
 Welkom weer aan 't echtaltaar:
 Vriend in blijdschap en in smarte!
 Zegene u de Alzegenaar!
 Zie, in mijnring weggezonden,
 Treurde ik om uw eenzaam lot,
 En een stille beë tot God
 Vroeg Hem, wat Hij heeft geschonken:
 Nieuwen zegen, nieuw genot.
 Nu, ten feestdich opgekomen,
 't Hart verkwikkende aan uw heil,
 Geef ik aan de zoete droomen,
 Die mij rondom tegenstroomen,
 De opgetogen zinnen veil.
 Heerlijk licht het pad van 't leven

Weer in 't lentekleed u aan;
 Waar gij de oogen rond moogt slaan,
 Ziet gij blijde beelden zweven
 Langs uw nieuw bebloemde baan.
 Weer beziel met nieuwe krachten,
 Gaat ge pal staan op uw post,
 En met lust den pligt betrachten,
 Dien de droeve zwaar moge achten,
 Die den blijde luttel kost.
 't Zalig loon, te lang ontbroken,
 Zal uw deel zijn als weleer:
 Na gij de onschuld hebt gewroken,
 Regt en waarheid voorgesproken,
 Wacht u de arm der liefde weer.
 Als een stam, die na de vlagen,
 's Zomers, weer zoo rijk als ooit,
 Zich de kruin met loover strooit,
 Staat en pronkt gij, onverslagen,
 Weer met nieuw gebloemt' getooid. —
 Lieve bloem, die steng en loten
 Door zijn vaster armen weeft,
 En op nieuw hem luister geeft!
 Tier en bloei weer, onverschoten,
 Aan dien wakkren stam gekleefd.
 Goede God, die licht en regen
 Op geboomt' en bloemen giet!
 Hoor de beë tot U gestegen!
 Dauw' op beide mild uw zegen;
 Dekk' voor hen uw zon zich niet.
 Neen, gewis! hij zal hier dagen,
 Onvermengd en onverdeeld,
 Al de zegen, dien we U vragen,
 U, wiens wijsheid heeft geslagen,
 U, wiens liefde helpt en heelt!
 Of — wie weifelt in 't gelooven
 Aan een leidsman van zijn lot?
 Wie die steun zich laat ontrooven,
 Wij zien dankbaar op naar boven,
 Juichende in uw werk, o God!
 Gij, die beide zwaar beproefde,
 Maar die baat voor 't lijden weet,
 Redder uit het nijpendst leed,
 Trooster van den diepstbedroefde!
 Gij zult zeggen, wat Gij deedt. —
 Mooglijk — zoo niet alle banden
 Zich ontwinden in het graf —
 Baden onvergeten panden
 't Zamenstrenglen van uw handen,
 't Echtsnoer om uw harten af.
 Of — indien ze op u nog de oogen
 Neigen uit de hemelsfeer —
 Wat toch anders zouden ze eer'
 De Almagt voor u bidden mogen,
 Dan 't genot, te ras vervlogen,

't Heil, te vroeg verloren, weer? —
 Ja, gelooft het, feestelingen!
 Hier niet enkel ruischt de vreugd:
 Ook, terwijl wij 't echtlied zingen,
 Zijn in reiner, beter kringen
 Zaligen met ons verheugd.
 Nu dan, stroomt dan, feestgezangen,
 Zangen, waar het hart in gloort,
 Uit den vollen boezem voort;
 Hier en hooger aangevangen,
 Smelt gij tot een schoon akkoord.
 Op dan, dichters! niet gezweven,
 Wie een vonk in de adren vliet!
 Zegen vloeit het echtpaar tegen,
 Voorspoed, welvaart, niets dan zegen
 Uit den hemel en ons lied. —
 Dierbren, zoo mijn vreugdeklanken,
 Stroomende uit een vol gemoed,
 Tuigen wat mij juichen doet,
 Toch slechts zijn het flauwe spranken
 Van een warmer hartegloed.
 Meer dan juublen — innig blaken
 Is mijn aandeel in uw lot;
 't Is uw heil het mijne maken,
 't Is niet schatten — 't is het smaken
 Van uw zalig zielsgenot.
 Feestelingen! 't hart ontsloten!
 Zangen vol van gloed en geest,
 Zegenwensen uitgegoten!...
 't Zal, gelukkige echtgenooten!
 't Zal ook mij zijn toegevloten:
 Want uw feest is ook mijn feest!

1827.

Ter uitvaart van J. L. Nierstrasz, Jr.

Neem, vriend! neem op uw lijk een traan,
 Een traan, van uit ons hart gevloten,
 Eer 't open graf zij digtgesloten,
 Waarop wij huivrende oogen slaan.
 Neem, zaalge! heem den reisgroet mede,
 Het afscheid van ons vriendenhart,
 En zalve God de scheidenssmart,
 En ruste uw dierbare asch in vrede!

Ja, 't harte bloedt ons; bloedt en treurt
 En voelt den band met weerwil slaken,

Die zich niet lijdzaam los liet maken,
 Maar pijnlijk werd van een gescheurd.
 Bekent het, broeders! moog hij 't weten,
 De zaalge, zoo hij kennis draagt
 Van 't geen in 't stof nog schreit en klaagt,
 Hoe treurig wij hem zalig heeten;
 Hoe noode wij hem 't loon der deugd
 Zoo vroeg hier boven zien behalen,
 En met de kroon der zege pralen
 Om d'onvergrijsden lok der jeugd;
 Bekent hem — zoo door ons vermogen
 't Gedolven graf te dempen waar' —
 Dat we aan de juichende engelschaar',
 Dat we aan den hemel hem ontogen,
 Als had hij 't beter hier dan daar!

Vergeef 't ons, zaalge, die, ontheven
 Aan aardsch genot en aardsch verdriet,
 Uit hooger kreits en beter leven
 Meêdoogend op ons nederziet!
 Vergeef het! Och, wij blinden staren
 Met andre blikken rond dan gij:
 Wij zien den grafkuil niet voorbij,
 Maar hielden u bij ons zoo garen,
 Hoe beter 't u daar boven zij!
 Wat dankbaar loflied gij laat hooren
 En ons als toezingt van omhoog,
 't Verleden toch en 't nu verloren
 Staat levend voor ons schreijend oog.
 Helaas! de band is losgereten,
 Die ons verknocht hield meer en meer;
 Een kostbre schakel viel er neer
 Van uit de dierbre broederketen:
 Nu sluit de kring zoo naauw niet weer.
 Wij zoeken rond... hij is verdwenen,
 De broeder, aan ons hart zoo dier;
 Hij is verreisd, en liet ons hier
 Om op zijn graf hem na te weenen.
 't Genot heeft uit, het rein vermaak,
 Zoo dikwijls aan zijn zij' genoten,
 Als hart aan hart zich vaster sloten,
 Zich weerzijds uit- en overgoten,
 Vereenigd door gevoel en smaak.
 't Genot heeft uit, de zoete weelde,
 Voor wie op 't hobblig levenspad
 Dien reisgezel ter zijde had,
 Die al zijn bloemen gaarne deelde,
 En 't eerst op elken doren trad.
 't Genot heeft uit! — Wat hoop wij kweeken,
 Wat band van hier tot hooger zij,
 De broeder toog zoo ver voorbij,
 Zoo vroeg naar de onbekende streken;
 Geen aanblik staat het volgen vrtj;

De dierbaarste is den kring ontweken...
 Zoo, Nierstrasz! ach, zoo treuren wij.

Maar stijg naar boven! rep de schachten,
 Hoe menig hart bij 't scheiden zucht;
 't Was hier voor u geen levenslucht:
 Gij bleeft naar reiner sferen smachten.
 Ja, stijg naar boven! laat aan 't slijk
 Het broos omhulsel, dat u dekete,
 En zweef, waarheen uw zielzucht strekte,
 Naar geesten, u in rang gelijk.
 Ontwassen aan een beuslende aarde,
 Werd u de werkkring hier te klein:
 Gij toogt naar hooger leerschool heen
 Om meerder kennis — meerder waarde.
 Uw taak was af, was meer dan af,
 Gij jongste van de medgezellen,
 Die, onvervaard voor 't vroege graf,
 Ten hemel ons vooruit mogt snellen.
 Uw taak was af, uw pligt vervuld,
 Regtschaapne met uw blank geweten,
 Volleerd in al wat goed mag heeten,
 Gelouterde van smet en schuld!
 Stijg op! vaarwel! — wat banden scheuren,
 Wat tranen vloeijen — dierbre! rij's!
 Aan u is 't juichen — ons het treuren;
 Aan ons de worstling — u de prijs!
 Vaarwel! tot weérziens! tot hier boven,
 Tot in de sferen, waar gij leeft,
 Waar eens ons hopen, ons gelooven,
 U vroeg of laat ons wedergeeft.
 Vaarwel! — Uw voorbeeld blijf' het baken,
 Dat derwaarts onze schreden leidt:
 Ja, dierbre, zoo opregt beschreid!
 Wij zweren, 't eens ons waard te maken
 Het wederzien in de eeuwigheid.
 Wij zweren, wij die achterbleven,
 Hoe hoog daar ginds uw woning zij,
 Van ver uw opvaart na te streven,
 Te strijden, om als gij te leven
 En om te sterven — rein als gij.

Nu sluit u digt, gedolven aarde,
 En zware lijksteen! dek het graf:
 Wat u de dood te bergen gaf,
 Gij bergt geen schat van meerder waarde...
 Rust, asch des braven! rust in vree!
 Juich, zaalge, dien wij zalig weten,
 Die minzaam glimlacht om ons wee!
 Stijg, dierbre, dien wij nooit vergeten,
 En neem den laatsten reisgroet meê.

Kerslied.

(DOOR EENE ROOMSCH-KATHOLIJKE GEMEENTE
GEZONGEN.)

Heft aan, heft aan met luide zang!
Laat al wat leeft dien hooren!
Laat dreunen door dit kerkgewelf,
Laat klinken tot den hemelzêl'
Dat Jezus is geboren.

Rijst, vorsten, van uw troonen op
Met al uw pracht en waarde;
Legt diadeem en rijksstaf neer
En brengt gekniel den koning eer
Van hemel en van aarde.

Hij zetelt in geen trotsch paleis
Met weidsche praalvertooning;
Hem siert geen purper en geen kroon:
Een houten kreb, zie daar zijn troon,
Een stal, zie daar zijn woning.

Toch heerscht hij over 't vorstenhof
Als over rieten daken;
Toch breekt hij 't knellend slavenjuk,
De schandboei onzer zonde stuk,
En komt ons zalig maken.

Heft aan, heft aan met luide zang,
Gij godgewijde koren!
Verheft, vermeldt met snaar en stem
Den lof van 't needrig Bethlehem,
Waar Jezus is geboren.

Al ligt hij op een bed van stroo,
Gedekt met schamel linnen,
Al klimt hij uit de kreb aan 't kruis,
Het orgel dreun, het lofied ruisch!
Hij komt den dood verwinnen.

Heft aan, heft aan met zang en snaar!
Laat aarde en hemel 't hooren!
Heft aan, want Jezus Christus leeft!
De hel verbleekt, haar koning beeft,
Want Jezus is geboren!

Aan Mr. A. Bogaers.

Het hart omhoog! het hoofd omhoog!
Ten hemel op, het schreijend oog:
Van daar-alleen is troost te hopen.
Het graf is doof voor elken kreet;
Bij God-alleen is troost in 't leed:
De hemel staat den lijder open.

Den blik daar heen, en los van 't graf!
Van boven ziet uwe engel af:
Naar boven is zij heen getogen.
Omhoog het hart! omhoog het hoofd!
Slechts hij, die aan geen God gelooft,
Hij sta in 't wee ter aard gebogen.

Omhoog het hoofd! wat bukt gij neer?
De zaalge woont in hooger sfeer,
In 't land van ongeschetst verblijden;
Daar heugt haar wat zij achterliet...
En, kent gij hier haar vreugde niet,
Daar, broeder! kent zij al uw lijden.

Zij kent het, ja! want niet zoo schoon —
Zoo rijk niet waar' het hemelsch loon,
Zoo 't aan moest vangen met vergeten.
Zij hoort u als gij zuchten loost...
o, Dat is reeds in 't lijden troost,
Dat engelen in den hemel 't weten.

Zij weet het, ja! — en als gij schreit
En mijmrend zit in eenzaamheid,
Dan ziet zij zeegnend naar beneden;
En als, in 't foltren van de smart,
Een zweem van troost u daalt in 't hart,
Dan heeft zij God voor u gebeden.

o, Laten wij dien zieleband
Van hier tot hooger vaderland,
Om lief of leed toch nimmer varen!
Neen! niet in 't graf, dat roof en sloopt,
Ten hemel, die weer zamenknoopt,
Daar — derwaarts moet de Christen staren.

Omhoog dan 't hoofd, wat last het knell'!
Door bukken niet — door opzien wel
Zal 't prangend juk u ligter wegen.
Deze aarde is arm, als 't harte bloedt;
Omhoog is troost in overvloed:
Strek, strek den hemel de armen tegen.

Bid, droeve! bid! van God-alleen
 Daalt laafnis af, van menschen geen;
 Hun troost is vruchtloos mededoogen.
 Het hoofd omhoog! omhoog is baat:
 Daar woont Hij, die uit liefde slaat,
 En de engel, aan uw zijde ontogen.

Ja, bidden balsemt ieder wee.
 Kom, kniele en bidde ik met u meê:
 Wie zou den vriend die hulp onthouën?
 „Geef, Vader, die uw kind beproeft!
 De krachten, die zijn kruis behoeft:
 Geloof en ongeschokt vertrouwen.”

1829.

In het album van Ab^m. des Amorie van der Hoeven,

BIJ ZIJN VERTREK NAAR DE AKADEMIE.

Ga, drink de wijsheid in, waaraan ge 't hart wilt laven,
 Gelukkige, ga heen: dat voorregt is uw deel!
 U vloeit de schatting toe van Pallas mildste gaven,
 Begeerlijk boven goud en rijkskroon van juweel:
 Maar, aan haar dienst verknocht met opgetogen zinnen,
 Door d'eerekrans verrukt, die opluikt in 't verschiet,
 o, Hou een plaats in 't hart voor al die u beminnen,
 En, bovenal, vergeet mij niet.

1814.

Aan zekeren minnedichter.

Staak uw treuren, staak uw smachten:
 Ik blijf koel bij al uw klagten;
 Koel, zoo als de schoone blijft,
 Wie gij zoo veel liedjes schrijft.

Al dat kirren van die tortels,
 Al dat kabblen om die wortels,
 Al dat murmlen van den vliet
 Vult uw leêge noten niet.

Venus noch de zanggodinnen
 Luistren naar dat zielloos minnen;
 't Vuur, dat u den boezem blaakt,
 Heeft den mijnen koud gemaakt.

Dieper moet zijn weeklagt roeren,
 Hooger hem zijn aandrift voeren,
 Hem, die ooit de lier besnaart,
 Amor en Apollo waard.

Tintlend als ontgloeide spranken,
 Vlamme zijn hartstogt in zijn klanken,
 Klanken, door geen kunst verweekt,
 Maar waar liefde en vuur in steekt.

Smeltend in den gloed dier zangen,
 Geeft zich 't ijskoud hart gevangen;
 Voelt de schors zich afgeligt...
 Zangers, dat is minnedicht!

Fluiters op te weeke rietjes!
 'k Heb geen ooren voor uw liedjes;
 Waar ik zout uit proeven moet,
 Walg ik van het suikerzoet.

Ter uitvaart van Cornelis Loots.

De lof van Neerland volgt het lijk
 Des dichters naar zijn laatste wijk,
 Des dichters, Neerlands welbehagen;
 Eerbiedig sluit een breede schaar
 Zich aan den rouwsleep en de baar,
 Die 't stof ter rustplaats heen gaat dragen;
 Appolloos priestren storten luid
 Hun zangen bij den wierook uit,
 En tooijen 't graf met lauwerblâren;
 Ook ik, ik dring mij — 't hart beklemd,
 Tot weemoed en tot rouw gestemd —
 In 't weemlen van die digte scharen...
 Helaas! ik draag geen lauwrên aan,
 Ik zet geen loflied op de snaren:
 Ik breng bij 't somber feest een traan.

Ja, schal en schater, lofbazuin,
 En doe de faam des dichters klinken,
 Die Amstels glorie uit deed blinken

In de eer, die schitterde om zijn kruin.
 Verbrei zijn roem, verhef zijn waarde,
 Gij, Neerland, waar hem 't hart aan hong,
 Voor wie-alleen hij leefde en zong,
 Voor wie-alleen hij lauweren gaarde!
 Tooi, dek zijn asch met loof en bloem,
 Kom kransen aan zijn grafnaald hangen:
 Hij is die hulde waard te ontvangen,
 De schepper van zijn eigen roem,
 De dichter van zijn eigen zangen;
 Hij, die van vreemdeling noch gebuur
 De toonen borgde, die hij slaakte,
 Maar, onverslaafd, van eigen vuur,
 Van ingeschapen geestdrift blaakte,
 En breidel, wet en les verzaakte,
 Gehoorzaam slechts aan u, natuur!

Voor mij, wie lauweren strooijen kom',
 Wie zangen van de snaar moog' dwingen,
 Ik heb geen kracht tot lofliedzingen:
 Een maalstroom van herinneringen
 Drijft rustloos me in zijn wieling om.
 Waar zijt gij, wuftverzwonden jaren,
 Gij leeftijd van genot en vreugd,
 Zoo menigmaal herroepen jeugd,
 Toen vonkeld bloed mij dreef door de åren;
 Toen kunstmin, eerzucht, liefde en lier,
 Om strijd mijn volle ziel ontgloeiden,
 Toen bloemen aan mijn voeten bloeiden
 En voor mijn slapen de eerlauwrier;
 Toen vriendschap haar fluweelen keten
 Verlokkende om mijn aanzijn vlucht,
 En 't jeugdig hart, zoo ligt verknocht,
 Met broederbanden, nooit vergeten,
 Zich hechten en omstrenglen mogt?
 Hoe heugt gè mij, vervlogen dagen,
 Toen de eerkroon, die te schitteren hing,
 Voor 't eerst mij 't bruisend bloed beving,
 En ik, het renperk ingeslagen,
 Een lauwertak zocht weg te dragen,
 Maar — meerder dan ik hopen kon —
 Een hartvriend bij den lauwer won!
 Gij waart het, wakkre tegenstander,
 Regtschapen Loots, die, na den strijd,
 Het eerst den band vlucht voor altijd,
 Die sinds ons hechtte d'een aan d'ander;
 Gij schaamde u niet, in weevlen waan,
 Gij, man, in al de kracht van 't leven,
 Den driesten jongling lof te geven,
 Die 't gretig oog had durven slaan
 Naar d'eerkrans, voor uw hoofd geweven. —
 Waarheen, waar vlood uw wellust heen,
 Gij tooverkracht van zang en snaren,

Die mededingers, als wij waren,
 De broederharten sloot aan een?
 Waar zijt gij met uw vreugd gevaren
 Gij, uren, al te snel van vlugt,
 Nog menigwerven nagezucht,
 In weerwil van zoo vele jaren? —
 Nog dool ik, in mijn mijmring, vaak
 Door zoo veel zalige avondstonden,
 Die telkens ons al meer verbonden
 Door geestgenot en zielsvermaak:
 Geneugten, bovenaardsch van smaak,
 Maar wuft als al het aardsch verzwonden!
 Nog dool ik... Doch ontvlied mij, vlied,
 Getrouw geheugen met uw beelden!
 Herinring van zoo vele weelden,
 Verstrooi mij in mijn weemoed niet.
 De stam ligt neer, en ook de wingerd,
 Die zwak en krachtloos, en met schroom
 Zich in zijne armen had geslingerd,
 Viel met den neergeworpen boom.
 De naauwe oand is losgesprongen,
 De band van kunst- en broedermin;
 De man kromp tot een grijsaard in:
 Zijn schorre keel was heesch gezongen;
 Zijn broos omkleedsel brokkelde af,
 En — Amstels dichter zonk in 't graf.
 De jongling, langs hem opgeheven,
 Zoo trotsch eens op een steun als hij,
 Zag reeds den zomer lang voorbij:
 Het najaar plondert reeds zijn dreven;
 De sneeuwvlok stuift hem reeds door 't hair...
 Een wenk... dan is zijn winter daar.
 Een wenk... men hoort zijne uitvaart luiden:
 De graver werpt ook hem een spa
 Met aarde en zand ten reisgroet na;
 Misschien wordt ook een handvol kruiden,
 Een bloemblad, op zijn zerk gestrooid —
 Welligt een traan... meer vroeg hij nooit.
 Daar liggen man en jongling beiden,
 Verkild, verbrokkeld evenzeer,
 Door jaren nu niet meer gescheiden,
 Door kunst nu niet verbroederd, neer.
 Wat was een adem min of meer —
 Een span wat korter of wat langer,
 Een hooger lof voor Amstels zanger,
 Voor Rottes dichter minder eer?...
 Zij slapen beiden. Wie nog waken,
 Herinren zich somtijds, welligt,
 De zangers van 't verouderd dicht,
 Dat eens hen 't jeugdig hart deed blaken,
 Ontgloeijen deed voor regt en pligt,
 En 't valsche en vreemde deed verzaken...
 Och! hen ook dekt weldra de nacht;
 Welras vergrijzen ook hun neven,

En door een verder nageslacht
 Wordt aan geen zangers meer gedacht,
 Wier naroom eeuwenlang zou leven...
 't Is alles ijdel, schijn en spel,
 Het kleuren van een waterbel,
 Het glinstren van het schuim der golven:
 De zeepblaas knapt en scheurt van een,
 De baar wordt in de baar bedolven;
 Het schittrendst vliedt het snelste heen;
 Gewiochten van 't ontwakend heden
 Zijn morgen puinen van 't verleden...
 Een rook, een stofwolk zijn ze alleen.

Ik staar de graven mijmrend rond,
 De terpen, die we elkander bouwen,
 De kerken langs den mullen grond,
 En 't hart ontroert me bij 't aanschouwen.
 Neen, 't schokt mij niet, dat arm en rijk
 Vermolmen in hetzelfde slijk,
 Dat heer en knecht hier zamen slapen:
 Slaapt, arm en rijk en knecht en heer!
 Vermolmt tot stof: wat waart ge meer,
 Zoo u geen sprank was ingeschapen,
 Geen straal, die uit de Godheid viel,
 U tintelde in de koude ziel?
 Maar, dat een geest, aan 't stof ontwassen,
 Aan bovenaardschen sfeer verwant,
 Zijn dos hier werpt in 't eigen zand —
 Zijn asch hier mengen moet met de asschen,
 Waarin geen licht, geen enkle vonk
 Van hooger, beter oorsprong blonk;
 Dat alles hier, dooreen gesmeten,
 Vermengd, vertrapt wordt, en vergaat;
 Dat niets hier wortelt, niets bestaat;
 Dat meer en min hier wordt vergeten,
 't Zij 't eene vroeg, het ander laat...
 Dat schokt mij, ja! dat kost mij tranen,
 't Ontwaakt besef bij 't open graf,
 Dat alles stof is, asch en kaf.
 En al ons weten niets dan wauen;
 Dat droom- op droombeeld ons misleidt;
 Dat elke vonk wordt uitgeblazen;
 Dat allen, zonder onderscheid,
 Hier beuzlen als geboren dwazen,
 Tot eindlijk ons de grafkuil zeit:
 „o IJdelheid en nietigheid!”

Rust, Amstels dichter! — Eerekroonen,
 Die groent en slingert op zijne asch!
 Verwelkt en dort niet al te ras:
 Blijve u de tand des tijds verschoonen!
 Bloeit, lauwren! bloeit van neef tot neef,
 Zoo lang ooit eerkrans groenen bleef. —

Slaap, oude vriend van vroeger dagen!
 Het harte klopt mij hoog en fier
 Bij 't lofgeschal en d'eerlauwrier,
 Waarmeê we uw hulsel grafwaarts dragen.
 Vaarwel, vaarwel tot ver van hier,
 Waar eens het floers wordt opgeslagen,
 Dat, loodzwaar om ons uitgestrekt,
 Te pijnlijk soms mij de oogen dekt.

Draag, Neerland! breng uw lauwren aan!
 Dreun, daver, lied van zang en snaren!
 Voor mij, ter uitvaart opgegaan,
 Gedrongen in 't gewoel der scharen,
 Ik bragt gezang noch lauwerblaren:
 Ik breng bij 't somber feest een traan.

1834.

—

In het album van W. H. Suringar.

Den wakkren Suringar, verknocht aan deugd en pligt,
 En aardsche ramp te groot, hoe zwaar zij hem mogt
 treffen;
 Die 't neergesteerd hoofd, den blik op God gerigt,
 Van uit zijn eigen leed tot 's naasten heil kon heffen;
 Hem, d'onvermomden Fries, van zeden regt en rein,
 Zijn ronden landaard trouw en onvervreemden bloede,
 Van liefde warm in 't hart en onbewolkt van brein,
 Gevoelig voor het schoone en gloetjende voor 't goede:
 Hem zwoer ik, en hernieuw dien eed,
 Een vriendschap, trouw in lief en lied.

1823.

—

Bij den dood van O ** S **, OP ZIJN ACHTTIENDE JAAR GESTORVEN.

Wél, wél hem, die den pelgrimstogt
 Zoo spoedig reeds voleinden mogt
 En aanlandde in behouden haven;
 Die, storm en onweer uitgeraakt,
 Zoo tijdig 's Vaders goede gaven
 In 't heerlijk huis des Vaders smaakt.

Geluk dan met uw heuglijk lot,
 Gij, jonge pelgrim, vroeg bij God,
 En veilig voor orkaan en vlagen:
 Blijmoedig ziet ge, uit hooger sfeer,
 Den blik nog eens naar de aard geslagen,
 Op al de ontkomen kolken neer.

Ja, kolk en afgrond, diep en naar,
 En donderbuijen, schor en zwaar,
 En woestenijen, zonder sporen;
 Een holle zee en vlaag op vlaag,
 Een ranke kiel, in 't schuim verloren:
 Dat alles dreigde u hier omlaag.

En nu? Goddank! een veilig strand,
 Het vaderhuis, het vaderland,
 Het doelwit van ons dierst verlangen;
 Een schat, te groot voor 't zinlijk oog,
 Een vreugde, door geen rouw vervangen:
 Dat alles vindt gij daar omhoog.

Wat staan wij dan, verstomd en droef,
 Te mijnen bij de ontsloten groef,
 Waarin wij 't nietig hulsel dragen?
 Wat durven wij, in dwaas verdriet,
 Hem dan betreuren en beklagen,
 Als waar' den jongling leed geschied?

Neen, neen! Godlof! hier past geen traan!
 Het hemelsch welkom ruischt hem aan:
 Hier passen vreugde- en zegezangen!
 Gezegend, die den pelgrimstogt,
 Schoon naauwlijks door hem aangevangen,
 Zoo tijdig reeds voleinden mogt.

Op de grafzerk van J. L. Nierstrasz, Jr.

IN HET KOOR DER KERK TE ALPHEN.

't Is Nierstrasz, die hier rust. — In 's levens bloei
 ontslapen,
 Verwierf hij 't loon der braafheid vroeg.
 Geen lofdicht siert zijn graf, geen lauwer en geen wapen:
 Zijn wandel is hem lofs genoeg.

1828.

In het album van Mr. S. Ipz. Wiselius.

Zie hier mijn schrift, mijn beeld. Gij vraagt ze: ik geef u
 beiden;
 Neem, neem mijn hart er bij: ik voeg die allen zaam,
 En geef ik ooit u 't regt om hen van een te scheiden,
 Verscheur mijn beeld, vergeet mijn naam.

In het album van P. van Limburg Brouwer.

Welgaarne vlocht ik d'eerekrans
 Om 't achtbaar hoofd des wijzen mans,
 Zoo ik het regt had, hem te sieren;
 Doch, waar het hart, aan 't hoofd gelijk,
 Niet min' voortreflijk is en rijk,
 Daar bragt ik liefst mijn eerlouwrienen:
 Wie, Brouwer! stond de gift aan mij,
 Droeg lauwrén, eer en meer dan gij?

In het album van Mejufvrouw G**S**.

Als koninginne praalt altoos
 In elken bloemenhof de Roos:
 De dichter zingt haar menig liedje.
 Als ze aan den groenen oever bloeit,
 't Is of het golfje blijder vloeit:
 Zoo gaarne ziet haar 't zilvren vlietje.
 Als ze in het veld ontluiken wil,
 De herder staat verrukt en stil
 En speelt haar lofzang op zijn rietje.
 Elke andre bloem, hoe rijk en schoon,
 Nijgt willig voor haar pracht de kroon

En buigt zich op het tenger sprietje:
 U, roos van Friesland, minlijk Grietje!
 Zoo elk aan rozen hulde geeft,
 Mijn zangster, die maar luttel heeft
 Brengt toch u een Vergeetmijnietje.

Ter bruiloft

VAN MIJN ZOON

MR. H. P. J. TOLLENS

EN MEJUFVROUW

C. C. VAN MARLE.

Dikwijls is het feestgedruisch
 Uit mijn woning opgestegen,
 Als des Hemels rijkste zegen
 Neergedaald was op mijn huis;
 Als ik, in mijn vreugd verloren,
 Met den dank in 't vol gemoed,
 Weer den eersten welkomgroet
 Aan een kind te meer deed hooren:
 God! dan was mij 't leven zoet.
 Laat beweren, zij, die 't weten,
 Dat op aarde een vreugd bestaat,
 Die 't genot te boven gaat,
 Telkens als wij vader heeten...
 Neen! wat uit Gods volheid vliet',
 En mij ruim werd toegemeten,
 Hooger vreugde ken ik niet.

En zou nu het welkom zwijgen,
 't Welkom, dat ik telken keer
 Juichend klinken deed weleer?
 Zou ook nu mijn dank niet stijgen
 Voor een dierbaar kind te meer? —
 't Ruischend welkom vloeit u tegen:
 Welkom als ons eigen bloed!
 Dochter, neem den vadergroet,
 Neem den ouderlijken zegen,
 Stroomende uit mijn vol gemoed.
 Welkom! tree in al uw regten;
 Wees een schakel in den kring
 Van zoo menig lieveling,
 Die hunne armen om ons vlechten.
 Welkom, welkom in hun rij!
 Menig zuster, menig broeder

Roept u welkom toe, als wij.
 Kind, ons even waard als zij,
 Neem de liefde van een moeder,
 Neem er 't hart eens vaders bij.

Jongen, die me op nieuw aan 't leven
 Met een snoer te meerder bindt,
 Die ons weer een dierbaar kind
 In de lieve bruid komt geven,
 Innig als ons kroost bemind:
 Jongen, die mijn schat op aarde
 Nu vermeerde hebt en vergroot!
 Hou de lieveling wel in waarde,
 Waar ons hart zich voor ontsloot:
 Blijf haar minnen tot den dood.
 o, Leg op haar zwakke schouders
 Nooit het wigt van 't naberouw;
 Jongen! ze is niet slechts uw vrouw,
 Ze is een dochter van uwe ouders:
 Blijf in lief en leed haar trouw.
 Wee u, kondt gij 't ooit vergeten
 Welke pligten ge op u naamt!
 Wee u, stondt gij ooit beschaamd
 Voor de vierschaar van 't geweten!
 Jongen...! Maar waar dwaal ik heen?
 Wees niet angstig, beef niet, lieve!
 Vrees niet, dat de hand u grieve,
 Thans uw gids, uw steun alleen.
 Vrees niet, waar uw pad moog leiën,
 (Thans met nieuw gebloemt' bestrooid)
 Dat hij vroeg of laat of ooit
 Doornen daarop uit zal spreien:
 Die zijn oudren nooit deed schreien,
 Doet gewis zijn vrouw het nooit.
 Zie! ik wil voor hem u zweren,
 Dat hij nooit een druppel gal
 In uw beker mengen zal
 Noch u 't lief in leed verkeeren;
 Dat hij de opgenomen schuld
 Nooit zal loochnen of verzaken,
 Maar u 't leven zoet zal maken,
 Zoo als gij 't hem maken zult.

God verhoor' het! — Vreugdeklanken,
 Juicht, zoo luid als ooit weleer!
 'k Heb een dierbaar kind te meer;
 'k Heb Gods goedheid weer te danken.
 Welkom, welkom, dierbaar kind,
 Nieuw geschenk van 's Hemels zegen,
 Die ons achttal brengt tot negen,
 En me op nieuw aan 't leven bindt! —
 't Hart van liefde en vreugd doordrongen,
 Zoek ik woorden voor 't gevoel,

Maar de woorden zijn te koel,
Schoon in zangmaat opgezongen.
„Welkom! welkom!” anders niet
Wil mij 't kloppend hart ontstijgen;
„Welkom! welkom!” juicht mijn lied:
Alle flaauber toonen zwijgen.
't „Welkom! welkom!” haalt u in:
Welkom bij mijn dierbre panden!
Broeder- zuster- oudermin
Strenglen u in liefdebanden...
Schalt het en weergalmt het, wanden:
„Welkom, kind van 't huisgezin!”

Mei, 1836.

* * *

Nu was de kelk mij volgeschonken
Met aardsch geluk en aardsch genot;
Ik had, met warmen dank aan God,
De zoete droppelen opgedronken...
Daar ving de wentling aan van 't lot!
Er klom, na zoo veel blijde dagen,
Nog menig blijde dag ten trans:
Mijn hart verjeugdigde in dien glans...
Daar ratelden toen de onweersvlagen:
Langs puin en stoppen staar ik thans.
Maar, schoon de storm, in 't nederploffen,
De kroon mij van de slapen reet,
Ik kromde 't hoofd niet onder 't leed,
Hoe pijnlijk nu in 't hart getroffen.
Een kracht — de Hemel stond me bij:
Ik had die zielskracht niet in mij —
Een hooger hulp daalde op mij neder;
Nog dankte ik, met een diepen zucht,
Voor lentebloem en zomervrucht,
In 't plondren van het najaarsweder;
Ik hief het bloedend hart omhoog
Naar Hem, die tot mij nederboog,
En 't was of uit de hemelsferen
De troosttaal op mijn lippen kwam:
De Heere gaf, de Heere nam:
Geprezen zij de naam des Heeren.

Maar gij, die ook mijn bitter kruis
Met al de mijnen meê moest dragen;
Die ook uw deel had aan de slagen,
Die nederploffen op mijn huis;

Gij, die het moedergraf zaagt delven,
Die 't broeder-lijk ten grave bragt,
Hadt ge ook — gij ook nog lijdenskracht,
Toen 't onweer insloeg bij uzelfen;
Toen ge ook — beminnende en bemind —
Den kerkhofgraver met zijn spade
Een kuil zaagt delven voor uw gade,
Een groef er neven voor uw kind;
Toen ge ook — gij, in de vaag van 't leven —
Het plettrend wigt te torschen kreeg,
Dat loodzwaar op mijn schoudren weegt,
Wat bijstand God mij heeft gegeven,
En hoeveel vaster jaar op jaar
't Gebeente wervelt in elkaar..?
Hebt ge ook met uw nog zwakker pezen,
Van uit der jammren kneuzend wigt,
Het jeugdig hoofd omhoog gerigt,
En Hem, die gaf en nam, geprezen?

Ja, vreeslijk knalde slag op slag
Na 't juichen van uw bruiloftsdag;
Van rondom trok u 't onweer nader.
Daar staat ge nu, berooid en bloot,
En telt uwe offers aan den dood,
Gij broeder, zoon en gade en vader,
Daar doolt gij nu van graf tot graf
Uw eenzaam voetpad op en af. —
Waar zijn ze nu, de tooverschimmen,
De beelden van geluk en vreugd,
Die schittren in het oog der jeugd
En lokkende uit de verte klimmen..?
Och, jonge lijder! al te ras
Kent gij 't bedrog van 't goochelglas!

Moog, Hemel! moog uw hulp hem schragen!
Geef, geef hem, wat Gij gaaft aan mij;
Hij heeft nog meer het noodig, hij,
Wiens schouder nog zoo min kan dragen
Hem viel slechts korte vreugd ten deel;
Ik, ik genoot zoo lang — zoo veel!
o, Mogt hij met de handen zamen,
De knie gebogen, 't hart omhoog,
Hoe zwaar de last hem wegen moog,
In onderwerping mij beschamen!
o, Mogt hij — van den slag verdoofd,
Te ruw gewekt uit al zijn droomen —
Gelaten van den schrik bekomen
En staamlen — arm en uitgeroofd —
De Heer heeft vroeg terug genomen:
Toch zij des Heeren naam geloofd.

Nieuwjaarszangen,

UITGEVOERD DOOR DE KINDEREN VAN HET
VONDELINGS-WEESHUIS TE AMSTERDAM,

OP DEN 2 JANUARIJ 1821.

Voorzang.

Wat ziet gij met een stillen traan,
Gij, menschevriend! ons noodlot aan,
In 't vroom gemoed bewogen?
Wij weten van gebrek noch smart;
Wij zingen met een vrolijk hart:
Gij moogt uw tranen droogen.

Geen vader baande ons jeugdige pad,
Geen moeder heeft ons lief gehad:
Dat onheil zij vergeten!
De Vader, die van boven ziet,
Vergat ons, arme weezen, niet,
Maar hoorde, toen wij kreten.

Hij schreef zijn reine liefdeleer
In 't warme hart der braven neer,
Die voor geen ouders wijken;
Die 't schreijend kind, van hulp ontbloot,
Verplegen in den milden schoot,
En die naar Hem gelijken.

Nu zien wij blij de toekomst in,
Gekoesterd door de menschenmin,
Tot braafheid opgetogen;
Gevormd naar aanleg en verstand,
Tot burgers van het vaderland,
Zoo goed als andren mogen.

En daarom rolt uit onze schaar'
U 't welkomliedje, jeugdig jaar!
Zoo luid en vrolijk tegen;
Want ook voor ons, gekweekt tot deugd,
Ontkiemt geluk en levensvreugd,
En is het aanzijn zegen.

Tusschenzang.

Vervlogen is met alle zorgen,
Met alle vreugd, het oude jaar;
Ons wordt een nieuwe levensmorgen
Geschonken door d'Alzegenaar.
Hoe menig mogt, als wij, dat hopen,
Die d'ochtend niet meer rijzen ziet!
Wij, die ons uurglas weer zien loopen,
Verkwisten wij dat voorregt niet.

Wat wegdrijv' in den stroom der jaren,
Herinren wij 't ons, vroeg en laat,
Hetgeen wij werden, 'tgeen wij waren,
En welke schuld er openstaat:
Moog die herinring niet vervloetjen,
Maar, wat verouder', wat verdwijn',
Ons harte van erkentnis gloeijen,
De erkentnis ons doen deugdzaam zijn.

Komt, broeders! zusters! niet bezweken!
De taak hervat met nieuwen moed!
Laat daden meer dan woorden spreken:
't Volbrengen van den pligt is zoet.
Voor eigen nut en voorspoed waken,
Ziedaar wat schuld te kwijten zij;
Laat ons die reekning effen maken:
Wij zelve winnen 't meest er bij.

Slotzang.

Nu den boezem lucht gegeven!
Hart en zang tot Hem geheven,
Die in hart en nieren ziet:
God daarboven! zie beneden;
Hoor, verhoor de kinderbeden,
Stijgende uit hun juichend lied.

Loon hen, Hemel! loon de braven
't Zorgend koestren, voeden, laven,
't Redden van de onnoozelheid;
Zegen, waar geen mensch kan loonen,
Zegen tot hun laatste zonen,
Waar hun stam worde uitgebreid.

Welk een deugd, hoe hoog geprezen,
 Zou, o God! zoo heilig wezen
 Als de hulp aan 't weerloos kind?
 Jezus, dien wij 't lofied zingen,
 Welk een glans hem moge omringen,
 Blinkt het schoonst als kindervrind.

Maar wat loon uw gunst moog geven,
 Straf niet, God! die ons misdreven:
 Zie, wij knielen smeevend neer:
 Moog ons bidden U bewegen!
 Geef onze oudren ook uw zegen,
 En geen onzer vraagt nog meer.

Dichtregelen,

DOOR EEN DER KINDEREN OPGEZEGD.

Wie onbekend met tegenspoed,
 Gewiegd in weelde en overvloed,
 Geen denkbeeld heeft van aardsche smarte,
 Hij heft niet, om zijn beter lot,
 De handen telkens op naar God
 Noch looft Hem met een gloeiend harte:

Hij waant wat hem geschonken is,
 Zijn wettig deel en erfenis,
 Die niemand regt heeft hem te ontrooven;
 Hij denkt niet, in zijn rijk satijn,
 Dat ook de pij zijn kleed kon zijn,
 En alle zegen komt van boven.

Maar wie, na tranen van verdriet,
 De zon der vreugde klimmen ziet,
 Hij voelt behoefte, God te danken;
 Hij stort in vurig lofgeluid
 Het kloppend harte telkens uit,
 Al is 't met zwakke kinderklanken.

Wij heffen tot uw hoogen troon,
 Weldadig God! dien kindertoon
 En staamlen, om uw gunst te prijzen;
 Wij zagen, uit den nacht van druk,
 Het lagchend zonlicht van 't geluk
 vertroostend aan de kimmen rijzen.

Buigt, buigt de knietjes, zwak en teer,
 o Kindren, voor den Vader neer,

Die nooit zijn kindren heeft vergeten,
 Maar ons — dat niet elkeen ontving —
 De waarde van zijn zegening
 Door 't kennen van 't gemis deed weten.

Wij vallen, bron van alle goed!
 U lovende om die gunst te voet,
 Een traan — een blijden traan in de oogen;
 Wij loven, als de dag ontwaakt,
 Wij loven, als de nacht genaakt,
 Wij danken, dat wij danken mogen!

Cantate

VOOR HET TWEDE EEUWFEST VAN HET
 SEMINARIUM DER REMONSTRANTSCH
 BROEDERSCHAP,

GEVIERT TE AMSTERDAM, OP DEN 28 OCTOBER 1834.

Voorzang.

KOOR.

Een dankbaar hart, een blijden geest,
 Bragt ieder onzer meê ter feest
 In 't heilig huis des Heeren.
 Nu klink' die dank, die vreugde schall'
 Tot Hem, den bouwheer van 't heelal,
 Die zetelt boven zon en sferen.
 En Gij, die in de harten ziet,
 Oneindige! Onbegonnen!
 o Neig, van boven sfeer en zonnen,
 Het heilig oor naar 't rijzend lied:
 Versmaad ons offer niet.

TERZET.

A.

Wij vragen niet, van wrok aan 't gisten,
 Om lauwrén voor 't getogen staal.

B.

Wij vieren, na verjaarde twisten,
 Geen feestdag onzer zegepraal.

C.

Wij juichen — dat betaamt den Christen —
 Om 't smoren van het vuur der twisten;
 Wij danken 't, God! U duizendmaal.

TE ZAMEN.

Zijn liefde zette perk en paal
Aan 't liefdeloos en wrokkend gisten:
Dat danken wij Hem duizendmaal.

RECITATIEF.

Weest welkom, gij allen! viert feest met ons mede,
Vereeders van kennis, van waarheid en licht,
elijders van Jezus en mannen van vrede,
Waar gij in Gods tempel de altaren u sticht!
We ontsluiten u de armen, de harten, de deuren:
Viert feest met ons mede, gij vrienden van God,
Gij broedren, die wars van verkettren en scheuren,
De liefde waardeert als het heiligst gebod!

COUPLETTEN.

1.

Wij loven met een vol gemoed
U, bron van alle licht en goed,
Die de aarde dekt met gunstbewijzen;
U, liefde, die 't heelal regeert,
Die 't kwade-zelf ten goede keert
En d'ochtend uit den nacht doet rijzen!
Wij danken, bron van liefde en licht!
U 't feest van 't U gewijd gesticht.

EENIGE STEM MEN.

Wij danken, bron van liefde en licht!
U 't feest van 't U gewijd gesticht.

2.

Maar driewerf luider schalt ons lied,
Als de aanblik langs de reijen ziet,
Die juublend tot ons binnenkwamen;
Die — waar hun wierook stijg' omhoog,
Wat tempel hen vergaren moog —
Als Christnen zich met ons verzamten,
En, wat de storm uiteen verdreef,
Getuigen, dat de liefde bleef.

EENIGE STEM MEN.

Wat storm ons van elkander dreef,
Wij tuigen, dat de liefde bleef.

KOOR.

En daarom U ons feest gewijd,
Almagtige, die Liefde zijt!

Tusschenzang.

QUARTET.

A.

Als burgerkrijg en veete woeden,
Verscheurd is bloed- en broederband.

B.

Min vreeslijk zijn volkaan en vlooden:
Rampzalig volk! rampzalig land!

C.

Maar als Godstempelzuilen schokken
En 't vuur verstrooid ligt op 't altaar..?

D.

Ja, driewerf banger 't heilloos wrokken
Van priester- tegen priesterschaar.

A.

Onze oudren kenden al die plagen,
Dat bang kraakeel van kerk en staat.

B.

Voor ons heeft blijder uur geslagen:
Wij kennen kerk- noch burgerhaat.

C.

Geen beulen meer, die vierschaar spannen;
Geen houtmijt, geen schavotten meer!

D.

De Tweedragt-slechts is uitgebannen:
Aan God — den hoogen God zij de eer!

TE ZAMEN.

Aan God — alleen aan God zij de eer

A.

Maar als de storm is afgedreven,
En 't zonlicht weer de velden tooit..?

B.

Dan ademt alles vreugd en leven,
Dan lacht natuur zoo blij als ooit.

C.

En schoon er takken nederhangen,
Die scheurden van 't gesplinterd hout..?

D.

Het veld heeft zaden opgevangen,
Geworpen van het schuddend woud.

A en B.

En 't vruchtbaar zaad is opgekomen;
De spruiten dekten de aard' met groen;
De twijgen wiesen aan tot boomen:
Het bosch verkreeg een nieuw plantsoen.

C en D.

Dat is de kweekhof, dat de stichting,
Waarvoor het plegtig feestuur slaat;
De tempel, waarin 't outer staat
Voor godsdienst, waarheid en verlichting:
Dat, broedren, is de vrucht van 't zaad!

TE ZAMEN.

Dat is het zinbeeld onzer stichting!
Zoo wrocht Gods liefde goed uit kwaad!

RECITATIEF.

Met eerbied zag Euroop dien kweekhof bloeijen;
Hij werd de plaatse waard, die hij besloeg;
Mogt soms een vlaag nog door zijn toppen loeffen,
De vruchten rijpten, die hij droeg.
Ja, scheurde de aarde en schoot de bliksem vlammen,
't Plantsoen bleef wortlen in het onweer en d'orkaan,
En gaf een cijns van ongekromde stammen,
Die als pilaren in Gods tempelkoren staan.

ARIA.

Nu reikt het langgescheiden loover
Al meer en meer tot een;
De takken buigen weerzijds over
En over kloven heen.
Vermengd en door elkaar geweven,
Zal 't oude bosch en 't nieuw plantsoen
Ons kroost de dubbele schaduw geven
Van 't zaamgewassen groen.

KOOR.

Hij koom', hij koom', de blijde stond,
Waarop wij hopen staren,
Dat allen zich op d'eigen grond
Om 't eigenst outer scharen,
En zie in gunst de Hemelheer
Op 't Hem geheiligd schouwspel neer!

Slotzang.

DUO.

A.

Een blijde toekomst blinkt ons tegen,
Een schoone morgen kleurt het zwerk.

B.

Die toekomst blinkt van 's Hemels zegen,
Die ochtend straalt op Christus kerk.

A.

Gods tempel wordt een vredetempel:
Het twistvuur ligt er koud en doof.

B.

Geen afgeweerden van den drempel,
Dan 't ongelooft en 't bijgeloof!

A.

De breede kring verbreedt zich verder,
De toevloed wast, het tal groeit aan:

B.

Dat zijn uw schapen, éénig herder,
Die ééne kudde voor wilt gaan!

A.

En waar, gij langverstrooide scharen,
Hereent ge u om den Godsgezant?

B.

Dat oord van aller zamengaren
Zij 't Godvereerend Nederland!

KOOR.

Zoo zult ge op nieuw dan 't voorbeeld geven,
Gij, stipjen op de wereldkaart,
Maar zegenrijkste plek op de aard!
Gij, volk, het minst in rang verheven,
Het meest door burgerdeugd vermaard,
En — waar ook elders troonen beven —
Als ringmuur om uw vorst geschaard!
Zoo zult ge op nieuw een voorbeeld geven,
Den eerbied aller volken waard.

RECITATIEF.

Dank, dank zij God, die ons dat voorregt heeft beschoren!

Dank, dank den vorst, die ons regeert,
Die al zijn volk, in ieders tempelkoren,
Verdraagzaamheid en godsvrucht leert.
Rijs, dag der dagen! voor onze oogen!
Toon de aarde 't schouwspel, hemelschoon:
Geheel een volk voor één altaar gebogen,
Gelijk geschaard om éenen troon.

TERZET.

A.

Vloeit, Neerlands Christnen! vloeit te zamen!
Stroomt, Christnen van al de aard! tot één!

B.

Vergeeten alle leus en namen!
De naam van Christen blijv' alleen.

C.

Voor allen, wie dien eernaam dragen,
Dezelfde tempelen, de eigen leer!

A.

De stichting, die haar feest zag dagen,
Herzie dien feestdag nimmermeer!

B.

Dan stijgen luider jubelklanken
Tot U, o bron van liefde en licht!

C.

Dan zullen de engelen met ons danken:
Het Godsrijk is op aard gesticht!

KOOR.

Dat is de toekomst, die wij hopen,
De morgen, die de kimmen kleurt.
Sluit, heerlijk schouwspel! sluit u open,
En, laatste neevlen! scheurt.
Hoor, God van goedheid! hoor de bede,
Die tot uw zetel streeft:
Geen derde jubel volg' dit tweede:
Het zij voor 't laatst beleefd!

Z a n g e n ,

TER GELEGENHEID VAN DE ALGEMEENE VER-
GADERING DER MAATSCHAPPIJ: TOT NUT
VAN 'T ALGEMEEN,
OP DEN 11 AUGUSTUS 1835.

Voorzang.

KOOR.

Vergaard is de oogst van vijftig vruchtbre jaren,
Vergaard, in spijt van springvloed en orkaan.
Het rijpend koren zwol in de aren:
Gods zegen gaf er wasdom aan.
Het oogstlied klonk langs veld en dreven;
De maaïjers vierden dankbaar feest:
Het graan, door hunnen grond gegeven,
Was meer dan brood voor 't stoflijk leven:
't Was voedsel voor den geest.

DUO.

A.

En legt, na 't juichen en na 't loven,
Zich nu de bouwman neer?
Ziet hij hoogmoedig op zijn schoven
En naar den ploeg niet meer?

B.

Neen, neen! hij snijdt weer nieuwe voren,
Al buigt zijn schuur van 't graan;
Hij roept voor nieuw voor ander koren
Weer God om wasdom aan.

A en B.

Ook wij, wij rusten niet, na 't maaïjen,
Wij drijven 't kouter voort!
Geef weer uw zegen waar wij zaajen,
Algoede, die ons hoort!

KOOR.

Wij hebben d'oogst ter schuur gereden,
Gejuicht op zang en maat;
Wij hebben weer de voor' gesneden
En strooiden ander zaad;
Wij hebben Hem op nieuw gebeden,
Die nooit vergeefs zich bidden laat.

Tusschenzang.

RECITATIEF.

Romein noch Griek, hoe hoog hun faam moog stijgen,
 Greep ooit de spa tot zulk een veldbouw aan;
 De aloudheid zag geen vruchten aan de twijgen;
 Zoo kostbaar als in onzen boogaard staan.

ARIA.

't Gewas, dat hier de bouwliên kweeken,
 Werd niet gestoofd in de Oosterlucht;
 Van uit den rotswand zien wij 't breken;
 Hier draagt de heide vrucht.
 Toch is het ooft, dat wij verzaamlen,
 Verkwikkend zoet:
 Het is den geest en 't harte goed.
 Getuigt, gij zwakken en gij schaamlen!
 Hoe 't u versterkt en voedt.

KOOR.

Snelt aan, snelt aan, gij duizendtallen,
 Die nog naar laafnis smacht!
 Onze akker draagt een oogst voor allen —
 Voor ieder nieuw geslacht.

TRIO.

A.

En van wat plant is 't heilrijk zaad genomen,
 Dat vruchten geeft
 Aan al wat leeft?

B.

Van waar dat ooft, dat beemden siert en boomen,
 En allen voedt
 Met overvloed?

C.

Uit Christus kerk is 't heilrijk zaad gekomen,
 Dat hier het graan
 Te veld doet staan.

TE ZAMEN.

Zoo klink' langs berg en dal en stroomen,
 Zoo galme alom:
 Hier wast een vrucht van 't Christendom.

RECITATIEF.

Uit ander zaad kon zulk een vrucht niet groeijen:
 't Is God, en God-alleen, die 't gaf!
 Een korenzee moog uit het aardrijk vloeijen:
 Het manna daalt ten hemel af.

ARIA.

Verlichting, kennis, deugd en zeden,
 Al wat Gods beeld versiert
 En opheft boven 't woudgediert';
 Vereedling van gevoel en reden,
 Ontwikking tot een godsgeslacht
 En vorming voor een hemelsch Eden:
 Die vruchten zijn hier voortgebragt!
 Wie mag nog twijflen — wie nog vragen
 Naar afkomst en naar lucht of zoom?
 Aanschouw hij wat de takken dragen,
 Zoo kent hij aan de vrucht den boom.

KOOR.

Uit Christus kerk ontsproot die zegen;
 Die zegen vloeit alom.
 Gij, op wier grond de halmen stegen!
 Gij, die de korven hier moogt leêgen!
 Verheft den lof van 't Christendom.

Slotzang.

RECITATIEF.

Geen hagelslag, geen huilende onweersvlagen
 Verwoesten d'oogst, die hier te rijpen staat;
 Wat rukwind over d'akker gaat,
 Niet ééne halm wordt neergeslagen,
 Gegroeid uit godlijk zaad.

ARIA.

Wat menschenhanden duurzaamst bouwden,
 Is mot en roest ten buit;
 Gods werk-alleen kent geen verouden:
 Geen eeuwen delgen 't uit.
 Zoo schendt geen ijzren tand der jaren,
 Die alles sloop en rooit,
 Hier veld en boogaard ooit:
 De Godheid laat haar werk niet varen:
 De kiemen, waar wij d'oogst van garen,
 Zijn hier door Haar gestrooid.

KOOR.

Die kiemen botten allerwegen
 En wortlen meer en meer!
 Geen rots — geen zandzee houdt haar tegen,
 Geen vloed verstikt haar weer!

Eens, eens is de aarde vol van zegen
En vol van Jezus leer.*

SLOTKOOR.

Gelijk de plant, in 't welig stijgen,
Zich meer en meer verspreidt,
Zoo wordt de bloesem aan de twijgen
Rondom haar uitgebreid.
Gelijk het Christendom, onsterflijk
En onverouderd, bloeit,
Zoo zijn de vruchten onverderflijk,
Van uit dien boom gegroeid.

EEN TWAALFTAL MINNE-
LIEDJES.

Themire.

Op het zoompje van de beek
Zit Themire, neergebogen,
En de traantjes uit haar oogen
Maken grond en steenen week,
Op het zoompje van de beek.

Op het zoompje van de beek
Vraagt zij aan de stille baren,
Waar haar vreugd is heen gevaren,
Sinds haar Thirsis ontrouw bleek
Op het zoompje van de beek.

Op het zoompje van de beek
Zag zij hem met Dirce kozen,
Met haar dartlen, zonder blozen,
Tot hem trouw en eer ontweek
Op het zoompje van de beek.

Op het zoompje van de beek
Roept Themire, luid en teeder,
d'Ongetrouwe vruchtloos weder,
En ze zijgt, van weemoed bleek,
Op het zoompje van de beek.

Op het zoompje van de beek,
Bij 't gesuis der wilgenblaren,
Zucht ze tot de stille baren:
„Dat ik ras van smart bezweek
Op het zoompje van de beek!”

Aan Filira.

Wat tooit ge, met bentide vingren,
Die schoone vormen schooner op?
Wat vlecht ge blaadje, bloem en knop,
Om 't fladdrend rokje rond te slingren,
Terwijl ge 't hair met loof borduurt,
En spieglend in het vlietje gluurt?

Hou op! de tooi, waarmeê ge u siert,
Verbijstert en verblindt mij de oogen!
Hou op! zoo ge eens nog schooner wierdt!...
Ik zou niet langer 't harden mogen.
Hou op! mijn boezem jaagt... Niet meer,
Of aamloos zwijm ik voor u neer.

Waartoe die dartle tooverpracht?
Of eerde ik niet genoeg uw magt?
Beheerscht gij niet genoeg mijn zinnen?
Spaar, spaar die praal, mijn liefde een hoon:
Gij maakt welligt u meerder schoon,
Maar nooit kan ik u meerder minnen.

Mylon.

'k Telde zes of zeven jaartjes
En beviel aan ieder toen:
„Kom eens hier!” riep menig meisje,
Aardig knaapje! geef me een zoen.”

Ik was bang voor lieve meisjes;
Ik zie thans mijn dwaasheid klaar!
Als er een mij vroeg te kussen,
Gilde ik en ontvlood ik haar.

Nu verjaarde ik achttien malen,
'k Min de schoonen meer en meer
Ik wil gaarne thans haar kussen
En ik vraag het keer op keer:

Doch, zoo dra ik ze aan wil vatten,
Gillen ze en ontvlieden zij:
Eertijds vlood ik voor de meisjes,
En zij vlieden thans voor mij!

Agathis.

Agathis ging langs de hagen
Van de dichtbegroeide laan,
Waar de takken, zwaar beladen,
Meer met vruchten dan met bladen,
Vol van roode bessen staan.

Keer op keer, in 't voorwaarts snellen,
Bijt ze een trosje van de heg,
En laat weer het steeltje glippen,
En wischt weer haar zoete lippen,
En zweeft verder langs den weg.

Faunus die, in 't loos bespieden,
't Lieve mondje, snoepensgraag,
Tros aan trosjen af zag happen,
Sloop gebukt, met stille stappen,
Langs den andren kant der haag.

Eensklaps, toen zij weer wou plukken,
Rijst hij schichtig van den grond,
Eensklaps, eer zij 't kon ontloopen,
Scheurt hij tak en bladers open
En hij kust haar op den mond.

Agathis vloog gillend huiswaarts
En zag telkens om met schroom;
Echter dacht ze, al vlood zij verder:
„k Miste 't kusje van den herder
Voor geen ganschen bessenboom.”

Raadgeving.

Minnaars, wilt ge uit vrijen gaan,
Trekt de stoute schoenen aan,
Schudt de kindsche bloeheid uit,
Maakt ze, die ontvlieden, buit;
Neemt het kusje, voor gij 't vraagt:
Nimmer wint hij, die niet waagt.

't Vrouwenhart is koel en wreed
Voor ons zuchten en ons leed;
't Wordt niet week door vrees of hoop;
't Is voor tranen niet te koop;

Hem-alleen, die 't eischt en rooft,
Neemt het aan als heer en hoofd.

Overvallen we onverwacht
Dat oproerig schoon geslacht
't Is manmoedig, zijn wij laf
't Is bloohartig, zijn wij straf;
Geeft uw krachten, zijt ge wijs,
Aan haar zwakheid niet ten prijs.

Op, te wapen! op, ten strijd,
Minnaars, zoo gij mannen zijt!
Niet de lafheid — wel de moed
Steekt u lauwrén op den hoed;
De overheerscher — niet de slaaf
Dwingt de vest tot overgaaf.

Blandine.

De winter blies hagel en sneeuw op het land:
Blandine stond blij als een bloempje te pronken;
De lente steekt loover aan heester en plant,
Blandine zit bleek en in droefheid verzonken;
Zij lachte, bij 't rouwen der velden, van vreugd,
Nu zit zij en schreit nu natuur zich verheugt.

Wat gingen de buijen des winters haar aan?
Lizander zat teer aan haar zijde te kozen.
Wat zijn haar de bloemen, die rondom haar staan?
Zij zit nu alleen bij haar bloeiende rozen.
Des winters beminde Lizander haar teer;
't Werd lente: de ontrouwe bemint haar niet meer.

Geen sneeuw op de velden, geen ijs in den vloed
Doen minnende harten verkleumen en trillen:
De liefde zet zielen en zinnen in gloed,
Laat razen de buijen, zoo nijdig zij willen;
De liefde geniet, als de schepping ontbeert:
Dat heeft in den winter Blandine geleerd.

Natuur strooi haar schatten in overdaad uit:
't Is bar zonder liefde, 't is ledig op aarde;
Laat groenen en geuren het loover en 't kruid,
De schepping ontleent aan de liefde haar waarde;
Geen rozen zijn schoon, die de liefde niet kleurt
Dat heeft in de lente Blandine bespeurd.

De verklikking.

Venus zoon mist al 't vermogen,
Al 't gezag van vroeger tijd;
Al zijn pijltjes is hij kwijt:
Doris heeft die in hare oogen;
Mikt en schiet er meê in 't rond,
En geen pijltje, dat niet wondt.

Venus zoon heeft uitgeklonken,
Dat aan hem, die 't weten mogt
Wie zijn pijlen stal of kocht,
Wat hij vraagt zal zijn geschonken:
Nu hij die belooning geeft,
Ga ik klikken wie ze heeft.

Venus zoon! ik weet uw wapen:
Doris voert het in haar oog,
't Schiet, als met uw eigen boog:
Ieder schichtje treft de knapen...
Neem uw pijlen, Venus zoon!
En geef Doris mij tot loon.

Clorinde.

„Och!” zuchtte soms Clorinde,
Van opgekropte smart:
„Wat is mijn ledig hutje
Vervelend voor mijn hart!

„Wat valt mijn droeve lente
Dat eenzaam leven zwaar!
Wat is mijn ledig hutje,
Mijn treurig leven naar!”

Doch dra kwam vlugge Ergastis
Met herderlijken groet:
„Wat is nu, riep Clorinde,
Wat is mij 't leven zoet!”

Zij paarden, en haar hutje
Verkozen zij ter woon:
„Wat is nu” juicht Clorinde,
„Wat is mijn hutje schoon!”

Aan de meisjes.

Hebt dank, lieve meisjes! hebt dank voor de zorgen,
Waarmeê gij weer heden, en zeker weer morgen,
Uw schoonheid versiert en vernieuwt, ons tergunst:
Steeds weet gij bij 't fraaije wat fraaijers te voegen;
Gij wilt ons niet bloot met natuur vergenoegen,
Maar voegt bij haar giften de gaven der kunst.

Hebt dank voor die lintjes, die strikjes, die kantjes,
Die bloemen, die lokjes, gekruld door uw handjes,
Dien toovrenden zwier, aan uw leden gepast;
Hebt dank voor dien smaak, die, gestaag onderscheiden,
En altoos bekoorlijk, hoe vreemd tusschenbeiden,
Met wisslend vernuft ons verrukt en verrast.

Maar hoe ook uw vinding u tooi en hertooije,
Dat niets toch uw hartjes omkleede of verplooije,
Geeft nimmer de liefde der mode ten prijs;
Bewaart ons uw lonkjes, uw kusjes, uw gunstjes;
Verfraait en herschept u door duizende kunstjes,
Maar mint ons altoos toch op de eigenste wijs.

Thersander.

Mijn Chloris, naauwlijks vijftien jaar,
Is al mijn vreugde en lust:
Wat weelde smaak ik, als mijn mond
Haar kussend mondje kust!

Dat vrij mijn moeder knorre en kijv'
Als ik met Chloris speel;
Ik laat het niet, voorzeker neen:
't Vermaakt mij veel te veel.

Dat vrij mijn moeder knorre en kijv'
En beiden kinders heet',
Dat zij de liefde dwaasheid noem',
Als ik maar beter weet.

Hoe! liefde zou een dwaasheid zijn?
Neen, moeder! 't is niet waar:
Mijn hart gevoelt het tegendeel
In Chloris armen klaar.

En schoon ze een dwaasheid wezen mogt,
 Wat ging ook dat ons aan?
 Het is de jeugd, alleen de jeugd,
 Die dwaasheid mag begaan.

De jachtpijl.

Lydia, de schoonste schoone,
 Die zich spiegelde in den stroom,
 Was de lust van aller oog
 En der knapen zoetste droom.

Zonder schelpkoets, was zij Venus,
 Die den koelsten zin bekoort;
 Zonder fakkel, 't minnewichtje,
 Dat het hardste hart doorboort.

Maar zij paarde schuwe koelheid
 Aan haar oogverlokkend schoon;
 Maar zij smaaddde Venus gunsten
 En 't gezag van Venus zoon.

Eens zat ze onder 't loof verscholen,
 En het golfje van den vloed
 En het bloempje van den oever
 Speelden dartlend aan haar voet:

Eensklaps vliegt een pijl, in 't snorren,
 Door haar vlechten in de lucht,
 En een gil van 't siddrend meisje
 Volgt hem luidkeels in zijn vlugt:

Eensklaps stort een jonge jager,
 Schutter van 't verdoold geweer,
 Door haar luiden kreet getrokken,
 Aâmloos aan haar knieën neer:

„Ik, ik wondde u!” riep hij hijgend:
 „Dat der goden wraak mij straff!”
 Maar het meisje sust zijn zorgen,
 't Meisje wischt zijn tranen af.

„k Zie toch” roept hij, teeder vleijend,
 „U met schaamte en wroeging aan,
 't Zij ge, tot vergifnisteeken,
 Mij een kusje toe wilt staan.”

't Meisje duldt, de jager neemt het,
 En hij neemt er meer en meer,

En hij knelt haar in zijne armen,
 En zij biedt geen tegenweer.

De avond viel: zij snelden beiden
 Naar het eigenst vlekje heen:
 Beider harten zijn vereenigd,
 Beider hutten worden een.

Al de landjeugd schoolt te zamen,
 Alles fluistert, klein en groot,
 Dat het minnewichtje zelve
 't Pijltje van den jager schoot.

Wat dan wilt gij, stugge schoonen,
 Roekloos zijn gezag weerstaan?
 Amor leent om u te treffen
 Zelfs de pijlen van Diaan.

De liefde op het ijs.

De wintervorst vierde zijn lusten den toom,
 En vloerde met schotsen het meir en den stroom;
 De veldvreugde ruimde voor de ijsvreugde plaats,
 En meirtjes en stroompjes weerkaatsten de schaats.

Schoon Elsje, een boerinnetje, poezel en malsch,
 Verloor in het zwenken de boot van haar hals,
 En Koenraad, de finkste gezel van het oord,
 Ontdekt die, en raapt die, en rijdt er meê voort.

„Wat deert u, schoon Elsje!” zoo vraagt hij alras,
 Terwijl zij al schreiende zoekt langs den plas.
 „Mijn bootje (zoo snikt zij) helaas, ben ik kwijt:
 Het viel in de sneeuw of, misschien, in een bijt.”

„'t Was wis van een vrijer, tot meerder verdriet?” —
 „Neen, 't was van mijn moeder: ik kreet anders niet.” —
 „Kom, wisch maar uw traantjes: wij vinden 't wel weer;
 Leg op maar, en zoek maar de baan op en neer.”

Zij rijden en glijden en snijden door 't ijs,
 En ijlen en zeilen het spiegelpad grijs;
 Hij snort haar vooruit met een zwierenden zwaai,
 En vangt haar weer op met een krassenden draai.

Zij wiegen en vliegen het baantje ten end',
 En zwenken op eens van het ijs in de tent;
 Zij klinken en drinken en leggen wat aan
 En waaijen en zwaaijen op nieuw langs de baan.

Maar 't schaatsje van 't meisje glipt los van haar been :
Zij struikelt, en stuift als een sneeuwvlokje heen ;
De knaap ijlt haar na, en heft ze op met een til,
En zoent, waar het zeer doet, de pijn wel weer stil.

Nu slingert ze al voort en al verder met hem,
De handjes in handen, al vaster van klem ;
De kou maakt haar boutjes en kaakjes wel stijf,
Maar innig toch voelt zij geen kou in het lijf.

Zij poozen en kozen: hij vleit haar een blos,
Terwijl glipt er nogmaals een schaatsje weer los ;
Hij bindt en herbindt het, en weifelt en fleemt,
En vraagt en verkrijgt, en begeert nog, en neemt.

De landjeugd reed af en het maanlichtje klom,
En Koenraad gaf Elsje haar bootje weerom,
En gaf haar een ring en een kusje zoo teer!..
Maar ging met haar hartjen, en nooit gaf hij 't weer.

STUKJES, TOT DEN AFVAL VAN BELGIE BETREKKELIJK.

Avondbede

IN DECEMBER 1830.

Reeds zinkt de graauwe nevel neer ;
Reeds vlugt hij, zonder groet of lach,
De treurige Decemberdag ;
Het avonduur slaat telkens eer :
Daar is hij reeds, de winternacht,
Met koud en buijig weer.

't Is buiten ruw. Geen star of maan
Verlicht het dikbewolkt azuur ;
De wind togt in het haardsteëvuur,
Het water klotst, de takken slaan,
De sneeuw, die uit het Noorden stuift,
Giert tegen 't venster aan.

Wat kommer heeft u 't hart bekneld,
Gij moeder, die daar zwijgend zit,
Maar met gevouwen handen bidt!
Waar is die zielzucht heen gesneld?
IJlt hij de beë ten hemel voor,
Die uit mijn binnenst welt?

Hoor toe! Wat kletst die hageljagt!
Wat dwarlen bui en vlagen rond!..
Waar zwerft gij nu langs vreemden grond
Op voorpost of op buitenwacht ;
Waar doolt gij, wakkre jongen! thans
In 't snerpen van den nacht?

't Besluit was kloek: 't was kloek en goed:
Het harte sloeg mij fier en hoog,
Al zwol mij ook een traan in 't oog
Ik zegende uw ontvlamden moed ;
'k Herkende in 't bruisen van uw drift
Mijn eigen bruisend bloed.

De nood klom hoog: verraad, geweld
En razend oproer braken los:
Daar stondt gij in den krijgsmansdos,
Minervaas armen uitgesneld ;
Gij reikte 't laatst vaarwel ons toe
En toogt naar vest en veld.

't Besluit was kloek, het schouwspel schoon!
De koning sprak; de dagvaart klonk;
Het land stond op; het wapen blonk,
Het blonk voor regt en wet en troon;
Wie strijden kon, trok heen ten strijd',
En ook mijn bloed — mijn zoon.

Wat stuift die sneeuw! wat loeit die wind!..
Verhoor, o God! vergeef den zucht,
Die uit ons krimpand harte vlugt:
Bewaar — bewaak ons dierbaar kind:
Gij weet, o God! — wij weten 't niet —
Waar hij zich thans bevindt.

Misschien... wat schrikbeeld grijnst mij aan!
Daar loert, terwijl hij eenzaam waakt,
De sluipmoord, die van verre naakt,
Uit hol en schuilhoek opgestaan;
Daar vlamt een kling, daar dreigt een vuist
Gereed om toe te slaan.

Sta, sta, verrader! nader niet!
Is 't nog te weinig, dat ge uw vorst
Op 't vaderharte trappen dorst,
Dat ge eed en eer en pligt verriedt?
Valt ge als een lage roover aan,
Die uit de struiken schiet?

Waak, jongen! waak! het roer gereed!
Gescherpt het oog! gespist het oor!
Gij hebt geen eerlijk vijand voor,
Die krijgsmans wet en pligten weet;
Maar horden, zonder eer en tucht,
Van bloeddorst valsch en wreed.

Waak, jongen! waak! en, als het slaat,
 Het vreeslijk uur van schrik en strijd,
 Doe blijken van wat bloed gij zijt!
 Bewijs aan 't uitgespat verraad
 Hoe trouw gij land en koning mint —
 Hoe diep gij de ontrouw haat.

Hoor toe! was dat geen horenschal?
 Is dat geen trom? ..*Daar waait de vaan!
 Voort, wakkre jager! op! vooraan!
 Dring door! sta onverschrokken pal!
 Brand los de bus, beproef het zwaard,
 En zegevier of — val!

Wat loeit die wind! hij huilt, hij fluit!
 De buijen staaplen op elkaar!
 Waar zwerft gij, lieve jongen! waar?
 Het zweet breekt van den angst ons uit!
 Waar is van nacht u 't stroo gespreid,
 Waarop gij de oogen sluit?

Rampzaalgen, die uit helsch vermaak,
 Uit boozen moedwil, stad en land
 In jammren steekt en oorlogsbrand!
 De tranen op de moederkaak,
 De zorgen van het vaderhart,
 Zij ook — zij roepen wraak.

Gedenk dat, jongen! hoor dien kreet,
 En als gij voor uws konings regt
 Het bandelooze rot bevecht,
 Dat wet en pligt met voeten treedt,
 Denk dat gij 't ook te straffen hebt,
 Voor wat het ons misdeed.

Hoor, God hier boven! hoor die beê!
 Te gruwzaam heeft het boos gespuis
 De rust verjaagd uit hof en huis,
 Den slaap van ieders legersteê:
 De vaders bidden luid om wraak;
 De moeders bidden meê.

Ja, 't noodweer huilt, de hagel slaat,
 Maar rustig, jongen! God regeert!
 Hij heeft den blik niet afgekeerd;
 Hij weet waartoe ge in 't wapen staat;
 Hij heeft het zwart bedrijf gezien:
 Hij duldt geen strafloos kwaad.

Ten strijd' dan tegen 't helsch verbond,
 Gij, werktuig in een hooger hand!
 Het geldt den vorst en 't vaderland,
 Het geldt den dierbren moedergrond:

Neen, 'k wilde tot geen prijs, mijn zoon!
 Dat ge op uw post niet stondt.

Neen, neen! als weer in 't blij verschiet
 De dag der hoop ons tegenblinkt,
 En 't lofgezag ten hemel klinkt
 Bij 't schaatren van het zegelied
 Dan, jongen! miss' men onzen naam
 Bij Neerlands reddren niet!

Maar Gij, genadig Opperheer!
 Vergeef, in 't wagglen van den staat,
 Aan 't ouderhart zijn eigenbaat:
 Wij smeeken uw ontferming neer:
 Bewaar den vorst, behoed het rijk
 En — geef ons kind ons weer.

's Konings verjaardag.

VOLKSGEZANG.

De koning leev'! de koning leev'!
 Zoo klinken stem en snaren:
 Dat God hem vreugde en voorspoed geev'
 En menig tiental jaren!
 Geen vorst zij meer bemind dan hij:
 Dat zingen en dat bidden wij.

Gegroet, gegroet, gij dageraad,
 Gegroet uit ieders woning!
 Gij ziet geen trouwer onderzaat,
 Gij vindt geen braver koning;
 Gij voert geen blijder feestdag aan
 Dan die voor Neerland op mogt gaan.

Rijs op, rijs op, gebeden dag!
 Gods tempelen zijn ontsloten;
 Daar waaijen vaan en vreugdevlag,
 Daar knallen de eereschoten:
 De nabuur hoort aan grens en strand
 Het feestgejuich van Nederland.

Ook dreunt den Belg, die 't anders dacht,
 Ons luid gejuich in de ooren;
 Hij, die ons niets dan jammren bragt,
 Moet nu ons juublen hooren...
 Doch denken we in ons vrcugdelied
 Aan die ondankbre dwazen niet.

't Is feest, 't is feest! God dank! God lof!
 We erkennen 's Hemels zegen:

Uit stad en vlek, uit hut en hof
 Klimt lof en dank Hem tegen;
 En, schalt een zang of vloeit een traan,
 God heeft hen even goed verstaan.

Gij weet, o vorst! wat wensch het zij,
 Dien we u te staamlen trachten:
 Geen kindren, meer verkleefd dan wij,
 Geen wal van trouwer wachten;
 Geen vorst en volk zoo na verwant
 Als Nassau is en Nederland.

In nood en dood, in lief en leed,
 Zijn we aan elkaâr verbonden;
 Het nakroost houdt der vaadren eed,
 o Koning, ongeschonden:
 Ons goed, ons bloed... beschik, bepaal!
 Wij geven 't goud en grijpen 't staal.

Laat ver van hier zich de oproerwaan
 In 't puin van troonen zetten;
 Geev' stout en strafloos de onderdaan
 Zijn vorst, als meester, wetten:
 Wie met die pest ons naadren zou,
 Hier stiet hij op een muur van trouw.

Kruip' staatsbelang, in krijg en vreed,
 Langs duizend kromme wegen,
 Gij, koning! gij gaat regt door zee
 Met ons den springvloed tegen!
 Hoe zwarter ginds de valscheit zij,
 Te blanker, Neerland! schittert gij.

's Lands vader leev'! 's lands moeder leev'!
 Zoo juichen hart en snaren:
 Dat God hun vreugde en voorspoed geev'
 En menig tiental jaren!
 Onbreekbaar zij onze eendragtsband:
 Dat zingt en bidt het vaderland.

24 Augustus, 1831.

Lied der Leydsche studenten,

BIJ HUN TERUGKEER
 UIT HET LEGER NAAR DE AKADEMIE.

Welaan, kameraden! de krijgsrokken uit!
 De sabel nu weer in de scheede!
 Wij volgden den horen en roken het kruid,
 En bragten een lauwerblad mede.

De vorst riep ons op, en wij grepen het zwaard:
 Dat past aan studenten, regtschappen van aard.

Wij gingen, en dekten de grens van den staat,
 Verduurden gebrek en gevaren,
 Bestreden, betemden en straffen 't verraad,
 Aan 't hoofd en de spitse der scharen:
 Verdienden wij, Neerland! uw dankbaar gejuich?
 Dat Beringen, Hasselt en Leuven getuig'!

Wij keeren, van zangen en zegen verzeld;
 Slechts een is er achtergebleven: *)
 Hij bleef tot een blijk onzer trouw op het veld;
 Hij liet voor den koning het leven.
 Wij allen, wij gunnen die eer aan den vriend,
 Maar gaarne had ieder van ons haar verdiend.

Nu schittert 's lands glorie met jeugdige pracht,
 Als voorbò van roemrijken vrede.
 De pligt, die ons riep, is kloekmoedig volbragt:
 Nu, makkers! nu roept ons een tweede.
 Wie onzer nu vadzig en ledig bleef staan,
 Die had maar ten halve zijn pligten voldaan.

Minerva verheft nu den lauwerkrans weer,
 Het oog op haar zonen geslagen:
 Welaan, kameraden! ten kamp voor hare eer!
 Wij dagen, Minerva! wij dagen!
 Zoo ruilen studenten, regtschappen van aard,
 Het zwaard met de pen en de pen met het zwaard.

Heropen, Minerva! uw heiligdom vrij:
 Wij nemen weer plaats in uw koren.
 Wat Mavors ook won aan soldaten als wij,
 Gij hebt toch geen zonen verloren.
 Hier zijn wij! de pligt van soldaat is volbragt:
 Nu, makkers! den pligt van studenten betracht!

Men weet wat in 't Zuiden, dat broeinest van kwaad,
 Studenten voor wetenschap leeren:
 Zij smaden den vorst en beroeren den staat,
 Gehoorzamen niet — maar regeren:
 Wij, wars van verraad en oproerig geweld,
 Bestrijden die leer in de school en in 't yeld.

Welaan, kameraden! den knevelbaard af!
 De Muzen verschrikken van 't wapen.
 't Meincedig gespuis heeft de schande en de straf:
 De lauwer omvlecht ons de slapen.

*) BEECKMAN.

Welaan, nu den krans, dien Minerva ons toont,
Gestrikt door den lauwer, waar Mars ons meê kroont!

Ontvang ons, gij Leyden! gij stad, ons zoo dier,
Waar Muzen en Gratiën wonen!
Wij grijpen de pen en ontgespen 't rapier:
Minerva! ontvang weer uw zonen.
Maar dreigen verraad en geweld weer ons erf,
Roep, roep maar, o vorst! en vaarwel weer, Minerf!

September, 1831.

De algemeene bededag.

De koning sprak: het klokgebom
Roept Neerland naar Gods heiligdom:
De koning wil de handen vouwen.
Wij gaan, op 't hooren van zijn stem,
Ten tempel en ten strijd voor hem,
Met even ongeschokt vertrouwen.

't Gewoel hield op. De stad en 't veld,
Paleis en stulp is leêggesneld;
De kerk omvat de duizendtallen.
— Wat schouwspel is zoo schoon als dit?
Het leger knielt, de raadzaal bidt;
De koning knielt en bidt met allen.

De nood klom hoog: 't werd biddenstijd!
Wel schaaften we ons vereend ten strijd,
En wapentuig en vaandel zwieren;
Maar, tarten we ook gevaar en dood,
De koning wil een Bondgenoot,
Die borg kan staan voor 't zegevieren.

Tot Hem het eerst, tot Hem-alone
Leidt, broedren! ons de koning heen;
Zijn roepstem heft zich uit ons midden.
Hoor, God der vaadren! hoor hem aan!
Hij ging ons voor met pal te staan,
Hij gaat ons voor met U te bidden.

Ja, buigen we in 't gebed ons neer!
Geen stalen harnas schut zoo zeer,
Zoo krachtig strijdt geen heldendegen!
Gij, horden, die ons tegenvaart!
Wij stellen niet alleen u 't zwaard —
Maar zwaarden en gebeden tegen.

Snelt aan, verhit op roof en buit!
Wij hebben 't voorregt u vooruit,
Dat de Almagt aan 't gebed wil schenken;
Dat schild is ons, 't is ons-alone!
Gij bidt niet, regtvertrappers! neen!
Het onregt durft aan God niet denken.

Wij smeeken, voor Uw troon gebukt,
Geen lauwen, met het zwaard geplukt,
Geen bloedige eerkroon om de slapen:
Voor wet en regt — voor Uw gebod —
Voor orde en tucht, regtvaardig God!
Omgorden we, in Uw naam, het wapen.

Wij zwaaijen leus noch oproerwaan
Voor de oppermagt van d'onderdaan,
Met volken, die hun vorst regeren;
Maar werpen ons met goed en bloed
Ten rotsdam op aan elken vloed,
Die Neerlands grondvest om wil keeren.

Wij plondren vriend en nabuur niet,
Maar vordren wat ons 't erfregt liet
En 't eerlijk zweet der voorgeslachten:
Den grond, door hen uit zee gehaald,
De vrijheid, met hun bloed betaald —
Geen vrijheid, die ons vreemden bragten!

Voor zulk een regt, voor dat bezit,
Durft Neerland, dat in 't wapen bidt,
Uw hulpe, God des vredes! vragen;
En op wat bloed de kamp moog staan,
o, Reken hun-alone het aan,
Die Neerland tot de worstling dagen.

Ten strijde nu! ter worstling voort!
God heeft ons roepen aangehoord:
Ten kampstrijd nu naar veld en wallen!
Wat kreunen we ons aan tal en kracht?
Gods magt-alone is overmagt:
Zijn adem gaat — en legers vallen.

Zijn arm alone is onverkort:
Waar 't elders ook betwijfeld word',
Wij weten op wien wij vertrouwen!
De springvloed wast, de noedklok luidt:
„Wij zinken, Heer!” zoo roepen we uit ..
Hij wenkt, en Neerland is behouën.

Ter heirvaart op! Gods gunst gaat meê!
Zij daalde op onzer vaadren beê,
Zij staat hun kindren weer op zijde!
Ten strijd van uit Gods tempelkoor!

De koning ging ter kerke voor;
Zijn zonen gaan ons voor ten strijde!

Waait uit, waait uit dan, vaan en vlag!
En blijv', o God! dees bededag
Gezegend tot de laatste neven;
En zegg' geslacht aan nageslacht
Wat uitkomst weer Uw wondermagt
Aan 't biddend Neerland heeft gegeven!

2 December, 1832.

De val der citadel van Antwerpen.

Ik groet u, vreeslijk burggevaart,
Tot gruis doornageld en doorschoten:
Verplet en rookend vijftal sloten,
Ten schrik als Alvaas bouw vermaard!
Ik groet u, rots- en marmerblokken,
Gebrijzeld hardsteen en arduin,
't Geweld ten bolwerk opgetrokken
En door 't geweld gekneusd tot puin!

o, Had de bouwheer 't ooit vermoed,
Hoe hoog gij Hollands roem zoudt dragen,
Hij had geen heipaal ingeslagen;
Hij had uw grondvest omgewroet.
Onsterflijk zal uw naroem leven,
Verschansing, tot den dood verweerd,
Aan de overmagt niet opgegeven,
Dan tot een steenhoop weergekeerd!

Moog schat en arbeid, vroeg of laat,
Uw puinen weer tot wanden hechten,
Of mokers en houweelen slechten
Wat nog van u te wagglen staat:
Het is om 't even! Demp uw grachten,
Of hef rondeel en ringmuur weer:
Gij hebt geen hooger roem te wachten:
Gij staat of stort tot Hollands eer!

Wat dacht gij, Fransche zwermen, zegt!
Die als een jagtsneeuw aangeschoten,
Den breidel kwaamt aan stukken stooten,
Verraad en oproer aangelegd?
Dacht gij u lauwrén op te garen
Uit scherven en verbrokkeld steen?..
De helden oogsten lauwerblaren.
De plonderaren schande-alleen.

Keert, horden! trekt braverende af!
Vermeldt met daavrend zegezigen,
Hoe gij den wachter wist te dwingen,
Dat hij u 't puin van 't burgslot gaf.
Juicht! — Later uitspraak zal bepalen,
Als weer het Regt ter vierschaar treedt,
Wat neerlaag is en zegepralen —
Wat glorie en wat schande heet.

Druischt, vuur en vlammen, lood en kruid,
Den burgwal en zijn wachters tegen:
Bij 't klettren van den kogelregen
Bot Neerlands lauwer weligt uit.
Stuift, waait uit een, in asch gezonken,
Gemuurten van 't verwoest kasteel!
Ook nog uw digglen schieten vonken
Als korlen van vergruisd juweel.

Waak! wijk noch wankel! Neerland, waak!
De wereld staat u aan te staren,
U, die den eersten spriet deed varen
In 't giftig bloed van d'oproerdraak.
Zie, 't monster krimpt! het voelt de wonde,
't Ligt met den kop in 't stof verneerd;
't Rolt vlammend nog het oog in 't ronde,
Maar 't is ontzag en vrees geleerd.

En toch... Hoor toe! de juichtoon klinkt..
Maar 't ondier zal 't zich lang beklagen!
't Zal niet zoo ligt weer d'aanval wagen:
't Heeft op de rots den klaauw verminkt.
Wie weet het, digte duizendtallen,
Gehoord door 't onregt en 't verraad!
Of aan die neergeplofte wallen
De grenspaal van 't geweld niet staat?

Neen, wanhoopt, vorsten! wanhoopt niet,
Gij, bloodaards in uw koningshoven,
Die, achter 't purper weggeschoven,
Naar d'uitslag van de worstling ziet!
Neen, tast niet siddrend naar de slapen,
Als leed de rijkswrong roof en hoon:
Zijt rustig! Neerland staat in 't wapen
En Nassau draagt een koningskroon.

Verijdeld werd uw booze raad,
Benijders, in 't gerigt verheven,
Die Neerland dacht ter prooi te geven
Aan 't ondier, dat gij woeden laat!
Breekt af de vierschaar, die gij spande,
Geveinsde Brit en sluwe Gal!
Hoe meer gij Neerland doemt tot schande,
Hoe heller Neerland schittren zal.

Eens — wat de toekomst geve of roov' —
 Schoon luidkeels nu de Faam vermelde
 Dat Neerlands bolwerk aan de Schelde
 In zwaveldamp en asch verstoof:
 Eens zal zij — na de noodvraag stilde —
 Bazuinen tot den laatsten neef
 Dat Neerland, toen de wereld trilde,
 Het bolwerk van Europa bleef.

December 1832.

Aan Chassé en zijne krijismakkers,

BIJ HUNNE TERUGKOMST IN 'T VADERLAND.

Met feestgedruisch en paukeschal
 Ontvangt en groet u stad en wal;
 De kransen en de vlaggen wappren;
 't Is één gejuich, 't is éne kreet,
 Nu weer de keur van Neerlands dappren
 Op Neerlands vrijen bodem treedt.

Zoo vurig sprak de erkentnis nooit,
 Zoo kwistig werd geen loof gestrooid,
 Zoo luid klonk nimmer 't vreugdeschallen.
 Weest welkom op der vaadren grond,
 Gij, onverschrokken honderdtallen,
 Die duizendtallen tegenstondt!

Weest welkom, welkom! God zij lof!
 Zoo juichen volk en koningshof,
 Het hart vereend omhoog geheven.
 Het uur der hoop, der redding daagt,
 Nu ge uit den dood ons wordt hergeven,
 Gij, die den dood in de oogen zaagt!

Ja, huivrend — met wat hoogmoed ook —
 Zag Neerland uit den zwavelrook
 Haar standers door u opwaarts steken;
 Bij 't gruisen van rondeel en muur,
 Uw heldengrootheid, onbezweken,
 Zich harden in een proef van vuur.

Verlaten stondt gij; afgesneên
 Van uitkomst; met uw moed-alleen
 In d'u vertrouwden burg gesloten:
 Daar komt, gelijk een rukwind aagt,
 De stofwolk Franschen aangeschoten,
 En 't burgslot wordt u opgevraagd.

Europa hoort, van schrik verbleekt,
 Het antwoord, dat de burgheer spreekt
 Die weigring bij dat onvermogen!
 En Frankrijk, in gezwollen waan,
 Steekt, met een lach van mededoogen,
 Den opgegrepen lontreep aan.

Daar beukt, met nooitgekende kracht,
 De solferbui, de kogeljagt,
 Het vuur en 't lood op trans en daken;
 De bodem splijt, de wal verbrokt,
 Gewelven scheuren pijlers kraken:
 De vijfhoek wordt uit een geschokt.

Maar, brijnslen ook kanteel en wal,
 Uw heldentrouw staat vast en pal;
 Geen stormram, die haar om mag stooten!
 De nood groei aan en stijg' ten top,
 Uw vlag zij van de steng geschoten,
 Gij hijscht een andre hooger op!

Vergruisd, vermalen, weggespat,
 Ligt schans en bolwerk vlak en plat,
 Verwulf en grondvest weggeslagen;
 En Frankrijk neemt, als krijgsgewin,
 Behaald in vierentwintig dagen,
 Den puin hoop van het burgslot in!

Triomf, met zang en zegegroot!
 Wees welkom, welkom, heldenstoet,
 Dien we als verwinnaars binnenhalen!
 Waar passen lauwrren meer om 't hoofd?
 De glans der schoonste zegepralen
 Is door uw neerlaag uitgedoofd.

Europa ziet, met nieuw ontzag,
 Weer Neerlands onbesproken vlag
 Zich opwaarts kronkelen uit de wrongen;
 En Frankrijk zelf, hoe driest en fier,
 Tot eerbied voor uw moed gedwongen,
 Vlecht loovren door uw krijsslauwrier.

Alleen de Belg, de Belg-alleen,
 Voor 't schatten van uw deugd te kleen,
 Ziet smadend op dien lof van de aarde:
 Maar zoo hij, koud voor trouw en eer,
 Zijn zwadder uitspuwt naar uw waarde —
 Ook dat verheft haar des te meer!

Weest welkom, welkom! God zij lof!
 Zoo juublen veld en stad en hof,
 En tranen van erkentnis spreken.
 Ontvangt den dank van volk en vorst:

Des konings eigen ridderteeken
 Pronkt wettig op des slotvoogds borst. *)

Triomf, triomf! met luid geschal
 Weergalmt uw roem van wal tot wal
 En zal van kroost tot nakroost leven!
 Wat lauwer dorr', wat faam verdwijn';
 Die roem zal de eerkroon van uw neven —
 Uw krijgsgeduld zal hun adel zijn.

En wij — wat wigt van leed en last
 Ook Neerland ligg' op 't hart getast,
 Wij mengen dank in de uitkomstbede:
 Wat de afgrond om ons razen liet,
 Wij ruilden voor een eeuw van vrede
 Den luister onzer dagen niet!

God dank! God lof! 't is juichenstijd! —
 Rijst, alle zorg en leed ten spijt,
 Rijst op, gezangen! klinkt, cimbalen!
 Weerkaatst dien juichtoon, reë aan reë!
 Herhaalt het, heuven! galmt het, dalen!
 Schalt allen welkom aan Chassé.

Junij, 1833.

De verjaardag van den Prins van Oranje.

VOLKSGEZANG.

De dag brak aan: het feest is daar!
 Nu juicht en klinkt weer stem en snaar,
 En vreugdevlag en wimpel zwieren.
 't Is hoogtijd weer in stad en veld:
 Het lofied stijgt voor Neerlands held,
 Wiens dierbaar feest wij vieren.

Wat vader zingt en juicht niet meê?
 Wat moeder brengt geen hartebeê
 Bij 't schaatren van de jubeltoon?
 't Geldt aller hoogmoed, aller hoop!
 Den kloeksten krijgsman van Euroop',
 Den veldheer van hun zonen.

Bij 't wappren van zijn legervaan,
 Bood hem de beurs haar burgers aan,
 Zoo trouw als stulp en adel deden;

*) Men herinnere zich, dat de koning zijn eigen ridderkruis aan den bevelhebber schonk.

De krijgsgroep steeg, de horen klonk:
 Daar lag de pen! het wapen blonk
 In de Akademiesteden.

Zijn feest is daar! Geen stand of rang
 Onthoudt een toon aan 't volksgezang:
 Het ruischt door zalen en langs straten.
 De veldheer leev'! zoo klinkt het lied:
 De veldheer — van een leger niet —
 Maar van een volk soldaten.

Benijd moeras, te lang gesmaad!
 Waar is een rots, die vaster staat,
 In meer geteisterd land gelegen?
 Geduchte plek van slib en wier!
 De wijsheid zwaait den scepter hier,
 De dapperheid den degen.

Natjvrig gluren staat en rijk
 Naar 't juublen van ons vlottend slijk,
 Hoe zwaar beladen — niet gezonken!
 Ja, gluurt en luistert, Noord en Zuid!
 Een feestklok, als voor Neerland luidt,
 Heeft voor geen volk geklonken.

Wij stellen, eens van ziel en zin,
 Den lofzang op dit jaarfeest in,
 Wij allen, van wat rang of namen;
 Wij strenglen om des konings troon
 En om de veldtent van zijn zoon
 Ons aller armen zamen.

De golfslag beuk' en scheur' ons strand,
 De nabuur wrokk' op Nederland,
 De wereld dreig' met al haar krachten:
 Ons, ons — ten zij ons God verliet —
 Vervaren storm en springvloed niet,
 En doen 't geen legermagten.

De dag brak aan: gejuich, geschal
 Vaart luidkeels op uit veld en wal
 En legerkamp en scheepskampanje;
 't Is alles één: het lied en 't hart!
 De kleuren zijn door een geward
 Van Neerland en Oranje.

De lofzang dreunt: het feest kwam weer!
 De veldheer leev'! hij leve in eer!
 Zijn stamhuis bloei! zijn vijand beve!
 Gij, God, die weer ons juichen liet!
 Onthou aan 't feest uw zegen niet:
 De veldheer leev'! hij leve!

6 December, 1833.

LAATSTE GEDICHTEN.

Aan mijne zangster,

na hare lange afwezigheid.

Zijt gij daar dan eindlijk weer,
Lust en blijdschap van mijn leven,
Die op eens mij hadt begeven,
Mij zoo trouw verkleefd weleer?
Zijt gij eindlijk moè van zwerven?
'k Riep u meer dan honderdwerfen.

Telkens dacht ik: Dezen dag
Zal toch wis de ontrouwe komen,
Na ik 's nachts had liggen droomen,
Dat ik ginds u kruisen zag:
Maar de dag streek telkens henen,
En geen zangster was verschenen!

Meisje, meisje! dat ge 't wist
Wat ik heimlijk moest verduren:
Hoe veel trage, kruipende uren
Ik uw toespraak heb gemist!
Wie mij vroeg, waarheen gij vlugtte,
'k Gaf geen antwoord, maar — ik zuchtte.

Nergens (dacht ik) nergens, neen!
Zal de zwerfster 't beter vinden.
Tuigt het olmen! meldt het, linden!
Buurten, vlekken om mij heen!
Zegt het, vooglen in de hagen!
Zaagt ge me ooit de ontrouwe plagen?

Als wij poosden onder 't groen,
Of door beemd en dreven gingen,
Dwong ik haar wel ooit tot zingen,
Als zij 't niet van zelf ging doen?
Gaf ik immer haar bevelen,
Hoe zij schallen moest of kwelen?

'k Liet haar meester van haar stem
Zij mogt dalen, zij mogt rijzen,
Neuren alle maat en wijzen,
Nu eens teeder, dan met klem;

'k Liet zoo vrij haar toonen stijgen,
Als die tjlpten in de twijgen.

'k Sloot haar nooit in muur of wand,
In geen schrijfcel, bij geen boeken;
'k Liet haar 't liefste plekje zoeken,
Als de lente keerde in 't land:
'k Liet haar gorglen langs de velden,
Want bij 't haardvuur deed ze 't zelden. —

Maar ik knor niet, stoutert, neen!
'k Vraag niet, waar ge zijt gebleven;
'k Heb uw ontrouw u vergeven
Wees zoo welkom als voorheen!
'k Zal niet koeler dan voordezen —
'k Zal niet min' toegeeflijk wezen.

Even vrij weer als altijd
Moogt ge neuren, schallen, zingen;
'k Zal zoo min als ooit u dwingen,
Lieve, die weer mijner zijt!
'k Zal zoo gretig als te voren
Naar uw dartlen wildzang hooren.

Maar heb deernis! vlugt niet weer!
't Was zoo eenzaam aan mijn zijde;
In geen blijdschap was ik blijde;
'k Had geen troost in droefheid meer;
't Was als miste ik lust en leven,
Sinds ge op eens mij hadt begeven.

Blijf, o blijf! het uurglas loopt;
't Wordt al langzaam tijd van scheiden
Wees gij de eerste niet van beiden,
Die ons oud verbond ontknoot;
Blijf, en strooi een handvol loover
Eens mijn lage grafterp over.

De school der menschen.

Bekoorlijk is het denkbeeld mij
 Dat de aarde onze eerste leerschool zij,
 Waarin we ons vormen voor een tweede;
 Dat al ons stromplen, al ons gaan,
 Niets meer is, dan een eerste trede
 Op de eindloos onafzienbre baan.

Die hoop vertroost mij, die alleen,
 Zoo vaak ik rondzie om mij heen,
 Of op mijzelve den blik laat dalen;
 Zoo vaak, in 't woelen en 't geraas,
 Ik ons zie kwaad doen en zie dwalen,
 Als kindren, even stout als dwaas.

Ja, kindren zijn we, dwaas en stout,
 Ondeugend volkje, jong of oud,
 Dat moeilijk zich aan tucht laat wennen;
 Onvatbre knapen, regt-verkeerd,
 Die meestal hier hun les niet kennen,
 Hoe duidelijk hen de meester leert.

Of, zeg hij 't mij, die 't beter weet!
 Speelt ginder, in dat mannenkleed,
 Geen narrig kind zijn jongens-treken?
 Zit ginds, met tabbert of met stoel,
 Geen linksche kinkel, wel bekeken,
 Als leerling op zijn eerste school?

Verbloemt u 't niet, mijn makkers! neen!
 Ten beste zijn wij zwak en kleen,
 Hoe bijster we ook elkaar verheffen;
 Bedriegt u niet door glimp of schijn,
 Maar troost elkandren door 't beseffen,
 Dat kindren nog niet wijzer zijn.

Toch heb ik enklen soms ontmoet,
 (Ze zijn er niet in overvloed)
 Die vast en vlijtig voorwaarts gingen;
 Die, strijkt de schooltijd hier voorbij,
 Gewis een leerjaar overspringen
 En zitten zullen boven mij.

Reeds heeft de meester, somtijds vroeg,
 Een hunner, als hier ver genoeg,
 Van uit ons midden weggenomen;
 Ik zag den makker, vóór den tijd,
 Een eerrang boven mij bekomen
 En schaamde me om mijn trager vlijt.

Dan dacht ik: Goede meester! och!
 Hoe haal ikzelf eens d'eindpaal nog,
 Met zoo veel struiklen, zoo veel dwalen?
 Wie weet of ik, en veel met mij,
 Niet weer een schoolbank lager dalen,
 Indien er lager leerschool zij?

Maar, goede meester! gij gewis,
 Gij weet, hoe zwak de kindsheid is;
 Gij weet het, beter dan wij 't weten!
 Geduldig ziet gij 't stromplen aan,
 En als we elkaar hier mannen heeten,
 Dan glimlacht ge om dien kinderwaan.

o Krimpen we, als een goed begin,
 Dien redeloozen hoogmoed in,
 Als waar' de proeftijd reeds verschenen!
 Wat liegt u de ingebeeldheid voor,
 Zegt, broddelaars en brekebeenen!
 Wat proef stond iemand uwer door?

Wee, wee ons, sprak uw trotschheid waar!
 Beschaamd stond ieder onzer daar,
 Die blijken moest van vordring geven;
 Neen, neen! hoe ver uw hoogmoed dool',
 Goddank! voor ons is hier het leven
 De proeftijd niet, maar — de oefenschool.

Laat — laat, misschien na eeuwen vlijt,
 Scholieren, als gij verder zijt,
 Zult ge aan een proef u wagen mogen;
 Den meester zij die tijd vertrouwd!
 Hij zal gewis het niet gedoogen,
 Zoo lang gij zeker falen zoudt.

En, heeft u 't oefnen kloek gemaakt,
 Is wat nog sluimert eens ontwaakt,
 En zult ge er 't eerste blijk van toonen:
 De meester volgt u op den voet;
 Hij zal wic struiklen nog verschoonen:
 De meester is oneindig goed.

Zoo, aangerijpt van trap tot trap
 In kennis, kracht en wetenschap,
 Komt ge eindelijk eens het doelwit nader;
 Hoe langzaam ook de vordring zij,
 De meester, kindren! is een vader:
 Den zwakste staat hij 't eerste bij.

En vroeg of laat — na eeuw of jaar —
 (Algoede meester! maak het waar!)
 Zal eindelijk elk aan d'eindpaal komen;
 Hoe traag in vlijt, hoe loom van tred,

De laatste wordt eens opgenomen,
 Waar de oefning weer wordt voortgezet.

Versterk die hoop, (die hoop geeft moed!)
 Alwijze meester, wijs en goed!
 Dat uitzigt geeft mij vreugde en vrede.
 Dat de aarde onze eerste leerschool zij,
 Waarin we ons vormen voor een tweede:
 Bekoorlijk is dat denkbeeld mij.

De twee biddenden.

„Heer! heer!” zoo bad in 't vroom gemoed
 Een rijkbedeelde met Gods zegen:
 „Heer! ik heb huis en hof en goed
 En rijkdom hoven wensch verkregen;
 Ik leef in weelde en overvloed.
 't Geluk begunstigde al mijn pogen;
 De welvaart stroomde vroeg en laat
 Mijn wanden binnen. 't Leed en 't kwaad
 Is altoos mij voorbij getogen.
 De dood trad nooit mijn woning in;
 Geen traan vloede in mijn huisgezin:
 Ik zou niets meer te vragen weten...
 Maar zulk een voorregt!... 't Is te veel!
 Schoon elk zijn ramp zij toegemeten,
 Mij viel geen enkele ramp ten deel:
 Heer! hebt gij mij misschien vergeten?
 Die bange vrees sluipt vroeg en spa
 Te midden van 't genot mij na.
 o, Deel ook mij van d'alsem mede;
 Bezoek ook mij: ik buig mij neer;
 Vergeet mij niet! verhoor mijn bede:
 Kastij mij en bedroef mij, Heer!”

En elders zat, van vreugd verrukt,
 Aan d'ochtenddisch een vader neder;
 Hij zag zijn kindren allen weder;
 Hij hield zijn gade aan 't hart gedrukt.
 't Was of ook hem het morgenblozen
 Altoos een feestdag op deed gaan;
 't Was of ook hem de levensrozen
 Geen doornen strooiden op zijn baan;
 't Was of ook hem voor elke trede
 Het pad geslecht wierd en gerooid;
 De rouw bezocht zijn drempel nooit;
 't Was in en om hem liefde en vrede;

Geen worm, die in de harten wroet,
 Knaagde aan de rust van zijn gemoed.
 „Heer!” bad hij, 't oog omhoog geslagen:
 „Heer, meng mijn vreugde niet met smart;
 Beproof mij niet door ramp en plagen;
 o, Zegen me all' mijn levensdagen;
 En geef me slechts een dankbaar hart.”

Wiens bede zou den goeden geest
 Het welbehaaglijkst zijn geweest?

Meizang.

Hebt gij 't gezien? Een dos van jeugdig loover
 Hecht zich op nieuw aan heester en struweel;
 Gebloemde en kruid vloeit veld en akker over;
 De schepping pronkt in vrolijk groen en geel:
 't Is of natuur, van 't krankbed opgestegen,
 In feestgewaad haar hulde aan God wil plegen.

Hebt gij 't gehoord? Uit beemden en waranden
 Schalt, orgelt weer 't gevogelte in het hout;
 Als de eerste vonk de dagtoorts doet ontbranden,
 Begroet haar 't lied van 't reeds ontwaakte woud;
 En, dekt het floers der scheemring weer de dalen,
 Dan klopt ons hart bij 't slaan der nachtegalen.

Hebt gij 't gevoeld? Een nieuw en frisscher leven,
 Een jeugdig vuur doorsprankelt weer ons bloed;
 t Is of van 't veld en uit de ontkiemde dreven
 Gods liefde ons met een milder lonk begroet;
 't Is of ons hart, verhemeld in 't genieten,
 Naar d'oesprong stijgt, waaruit die gunsten vlieten.

Kom, lieve! kom! de knie ter aard' gebogen,
 Den blik omhoog, de zinnen boven 't stof!
 Geen weidsch gebaar — een warme traan in de oogen,
 Een dankbre zucht verheff' des Scheppers lof:
 De goede geest, tot wien de vooglen zingen,
 Eischt luttel cijns van arme stervelingen.

o, Mogt de dwaas, die met afzigtbre kleuren
 Zich 't heilig beeld der hoogste liefde maalt,
 In 't lagchend veld, omringd van zang en geuren,
 Den zegen zien, die uit den hemel daalt;
 Den Vader zien, die in de ontloken lente
 Zijn sprekend beeld voor al zijn kindren prentte!

o Mogt het hart, bestapeld met bezwaren,
 Van wonden krank, van vlijmend wee doorgriefd,
 Een straal van troost aan de ochtendkim ontwaren
 In 't vrolijk licht, dat weer de neevlen klieft;
 Gevoelde 't in de wondren, die ontwaken,
 De liefde Gods, die alles goed zal maken!

Ja, mogt zelfs hij, die 't schuldig hart voelt knagen,
 Die de aanklagt hoort der nooit te smoren stem,
 Een lonk van hoop in 't lieflijk ochtenddagen —
 In 't Oosten zien, dat ook weer kleurt voor hem;
 d'Algoede zien, die ook voor hem de dreven
 Met bloemen tooit, en lust heeft in vergeven!

Kom, lieve! kom! het vol gemoed naar boven!
 De Alvader daalt in 't rijzend morgenrood:
 Hoor, zie ons in uw heiligdom u loven,
 Gij, goede geest, in magt en liefde groot;
 Gij, die op nieuw de doornen siert met rozen
 En 't zonlicht gunt aan goeden en aan boozen!

De uitredding der Enkhuizer schepen.

(1572.)

Met regt, godvreezend voorgeslacht!
 Riept ge, in uw tempelen opgegaan,
 Gekniel'd voor de eeuwige Oppermagt,
 Haar als den God van Ncerland aan:
 Gij zaagt d'Onzigtbre menigmaalen
 In wondren tot u nederdalen.

Op nieuw had Spanjes wrok gewoed,
 In weerwil van verdrag en eeden;
 De moord beloonde Naardens moed...
 Daar klonk door velden en door steden
 De wraakkreet om 't vergoten bloed;
 De haat, in aller hart aan 't smeulen,
 Blies vlammen naar de Spaansche beulen.

En wijd en zijd zwoer jong en oud
 Verdelging aan de moordenaren,
 De benden, hoe geducht ze waren,
 De beulen, nu voor 't laatst vertrouwd!
 Geen ziel, waar weer de wrok in smoorde,
 En Flips verbleekte, toen hij 't hoorde.

't Zij hier vereend, of ginds alleen,
 Wie wagen kon, besloot te wagen:
 Door overmaat van mokerslagen
 Splijt tot de hardste rots van een;
 Hoe luttel elke poging scheen,
 Wie slechts een diggel af mogt hakken
 Hielp toch den Spaanschen troon verzwakken.

„Op!” klonk de kreet langs kaai en strand,
 De wapenkreet van 't kloek Enkhuizen:
 „Hij help' den looden troon vergruizen,
 Wien 't harte klopt voor 't vaderland:
 Hoe min de kracht eens enklea schijne,
 't Is uit met Flips, doet elk het zijne!”

En ijlings sjort de varengast,
 Noord-Hollands wakkre waterrob,
 't Ontrolde zeil langs spriet en mast,
 En hijscht er 't Geuzen-vlagdoek op,
 En laat, bij 't wassen van de baren,
 Zijn bodems over 't Pampus varen.

En achter zich sleept ieder boord
 Een wrak met puinen en met steenen
 Door de opgevloede golven henen,
 Tot in den mond van d'IJstroom voort,
 Om met een bank van ballastschuiten
 De zee voor Amsterdam te sluiten.

Want daar — daar stond de vijand pal;
 Daar wist hij 't smeulend vuur te blusschen,
 Den wrok te breidlen in den wal;
 Daar zat zijn huurling op het kussen;
 Daar was de burgheer zijn vassal;
 Daar bleef men Nassaus invloed weren,
 En trouw aan Flips, den dwingland, zweren.

En daarom daagde Enkhuizens kreet
 Noord-Hollands kielen met haar koppen,
 Om Amsterdam de zee te stoppen,
 Dat nog den dwingland hulde deed;
 En door die spaak in 't wiel te steken,
 Een diggel van zijn troon te breken.

En propkens zat nu de IJmond vol
 Van al die wrakken en die steenen;
 Geen visschersbuis, geen schippersjol,
 Geen riem kon door de puinen henen;
 Het water zakte, 't water zwol,
 't Was IJ en Amstel nu om 't even,
 Waar eb en vloed de golven dreven.

Maar, nog met d'uitslag niet voldaan
 Daar kruisen de onversaagde gasten,
 De Oranjewimpels op de masten,
 Tot voor den puindam af en aan,
 En sarren IJ en Amstelstroomen,
 Waaruit geen boot kan buiten komen. —

Intusschen bliezen 't Oost en 't Noord;
 Het winterde aan; de waatren stolden;
 De golven, die nog gistren rolden,
 Verstijven nu langs boeg en boord;
 De scherven, die tot schotsen wassen,
 Bevloeren de onafzienbre plassen.

Nooit viel zoo snel de vorst in 't land;
 Nooit had de kou zoo streng genepen.
 Daar worstlen de overvallen schepen
 En wenden naar 't ontweken strand
 Met spannend zeil en krakend want;
 Maar 't pakkend ijs beklimt den steven,
 En wil geen duimbreed doortogt geven.

En of ook 't ijs een doortogt gaf
 En nog in tijds hen heen liet spoeden,
 't Noord-Oosten blaast en rolt de vloeden
 Den hoogen rug van 't Pampus af:
 Geen kiel, die, over bank en klippen,
 Het ondiep door, in zee kon glippen.

De zorg was bang, 't gevaar was groot;
 De stoutste stond van schrik verschoten:
 Door 't IJ en 't Pampus ingesloten,
 Bestookt van kou en hongersnood!...
 Wie weet of één wel van zoo velen
 De rouwmaar t'huis zou meê gaan deelen!

En of men brood en brandstof had
 En kou en armoê uit kon dagen,
 Het ijs zou ras den Spanjaard dragen,
 Die van den wal te loeren zat;
 En, moest hij dan 't ook duur betalen,
 Den laatste toch van boord zou halen.

Nog éenen dag, nog éenen nacht,
 En vreeslijk zal hen 't rot bespringen
 Met wapentuig en overmagt;
 Wie weet wat tal van martelingen,
 Wat lang gerekte dood hen wacht!
 Gelukkig, die het eerst van allen
 Door 't eerst getogen zwaard mogt vallen!

Nu zonken ze op de knieën neer,
 Beleden hun gewaagd bestaan,
 Bevolen zich aan God den Heer,
 Vertrouwden Hem de hunnen aan,
 En strekten 't hoofd, belast met zorgen,
 Ter ruste tot hun laatsten morgen.

Doch — eer de lange nacht verdween
 En ze uit de duffe kooijen stegen,
 Daar breekt het jagend zwerk van een,
 Daar klettert onverwachts de regen,
 Daar schiet de wind door 't Noorden heen,
 En 't Westen wentelt weer de stroomen,
 Het Pampus over, naar de zoomen.

En eensklaps — eensklaps scheurt een ruk,
 Een vlaag, een hoos, uit zee gedreven,
 Van d'eersten tot den laatsten steven
 Den opgetilden ijsvloer stuk,
 En snijdt een gracht in 't midden open,
 Waardoor de vloot weer uit mag loopen.

En hoe verbaasd ook, hoe verrast,
 Het bootsvolk tijgt terstond aan 't slaven;
 Het drilt den haak in de ijskorst vast,
 Het boomt zich door de ontsloten haven;
 Het zeult het zeil weer aan den mast,
 En, over 't Pampus heen gevaren,
 Klieft kiel aan kiel weer vrij de baren.

En nauwlijks liet van 't laatste boord
 Zich 't vreugdgejuich der uitkomst hooren,
 Of eensklaps vriest het als te voren
 En blazen weer het Oost en 't Noord;
 De breede sleuf, waardoor ze ontkwamen,
 Sluit achter hen op nieuw zich zamen.

En 't was alsof een tooverslag
 Hen uit den ijsklomp opgedolven
 En neergezet had in de golven,
 Zoo dat men spoor noch teeken zag,
 En 't bootsvolk zelf, met twijfelende oogen,
 Zich door een droombeeld dacht bedrogen.

En, huivrend van hun vreugdekreet,
 Zat Flips op Spanjes troon te beven:
 Hij zag Gods vinger opgeheven.
 De landzaat, overlast van 't leed,
 Gevoelde 't wigt van 't hart geweken,
 Nu hij dien vinger op zag steken.

Met regt, godvreezend voorgeslacht!
Riept ge, in uw tempelen opgegaan,
Gekniel voor de eeuwige Oppermagt,
Haar als den God van Neerland aan:
Gij zaagt d'Onzigtbre menigmalen
In wondren tot u nederdalen.

De natuur.

Wie u niet mint, Gods wonderwerk, Natuur!
Wien gij niet treft en 't harte niet doet zwellen,
'k Wil op zijn pad hem niet verzellen:
Hij heeft gevoel noch vuur.

Hardvochtige, wiens bloed niet sneller vliet,
Als gij, van 't woud en de eenzaamheid omgeven,
De toppen van 't geboomt' hoort beven!
'k Wil u tot makker niet.

Wat waart ge mij, verstokte van gemoed,
Die niet verstondt wat mij hield opgetogen?
Wat zou uw ziel doortintlen mogen,
Als 't niet Gods almagt doet?

Koelbloedige! gij kent geen broedertrouw;
Geen vriendschapsband is u om 't hart geslagen;
Geen handdruk, die uw pols doet jagen:
Uw borst verkleumt van kou.

Gij, gij hebt nooit, verteederd en gekneed,
Een dierbre gade aan 't kloppend hart gesloten;
Gij hebt geen vadvreugd genoten,
Ook schoon gij vader heet.

U roert geen deugd; wat edel is en groot
Grijpt u niet aan noch schokt uw stompe zinnen;
Gij kunt geen vaderland beminnen:
U is de schepping dood. —

Maar hem, hem reik ik broederlijk de hand,
Wiens hart ontgloeit als berg en dal herleven;
Die met mij omzwerft door de dreven,
En ademhaalt op 't land:

Die gloeijen kan van wat mijn ziel ontgloeit;
Wat ik ontwaar, verstaan kan en ontwaren,
En niet verwonderd me aan blijft staren,
Als mij een traan ontvloeit:

Die mijmren kan in de eenzaamheid van 't woud,
En droomend doolt, en de aarde kan vergeten,
En, peinzende op een tronk gezeten,
Somtjids de handen vouwt.

Kom, makker! kom! de schepping lacht ons aan;
Natuur verjongt. Wij willen 't bosch doorkruisen,
En als de takken om ons ruischen,
Een stemme Gods verstaan.

o Wél hem, wien uw voorkeur, goede God!
Gevoel gaf voor de werken uwer handen:
Zijn boezem kan voor 't goede ontbranden
En trillen van genot.

Kom, makker! kom! ik neem den pelgrimsstaf:
'k Wil aan uw zij' mijn pad ten einde treden!
Genieten wij Gods heerlijkheden
In 't wandlen naar het graf.

Hans van Leeuwen

OP DE CITADEL VAN ANTWERPEN.

Van waar die siddding en die schrik?
Wat doet op eens de wakkre scharen
Met huivring naar dat bolwerk staren,
Den doodsangst in den strakken blik?
Drong mooglijk de overmagt der Franschen
Daar ginds zich door een loopgraaf heen?
Maar, schoon zij stegen op de schansen,
Tien stieten 't hoofd er tegen één.

Ja, tienmaal sterker, dappre Gal!
Zij 't leger, dat gij op deedt dagen:
Het kwam vergeefs den Vijfhoek vragen,
Verweerd door tienmaal kleiner tal.
De grondvest scheur', de wanden breken:
De moed staat vaster dan 't arduin!
Zoo ge op den burg uw vlag zult steken
Het zal in de asch zijn en in 't puin.

Wat wil die schrik dan en die kreet
Van mannen, tot den dood besloten?
Er worde dag en nacht geschoten,
Geen hunner, die van beven weet.

En nu zij ginds een kogel zagen...
 Help, help! er is geen redden meer!
 De bolwerkpoort is ingeslagen;
 De bom viel in een kruidhuis neer!

Één polsslag nog, en alles splijt
 En spat van een en slaat aan stukken;
 't Verwulf zal uit elkander rukken,
 Het muurwerk gruislen wijd en zijd;
 Zijzelf, misschien, verscheurd, vermalen,
 Gesmakt en slingrende in de lucht...
 De schrik belet hun 't ademhalen;
 Wie 't lijf en 't leven lief heeft, vlugt.

Één vlugtte niet. Met vasten tred
 Stapt, schrijdt hij — hij alleen van allen —
 Tot daar het moordtuig is gevallen
 En de eiken schansdeur heeft verplet.
 Hij zoekt beraden en gelaten
 De werven door, de kluisen rond,
 En — midden in de buskruidvaten,
 Vindt hij den vuurbal op den grond.

En, zonder aanzien van 't gevaar,
 Zet hij zich schoorvast op de beenen,
 En tilt den ballast van de steenen,
 Schoon meer dan honderd ponden zwaar;
 En, voet voor voet teruggeschreden
 Door scherven en door spaanders voort,
 Draagt hij met ingebogen leden
 De bom weer uit de bolwerkpoort.

Tot zwichtens moè, en mat van kracht,
 Maar niet voldaan met half te slagen,
 Blijft hij zijn last al verder dragen
 En zeulen tot de burgwalgracht:
 Hij hijgt, hij zwoegt; zijn spieren beven,
 Zijn knieën knikken meer en meer...
 Nog ééne stap... het is bedreven!
 De vuurbal plompt in 't water neer.

—
 Ons werd de maatstaf niet vertrouwd,
 Waarmede met juistheid wordt gemeten,
 Wat groot, en groeter nog, mag heeten,
 Wat stouter is of minder stout:
 Maar wordt er eens in later eeuwen
 Een standbeeld voor Van Speijk geplaatst,
 Zoo zette men voor Hans van Leeuwen
 Er veilig een gedenkzuil naast.

Naar 't land!

Naar 't land! naar 't land! het loover siert de dalen;
 De heuveln zijn gedekt met kruid!
 Godlof! wij gaan weer ademhalen,
 De stiklucht van de stad weer uit!
 Het bosch herleeft; de vooglen zijn aan 't fluiten;
 De bruidstooi hangt om twijg en plant...
 Ter feest! den kerker uit! naar buiten!
 Naar 't land! naar 't land!

o God! hoe vloeit het bloed hem weer door de aren,
 Hem, in wiens borst een harte klopt,
 Nu 't maagdijsk groen der tengre blaren
 Weer uit den bruinen bolster knopt!
 Komt meê! komt meê! de Zuiderwindjes blazen,
 De woudbeek ruischt, de grasbloem zwelt,
 De vlinder gonst, de runders grazen...
 Naar 't veld! naar 't veld!

Och, in de stad..! 't Was of we onszelv' vergaten,
 En U, o goede God! U ook.
 De geest doofde uit in de enge straten,
 De ziel verkwijnde in damp en rook.
 En, hieven we in 't gebed tot U de handen,
 Almagtig Vormer der natuur!
 Het was in kille tempelwanden,
 In wulft en muur.

Maar op het land..! daar stijgt de geest naar boven,
 Den dampkring door, naar hooger sfeer;
 Daar kaatsen, als we, o God! U loven,
 Geen daken ons den lofzang weer;
 Daar zijn ze bloot, de ontelbre heerlijkheden,
 De wondren, door uw hand gebouwd...
 Neen, goede God! Gij schiept geen steden,
 Maar 't veld en 't woud.

De winter vlood met hofstoet en gespelen,
 Met bal, festijn en beuzelpracht:
 Hij ga met al zijn kunsttooneelen,
 Zijn lamplicht en zijn langen nacht.
 Wie 't geurend veld en 't groenend loof der boomen
 Verdwaasd wilde afstaan tot dien prijs,
 Hem moest geen bloed door de adren stroomen,
 Maar sneeuw en ijs.

Naar 't land! naar 't land! de lente tooit de dreven;
 De hemel is weer hoog en blaauw!

Hoe snakken wij naar lucht en leven!
 Wat worden markt en straten naauw!
 Komt meê, komt meê, en laat dien slijkpoel varen,
 Dien steenklomp en dat volksgekriël...
 Naar 't land, om frisscher bloed in de aren
 En reiner ziel.

Godlof, wij gaan! Laat beuzelen en bedrijven,
 Wien 't hijgen naar het land niet kwelt;
 Wie binnensmuurs gezond moog blijven,
 Gezonder is voor ons het veld!
 Wie in de stad het oog en 't oor moog sluiten
 Voor d'invloed aller zielsvenijn,
 De besten onzer zullen buiten
 • Nog beter zijn.

Naar 't land! naar 't land! naar dreven en landouwen!
 Gods almagt zweeft langs berg en dal.
 Wie wil gelooven en aanschouwen,
 Vermuff' nu niet in muur en wal!
 Wie, jong op nieuw, de schoonheid wil genieten,
 Die neervloeit uit des Vormers hand,
 Wie d'ouden mensch zich uit wil schieten,
 Kom meê naar 't land!

De tempel van den roem.

(Een oude fabel, op nieuw berijmd.)

„Maakt ruimte! ruimte! plaats! op zij!”
 Zoo schreeuwde een voerman van zijn wagen:
 „Gij, die uw pakje zelf kunt dragen,
 Maakt ruimte! ruimte! plaats voor mij!
 Laat een fatsoenlijk man voorbij.
 Ziet, beuzelende treuzelaren,
 Die altoos hinkende achterbleeft,
 En mooglijk ieder tiental jaren
 Ter naauwernood één boekdeel schreeft!
 Ziet, tijdverkwisters! trage knechten,
 Die Phebus akker braak liet staan!
 Ik heb wat meer mijn best gedaan,
 Om mij den krans om 't hoofd te vlechten;
 Nu rij ik met mijn arbeid aan,
 En doe, naar aanspraak van mijn regten,
 Den gloriëtempel me opengaan.
 Ziet! wat al korven, wat al balen
 Voer ik als eertrofeën heen!
 Het zijn gedichten 't zijn verhalen,

Recensies, dramaas en journalen:
 Die allen schreef ik, ik-alleen!
 Weg! uit den weg! men zit te toeven;
 Het eergestoelte wacht me in 't koor.
 Voort, bles en schimmel! rept de hoeven!
 Rijdt, overrijdt en breekt er door!”
 Zoo riep de auteur, die alle dagen
 Zijn naam deed klinken langs de straat,
 En wekelijks bij een breed plakkaat
 Zijn werk te koop zag aangeslagen.
 Hij had medaljes om den hals,
 Hij droeg juweelen in zijn linnen,
 En ringen — 't zij dan echt of valsch —
 't Geschenk van vorsten en vorstinnen.
 Zoo draafde hij den heuveltop
 (Het voetstuk van den gloriëtempel)
 De lauwerlaan en 't voorplein op,
 En steeg van 't rijtuig aan den drempel.
 „Doet open! open! knapen, hoort!
 Ontsluit mij onverwijld de poort:
 Hier ben ik met mijn letterschoven!
 Verzorgt mijn paarden in den stal,
 Draagt kist en koffer op naar boven,
 En wijst mij, waar ik zetlen zal.” —
 Men keek, op 't hooren van zijn naam,
 Eens even uit een bovenraam
 En sloeg een glimiach op zijn wagen.
 „Neen, heerschap! (riep men) ga voorbij:
 Wij hebben hier geen pakhuis vrij,
 En niemand om die vracht te dragen...
 Dus, goede reis, waarheen het zij.” —
 De schrijver stond versuft van schrik:
 „Ik ben het! (riep hij luidkeels) ik!”
 Maar poort noch venster ging weer open;
 Men liet hem schreeuwen, lachte en zweeg,
 En — of hij elders herberg kreeg...?
 Wij willen 't beste daarvan hopen,
 Doch, waar men hem ook binnen liet,
 De Roem deed in zijn tempel 't niet.

Intusschen stonden, vroeg en laat,
 Meer andren voor de poort op straat,
 Die op hun beurt een zitplaats vroegen;
 En enklen, niet te zwaar belast,
 Of die hun eigen reiszak droegen,
 Ontving men er somwijl als gast.
 De een bleef er acht of veertien dagen;
 Een ander soms een week drie, vier:
 Veel langer houdt men 't zelden hier,
 Waar passagier op passagier
 Weer beurtings bed en tafel vragen.
 Doch, schoon het drok en woelig was,
 En maagd en knaap te hijgen zaten

Van 't binnen- en het buiten-laten,
 Toch keek men door het vensterglas
 Nog telkens uit langs plein en straten;
 Er werd sinds lang, en dag en nacht,
 Nog op een andren gast gewacht;
 Zijn naam stond in een nis geschreven,
 Zijn stoel was onbezet gebleven
 En nieuw bekleed en ruim en zacht. —
 In 't eind: toen weer des ochtends vroeg
 Een knaap het oog naar buiten sloeg,
 Daar zat de vreemding, half verstoken,
 Bedeesd en zonder aanspraak, neer,
 Als had hij weinig regt op de eer,
 Dat hier zijn plaats reeds was besproken.
 Maar tlings steeg een luid geschal
 Door voorportaal en hof en hal:
 „Daar is hij! leidt hem plegtig binnen!”
 De knapen bogen langs zijn pad,
 De gansche schaar der zanggodinnen
 Bestrooide 't met gebloemde en blad,
 En 't klonk tot aan de tempeltinnen:
 „Tree in, en neem voor jaren lang
 Hier de eerste plaats in d'eersten rang.”

En welk een kleinood bragt hij aan,
 Dat hem het koor deed opengaan?
 Hij droeg zijn rijkdom in een doekje;
 En, bij 't ontknoopen van zijn schat,
 Wat denkt men dat hij bij zich had?
 Het was een klein-octavo boekje.

De sneeuw.

't Grimmig Noorden sloeg door 't loover
 Als een snijdend zwaard;
 Al 't geboomte stond ontblaard;
 d'Akker schoot geen oogst meer over
 En geen bloem den gaard.
 Eens zoo schoon van tooi en verwen,
 Eens zoo rijk, natuur!
 't Moet wel hard zijn, dan te derven,
 Dag aan dag allengs te sterven,
 Armer uur aan uur!

't Oost ging even luid aan 't huilen
 Als het Noorden deed;

Ieder dook in 't winterkleed;
 Wie een dak had, ging er schuilen,
 't Zij in huis of keet.
 Krakend vvoor het gansche dagen,
 Nachten lang aaneen;
 't Scheen een bajert, waar we zagen:
 't Water was met erts beslagen
 En de grond werd steen.

Keek men 's avonds nog eens buiten
 Naar den wind en 't weer,
 Korter keek men ieder keer:
 't Bar Noord-Oosten bleef aan 't fluiten;
 't Luik ging spoedig neer.
 Telkens — reeds den slaap in de oogen —
 Door 't geloei ontwaakt,
 Dachten we, om haar lot bewogen,
 Zou natuur dat harden mogen,
 Arm en moedernaakt?

Maar verbaasd was, die 't aanschouwde,
 Toen weer de ochtend scheen!
 Koestrend hing van top tot teen
 Haar een dekpels voor de koude
 Om de leden heen.
 Schittrend in de morgenstralen,
 Kracht- en luistervol,
 Stond ze op heuveln en langs dalen
 In een spierwit kleed te pralen,
 Louter dons en wol.

Geen fluweel, zoo fijn geweven,
 Zonder kreuk of smet,
 Ligt er op des konings bed;
 Geen tapijt, als nu de dreven,
 Heeft zijn fraaist salet.
 Wat borduursels en sieraden
 Toojen eik en esch!
 Kanten, zoo gelijk van draden,
 Als er wappren langs de paden,
 Draagt geen rijksprinses.

En denk niet uit misvertrouwen,
 Dat ge alleen misschien
 In de verte 't moogt bezien:
 't Wordt door naderbij beschouwen,
 Schooner bovendien.
 Wilt ge meer en meer verbazen,
 Wapen u 't gezigt:
 Volg die steken, tel die mazen;
 't Is een rag, om weg te blazen,
 En toch vol en digt.

En wat wondre teekeningen
 Heeft die kostbre kant!
 Hier geribd en daar getand,
 Nu in ruiten, dan in ringen,
 Vlos of glad van rand.
 Pluimen zien we, takken, blaren,
 Bloemen in een perk;
 Halmen met een kroon van airen...
 Komt het afzien, kunstnaren!
 Dat is godlijk werk!

Waar ook 't oog zij heengeslagen,
 Geen verdorde tronk
 Bleef verstoken van dien pronk:
 't Weefsel dekt de rozenhagen
 En den distelstronk.
 Waar er naakte spitsen staken
 Of een hut verscheen,
 Warmend viel het zilverlaken
 Over hof- en tempeldaken
 En de schaapskooi heen.

Milde moeder, rijk aan zegen,
 En zoo schoon als goed!
 Wat al weldaân, die gij doet!
 Wat al wondren allerwegen
 En wat overvloed!
 't Zij ge bloemen geeft te lezen,
 't Zij ge vlokken strooit,
 Wees geprezen, nooitvolprezen!
 Of ge in 't groen gekleed moogt wezen,
 Of in 't wit getooid.

Neem u in acht!

Neem u in acht!
 Het wentlend rad gaat dag en nacht;
 De vloed komt op en de eb keert weder;
 Wat gistren stond ligt morgen neder:
 De schok treft dikwijls onverwacht...
 Neem u in acht!

De voorspoed lacht;
 De liefde spreidt uw sponde zacht;
 De vriendschap is uw staf door 't leven...
 Daar loeit de orkaan! uw wanden beven;
 De staf is brozer dan gij dacht...
 Neem u in acht!

Gij streeft en tracht
 Naar lauwren bij het nageslacht:
 Uw lof wordt schaatrend rondgeklonken...
 De wangunst loert, de nijd blaast vonken;
 Zijn adem is met gif bevracht...
 Neem u in acht!

Met klem en kracht
 Weerstaat ge de ondeugd en haar magt;
 Uw hart is rein en vrij van smetten...
 Verzoeking waakt; zij spint haar netten;
 De wolf schuilt in een lammrenvacht...
 Neem u in acht!

Neem u in acht:
 Fortuin zwenkt om met schat en pracht;
 De loftrumpet houdt op te steken;
 De dierstbezwoeren banden breken;
 De voeten glibbren onverwacht:
 Neem u in acht!

Op muziek gezet.

De Noord-Amerikaansche jager.

De jagtstoet vloog, bij d'eersten straal
 Der najaarszon, uit kamp en dal,
 Met wapenklank en horenschal,
 Met spriet en mes en roer in 't zaal;
 De jachtschreeuw klonk door bosch en velden:
 't Zou buffel, ree en eland gelden.

Zoo ving het aan; zoo ging het voort.
 De drift naar buit, de dorst naar eer
 Ontgloeiden 't hart van knecht en heer;
 Het vlugtend wild werd nagespoord;
 De rossen brieschten, schuimden, snoeven;
 De brakken roken in de kloven.

Zoo ging het voort, berg op en af,
 De wouden in, de grebben door,
 Langs heiden, met of zonder spoor,
 Door stof en slijk, in ééne draf,
 Langs rotsen en verbroke paden,
 Den spriet geveld en 't roer geladen.

Een hunner echter, min verhit,
 Maar meer op kunst en list gevat,

Verkoos een min gevaarlijk pad,
En dwong zijn ros tot zachter rid;
Hij liet de makkers voorwaarts stuiven
En spottend hem van verre wuiven.

Hij was wel zeker van zijn buit:
Hij had van jongs door 't woud gezwaard,
De taal geleerd van al 't gediert';
Hij wist hoe 't loeit of blaait of fluit;
En wat in veld of bosch mogt leven,
Kon hij verstaan en antwoord geven.

Zoo lokte hij uit hól en grot,
Uit ieder veld, uit ieder bosch,
Gazel en bever, wolf en vos,
En kreeg hen langzaam onder 't schot;
En als zij 't minst aan onraad dachten,
Dan brandde 't lood hen door de vachten.

Ook kwam hij telkens — hij het meest —
Met keur van wildbraad 's avonds weer.
De beker ging ter zijner eer'
Op menig nachtelijk jagersfeest;
En, liep de kans eens allen tegen,
Hij liet het braadspit nooit verlegen.

Ook nu — nu school hij weer in 't loof,
En hield den spriet aan d'eenen kant,
Het dubbel roer in de andre hand:
Zoo keek hij uit naar klip en kloof,
En, wel bedekt door struik en doren,
Liet hij somwijl zijn lokstem hooren.

En ziel terwijl hij rondom schouwt,
Daar schiet een hinde, vliegensvlug,
Van uit het loof — in 't loof terug —
Nog eens vooruit, en weer in 't hout..
Verwilderd was zij aangestoven,
Verdeeld in twijffen en gelooven.

Zij had, verschrikt van 't jagtmisbaar,
Beducht voor 't weerloos jong vooral,
Zich voortgerept langs berg en dal;
Zij dacht, het veulen volgde haar:
Maar toen ze in 't loof zich nedervlijde —
Geen veulen kwispelde aan haar zijde.

Och, raadloos sprong zij ijlings op;
Zij riep, zij kreet, zij blaatte luid;
Het kille doodzweet brak haar uit;
Zij vloog langs dal en heuveltop;
Zij zwom door krekken en door vlieten,
En gaf om roeren noch om sprieten.

En hoor! daar klinkt op eens de stem
Des jagers, die haar kreet verstaat:
Hij antwoordt haar, hij lokt, hij blaait;
Zij hoort, zij hoopt, zij nadert hem...
Wel wijkt zij telkens in 't gebladert',
Maar luistert weer, en hoort en — nadert.

En eensklaps — eensklaps staat zij pal...
Dat is geen dwaling, geen bedrog!
Al ziet zij 't niet, zij hoort het toch!
Haar veulen zoekt in 't zelfde dal...
En, 't oog geboeid aan struik en boomen,
Wacht — staart ze van waar 't op zal komen.

De sluwe jager, oog en oor,
Legt midderwijl bedachtzaam aan:
't Zal lijnregt door de hersens gaan,
Te midden van de horens door...
Geen schooner schot van heel zijn leven!
Dat zal hem nieuwen jagtroem geven.

En vast van hand, en vast van blik,
Loert, mikt en rigt hij wissel steeds;
Zijn vinger raakt den trekker reeds...
o God! hij deinst in eens van schrik!
Zijn boezem jaagt, zijn leden trillen;
Hij dreigt zijn huidring uit te gillen.

Hij zag, terwijl de hinde tuurt,
De vreugd der hoop in 't zoekend oog,
De vrees, dat haar de hoop bedroog,
De twijffing, die te pijnlijk duurt;
Hij zag een traan haar oog ontrollen,
En 't bloed scheen hem om 't hart te stollen.

o God! zoo stond ook, in zijn jeugd,
Zijn moeder dikwijls op de wacht,
Als hij te laat kwam van de jagt
Zoo vonkelde ook haar blik van vreugd;
Ook zulk een traan dreef haar in de oogten,
Tot weer de vreugd dien op deed droogen.

Neen (dacht hij) neen! bewaar ons, Heer!
Als toen een wouddier mij en haar
Op eens gescheurd had van elkaar...
Doch neen! hij had geen denkkraft meer;
Zijn ziel was van 't besef doordrongen:
De dieren minnen ook hun jongen.

En, kort beraden, ras gedaan!
Hij brandt zijn roer af in de lucht.
De hinde schrikt en rilt en vlugt;
Haar hoeve liet geen teeken staan;

Langs heuvels op, in dalen neder,
Zocht zij haar veulen elders weder.

Maar toen bij 't feestmaal in den nacht
Weer heer en knecht zich had verzaamd,
Toen stond de jager diep beschaamd,
Die niets ten disch had aangebragt;
Hij liet de makkers brassen, klinken,
Maar kon niet eten, kon niet drinken.

En toen hij eindelijk, lang gekweld,
Hun had verhaald wat hem weervoer,
Toen steeg de spot met luid rumoer
En schaterde om den weeken held; —
Doch, hoe verguisd en uitgefloten,
Ik had hem graag aan 't hart gesloten.

In de Mei van 1838.

De winter, eindelijk nijpens moé,
Loeide ons zijn stormig afscheid toe
En dreef terug naar 't ijzig Noorden;
De lente, wapprend aangesneid,
Stroot bloemen langs de vijverboorden
En geuren over woud en veld.

Natuur, van 't sluimren opgestaan,
Trekt vrolijk weer het feestkleed aan,
En pronkt op bergen en in dalen;
Maar, schoon vallei en heuvel lacht
En glinstert in de zonnestralen,
't Is in en om mij winternacht.

Helaas, wat met de lente keer',
Zij bragt mij lust noch leven weer,
Noch bloemen, die voor mij ontluiken;
De orkaan heeft door mijn hof geloeid;
Mijn voetpad loopt door distelstruiken;
Mijn rozen hebben uitgebloeid.

Ik heb des Scheppers wondermagt —
Ik heb natuur geen lof gebragt;
Mijn hart heeft niet versneld geslagen;
Bij al 't gejubel, al 't geschal,
Blijft mij de worm van 't hartzeer knagen,
Die tot mijn doodsnik knagen zal.

Ik sla geen gretige oogen rond
Naar 't golven van den heuvelgrond
En 't kleurenmenglen der struweelen
Mij roert der vooglen juichend lied,
Het zacht gesuizel van de abeelen,
Het murmlen van de woudbeek niet.

Ik sluit het oor, ik wend het oog
Van wat er juicht of juublen moog,
Ik staar alleen op gindsche zoden;
Schoon alles rondom leven zij,
Ik tree de rustplaats in der dooden,
Den lusthof, die er bloeit voor mij.

Strooi andren dan uw schatten uit,
Uw duizendverwig loof en kruid,
De geuren van uw rozenperken;
Mij, lieve Meimaand! strooi me alleen
Een enkele grafbloem op de zerken,
Waarbij ik eenzaam kniel en ween.

Geniet, geniet! de Mei kwam aan,
Het woud verjongt, de vooglen slaan,
De rozen knoppen aan de hagen!
Gelukkigen, naar 't veld! naar 't land!
Ik kwam alleen een grafbloem vragen;
Voor andren bloeit de rozenplaat.

De Geuzenvrouw te Gouda.

„Doe open! open! 't Geldt mijn leven!
Ginds, uit die dwarstraat, komen ze aan:
Ik zag hun pieken en hun vaan!
Vraag! wat gij vordert zal ik geven!
Doe open! laat mij binnen, vrouw!”
Zoo riep de hoofdschout van Tergouw.

En 't woord was naauwlijks van zijn tong,
Daar ging de schuifdeur reeds naar boven,
En was weer daadlijk neergeschoven,
Zoo ras de vlugtling binnendrong.
Een heimlijk valluik werd ontsloten,
En, langs een smalle hennep-leer,
Glijdt hij in d'engen schuilhoek neer,
Die onder 't huis was afgeschoten.
Een mat werd over 't luik gespreid,

Een tafel op de mat gedragen,
 En 't ijvrig vrouwtje zit en breit,
 Terwijl aan elk wordt „neen” gezeid,
 Die naar den Roomschen schout komt vragen.

't Had vreeslijk in Tergouw gewoed:
 Een dolle schaar van Pausgezinden
 Vergastte zich aan Geuzenbloed,
 Als wolven, die hun prooi verslinden.
 Geen namaagschap, die baten mogt,
 Geen blonde jeugd noch zilvren hairen;
 Geen schuilplaats waar zij veilig waren,
 Geen huis, dat niet werd doorgezocht.
 Aan 't hoofd der dweepende onverlaten
 Vloog, als een speurhond naar zijn buit,
 De Roomsche schout langs gracht en straten,
 De buurten snuffend in en uit.
 Het woest geschreeuw, 't geklets der klingen,
 Het moordend knallen van 't geweer
 Vermengde en warde heinde en veer
 Zich in 't gegil der vlugtelingen,
 En menig ketter plofte neer,
 Zoo 't heette, God! ter uwer eer!

Nu kwam de wisling van 't getij:
 De krijgskans liep den Spanjaard tegen;
 De voorspoed volgde Nassaus degen
 En Gouda viel weldra hem bij.
 De Oranjevlag werd opgestoken;
 De Spaansche vaan in 't slijk gescheurd...
 Wat deed de Geus nu op zijn beurt?
 Hij liet zijn leed niet ongewroken;
 Hij ook bepleitte 's hemels zaak,
 Helaas! met martling, moord en wraak.
 Streng, woekrend was het schâverhalen;
 't Gold leek en priester, jong en oud;
 Maar, bovenal, de Roomsche schout
 Zou hoog en duur zijn schuld betalen.
 Men zette een bloedprijs op zijn hoofd;
 Een straf op bergen en verzwijgen:
 Doch, wat gedreigd werd of beloofd,
 Hij was te ontdekken noch te krijgen.
 Men vorschte na bij 't minst gedruisch,
 Men zocht op daken en in hollen,
 In ieder schuur, in elke kluis,
 Tot bij de Geuzenvrouw aan huis,
 Waar hij wel veilig zat verscholen.

Doch na d'orkaan bedaart het zwerk;
 De zee wordt stil, hoe fel verbolgen
 De prins verbood dat wreed vervolgen,
 Dien opstand tegen Christus kerk.

De Roomschen dorsten weer zich wagen;
 't Gewoel bevolkte op nieuw de stad;
 Bedrijf en arbeid werd hervat;
 Men leerde allengs elkaâr verdragen,
 Naar welk begrip men knielde en bad. —
 Nu dorst de schout dan ook verschijnen:
 Hoe veel — hoe wreed hij had misdaan,
 Men zei ook hem vergifnis aan
 En lijfsbehoud met al de zijnen:
 Hij kroop, nog bevende en vervaard,
 Weer voor den dag van onder de aard.
 „Vrouw! (sprak hij) ik heb veel geleden!
 Wat uren, die ik nooit vergeet,
 Wat angsten heb ik doorgestreden!
 Op elken stap, bij elken kreet,
 Die tot mij doordrong dáár beneden,
 Ontviel me een druppel ijskoud zweet.”
 — „Heer!” zei ze, met een lach in de oogen
 In d'eenvoud van haar Christenzin:
 „Gij waart daar wel verzekerd in;
 Laat zoeken (dacht ik) wat zij mogen!
 Want, toen gijzelf, verwoed en wreed,
 Den Geus zoo deerlijk bloeden deedt,
 En huis en hof werd ingebroken;
 Toen ge alles doorzocht in de stad,
 Hield ik dááronder, waar gij zat,
 Mijn eigen lieven man verstoken,
 Dien gij den dood gezworen hadt.”

De Roomsche hoofdschout kreeg een kleur
 En 't Geuzenvrouwtje sloot haar deur.

De wraak.

De voorjaarsstorm hield aan met razen
 En brak den voozen ijsvloer los;
 De stammen knakten door in 't bosch,
 De dijken werden naakt geblazen;
 De waterwolf, ontboeid en gram,
 Beet kei en kluiten uit den dam
 En deed den schrik door d'ontrek spoken...
 Een nieuwe vlaag is opgestoken:
 De kisting zonk, de springvloed zwol...
 Ter hulp! de dijk is doorgebroken
 De waard stroomt tot de nokken vol.

En van het hooger liggend land
 Verscheen de hulp. Met booten, aken
 En vlotten, in der ijl bemand,
 Stuwde oud en jong, met dreg en haken,
 Uit ieder buurt, van elken kant,
 Naar molenkap en kerk en daken.
 De ramp was groot, maar ook de moed:
 Geen drang van d'ingegolfden vloed,
 Geen tjsklomp, voor den boeg gestegen,
 Hield roeijersgast en stuurman tegen.
 Wat treffend schouwspel langs dien plas!
 Wat zelfverzaken, zelfvergeten,
 Wat roekloos wagen en vermeten
 Tot redding van wat redbaar was,
 Tot hulp van wie om hulpe kreten!

Ook Egbert, norsch van blik en stem,
 IJlde op den noodkreet aan; met hem
 Zijn knechten en zijn wakkre zonen.
 Reeds zagen zij ten tweeden keer
 Hun poging door den uitslag loonen,
 En zetten uit het zwalpend meir
 Hun scheepsvracht op de dijkkruin neer.
 Nu slaan zij andermaal de spanen
 En wrikken hun gesplinterd boord
 Op nieuw door ijs en puinen voort,
 Om derwaarts weer hun pad te banen,
 Waar weer hun oor een noodkreet hoort.
 Zij roeijen aan... zij luistren, staren...
 Maar slechts de rukwind huilt en fluit,
 Slechts ijs en sneeuw drijft langs de baren...
 »Houdt op! (gilt Egbert eensklaps uit)
 Geen slag meer links, maar regts gevaren:
 Regts! regts! daar wacht een kostbre buit!
 Regts, mannen! door die schotsen henen!
 'k Herken dat stuiwend dak van riet:
 Neen, neen! mijn oog bedriegt zich niet...
 (Ik zou van blijdschap kunnen weenen!)
 Daar zit hij schrijlings op die nok,
 Het haatlijk voorwerp van mijn wrok;
 Daar wringt hij in zijn angst de handen,
 En zoekt en jammert, zonder baat,
 Met vrouw en kind om hulp en raad;
 Daar zitten zij en klappertanden...
 Goddank! het uur der wrake slaat!
 Gij allen weet — wie zou 't niet weten? —
 Hoe valsche Wolfert — op zijn naam
 Krimpt nog mijn hart van wrevel zaam —
 Hoe de onmensch, op mijn heil gebeten,
 Mij wist te wikklen in een twist,
 Waaraan ik land en vee verkwist
 En geld en goed heb weggesmeten.
 Verschriklijk, kindren! was zijn haat,

Toen hem uw moeder had versmaad
 En mijne hand koos voor de zijne.
 Hoe woelde hij, de ellendeling,
 Tot ik geheel te gronde ging
 En werd gezet uit al het mijne
 Door pleitgeding op pleitgeding!
 Onzeker waar ik aan zou landen,
 Vlood ik den waard uit naar den dijk;
 Uw moeder, doodsbleek als een lijk,
 Haar beide kindren aan de handen,
 Toog achter mij door slib en slijk.
 Ik zal niet ligt dien nacht vergeten!
 Goddank! het werken wel gewoon,
 Verdiende ik ras een karig loon,
 Een bed van stroo, en brood om te eten...
 Toen kreeg mijn vrouw haar derden zoon,
 U, Egbert, u, naar mij geheeten.
 o Dag van blijdschap! dag van smart!
 Hoe zwol mij en hoe kromp mij 't hart!
 Hoe dankte ik God weer voor zijn zegen!
 Wat zei een luttel zorgens meer?
 'k Was vader voor den derden keer!
 Ik had een derden zoon verkregen!
 Doch vreeslijk — al te vreeslijk duur
 Bekostigde ik dat zalig uur!
 Daar lag zij, in mijn arm bezweken,
 De dierbre, die in al mijn leed
 Mij nog op God vertrouwen deed
 En moed en hoop wist in te spreken!
 Och, heimlijk had het lang verdriet
 Haar bloei verslonden en haar krachten;
 (Zij zweeg mij 't in den doodstrijd niet)
 Gefolterd was zij gansche nachten
 Door bange droomen en gedachten,
 Als waar' door haar mij 't leed geschied;
 Als had zijzelf mijn schouderbladen
 Die vracht van jammren opgeladen,
 Omdat zij Wolferts hand verstiet!
 't Gebrek, dat ons was nageschreden,
 Het hartzeer, dat zij met zich droeg...
 Helaas, zij had te veel geleden,
 En toen het smartlijk tijds-uur sloeg,
 Was zij het wee niet sterk genoeg.
 't Was uit! de draad werd afgebroken;
 De worm had haar het hart doorboord!
 Ik heb haar brekend oog geloken,
 Ik heb haar laatsten zucht gehoord!...
 De booswicht heeft mijn vrouw vermoord.
 Neen, alle rampen, alle slagen,
 Zij waren niets! ik hield den moed,
 De kracht tot lijden en verdragen;
 Tot werken hield ik zweet en bloed.
 Ja, mogelijk — mogelijk — schoon verdreven,
 Beroofd, belasterd en gesmaad,

Had ik al 't onregt en al 't kwaad
 Nog eens vergeten en vergeven...
 Maar deze slag... hij was te zwaar!
 In woede en wanhoop losgebroken,
 Zwoer — zwoer ik bij uw moeders baar,
 De regtervingren opgestoken,
 Wraak — wraak aan mij en wraak aan haar.
 Wraak, zwoer ik, en schoon twintig jaren
 Mij sedert sneeuwden over 't hoofd,
 Nog blaakt die vuurvlam ongedoofd:
 Nu zal mijn brandend bloed bedaren.
 Reeds heeft Godzelf op nieuw getoond,
 Hoe wis het kwaad zijn meester loont,
 Hoe duur we winst met onregt koopen:
 Mij, uitgeplonderd, naakt, berooid,
 Mij werd de zegen uitgestrooid,
 Meer dan ik bidden dorst of hopen:
 Ik kreeg weer land en huis en schuur;
 Mij troffen hagel, vloed noch vuur;
 Mijn oogst werd telkens gaaf geborgen;
 Ik telde jaarlijks grooter tal
 In schaapskooi en in runderstal;
 Mijn roeden groeiden aan tot morgen;
 Ik, voortgevlugte naar den dijk,
 Werd weer gegoed, en eindlijk — rijk.
 Hem? ... alles liep hem sedert tegen:
 Hij had verdriet van kind en knecht;
 Zijn vee was mager; de oogst stond slecht;
 Bad hij om droogte, 't gudste regen;
 Kortom: hij miste 's Heeren zegen:
 De hemel deed den booswicht regt.
 Daar zit hij nu, van elk vergeten,
 De wreedaard, die zoo gruwzaam was;
 Daar wuift hij nu uit puin en plas,
 Beschuldigd door zijn boos geweten;
 Daar steekt hij nu in zak en asch.
 Voort, mannen! God heeft aangevangen:
 Voltoojen wij zijn werk! roeit aan!
 Waar andren nog naar hulp verlangen,
 Laat andren daar de riemen slaan!
 Ons — ons moet Wolfert niet ontgaan.
 Regts! regts! Ik heb mij niet bedrogen:
 Hij ziet ons reeds; hij wenkt, hij krijt...
 Voort! haalt de mutsen u in de oogen:
 Hij mag niet weten wie gij zijt.
 Voort! voort! wij naadren. Wakker, mannen!
 Vooruit, al valt u 't zwoegen zwaar;
 Ontziet geen arbeid, geen gevaar...
 Nog eens de krachten ingespannen!
 Geddank, het uur der wraak is daar!"

En allen zwoegden, roeiden, zwegden.
 Zij kenden zijn onbuigbren wil;

Al sprak hun hart zijn wraakzucht tegen,
 Zij roeiden voort; zij zwegden stil.
 Nog ééne slag — en de enterhaken
 Zijn aan de sparren vastgehecht;
 De ladders worden opgeregt;
 De redders klautren naar de daken
 En brengen al wie riep om hulp
 Behouden van de nok der stulp,
 Maar zonder zich bekend te maken. —
 Verkieumd van regen en van wind,
 Van schrik en doodsangst afgestreden,
 Daalt Wolfert neer met vrouw en kind,
 Onkundig in wiens boot zij treden.
 Hij zendt een zucht ten afscheidsgroet
 Aan al zijn have en al zijn goed,
 Orkaan en ijsgang prijsgegeven,
 Terwijl zijn krankgeschreide vrouw
 De handen opheft, stram van kou,
 En dankzegt voor 't behouden leven.
 Met ééne ruk draait Egbert weer
 De roerpen om; de riem valt neer
 En klieft weer de ijsschors en de baren.
 De norsche stuurman spreekt geen woord,
 Alleen de wind wordt onder 't varen
 En 't plassen van den spaan gehoord;
 De roeijers worstlen zwijgend voort.
 't Werd rondom duister waar ze dreven
 De lucht was dik, de nacht kwam aan,
 Maar zonder starren, zonder maan,
 Die achter 't zwerk verscholen bleven;
 Doch op de dijkkruin stond een licht,
 Een ruwe vuurbaak opgerigt:
 Daar, derwaarts houden roer en steven.
 Zij schaven over kalk en steen
 En dwars door schol en sneeuwdam heen.
 Reeds hooren ze, in 't geklots der slagen,
 't Gerucht van wal, een stem, een roep;
 Reeds geven ze antwoord uit de sloep
 Op 't angstgeschrei van vriend en magen.
 Zij naadren met hun kostbre vracht;
 Het welkom juicht! zij zijn 't! zij komen!
 En 't vaartuig wordt uit storm en nacht
 En uit de schotsen en de stroomen
 Ten derdemaal aan wal gebragt.

Een warme hooischuur werd ontsloten;
 Een lang ontbeerd en volop maal
 Rookte uit een ingedragen schaal
 Voor Wolfert en zijn lotgenooten.
 Gered, geherbergd en gevoed,
 Veraamden zij van d'angst en 't lijden;
 't Werd kalmer in 't geschokt gemoed,
 En toen zij 't hoofd ter neder vlijden,

Viel hun de rust der sluimring zoet.
 De buurt sliep in, vermoeid van 't waken,
 Vermoeid van 't werken en 't gedruisch.
 't Was proppens vol in kerk en huis
 Met al 't geredde van de daken;
 't Was proppens vol in kooi en stal
 Van 't vee, dat aanzwom naar den wal.
 Hier was een houtloods opgeslagen,
 Een rietmat ginder, daar een hut;
 Geen schepsel bleef er onbeschat
 En alles sliep — tot zelfs de vlagen;
 De wind dreef af, van 't razen moe,
 En sloot den schorren gorgel toe.
 Maar, wie er zwegen, wie er sliepen,
 Er kwam geen slaap op Egberts bed;
 Beschoten de oogen hem te met,
 't Was of hem stemmen wakker riepen,
 En, schoon hij duizlen mogt van vaak,
 „Wraak!” sloeg de wakker telkens: „Wraak!”
 „Wraak!” dreunde 't hem door pees en aren.
 Hoe kon hij slapen zulk een nacht?
 Hij had den vijand in zijn magt,
 De prooi, beloerd sinds twintig jaren!
 Hij lag te mijmren, peinsde en zon
 Hoe hij zijn lust het best zou koelen,
 Het diepst den onmensch grieven kon
 En 't langst de foltring doen gevoelen.
 Hoe woelde 't in zijn hersens rond
 Voor dat zijn wrok tot keus kon komen!
 En toen hij 't zekerst middel vond
 En 't vast besluit eens had genomen,
 Hoe hijgde hij naar d'ochtendstond!

En de ochtend kwam. Een lentelach
 Bescheen den kalmen voorjaarsdag:
 De zon ging op langs puin en golven;
 Haar blik was koestrend, zoel en zacht;
 't Was of ze troost en hope bragt,
 Hoeveel verwoest was en bedolven.
 Bij d'eersten straal riep Egbert luid:
 „Op, knapen! op! de veren uit;
 De dag is daar! gaat opensluiten;
 Rukt boom en grendel van de schuur;
 Roept Wolfert met de zijnen buiten...
 Dank, hemel! voor dit ochtenduur!”

Nog half bedwelmd, versuft, verbaasd,
 Schoot Wolfert duizlend uit zijn droomen;
 Wie heeft van 't puin en uit de stroomen
 Hem zoo weldadig hier verplaatst?
 Hoe schriklijk heeft de wind gemaasd!
 Hoe zeker dacht hij om te komen!

Hij is gered, en om zich heen
 Vindt hij de zijnen, een voor een.
 Hij poogt te danken... hij wil bidden...
 Maar Egberts knapen dringen in
 En voeren, zwijgend, in hun midden
 Hem mede met zijn gansch gezin...

Waar zijn zij? Twijfend zien ze in 't rond:
 Geen hunner wist het, waar zij waren.
 Wie heeft hen herwaarts heen gevaren?
 Wie mag hier wonen, waar men stond?
 't Is alles vreemd. Wie zou hij wezen,
 Die hen gehuisd heeft en gevoed?
 Wie was zoo Christlijk en zoo goed?
 Niet een van hen zette ooit voordezen,
 Hier, op die ruime werf, een voet...
 „Wien mag ik danken? doe mij 't weten!”
 Riep Wolfert uit, en sloeg den blik
 Weer rondom heen. „Hoe mag hij heeten,
 Die hielp, toen wij om hulpe kreten..?”
 — „Ik ben het!” bulderde Egbert: „ik!
 Of zijn mijn trekken u vergeten..?”
 En Wolfert kromp in één van schrik.

„Ik ben het, onmensch! eerelooze!”
 Voer Egbert voort: „'t Is nu mijn tijd!
 Ik ben het, in wiens magt gij zijt,
 Te lang reeds ongestrafte booze!
 Ik ben het, wien uw helse haat
 Verdreef en stiet uit erf en have,
 Ik, die een gade bragt ten grave,
 Vermoord door 't ons berokkend kwaad.
 Ik ben het, die, na pijnlijk wachten,
 Nu, op mijn beurt, zoo streng ik wil,
 U, dagen lang en lange nachten,
 Kan — zal...” maar eensklaps zweeg hij stil
 En zonk terug in nagedachten.
 o God! (zoo bad hij, diep beschaamd)
 Moest mij nog eerst die taal ontglippen?
 Vergeef mijn onbedachte lippen:
 Gij weet, ik had niet dus beraamd.
 Steun, sterk me, opdat ik woord moog houën:
 Mijn kracht-alleen is niet bestand...
 „Kom, Wolfert!” riep hij: „geef me uw hand:
 Kom: zie mijn dreven en landouwen,
 Mijn weiden en mijn akkerland:
 Ze zijn de moete waard te aanschouwen!
 Zie hoeveel God mij heeft gegund!
 Tel al die mijten, al die schuren!...
 Ik ben 't gegoedst van al mijn burenen...
 Begroot mijn rijkdom, zoo gij 't kunt.
 -Wat dunkt u? zoo wij vrienden waren

En ge arm en naakt stondt op mijn steê..?
 Mijn kudden meerdren alle jaren...
 Kom! zie de stallen van mijn vee:
 Hier zijn mijn rundren... kies er twee.
 Daar staan de kooftjen van mijn schapen:
 Kies! neem er vier. Ginds ziet gij hout;
 Hier zijn mijn zonen en mijn knapen:
 Een ander erf u opgebouwd!
 Vraag! neem!... De hemel zij geprezen!
 Ik kreeg zijn zegen op mijn vlijt...
 Vraag! neem! rampzalige als ge zijt!
 Kom, Wolfert! laat ons vrienden wezen,
 Zoo zijn wij elk een vijand kwijt."

Meer kon hij niet. Zijn lippen sloten.
 Goddank! hij was van 't pak verlost;
 Maar 't had hem vreeslijk veel gekost,
 Eer de oude mensch was uitgeschoten.
 Nu was de worstling doorgestaan;
 Nu zou zijn pols weer kalmer slaan.

En Wolfert..? hij had stem noch spraak;
 Hij wachtte deernis noch erbarmen...
 Een traan bedroop zijn bleeke kaak;
 Hij wierp zich in zijns vijands armen —
 En Egbert kende 't zoet der wraak.

Het schot voor Steenwijk.

(1580.)

't Stond bang en veeg in Steenwijks muur,
 Met Rennenberg er voor:
 De wrakke wallen brokten door;
 Het regende in de straten vuur;
 Er viel niet enkel moordend lood,
 Er vloog ook ijzer, gloetjend rood.

Voor Dantzig was, eerst onlangs nog, *)
 Die helsche vond bedacht;
 Doch schoon zij Dantzig onderbragt,
 't Mislukte haar met Steenwijk toch:
 Schoot Rennenberg de huizen plat,
 Toch hield hem Kornput uit de stad.

*) In 1577.

En of de wind de vlammen joeg,
 Die loeiden door den wal,
 En of het scherpste zwaard van al,
 De honger, door de wijken sloeg,
 De vest bleef voor den Prins gespaard,
 Spijt Rennenberg en vuur en zwaard.

Dat had de bende niet verwacht,
 Die slobberde in 't moeras:
 Zij zwoer, als ze eens er binnen was,
 Den muur te domplen in de gracht,
 En 't leed te wreken met het bloed
 Der hopliën en des poorters goed.

Een Duitsche huurling, plomp van taal
 En even ruw van ziel,
 Kwam, toen een mistige avond viel,
 En klauterde op een bolwerkpaal,
 En schreeuwde en riep — dat ieder woord
 Tot op het marktplein werd gehoord.

Hij schold den Prins, verwenschte 't land
 Met lasterkreet op kreet,
 En zwoer met telkens zwaarder eed
 Schoffering, plondring, moord en brand;
 Hij zwetste zich den gorgel heesch,
 En vloekte, dat er 't hair van rees.

Dat stond een jonge borst niet uit,
 Die wacht hield aan de poort;
 Hij schoof met stille schreden voort
 Tot in de rigting van 't geluid;
 Hij velt het roer en spant de haan,
 En legt door mist en duister aan.

De lucht was dik; geen star kwam door,
 Geen schemer in 't verschiet;
 Doch, hielp het loerend oog hem niet,
 Te beter hielp hem 't luistrend oor...
 Daar klonk de kreet weer langs den muur,
 En op 't gerucht af, geeft hij vuur.

Het schot brandt los, er volgt een plof,
 En met den plof een gil...
 En eensklaps — eensklaps is het stil:
 De welgemikte kogel trof;
 De snorker lag, zoo lang hij was,
 Te gijpen in een modderplas.

En door den knal van 't schot gewekt,
 Schiet wacht en voorpost aan;

De wolken dreven van de maan:
Men vond den huurling uitgestrekt,
En sleurde 't lijk door dras en nat
Tot op het marktveld in de stad.

Maar als men toorts en pekkranen brengt
En 't ligchaam wendt en keert,
't Is ongekwetst en onbezeerd;
Niet eens de kolder was gezegd;
Er was geen blijk van lood of kruid:
En niemand lei zich 't raadsel uit.

Doch zie! doch zie! is dáár geen wond?
Het bloed vloeit langs de kin!
Men zag de blaauwe lippen in...
Er was geen tong meer in den mond!
In 't open keelgat viel het schot,
En 't lood bleef steken in den strot.

De menigt' zag elkander aan
En stond ontzet, en dacht
Of niet misschien een hooger magt
Dat snaphaanshot had af doen gaan;
Of mooglijk geen onzichtbre hand
Die vuige tong had uitgebrand.

Nog jaren werd in Steenwijken wal
Van 't wondre schot verteld;
Het staat in 's lands kronijk vermeld:
't Verdiende 't wel, het vreemd geval!
Nu bragten wij 't op rijm en maat:
Dat ook verdiende 't inderdaad.

De gevels van de huizen.

Slaat zulk een blik van deernis niet
Naar gindsche stulp van leem en riet,
Gij, die er langs rijdt, stedelingen!
Laat, schoone jonkvrouw uit de stad!
Geen tranen in uw oogjes dringen,
Omdat de schaamlen niet ontvingen
Dan zulk een waggelend huis als dat.

't Is waar, 't gevoel komt pijnlijk op,
Als wij daar ginds dien heuveltop —

Die schittrend witte wanden naken:
('t Is Nellesteins gepleisterd graf)
En als we, langs de glooijing af,
Aan de andre zij die biezen daken,
Die hutten zien van stroo en klei,
Daar neergezet in zand en hei:
Dan, ja! dan wordt ons bij 't aanschouwen
Het heerlijk landschap droef en naar;
Dan zien we vragende op elkaar,
En de uitroep laat zich niet weerhouen:
Voor dooden gindsche praalgebouwen,
Voor levenden die kluizen daar!

Doch 't is een spotprent op haarzelf,
Dat hoog en schittrend grafgewelf,
Dat zich de trotschheid op deed rijzen:
Daar staat het, op dien top gebouwd,
Als om van ver reeds aan te wijzen,
Wat eens de hoogmoed overhoudt.

Of — meent gij op dien berg misschien
Het jagtslot van den heer te zien,
Wiens landgoed uitloopt door die heiden?
Verbeeldt ge u, vreemdeling in dees streek!
Dat hij van boven 't oog laat weiden
Langs dal en heuvel, bosch en beek,
En uit zijn weelde en overvloed
Op de armoè neerziet aan zijn voet?

Kom meê, misleide! Naderbij
't Verschil bespied ter wederzij':
Daal neer: daar rookt een schouw: tree binnen.
Ja, 't is hier arm! een leemen muur,
Een vloer van helm, een plag aan 't vuur,
Een stroobed, zonder wol of linnen...
Maar op die ruige biezen ligt
En licht en speelt een bloeiend wicht;
Een moeder zit er naast te spinnen,
En langs dat dak van mos en riet
Rolt somtijds nog een vrolijk lied.
Er kloppen harten in die wanden,
Er is gevoel en adem in;
Er hechten de allerderste banden,
Er gloeit tot zelfs de moedermin.
Ginds?.. Kom, indien ge er in durft treden!
Stijg opwaarts uit de lage kluis
Naar 't hoog en heerlijk knekelhuis,
Dat u een burg scheen van beneden.
Wat is 't hier huivrig, hol en koud!
Geen adem gaat er; stem noch zangen
Weergalmen hier langs welf en gangen
't Zijn graven — graven, wat ge aanschouwt!
Zie, onder gindsche strooijen daken

Strekt, als de zon haar fakkel bluscht,
 Het arm gezin het hoofd ter rust,
 Om met het zonlicht weer te ontwaken;
 Maar, daal' het lieflijk avondrood,
 Of tooi' weer de ochtend beemd en dreven,
 't Is op den heuvel hier om 't even;
 't Ontwaakt niet, wat er de oogen sloot:
 Daar, in die hutten, huist het leven;
 Hier, in dit trotsch gewelf, de dood.

Hoe heerlijk soms de schijn misleidt!
 Wat denkt ge in uw eenvoudigheid,
 Gij, dorper, die de drukke straten
 Der hofstad doorwoelt en de pracht
 Der gevels ziet langs plein en gracht;
 Gij, die uw kerspel hebt verlaten,
 Bebouwd met hoeven, ver uit een
 Verspreid in drassig slib en veen?
 Ja, 't is wel waard, het aan te staren,
 Dat hardsteen en dat beitelwerk!
 Uw needrig regthuis en uw kerk —
 Hier stonden ze of het schuren waren;
 Hier kosten menig' trefflijk heer
 Zijn marmren stallen vrij wat meer...
 Zie, zie eens in die breede ramen!
 Hoe breidt zich langs de spiegelruit
 Het prachtgordijn in ploofjen uit!
 Een gouden beugel houdt het zamen;
 Een kleed van dat gevland satijn
 Kon wel uw dochters bruidstooi zijn...
 Zie, zie eens welk een schat van bloemen!
 Wat rijkgekleurd en vreemd gewas
 Bloeit langs dat prachtig vensterglas!
 Gij kunt de namen zelfs niet noemen:
 Wat u natuur onthoudt in 't veld
 Geeft zij den steëling hier voor geld.
 O (denkt gij) wie daar binnen wonen,
 Wie achter zulk een gevelpraal
 Zijn gasten opleidt in zijn zaal,
 Bij 't waslicht van kristallen kroonen!...
 Wat is hun lot benijdenswaard!
 Een lange feestdag is hun leven.,
 U is de vloek van 't hoofd geheven,
 Gij uitverkoornen hier op aard!
 En — wie mogt in- en binnenkomen;
 Wie doordrong tot het slaapsalet,
 En 't hoofd er neervlode op het bed,
 En sliep, en zich mogt zalig droomen..!
 Vlucht! tree niet binnen, dwaze, neen!
 Laat u 't blanketsel niet bedriegen;
 Misleiden doet dat marmmersteen
 Die zijden glasgordijnen liegen:
 De zorg spookt door die gangen heen.
 • Mogt ge 't van nabij ontwaren

't Gewormt', dat in die zalen kruipt,
 Het zweet, dat op die peluw druipt,
 Gij ruidde uw schamel bed van varen,
 Uw teenen kluis, uw karig maal
 Niet voor die slaapkoets en die zaal.
 Neen, waan niet, dat de diepste ellende,
 Het hartzeer en het zielsverdriet
 Bij voorkeur onder leem en riet
 Zich nestlen met hun zwarte bende:
 De rampen schuwen 't purper niet.
 Hier, achter die arduinen wanden,
 Dat bloemschakeersel, rijk en schoon,
 Wringt, blozende om zijn diepen hoon,
 Een vader zich misschien de handen,
 En schaamt zich een ontaarden zoon. —
 Daar, in die woning met dat wapen,
 Dat schelpen voorplein en dat hek,
 Ligt, boven in het stilst vertrek,
 Een bleek, maar beeldschoon wicht te slapen:
 Het is de doodslaap. Op de bals
 Sluipt soms de tering in den wals.
 De droeve moeder, krank van rouwe,
 Bidt, handenwringend, uitkomst af;
 Maar 't is om niet, hoogeedle vrouwe!
 'Uw kind ging van den dans naar 't graf. —
 Ginds, waar die koetsen en lakeijen
 Zich scharen langs dat breed bordes,
 Zit mooglijk wel een rijksprinses
 In 't vorstlijk hermelijn te schreijen,
 Omdat een wulpsche prins zijn eed,
 Zijn huwlijkstrouw, zijn rang vergeet. —
 o, Bij de kwellingen van 't leven,
 De vrucht der aarde en aller deel,
 Is in tapijtdoek en fluweel
 Nog menig doodlijk gif geweven,
 Nog dorens van geheim verdriet,
 Dat in uw akkers en uw dreven
 Zijn scherpe wortels zelden schiet.
 Keer, keer! verdenk die pracht van buiten;
 't Is al wat blinkt ook hier geen goud;
 Hing dat satijn niet voor die ruiten,
 Wie weet het, hoe gij huivren zoudt!
 Keer, keer! mistrouw die trotsche tinnen,
 Die hoven met bordes en plein:
 Gedenk aan 't graf van Nellestein:
 't Is buiten schooner dan van binnen.
 Neen, jonkvrouw! die uit spelen rijdt!
 Zucht, ween niet om die schaamle kluisen
 En, dorper, die de stad doorschrijdt!
 Schat naar de gevels van de huizen
 't Geluk er binnen niet altijd.

Wederzien.

Schel en windslen afgeslagen,
Zweefde een vlinder in de lucht;
Door de Zefirs omgedragen,
Dreef hij over bloem en hagen,
Vrolijk in zijn vrije vlugt.

En een rups, die nog daareven
Met en naast hem kroop langs de aard,
Zag verbaasd die wondre vaart,
Worstelde om hem na te zweven;
Maar, gekluisterd in haar schel,
Kroop zij, zonder medgezel.

Doch bij 't volgend ochtenddagen,
Zie, daar woelt ook zij zich los;
Klapwiek over veld en bosch,
Ook de windslen afgeslagen
En gekleed in rijker dos.

En in 't fladdrend opwaart stijgen,
Zien ze elkander schooner weer,
En zich parende als weleer,
Strijken ze op dezelfde twijgen
In denzelfden lusthof neer.

Zullen we ook, der schors ontogen,
Dierbren, ons vooruit gesneld,
Eens in 't zalig zielenveld,
Wapprend u op zij' gevlogen,
U herzien — herkennen mogen,
Ons hereenen met elkaar..?
Hemel! hemel! zij het waar!

Hondentrouw.

„Nee, liefste Liesbeth! waarlijk neen!
Gij moogt mij door geen wantrouw honen:
Had ik de keus uit alle schoonen,
Ik koos toch u, en u-alleen.
Bezate ik goud- en zilvermijnen,
Ik strooide aan uwen voet mijn schat,

Ofschoon ik u niet liever had,
Al droegt gij paarlen en robijnen;
Bezate ik kroon en koningsstaf,
Ik stond voor u mijn scepter af.”

— „Welnu, ik zwicht voor uw verlangen:
Als weer de sneeuw op de Alpen smelt,
Verzamel dan de jeugd in 't veld,
Tot dans en spel en bruiloftzangen:
Ik zal den huwlijkskrans ontvangen.
Maar — één beding, een enkel toch!
Ontsla mij van dien ruigen dog,
Die altoos vastkleeft aan uw schreden:
Ik zou u haten om dat beest;
Het maakt mij voor uw komst bevreesd
En jaagt een huivring door mijn leden.
Of 't ijverzucht of afschuw zij,
Gehoeg: het ondieer hindert mij:
Ik wil uw hart er niet meê deelen.
't Is of mij 't bloed verkleumt en stolt,
Als 't monster aan uw voeten rolt
En ik u 't strooken zie en streelen.
Laatst, toen ik op uw zoet gevele
Aan 't murmlend water der vallei
U de armen om mij heen liet slingren,
Toen hief het logge beest den kop
Tot aan mijn bloote schouders op,
En stond te lekken aan uw vingren...
Die walgelijke hond moet heen!
'k Heb geen beding dan dat alleen:
Zal ik geloof slaan aan uw eeden,
Breng dan dat offer mij nog heden;
Verdrink hem in 't Lucerner meir,
En kom als mijn verloofde weer.”

Een schrik voer Ulrichs aadren door;
Zij zag hem siddren en verbleeken.
„Wat eischt ge?” ving hij aan te spreken;
„Wat wreedheid, Liesbeth! slaat gij voor!
Geen vorst heeft ooit een hond bezeten,
Die trouwer aan zijn meester was:
Hij is van 't echt en edelst ras,
En — zoo ge er meer nog van wilt weten —
Vraag sneeuwgebergte en waterplas!
Een moeder, die met jammrend klagen
De tengre handen wrong aan bloed,
Viel, luidkeels dankende, aan mijn voet,
Toen 't goedig dier van uit den vloed
Haar zuigling hijgende aan kwam dragen.
Een gade, die om bijstand bad,
Terwijl de gravers raadloos stonden,
Hield zegenend mijn knie omvat,
Toen 't schrandere beest een veilig pad,
Dwars door den sneeuwval had gevonden,

Die d'egade overdolven had.
 Waar zag men 't aarzlen of voor zwichten?
 Geen kloof zoo diep, geen nacht zoo zwart,
 Die 't ooit van weiflen kon betichten;
 Het klooster op den Sint Bernard
 Bezit geen beter afgerigten.
 Nogtans gij wilt..? Het zal zoo zijn!
 Gij zijt meesteres van al het mijn':
 Ik zal u 't kostbaarst willig geven.
 En gij, getrouwe vriend! niet waar?
 Gij offert even willig haar,
 Wat ik haar offren zou — het leven?
 Zie, Liesbeth! zie! hij staart mij aan,
 Als kon hij ieder woord verstaan;
 Hij vleit zich kwisplend aan mijn voeten...
 Welaan, het zij! uw wil geschied':
 Zijn leven zal uw afkeer boeten,
 Herroept gij 't vreeslijk vonnis niet."

En Liesbeth zweeg, en Ulrich greep
 De spanen op en bragt ze sloop.
 Een traan was in zijn oog gedrongen:
 Hij wreef dien weg. Een diepe zucht
 Hijgde in zijn enge borst naar lucht:
 Hij hield dien zucht in 't hart bedwongen;
 Hij stond de foltring moedig door...
 Reeds was het trouwe beest hem voor —
 En 't wachtend vaartuig ingesprongen...
 Hij hief den spaan, hij sloeg hem neer,
 En 't slingrend hulkje kliefde 't meir.

De vloed stond hol, de wind blies fel,
 Toch gleed de ligte gondel snel;
 De roeijer zwoegde om voort te komen.
 Hij dreef gepeins en mijmring heen...
 Zoo als, in 't golven van de stroomen,
 Het een in 't ander schuim verdween,
 Zoo wielde 't in zijn hoofd dooreen. —
 Hier is de kolk het diepst van grond,
 De zoom het verst... hier zal hij 't wagen!
 Schoon 't hart hem sloeg met dubbele slagen
 En 't zweet hem op het voorhoofd stond,
 Hier grijpt hij onverwachts den hond
 En windt een kei — een vracht als lood —
 Het argloos dier om elken poot.
 Toen trok hij 't op bij huid en hairen
 En sleurde 't blindlings met zich voort...
 Hij had het plompen niet gehoord,
 Want al zijn bloed kromp weg in de aren
 Toen 't beest ter neer smakte overboord.
 Nogtans hij zag — al staarden ook
 Zijn oogen als in mist en rook —
 Hij zag het beest de tanden klemmen
 In 't harde hout; het sloeg en wrong

En stak de klauwen uit tot zwemmen,
 Waaraan dat wigt van steenen hong...
 Het bloed liep sijplend langs zijn tong.
 Toen, toen greep Ulrich — 't was niet, neen,
 Uit wreedheid — 't was uit medelijden:
 Hij kon dien kamp het niet zien strijden,
 Die martling, die te vreeslijk scheen —
 Hij greep een neergeworpen spaan
 Om 't worstlend beest van boord te slaan...
 En 't overwigt der dubbele zwaarte,
 De schok, de slag... daar gulpt en plast
 Het water neer in 't broos gevaarte,
 Gekenteld door den overlast,
 En Ulrich spartelt in den stroom,
 Hier 't holst en 't verste van den zoom.

In doodsangst hield het beest den kop,
 Geklemd aan 't zwalpend hulkje, op,
 Nu boven water — dan bedolven;
 Maar toen zijn meester — nu zijn beul —
 De handen opstak uit de golven
 En wegzonk, zonder hulp of heul:
 Toen voer een kracht, een leeuwenmoed
 Den trouwen hond door merg en bloed;
 De kracht der wanhoop, die van stuiten,
 Van temmen noch beteuglen weet:
 Een hol gebrom — een doffe kreet
 Drong door zijn tanden zich naar buiten,
 En met een zwaai, een wrong, een ruk,
 Rijt hij een raaflend touw aan stuk:
 De steen schiet los; er volgt een tweede;
 En — nog een slag uit al zijn magt,
 Daar dompelt ook de derde vracht,
 Al neemt ze vel en huidhaar mede.
 Toen wierp hij met een forschen sprong
 Zich op het zwalpend vaartuig neder,
 Dat slingrend omdreef heen en weder
 En hobblend op- en nedergong;
 En met den nagel en den tand
 Plukt, vezelt hij den taaisten band
 En scheurt er draden af en vlokken;
 En — nóg een beet, en nóg een keep,
 Daar heeft hij ook den laatsten reep,
 Den laatsten ballast losgetrokken,
 En met een luid en blij geblaf
 Schiet hij van 't zinkend sloopje af.

De sprong was kloek en regt van pas. —
 Waar 't ooit zijn meester had verloren,
 Het dier wist weer hem op te sporen,
 Ook nu zelfs in den waterplas.
 Het vond, het greep hem; dook hem op,
 Den drenkling, die reeds half bezweken,

Met flaauwen pols- en aderklop
 Geluid meer gaf noch levensteeken.
 Het zwindelde alles voor zijn geest;
 De nacht des doods dreef langs zijn oogen,
 En, zonder 't onverschrokken beest,
 De laatste snik waar' heengevlogen;
 't Was met zijn heer gedaan geweest.

De redder hield zijn kostbren last
 In 't wambuis bij den halskraag vast,
 En tilde 't hoofd hem uit de baren.
 Geen bloedvriend zou zijn boezemvriend —
 Geen moeder haar onmagtig kind
 Getrouwer bijstaan en bewaren!
 Zoo dreef het dier met trouw en moed
 Den drenkling voor zich door den vloed,
 Met zwemmen, spartlen, rekken, dringen.
 Al puilden de aadren door zijn huid,
 Al snoof het bloed en water uit,
 Het liet zijn schat zich niet ontwingen;
 En schoon de rukvlaag woei van 't strand,
 Het hield zijn rigting regt naar land;
 En, flaauwden ook zijn korter slagen,
 En werd de vracht ook dubbel zwaar,
 Het sneed den golfslag van elkaar;
 Het wrong zich heen door vloed en vlagen,
 Tot dat het uit de laatste baar
 Zijn meester had aan wal gedragen —
 Zijn meester en zijn moordenaar.

't Gerucht was door het dal gegaan.
 De landjeugd drong van rondom aan,
 En zag het schouwspel, diep bewogen.
 Ook Liesbeth was, ter dood ontsteld,
 Te midden van den kring gesneld,
 En Ulrich opent langzaam de oogen.
 't Besef kwam weder in zijn geest...
 Hij sloeg den arm om 't edel beest,
 Dat aller liefde en aandacht wekte;
 Toen zag hij, door de menigt' heen,
 Naar Liesbeth op — naar haar-alleen,
 Tot wie zijn andre hand zich strekte...
 Maar aarzlend week zij voor den hond,
 Die druipend naast zijn meester stond
 En 't wier hem van de kleeren lekte...
 Toen — toen verdween uit Ulrichs oog
 De schoone maagd: haar blos vervloog,
 Haar lonk verstarde; de adem stolde:
 Zij, die hem eens zoo minlijk scheen,
 Werd hem een beeld van marmarsteen,
 Waar langs zijn ijskoude aanblik rolde.
 Of — zag hij nog dien boezem slaan,
 Nog leven uit die oogen stralen,
 Hij staarde 't met een huivring aan,

Als of hij brons zag ademen.
 „Kom,” borst hij uit, „kom meê met mij,
 Getrouwe vriend! gij mint me, gij,
 Gij hebt gevoel en liefde in de aren.
 Vaarwel, vaarwel, bekoorlijk dal
 En Alp en meir en waterval,
 En heuveln met uw herderscharen,
 En, schoone maagden! gij vooral,
 Vaart wel voor eeuwig! — Kom, kom meê,
 Beproofde vriend in dood en leven,
 Hoe ver ook over land en zee...”

Het beest had luistrend acht gegeven;
 Het zag zijn meester in 't gezigt,
 Reeds met een voorpoot opgeligt...
 Nu werden ze alle vier geheven,
 En 't sprong vooruit langs greb en spoor,
 De heuvels op, de struiken door,
 Als had zijn heer het niets misdreven
 Noch dank te weten ergens voor.

Kruidervijnlied,

IN DEN WARMEN ZOMER VAN 1842.

EENE STEM.

Alweer een schoonen dag beleefd,
 Zoo als we er velen zagen!
 't Is of natuur aan schoone dagen
 Nu onuitputbren voorraad heeft.
 Haar zegen was de laatste jaren
 Zoo karig en zoo kort:
 Zou 't zijn geweest om op te garen
 Wat nu ons weer gegeven wordt?

KOOR.

Nu tast zij in haar rijk trezoor
 En strooit haar gunsten zonder sparen:
 Wij drinken er haar welzijn voor!

EENE STEM.

De menschen schoolden bij elkaar
 En spraken dwaze woorden:
 't Zou guurder worden jaar aan jaar;
 Wij hielden af naar 't Noorden;
 De zon zou uitgaan als een lamp
 En laten de aarde in mist en damp.

KOOR.

Der menschen klap is beuzelklap:
 Wij drinken op hun beterschap!

EENE STEM.

Ze zeiden: 't Werkstuk is veroud,
De raadren zijn verlooppen;
Hoe kunstig 't was ineen gebouwd,
De tijd ving aan met slopen. —
De onnoosle dwazen! dachten zij,
Dat de Almagt knutselt zoo als wij?

KOOR.

Den grooten Bouwheer van 't heelal
Zij de eeredronk en 't lofgeschal!

EENE STEM.

Hoe frisch doortrekt het rijp gewas
Van fruiten en van kruiden
Den gelen wijn in 't groene glas
Als met een geur van 't Zuiden!
Dat heeft de lieve zon gedaan,
Zoo schittrend weer aan 't ondergaan.

KOOR.

Weldadig licht! zink nog niet neer:
Wij vullen 't glas eerst, u ter eer'.

EENE STEM.

't Geschiedboek overbriefft het wis
Tot aan de verste neven,
Wat wonderschoone zomer 't is,
Dien wij van 't jaar beleven:
„Dat moet toen heerlijk zijn geweest!”
Roept zeker elk, die 't hoort of leest.

KOOR.

Nu klink' en drink' de gansche schaar'
Haar warmen dank aan 't warme jaar!

EENE STEM.

En gaat men soms ook dan te gast,
Als heden en voordezen,
Dan zal de druif, die nu nog wast,
De roem der tafel wezen;
Dan zal zij geuren door de zaal
En paarden in de feestbokaal.

KOOR.

Dan zal op hoogtijd en festijn
De kostelijkste beker wijn
Van Anno Tweeënveertig zijn!

De voetval der Gentenaars.

De koning, die ten zetel treedt,
Zweert aan de wetten van den Staat,
Aan 't heilig regt van d'onderzaat —
Aan 't land en 't volk het eerst den eed;
Dan buigt het volk de kniën neer
En huldigt hem als hoofd en heer.

Zoo werd althans in Gent gedacht,
Toen Philips van Frankrijk, door den echt
Aan Vlaandrens Margareeth gehecht,
Zijn stam op Neerlands bodem bragt,
En de afkomst van Bourgonjes bloed
Zich kroonde met den gravenhoed.

't Was toen in Vlaandren bang gesteld:
De poorter had den krijgsrok aan,
De dorper zwaaide de oproerwaan;
De wapenleus was Arteveld;
Het heldenwerk was moord en brand
En de omkeer en 't verderf van 't land.

Dat was de kamp, de bittere kamp
Voor handvest, vrijdom, keur en regt;
De burgerkrijg, die steden slecht
En de akkers overstroomt met ramp;
De strijd, die goed en bloed verslindt
Van wie verliest en wie verwint.

Maar, nu de nieuwe landheer kwam
En 't leen bezitten wilde in rust,
Nu werd de storm in slaap gesust
En de asch gesprenkeld op de vlam;
Nu werd vergeven wie misdeed
En regt beloofd wie onregt leed.

En dag aan dag zond dorp en stad
Gezanten af naar Doorniks wal,
Waar Philips in de opgetooide hal
Met vorstenzwier ten zetel zat,
Zijn stoel omsingeld links en regts
Met edelliën en wapenknechts.

Nooit zag de Vlaming zulk een praal;
Dien opschik nooit van hermeltijn,
Van wandfluweel en glassatijn
En luchters aan het welf der zaal:
Een overdaad van weelde en pracht,
Die Philips uit Frankrijk met zich bragt.

En, in dien hoofschēn tooi verward,
In al dien zwier langs welf en wand,
Stond menig moedig afgezant
Met huivring en ontzag in 't hart,
En trad, bedeesd en stap voor stap,
Tot aan den purpren zeteltrap.

Maar minzaam toch, hoe trotsch hij scheen,
Een gullen lach in 't open oog,
Boog Philips het eerst voor wie zich boog
En noodigde uit tot nadertreên;
Hij neigde 't oor nog eer men sprak,
En moedigde aan wien moed ontbrak.

Dan knielden ze aan zijn zetel neer,
De ruwe mannen,forsch van bouw,
En zwoeren, onderworpen, trouw;
Erkenden hem als vorst en heer,
En baden hem voor wraak en straf,
Verzoening en bescherming af.

En Philips rees op en sprak hen aan
„Ik breng den vrede, niet het zwaard:
Wat nog gespaard is, blijf' gespaard,
En wat te doen staat, zij gedaan.
Wat uw belang is, is het mijn';
Weest mij getrouw, ik zal 't u zijn.”

En juickend steeg van allen kant
Het lofgeschal, het feestgedruisch,
Ter eere van 't Bourgondisch huis
En Philips, de hoop van 't vaderland,
Die aan 't verleden niet gedacht,
En welvaart voor de toekomst bragt.

Maar die hij 't eerst had willen zien,
De trotsche burgers van Sint Baaf,
Verschenen 't laatste voor den graaf
En norsch en kregel bovendien;
Zij zagen wrevlig en met leed,
Hoe laf de Vlaming dacht en deed.

Want hun bewering, hunne leer'
Was, dat op Neerlands vrijen grond
De leenheer om het volk bestond
En niet de leenman om den heer;
Dat, wilde Philips zich zien erkend,
Hij tot hen komen moest naar Gent.

En 't kostte menig dag en nacht
En overleg en wederspraak,
Eer dat men 't eens was met de zaak,

En 't voor en tegen had doordacht;
Eer 't hoofdig volk der trotsche stad
Tot d'eersten stap besloten had.

Doch, voortgeprest door raad en drang,
Welaan dan! schoon met tegenzin,
't Gezantschap steeg den zadel in;
Het moest zoo zijn voor 's lands belang;
Hoe hard en zwaar de taak hun scheen,
Wie 't lot bestemd had, togen heen.

En, zonder rusten van de reis,
Den bonten halsdoek om den hoed,
De linnen slobkous aan den voet,
Zoo ging het regtstreeks naar 't paleis,
Door poort en voorhof en portaal,
Tot aan den zetel in de zaal.

En minzaam en voorkomend weer,
Neeg Philips een gunstig oor en oog,
Maar geen der mannen sprak of boog,
Al luisterde en al boog de heer;
Zij wilden eerst — hun afspraak trouw —
Hem hooren, eer hij hooren zou.

Toen dacht hij, dat ook hen de pronk —
De hofzaal en het statiekleed
Versuft had en verstommen deed
En al te hel in de oogen blonk...
Zij zagen met een blik van smaad
De pomperijën en 't ornaat.

Toen trad een jonker uit den stoet
En sprak hun fluistrend — zoo hij dacht —
Een woord van moed in en van kracht,
Als faalde 't hun aan kracht en moed...
De mannen bleven zwijgend staan,
En blikten zelfs den wulp niet aan.

Toen sloeg een edelman van 't hof
Een strengen oogwenk naar hen heen,
Die, dreigend, hún te raden scheen,
De knie te buigen in het stof...
Zij haalden met een lach van spot
De schouders op om dat gebod.

Toen vloog den graaf het hart in gloed:
In weerwil van zijn vast besluit,
Trad hij op eens een stap vooruit:
Dat was het vuur van 't Fransche bloed
Maar schoon zijn oog zijn drift verried,
De stugge mannen deinsden niet.

Toen — toen wierp schoone Margareeth,
Die 't zorglijk schouwspel had gezien,
Zich angstig aan haars heeren kniën:
„Vergifnis!” riep ze, met een kreet:
„Ik ben van 't Vlaamsche bloed als zij:
Vergeef hun trotschheid hen om mij.”

„Hoe!” riep de graaf, van gramschap rood:
„Zoo huldigt hier dan de onderzaat
Zijn vorst met laffen schimp en smaat,
En acht dat loflijk, vroed en groot?
Zoo wil dan hier 't gebruik en 't regt,
Dat zich de heer buig' voor den knecht?

„Vermeetlen! 'k zweer u met een eed,
Gij zult u schamen om uw spot!
Ik kom, zoo waarlijk help' mij God!
Uw nek ontlasten van uw leed;
Ik zweer u redding, hulp en regt...
Wat zweert gij mij, vermeetlen! zegt!”

En eensklaps, als een eenig man,
Daar boog zich aller knie voor hem,
En 't klonk, als met een enkele stem:
„Neem, vorst! neem aller hulde dan,
Neem aller eed van trouw dan aan,
U, met de hand op 't hart, gedaan.”

En luider klonk de blijde maar',
De maar', dat aller wensch vervuld —
Dat Philips erkend was en gehuld,
Erkend, ook door den Gentenaar;
Dat hij aan 't volk — en land en stad
Aan hem, den zoen bezworen had.

't Gezantschap keerde spoorlags weer
En gaf aan 't wachtend volk berigt,
Dat Philips besef had van zijn plicht,
En ingestemd had met hun leer':
De koning, die ten zetel treedt,
Zweert aan het volk het eerst den eed.

Liedje op Lizes verjaardag.

Oogstmaand geeft weer schat van koren,
Rank van halm en hol van air;
Volop vloeit weer uit haar horen
't Golvend goudgeel van de voren:
Guller is geen maand van 't jaar.

Allen — jong en oud van dagen —
Weemlen bezig door elkaar;
Allen zaamlen, tassen, dragen;
't Span trekt hijgend kar en wagen:
Noester is geen maand van 't jaar.

Hoe zal mijt en schuur ze laden,
Al die garven, vol en zwaar!
't Is een zee, om door te waden!
Welk een oogst van luttel zaden!
Rijker is geen maand van 't jaar.

Vrolijk rolt langs berg en dalen
't Loflied aan d'Alzegenaar;
't Rijst en rolt in alle talen;
De echoos schaatren en herhalen:
Blijder is geen maand van 't jaar.

Ik juich meê met veld en dreven,
Ik span ook de jubelsnaar;
Oogstmaand gaf aan Lize 't leven:
Had ze ook niets dan dat gegeven,
Milder toch geen maand van 't jaar!

De echtbreekster.

Omringd van al 't genot van 't leven,
Gevierd, bewierookt en geveid,
Zoekt Emma nogtans de eenzaamheid,
Om lucht aan 't hijgend hart te geven,
En zit soms uren lang, en schreit.

Een wulpsche schaar' beloert de schreden
Der schoone weduw vroeg en laat;
Waarheen zij vlugtig de oogen slaat,
Wat aantal wenschen doet ze smeden!
Hoe schittren haar bekoorlijkheden,
Te aanlokkender in 't rouwgewaad!
Ze is schoon, ze is jong: pas twintig jaren;
Doch, in den vollen bloei der jeugd,
Ze is wars van alle levensvreugd,
Van dans en zang en spel en snaren;
Zij vlecht geen bloemknop in de haren;
Zij rijgt voor weelderiger dos
Het rouwfloers, dat haar kleedt, niet los.
Vergeefs, dat feesten en festijnen
Haar lokkend nooden tot hun praal:

Zij weigert elke vreugdeschaal:
Men ziet de schoonste niet verschijnen,
De rijkste tooi van elke zaal.
Zij kan bevelen en begeeren,
En wat haar zoet en streelend scheen,
't Zou welig vloeijen om haar heen:
Zij wil niets anders dan ontberen;
Ze is met haar smart het liefst alleen.

Hoe! (ruischt het in de hoofdsche kringen,
Waarvan zij 't sieraad was en de eer)
Nu 't lot haar aanlacht des te meer,
Nu al haar rozen bloeijen gingen,
Wat dwaze droefheid drukt haar neer?
Ze is vrij! ze heeft de boei zien slaken,
Te knellende om haar jeugd gelegd;
De dood verbrak in tijds haar echt,
Opdat ze 's levens zoet zou smaken.
Ze is rijk! En waarom anders toch
Werd ze aan dien grijzen graaf gegeven,
Dan om hem spoedig te overleven,
Zoo 't zijn mogt, in haar lente nog?
En nu zij niets meer heeft te vragen,
Nu ze al haar wenschen ziet voldaan,
Nu trekt genot noch vreugd haar aan;
Nu blijft ze 't weduw-rouwfloers dragen!...
Waar vindt die ondank zijns gelijk?
In zoo veel voorspoed, zoo veel zegen,
Uit dwarschen moedwil rouw te plegen,
Zoo schoon, zoo jong nog en zoo rijk!

Maar wie zoo fluisterden of dachten,
Zij zagen onder 't weduwkleed
Den worm niet, die er stak en beet;
Zij wisten niet wat bange nachten
De treurende op haar leger sleet,
Wat angsten in den slaap haar wachtten,
Wat zwaard er door haar boezem sneed.

Soms, in haar fulpen stoel gezeten,
De handpalm om het hoofd gevat,
Het starend oog van tranen nat,
De wereld en haar pracht vergeten,
Die ze eens toch heeft zoo lief gehad:
Soms schiet zij uit haar bange droomen
Met blijde huidring eensklaps op,
En hoort, met sneller harteklop,
De voedster met den zuigling komen:
't Aanvallig kind, de beeldtenis
Der moeder, die zoo beeldschoon is!
Dan zijgt een drop van zoet genoeg
In d'alsem van haar zielsverdriet:
Zij voelt den boezem ruimer zwoegen

En 't schrijnen van den wormbeet niet;
Dan sluit ze, met de liefde in de oogen,
Door 't moederlijk gevoel verrast,
Het dierbaar wicht in de armen vast,
Van teedren wellust opgetogen...
Maar even snel weer vlugt de blos,
De lach der liefde van haar wangen;
Zij schrikt, het kind aan 't hart te prangen;
Zij maakt de klemmende armpjes los,
Die spelend pogen haar te omvangen;
Zij wendt zich schaamrood af van 't wicht,
Als of de zuigling op haar wezen
Het zwart geheim mogt kunnen lezen,
Dat in haar borst verholten ligt;
Zij zinkt terug in al haar smarte;
De zoete laafnis drupt niet meer;
Een traan beeft langs haar wangen neer,
En grijpt zij 't kind nog eens aan 't harte,
Ras reikt zij 't aan de voedster weer.

't Was onberaden, onbezonnen,
Kortzigtige ouders! wat gij deedt:
In 't rozenkleurig bruiloftskleed
Haar zoo veel doornen ingesponnen...!
Wat was uw kinderliefde wreed!
Hoe juichte uw hoogmoed om dien zegen,
Dat blinkend lot, den rang en 't goud,
Dat ge aan uw kind verzeekren zoudt,
Een graaflijke echtkoets opgestegen...!
Wat werd die grootheid diep berouwd!
En zij, de onnoosle! zwijmeldronken,
Als offer naar 't altaar geleid,
Stond, in haar jeugdige ijdelheid,
Met paarden in het hair te pronken...
Wat werd die bruidskroon sinds beschreid!
Helaas! wat wist zij? Onervaren,
Het hart in slaap, het bloed in rust,
Van naarend leed noch kwaad bewust,
In beelden, die zoo lokkend waren,
In rijkdom, weelde en pracht verward,
Wat zorg kon sluipen in haar hart?
De schitterende echtknoop werd gesloten;
De feesten volgden op elkaar...
Wat hoofdsche sleep verzelde haar
Met de afgunst van haar speelgenooten!
Hoe pronkten de ouders met hun kind!..
Wat waart gij, roeklooze ouders, blind!

Maar blinder, dwazer dan zij beide,
Waart ge, onbedachte grijsaard! nog,
Toen ge, in vermetel zelfbedrog,
Uw gâ van feest tot feestzaal leidde;
Toen gij de bloem, nog pas in bloei,

De roos, waarmee ge uw grijsheid kroonde,
 Aan elks begeerig oog vertoonde,
 Ook, waar de dartle hoflucht woei.
 't Was roekloos, voor de wulpsche lonken
 Der ijde wereld met een schat,
 Dien ge onbenijd toch niet bezat,
 Zoo onbezorgd en stout te pronken,
 Of ge in uw rang een waarborg hadt!
 Hoe voelde uw trotsch gemoed zich streelen
 Bij 't fluistrend gluren van den kring,
 Die als zijn luister haar ontving,
 De schoonste schoone van zoo velen!
 Hoe zwol u 't hart van weelde en waan,
 Als ge in het bont gewoel der zalen
 De wufte vlinders rond zaagt dwalen
 En haar omfladden af en aan!
 En als haar 't gazen balkleed tooide,
 Als ze, in 't genot der jeugd ontgloeid,
 De voetjes, in satijn geschoeid,
 Naar de aangeslagen dansmaat plooide;
 Als ze in eens anders armen hing
 En zweefde en omdreef door de scharen,
 En 't jeugdig bloed haar klopte in de aren,
 En 't halssnoer op- en nederging:
 Dan zaagt ge, in ijdel zelfbehagen,
 In driesten hoogmoed, om u heen,
 Als om met de oogen rond te vragen,
 Of niet uw lot begeerlijk scheen,
 Daar ze u behoorde en u-alleen,
 Zij, die zoo veler hart deed jagen?
 o, Maak de proef haar niet te zwaar!
 't Is haar den zwijmbeker plengen
 En ze aan den rand der draaikolk brengen:
 Dat is te veel, te wreed voorwaar!
 Hoe duislen van 't vermaak haar zinnen!
 Hoe schemert van de pracht haar oog!
 Haar schoone wangen kleuren hoog;
 De zoete gifdronk glipt naar binnen
 En 't bloed ontvonkt bij elken toog.
 Wie steunt — wie rigt haar wankle gangen?
 Onzeker doolt ze op 't hachlijk pad,
 Den voet zoo zwak — de baan zoo glad,
 Gelokt door list en tooverzangen,
 Ondanks zichzelf, en tred voor tred,
 Genaderd aan 't gespannen net.
 De strik werd om haar toegeslagen;
 Zij glipte — greep nog — maar zij viel...
 Te dwaas gemaal! te trotsche magen!
 't Was vreeslijk haar zoo ver te wagen:
 Gij hebt haar misstap op uw ziel.

Doch in de wieling der vermaken,
 In 't weemlen van het feestgewoel,
 Deed schuldbesef noch zelfgevoel,

Verdoolde! u uit den droom ontwaken.
 't Bezoedeld hart verweet u niet,
 Aan welken pligt gij dorst verzaken,
 In welken poel ge u nederstiet!
 't Ging voort in duislend geestverdooven,
 In zingenot en wulpschen lust;
 Het traag geweten sliep gerust
 En 't uur der reekning bleef verschoven.
 De schoone vrouwe zat ten troon;
 Haar vleijers kustten haar gareelen,
 En bij festijnen, bals en spelen
 Gaf zij naar lust en luim den toon.
 De wierook walmdde voor haar schreden;
 De bloemen geurden 't eerst voor haar;
 Welluidend klonken stem en snaar
 Tot lof van haar bekoorlijkheden,
 En 't jeugdig hart had geen bezwaar —
 Geen zorg om toekomst of verleden.

Zoo ging een jaar en volgde een aar.

Nu bleef het graaflijk hof gesloten.
 Geen speeltuig klonk, geen zangtoon steeg;
 't Gewoel hield op, 't geschater zweeg;
 Men zag er disch- noch feestgenooten;
 Muziek- en danszaal stonden leeg.
 In 't verst vertrek, aan 't eind der gangen,
 Lag de eedle heer, van 't leven zat,
 Op 't kostbaar leger krank en mat
 En met de doodverw op de wangen.
 Het koortsvuur sloopte 't zwak gestel;
 Er was voor goud geen hulp te koopen:
 De raders waren afgeloopen:
 En 't uur van stilstaan naakte snel.
 Meëlijdend, zorgend, zielsbewogen,
 Knielde Emma neer aan 't ledekant;
 Des veegen hand rustte in haar hand,
 Zijn glazig oog staarde in hare oogen:
 't Was of hij in zijn jongsten stond
 Naar troost zocht in haar mededoogen
 En laafnis in haar tranen vond.
 "Vrouw!" sprak hij met gebroken klanken:
 "In 't pijnlijk uur der scheidenssmart
 Weegt mij een zoete pligt op 't hart:
 'k Moet eer ik inslaap u nog danken.
 Bloem, die mijn dorrend levenspad
 Versierd hebt, die mijn winterdagen
 Benijden deedt door wie u zagen,
 Mij dierbre boven rang en schat!
 o Dank, meer dan ik uit kan spreken
 Voor al uw zorgen, al uw trouw;
 Dank voor de tranen, teedre vrouw,
 Die bigglend langs uw wangen leken..."

Maar, boven alles, wees gedankt
 Voor wat me uw liefde heeft gegeven:
 Ik heb een zoon aan 't hart geprangd:
 Ik mag mijn stamhuis voort zien leven!
 o, Zij die zoon mijn naam ter eer,
 En u ten steun, ten troost en zegen!
 Moog..." Doch hij zweeg: hij kon niet meer,
 Zijn stem was weg, zijn hoofd zonk neer;
 Maar ook, al had hij niet gezwegen,
 Zij had geen wensch — geen enkel woord,
 Geen stem meer uit zijn mond gehoord:
 Want, als de grond ware opgespleten.
 Of als 't gewelf waar' losgescheurd,
 Zij had van alles niets bespeurd,
 Van niets geschrikt, van niets geweten:
 Zij lag in zwijm. — En toen een vonk
 Weer langzaam in haar geest ontgloorde,
 Toen zij 't geluid weer ruischen hoorde,
 En 't licht haar weer in de oogen blonk;
 Toen zij ontwaakte en staarde in 't ronde,
 Vloog ze, ondanks weerstand en gesmeek,
 De haren los, verwilderd, bleek,
 Weer naar des krankten jongste sponde,
 En sloeg de vingren onverhoeds
 In 't zwaar damast der donzen koets:
 Zij moest hem zien; hem zien en spreken,
 Hem zeggen, wat het kosten moog';
 Hoe vuig en snood zij hem bedroog;
 Hem, eer hij stierf, vergifnis smeeken...
 Zij moest... Helaas, het was te spa!
 Zijn pols stond stil; hij sloot zijn oogen;
 Zijn laatste zucht was heengevlogen:
 Die laatste zucht was voor zijn gâ.

Sinds treurt en kwijnt ze. Gansche dagen
 Zit ze in gepeins. Met huiwring wacht
 Zij elken avond weer den nacht.
 Dan schijnt de worm het liefst te knagen;
 Dan, als het stil wordt in 't gezin
 En ieders dagtaak is gekweten,
 Begint de nachtwaak van 't geweten,
 En 't haalt zijn tijd met woeker in:
 Dan rijpt haar de angst met scherper beten. —
 Och, sinds dat vreeslijk oogenblik,
 Toen haar de blinddoek afgenomen —
 En ze opgeschud werd uit haar droomen,
 Mogt haar geen sluimring zonder schrik,
 Geen kalme slaap in de oogen komen.
 Neen, telkens klinkt des veegen stem
 Zijn staamlend afscheid haar in de ooren:
 Zij waant in 't ritslen hem te hooren,
 In 't schaduwscheemren ziet zij hem.
 o, Dat zij alles had beleden
 Eer 't reeds te laat was! aan zijn kniën

In 't stof zich had gekromd..! misschien
 Dat hij vermurwd ware en verbeden,
 Als hij haar wanhoop had gezien.
 Maar dat hij, stervend voor haar oogen,
 Nog bleef misleid, — dat zij zich niet,
 Ook met geen woord, geen blos verried;
 Dat hij in 't graf nog is bedrogen;
 Dat hij haar zegende in den dood;
 Dat zij zich 't aanschijn niet bedekte,
 Toen hij de bevende armen strekte
 En nog haar kind aan 't harte sloot:
 Dat weegt haar op de ziel als lood.
 Dan slaan haar aadren sneller slagen;
 Dan hijgt haar enge borst naar lucht;
 't Is of hij aan haar sponde zucht,
 Of zij hem rouw en wee hoort klagen...
 Hoe snakt zij naar het ochtenddagen,
 Naar 't eerste licht en 't eerst gerucht! —
 Zoo slepen zich de lange nachten,
 Waarvan zij elken klokslag hoort,
 In martelende nagedachten
 En akelige droomen voort.
 Zoo knaagt de worm in de open wonde,
 Meêdoogenloos en nooit verzaad...
 Wat helpt het diepst geheim het kwaad?
 Het vreeslijkst pijnt verborgen zonde.

Zij zal te kerk gaan. 't Schuldig hart
 Vindt daar nog toevlugt hier beneden;
 Wel aarzelt ze, in Gods huis te treden:
 Haar misdrijf is zoo vuig, zoo zwart!
 Maar zij wil worstlen in gebeden.
 Zij zit ten kapdisch achtloos neer;
 Zij laat haar zijden lokken tooijen —
 Nu met juweel noch paalen meer,
 Maar met er rouwkrip door te plooijen —
 En ze is zoo schoon als ooit weleer.
 Haar maagden kunnen 't haar niet zwijgen,
 Hoe sierlijk weer dat kleed haar zit;
 Die halskarkant van gliinstrend git,
 Dien ze om den blanken schouder rijgen
 Dat zwarte gaas op zwanenwit.
 Onwillens slaat ze vlugtig de oogen
 Op 't aangeboden spiegelglas,
 Maar huivrend wendt zij ze even ras,
 De wang met vuurrood overtogen;
 Zij houdt de handen voor 't gelaat;
 Zij wijst de dienst af van haar vrouwen;
 Zij bloost van schaamte bij 't aanschouwen,
 Als ze op zichzelf de oogen slaat.

Ze is onbemerkt niet aangereden:
 De handen reiken uit de schaar',

Als in een wedstrijd met elkaar,
 Wie haar mag helpen af te treden.
 Het kerkplein is niet ruim genoeg
 Voor zoo veel wulpen als het droeg.
 En wien zijn poging mogt gelukken,
 Wiens hand zij aanneemt, wie een woord
 Mag fluistren, waar zij niets van hoort,
 Wie haar den vingertop mogt drukken,
 En wien ze dankzegt met een groet,
 Hoe tintelt hem het welig bloed!
 Maar niet verstrooid door zoo veel lonken,
 Als dartel vonklen om haar heen,
 Is zij den tempel ingetreên
 En biddend op de knie gezonken.
 Demoedig slaat ze 't smeekend oog
 Naar 't welsel der gewijde wanden;
 Zij heft de zaamgevouwen handen
 En 't neergebogen hart omhoog.
 o, Wie haar gaslaat, haar, verloren
 In eerbied en ontzag, aanschouwt,
 Als zij den blik geheven houdt,
 En 't murmlen van 't gebed laat hooren:
 Als zij, aan de aarde en 't aardse ontrukt,
 In godsvrucht schijnt omhoog gevaren —
 Hij waant een heilige aan te staren,
 Een engel, voor Gods troon gebukt.
 Helaas, wie in haar binnenst zagen,
 Hun oog wendde als met schrik zich af!
 Zij durft niet eens vergifnis vragen;
 Zij bidt slechts krachten, om haar straf —
 Haar levenslange straf te dragen.
 Ja, schoon Ge, Algoedheid! waart voldaan
 Door zoo veel knaging, zoo veel smarte;
 Schoon Ge op dat vroeg verbrijzeld harte
 Een oog van deernis neer mogt slaan;
 Schoon Gij, die lust hebt in vergeven,
 De schandsmet afwiescht van hare eer;
 Daalde op haar hoofd uw vrijspraak neer,
 Toch bloeit voor haar in heel haar leven
 Geen bloem van levensvreugde meer!

o, Daarom is zij deerniswaardig,
 De zondares, omdat haar schuld
 Vergoeding noch verligting duldt,
 Ze zij berouwvol en boetvaardig!
 Omdat er misdrijf is en kwaad,
 Dat zich herstellen laat noch boeten,
 Maar als een kanker in blijft wroeten
 En sporen in de toekomst laat,
 Omdat er smetten zijn en vlekken,
 Vergeefs met tranen overstrooid,
 Die Gods erbarming wel kan dekken,
 Maar menselijk medelijden nooit!
 o, 't Is wel deerlijk weg te kwijnen

In 's levens lente; lust en vreugd
 En hoop en elken droom der jeugd
 Te zien verwijdren en verdwijnen,
 En af te staan van alle zoet,
 Dat soms het bittere nog vergoedt! —
 God, zie haar smeekend neergebogen;
 Zij wringt de handen. Hoor haar kreet:
 Zij roept U aan om mededoogen,
 Ofschoon zij 't zich onwaardig weet.
 Er wil geen heulsap voor haar leken;
 Geen riethalm, die haar steunen mag!
 Zij hijgt naar uitkomst dag aan dag
 't Is of haar hart vaneen zal breken,
 Zal scheuren elken aderslag.
 De wereld schijnt haar te eng te wezen
 Zij zoekt een toevlugt aan uw troon.
 Zij durft geen mensch in de oogen lezen
 Zij leest er niets dan schimp en hoon;
 Zij bloost tot voor haar eigen zoon...
 God, dien zij aanschreit om ontferming!
 Neem Gij een boetling in bescherming,
 Zoo schuldig, en zoo jong zoo schoon.

Lenteliedje.

Welkom aan de vijverzooenen,
 Sprietjes van 't ontluikend gras!
 Welkom in d'ontdoodiden plas,
 Schubbig volkje van de stroomen!
 Welkom, knopjes aan de boomen,
 Eerste bloesems, eerst gewas!

't Fladdrend wild beproeft het strotje
 In de toppen van d'abeel;
 Donzig puilt het zijfluweel
 Uit het zwellend heesterbotje
 't Bonte vastenavondzotje
 Schudt de blaadjes van zijn steel.

Tal van geuren vloeit ons tegen,
 Tal van verwen sprenkelt neer
 't Woud heeft elken ochtend weer
 Hooger — dieper tint gekregen;
 Ieder dropje lenteregen
 Strooit op 't veld een bloem te meer

Elke blik langs veld en dreven
 Stort in de aadren levensvreugd;

Heel de schepping is verheugd
 Nu haar 't feestkleed wordt geweven;
 't Afgestorven ademt leven,
 't Uitgedorde viert zijn jeugd.

Ik kom ook u welkom heeten,
 Schoone bruidstijd der natuur,
 Die den winter, bar en guur,
 En zijn plondren doet vergeten;
 Gij bebloemt tot zelfs de reten
 Van den naakten kerkhofmuur.

1840.

Op muziek gezet.

Bij een kind in de wieg.

't Gebed van beiden steeg naar boven
 En werd verhoord. Gods zegen vloot
 Op de echtkoets en den moederschoot.
 De minnende ouderharten loven
 En danken voor 't gebeden wicht,
 Dat sluimrend op de varen ligt.
 De moeder had, in blijde droomen,
 In beelden van genot verdwaald,
 Zich menigwerf de vreugd gemaald,
 Waarvan haar boezem vol zou stroomen,
 Als door haarzelf en met haar bloed
 Haar kind gedrenkt werd en gevoed:
 Maar, wat de hoop haar ook verbeeldde,
 En zoet en zaligs had voorzeid,
 Het was een schaduw van haar weelde,
 Haar nu genoten zaligheid.
 De vader dacht zich door de banden
 Van onverbreekbre liefde en trouw
 Alreeds vereenigd met de vrouw,
 Bij 't weerzijdsch geven van de handen,
 En waande, dat zijn hart en 't haar'
 In een gevloeid was voor 't altaar:
 Hij had gedwaald. Eerst toen zijn oogen
 In tranen zwommen; toen hij 't uur
 Van angst doorleefd had, toen natuur
 Haar knellend snoer had losgetogen,
 En hij, tot smeltens toe gekneed,
 Herademde bij d'eersten kreet:
 Toen vloeiden, aan elkaar gesloten,
 Hun beider harten eerst in een,
 Toen lag de band eerst om hen heen
 De zieleband der echtgenooten.

Hij had de gade nooit bemind,
 Zoo als de moeder van zijn kind.

En in 't genot van al dien zegen,
 Kwam vriend en maag, en bragt een beë,
 Een heilwensch voor den zuigling meë,
 Van onder 't hart aan 't hart gelegen.
 Hoe gretig dronk de moedermin
 Die tooverzoete wenschen in,
 Dat welkom aan 't ontlukend leven!
 Hoe zwol met sneller harteklop
 De borst der blijde dankbaar op,
 Voor elken kus, haar kind gegeven!
 Hoe lachten in haar zoeten waan
 Haar dag aan dag geneugten aan
 En nieuwe vreugd in later jaren!
 Hoe zou ze, in allen nood en dood,
 Den dierbre, dien ze in de armen sloot,
 Getrouw bewaken en bewaren!

Toen 't water uit de zilvren vont
 Gods dienaar van de vingren vloeiide,
 En 't voorhoofd van het kind besproeiide,
 Waarmee de vader voor hem stond;
 Toen de achtbre priester hand en oogen,
 Eerbiedig biddend, opwaarts sloeg,
 En Gods gelei en toezigt vroeg,
 Terwijl zich de ouders biddend bogen;
 Toen hij met ernst en kracht van stem
 Hun taak hen op het hart deed wegen,
 En hoe het pand van God verkregen
 Verantwoord worden moest aan Hem;
 Toen allen, die 't van ver aanschouwden,
 Een diep ontzag voer in de ziel,
 En aller handen zamenvouwden,
 En menig oog een traan ontviel:
 Toen steeg door welf en tempeldaken
 Uit 's harten grond een plegtige eed:
 Het was de vader, die hem deed,
 Die innig zwoer te zullen waken —
 Te zorgen, dat de kiem der deugd
 Reeds wortelde in de vaag der jeugd;
 Dat hij door les en voorbeeld beiden
 Het dierbaar kind, dat God hem gaf,
 Den weg ten hemel op zou leiden
 En weren 't van het dwaalspoor af;
 Dat hij de pligten na zou leven,
 Aan 't voorregt van zijn rang verknocht,
 Opdat hij rekenschap mogt geven,
 Als God die namaals vragen mogt.

En, jonge vreemdling hier beneden,
 Die daar in onschuld ligt en rust

Van niets ter wereld nog bewust,
 Van God zoo vurig afgebeden,
 Zoo menig welkom toegekust!
 Kind, dat aan 't moederhart gesloten,
 En aan geen vreemde borst gezoogd,
 U met een melk verzaden moogt,
 Waarin geen wilde togten vloten;
 Kind, dat de ruwe levensbaan
 Niet onbestierd wordt ingedreven,
 Maar aan een gids de hand moogt geven,
 Die zorgend u vooruit zal gaan;
 Kind, met zoo deugdzaam bloed in de aren,
 Bevoorregt van uw wieg reeds af,
 Zal God, die u dien zegen gaf,
 Zijn toezigt aan dat voorregt paren,
 Opdat de stam, waaruit gij sproot,
 Niet moog verbastren in de loot;
 Opdat de hoop niet zij bedrogen,
 Die in den bloesem vrucht voorziet;
 Opdat het loon des kweekers niet
 Een wufte droom zij en een logen?...
 Knielt, ouders, bidt! en neem, o Heer!
 Hun kind genadig in uw hoede;
 Lei Gij het aan uw hand ten goede:
 Wij knielen biddend met hen neer.

Want waan niet, vader! denk niet, moeder!
 Dat al uw liefde en al uw trouw
 Den zwakken voet bestieren zou,
 Tenzij gesteund door hooger hoeder;
 Dat al uw zorg, uw wakend oog,
 Uw ijvrig kweeken en besproeijen
 De twijg zou naar uw wil doen groeijen,
 Als niet een hooger hand haar boog.
 Liet die haar los..! het waar' verloren
 Al wat gij wrocht. Rampzalig paar,
 U werd een zoon der smart geboren,
 Zoo Gods bescherming verre waar'.
 De zegen, op uw koets gevloten,
 Verkeerde in vloek; het zaligst uur,
 Dat gij beleefd hebt, kocht gij duur;
 De tranen, eens van vreugd vergoten,
 Betaalde gij uw leven lang
 Met andre tranen, snerpend wrang.
 Bidt! bidt dat God u bijstand biede,
 Zijn toezigt aan uw zorgen schenk',
 De kostbre kiem beschijne en drenk'
 En 't schaadlijk onkruid rooi en wiede:
 Want in ons binnenst ligt het zaad,
 Gelijk van 't goede, zoo van 't kwaad.
 Waakt! — Vreeslijk zou 't verwijt u knagen,
 Als 't om verzuim waar' van uw pligt;
 En daagde God u in 't gerigt,
 Wat antwoord gaaft gij op zijn vragen?

Waar schoolt gij voor zijn aangezigt?
 Waakt! — maar vertrouwt niet op uw zorgen;
 Strekt op de peluw 't hoofd niet neer,
 Gerust op voorbeeld, tucht en leer':
 Helaas! het zijn onzeekre borgen,
 't Zijn blinde gidsen, en niets meer.
 Bidt! — Waar wij 't ooit om bijstand deden,
 't Is hier geraden, waar geen baat
 Dan in Gods hulp-alleen bestaat;
 Niet in ons buigen, in ons kneden.
 Waakt! — maar gebeden vroeg en laat,
 Gebeden, voor uw kind gebeden!

Och, deerniswaard nog meer dan gij,
 Tot welken top uw jammren rezen,
 Zou de afgesmeekte liev'ling wezen,
 Ging Gods bescherming hem voorbij.
 De onnoosle vroeg toch niet om 't leven;
 Gij badt voor hem het aanzijn af...
 God! zij 't geschenk hem niet ter straf,
 Dat op hun beë hem werd gegeven!
 Betaal' hij 't hachlijk gunstbewijs
 Niet met te schroomlijk duur een prijs!
 Zwak schepsel, dat ten strijd zult dagen!
 Hoe redde ge, ongesteund van kracht,
 U uit den klaauw van de overmagt,
 Bestookt uit zooveel hinderlagen
 En op gevaar noch list verdacht?
 Zij stormen, eer we 't weten, binnen,
 De woeste driften van ons bloed;
 Zij steken 't argloos hart in gloed,
 Zij overromplen en verwinnen,
 Tenzij het hooger hulp verhoedt.
 Zij spalken op, de diepe holen,
 Waaruit de giftwalm stijgt en smet;
 De vlijm schiet uit het rozebed,
 Waarin zich de adder houdt verscholen...
 Wee, wien Gods hand niet grijpt en redt!
 Kind! kind! u wachten bange stonden:
 't Gaat hier in 't strijden heftig toe;
 Wij warlen, eer wij weten hoe,
 Ons in den valstrik van de zonden...
 Help, hemel! help! de hel verwint!
 De strik houdt vast; de voeten gleden!
 Vergeefs geworsteld en gestreden!
 Wij vallen eer de strijd begint,
 Dekt niet uw rusting ons de leden...
 En daarom, ouders! voor uw kind
 Gebeden, vroeg en laat gebeden!

God! zij de zoete hoop bekrond
 Der blijde moeder! geve spader
 Een brave zoon den braven vader
 Het enig loon, dat oudren loont!

Zij zoo veel blijdschap als zij smaken
 En zoo veel hoop in 't uitzigt nog
 Geen valsch gevele, geen droombedrog,
 Waaruit zij schrikkende eens ontwaken!
 God! zie beschermend van uw troon:
 Wees Gij hun kind ten schild en wapen;
 't Ligt als een engel daar te slapen,
 Zoo schuldloos is het en zoo schoon.
 o Wisch' geen ondeugd van die trekken
 Het blozend waas der onschuld uit!
 De zonde pronk' niet met dien buit!
 Moog de englenwacht d'onnoosle dekken!
 God! niets dan bidden kunnen wij:
 Geef wat uw hand-alleen kan geven:
 Bewaak, bestier hem, wees nabij,
 Opdat zijn eerste tred in 't leven
 Zijn eerste tred ten hemel zij!

Oogstlied.

De dorschvloer schoon! de vlegels klaar!
 De sikkel snijdt weer halm en air;
 De hooggetopte wagens komen!
 De grendels weg van loods en schuur!
 De volle springvloed der natuur
 Wil weer naar binnen stroomen.

De blijde hoop bedroog ons niet:
 Wat Bloemaand toezei in 't verschiep,
 Rolt Oogstmaand uit langs beemd en drevén.
 Wat haalt de woeker, dien gij gaaft,
 Gij, mijnen, waar men goud uit graaft!
 Bij dien de voren geven?

't Gewas schoot heerlijk uit en op:
 't Was ééne bloem en ééne knop
 En veld en boogert ééne gaarde.
 Hoe zwol de vrucht, hoe rijpte 't ooft
 Ons voor den voet en over 't hoofd
 En in en boven de aarde!

Er was gezweet, er was gezwoegd,
 Het veld gespit, het land geploegd
 Gewaakt, zoo veel wij konden waken
 En, toen gepoot was en geplant,
 Nam God het werk ons uit de hand,
 Opdat Hij 't af zou maken.

Want hoe gezwoegd werd en gezweet,
 Wij kregen d'arbeid nooit gereed,
 Als God niet toetrad met zijn zegen;
 Niet een van ons toch, wie wij zijn,
 Bezit een sprankel zonnenschijn
 Noch heeft een druppel regen.

Maar God stond bij, en dag en nacht
 Ging 't werk vooruit met spoed en kracht;
 Wij konden de oogen niet verzaaden;
 En zie! zoo ver het uitzigt strekt,
 Daar is weer 't aardrijk overdekt
 Met alles wat wij baden.

Tast toe, tast toe! draagt weg! voert heen!
 Gods almagt wrocht voor ons-alleen;
 Voor ons die schelven en die schoven.
 Het voorspan trekk', de wagen roll!
 De velden leeg! de schuren vol!
 En stijge 't hart naar boven!

Dat is een tijd, een kostbre tijd,
 Nu weer zich arm en rijk verblijdt
 En aller harten dankbaar gloeijen!
 Nu weer Gods handpalm zich ontsloot,
 En ons in d'opgehouden schoot
 De goede gaven vloeijen!

Men zegt, daar zijn er (God, is 't waar!)
 Die wrokken om 't gezegend jaar,
 En aan geen vreugd, geen danken denken;
 Die d'oogst vernielden, mogt het zijn,
 Opdat aan hen de goudertsmijn
 Een rijker oogst zou schenken.

Looft, alle schepslen! jubelt luid!
 Weer heeft de hoop der boezen uit,
 Die schatten met uw tranen winnen;
 Juicht! heft de handen hemelwaarts:
 Mislukt is de oogst des woekeraars
 En de onze rolt naar binnen.

Snijdt, zicht en sikkel! gaar den schat,
 Bedrijvig landvolk! Veld en stad,
 Ten tempel op en God geprezen!
 Een juichend hart, een vreugdetraan...
 Geen offers neemt Gij liever aan,
 Weldadig Opperwezen!

Jephtaas dochter.

't Verdoovend schetteren der trompetten,
 Het raatlen van het wapentuig,
 Het daavren van het krijgsgesjuich
 En 't vurig brieschen der genetten,
 't Zegt alles, dat het leger keert
 En Isrels wreker triomfeert. —
 Vernederd bogen de Ammoniten
 Voor Jephthas arm den trotschen kop;
 Zij gaven land en steden op;
 Geen schuilplaats bleef hun overschieten;
 Tot in de hartaar trof hen 't staal;
 Geen dag van voller zegepraal
 Brak immer aan voor de Isreliten.
 Luidruchtig dreunt uit Mizpaas wal
 Het volksgejuil den krijgsheld tegen,
 En uit een stofwolk langs de wegen
 Klinkt rinkelbom en feestgeschal.
 De toevloed wast. Al breeder scharen
 Verrijzen weemlend in 't verschiet;
 Al scheller rolt het zegelied,
 De dansmaat en 't geruisch der snaren.
 „De veldheer leev'!” zoo juicht de kreet:
 „De God van Isrel zij geprezen!”
 En midderwijl de zangen rezen
 En 't wuivend volk al nader treedt,
 Denkt Jephtha telkens aan zijn eed,
 En mijmert: Wie zal de eerste wezen?

Wat hebt ge, onzalige! u verstout?
 Wien, heiligschenner! dorst gij 't wagen,
 De zege tot den prijs te vragen,
 Den bloedprijs, dien gij geven zoudt?
 „Heer! (zwoert gij) God der legerscharen!
 Jehova! Isrels God en Heer!
 Geef dat ik d'Ammoniet verneer
 En, 't hoofd omkranst met lauwerblaren,
 Behouden en zeeghaftig keer:
 En ik zal U — ik U! het leven
 Van d'eerste, die mij tegensnelt
 Als ik weer opdaag uit het veld,
 In ruiling en ten offer geven:
 Sluit Gij dien koop? zoo handlen wij!
 'k Ontvang het een, en 't ander Gij.”

De heemlen beefden toen zij 't hoorden.
 Zoo vuig een smaad was ongeschied!
 Of zwoert gij dat, gij Jephtha! niet,
 Al deedt gij 't ook met andre woorden?

Hebt gij Jehova niet verzocht?
 Hebt gij d'Oneindige, Onbegonnen,
 Niet listig voor uw zaak gewonnen
 En (zoo gij dacht) niet omgekocht?
 Hieft gij de handen niet naar boven
 En dorst gij, heilloos offeraar!
 Den Eeuwige geen bloed beloven,
 Of Isrels God een afgod waar'?
 Onzinnige en vermeetele tevens!
 Wat dolle driestheid greep u aan,
 Dat gij den Gever aller levens
 De gift eens levens af dorst staan?
 o Schennis van het Alvermogen
 En van de Algoedheid evenzeer!..
 Sloeg niet een bliksem uit den hoogen
 Den aardworm in het voetzand neer,
 Die de Almagt aanrandde in hare eer?
 Versteenden niet de lasterlippen,
 Waaraan die schendtaal was ontvloed,
 En werd de tong niet uitgeschroeid,
 Die zulk een eed zich liet ontglippen?
 Neen! zwaarder straffe treffe u 't hoofd!
 Gij hebt Jehova bloed beloofd:
 Welaan, rampzaalge! doe het stroomen!
 Met roem en lauwrn kwaamt gij weer;
 Wat gij begeerd hebt, gaf de Heer:
 Uw beurt van geven is gekomen.

De drommen golven tot elkaar;
 De lucht vermengt de blijde kreten
 Van 't wederzien en 't welkomheeten
 Van legerstoet en burgerschaar.
 Op eens... het volk vertraagt zijn schreden,
 Splitst zich in tweeën, wijkt ter zij,
 En laat aan een, die vóór zal treden,
 Den toegang tot den veldheer vrij.
 Wie zweeft daar uit de stofwolk nader?
 Wier sluijer drijft daar op den wind?
 Wat, Jephtha! stolt u 't bloed in de ader?
 „Mijn vader!” roept een stem: „mijn vader!”
 Zijn dochter is 't, zijn eenig kind.

Neen, weeklaag niet noch scheur de kleeren
 Noch wring de handen: zondaar! bid:
 Er is geen middel, geen dan dit,
 Dan knielen voor den troon des Heeren.
 Of dacht gij in uw dwaze hoop,
 Toen gij met God dorst handel drijven,
 Dat aan uw zij' de winst zou blijven
 Van d'aan Hem voorgeslagen koop?
 Buig, bid! de roé werd opgeheven!
 Kniel, bid vergifnis! zondaar, boet!
 Tot welk een top uw overmoed,
 Uw smaad, uw schennis zij gedreven,

Hij, die kan straffen, kan vergeven;
 Jehova wil geen menschenbloed.
 Bid!.. maar gij bidt niet; neen, verwaten'!
 Wat slag u op den schedel viel,
 Hij heeft in uw verharde ziel
 Den hoogmoed ongedeerd gelaten.
 Verpletterd werdt ge, niet gekneet;
 En is uw blik omhoog geslagen,
 't Is niet om God gená te vragen;
 En perst zich uit uw borst een kreet,
 Het is om d'Eeuwige aan te klagen,
 Die u Zijn almagt voelen deed.
 Kom, (zegt ge) laat ons 't hart verstalen!
 Ik gaf mijn woord: het zij vervuld!
 Ik wil geen delging van mijn schuld:
 'k Wil wat ik schuldig ben betalen!

Helaas! wien haalde uw kindermin
 Met rinkelbom en dansmaat in?
 Wien vielt ge, onnoosle! neer in de armen?
 Beul, die uw weerloos offer ziet!
 Smelt zoo veel jeugd en onschuld niet
 Uw ijzren inborst tot erbarmen?
 Wies zoo veel schoonheid voor den strot
 Des Molochs, dien gij houdt voor God?
 Toef! doe den stapel niet ontsteken,
 Verhef de bijl niet, pleeg geen moord!
 Wat hecht ge, onheilige! aan uw woord?
 Uw laatste deugd is woordverbreken.
 Toef! hoop geen zwarter feit op feit;
 Verzwaar uw schuld niet; sla geen handen,
 Na gij de godheid aan dorst randen,
 Ook aan natuur en menselijkheid.
 Toef!.. Of ontrust ge u om den tooren
 Des afgods, dien uw brein zich wrocht,
 Als gij 't rantsoen hem weigren mogt,
 Dat hem als prooi werd toegezworen?
 Moet — moet er bloed zijn?.. Toef, barbaar!
 Toch hoeft het kostbaarst niet te vlieten:
 Bedrieg den Moloch in 't vergieten,
 En — geef hem 't uw' in plaats van 't haar'.

Dat dorst gij niet! en aan uw voeten
 Lag 't weerloos kind, van schrik verbleekt.
 »Ik kus 'het vonnis, dat gij spreekt:
 'k Zal (snikte ze) uw gelofte boeten.
 o, Vurig bad ik dag en nacht,
 Dat Isrels God u mogt bewaren;
 Dat Hij mijn vader mij mogt sparen
 En in mijn armen wederbragt.
 Ik werd verhoord... maar, korte zegen!
 Het scheiden volgt het weerzien snel!
 Doch 't is voor u, o Israël!
 Ik buig het hoofd; ik spreek niet tegen.

Één bede, vader! niet dan één,
 Niets meerder dan een luttel dagen,
 Dat ik mijn rampspoed moog beklagen
 En op 't gebergte zit en ween
 En Isrels God om kracht moog vragen.
 Na luttel dagen — neem mijn bloed:
 Het is het uwe: doe het plengen!
 Spijt offermes en outergloed,
 Voor u te sterven is mij zoet:
 Ik zal Jehova 't offer brengen."

Zij ging, en met haar ging een tal
 Van Mizpaas jongste en schoonste maagden,
 Die met haar treurden, met haar klaagden,
 En zwierven over berg en dal.
 De droeve weergalm der valleijen
 Herhaalde 't jammrend ach en wee;
 De rotsen stonden meê te schreijen,
 Spelonk en grotten zuchtten meê.
 Na dagen dolens door de streken,
 De wangen bleek en de oogen nat,
 Toog weer de rouwsleep naar de stad,
 Waar 't gruwzaam schouwspel aan zou breken.
 De maagden plooden voor 't gezigt
 De sombre slujerdoeken digt,
 En traden aan, het hoofd gebogen;
 Alleen de onnoosle hield haar oogen
 Gerust ten hemel opgerigt
 En had geen traan meer af te droogen.
 Zij trad vooruit — ten tweede maal —
 Niet om haar vader weer te ontmoeten
 En welkom uit den strijd te groeten,
 Maar — met haar eigen zegepraal!
 Zij trad vooruit, en in de scharen,
 Waar langs zij heentrad, was geen blik,
 Die niet verstard bleef staan van schrik;
 Geen bloed, dat niet ontroerde in de aren.
 Een stilte, als op de graven zijgt,
 Was op den volksdrang neergezegen;
 Er was geen ritslen, geen bewegen,
 Schoon pols en adem jaagt en hijgt.
 De harten volgden op haar schreden;
 Geen oogwenk, die haar tred verliet;
 Naar korter weg haar overschiet,
 Rilt killer huidring door de leden:
 Alleen de onnoosle huivert niet.
 Het outer wacht; het wacht haar leven:
 Zij treedt vooruit — zij naakt al meer...
 Het lemmer blinkt, het wordt geheven!
 Een kreet barst los... zij zijgt ter neer...
 o Aller schepslen God en Heer!
 De moord is in uw naam bedreven!

Maar, 't was geen sterven, dat ze deed;
 Het was geen strijd, geen doodsangst-lijden;
 't Was wapprend uit de windsels glijden,
 Zoo als een vlinder uit zijn kleed.
 't Was ademhalen en bekomen
 Van 't hijgen op een zwoelen dag;
 't Was wakkerworden met een lach,
 Na 't worstlen in benaauwde droomen. —
 Toen ze op 't gebergte doolde en zat,
 Het hoofd gebukt en 't oog bekreten,
 En met gevouwen handen bad,
 Had haar Jehova niet vergeten:
 Hij had de kracht haar ingestort,
 Die door 't gebed verkreten wordt,
 Door kinderlijk en vast gelooven;
 Maar bij 't geschenk dier wonderkracht,
 Werd haar een weldaad-méér gebragt:
 Zij zag den voorhang weggeschoven,
 Het digt gordijn, dat de eeuwigheid
 Van 't eindige en het aardse scheidt;
 Zij zag de heemlen zich ontsloten
 En al het heerlijks, dat er woont,
 En hoe de deugd er wordt beloond,
 En wat na 't lijden wordt genoten;
 Zij zag, wat nooit een brein bevroed —
 Wat nooit een tong had uitgesproken;
 Der zaligheden overvloed,
 Onpeilbaar en onafgebroken;
 Zij zag een engelschaar gereed
 En drijvende op de wieken hangen,
 Om haar in de armen op te vangen,
 Als ze uit haar teeder hulsel gleet;
 Zij voelde een hooger zin ontwaken,
 Dan die aan 't vlugtig aanzijn hecht,
 En langzaam elke kluister slaken,
 Die ons in 't stof werd aangelegd.
 Of — bleef zij de aarde een aanblik schenken,
 't Was om 't gefluister en 't gevlei
 Der zoete stemme, die haar zei,
 Dat de aarde aan haar zou blijven denken;
 Dat ze om haar deugd, haar kindermin,
 Haar godsvrucht en haar p'ligtbetrachten,
 Vereerd zou zijn, eeuw uit, eeuw in,
 Van nageslacht tot nageslachten.

Sinds toog in beëvaart, jaar aan jaar,
 Weer Israels schoone maagdenschaar'
 De bergen op, in rouw verloren;
 Zij doolt en treurt er dagen lang,
 En doet in slepend maatgezang
 Haar speelnoots lof door d'ontrek hooren.
 Welluidend rolt uit mond aan mond
 Haar naam spelonk en rotsen rond,
 Herhaald door dal en heuvelketen...

En Jephthas naam...? hij grijpt ons aan,
 Alsof we een wanklank hoorden slaan;
 Hij doet ons rillen, eer we 't weten...
 Het waar' dien veldheer dienst gedaan,
 Indien hem de aarde had vergeten.

Bedelbrief,

IN DEN LANGEN WINTER VAN 1844 EN 45.

Wij gaan met schaal en bussen rond
 En kloppen aan in al de wijken.
 De nood is klimmende in de stad:
 Geeft, burgerlui! geeft allen wat,
 En geeft wat veel, gij rijken!

Verschoont u niet, onttrekt u niet:
 De schatting wordt van elk geheven;
 Ze is minder drukkend, dan men meent:
 't Wordt immers slechts aan God geleend,
 Wat we aan den arme geven.

Het wintert streng, het wintert lang;
 Het ijs ontdooit niet van de glazen;
 De maan neemt af en wast weer aan,
 Het vriest al voort met elke maan;
 Het Oosten blijft aan 't blazen.

U deert het niet, gij hardt het wel,
 Gegoede burgers en mijnheeren!
 Gij hebt aan brand noch brood gebrek,
 Gij hebt een togtvrij woonvertrek,
 Gij hebt een bed en kleeren.

En nijpt de kou, waar de armoë huist,
 Zij geeft vermaak wien 't kan betalen;
 Ze ontsteekt zijn luchters van kristal
 En brengt festijn, concert en bal
 En gasten in zijn zalen.

Wat was dat gisteravond schoon,
 Die lange sleevaart met flambouwen!
 Hoe vloogt gij gracht en pleinen rond
 In martervel en sabelbont,
 Mejonkers en jonkvrouwen

En toen die feestdich na dien togt!..
De roep er van ging op naar buiten!
Wat tafelpracht en keur van spijs!..
Des zomers heeft de rijkaard ijs,
Des winters heeft hij fruiten.

Dat doet het goud, die zegen Gods,
Te dwaas veracht door valsche vromen.
Genot, geneugte en rang en eer,
En nog veel meer — nog vrij wat meer
Kan men voor goud bekomen.

Wij gaan met schaal en bussen rond
En kloppen aan. Doet op! doet open!
Koopt, koopt, gezegenden van God!
Bij 't zingenot wat zielsgenot:
't Is ook voor goud te koopen.

De koude nijpt, de honger knaagt;
Zij vlijmen tot in merg en pezen.
Och, een van beide valt reeds zwaar,
Maar kou en honger bij elkaar!..
Dat moet verschriklijk wezen!

Men zegt (de buurt gewaagt er van
En aaklig is 't, om aan te hooren!)
Een moeder, die niet vragen dorst,
Vond 's ochtends aan haar koude borst
Haar zuigling dood gevoren.

Een grijze schooier, half gekleed,
Was op een ijsklomp uitgedleden;
Men vond den stumpert, krank en zwak,
En stervend op zijn bedelzak,
Een sneeuwdek op de leden.

En gistren, bij die sleëvaartvreugd
En 't klinglen en 't geklets der zweepen,
Stal, in 't gewoel van klein en groot,
Een vader voor zijn kindren brood:
Men heeft den dief gegrepen.

Geeft, lieve menschen! helpt en geeft!
Met geld is zoo veel goeds te plegen.
Het stilt den honger niet alleen,
Het warmt en kleedt niet enkel, neen!
Het houdt de misdaad tegen.

Wij gaan met bus en schalen rond
En slaken huis aan huis een bede:
Tast, tast toch diep den buidel in,
En gaf uw rijke buur te min,
Zoo geef voor hem wat mede.

Geeft! 't is zoo zalig wél te doen:
Het loont, ook schoon wij 't niet begeeren;
Dat weet hij wel, die 't vroeger deed,
En die tot heden 't nog niet weet,
Moog hij nog heden 't leeren!

Helpt! redt! en maakt den dwaas beschaamd,
Die 't goud veracht, als zonder waarde:
't Is in de hand, die 't wél besteedt,
Een mild geschenk, dat de Almagt deed,
Uit deernis deed aan de aarde.

Wij gaan met bus en schalen rond
En strekken u onze armen tegen.
Geeft, geeft de beë om hulp gehoor,
Ge ontvangt er dan dit liedje voor,
En, bovendien, Gods zegen.

Susanna van Oostdijk.

De zware klopper van de poort
Werd in den hollen burg gehoord;
De slag weerkaatste door de gangen.
En toen de wachter opendeed,
Stond daar een maagd, in 't zwart gekleed,
Den blos der onschuld op de wangen.
„Wil,” sprak ze met een zoete stem
En de oogen voor zich heen geslagen,
„Wil aan den eedlen slotvoogd vragen
Of ik verschijneu mag voor hem.
Moet hij mijn naam en afkomst weten,
Zeg op de vragen, die hij doet:
Zij is van onbesproken bloed
En Sanna van Oostdijk geheeten.”
De bô komt weer, en wenkt de maagd
Den diepen slotgang in te treden;
Zij volgt met vasten stap zijn schreden,
Schoon pols en boezem sneller jaagt.
Hij leidt haar heen door welf en bogen,
Hek in en uit, langs trap en plein,
En, eindelijk, staat zij stil voor de oogen
Des kasteleins van Loevestein.

Zijn aard was streng, zijn houding stug
Maar, door haar minlijkheid verbeden,
Stiet hij zoo veel bekoorlijkheden

Met geen verguizend woord terug.
 „Spreek, jonkvrouw! (zegt hij) zet u neder.
 Gij beeft: herstel u; spreek: ik hoor.”
 En gunstig neigt hij 't luistrend oor,
 En zij herstelt zich langzaam weder.

„Heer!” zegt ze, met den blik ter aard',
 Maar onbedeesd en onverschoten:
 „Hier is een jongling opgesloten,
 Mij meer dan 't licht der oogen waard.
 Het is mijn bruijom; 't eenig wezen,
 Waar ik voor leef. 'k Heb niemand méér,
 Voor wien ik hopen mag of vreezen...
 't Is Arnold Geesteranus, heer!
 Wij zijn verloofd door beider magen
 Sinds onze jeugd. Ik heb als kind
 Hem reeds met heel mijn hart bemind;
 Mij mint hij sinds zijn kindsche dagen.
 Och, toen mijn vader daalde in 't graf,
 Sloot hij ons beider handen zamen,
 En in zijn laatst gestameld amen
 Bad hij Gods zegen voor ons af. —
 De droeve rouwtijd was gesleten,
 De blijde trouwdag reeds bepaald...
 o God! ik zal het nooit vergeten!
 Daar werd mijn Arnold weggehaald
 En hier in 't kerkerhol gesmeten..!
 Hoe heerlijk soms ons uitzigt faalt!
 Ik stond versteend van schrik en smarte;
 Mijn arme moeder, krank van wee,
 Zonk op haar laatste legersteê:
 Mijn knagend hartzeer brak haar 't harte.
 'k Heb aan haar sponde dag en nacht
 Gewaakt, gebeden vele weken,
 Tot God haar wegnam op haar smeeken
 En bij mijn vader wederbragt.
 Heer! zoo een traan mij beeft in de oogen
 En op mijn tweede rouwkleed vliet,
 Misduid een droeve wees het niet;
 Het stem uw hart tot mededoogen. •
 'k Heb ieder dierbren pligt vervuld;
 'k Ben trouw mijne oudren bijgebleven...
 Nu bindt mij langer niets aan 't leven
 Dan nog één pligt, nog éne schuld.
 Heer! in uw sombre kerker muren
 Is 't aanzijn van mijn bruijom bang;
 Geen hoop verkort zijn slepende uren:
 Zijn vonnis luidt voor levenslang.
 Hij mag zijn leed aan niemand klagen,
 Hij heeft geen vriend, geen hulp in nood...
 Ik kom zijn kluister met hem dragen;
 Ik zwoer hem trouw tot in den dood.
 Mij doet geen boei — geen kerker gruwen,

Geen schrik mij wanklen in 't besluit;
 Ik tree met vreugd de wereld uit.
 Heer! ik kom Geesteranus huwen;
 Ik ben zijn lang verloofde bruid.”

Zij was zijn bruid. — Och, zoete droomen,
 Die 't jeugdig hart verlost en vleit!
 Wat hebt gij heerlijk hen misleid!
 Wat zijt gij trouwloos uitgekomen!
 Hoe vaak verdoolde 't minnend paar
 Zich in de toekomst, hun ontsloten!
 Hoe werd in 't uitzigt reeds genoten
 Wat hun beloofd werd in elkaar!
 Hoe lachte een blij verschiep hen tegen
 Als hij haar heenwees langs zijn pad;
 Als hij zijn roeping haar deed wegen,
 En 't oog deed vesten op den zegen,
 Verknocht aan d'eerrang, dien hij had.
 Hoe schetste hij met vuur en kracht
 Haar 't heilig voorregt, hem beschoren,
 Dat hij, tot dienaar Gods verkoren,
 Des Heilands blijde boodschap bragt;
 Dat hij, ten kansel opgeklimmen,
 Het woord der waarheid op de tong,
 Het ongeloof mogt doen verstommen,
 En 't bijgeloof tot zwijgen dwong;
 Dat hij verdoolden mogt behouên
 En brengen tot de schaapskooi weer;
 Dat hij den wijngaard meê hielp bouwen
 En d'oogst verzaamlen voor den Heer;
 Dat hij den zondaar mogt doen beven
 En sidring jagen in de ziel,
 Maar ook mogt spreken van vergeven,
 Als aan 't berouw een traan ontviel...
 o, Als zij dan hem las in de oogen
 En spraakloos aan zijn lippen hing,
 Wat eerbied hield haar opgetogen
 Voor d'aangeboden jongeling!
 En als hij, de armen uitgeslagen,
 Haar aan zijn borst hield vastgekneld,
 En dweeptte van de blijde dagen,
 Weldra nu voor hen aangesneld:
 Als hij de rust en 't heil haar maalde,
 Aan 't leven op het land verknocht,
 En van zijn dorpie haar verhaalde,
 Waar hij de kudde weiden mogt;
 Hoe hij bemind werd van zoo velen;
 Hoe ligt zijn last was en zijn taak,
 Verwijderd van de kerkrakeelen,
 Schandalen van geweld en wraak!
 Hoe hij de tweespalt af mogt weren
 En kweeken vrede en eendragt aan,
 En hoe die zegen zou vermeerren,

Als hare hulp hem bij zou staan:
 Hoe 't voorschrift en het voorbeeld beiden
 Van godsvrucht en van huwlijkstrouw
 De kostbre zaden uit zou spreiden,
 Waar 't huislijk heil uit kiemen zou;
 Hoe 't needrig kerspel, half vergeten,
 Maar rijk aan liefde en Christenzin,
 't Gelukkigst vlek van 't land zou heeten
 En zij 't gelukkigst paar daar in..!
 o, Bij dat schetsen en voorspellen,
 Wat werd haar 't aanzijn dier en zoet!
 Wat bloemen bloeiden voor hun voet!
 Wat weelde, die haar borst deed zwellen!..
 Och, droomen, die verlokt en vleit!
 Wat hebt ge trouwloos hen misleid!

Daar hoorde, in 't luistren en beloeren,
 De vierschaar, die ten kerktrouw zat,
 Hoe Geesteranus dankte en bad
 En van den kansel 't woord dorst voeren.
 Hij sprak geen taal, die haat verried;
 Hij preekte liefde, schuw van twisten;
 Hij schold niet op den mede-Christen,
 Verketterde en verdoemde niet.
 Hij dreigde straf — alleen aan 't kwade;
 Hij sprak van wandlen naar Gods wil,
 Van onze schuld, van Zijn genade,
 Maar van verwerping zweeg hij stil.
 Dat ging te ver! Men moest hem hooren!
 Men deed hem dagen: hij verscheen.
 De vrome regtbank kwam bijeen
 En ondervroeg en spitste de ooren.
 't Gold duistere raadsels, diep en zwart,
 Verborgenheden, mijmeringen,
 Waarin zich 't walend brein verwacht,
 Dat Gods geheimen in wil dringen.
 Men schreef zijn weifend antwoord neer,
 Zijn peinzend zwtigen op de vragen,
 Zijn zichtbaar huivren, keer op keer,
 En 't vonnis, in der ijl geslagen,
 Klonk: „Onregtzinnig in de leer.”
 Nog zou men om zijn jeugd hem sparen,
 Doch — kort besluit en geen beraad,
 Vermits er wetten in den Staat
 En naast de kansels kerkers waren:
 Het traag berouw kwam meest te laat.
 Men sloeg een rol beschreven blaadren
 Plegtstatig en eerbiedig uit:
 Het was het heilig raadsbesluit —
 De godspraak van de Dordtsche vaadren,
 Bekrachtigd met het zegelmerk
 Der zeven Staten en der Kerk.
 Dát was het rigtsnoer van 't geweten,

Dát was de lampe voor den voet,
 De staf, waarop men steunen moet;
 't Gezag van wetten en profeten.
 Men wees hem op de ontrolde blaán:
 „Zweer!” werd bevolen: „zweer en teeken!”
 Men reikte hem de veder aan;
 Het doodzweet scheen hem uit te breken;
 Hij zag niet meer; hij kon niet spreken
 Hij bleef verstomd en roerloos staan.

o God! (zoo wiede 't in zijn zinnen)
 Zie daar op eens mijn hoop vernield,
 Het doel, waarop ik de oogen hield,
 Den zegen, dien ik in zou winnen!
 Mijn uitzigt dwarrelt weg in rook;
 De toekomst, die mij was beschoren,
 Mijn taak — mijn roeping is verloren,
 o God! en mijn Susanna ook!
 Hij bleef in diepe mijmring staren;
 't Was of hij wanklend zich bedacht,
 Aler hij 't vreeslijk offer bragt
 En alles prijs gaf en liet varen —
 Maar neen, hij bad; hij bad om kracht,
 En vurig stroomde ze in zijn aren.
 „Neen!” riep hij in vervoering uit:
 „Ik preek geen leer' van menschevonden:
 Mijn roeping was, Gods woord verkonden,
 Zoo als dat onverbasterd luidt.
 Ik zal niet teeknen of bezweren,
 Wat mijn geweten mij verbiedt;
 Mijn lastbrief is alleen des Heeren:
 Hij is van feilbre menschen niet.
 Wilt gij mijn ambt, mijn bloed, mijn leven?
 Ik heb geen magt tot tegenweer;
 Maar mijn geweten en mijn eer
 Zijn boven aardsch geweld verheven...”
 En — door zijn ijver voortgedreven,
 Wierp hij de pen met afschuw neer.

Hij vlood; hij zwierf door veld en vlekken,
 Van dorp tot stad, vervolgd, gejaagd,
 Ontzet verklaard en ingedaagd
 En nagevorscht langs alle plekken.
 Hij wist geen schuilplaats over dag,
 Er ging hem 's nachts geen huisdeur open;
 Hij had op vriend noch maag te hopen,
 Zoo waakzaam heerschte 't kerkgezag.
 In 't eind: verraden en gevonden,
 Arglistig in den strik gebragt,
 Omsingeld eer hij 't wist of dacht,
 Gegrepen en gestreng gebonden,
 Werde hij naar Loevestein gebragt.

Verscheurend had de maar geklonken
 In Sannaas hart. Verplettend viel
 De slag haar op de teedre ziel.
 Zij zat in stommen rouw verzonken;
 Zij doolde mijnrend, dagen door,
 In 't blij vooruitzicht van 't verleden,
 En zonk terug in 't aaklig heden,
 Dat zich in bangen nacht verloor.
 Toch blonk er door haar tranen henen
 Somtjids een lach van stille vreugd:
 't Was hoogmoed op haars minnaars deugd:
 Wél was hij 't waard, om hem te weenen!
 Dat was haar bruijom, die dat deed,
 Die al zijn heil — zijn hoop in 't leven,
 Ook haar — zelfs haar had prijsgegeven,
 Opdat zijn ziel geen schade leed!
 't Verdriet mogt knagen aan haar harte,
 't Gebloemt' zij uit haar pad gerooid,
 Toch rouwde zijn besluit haar nooit;
 Neen, om haar tranen, om haar smarte
 Beminde zij hem meer dan ooit.

De slotvoogd, tegen dank bewogen
 En meer verbaasd bij ieder woord,
 Had zwijgend naar de maagd gehoord,
 Gelezen in haar sprekende oogen.
 Hij was gekneed, hoe stug en stroef;
 Hij werd niet moê, haar aan te staren:
 Zoo stout een stap op zulke jaren!
 Zoo trouw een liefde op zulk een proef!
 Zijn voorschrift zweeg. Geen wet der Staten
 Had hier voorzien; geen kerkbesluit. —
 Het stond hem vrij, de rijke bruid
 Als echtgenoot in 't slot te laten.
 Hij zat en peinsde; wikte en woog,
 En bleef al weiflen en al dralen,
 Maar 't smeeken van haar biddend oog
 Deed eindelijk zijn besluit bepalen.
 „Kom, volg me (zegt hij) jonkvrouw! kom!
 'k Zal u 't verblijf des jammers toonen,
 De holen, die gij wilt bewonen,
 Ligt keert gij bij 't aanschouwen om.”
 Hij leidt van boven naar beneden
 Haar, tred voor tred, door 't aaklig huis,
 Van torencel tot kelderkluis,
 En slaat haar gâ bij 't binnentreden:
 Er voer geen huivring door haar leden;
 Waarheen zij treedt en wat ze ziet,
 Zij keert niet om — zij aarzelt niet.
 Op eens... een grendel wordt verschoven,
 Een deur springt onverwachts van 't slot...

Nu schrikt ze toch en gilt ze „o God!”
 En d'open kerker ingestoven,
 Van vreugd verweldigd en verrast,
 De siddrende armen uitgestoken,
 Klent zij, in snikken losgeboken,
 Haar bruijom aan haar boezem vast.

Toen vloeiden in de kerkerwanden
 De tranen, die de blijdschap schreit;
 Toen hieven zich tot God de handen —
 Uit wanhoop niet — uit dankbaarheid.
 't Was of op eens met blijder stralen
 De zon door de ijzren tralies schoot;
 't Was of na de angsten van den dood
 't Herlevend hart mogt ademhalen;
 't Was of een hemel hen omgaf —
 Of al hun leed was doorgestreden;
 't Was of 't een droom werd, wat ze leden...
 De liefde zwaait een tooverstaf.

En na een vlugtig aantal dagen,
 Werd in de slotkerk op het koor
 Een huwlijksouter aangedragen
 En 't jeugdig bruidspaar knielde er voor.
 Een diepe stilte daalde neder;
 Geen wapen kletterde in 't portaal,
 Geen grendel slot ging heen en weder,
 Geen adem fluisterde in de zaal.
 't Was alles aandacht. Aller oogen
 Zijn als geboeid aan 't edel paar,
 Dat, voor Gods dienaar neergebogen,
 De hand van trouw reikte aan elkaar.
 En toen des leeraars beden stegen,
 Bad, als van ééne geest beziel,
 De gansche schare meê om zegen,
 Dien God huune echtkoets niet onthield.
 Het burgplein klonk van de eereschoten,
 De feestvlag woei ten toren uit,
 De zware slotklok werd geluid
 En 't zeldzaam huwlijk was gesloten.

Wie ooit dat grijs kasteel beziet,
 Waar zoo veel achtbre schimmen zweven,
 Waar zoo veel wonders is bedreven,
 Verzuim' hij Sannaas kerker niet!
 En wie den voet zet op den drempel,
 Hij tree de cel met eerbied in,
 Want liefde en trouw en huwlijksmin
 Had eens dien kerker tot haar tempel.

Afscheid. *)

Raaffen de afgesleten snaren
Op de lang bespeelde luit,
Komt een windbarst in de fluit
Of een wormsteek van de jaren,
Schei dan, speelman! schei er uit.

Schaatrend klonk door buurt en dreven,
Meisjelief, uw lied weleer;
De echoos kaatsten 't gretig weer,
Maar uw stem ving aan te beven:
Zwijg nu, besje! zing niet meer.

Moogt gij ook die les onthouën,
Zangers in Apolloos koor!
Vraagt niet al te lang gehoor:
Als gij heesch wordt of verkouën,
Sluit zich ook het gunstigst oor.

Slechts met onbeklemde longen,
Als het bloed nog vurig vliet,
Wordt het zieldooringend lied

Helder uit de borst gezongen:
Zingen voegt aan grijsaards niet.

Mooglijk lokte ik op uw wangen,
Jonge regters in den raad!
Reeds een lach van spot of smaad,
Als gij 't oor leende aan mijn zangen
En ik wijs meer wist noch maat.

Scheller toonen zijn aan 't stijgen,
Stouter snaren slaan akkoord,
Voller aders bruisen voort:
Oude speellui! ons het zwijgen;
Jonger zangers! u het woord.

Met mijn vedel afgetreden,
Zeg ik dank voor lof en eer.
Thans de beurt aan andren weer!
'k Zet nu (mag ik?) mij beneden
Nog een pocs tot luistren neer.

*) Met dit vers besloot de Dichter bij de eerste uitgave in 1849, op 68jarigen leeftijd, het eerste deel zijner Laatste Gedichten; met het volgende opende hij het deel, dat er, boven zijne verwachting, in 1853, nog op volgen mogt. Ook dat deel werd in 1855 nog gevolgd door zijnen bundel: Nalezing.

Aan mijne zangster.

Zwerft ge daar mij weer op zij?
'k Dacht langs heuveln en door dalen
Nu eens vreedzaam rond te dwalen
In een zoete mijmerij;
Maar ik zet geen voet in 't veld,
Of gij zijt me nagesneld.

Als ik omkruis door het woud
Of blijf staan bij fraaije groepen —
Telkens komt gij ongeroepen,
Ook al sluip ik diep in 't hout;
'k Moog u wenken: Laat me alleen!
Maar gij neuriet telkens: Neen.

En op eens... daar heft gij aan,
Los van teugel, onbedwongen;
Wilder is wel nooit gezongen,
Dan ik somtijds u hoor slaan.
'k Zag met vrees zoo dikwijls rond,
Of geen vreemde bij ons stond.

Als ik, eenzaam in mijn cel,
Zit te blaadren in mijn boeken,
Heb ik dikwijls u doen zoeken
En gehunkerd naar uw spel;
'k Zei dan zelf u: Snaar de lier!
Maar gij schudde: Neen, niet hier.

En geen voetstap zet ik uit,
't Zij de lenterozen bloeijen,
't Zij de najaarsbuijen loeijen,
Of daar klingelt weer uw luit;
Lustloos tusschen dak en wand,
Schatert ge in de lucht en 't land.

'k Heb wel dikwijls mij verzet,
Maar om niet was al mijn pogen:
Wie hun zangster dwingen mogen,
Mijne stelt aan mij de wet.
Met haar breken...? Neen toch, neen!
Och, we zijn van jongs-af een.

Nu dan, plaagster! dool met mij!
 Blijv' de boekcel u gesloten!
 Schal in 't open veld uw noten,
 Neur en schater, los en vrij:
 Of dat andren niet mishaagt?
 Daarnaar hebt ge nooit gevraagd.

Scheiden..? neen, wij zullen 't niet!
 Moog ik soms u grillig heeten,
 'k Heb zoo veel u dank te weten!
 Zing naar lust en luim uw lied;
 Zwerf mij na, zoo lang gij kunt,
 En mij God het zwerven gunt.

Tevredenheid.

Als ik de handen 's avonds vouw,
 Eer ik het hoofd ter rust ga leggen,
 En aan den goeden God vertrouw,
 Wat ik de menschen niet kan zeggen,
 Dan stijgt er telkens met mijn beê
 Een warme dank naar boven meê.

Dan dank ik voor 't bescheiden deel,
 Mij in des Hemels gunst gegeven;
 Voor niet te min en niet te veel,
 Voor zoo veel zoets in 't zure leven,
 Voor zoo veel goeds, dat ik misschien
 Van al die 't missen, 't minst verdien.

En bij dat innig dankgebed
 Voor zoo veel voorregt, zoo veel zegen,
 Ontvloeit de dank mij ook temet,
 Dat ik niet meer nog heb verkregen;
 Dat ik bewind voer noch gezag,
 Noch volk en land regeren mag.

Dank, dank uit voller hart en ziel,
 Dat mij die zorgen niet bezwaren;
 Dat mij geen troon ten erve viel,
 Geen droppel koningsbloed in de âren;
 Dat ik de pijn niet uit moet staan
 Van met een kroon op 't hoofd te gaan.

En woog een kroon ook niet zoo zwaar,
 't Is toch een last, dien tooi te dragen;
 Geen vorst verschijnt in 't openbaar,
 Of de oogen zijn op hem geslagen;
 Hij wordt gemonsterd en begluurd
 En nagejuild in elke buurt.

Maar ik, gelukkige onderzaat,
 Ik stap naar binnen of naar buiten,
 Mij schreeuwt het volk niet na langs straat;

Men vliegt voor mij niet naar de ruiten;
 Ik wandel vrij en onbespied:
 Dat mag de grootste rijksvorst niet.

Och, 't moet wel lastig zijn en bang,
 Dat altoos — altoos opzien wekken;
 Dat steeds de slaaf zijn van zijn rang
 En nooit den huisjas aan te trekken;
 Dat steeds te pronk staan, waar men komt,
 Of 't moet ter sluik zijn of vermoemd.

En dan die hoffucht! al die knechts!
 Dat bont gewoel in gang en zalen!
 Dat nijgen links, dat buigen regts!
 Die pronkerij! die staatsiemalen!
 Dat nooit op-rust-zijn! nooit alleen!..
 Benaauwder pijnbank is er geen.

En dan die staatszorg! dat bestier!
 Dat wetten weven en herweven!
 Dat passen daar, dat plooijen hier,
 Om elk, zoo 't kon, zijn zin te geven,
 Maar dat beschimpt wordt en gesmaad
 Door die van 't werk het minst verstaat.

Hoor! hoor! is dat geen oproerkreet?..
 't Onzinnig volk ging zamenzweeren;
 Het graauw, dat wet en regt vertreedt,
 Wil zijn regenten zelf regeren;
 Het klautert uit zijn modderpoel
 Tot op den purpren koningsstoel.

Vlugt! red uw leven, vorst van 't rijk!
 Ontvlugt uw erfgoed en uw staten!
 't Gepeupel schopt uw kroon in 't slijk
 En sleept uw mantel langs de straten;
 Vlugt, eer 't in dronken overmoed
 Zijn messen verft met koningsbloed.

Ja, 't is wel zorglijk en wel zuur,
 Dat diadeem- en scepter-dragen!
 Zoo menig vorst bekocht het duur:

We aanschouwden 't nog weer dezer dagen!
Hij steekt gewis wel diep in rouw,
Die met een koning ruilen zou.

Voor mij, gezegend in mijn lot,
Ik mag de handen dankend vouwen;
Ik dank voor wat ik kreeg van God
En voor wat God mij heeft onthouwen.
Met wat ik heb en wat ik mis —
Wie meent wel, dat hij rijker is?

1848.

Bij den dood van een kamermeisje.

Zij was een wees, die vrienden had noch magen;
Zij was hier vreemd; zij kwam van wijd;
Zij kwam een dak, een leger vragen
En luttel brood voor trouw en vlijt..
Zij was zoo zacht, zoo zedig, zoo bescheiden;
Zij won het hart, nog eer ze sprak;
Bevoorregt, wie haar in mogt leiden
En opnam onder 't gastvrij dak.
Wat was zij vlug en welig en aanvallig!
Zij zweefde als op een donzen tred!
Wat was haar zilvren stem liefvallig!
Wat was haar taal beschaafd en net!
Wat was zij schoon!.. Hoe lachten uit haar trekken
De levenslust der blijde jeugd,
De reinheid, zonder krenk of vlekken,
De kinderziel en de englendeugd!
Wat was zij goed! wat was zij diep bewogen
Met wie bedrukt zat en in leed!
Hoe gaarne mogt zij tranen droogen,
Terwijl een traan haar oog ontgleed!
En als zij bad..! o, Wie haar mogt aanschouwen
Bij 't fluistrend murmlen van haar beê,
Hij moest als zij de handen vouwen,
Hij bad onwillens met haar meê.
Neen, blanker ziel met meer aanloklijkheden,
Noch vromer hart met blijder geest,
Noch schooner vorm met kuischer zeden —
Zij waren nooit gepaard geweest.
Helaas, helaas! het was een kort verschijnen!
Zij was te teer, de tengre plant!
Zij ging aan 't welken, aan 't verkwijnen;
Zij aardde niet in 't vreemde land.
't Werd guur en kil en vochtig in dees streken;
Een koortskou greep in 't zwak gestel:
Daar lag zij, magtloos en bezweken,

En zei aan 't land en de aard' waarwel:
Zij stierf!.. Welnu? dat lot is elk beschoren,
Aan dezen jong, aan dien bedaagd;
Er werd zoo veel toch niet verloren
Aan de onbekende kamermaagd.
Ze is dood .. Welnu! — Er kwamen vrouwen binnen
En legden 't lijk betaamlijk af;
Zij speldden 't in een kleed van linnen,
Den opschik, dien men draagt in 't graf.
Er kwam een kist, een lijkist met de schragen,
Het plankenhuis, dat allen toeft;
De doode werd er ingedragen,
Het deksel werd er op geschroefd.
Er kwam een koets: de vracht werd ingeladen;
Er volgde een schaar, een kleene schaar...
o God! van al wie medetraden
Viel de uitvaart aan niet enen zwaar!
Och, aan niet een, van al die achterbleven,
Ontvlood een zucht, een klagt, een woord;
Niet een „Vaarwel” werd meêgegeven.
Niet een „Tot'weerziens!” werd gehoord!
De vreemde wees... wat mogt ze meer begeeren?
Niet elk mog werd verpleegd als zij:
Men liet haar hulp noch heul ontberen,
Men gaf ze een eerlijk graf er bij...
o God! o God! een toonbeeld zoo volkomen
Van onschuld en van lieflijkheid,
Met ruwe handen opgenomen,
Met koude harten uitgeleid!..
Ik zag het graf; ik heb de kist zien zinken,
Die zoo veel kostbaars was vertrouwd;
Ik zag de spâ des gravers blinken,
Die 't zand ter neer plofte op het hout.
Ik stond ontroerd, verdiept in duistere vragen,
In mijnring en gepeins verward,
Met de oogen op de groef geslagen
En weemoed in 't gebroken hart;
Ik zag in 't rond, of niemand stond te weenen,
Ik las en vorschte in ieders blik...
De kuil was digt, de schaar' toog henen,
En niemand plengde een traan — dan ik.

De vogelen.

't Groen puilt naauwlijks uit de boomen,
Of daar zijn ze weer in 't hout,
Al die zwerfers, jong en oud.
Waarvandaan toch of ze komen?
's Winters is er geen in 't woud.
Zeg eens, waar gij hebt gezeten,

Waar gescholen, bonte vlugt,
Die komt vallen uit de lucht?
Wie heeft daadlijk u doen weten,
Dat weer 't lentewindje zucht?

Hoe ze domplen, hoe ze stijgen,
Hoe ze wappren op de veer!
Zie, daar strijkt een troepje neer:
Hoe ze wieglen op de twijgen,
Hoe ze schomlen heen en weer!
Weest voorzichtig, al te dartlen!
Niet zoo woelig, niet zoo druk!
Krijgt toch maar geen ongeluk!
Met dat springen en dat spartlen
Brak er ligt een pootje stuk.

Hoe ze schaatren, hoe ze fluiten,
Gagglen hier en kaaklen daar!
Wat beweging! wat misbaar!
Hoe ze tjiipen, hoe ze tuiten,
Hoe ze gonzen door elkaar!
Zouden ze aan elkander vragen,
Waar ze scholen in een bouw,
Waar ze huisden in een schouw,
En 't vertellen en het klagen
Wat ze leden van de kou?

Of misschien dat ze overleggen,
Waar 't nu groeizaamst op het land —
In de klei is of in 't zand;
Mooglijk, dat ze elkander zeggen
Waar gepoot werd en geplant.
Zie, daar drijven ze op de vedel,
Na een kort en kloek beraad,
Met een golving op de maat,
Midden in mijn moesland neder...
Tuinman! pas nu op uw zaad!

Maar de tuinman, sluw en wakker,
Stond verborgen op de loer,
Waar ze pikten naar het voer:
Paf! daar dreunt het langs den akker
Van een kruidschot uit het roer;
En in dwarling opgevlogen,
Rondgestoven heen en weer,
Weggefladderd heinde en veer,
Drijven ze als een wolk uit de oogen:
Nergers is een vogel meer.

Hoor eens, tuinbaas! 'k wil 't wel weten,
'k Hou mijn erwtes liefst voor mij;

Stroopen staat ook niemand vrij;
Maar de vooglen moeten eten,
Even goed als ik en gij.
'k Voel mij 't hart van deernis raken,
Als ze, hunkrend naar het aas,
Siddren bij het minst geraas:
Hoor eens: als ze 't schaplijk maken,
Zie wat door de vingren, baas!

De visschersweeuw.

De golven bruisen weer en zwellen
En gulpen over 't slibbrig strand
Er kabblen plassen in het zand,
Er borlen schuim en waterbellen.
Het anker spant weer aan den reep;
De vloed zet op, de pinken rijzen,
En naar wat streek de wimpels wijzen,
De visschersmannen klautren scheep.

't Is vol op d'oever. Vrouwen dragen
En kindren zeulen, elk zijn vracht.
De nooddrift wordt aan boord gebragt,
Wie weet voor hoeveel bange dagen!
Het zeil gaat op, het zwaard valt neer,
En of de golven dreigend koken,
De pinken zijn in zee gestoken,
En vrouw en kindren keeren weer.

Één keerde niet. Zij zit te staren.
Zij kwam het eerst, zij blijft het lest;
Zij houdt den strakken blik gevest
Op 't rustloos tuimlen van de baren.
Een knaapje drentelt af en aan
En vu't haar schoot met schelp en horen...
Zij laat in 't mijmren zich niet storen,
Zoo lang de zon in zee blijft staan.

Helaas! wat was voor luttel weken
Haar 't jeugdig leven zoet en schoon!
Op 't hoofd een ben, aan 't hart een zoon!..
Toen mogt zij meê van zegen spreken!
Wat schreed zij kloek en moedig voort,
Als weer de vischvloot zee ging bouwen,
En bragt, zoo goed als andre vrouwen,
Den leeftogt voor haar man aan boord!

Maar 't was wel vreemd, bij 't laatste scheiden,
 Dat hij zoo dof zag en zoo bleek,
 Zoo vaak zijn kind langs de oogjes streek
 En telkens de armen sloeg om beiden.
 Wat was hij stil in al 't gewoel
 En neergedrukt bij 't afscheid-geven!
 Zijn hand scheen in haar hand te beven...
 Dat was gewis een voorgevoel.

En zij — al had ze 't stil gezwegen —
 Zij had het nooit zoo kwaad gehad:
 Haar oogen werden telkens nat,
 Hoe menigmaal zij ze af mogt vegen.
 En 't lieve kind, als wilde 't meé,
 Het klemde zich aan vaders kleeren;
 Het schreide luid bij 't wederkeeren
 En zag gedurig om naar zee.

Het voorspook loog niet. Wilde vlagen
 En holle vloedden beukten 't schip;
 Het stiet en brijzelde op een klip
 En splinterde, uit elkaar geslagen.
 De golven kaatsten met het want;
 't Geflenterd zeildoek woei in 't ronde;
 Het wrak ging, volgeplast, te gronde
 En 't lijk des visschers dreef aan land.

Zij weende niet. Zij kon niet weenen:
 Die laatste laafnis in den rouw
 Was niet gegund aan de arme vrouw:
 Zij starde droogoogs om zich henen.
 Als marmer koud en stervensbleek,
 Kwam ze in haar stulpje 's avonds weder,
 En zat in doffe mijmring neder,
 Tot weer de lange nacht verstreek.

Maar als weer 't Oosten op ging klaren
 En de ochtend schemerde over 't meir,
 Zat ze op het eenzaam zeestrand weer
 En rolde 't oog weer langs de baren.
 En na ze lijdzaam had gewacht
 En uur aan uur weer was verlopen,
 Sloot zij haar kluis weer 's avonds open...
 Zoo slijt zij sedert dag en nacht.

Doch als een pink weer af zal steken
 En vrouw en kind weer zeult en draagt,
 Dan is ze onrustig en gejaagd,
 Dan dreigt het zweet haar uit te breken.
 Zij wenkt — zij wuift — zij roept hen aan;
 Zij bidt ontferming voor de vrouwen;
 Zij wil de mannen tegenhouden
 En raden, niet in zee te gaan.

Soms ziet met deernis en bewogen
 Een vreemdeling, die verwijlt aan strand,
 De jonge vrouw, gehukt in 't zand,
 Met altoos regt-uit starende oogen.
 Hij spreekt haar troost toe in haar wee;
 Hij lokt haar uit, haar nood te klagen...
 Zij geeft geen antwoord op zijn vragen,
 Maar 't spelend knaapje wijst naar zee.

De wijsgeer en het kind.

De wijsgeer, in gepeins verloren,
 Zwerfde mijmrend langs zijn eenzaam pad:
 Hij zocht geheimen na te sporen,
 Die de Almacht hem verborgen had.

Een strijdig twijfelen en gelooven
 Kruiste in zijn walend brein dooreen.
 Nu zag hij vragend op naar boven,
 Dan zag hij tastend om zich heen.

„Waartoe (zoo vroeg hij in zijn droomen)
 Die schepping Gods, zoo ver ik staar?
 Waar is 't heelal uit voortgekomen,
 Die aardbol hier, die hemel daar?”

En ik, ik-zelf, geheimvol wezen,
 Dat hier een poos het stofkleed draagt,
 Waarom ben ik aan 't niet ontzeten
 En leef en aëm ik, ongevraagd?

Waartoe met nevlen u omwonden,
 Gij, die gewrocht hebt wat bestaat?
 Laat, Almacht! mij uw diepten gronden,
 Laat mij een blik slaan in uw raad.”

Zoo zonk hij weg in mijmeringen
 En drong den doolhof verder door,
 Maar hoe hij dieper in mogt dringen,
 Te digter blinddoek hing hem voor:

En zwerfend met onwisse schreden
 De dalen in de duinen rond,
 Daar is hij 't zeestrand opgetreden
 Waar de oceaan te golven stond:

En de onafzienbre kolk voor oogen
 En overdekt van 't luchtgewelf,
 Daar staat hij weer, het hoofd gebogen,
 En weer verzonken in zich-zelv'.

Op eens... wat mag zijn mijmring storen?
 Wat woelt en roert zich ginds aan strand?
 Hij heft het hoofd, hij treedt naar voren
 En ziet een kind, dat graaft in 't zand.

„Wat wilt ge, knaap! waartoe dat wroeten?
 Wat spit en delft ge kluit aan kluit?”
 — „Ik graaf een kuil hier aan mijn voeten,
 En schep er straks de zee in uit:

Ik wil het zien — ik wil het weten,
 Wat zich daar wegschuilt voor mijn oog;
 Ik wil die diepe zeekolk meten
 En hoos den bodem daarom droog.”

Een schampre lach van mededoogen
 Was 't antwoord, dat de wijsgeer gaf,
 En met d'onnoozlen knaap bewogen,
 Trad hij weer d'oever mijmrend af.

Maar still.. daar laat een stem zich hooren!
 Het is of ze aanruischt op den wind..
 „Wie Gods geheimen na wil sporen,
 Die dwaas is dwazer dan dat kind.”

De bloemen.

Schoonste tooi der jeugdige aarde
 Op haar kleed van loof en kruid!
 Sprengt gij weer uw geuren uit
 Langs de perken van mijn gaarde?
 Zet ge, wieglend aan mijn voet,
 Weer de kroon u op het sprietje?
 'k Heet u welkom met een liedje:
 Lieve bloemen! weest gegroet.

'k Heb van de eerste kinderdagen,
 Pronk der schepping! u bemind;
 Reeds bekoorlijk zijt ge 't kind,
 Tulpenbedden, rozenhagen,
 Mengling aller tint en kleur,
 Wondervormig duizendwerven,
 Beeld der schoonheid door uw verwen,
 Waas der onschuld door uw geur!

Pracht van hair- en halssieraden
 Is geen opschik voor de maagd:
 't Fraaiste hulsel, dat ze draagt,
 Is een bloemknop in zijn bladen.
 Wát strooit ge aan haar voeten uit,
 Als haar echtknop wordt gesloten?
 Bloemen zijn het, speelgenooten!
 Bloemen strooit gij voor de bruid.

Wordt aan de echtkoets ooit geschonken,
 't Voorregt, dat zoo zeldzaam is,
 Op den gouden bruiloftsdisch
 Staan de bloemen weer te pronken.
 Knapt het veezlig draadjen af,
 Wordt ons stof ter rust gedragen,
 Trouwe vrienden, kroost en magen
 Strooijen bloemen op ons graf.

Rijkste beeldspraak aller talen,
 Tolken van wat lieflijk luidt!
 Al wat rein is drukt gij uit,
 Al wat schoon is moogt gij malen.
 Bloemen snoeren als een knoop,
 't Zijn herinrings onderpanden;
 Liefde vlecht zich rozenbanden
 Bloemen zijn een beeld der hoop.

'k Dorst somwijl vermetel vragen,
 Als ik doolde in veld en bosch,
 Of natuur, hoe rijk van dos,
 Nog niet schooner kleed kon dragen?
 Maar het grasbloempje aan den vliet
 Fluisterde, uit het loof gerezen:
 Wat ook schooner nog kon wezen,
 Immers bloemen konden 't niet?

Milde Schepper aller dingen,
 Die ons kleedt en voedt en laaft,
 En een vatbaar zintuig gaaft
 Ook voor hooger zegeningen!
 Reeds uit bloemen, goede God!
 Uit haar kelken, uit haar kleuren
 Schijnt een waas ons toe te geuren
 Van een reiner zielsgenot.

Met den ademtogt en 't leven,
 Bliest gij ons den schoonheidszin,
 't Merk dier hooger afkomst in,
 Die aan 't stof werd ingeweven;
 En langs de ons geschonken kluit
 Deedt ge niet slechts vruchten groeijen,
 Maar ook bloemen doet ge bloeijen,
 Zelfs tot boven 't koren uit.

Grafliedje.

Is eens de taak, die God ons gaf,
Ten eind gesponnen en geweven,
Dan lost Hij ons van d'arbeid af
En 't al te zorgvol leven.

Dan zijgen we op de peluw neer,
Vermoeid van 't werken en van 't waken;
Dan klept er hier geen bengel meer,
Die ons zal wakker maken.

Wij slapen, van het pak ontlast,
Dat daaglijks hier werd opgenomen;
Wij slapen, ongestoord en vast,
En woelen niet noch droomen.

De bedsteê zij maar eng en kleen,
Een ruimer plaats ware overbodig;
'Ze is groot genoeg voor ons alleen:
Wij hebben luttel noodig.

Een kussen, waar het hoofd op ligt,
Een nachttrok, om het lijf geslagen,
En alles stil en alles dicht:
Wie heeft nog meer te vragen?

Wij zijn den haat en de afgunst kwijt,
Die ons beloerden, waar wij gingen;
Geen mensch, die onze plaats benijdt
Noch zich er in wil dringen.

En of de wereld wrokke en gist?
En tweespalt en beroering duren,
Wij hebben met geen schepsel twist
Noch last van onze bureu.

Wie maken moog en breken moog
En timren moog aan luchtkasteelen,
Wij slaan niet eens een vlugtig oog
Naar al die kinderspelen.

We slapen vroeg, we slapen laat,
We blijven liggen zoo wij lagen;
Wij denken en wij doen geen kwaad
En moeten 't niet verdragen.

Hier keert geen trotschaard ons den nek,
Omdat er goud zit op zijn kleëren;
Hier is geen weelde, geen gebrek;
Hier zijn geen knechts en heeren.

De schooijer, als de vorst van 't rijk,
Legt hier den staf neer en gaat slapen;
Hier zijn ze beide weer gelijk,
Gestorven als geschapen.

En werd in 't leven last en lust
Niet elk in de eigen maat gegeven,
Aan allen geeft het graf de rust,
Die niemand had in 't leven.

Moog, moog de peluw, die ons wacht,
Gemaklijk zijn geschud voor allen,
En we, onbezwaard, gerust en zacht,
Den slaap in de armen vallen!

En als eens de ochtend dagen zal,
Die weer de graven los zal maken,
Zoo doe het jongst bazuingeschal
Oms zonder schrik ontwaken!

Kroon, goede God! vervul de hoop
Op de aanbraak van dien blijden morgen,
En moog de nieuwe levensloop
Zoo rijk niet zijn aan zorgen!

En mogen wij, zoo dwaas niet meer,
Na de ondervinding van 't verleden,
't Vernieuwd bestaan in beter sfeer
Wat nuttiger besteden!

De pleegzuster.

'k Heb haar gezien; 'k heb in haar ziel gelezen;
Haar ziel weerspiegelde in haar oog;
'k Zag wat gevoel haar borst bewoog
In elken trek van 't engelachtig wezen.
'k Heb haar gehoord: ik dronk haar zilvren toon
Begeerig in en liet geen woord me ontglippen;
Nooit hing mijn hart aan liever lippen
En wat ze sprak, het luidde schoon.

Neen, waan niet, dat Natuur haar had vergeten;
 Dat zij, stiefmoederlijk bedeed,
 Niet oogbekoorlijk was van beeld,
 Dat zij niet minnenswaard mogt heeten;
 Dat ze uit bewustzijn van toch nooit
 Den bruidskrans in het haar te zullen dragen,
 Den sluijer zich had omgeslagen,
 Den halsdoek zich had digtgeplooid:
 o, Wie op schoonheid roemen mogen,
 Zij mogt dat met haar lelievel,
 Haar zachten blos, haar sprekende oogen,
 Haar tooverzoeten glimlach wel.
 Neen, hoe verhuuld haar vormen waren
 In 't effen zwart en stemmig kleed,
 Niet een toch, die haar aan mogt staren,
 En dien zij 't hart niet kloppen deed.

Of waan niet, dat naargeestige gedachten,
 Bedrukt gemijmer en gezucht,
 En vroomheid, die de wereld vlugt,
 Haar in het somber klaaghuis bragten;
 Dat zij uit huivring voor genot,
 Uit afschuw van onschuldige vermaken,
 (Als waar' de vreugde een zonde tegen God!)
 Aan 't krankbed zat te dweepen en te waken:
 o, Zij was schalk en vol van geest
 En wars van angstig woordenwegen;
 Zij was voor kortswijl niet bevreesd
 Noeh bij onnoozle scherts verlegen.
 Wat kon zij kouten aan den disch
 En dartel in de feestvreugd deelen!
 Wat mogt ze graag met kindren spelen,
 Zoo vrolijk als een kind het is!

Maar als er ernst kwam in haar trekken,
 Als andre vreugd, als zielsvermaak
 Den blos verdonkerde op haar kaak
 Bij méér dan zoete dischgesprekken;
 Als zij ter neer zat in een kring,
 Waar menschenliefde 't hart ontgloeide,
 Waar Christenzin haar aandacht boeide
 En ze aan des sprekers lippen hing; —
 Of, als zij zelf — eerst bloode en ingetogen —
 Dan stouter — dan met geestdrift en met klem,
 Op hare beurt, deed luistren naar haar stem,
 Nu zielverheffend, dan bewogen;
 Als zij van 't menschlijk lijden sprak,
 Van de armoë, in haar kluis verborgen,
 Van 't krankbed met zijn bange zorgen,
 Waar hoop op Gods genade ontbrak; —
 Als zij 't gevoel, het nameloos verblijden,
 't Genot beschreef, dat haar doorvlood,

Zoo vaak ze een droppel balsem goot
 In 't zielewee en 't ligchaamslijden:
 o, Dan — bij die tafreelen, bij dat vuur,
 Dien toon, die taal, die sprekende gebaren...
 Een godheid scheen haar ingevaren:
 Zij werd van hemelsche natuur.

'k Was haar nabij. Zij ging het huis verlaten,
 Waar zij gewaakt had, nachten lang.
 't Stond bij haar aankomst veeg en bang;
 Noch kunst noch heilsap mogten baten.
 Gevoelloos lag de kranke neer;
 Het breekend oog had uitgeschenen;
 Zij zag niet bidden en niet weenen;
 Zij kende gade en kroost niet meer.
 Maar, scheen de laatste hoop vervlogen,
 De trouwe pleegster waakte toch:
 Een trage polsslag trilde nog,
 Het zwijmend hart werd nog bewogen.
 Geen trek ontging er aan haar blik;
 Geen adem scheen haar oor te ontslippen;
 Het was of zij den jongsten snik
 Terug hield van de bleeke lippen;
 Het was of zij de laatste vonk
 Weer aanbliet en voor uitgaan hoedde,
 Of zij het smeulend sprankje voedde,
 Dat flikkrend nog bij poozen blonk.
 God dank, God dank! haar zorg was niet verloren!
 Een straal van hoop brak langzaam aan;
 't Bezweken hart ging sneller slaan;
 Een kreunend zuchten liet zich hooren.
 En met een vreugd, die uit haar oogen licht,
 Met dankbre hoop verdubbelt zij haar zorgen;
 Zij waakt van d'ochtend tot den nacht
 En van den avond tot den morgen.
 't Is of de taak haar nooit vermoeit,
 Of niets den pligt haar zwaar doet achten;
 't Is, al verflaauwen ook haar krachten,
 Of warmer liefde weer ze ontgloeit.
 Zij werd beloond: de doodsbo werd verdreven
 Zij bad Gods hulp: Gods hulpe heeft gered;
 Reeds voelt zij zich van 't smartlijk bed
 Een kus- een zachten handkus geven.
 Hoe dringt zich alles om haar heen
 En dankt en zegent haar om strijde!
 Wat werd het somber klaaghuis blijde,
 Waar ze als een engel Gods verscheen! —
 Haar taak is af. Weer andre pligten wegen.
 Zij woelt zich los van klein en groot;
 Doch, bij 't vaarwel aan d'echtgenoot,
 Houdt haar zijn vaster handdruk tegen.
 Zijn hart is vol, maar zonder vrucht
 Zoekt hij naar woorden en naar lucht;
 Hij kan alleen met tranen spreken;

En — als beschaamd om wat hij doet —
 Waagt hij ter sluik bij d'afscheidsgroet
 Een goudstuk in haar hand te steken...
 Zij schrikt, en op haar lippen beeft
 Een antwoord... maar nog eer zij 't geeft,
 Plooit zich een glimlach op haar wezen:
 „Dank (zegt ze) dank voor 't welkom goud;
 Het zal de krankte half genezen,
 Waar de armoë wacht aan 't ziekbed houdt.
 Daar, derwaarts zij ik uit uw midden;
 Men wacht mijn hulp er slechts voor één:
 Ik draag er hulp voor állen heen;
 Het gausch gezin zal voor u bidden.”

En van 't bordes daalt ze in de duffe kluis
 Met vreugdevoller liefde neder.
 „Hier (zegt ze) hier heraan ik weder;
 Het werd mij te eng, ginds in dat heerenhuis.
 Hier is mijn plaats, de werkkring, mij ontsloten;
 Hier is hij zoet, mijn kostbre pligt:
 Ginds, bij de rijken en de grooten,
 Valt mij de luttel taak te ligt.
 Niets, niets ontbrak er. Nacht en morgen
 Stond me elk ten dienst. Ik werd ontzien,
 Ik werd gespaard. Men hielp mij zorgen;
 Men gaf me een goudstuk bovendien...
 Neen, 't is niet dáár, dat ik het meest mag danken
 Voor wat mij God te plegen geeft:
 Het is aan 't stroobed van de zieken;
 't Is waar de koorts geen deksel heeft;
 't Is waar ik koestren mag en warmen
 En laafnis meëbreng in den schoot;
 't Is waar ik soms een zachter brood
 Mag schuiven op den disch der armen;
 't Is waar ik derven moet met hen,
 Aan hunnen haard ben neergezeten,
 Uit hunne schalen meë moet eten,
 Ik, die niet meer, niet beter ben.
 Dáár mag mij 't hart van dankbre vreugde zwellen,
 Als ik, in 't nachtelijk uur alleen,
 Den tragen klokslag, een voor een,
 Aan 't schamel bed zit na te tellen;
 Als allen slaimren, ik slechts waak
 En alle zorgen mij verbleven,
 Dan mag ik trotsch zijn op mijn taak
 En 't voorregt, mij van God gegeven.
 o, Dáár te helpen, dáár de smart
 Te lenigen, het leed verzachten,
 De peluw schudden, minder hard,
 De lippen laven als ze smachten;
 Dáár troost te storten in 't gemoed,
 De ziel tot lijdzaamheid te nopen,
 Op God en zijn genâ doen hopen
 En meë te bidden — dat is zoet!

Neen, geen genot, dat bij het mijn mag halen,
 Als ik de naakte kluis verlaat,
 Waarin ik laafnis bragt en baat
 En zegen op mijn hulp zag dalen.
 o, Wie maar eens het ondervond
 Wat blijdschap dan mij klopt in de òren,
 Hij ging in mijne plaats wel garen,
 Zoo vaak mij God naar de armen zond.”

Dat hoorde ik uit haar eigen mond.

En diep ontroerd, tot in de ziel bewogen,
 Staaarde ik haar lang en spraakloos aan;
 Ik wischte heimlijk mij een traan
 En wendde met een zucht mijn oogen.
 Ik stond beschaamd van pijnlijk zelfgevoel,
 Onrustig, als beschuldigd van 't geweten;
 Die deugd mogt ik mijn deugd niet heeten;
 Mijn hart was bij haar hart zoo koel!
 o God, die in mijn binnenst hebt gelezen!
 Gij zaagt er, wat ik wenschte en bad:
 't Was dat ik zulk een deel bezat,
 Zoo rijk aan liefde als zij mogt wezen
 Ja, 't voorregt is benijdenswaard,
 Het mild geschenk van zulk een zegen,
 Die hemellust om goed te plegen,
 Die ingeschapen englenaard! —
 God, van wien we elk ons deel ontvingen!
 Begiftigt ge in uw wijzen raad
 Niet allen naar dezelfde maat,
 (Zoo peinsde ik in mijn mijmeringen)
 Hebt ge in uw vrijmagt d'een ontzegd,
 Wat d'andren werd in 't hart gelegd
 En van natuur is aangeboren;
 o, Almagt, die geen grenzen hebt!
 Als Gij ook uitverkoornen schept,
 Zij, zij is een van de uitverkoren.

Herinnering.

Genoeglijk is 't, in 't eenzaam avonduur,
 't Betreden pad nog eens weer langs te treden,
 Te mijnen van 't verloren en 't verleden
 En 't afgewisseld zoet en zuur.

Ik haal ze gaarne en dikwijls voor mijn geest
 De beelden, die geen tijd heeft uitgewreven;
 'k Herleef nog vaak mijn weggevloten leven
 En heb terug, wat is geweest.

Niet u-alleen bewaarde ik steeds getrouw,
Herinring aan 't geluk van blijder jaren!
'k Heb ook ze lief, hoe bitter bang ze waren,
De dagen van geleden rouw.

Ja, 't is mij zoet, in peinzende eenzaamheid,
Mijn smarten soms, mijn wonden na te tellen,
Nog eens een traan in 't oog te voelen zwellen,
Een traan, om vroeger leed geschreid.

'k Roep niet altoos u bloeiend schoon en jong,
Geliefde vrouw! voor mijn verrukte zinnen,
Als toen ik zwoer u levenslang te minnen
En 't weerwoord van uw lippen vong:

Of, toen ge als bruid, uw hart geklemd aan 't mijn',
Den blanke arm hield om mijn hals geslagen,
En ik van vreugd, van overmoed dorst vragen,
Wie zaliger dan ik mogt zijn!

Neen, 'k haal u ook, in 't worstlen met den dood,
En stervend weer voor mijn verstarde blikken;
Ik hoor op nieuw u 't nokkend afscheid snikken,
Als toen mijn hand u de oogen sloot.

'k Roep niet alleen mij 't nameloos genot,
Den wellust weer, die tintelde in mijn aders,
Toen ik den rang en 't harte ontving eens vaders
En als versmolt in dank aan God:

Neen, 'k haal mij ook, al grieft mij 't pijnlijk diep,
Het wee terug en de angsten, die wij leden,
Wanneer Gods raad, in weerwil onzer beden,
Wat ons geleend was, van ons riep.

Ja, 't is mij lief, dat vlijmend zielsverdriet:
Ik sta 't niet af, wat wonden 't heeft gereten;
Ik kocht het duur: ik wil het nooit vergeten;
Ik ruil voor goud mijn tranen niet.

Getuigt het, gij, wiens harte eens heeft gebloed,
Wien eens de kelk des lijdens werd geschonken!
Hoe wrang zij waar', hoe noó zij werd gedronken,
Mengt in den nasmaak zich geen zoet?

Is 't geen genot, dat heimlijk wee der ziel,
Die stille smart, dat in 't verborgen treuren;
Is 't niet de band, die zich niet los laat scheuren
Van wat er hier ons hart ontviel?

Ik hou hem vast, dien heiligen zieleband;
Geen tand des tijds, geen noodlot zal hem slaken
Hij brak niet af, toen levensdraden braken:
Hij reikt tot in het beetre land.

Weest mij getrouw, verschijnsels mij zoo dier!
Verduister niet, gij spiegel van 't vervloden!
o, Breng mij vaak mijn onvergeten dooden
Van uit de hooger sferen hier.

Zij bleven mijn, al scheidt ons 't graf van een
Ik daag hen op; ze ontwaken en zij komen;
Ik zie, ik hoor, ik spreek hen in mijn droomen...
Vlugt, zoete mijmring! vlugt niet heen. —

Ik dank u, God! ik dank u voor zoo veel:
Gij waart mij goed: 'k herdenk het menigmalen;
Moest ik mijn cijns der droefheid soms betalen,
Ik had aan blijdschap ook mijn deel:

Maar dubbel dank, dat gij voor 't lijdend hart
Nog zoetheid mengt ook in de wrangste teugen,
En nog zoo vaak van uit het trouw geheugen
Genot drupt in de kelk der smart.

In een zomernacht.

Allengs omslujert weer zich de aarde
Met scheemrend avondlicht;
Langs bed en bloemperk in de gaarde
Gaan weer de kelken digt;
De stilte zijgt, zoo ver we staren,
Op beemd en dreven neer,
En schudt een togtje nog de blären,
Geen vogel roert zich meer.

Met elken aanblik om ons henen,
Krimpt telkens de omtrek in;
Reeds zijn de heuveln ginds verdwenen
Met kerk en torentin,
Het land versmelt, de wouden slinken;
't Verschiet wordt weggevaagd;
De wereld schijnt in 't niet te zinken
Met wat zij heerlijk draagt.

Maar zie! zie rond, zie op naar boven!
 Het hel gestarte straalt:
 Dáár wordt de sluijer weggeschoven,
 Als hier de nevel daalt.
 Wat gouden glanzes, zilvren vlekken
 Aan 't onbegrensd azuur!
 Wat zonnen, die, hoe meer we ontdekken,
 Vermeerdren op den duur!

Verheffend schouwspel! blijde luister
 Voor 't opgeklaard gezigt!
 't Zij hier beneden tastbaar duister,
 Wij zien daarboven licht.
 Omhoog den blik! het hart ten hoogen!
 De nacht zink' neer, wat nood?
 Als de aarde wegdrijft uit onze oogen,
 Rolt zich de hemel bloot.

De brand.

De noodklok bengelde in 't gehucht.
 De dorpers, pas in slaap gezonken,
 Ontwaakten, schrikkende opgeklonken,
 En duizelden van 't wild gerucht.
 't Is brand, 't is brand! De sparren kraken,
 De wanden scheuren. Stal en schuur
 En huis en keet zijn rook en vuur.
 De hooiberg en de houtmijt blaken.
 Een vonk was uit de schouw gespat,
 Het rieten dak had vlam gevat;
 Nu kronkelt zij langs al de daken.
 Een enkele vonk vernielt een stad.

Verschriklijk is die rosse pracht,
 Die lichtstroom, eensklaps aangebroken,
 Alsof de dagtoorts ware ontstoken
 In 't holste van den zwarten nacht. —
 Ontzettend is het vuur van kracht:
 Geen grendels weten 't af te sluiten,
 Geen dammen zetten 't perk en paal,
 Het bijt door hardsteen en metaal,
 Het perst door wulf en rots naar buiten;
 Het sloopst, verslindt, vermaalt tot gruis,
 Verteert wat mot en roest ontzagen,
 En 't marmren hof en 't leemen huis
 Wordt opgeschept en weggedragen.

Help, help! al feller blaakt de gloed,
 Al banger kreeten doen zich hooren!
 Er kan nog meerder gaan verloren
 Dan enkel huis en have en goed:
 Help, help! het vuur wint voet aan voet!
 De hulp schiet toe van allerwegen;
 't Gevaar ontgloeit den moed te meer;
 De nokken worden opgestegen,
 Het brandend dakhout ploft ter neer;
 De ladders worden toegestoken:
 De waterputsen leéggeplast;
 Geen staldeur blijft onopgebroken,
 Geen slagboom op de schaapskooi vast.
 Goddank, gered is allen 't leven!
 De vuurwolf mist zijn besten buit:
 't Ontwaakt gezin kwam veilig uit;
 Het laatste rund werd uitgedreven.
 En woester loeit en bruiet de vlam
 En grijpt en golft langs nok en wanden,
 Alsof ze grammer sloeg aan 't branden,
 Omdat het kostbaarst haar ontkwam.
 Een zee van vonken stuift naar boven,
 Een laaije vuurklomp gloeit en blaakt.
 Hoe knettert alles, knapt en kraakt!
 't Is of de brand niet uit zal dooven,
 Voor alle hout tot asch verstoven
 En alle steen is puin gemaakt.

En met gevouwen handen staat
 De nijvre landman 't aan te staren,
 Hoe alle vrucht van zoo veel jaren,
 Van zoo veel vlijt in rook vergaat.
 't Was zuur verdiend en traag verkregen,
 Wat daar zoo eensklaps wordt vernield;
 Hoe veel hem God ook nog behield,
 Hij kan niet danken voor dien zegen.
 Hij staat als roerloos en verdoofd
 En aan zijn plek als vastgeklonken,
 En cijfert na wat in die vonken
 Op nieuw hem telkens wordt ontroofd.
 't Is of hij 't hart zich toe voelt nijpen
 Als hij een rookwolk op ziet gaan
 En weer een vlam naar buiten slaan;
 Maar, hoe hem 't schouwspel aan moog grijpen,
 Toch wil zijn oog er niet vandaan.

Op eens... daar stijgt een schrille kreet!
 „Zijn al de kindren 't wel ontkomen?
 Ik heb er twee slechts meêgenomen:
 Spreek, spreek, wie van mijn andren weet!”
 — „God!” roept met schrik en huivrend beven,

De ontstelde vader: „k Heb alleen
Den oudste bij mij, anders geen!
Waar — waar zijn de andren dan gebleven?“
— „Hier!“ roept een stem van uit de schaar’:
„Ik heb er een nog uitgedragen,
Hoe snel de vlam ons na mogt jagen;
Het kind verkeerde in doodsgevaar.”
„Maar dan mijn vijfde..? Wie mag ’t weten?
Ik had er vijf! Heb medelij!”
Zoo kreet de moeder. „God! sta bij!
Is dan mijn vijfde toch vergeten?“
Men zoekt, men roept: Waar is ’t? waar is ’t?
Men luistert, of zich niets laat hooren;
Maar alles zwijgt; geen mensch, die ’t wist!
Men gaf de laatste hoop verloren:
Het vijfde was en bleef vermist.

De vader wringt in zelfverwilt,
In radelloozen angst, de handen.
Laat alles nu tot asch verbranden!
Hij is nu meer dan alles kwijt.
Een koortskou huivert door zijn åren;
Het vreeslijk denkbeeld stolt zijn bloed:
Het kind in huis en ’t huis in gloed!
Het doodzweet druppelt van zijn hairen,
En als verwilderd en ontzind,
In woeste wanhoop losgestoven,
Gilt, jammert hij en huilt naar boven:
„o God! mijn kind! mijn dierbaar kind!”
Een oogenblik... hij is besloten!
Hij wil terug, terug in ’t huis,
Al moet gezocht in ’t gloeiend gruis
En ’t leven er bij ingeschoten;
Hij wil terug, hij hoort geen raad;
Hij stoot hen af, die hem omringen;
Hij wil den vuurpoel binnen dringen;
Hij vliegt er heen... hij komt te laat.

Hij komt te laat, want, uit een regen
Van vonken, uit een wolk van smook,
IJlt, door de kolen en den rook,
De moeder met het kind hem tegen.
Zij had geweifeld noch vertraagd;
Zij was de menigt’ doorgevlogen,
Toen nog gegist en overwogen
En rondgezocht werd en gevraagd.
Zij was in ’t brandend huis verdwenen,
En voor de vlammen onverschrikt,
Had ze in die hel van vuur geblikt
En rondgegrepen om zich henen.
Ze zocht, ze riep... En hemel! hoor!
Is dat geen stem..? Haar polsen jagen;
De siddrende armen uitgeslagen,

Dringt zij al diep en dieper door.
En, of haar vlam en hitte stuiten,
En of het vuur en vonken spat,
Daar heeft ze, o God! haar kind gevat
En vlugt er gillend meê naar buiten.
Met open hals en vliegend hair
Zijgt ze uitgeput en magtloos neder...
Rondom haar henen dringt de schaar’...
Als uit een droom ontwaakt ze weder,
En elk wil weten hoe? en waar?
Ze zwijgt, ze kon geen antwoord geven;
Zij wist niet waar, zij wist niet hoe:
God had haar ’t kind aan ’t hart gedreven...
Dat voorregt kwam een moeder toe.

Winter.

Natuur lei weer haar siersels af,
Haar tooi van bloemen en van blåren,
Haar diadeem van korenåren,
Haar groen-omwoelden tooverstaf.
Zij geeft geen vruchten meer te rapen;
Zij legt geen blos meer op het fruit;
Zij sprengt geen geur meer op het kruid;
Zij ligt vermoeid en vast te slapen
En rust van d’arbeid uit.

Zie, met een warm en wollig laken
Is ze overspreid in veld en bosch;
Zoo sluimert ze in haar winterdos,
Tot weer het uur slaat om te ontwaken.
Maar ook al slaapt ze, marmerkoud
En zonder polsslæg, zonder leven,
Toch is ze heerlijk en verheven,
Toch is ze schoon in ’t naakte woud
En in de dorre dreven.

Stil! stil! ontrust haar niet. Van hier,
Gij schel rumoer der wufte steden!
Terug met rinkeltuig en sleden
En brieschend span en bõnten zwier.
Draaf, wedren langs uw praalgebouwen,
Langs plein en gracht van poort tot poort,
Luidruchte steëling, suizlend voort,
Maar laat in velden en landouwen
De sluimrende ongestoord.

Stil! niets beweegt zich — niets in 't ronde.
 Geen boschloof ruischt, geen woudbeek vliet;
 Geen vogel wekt haar met zijn lied,
 De schoone slaapster op haar sponde.
 't Is plegtige eerbied om haar heen;
 't Is sabbatrust, zoo ver we staren;
 Een heilig huivren rilt door de åren;
 't Is of we alleen — met God alleen —
 Hier, in zijn tempel, waren.

Ja, 't is een schouwspel, treffend grootsch,
 Dat open veld, die naakte hagen,
 Dat witte kleed, haar omgeslagen,
 Dat indrukmakend beeld des doods.
 Het grijpt mij aan met wondre krachten;
 't Versmelt in d'afstand voor mijn oog
 Den aardbol met den hemelboog;
 Het wekt gepeinzen, 't scheidt gedachten
 En voert den geest omhoog.

o, 't Is mij zoet, in mijmeringen,
 Te kruisen door d'ontblaarden beemd;
 Aan de aarde en al haar woeling vreemd,
 Een dieper uitzigt in te dringen;
 Te doolen, waar geen voetpad leidt,
 Te dweepen, waar geen menschen komen,
 En, als van de aardkluit opgenomen,
 Bij 't zacht gesuis der eenzaamheid
 Van 't beetre land te droomen.

Ja, wijze lessen prent gij in,
 Gij, grijze winter, streng van trekken!
 Gij weet ontzag in 't hart te wekken
 En woorden spreekt gij, diep van zin.
 Gaan weer de ontdooide beken vlieten,
 Wordt weer het woudkoor opgeleid,
 En 't bloembed voor natuur gespreid,
 Zoo roept haar lokstem tot genieten:
 Gij spreekt van de eeuwigheid. —

Omvangt mij dikwijls, dorre dreven,
 Ontheisterd veld, geplonderd hout!
 Het is mij goed in 't somber woud,
 Als de ijzels aan de beuken kleven.
 't Is mij niet leëg in 't ledig oord:
 Ik heb er beelden om zien dwalen,
 Zoo als geen aardsche kleuren malen;
 Ik heb er stemmen aangehoord
 In bovenaardsche talen.

De schemer valt, de nacht genaakt;
 Vaartwel, landouwen! rust in vrede!

Ik neem een zielzucht van u mede,
 Een heimwee, dat naar boven haakt.
 Ziel de aangestoken starren weemlen:
 't Is of haar flikkrend licht mij groet...
 Hoe prachtig is die zilvren gloed!
 Ontvangt mijn handkus, hooge heemlen,
 Die zoo veel hopen doet!

Weldoen.

Wie wil, dat hem zijn beker wijn
 Des avonds dubbel goed zal smaken;
 Wie 't leven zich wil zoeter maken
 En van zijn dag te vreden zijn,
 Hij neem' er 't middel voor te baat,
 Dat ieder helpt en niemand schaadt.

't Is als een balsem voor 't gemoed;
 Het stort ons vrede en vreugd in de åren;
 Wie 't koopen kan, en toch laat varen,
 Hij weet niet hoe verkeerd hij doet.
 Begeert gij 't voorschrift? Nu kom aan!
 't Zal hier in weinig regels staan.

Hoor, hoor dien grijsaard, arm en krank,
 Om koestring en verkwikking smeecken:
 Sprei op zijn bed een warmer deken,
 Zet op zijn disch wat spijs en drank;
 Voeg nog een woord van troost er bij,
 En — hoe gevoelt ge u? zeg het vrij!

Ginds, ginds daar steekt een weeuw in nood:
 Ze knielt in wanhoop, biddend, neder:
 Ga, wees Gods engel! hef haar weder;
 Geef aan haar naakte kindren brood;
 Vergeet uw geldbeurs, als ge gaat,
 En — zeg mij, hoe u 't harte slaat?

Daar schreit een wees: verhoor zijn kreet...
 Maar 't middel is genoeg omschreven:
 Wie meer genot begeert van 't leven,
 Verminder' maar des naasten leed;
 Wie d'alsenkelk voor hem verzoet,
 Dien smaakt zijn beker dubbel goed.

o Rijken, rijken! dat ge 't wist,
 Wat blijdschap God u gunt te smaken!

Hoe zoet gij 't aanzijn u kunt maken!
 Wat schatten steken in die kist!
 Wat gij kunt koopen voor uw goud
 En wat u God heeft aanvertrouwd!

Helaas! 'k heb eens een preek gehoord,
 En nog — nog kooft mij 't hart er tegen:
 „Gevaarlijk is dat weldaadplegen:”
 (Zoo sprak een leeraar van Gods Woord!)
 „Het wekt een strafren eigenwaan,
 Als wierd door ons iets goeds gedaan:

En dat is zondig, dat is kwaad,
 Dat is hoogmoedig zelfverheffen...”
 Maar laat dien kouden dweeper keffen
 En hoort niet naar zijn beuzelpraat;
 Gansch anders toch luidt Gods bevel;
 't Is: Broedren, doet elkandren wel.

En hoe! wie ooit zijn pligt vergeet,
 Dien zal 't geweten streng kastijden;
 En mag zijn hart zich niet verblijden,
 Die, wat zijn pligt hem voorschreef, deed?
 Die gruwelleer waar' God een hoon,
 Als gaf Hij straf en hield het loon.

Neen, troost wie treuren, waar ge kunt,
 Stopt de ooren niet voor wie u smeeken;
 Heft op, wie de armen tot u steken,
 Gij, wien dat voorregt werd gegund,
 En smaakt volop de zielevreugd,
 Waar God meê loont voor Christendeugd.

Zietdaar wat ons de wijsheid raadt,
 Al sprak geen stem van 't mededoogen;
 Helpt wonden heelen, tranen droogen,
 Al deedt ge 't ook uit eigenbaat,
 Want, als ge 't naauwlijks hebt gedaan,
 Vangt hier terstond uw loon reeds aan.

De overspelige vrouw.

Wat bragt die schare volks bijeen,
 Die aansnelt met verhaaste schreden?
 Zij rept zich naar de tempeltreden
 En spreidt zich door den voorhof heen;
 Zij wacht hen in, die ginder naadren:

't Zijn schriftgeleerden, 't is een drom
 Van priesters en van vrome vaadren,
 Die opgaan naar het heiligdom:
 De Christus is er. — Op hun wezen
 Zijn voren van gepeins verspreid;
 De plegtige ernst der heiligheid
 Is in hun strakken blik te lezen.
 Zij naadren statig. 't Zal gewis
 Om leering zijn; om aan te hooren,
 Te redetwisten, na te sporen,
 Te ontsluiren wat verborgen is;
 't Zal zijn om stralen op te vangen
 Van wat geen aardsche wijsheid weet,
 En vorschend aan den mond te hangen,
 Die spreekt, zoo als nooit iemand deed...
 Neen, om een wonder, om een teeken
 Zal 't wezen; om een wenk, een woord,
 Dat dooden in hun sluimer stoort
 En grendels van het graf kan breken...
 Ziet! in hun midden is een vrouw:
 De tranen druppelen uit haar oogen;
 Haar hoofd is op haar borst gebogen:
 Wat of de droeve deren zou?
 Haar boezem jaagt, haar kniën knikken;
 Ze durft niet opzien onder 't gaan;
 Het is als vreesde ze ieders blikken.
 Als zag haar elk met afschuw aan...
 Gewis, 't zal een melaatsche wezen:
 Ze vond geen hulp, ze weet geen raad!
 Nu zoekt ze bij den Godsman baat,
 Die zoo veel kranken heeft genezen.
 Ze waggelt voort met hoop en schroom;
 Ze gaat hem bidden om erbarmen,
 Ze zal de kniën hem omarmen
 En kussen hem den mantelzoom...
 De stoet genaakt — bereikt den drempel;
 De menigt' warrelt uit elkaar;
 In 't midden van de priesterschaar
 Betreedt de ellendige den tempel,
 En 't volk stroomt binnen, achter haar.

Neen, 't is niet om bespiegelingen,
 Niet om bepeinzinge der wet,
 Noch om te knielen in 't gebed,
 Dat al die priesters zich verdringen;
 't Is niet om licht in duisternis —
 Om hooger wijsheid af te smeeken,
 Om van de liefde Gods te spreken,
 Die peilloos als zijn almagt is;
 't Is niet om teekenen te aanschouwen,
 Om wondren van den Godsgezant,
 Die weldoende omtrekt door het land
 En helpt, wie op zijn hulp vertrouwen;

Neen, andre prikkel drijft hen aan;
't Zijn andre wenschen, die zij smeden:
't Zijn andre werken, dan gebeden,
Die hen ten tempel op doen gaan.
„Heer!” roepen zij van ver hem tegen:
„Wij leiden, schaamrood, een boelin —
Een overspelster met ons in:
Zij werd betrappt op ontuchtplegen.
De wet van Mozes eischt haar bloed:
Op de echtbreuk staat de prijs van 't leven;
Het vonnis is ons voorgeschreven:
Wat meent gij, dat geschieden moet?
Ziel 't volk is met ons meê verschenen:
Het drong reeds herwaarts ons vooruit;
Het reikhalst naar een ras besluit;
Hun vingren joken naar de steenen.
Spreek, Rabbi! spreek! het geldt het regt!
Moet niet vervuld zijn wat wij lezen?
Of zou uw uitspraak strijdig wezen
Met wat ons Mozes wetboek zegt?”

Wat is uw oogmerk, vrome mannen!
Is 't, om den Christus, dien gij haat,
Een warnet van gesmeed verraad —
Een valstrik voor den voet te spannen?
Vleit gij u heimlijk, dat zijn mond
De zondaresse vrij zal spreken,
Opdat gij hem van wetverbreken
Belastren en verklagen kondt?
Of is 't uit ijvrig pligbetrachten,
Uit afschuw van vergrijp en schuld,
Dat gij met heilig ongeduld
Des Meesters uitspraak staat te wachten?
Wenscht gij 't in waarheid, dat zijn hand
Het zegel vasthechte aan uw wetten;
Dat hij de voetzool neer zal zetten
En trappen op een worm in 't zand?
Wat hoopt, wat wenscht gij, zegt, ontzinden!
Komt gij uit godsvrucht of uit nijd?
Maar zoo gij geen verraders zijt,
Dan, vrome vaders! zijt gij blinden.
Weet, zaagt ge niet, waarom, waartoe,
Voor wie hij kwam, Gods afgezonden?
Wankt in zijn hand een geeseloê?
Heeft hij een strafwaard aangebonden? —
Hem is des zondaars dood geen lust;
Hij komt in schuldig bloed niet baden;
Hij brengt de kranke zielen rust
Van die vermoed zijn en beladen;
Hij draagt het afgezworven ooi
Weer op zijn schouders naar de kooi.
Neen, priesters! wilt ge bloed zien stroomen,
Beproof het, of gij elders slaagt;

Voor zulke dingen, als gij vraagt,
Is niet de Christus Gods gekomen
Van steeniging en martelpijn
Staat in zijn lastbrief niets geschreven,
En, vragen Mozes wetten 't leven,
Te straffen moog des menschen zijn,
Des Christus is het schuldvergeven.

De priestren zwegen. Alles zweeg
En wachtte 't vonnis aan te hooren,
De onkuische zondares beschoren,
Die aan des Heeren-voeten zeeg.
Al digter sloten zich de scharen,
Al nader drongen zij zich voort...
Er werd geen enkele klank gehoord;
Hoe lang zij luistrend op hem staren,
Des Heeren mond ontglipt geen woord.
Hij scheen verzonken in gedachten,
Hij trok in mijmring met de hand
Onachtzaam lettren in het zand,
Alsof geen priesters antwoord wachtten.
Ze zagen beurtlings op elkaar,
Ze sloegen weer op hem de blikken;
Zij hoorden niets dan enkel haar,
Die aan zijn kniën lag te snikken.
In 't eind, zij harden 't nu niet meer;
Zij willen de uitspraak van hem weten...
„Spreek, Rabbi!” klonk het luider weer:
„Wat straf bestemt gij de eervergeten?”
En, uit de houding opgerigt,
Waarin hij peinzend stond gebogen,
Slaat nu de Christus langzaam de oogten
Op haar, die aan zijn voeten ligt,
Op hen, die haar ter vierschaar togen;
En tot de menigte om hem heen,
En tot de priesters, die er stonden,
Spreekt hij dit antwoord, dit alleen:
„Wie uwer zijn moog zonder zonden,
Hij werp op haar den eersten steen.”

Als had een adder hen gebeten,
Als ging de vlijm door vleesch en bloed,
Zoo bleek bestierf de priesterstoet,
Zoo stak hen de angel van 't geweten.
Zij waren snood. Hun pleeggewaad
Verborg zoo veel afzigtlijk kwaad,
Onreine lusten, helsche lagen;
En 't was of 's Heeren woord het kleed,
Het momtuig van hun inborst reet
En allen 't boos gedichtsel zagen.
Hij had hun oogmerk wel bespied;
Hij wist, waartoe de valschaards kwamen,

En — welke wet hij rusten liet —
 Hij toefde met hun vonnis niet:
 Het was onmaskren en beschamen.
 Neen, vuige vlekken des altaars,
 Gij wolven in uw lammervachten!
 Wie ooit zijn vrijspraak mogen wachten,
 De Christus spaart geen huichelaars. —
 Zij slopen weg met stille schreden,
 Met gluispende oogen, een voor een,
 En 't volk, hen achteraan getreden,
 Zag met een spotlach naar hen heen.
 Den rug gekromd en 't hoofd gedoken,
 Verstrooiden zij zich paar aan paar,
 Terwijl ze fluistren tot elkaar:
 „Nooit heeft een mensch alzoo gesproken.”

Nog lag ze schreijende op de kniën,
 De zondaresse, diep gebogen;
 Zij durft den Regter niet in de oogen,
 Niet smeekende in het aanzigt zien.
 Ze is dan met hem alleen gebleven,
 Zij, zoo bezoedeld en bevlekt,
 Zij ligt voor hem ter neer gestrekt,
 Op wien-alleen geen vlekken kleven.
 o, 't Was haar minder eng en bang,
 Toen nog die wreede priesterscharen,
 Die andre zondaars, met haar waren
 En al dat weemlend volksgedrang.
 Nu is haar hart als toegenepen;
 Het angstzweet drupt haar slapen af;
 't Is niet de vrecze voor de straf —
 De schaamte heeft haar aangegrepen:
 Zoo ras ze schichtig de oogen beurt,
 Is 't lijkwit gloetjend rood gekleurd.
 o, Kon zij vlieden, zij vlood henen;
 Ze stak zich weg in 't hart der aard',
 Het verst van hem, die op haar staart
 En die haar blozen ziet en weenen,
 Want wis geen oog als van dien Eenen,
 Die vlekloos is van alle kwaad,
 Aanschouwt haar met zoo diepen smaad.
 Ze hijgt naar lucht, ze wringt de handen,
 Ze dekt het aanzigt keer op keer...
 Ja, zelfverwijt doet bitter zeer,
 't Gewisse vlijmt met scherpe tanden!
 Maar wél u, wél u met die smart,
 Dat schrijnend wee, dat innig knagen:
 o, Tranen van 't verbrijzeld hart
 Zijn beden, die welsprekend vragen.
 Wél, wél u, afgedoolde vrouw,
 Hoe diep gezonken, niet verloren!
 De deugd liet weer haar inspraak hooren:
 De deugd des zondaars is — berouw.

En of hij nogmaals in gepeinzen,
 In afgetrokken mijmring stond,
 Schreef weer de Christus langs den grond,
 Na hij de valschaards af deed deinzen.
 Maar zoo hij 't huichelrot ontmomd
 En tot beschaming had verwezen,
 Hij had ook haar in 't hart gelezen,
 Die weerloos aan zijn voeten kromt.
 Hij zag de tuchtroë haar kastijden,
 Den geesel, dien 't geweten voert,
 En 't godlijk harte werd geroerd
 Van meer dan menschlijk medelijden.
 Neen, droeve, die hij boeten ziet!
 Hij komt geen vreeslijk oordeel spreken:
 Hij dooft het rookend lemmet niet
 Noch zal het krokend riet verbreken...
 Op eens weer blikt hij om zich heen:
 „Waar zijn ze (vraagt hij) die u grepen?
 Zij kwamen u ter doodstraf slepen:
 Wierp niemand hunner d'eersten steen?”
 — „Neen, (snikt de vrouwe) Rabbi! neen.”
 — „Nu,” zegt hij, tot haar neergebogen
 En met ontferming ziet hij ze aan:
 „Zoo zal ik ook geen vonnis slaan,
 Wat Mozes wetten eischen mogen.”
 En met gezag vervolgt de Heer,
 De handen zeegnende opgeheven:
 „Uw zonden, vrouwe! zijn vergeven;
 Ga heen, en zondig nu niet meer.”

Bij 't graf.

Soms zat ik, in gepeins verloren,
 Te mijmren bij 't gesloten graf,
 En vroeg — en neigde beurtlings de ooren,
 Of 't antwoord op mijn vragen gaf.
 Maar vruchtloos in gepeins gezeten
 En luistrend om zich heen gespied:
 Het graf laat zijn geheim niet weten;
 Het hoort niet, en het antwoordt niet.

 Is 't waarheid (vroeg ik) zerk en zoden!
 Ligt ge op gevoellooze assche neer?
 Bekruipt geen droom den slaap der dooden?
 Smeult daar omlaag geen sprankel meer?

Is 't voor den blijde, voor den droeve,
Aan 't eind van 't ruw of effen pad,
Als de aard hen toedekt in de groeve,
Om 't even wat hij was of had?

Hoe! 't vurig hart, dat joeg en gloeide,
Is 't als het koudste? 't bruisend bloed,
Dat als een vlam door de aadren vloei-
de, Is 't als het loomste, zonder gloed?
Het scheppend hoofd, dat heldre stralen
Van hooger licht en kennis schoot,
Is 't ledig als de hersenschalen,
Waaruit geen enkel denkbeeld sproot?

Is alles weg? versmoorde in de aarde
Het laagst bejag en 't edelst doel?
Bedolf zij, als van eener waarde,
De vuigste drift en 't reinste gevoel?
Rust, van elkandren hier vergeten,
Verwant en vijand door elkaar?
Zou zelfs niet eens de moeder 't weten,
Al sliep haar zuigling hier naast haar?

Zeg, waarom, waarom, vonk van leven!
Doorgloeide ge eens dat molmend been,
En vlood met wat gij 't hadt gegeven,
Met adem en gevoel, weer heen?
Wat mogt het nietig leem u baten,
Dat gij 't geroerd hebt en ontrust?
Wat aanwinst hebt gij de asch gelaten,
Ontsprankeld en weer uitgebluscht?

Zegt, graven! schieten soms geen stralen
Uit hooger kreitsen tot u neer,
Om nog de schors eens in te dalen,
Die hen gehuisvest heeft weleer!
Of was 't voor eeuwig, dat ze scheid-
den, Toen geest en stof elkaar verliet?
Bestaat geen band meer tusschen beiden?..
Helaas, de graven spreken niet.

o, Raadslen, door geen brein te ontwarren!
Geheimen, ons bereik te hoog!..
Zoudt gij het weten, zilvren starren,
Die tintelt aan den hemelboog?
o, Zegt, waar zijn zij heen gevaren,
Die adem, dat gevoel, die geest,
Die vonken, die het leven waren
En 't stof eens zijn doormengd geweest?

Zegt, zegt! hebt gij hen opgevangen,
En schittren ze in uw midden thans,

Als ge aan 't azuur wordt opgehangen,
Gij, lampen aan den hemeltrans?
Zegt, is het blikkren en bewegen,
Het trillend glinstren, dat we zien,
Een lonk naar de aarde, die ze ontstegen,
Een groete nog aan 't stof misschien?

Och, vruchtloos zien wij op naar boven
En vruchtloos in den schoot der aard;
De sluijer wordt niet weggeschoven,
De raadslen worden niet verklaard.
De blik stuit af, waarheen geslagen,
De geest stort neer, van waar hij stijgt;
Wij tasten rond, wij luistren, vragen...
De grafkuil en 't gestarnte zwijgt.

De vaandrig te 's Hertogenbosch.

Sinds maanden werd de stad berend
En de overgaaf der vest begeerd;
Sinds maanden werd de stad verweerd
En ieder aanval afgewend;
Was Freedrik Hendrik vol van moed,
Ook Grobbendonk was 't even goed.

En wapperde ook, zoo ver men zag,
Uit elk moeras, langs ieder pad,
De Oranjevaan rondom de stad —
De toren droeg de Spaansche vlag,
Die uitwoei boven schans en gracht
En heel de Staatsche legermagt.

En of de Prins, zoo naauw hij mogt,
De vesting insloot en omgaf,
En sneed hij elken toevoer af,
Die in de stad te sluiken zocht —
Het hielp hem niet: er was geen nood;
Men had er leeftogt, kruid en lood.

En wierp hij kogel en granaat,
Zoo ver hij kon, naar markt en plein,
En schoot hij daken kort en klein
En pui en gevel uit de straat —
Een duchtige uitval, die niet draalt,
Zet telkens hem de schâ betaald.

Zoo hield de worstling dag aan dag
En weken lang en maanden aan;

De stad bleef onvermeesterd staan
En 't leger liggen waar het lag;
De winst was weerzijds, keer om keer,
Slechts wat beb'oeide koppen meer.

Toch werden heimlijk, 's nachts vooral,
De handen in het kamp gerept;
De moker beukt, de spade schept;
Men boort een loopgraaf naar den wal;
En gaat het werk met luttel spoed,
Het vordert toch, schoon voet voor voet.

En na een arbeid, zwaar en zuur,
Na maanden gravens, dag en nacht,
Daar loopt een gangpad tot de gracht
En, onder-door, tot aan den muur;
Het bolwerk, dat onwrikbaar schijnt,
Werd tot zijn grondvest ondermijnd.

En eensklaps... zie! daar vlamt het vuur,
Een donder knalt, de bodem splitjt;
Het gloeiend gruis vliegt wijd en zijd;
Aan duizend brokken spat de muur;
En uit een kruiddamp, zwart en rood,
Verrijst de stad, ontwald en bloot.

En ijlings, ijlings stuwt en stort
Het stormend voetvolk, digt-op-een,
Door de ingeslagen bres zich heen,
En dringt langs puin en laddersport,
De zwaarden uit, de trompen vóór,
Tot binnen in de vesting door.

Maar even kloek en even rad,
Grijpt Grobbendonk de benden aan,
En werpt, hoe digt en pal ze staan,
Weer tot den laatste ze uit de stad,
En op het hobblig puin der schans
Vervolgen zij hun worstling thans. —

Één — één bleef achter, één school weg
En sloop, terwijl men buiten vocht,
Naar binnen voort, door steeg en krocht:
(Het was een vaandrig van 't beleg)
Bij elke zijstraat zag hij rond
En zocht, tot hij het marktplein vond.

En toen het marktplein voor hem lag,
Daar schrijdt hij naar den kerkmuur voort,
En duwt en schudt aan deur en poort —
Tot hij een kruisraam open zag,
En met een stout gewaagden sprong
Tot binnen in het kerkrum drong.

Nu tast en zoekt hij, stap voor stap,
De wanden langs van boog tot boog,
En eindelijk vindt zijn vorschend oog
Den halfverscholen torentrap,
En, fladdren de uilen om zijn kop,
Hij slaat ze weg en klautert op.

De trap was donker, steil van bouw
En wrak en brokkelig hier en daar;
De steenen schoven van elkaár;
Er was geen leuning of geen touw;
Maar, zonder lamp en zonder schoor,
De stoute waaghals klimt al door.

En voortgestrompeld tot de nok,
Bereikt hij 't kijkgat in het dak,
Waaruit het Spaansche vendel stak
En wapperde aan den vlaggestok;
En, zonder weiflen in 't besluit,
Voert hij zijn roekloos waagstuk uit.

Hij grijpt den stok, hij vat zijn knijf,
En — afgesneden is de vaan
Hij knoopt een ander dundoek aan,
Dat hij gewonden had om 't lijf,
En zie! als door een tooverslag,
Daar waait op eens de Oranjevlag!

Een kreet van vreugd steeg, davrend luid,
Van uit des Prinsen legerschaar';
Een kreet van schrik, een bang misbaar
Steeg Grobbendonks geleedren uit...
Hij wierp den degen moedloos neer
En bood geen verder tegenweer.

„Wij zijn verrast! 't Is bloed verkwist!
Wijkt, mannen!” riep hij, bleek van spijt:
„Terwijl gij hier als leeuwen strijdt,
Drong ginds de vijand in met list...”
Terstond, en zonder meer beraad,
Gaf hij de stad op aan den Staat.

De Prins besteeg zijn brieschend ros
En reed, met schel trompetgeschal,
Zijn leger voor in d'open wal,
Als overwinnaar van den Bosch;
Maar, klonk voor hem het zegelied,
De vorst vergat den vaandrig niet.

Aan de maan.

Staat gij daar weer, vriedin der aard'! te lonken
 Aan d'onbewolkten hemelboog?
 Pas is natuur in slaap gezonken,
 Of gij ontsluit het wakend oog.

't Is of er heul en troost vloeit uit uw stralen
 En droppelt op 't ontrust gemoed;
 't Is of gij hoop in 't hart doet dalen
 En lieflijk voorgevoelen doet.

Een zoete kalmte omsluit al 't geschapen',
 Dat ge in uw stillen luister hult;
 Mij dunkt ik zal te zachter slapen,
 Als ge op mijn grafterp schijnen zult.

Dankbaarheid.

Die godsvrucht is de mijne niet,
 Die op den voorspoed in dit leven —
 Op wat Gods gunst ons heeft gegeven,
 Als ijdelheden nederziet;
 Die al den schat en 't schoon der aarde
 En wat ons streelend is en zoet,
 Terugwijst, als van luttel waarde
 En minacht als vergankelijk goed.

Dat is ondankbaar, dat is slecht;
 Dat mag voor deugd noch vroomheid tellen,
 Het mindre niet op prijs te stellen,
 Omdat ons méér is toegezegd;
 Dat is geen needrigheid betrachten:
 Dat is een pronkende eigenwaan,
 Zich te edel en te treffijk achten
 Voor wat ons God hier toe wil staan.

Hoe! als natuur haar schatten strooit
 En 't aardrijk kleedt in jeugd en leven;
 Als berg en dal en veld en dreven
 Weer in den bruidsdos staan getooid;
 Als duizend wondren zich ontvouwen
 En schitteren in d'ontloken gaard —
 Wie beeldt zich in, die 't mag aanschouwen,
 Ik ben nog schooner hemel waard?

En als de borst van weelde zwelt,
 Als liefde met haar tooverlonken
 Een gloed in de aadren doet ontvonken,
 Die zielen in elkander smelt;
 Als echtgeluk en ouderzegen
 Ons levenspad met bloemen spreidt —
 Wiens ijzren inborst spreekt het tegen?
 Ook hier — reeds hier is zaligheid.

Vergeef ons, Bron van alle goed!
 Dat we ooit, wij dwazen! ons vermeten,
 Vergankelijk en gering te heeten,
 Wat Gij reeds hier ons smaken doet;
 Dat we om nog hooger zegeningen,
 Waarvan het stof geen denkbeeld heeft,
 Verkleinen wat wij hier ontvingen
 En waar Ge ons hier besef van geeft.

Wat is er klein, wat is gering,
 Almagtige, dat Gij wilt schenken?..
 Of wie zou in zijn dwaasheid denken,
 Dat hij van elders iets ontving?
 Rang, magt en rijkdom — geestvermogen
 En kunst en kennis — roem en eer,
 Of wat ons schitteren mag in de oogen,
 Van U-alleen daalt alles neer.

En dat gesmaad en laag geschat,
 Als kinderspeelgoed dat misprezen!..
 Maar, mogt het niets dan speelgoed wezen,
 Wat voegt aan kindren méér dan dat?
 Moest ons in 't stof zijn toegemeten,
 Wat eerst in beter sfeer ons toeft,
 En heeft de Alwijze niet geweten,
 Hoe veel zijn schepsel hier behoeft?

Fnuikt, dwazen, al te driest en stout!
 Een zelfverheffing, zoo hoovaardig;
 Maakt door geen trotschheid u onwaardig,
 Wat u de Algoedheid voorbehoudt.
 Schat elke gift, reeds hier verkregen,
 Een gunst, u onverdiend geschied,
 En, zonder schaamtloos haar te wegen,
 Miskent ze noch misbruikt ze niet.

Bidt, trotschaards, met een needrig hart,
 Dat Gods genâ, waarop wij hopen,
 Ook u het hemelsch Eden open',
 Als 't heilig raadsel wordt ontward;
 Maar welke bloemen dáár ook bloeijen
 En geuren zullen, de eeuwen door,
 Versmaadt ze niet, die hiér reeds groeijen,
 En plukt ze niet, of dankt er voor.

Uit de stad terug.

Goddank, dat ik weer ademhaal
En frissche lucht weer schep hier buiten!
Goddank nog eens, nog andermaal,
Dat mij die muur niet in mogt sluiten;
Dat ik, de poort-uit, ben ontvlugt
En weer het veld zie, weer de lucht!

Wat is 't luidruchtig in die stad!
Wat bont gekrielt langs straat en grachten!
Men kan niet voortgaan op zijn pad,
Men kan niet stilstaan in gedachten.
Hoe suisde 't hoofd mij van 't getier!
Wat is 't weer ruim en rustig hier!

't Is dwaas toch, menschen! waarlijk waar,
U binnen 's muurs op een te hoopen!
't Is veel gezonder hier dan daar,
En 't veld staat immers allen open?
Schoon iedereen zijn tent er sloeg,
De wereld was toch groot genoeg.

Gegroet, gegroet weer, heerlijk oord,
Ontloken dreven, wouden, weiën!
't Is of ge op nieuw mij meer bekoort,
Sinds ik gekruisd heb langs de keijen.
Gegroet weer, vrolijk landgezig,
Beschilderd met Gods zonnelicht!

't Is waar: (zoo goedig is natuur!)
De stad wordt ook van 't licht beschenen:
Maar 't stuit terug van wand en muur;
Het kaatst weer af van stoep en steenen;
De straten worden brandend heet,
En — nergens lommer, hoe men zweet.

Maar hier — maar hier! wat wondre pracht
Vloeit, milde zon! hier uit uw stralen!
De bloemhof pronkt, het landschap lacht,
De heuveln glanzen als de dalen;
En, blinkt te hel uw schitterend goud,
De luwte wuift ons toe in 't woud.

't Is waar: ook op die dorre stad
Daalt soms een kostbre zomerregen;
Maar niets dan keijen maakt hij nat;

Men heeft geen voordeel van dien zegen:
Er zwelt geen graan van en geen fruit:
Slijk — niets dan slibber groeit er uit.

Maar hier! Zie bosch en beemden rond!
Wat weldaad sprenglen hier die droppen!
Ze tooijen weer den valen grond,
Ze kransen weer de naakte toppen;
En — eer men ginds van 't wonder weet —
Staat hier natuur in 't nieuw gekleed.

't Is waar: 't wordt hier ook winterdag;
De sneeuw zal bosch en akker dekken;
Dan ziet ze met een schampren lach,
De rijke stad! op de arme vlekken;
Dan heeft ze vreugd, genot en praal
En feest op feest in zaal aan zaal.

Maar komt eens hier bij helder weer,
En doolt eens rond, te trotsche dwazen!
Al groent nu dal noch heuvel meer,
Toch zult ge stil staan en verbazen:
Die dennen ginds, met sneeuw bestrooid —
Zegt! zaagt gij schooner schouwspel ooit?

Goddank, dat ik weer adem schep
En uit die stiklucht ben ontslagen;
Goddank, dat ik een veldtent heb
Bij zomer- en bij winterdagen,
En, midden in Gods overvloed,
Mij met geen stad behelpen moet.

Het feest op Elzenstein.

I.

't Verwulfsel dreunde op Elzenstein
Van 't woelen en 't gedraaf
De knechten krielden door elkaar;
De dag van 't gouden feest was daar,
Het feest van d'ouden graaf.

Voor vijftig jaren trad hij op
Als mondig hoofd en heer,
Als erfgenaam van rang en goed,
En praalde met den gravenhoed
En droeg hem steeds met eer.

Maar rang en aanzien, goed en goud —
 Zij brengen luttel aan;
 Zij sussen 't innig zielsverdriet,
 Zij troosten 't lijdend harte niet;
 Zij wischten hem geen traan.

Want zoon op zoon, tot driewerf toe,
 Zonk neer in 't aadlijk graf.
 Zoo menigmaal de stam ontsproot,
 Zoo menigmaal verstierf de loot
 En viel den stamboom af.

En sloeg nog eens het zorglijk uur
 Voor de angebeden gâ,
 De kamp viel nu haar kracht te zwaar:
 Zij zeeg van 't kraambed op de baar
 En liet een dochter na.

Toen werd geen feest in 't slot gevierd,
 Geen gastmaal aangerigt;
 Met roufloers was de wieg bekleed;
 Het moederlooze wichtje kreet,
 De vader kreet bij 't wicht.

Doch als hij soms, en eer hij 't wist,
 Het kind in de armen hief,
 Dan drupte balsem in zijn smart,
 Want innig heeft het vaderhart
 Toch ook de dochters lief.

Dan zocht hij 't beeld der moeder weer
 In 't kinderlijk gelaat;
 Hij zocht haar trekken en haar lach,
 En, schoon hij ze inderdaad niet zag,
 Hij waande 't inderdaad.

Het kind was schoon, 't was schilderschoon,
 En werd nog schooner maagd;
 't Was of natuur aan één gewrocht
 Beproefd had wat haar kunst vermogt
 En treflijk was geslaagd.

Ook ging de roep door 't gansche land
 Van zulk een schoonheid uit,
 En menig groot en aadlijk heer
 Boog needrig voor de jonkvrouw neer
 En zocht haar aan tot bruid.

Maar wie ook rang en titels bood
 En trotsch was op zijn stam,
 Wie schatten aan haar voeten bragt,
 Hij trok weer af met rang en pracht,
 Niet rijker dan hij kwam.

Want van haar vroegste jeugd af aan
 Versprak de graaf haar trouw:
 Een aanverwant van moeders zij'
 Verkreeg, met 's vaders erf er bij,
 De dochter tot zijn vrouw.

En of het kind aan 't kwijnen sloeg
 En krank werd van verdriet,
 En of ze moedig weigren bleef,
 De vrouw te worden van haar neef,
 De vader hoorde niet.

En of ze kreet en handenwong
 En aan zijn voeten zeeg,
 En of ze zwoer, van tranen nat,
 Dat ridder Max haar jawoord had,
 De vader ging en zweeg.

II.

De wachter stak op 't graaflijk slot
 De vlag ten toren uit;
 De gangen werden groen gestrooid,
 De slotkapel was opgetooid;
 De dorpsklok werd geluid.

De priester trad naar 't echaltaar
 Met bidbrevier en stoel;
 Het landvolk liep van ploeg en eg,
 Van 't spinnewiel de vrouwen weg,
 De kindren uit de school.

De brui gom ijlt ter kapdisch heen,
 Waar nog de bruid vertoeft;
 Hij gaat ze van de maagdenschaaar
 Ontvangen in de trouwsamaar,
 Hoe min zij opschik hoeft.

Doch als hij vurig binnendringt,
 Wat bang misbaar hij ziet!
 De maagden staan verbleekt van schrik;
 't Is één gekrijt en één gesnik:
 De jonkvrouw was er niet!

Men vloog in angst de gangen door,
 De kamers op en neer;
 Men riep, zoo luid men roepen mogt;
 Het gansch kasteel werd doorgezocht:
 Er was geen jonkvrouw meer!

Voor dag en dauw, langs berg en dal,
 Ontvlood ze 't huis en 't land,
 En voor een ander echtaar
 Gaf ridder Max den trouwring haar
 En gaf zij hem haar hand.

De graaf stiet elken troost terug,
 Wees elke deernis af;
 Verborg zich schaamrood met zijn smart,
 Liet d'angel vlijmen in zijn hart
 En wenschte zich in 't graf.

Geheele dagen zat hij neer
 In 't ontoegankelijk slot;
 Hij zat er eenzaam met zijn leed,
 En alles wat hij dacht en deed
 Was mijnen om zijn lot.

Hij riep zijn gade zich weerom,
 Zijn aardsch geluk weleer;
 Hij droomde droomen van voorheen;
 Hij riep zijn zonen, een voor een,
 Hij riep zijn dochter weer.

Soms vloog hij eensklaps op om lucht,
 Als wierd hem 't huis te klein;
 Dan zwierf hij, waar geen woning stond,
 De bosschen in, de heiden rond,
 Bewusteloos waarheen.

Soms was 't hem, als hij slaaploos lag,
 Of 't hart hem iets verweet:
 Dan sloeg zijn pols, zijn adem joeg;
 't Was of een stem hem heimlijk vroeg:
 Waart gij niet al te wreed?

Maar schoon dat nachtspook telkens weer
 Den vinger dreigend hief,
 Al sprong hij op, van doodzweet klam —
 Des ochtends, als een renbò kwam,
 Verscheurde hij den brief.

En ver van hem, in 't vreemde land,
 Betreurde 't minnend paar
 Dien wrok, die voor geen smeeken boog,
 Dien haat, die op hun liefde woog,
 Hoe zalig door elkaar.

Zij spaarden niets, geen roerend schrift,
 Geen roepstem, geen beklag;
 Ze ontveinsden hun geluk hem niet,
 Alleen verbitterd door 't verdriet,
 Dat hij 't niet deelde of zag.

Doch 't was vergeefs en 't bleef vergeefs:
 Hij was te slinks beloond;
 Hij had zijn kind te teer geliefd;
 Zij had ondankbaar hem gegriefd,
 Zij had zijn huis gehoond.

De zomer ging, de winter kwam,
 Het treurig jaar verliep;
 Een nieuw begon: de pijn hield aan,
 Want wonden, die in 't harte gaan,
 Zij vlijmen lang en diep.

En schoon natuur reeds vijftien maal
 Een nieuwen feestdos kreeg,
 De rouwtijd duurde voort in 't huis,
 Er klonk vermaak noch feestgedruisch:
 De zalen bleven leëg.

III.

Doch eindlijk nu — de dag brak aan,
 De heuchlijke ochtend scheen!
 Geen pui was zonder looverkrans,
 Geen beijert zonder zang en dans
 Door heel den omtrek heen.

Want niemand heugde 't in de streek,
 Hoe oud en grijs hij waar',
 Dat ergens ooit, langs berg of dal,
 Een burgtheer zetelde in zijn hal
 Sinds volle vijftig jaar.

Ook nam men, mijlen ver in 't rond,
 Aan 't zeldzaam jubel deel,
 En al wat edel was en groot
 Verscheen, bij 't feest te gast genood,
 Op 't Elzensteinsch kasteel.

De koetsen hijgden door het zand
 En klonken langs de kei;
 Ze bragten schoonen in satijn
 En heeren, die in hoftooi zijn,
 Met knechten in livrei.

En schittrend was de zaal versierd,
 Die d'adeldom ontving
 Het heldre licht van sneeuwwit was
 Werd weergekaatst in spiegelglas,
 Waarlangs gebloemde hing.

En aan de wanden, links en regts,
Hoe blinkt het overal!
Die pullen hier, met wijn gevuld,
Die bekers daar, in 't vuur verguld,
Ginds zilver en kristal.

En 't wasemt geurig op den disch
Uit kostbre schaal aan schaal,
En statig zit de hoofsche schaar
In bonte mengling door elkaar,
Aan 't rijk en vorstlijk maal.

Trompet en pauken heffen schel
Bij elken feestdrank aan,
En 't hart van ouderdom en jeugd
Begon van warmer levensvreugd
Bij elke teug te slaan.

Maar wie er deel aan 't juublen neemt
En 't hart tot vreugde stemt,
De gastheer-zelf zit diep bedrukt,
Den rug gekromd, het hoofd gebukt
En 't vol gemoed beklemd.

Hij haalt de reeks van vijftig jaar
Zich mijmrend voor den geest;
Hij slaat een aanblik langs zijn disch
En zucht om wat geworden is
Van wat kon zijn geweest.

Och, vruchtloos rolt hij 't zoekend oog
Langs al zijn gasten heen;
't Zijn vreemden, vreemden altemaal;
Hij heeft geen kindren in zijn zaal;
Hij zit aan 't feest alleen.

Doch — waarom klopt hem telkens 't hart,
Als hij zich zijlings wendt,
Als hij dien knaap in de oogen ziet,
Die buigend hem de drinkschaal biedt,
En dien hij niet herkent?

Wat is de jongling hupsch en heusch
En vlug in wat hij doet!
Daar snelt hij heen, daar is hij weer;
De graaf bespiedt hem telken keer
En telkens jaagt zijn bloed.

De knaap is schoon en rank van leest
En liebeblank van vel;
Zijn krullend hair is zacht en blond;
Er speelt een glimlach om zijn mond;
Zijn oog is blaauw en hel.

De graaf ontstelt, ontmoert al meer
En staart al meer hem aan;
Te magtig wordt dat vreemd gevoel:
Hij zit als koortsig op zijn stoel
En al zijn polsen slaan.

Op eens — vergeten waar hij is —
Hij grijpt des jonglings hand:
„Van werwaarts komt gij?” vraagt hij hem,
En lieflijk klinkt een zilveren stem:
„Ik kom uit Frankenland.”

— „En van wie hebt gij” voer hij voort:
„Zeg spoedig, zeg, van waar
Die zijden lokken, vol en blond,
Dien zoeten glimlach om den mond,
Die oogen, blaauw en klaar?”

„Heer!” antwoordt met een zachten blos
De jongling hem bedeesd:
„Men wil, dat van mijn moeders beeld
Een zweemsel door mijn trekken speelt
En van mijns vaders geest.”

— „En wie — wie zijn die ouders dan,
Wier beeld in u herleeft?
Wie is uw vader? noem hem mij!
Wie is uw moeder, blond als gij,
En die uw glimlach heeft?”

— „Mijn vader, heer! is ridder Max,
De vroomste, dien men vindt;
Mijn moeder — even schoon als goed —
Zij draagt uw naam, zij is uw bloed,
Zij is uw eenig kind.”

— „En gij dan, gij?” vervolgt de graaf,
Zijn hart geen meester meer:
„Gij?” vraagt hij met een stille hoop:
„Wat naam ontvingt gij bij den doop?”
— „Mijn naam is Floris, heer!”

— „Nu, nu dan” roept de grijsaard uit,
Te midden van 't festijn:
„Nu, nu dan zweer ik met een eed,
Zoo waar ik Floris de Elfde heet,
Zult gij de Twaalfde zijn!”

Op eens... de gasten rijzen op
Bij 't schouwspel, dat ze zien:
Op eens... daar trof een kreet het oor:
Een schoone vrouw dringt ijlings door
En zinkt aan 's grijsaards kniën:

En eer hij lucht en adem schept
 En van den schrik bekomt,
 Daar ziet hij, naast de schoone vrouw,
 Een edel ridder, kloek van bouw,
 Voor hem ter neer gekromd.

En, zwoegende op den knaap geleund,
 Die de armen om hem sluit,
 Daar krijgt hij 't eindlijk al te bang:
 Om niet is langer zelfbedwang;
 Hij barst in snikken uit.

Hij geeft het op, geroerd, gekneed,
 Van schok op schok verrast,
 En prangt hen allen, keer op keer,
 En een voor een en telkens weer
 Aan 't hijgend harte vast.

Toen vonkelde, onder luid gejuich,
 De kelk in ieders hand;
 Trompetgeschetter, paukgeschal
 Doordrong met dubbele kracht de hal
 En door gewelf en wand.

En toen de schaar' weer nederzat
 Na 't stillen van 't gedruisch,
 Toen was de gastheer niet alleen,
 Hij had zijn kindren om zich heen
 En d'erfgenaam van 't Huis.

Nog vele dagen woei de vlag
 Van trans en torenmuur;
 En, zijn sinds jaren heen gesneld,
 Nog telkens wordt van 't feest verteld
 Bij 't winteravondvuur.

Mijmering.

'k Heb nooit den glans en 't klatergoud der hoven
 Met afgunst in het hart bespied;
 Nooit kwam de zucht tot heerschen in mij boven:
 'k Misgun den vorst zijn scepter niet:

Nooit voelde ik 't hart van gloriezucht ontbranden,
 Bij 't marmer, waar de held in leeft;
 Nooit tastte ik naar den arbeid zijner handen,
 Die aan een staatsweb spint en weeft:

'k Benij hem niet, wiens zeldzaam geestvermogen
 Verwondring en verbazing wekt;
 Die landen aan de zeekolk heeft onttoogen
 Of zonnen aan 't azuur ontdekt:

Maar als ik kruis en omzwerf in de dreven,
 En mijmer, veld en bosschen door,
 En zoek en grijp, van nevelen omgeven,
 Als in een doolhof zonder spoor:

Als elke star, gelijk in duistre nachten,
 Zijn tintling voor mij onderhaalt,
 En, dobbrend op een maalstroom van gedachten,
 Mijn geest al diep en dieper dwaalt:

Als schaduwen en schimmen om mij waren,
 Als twijfel mij zijn strikken spant,
 En raadslên, die ik vruchtloos wil verklaren,
 Mij 't hoofd doen duizlen in de hand:

Dan — als ik eensklaps opschrik uit mijn droomen
 En rondstaar — en in 't veld van wijd
 Een herder met zijn schaapskudde aan zie komen,
 Dan klopt somtijds mij 't hart van nijd.

Dan — als ik ginds een ploeger voort zie schrijden
 En stromplend achter 't kouter gaan,
 En op en neer de klei in voren snijden,
 Dan grijpt mij heimlijk de afgunst aan.

Zij mijmeren niet; zij vragen niet noch gissen,
 Noch peilen, waar geen bodem ligt;
 Zij slaan het oog naar geen geheimenissen,
 Omslujerd voor hun aangezicht.

Wat gaat hun 't aan, 't waarom en 't hoe der dingen,
 Het doel van 't worden en 't bestaan,
 De wondren, die zich opdoen en verdringen —
 Wat gaat de geest en 't stof hun aan?

Zij zwerven niet in werelden daar boven,
 Geblinddoekt en vermetel rond;
 Hun kreitsen zijn hun schuren en hun schoven,
 Hun veestal en hun akkergrond.

Zij bidden God om zonneshijn en regen,
 Om wasdom voor 't gestrooide zaad,
 Maar vragen bij 't genieten van zijn zegen,
 Niet ook een zetel in zijn raad.

o, Zalig deel, het missen van 't verlangen
 Naar kennis, die verboden is!
 Het dierst geschenk, dat wij op aarde ontvangen —
 Het rijkst bezit is dat gemis.

Geen wikkend brein, geen dwaze dorst naar weten,
 Maar eenvoud, die geen nazoek doet,
 Een arme geest — niet wat wij wijsheid heeten —
 o God! dat is begeerlijk goed!

Dat wenschte ik mij, die zoete rust in 't leven,
 Die armoë, aan geluk zoo rijk...
 Maar dat geschenk — 't wordt enkel hun gegeven,
 Die hier den kindren zijn gelijk.

De tehuiskomst.

Nooit was zij zoo beklemd, zoo angstig nooit geweest;
 Het spooksel van haar droom stond telkens voor haar
 geest;

Zij was met schrik ontwaakt en, ondanks al haar pogen,
 Wies haar bekomring aan. Zij wischte telkens de oogen.
 Zij sloot haar kind aan 't hart en kuste 't met een zucht,
 De diep bedrukte vrouw, die voor den vader ducht.
 't Spande alles ook te zaam om deerlijk haar te ont-
 rusten:

Die akelige droom, dat stormen op de kusten,
 Dat noodweer elken nacht en elken dag de maar',
 Dat hier een schip verging, een ander strandde daar.
 Och, lang reeds was haar hoop bedrogen; lang ver-
 streken

De trage tijd, dien zij bepaald had. Reeds sinds weken
 Dacht ze elken ochtend, dat nu de avond toch misschien
 Den zwerver aan zijn haard en in haar arm zou zien.
 Waar mogt hij slingren, waar verdoold zijn op de
 baren?

't Was toch een aaklig lot, dat zwalpen en dat varen!
 't Was al te ver een reis, een al te driest bestaan,
 Naar Java en terug door stortzee en orkaan! —
 Zoo zat zij uren lang, droefgeestig en verslagen
 En met haar kind aan 't hart, te mijnen. Alle dagen
 Met telkens flauwer hoop, met telkens meerder
 schroom...

En bij dat vreeslijk weer nu nog die bange droom!

Waar was de toekomst heen, die eerst haar tegen-
 lachte,

Die voorsmaak van geluk, die zalige gedachte,
 Dat, als hij weer haar sloot in de armen, zij haar zoon
 Zou klemmen aan zijn borst! wat was dat uitzigt
 schoon!

Hoe had ze God gedankt, toen zij na 't uur der smarte
 Zijn beeld — des vaders beeld — zag sluimren aan
 haar hartel

Wat was ze trotsch op zulk een voorreg! neen, voor-
 waar,

Des Hemels zegen vloot nooit milder dan op haar!
 Hoe was haar de angst vergoed, die 't zweet haar
 uit deed breken,

Toen 't uur der afreis sloeg! Ze zocht vergeefs te
 spreken;

Ze snikte hem vaarwel en wierp alweer, alweer
 Zich telkens aan zijn hals. Och, hem ook deed het zeer,
 Hoe moedig hij zich hield, dat al te ontijdig scheiden
 Met zoo veel zorg voor haar! 't Viel bitter bang aan
 beiden;

Het was een droeve dag! God weet het, wat zij leed!
 Maar sinds het dierbaar kind, dat naar den vader heet,
 Dat oogen heeft als hij, en, aan haar borst gelegen,
 Haar toelachte in zijn plaats..! wie wist van meerder
 zegen?

Als de avond nederstreek en 't moëgekozeld wicht
 In sluimer was gesust en op de varen ligt,
 Ontglipte aan 't minnend hart, in 't nimmer wank-
 lend hopen,

Een nieuwe dank aan God, dat weer een dag ver-
 loopen —

Alweer doorleefd was, die haar nader bragt aan 't uur
 Van 't eindelijk wederzien, haar droombeeld op den
 duur!

Dan lei ze 't hoofd ter neer en ging zich beelden
 malen

Van allerlei geneugt en liet haar geest verdwalen
 In 't naderend verschiet, dat zoo veel heuchlijks had.
 Dan vouwde zij nog eens de handen en zij bad;
 Zij bad het toezigt af van 't wakende Alvermogen,
 En met de hoop in 't hart, sloot zij gerust haar
 oogen.

Helaas, die rust verdween; de zorg en de onrust krom-
 Er volgde dag op dag, en nacht aan nacht ging om,

En week en maand verliet, maar, wie uit zee mogt
komen,

Haar zwerver kwam niet weer; van hem werd niets
vernomen.

Zij wachtte — later niet — (en ieder dacht als zij)
Hem met den zomer t'huis: de zomer ging voorbij;
Het najaar kwam; de dag werd mistig en de nachten
Onstuimig... hij bleef weg; zij zat vergeefs te wachten.
Zij vroeg, zij vorschte na, maar 't antwoord, dat zij
kreeg,

Was deernis met haar angst; men wist van niets,
men zweeg.

Beklemerd zonk zij neer in banger mijmeringen.

Wat hing haar boven 't hoofd? zij schrikte 't in te
dringen,

En als het spelend wicht zich wiegelde op haar schoot,
Hoe kromp haar 't hart ineen, waaraan zij 't snik-
kend sloot!

Och, rouw en niets dan rouw zag ze in 't vooruit-
zigt naken;

Al zuchtend sliep zij in en zuchtte bij 't ontwaken;
Het altoos drukkend wigt woog ieder ochtend meer...
En nu die bange droom bij dat verschriklijk weer!

„Ach,” peinsde ze in zich zelf, in moedeloosheid ver-
loren:

„Ik rekende op geluk en werd tot ramp geboren!
Wat valt mij 't aanzijn bang, verlaten en alleen
Met zulk een last op 't hart! De korte vreugd ver-
dween,

De lange rouwtijd kwam! Waarheen ik d'aanblik
wende,

't Is rondom enkel nacht! 't is droefheid en ellende!
Wel is haar voorregt groot, die aan haar gades zij'
Den levensweg betreedt en 't zelfde pad als hij;
Die lief en leed met hem mag deelen, hem mag
schragen

En steunen mag op hem; dat is ten halve dragen;
En als zij 's levens zoet in zijnen arm geniet,
Dat is een dubbele vreugd... zoo is niet mij geschied!
Ik heb geen steun, geen troost, hoe diep in rouw
gezetten;

Geen deelgenoot in vreugd, zoo ik van vreugd kon
weten!

Als ik het blozend kind aan 't moederharte klem,
Geen vader lacht ons toe noch lokt het wicht naar
hem.

Ons pad loopt wijd niteen hij doolt langs verre zeeën

Ik zit verlaten t'huis 't beklaglijkst van ons tweeën
Hem is 't althans bekend, waar ik verkwijn en ween
Maar waar hij zwalpt en kruist — God weet het,
God-alleen.

Och, 't is een nare keus, zoo ver van huis te dwalen
En 't brood van overzee voor vrouw en kind te halen!
Er was wel naderbij voor spaarzaamheid en zweet
Het daaglijksch brood te koop, al waar 't een schaam-
ler beet.

Ja, zonder morren zou ik derven, zou ik sloven
En zwoegen nevens hem, en nog mijn voorregt loven,
Nog de Almagt danken, als maar de avond van den
dag

Ons, afgetoed van 't werk, weer bij elkandren zag.
Wat hielp mij al het goud, dat Oost en West kan
geven,

Als hij de prijs moest zijn? Wat hechtte ik aan het
leven

En wat het dierbaars heeft, als ik niet hem bezat?
Geen armer vrouw dan ik, schoon ik de wereld had.” —

Weer liep de dag ten eind en de avond kondigt weder
Zich ruw en stormend aan. De hagel klettert neder;
De rukwind schudt het huis en buldert in de schouw. —
„Men heeft u 't wel voorzegd, beklagenswaardige vrouw!
(Zoo ging ze zuchtend voort bij 't loeijen van de
vlagen)

Als gij den zeeman kiest, u wachten bange dagen
En nachten vol van angst. De minste storm, die woedt,
Jaagt u een huivring aan. 't Is roekloos, wat ge doet. —
Ja, 't was wel roekloos wat ik waagde, wat ik tartte!
Ik gaf geen stem gehoor dan van 't bedrieglijk harte;
Ik heb gespot met wat voorspeld werd en, helaas!
Te vreeslijk wordt vervuld! Wat is de jonkheid dwaas:
Zij stort zich in ellende en durft op vreugde hopen!
Langs bloemen had mijn pad door 't leven kunnen
loopen,

Maar ik greep doornen op. Ik sloot het oog en 't oor;
Nu straft mij 't naberouw en 't zelfverwijt er voor...
Wat zeg ik, groote God! wat taal laat ik me ont-
glippen!

Mijn kloppend hart staat op en logenstraft mijn lippen:
Neen, wat al zorg ik torsch en hoe mij de angst be-
klemm',

Neen, hem nog koos ik en geen ander ooit dan hem!”

Hoor! fel en feller giert het noodweer langs de daken;
De duinen stuiven naakt de stammen staan te kraken

't Zal weer een nacht zijn om te siddren. Wee hen,
wee,
Die zwalpen langs de kust in zulk een storm op zee!
Hoe menig moeder heeft de handen weer geheven
En bidt weer voor haar zoon! Hoe veler harten beven
Voor dierbre panden, voor geliefden! maar toch geen
Lijdt zulk een angst als gij, bedrukte vrouw! niet één.
't Is of het voerspook, dat bedreigd heeft in haar
droomen,

Nu ijlings toe zal slaan; 't is of de doodsbô komen
En haar de schrikmaar zal verkonden. Nimmer sloeg
Haar krimpand hart zoo bang, hoe fel een storm er joeg;
Gejaagder was ze nooit; een schuifling doet haar vreezen,
Een ritsling van de wieg... o God! wat mag dat wezen!
Ze staart, ze luistert... hoe ze bleek wordt! hoe ze
rilt!

Ze grijpt zich krampig vast... haar oogen rollen wild...
Een luid gerucht laat door de vlagen heen zich hooren...
Zij rukt de deuren los; zij snelt — zij vliegt naar
voren;

Ze hijgt — ze gilt het uit! zij ziet den zwerver weer,
En overstelpt van vreugd, zijgt zij bewusteloos neer.

Ze is in zijn arm ontwaakt. — Wat storm hem mogt
beloopen,

God heeft zijn kiel gespaard; de haven ging hem open
En dankbaar sloeg zijn hart toen 't late welkom klonk.—
Nog hing de ontstelde vrouw, die in zijn armen zonk,
Hem spraakloos om den hals en scheen naar lucht te
snikken

Voor de overkropte borst. Ze spiegelde in zijn blikken,
Nog twijflend of ze waakt en hij haar lippen drukt.
Op eens... ze wringt zich los — ze trekt hem meê,
en rukt

De deksprei van de wieg en reikt hem in vervoering
Zijn zoon, haar zuigling toe. Met ongekende ontroering
Grijpt hij het blozend wicht, zijn sprekend evenbeeld,
En heft het naar omhoog, alsof hij 't God beveelt,
En kust en staart het aan. Ook haar, haar heeft hij
weder

Aan 't vaderhart geprest, dat vurig klopt en teeder,
En staat met vrouw en kind in de armen vastgekneeld...
Toen kende zij 't geluk, dat ze eens zich had voor-
speld,

En zinkende op de knie, en met een traan in de oogen,
Sprak zij in 't hart een dank, zoo als geen lippen 't
mogen.

's Konings vrijspraak.

Daar deedt gij goed en loflijk aan,
o Vorst, dat gij uw regt deedt gelden,
Om d'armen zondaar kwijt te schelden,
Wat hij te roekloos had misdaan.
De wet was stellig: hij moest sterven;
De regter las hem 't vonnis voor...
Hij bad genâ: gij gaaft gehoor.
Ik dank u, koning! duizendwerven!
Gods zegen blijv' ten loon u bij!
'k Had in uw plaats gedaan als gij.

Dat weegt wat meer dan rang en schat,
Dat kostbaar regt van schuldvergeven!
De wet zei „Sterven!” gij zegt „Leven!”
Geen magtwoord klinkt zoo schoon als dat.
'k Benij! o vorst! u 't rijksvermogen
Noch geen der titels, die gij draagt;
Ik heb uw purper nooit gevraagd;
Uw luister steekt mij niet in de oogen;
Maar voor een regt, zoo godlijk schoon
Getroostte ik mij het wig der kroon.

Niet waar? Toen hebt gij vreugd beleefd,
Toen scheen de rijkswong niet te drukken,
Toen gij den schuldbrief scheurde aan stukken
En in de plaats een kwijtbrief schreeft.
Beklaaglijk is de slaaf der wetten
Die, zeeënd op den regterstoel,
In spijt van zijn geroerd gevoel,
Niet op mag heffen — wel verpletten;
Die wat hij afbidt elken dag
Geen andren zondaar geven mag.

„Straf! straf!” wat klinkt dat bar en wreed!
Men moest dat aaklig woord vergeten;
Of — pijnigt niet het kwaad geweten
Al streng genoeg met beet op beet?
Och, helpen moest het — heelen wezen;
Het gif verwijderen uit het bloed,
Den kreuple steunen voet voor voet;
De kwaal, waaraan hij lijdt, genezen:
Te meer verdient hij deerenis,
Naar dat de krankheid erger is.

Wie is hij, die, ontmenscht van ziel,
Den dwalende door 't glibbrig leven
Een dolksteek voor een hand wil geven,
Omdat de zwerver gleed en viel?

Waar is hij, die niet Gods genade,
Die geen ontferming noodig heeft,
Op wien er vlek noch erfsmet kleeft,
En die geen prikkel kent van 't kwade?
Hij koom'! hij werp' den eersten steen...
Zie rond: er komt niet een — niet één.

Ja, koning! gij hebt wel gedaan
Met d'armen zondaar vrij te spreken;
Wij allen, die vergifnis smeeken,
Wij voelden 't hart verruimder slaan:
Want, strekt gij reddende armen open,
En schooft ge wet en regt ter zij',
Wat mogen we allen, gij en wij,
Dan niet van Gods erbarming hopen?
Wat van elkaâr ons hier geschiedt,
Onthoudt gewis eens God ons niet.

Aardenburg.

(1672.)

Heel Neerland was in rep en roer;
De noodklok bengelde altijd voort;
De staatshulk, die te gronde voer,
Had loods noch stuurman meer aan boord;
Er was bezinning noch beleid,
Maar schrik alleen en raadloosheid.

Als sprinkhaanzwermen stoven ze aan,
De duizendtallen Fransche drommen,
Die grens en bolwerk overklommen,
En plantten er hun lelievaan;
Ons erf was overstroemd van vreemden,
Zoo Hollands dras als Vlaandrens beemden.

Met elken dag, met ieder uur,
Kwam droever maar' op droever maar';
's Lands gordel scheurde van elkaâr;
Ontgrendeld werden vest en muur;
Er was ontzet noch hulp te hopen:
Heel Neerland lag voor Frankrijk open.

Wat raad? wat raad? men wist er geen;
Er was geen uitkomst op te sporen;
Er was geen raad — dan moed-alleen,
En al wat moed heet, was verloren.
Regent en staatsman, van wat rang,
Zat op zijn kussen, bleek en bang.

Maar 't leger naakt, de tijd is kort;
Er moet een einde aan 't weiflen komen.
Zal eer de Noordzee binnen stroomen,
Eer 't land een buit van vreemden wordt?
Wie kiest den dood niet voor de schand?
Dat deed niet één regent in 't land.

Neen, mannen op hun post onwaard,
Was al 't gevolg van 't lang beramen:
Nog heeft de nanceef zich te schamen
Om vaadren van zoo laf een aard:
Men zou geen zeedijk opensteken,
Maar Lodewijk genade smeeken.

En met den last, zoo ras hij mogt,
Tot elken prijs den vree te sluiten,
Trad de afgezant der Staten buiten,
Terstond reisvaardig tot den togt.
Hij zou gaan buigen met ontzag...
Dat was voor 't land een donkre dag.

Maar, God zij dank! op d'eigen tijd,
Op d'eigen dag verrees met pracht,
Het bevend 's Gravenhaag in spijt,
's Lands luister uit dien zwarten nacht;
Van uit een halfverbroke schans
Blonk de oude deugd met nieuwen glans.

„Doet op! doet op! bij vuur en zwaard!
Of ijlings stormen we op uw wallen!”
Zoo dreigden Frankrijks duizendtallen,
Om 't weerloos Aardenburg geschaard:
„De poorten los! de bruggen neer!
De dood staat op den tegenweer.”

De vest was zwak, de manschap min;
Geen honderdtal, dat krijg kon voeren;
De wapenhal had kruid noch roeren,
De voorraadschuur geen leeftogt in;
Maar moed, om nood en dood te tarten,
Was vlammende in de heldenharten.

Één vaandrig stond aan 't hoofd der schaar',
Één kanonnier om los te branden,
Maar plegtig sloegen zij de handen —
Soldaat en burger — in elkaâr,
En zwoeren: „Schoon heel Holland zwicht”,
Wij houden hier de poorten digt.”

En dat eenparig, kloek besluit,
Den vijand hier niet in te laten —
Hoe spraken burgers en soldaten
Dat duidelijk en verstaanbaar uit?

Ze legden 't kort en bondig bloot:
Hun antwoord was een schot met schroot.

Daar stort, onstuimig en verwoed,
De opeengepakte drom der Franschen,
Zoo als een felle rukvlaag doet,
Zich stormend op de wrakke schansen,
Maar geen van allen springt er af,
Of werpt zich in het open graf:

Want kolf en tromp en speer en zwaard
Houdt elke bres en toegang schoon;
De vader staat er naast den zoon —
De grijsaard naast den knaap geschaard;
En — wie zich wagen en niet wijken —
Zoo veel bestormers, zoo veel lijken.

Geen wiel, dat snort; geen hand, die spint;
In steê wordt dolk en mes geslepen.
De moeder met haar waggelend kind
Zeult lonten aan en zwavelreepen;
De bruid, die met haar minnaar ging,
Vraagt, als hij 't roer velt, hem de kling.

En, resten geen patronen meer,
Een kei wordt in den tromp gestoten;
Er wordt met gruis en puin geschoten:
Ook daarmee treft en velt men neer;
Of zijn de kogels soms te groot,
De kleinste knapen kappen 't lood.

De keus is één; 't besluit staat pal:
Zij zullen 't land een voorbeeld geven.
Zoo lang één zwaard is heel gebleven,
Komt nooit een Franschman in den wal;
En springt de laatste kling aan scherven,
Ze zweren, op het puin te sterven.

Toen stond de Fransche veldheer stil.
„Wat baat me (dacht hij) in te dringen,
Om dien ontembren hoop te dwingen,
Die sterven, maar niet buigen wil?
Reeds staat de proef mij veel te duur;
Ik waag geen bloed meer aan dien muur.”

„Volgt! (riep hij) mannen, volgt! ik ga.
Vereent weer uw gedunde rangen;
Wij laten vele krijgsgesangen
En dooden en gekwetsten na.
Die smaad wordt later wel gewroken:
Volgt!” — en 't beleg was opgebroken.

Toen steeg door 't land een zegekreet —
Een spotkreet voor den trotschen Gal,
Een loflied voor den kranken wal,
Die de overmagt verstuiven deed;
Die Neerlands ouden roem gered
En Frankrijks waan had perk gezet.

En bij 't weergalmen van die maar'
En 't lofgeschal van veld en steden,
Hoe schaamden zich 's lands overheden
En zagen blozende op elkaar!
Wat zonk uw luister, hoofdsche Haag!
Bij 't needrig Zeeuwsche stadje laag!

Naar waarde werd voor 't nageslacht
In 's lands kronijk het feit beschreven,
En, na een eeuw was weggedreven,
't Werd met een plegtig feest herdacht;
De vlag stak wapprend uit den toren;
't Gezang klonk in Gods tempelkoren:

Ras is op nieuw een eeuw geweest;
Ras is de dag weer aangebroken:
Dan zij de vlag weer uitgestoken
En loov' men God en vier' men feest,
Opdat de nanceef niet vergeet'
Wat Aardenburg voor Neerland deed.

De grijze zeeman.

Een rukwind smeed hem neer aan land
En had zijn bodem stuk gekraakt;
Daar lag het redloos wrak gestrand,
Daar stond de zeeman arm en naakt.

Van kindsbeen af en jaar aan jaar
Had hij gezwalpt op plas aan plas;
Hij wist van nood en doodsgevaar,
Hij wist wat klip en schipbreuk was.

Doch kookte 't meir en woei de orkaan,
Hij had geen duur aan kust of reë;
Wat haven hem mogt openstaan,
De wereld was voor hem de zee.

En nu — zijn kracht is uitgeput,
Zijn adem kort, zijn kleur verschiet;
Hij zieltoogt in een visschershut...
Och, waarom in een scheepshut niet?

Hij staroogt rond; hij ligt niet goed;
Hij woelt onrustig als een kind:
Hij hijgt naar 't wiegen van den vloed
En naar het zingen van den wind.

„Zoon!” zegt hij tot den trouwen knaap,
Zijn medgezel in ieder oord:
„Verlangt gij dat ik beter slaap,
't Moet in een hangmat zijn aan boord.”

En naar een vaartuig heen getorscht,
En in een scheepskooi uitgestrekt,
„Dank!” roept hij met een ruimer borst:
Nu lig ik zacht en warm gedekt.”

„Dank (zegt hij) dank, weldadig God!
Gij laat mij vinden wat ik zocht:
Gezegend zulk een kostbaar lot,
Te sterven waar ik leven mogt!”

„Zoon!” kreunt hij met al zwakker stem:
„Gij weet wel, waar mijn vader rust?
Ik wensch te slapen nevens hem
En in geen zandhoop aan de kust.

„Hier, op den bodem, is zijn graf;
Daar ligt men ruim en ongestoord;
Laat straks mij ook naar onder af,
Als gij mijn adem niet meer hoort.

„En, jongen! hou u kloek en rad;
Wees braaf in alle wind en weer,
En zijt gij ook eens levenszat,
Dan legge God naast mij u neer.”

Nu sloeg hij naar omhoog een blik
En gaf den knaap nog eens een lonk;
Er volgde een zucht, een laatste snik...
Toen steeg de ziel en 't lichaam zonk.

Lofzang aan God.

Oneindig, onbegonnen Wezen,
Voor ons begrip te groot, te hoog!
Zon, die niet opgaat voor ons oog,
Maar in ons hart zijt opgerezen!
Almachtige Oorsprong van 't heelal,
Wien sferen in onnoembaar tal

Den lof en 't heilig hallel zingen!
Neem, God! neem van de handvol stof,
Die wij van U ter woon ontvingen,
Ook onze hulde, ook onzen lof.

Wie waagt uw wording na te sporen,
Gij, die bestaat van vóór den tijd,
Begin, dat onbegonnen zijt,
Van al 't geschapen', al 't geboren!
Stoof al wat is weer weg tot asch,
Toch bleef uw almacht wat zij was:
Geen omkeer zou uw zetel sloopen;
Vergrijst en sterft eens heel natuur —
Schoon eeuwen zich op eeuwen hoopen,
Veroudert Gij geen enkel uur.

Hoe hoog de geest waag' op te varen,
Hoe diep de blik te peilen tracht',
't Zijn wonderwerken uwer magt —
Gij zijt het, Gij, zoo ver wij staren.
Uw grenzen zijn de oneindigheid.
't Heelal ligt voor U uitgespreid
Met al zijn zonnen, al zijn sferen;
De tijdstroom wentelt aan uw voet:
Gij wijst hem, wat terug moet keeren,
Gij wenkt hem, wat verschijnen moet.

In U was al wat is besloten;
Het sliep, zoo lang Gij 't slapen liet:
Gij wilde, en uit het vormloos niet
Was 't onbegrensd heelal ontsproten.
Daar dreef in 't ruim onze aardbol ook:
De zon zag neer, de dag ontlook,
De doode stof ging ademhalen;
De bodem schoot zijn ranken uit,
En beemden, bosschen, bergen, dalen
Bedeekten de ons geschonken kluit.

Gij gaaft zijn aandeel ieder wezen,
Aan elk zijn aard, aan elk zijn dos;
In lucht en zee, in veld en bosch
De sterkte dien, de schoonheid dezen.
Maar wien Ge u wrocht ten evenbeeld,
o God! wat werd hij mild bedeed!
Wat is hij hoog in rang gezeten!
Hij mag U naadren met ontzag,
Hij mag U biddend Vader heeten,
Hij mag U danken, dag aan dag.

Als de ochtendzon op veld en dreven
Weer afziet van den hemelboog,
Is 't ons een glimlach van uw oog,
Een morgengroet, aan de aard' gegeven;
In 't schitteren van den middagglans

Zien we, als een scheemring, aan den trans
Een weerschijn van uw luister pralen;
En als de nacht op 't aardrijk zinkt,
Zijn ons de starren, die daar stralen,
't Gesteent', dat aan uw rijkskroon blinkt.

Wie durft er mijmren in zijn droomen,
Dat uit het warlend stof-alleen,
Na eeuwenlang gewoel dooreen,
't Heelal in 't eind is voortgekomen?
Wie schreef de wetten aan natuur?
Wie hing de dagtoorts aan 't azuur?
Wie deed het nachtfloers zich ontrollen?
Wie wees die starren elk haar weg?
Wie rangschikte al die hemelbollen?
Deed dat een toeval, dwazel zeg?

En waar' die grootheid allerwegen
Ons nog geen borg voor Gods bestaan,
Zijn goedheid wijst alom Hem aan;
Zijn hand is zichtbaar in zijn zegen.
De bloem, die aan uw voeten geurt,
De vrucht, die in den boogert kleurt,
De korenzee langs al die velden,
Die pracht der schepping, waar ge staart —
Wien die Gods liefde niet vermelden,
De ondankbare is geen liefde waard.

't Is ons behoefte, uw naam te prijzen,
Uw lof te staamlen in ons lied;
Al peilt ons scheemrend oog U niet,
Wij zien U in uw gunstbewijzen;
Al staat hij, die U kennen wil,
Verbijsterd voor uw almacht stil,
Ons hart toch mag uw liefde schatten;
En of geen brein, hoe stout het zij,
U mag bereiken noch bevatten,
U loven, God! dat mogen wij.

De levensgidsen.

Wat moogt gij, met den blinddoek voor,
Kortzigtigen! uw kennis heeten?
Wat durft gij wanen hier te weten
En tot wat diepten dringt gij door?
Moog zich ontsluiëren voor uw oogen,
Wat de Almacht toestaat, dat ge aanschouwt,
Maar wat haar wil verborgen houdt,

Hoe zoudt gij 't ooit doorgronden mogen?
Gods schepping kunt gij gadeslaan,
Natuur op elken stap verzellen,
't Gestarnte volgen langs zijn baan,
De waatren peilen in hun wellen:
Maar 't raadsel, dat gij in u draagt,
De kiemen, in de ziel ontsproten,
De roersels van het hart ontblooten —
Bedrogen, wie de poging waagt!
Neen, in wat schors gij door moogt dringen,
Wat twijfellicht gij scheemren ziet,
Dat diep geheim blijft onbespied:
Het kortziend oog van stervelingen
Doorgrondt des sterflings harte niet.

Of, wie 't mogt kunnen, laat hem spreken!
Beschaam' zijn scherper blik den mijn!
Hij schuive 't weg, het digt gordijn,
Waarachter zoo veel raadslen steken.
Hij los mij 't op en leg mij 't uit,
Hoe 't goede zaad daar ginds ontspruit,
Ook zonder wieden of besproeijen;
En waarom hier — hoe mild men strooi
En telkens sprenkel, telkens rooi,
Alleen het onkruid op wil groeijen?
Wie bragt de wormen hier in 't zaad
En doet voor ons den oogst mislukken,
Die ginds zoo rijk, zoo welig staat
En volop vruchten geeft te plukken?
Spreek, wie den blinddoek af mogt rukken!
Van waar het goed! van waar het kwaad?

Er lag een moeder op haar sponde,
Verdiept in mijmring, krank en mat;
Zij sloeg den blik omhoog en bad:
„Vergeef mij, goede God! de zonde:
Ik lag te sluimren op het pas,
Toen 't meer dan tijd van waken was.
o God! ik gaf mijn tweelingzonen
Op d'eigen dag het levenslicht;
Ik mogt het een en 't ander wicht
Gelijke zorg en liefde toonen;
'k Heb aan mijn boezem met mijn bloed
Hen even teer en trouw gevoed.
Hoe innig minde ik beide knapen!
Maar eens — 't is me onbekend wanneer —
Look ik het vaakrig oog, o Heer!
En ben ontijdig ingeslapen;
Want op dat uur — ik weet niet hoe —
Daar trad een vriendlijke engel toe
En kuste 't eene kind de wangen;
Maar nevens hem — o bitter wee!
Een booze geest kwam met hem meê

En hield het andre wicht omvangen:
 Zoo had nu elk voor zich een spruit,
 En blies er toen zijn aard in uit. —
 Och, of ik wakend waar' gebleven!
 Ik had, met beiden aangeseld,
 Den engel ze aan de borst gekneld;
 Ik had den boozen geest verdreven;
 Maar toen ik opzag... 't was geschied,
 En, hemel! ik vermoedde 't niet.
 Ik leidde sinds mijn beide panden
 Van jongs af aan in 't eigen spoor;
 Ik hield hun Gods geboden voor;
 Zij vouwden vroeg de kleine handen;
 Zij leerden bidden aan mijn schoot...
 Wat konden ze eer en beter leeren?
 Ik bragt hen, in de vrees des Heeren,
 (Zoo dacht ik) voor den hemel groot.
 Maar, wreed bedrog van zoete droomen!
 Hoe klom mijn onrust dag aan dag,
 Sinds ik een schrikbeeld dreigen zag
 En nader, telkens nader komen; —
 Sinds een der knapen, hoe ik bad,
 Al meer ter zij gleed van zijn pad,
 En, hoe ik riep en de armen strekte,
 En hulpe bood en raden mogt,
 Al lager zonk in dieper krocht,
 Al roekloos zich te meer bevlekte,
 En hoe ik handenwring en kreet,
 Gevoelloos aanzag wat ik leed.
 Helaas! daar zat ik, arme moeder,
 Gebogen onder smart en hoon,
 Beschaamd en schreijende om een zoon,
 De beeldnis van zijn tweelingbroeder,
 En toch van inborst zoo geheel
 Het deerniswaardig tegendeel!
 Hoe peinsde en zon ik gansche dagen,
 Eer ik mij 't raadsel had ontward,
 Hoe broeders, onder 't zelfde hart,
 Van de eerste kiem af aan, gedragen;
 Hoe kindren, die op d'eigen schoot,
 Aan de eigen borst in sluimer zonken
 En de eigen melk in de aders dronken,
 Die uit den zelfden boezem vloot;
 Hoe zonen, sinds hun eerste schreden
 Geleid aan de eigen vaderhand,
 De zelfde lessen ingeplant,
 De zelfde pligten, de eigen zeden...
 O God, ik heb om troost gebeden,
 Maar in het duister, dat me omgaf,
 Bad ik niet min een lichtstraal af.
 Hield ik op d'eenen 't oog geslagen,
 Geen moeder was zoo rijk als ik;
 Sloeg ik op d'andren weer den blik,
 Wie moest men meer dan mij beklagen?

Maar of ik nadacht vroeg en spa,
 Ik vorschte vruchtloos de oorzaak na.
 Doch eens... hoe schrikte ik bij 't ontwaren!
 Daar schoof de sluijer van mijn oog:
 Het was geen droombeeld, dat bedroog;
 Ik kon mij 't raadsel nu verklaren!
 Gewis, ik sliep, ik sliep gerust,
 Terwijl de beide geesten kwamen
 En de onbewaakte kindren namen,
 En hebben elk er een gekust.
 Sinds is hun inborst zoo verscheiden;
 Sinds stak de kiem in beider bloed,
 Het kwaad in d'een, in d'ander 't goed:
 Dat zijn de gidsen, die hen leiden
 En wie elk hunner volgen moet.
 Maar, zoo 't besef mij moest ontbreken,
 En ik den booze niet verjoeg,
 Eer hij den eenen zuigling droeg,
 'k Heb toch van zegen ook te spreken,
 Daar nog bij tijds een engel kwam,
 Die d'andren in zijn hoede nam."

En nu — wie durft het dwaasheid heeten,
 Wat de arme kranke sprak en dacht?
 Zij zon op 't raadsel dag en nacht:
 Laat spreken, wie er meer van weten!
 Wie logenstraf, wat zij gelooft,
 Dat ieder sterfling in dit leven
 Een eigen gids werd meê gegeven
 En ook haar zonen, hoofd voor hoofd?
 Wie licht ons beter, ons zoo blinden,
 In d'ongebaanden doolhof voor?
 Wie dringt de harten dieper door
 En weet er 't weefsel van te ontwinden?
 Spreek, wie van 't raadsel meer verstaat!
 Van waar is de inspraak, die wij hooren,
 De prikkel, ons als ingeboren?
 Van waar het goed? van waar het kwaad?

Het uur der kranke had geslagen;
 Haar brave zoon knielde aan haar zij;
 Ook de afgedwaalde trad nabij,
 Hoe blô, een stap vooruit te wagen.
 Zij had begeerd, al zonk hij diep,
 Ook hem te zegnen, eer ze ontsliep:
 Nu wenkten hem haar brekende oogen,
 En als hij schaamrood voor haar stond,
 Toen kuste hem haar bieeke mond
 En smolt haar 't hart van mededoogen.
 „Och, arme zondaar!” snikte ze uit:
 „Dat zulk een gids u heeft gegrepen
 En struiklen deed en meê bleef slepen
 En met zich rondvoerde als zijn buit!

Hoor, goede God! mijn jongste bede:
 Weer, nu ik sluimren ga in 't graf,
 Dien boozen leidsman van hem af,
 Opdat ik rusten moge in vrede.
 Kind!.." Doch ze zweeg, ze kon niet meer;
 Ze strekte 't hoofd tot sterven neer,
 Maar nog — ze greep, ze tastte in 't ronde,
 En, met een zoon aan elken kant
 Lei zij een hand in ieders hand
 En drukte die, zoo vast zij konde,
 Maar die van d'armen zondaar toch
 Hield, drukte zij het langste nog.

En zal de Regter, ginds gezeten,
 Doen gelden, als Hij 't vonnis velt,
 Wie ons ten leidsman heeft verzeld..?
 Wat vragen durven we ons vermeten!
 Wien staat dat roekloos peilen vrij?
 Slechts hopen, hopen mogen wij,
 o Regter, dien wij Vader heeten,
 En die ons, arme zondaars, mint,
 Méér dan de moeder-zelf haar kind!
 Waant, met den blinddoek voor 't gezigt,
 Toch nooit, bekrompen stervelingen!
 Den digten nevel door te dringen,
 Die over zoo veel raadslen ligt.
 Vergeefs uw vorsch en uw gissen:
 Wat hooger wil verborgen liet,
 Blijft ongepeild en onbespied:
 Eerbiedigt Gods geheimenissen
 En treedt in zijn gerigte niet.

Het onweder.

De heete lucht betrok in 't Zuién;
 Het laatste togkje lei zich neer;
 De wolken zwollen meer en meer;
 Er broeiden dreigende onweersbuijen;
 De vooglen vloten heen en weer.
 Toch sprak de slotvoogd tot zijn knapen:
 „Geen bui ontzien! geen uur gewacht!
 Ik wil het roofdier vóór den nacht.”
 De knechten grepen roer en wapen
 En togen met hun heer ter jagt.

Een wolf was in het woud gedrongen
 En joeg den schrik door d'omtrek rond.

Nog had hij weer dien ochtendstond
 Een kudde in 't eenzaam veld besprongen
 En onverhoeds een weerloos ooi
 Met zich in 't bosch gesleurd als prooi.
 De landman zag bezorgd naar buiten
 Bij de eerste scheemring van het licht;
 Hij sloot zijn hekken vaster digt,
 Eer hij des avonds 't oog dorst sluiten.
 De moeder hield haar kindren t'huis
 Die hunkerden in 't veld te spelen;
 Hoe schrikte ze op bij 't minst geruisch
 Bij elk geritsel der struweelen!
 Een huivrende angst dreef jong en oud
 Te vroeg van d'arbeid huiswaarts henen.
 De vreugd was uit het vlek verdwenen;
 De moord gliupte uit het aaklig woud. —
 Die pijnlijke onrust eindig' heden!
 Wat bui er dreig', wat schriklijk weer,
 De slotvoogd duldt geen uitstel meer;
 Hij is zijn knechten voorgeschreden,
 En al wie moed heeft, grijpt een spá,
 Een riek, een knods, en stapt hem na.
 Er werd gekruist langs al de paden;
 Er werden strikken uitgezet,
 Daar ginds een klem en hier een net;
 De dubbele roeren zijn geladen;
 Er wordt gespied in hol en krocht
 En ruigte en struiken doorgezocht.
 Het bosch, geschuwd sinds zoo veel dagen,
 Is vol gewoel, hoe vol gevaar;
 't Is of men wedrent met elkaár
 Om 't eerst het ondiep op te jagen.
 Men loert en luistert, sluipt of snelt
 De takken in, het mes getogen,
 De knods geheven, 't roer geveld —
 Maar telkens in zijn hoop bedrogen;
 Hoe diep men dring', hoe lang men spied',
 Men vindt het spoor van 't ondiep niet.

Intusschen flikkert door 't gebladert'
 Een schichtig licht. Een dof gerucht
 Rolt hol en romlend door de lucht:
 Het lang reeds zwerfend onweer nadert
 En, voortgekruid tot over 't bosch,
 Breekt, barst het eindlijk raatlend los.
 De bliksemflitsen slingren neder;
 De donder volgt op elken schicht;
 Al sneller vlamt op nieuw het licht,
 Al rasser knalt de naslag weder.
 Ook de onversaagde rilt en beeft:
 Zoo zwaar een weer is nooit beleefd.
 Niet een dringt verder. Zwijgend staren
 Ze elkandren aan. Wie is zoo koud,

Die Gods geduchte magt aanschouwt
 En wien geen huivring rilt door de åren?..
 Zie! hoor! daar schiet een straal, een vlam,
 Een vuurpjl lijnregt door de boomen...
 Waar mag die slag zijn neergekomen?
 Het woud beweegt van stam tot stam.
 „Ginds! derwaarts! volgt mij! volgt mij allen!”
 Zoo roept de slotvoogd tot de schaar:
 „Regts — ginder — bij dien heuvel — dáár
 Heb ik den vuurklomp neer zien vallen.
 Volgt! zien wij d'uitslag. Mannen, komt!”
 En op zijn wenk er heen gevlogen,
 Daar ligt de heuvel voor hunne oogen,
 En al wie 't schouwspel ziet, verstomt.

Er lag, in 't hangend loof gedoken,
 Een barvoets kind, een arme knaap;
 Hij wreef uit de oogen zich den slaap,
 Door 't buldrend noodweer afgebroken,
 Nog half bedwelmd, en onbewust
 Wat hem gestoord had in zijn rust.
 En — tot zijn voeten voortgekropen,
 De ruige schoften uitgerekt,
 De klauwen naar zijn prooi gestrekt,
 Den moord in 't oog, de kaken open —
 Zoo lag, ontwerfeld en ontwricht,
 Het roofdier uit elkaâr geslagen,
 Dat, willens om den sprong te wagen,
 Verplet was door een bliksemschicht.

De slotvoogd doet den knaap geleiden,
 Opdat men hulpzaam in het vlek
 Den armen schooijer voede en dekk'
 En veiliger een bed moog spreiden.
 Door andren doet hij zeel en koord
 Het ondiep om de schonken snoeren
 En zegepralend henen voeren,
 Langs al de ontruste hoeven voort.
 Hijzelf, hij volgt met trage schreden,
 En peinst het na, hoe wonder 't was,
 Dat zulk een vuurpjl juist van pas
 En lijnregt aanschoot naar beneden.
 Was dat een toeval? niets dan dat?
 Hij kan zich 't raadsel niet ontknoopen,
 En schrijdt al mijmrend langs zijn pad...
 Op eens, daar gaan hem de oogen open!
 En als hij intreedt op het slot
 En weer zijn knechten hem omgeven,
 „Ziet!” zegt hij, met den blik geheven:
 „Dat, kindren! was de hand van God.”

Ons vaderland.

Waar sloegt gij 't liefst uw tenten op?
 Bestijg den hoogsten heuveltop,
 Klim neer tot in de diepste dalen;
 Ontrol de gansche wereldkaart
 En wijs, op welke plek van de aard
 Gij 't liefst zoudt ademhalen?

Als gij den roem van 't voorgeslacht
 Een eerkroon voor den naneef acht,
 Een erfschat voor regtaarde zonen;
 Als ge aan een grond u voelt verknocht,
 Voor 't bloed der vaadren ingekocht,
 Waar zoudt gij 't liefste wonen?

En als ge — uw landaard niet ontwend —
 't Gezag van orde en pligt erkent,
 Dat zich niet strafloos laat ontbinden;
 Als gij aan tucht en regel hecht
 En eerbied wilt voor wet en regt,
 Waar zult ge 't best ze vinden?

En als gij list en logen haat,
 Op trouw aan woord en handslag staat,
 En rondheid wilt en geen omkleeden;
 Als ge onverniste vroomheid eert,
 Als gij de vreeze Gods waardeert,
 Waar vindt ge 't meest die zeden?

En als ge uw akker vlijtig bouwt,
 Uw korlen zaads den grond vertrouwt
 En opwaarts ziet om korenaiaren,
 Waar — waar uw kouter voren sneed,
 Waar, meent ge, zou uw eerlijk zweet
 Een milder oogst vergaren?

En als de wereld schokt en rilt,
 Als volk aan volk verwoesting gilt
 En staten wagglen op hun zuilen;
 Als blind geweld en gruwel heerscht,
 En alles valt — het heiligst eerst —
 Waar zoudt ge 't zekerst schuilen?

Reis, kruis en zeil van strand tot strand,
 Gij vindt geen beter vaderland,
 Dan dat ge als erf u zaagt vermaken;
 Waar zou uw tent zoo veilig staan,
 Waar zoudt ge .beter slapen gaan,
 Om zonder schrik te ontwaken?

Zie, vreeslijk heeft de orkaan gewoed:
 Wij zagen zetels omgewroet
 En rijken tot een puinhoop ploffen:
 Nog rookt het gruis, nog vonkelt de asch,
 Maar hoe nabij 't gevaar ons was,
 Wij werden niet getroffen.

Nu ziet de nabuur, met een zucht,
 Naar ons moeras en graauwe lucht,
 Waar hij wel gaarne wonen wilde;
 Hij ziet ons slib met afgunst aan,
 Waar ieders tent is blijven staan,
 Toen half Europa trilde.

En wij — wie onzer deed het niet? —
 Wij dankten Hem, wiens wil geschiedt,
 Wiens hand in 't noodweer ons bewaarde;
 En, reisden wij de wereld rond,
 Wij ruilden onzen drassen grond
 Met geen landouw op aarde.

1849.

Het gebed.

De klokken luiden in den toren
 En de ure des gebeds breekt aan;
 De vrome schare is opgegaan
 En spreidt zich door de tempelkoren.
 Een diepe stilte daalt rondom;
 Een huivrende eerbied dringt in de åren...
 Wien is in 's Heeren heiligdom
 Geen indruk in de ziel gevaren?
 Ootmoedig neigt zich aller oog;
 De dienaar Gods is opgetreden
 En zal ze voorgaan met gebeden,
 De menigt', die zich nederboog.
 Ja, 't is verheffend om te aanschouwen,
 Dat diep ontzag dier vrome schaar',
 Dat kniën buigen, handen vouwen,
 Dat godsdienst plegen met elkaar.
 O Zeker, dat uit hooger kringen
 Gods engelen de oogen herwaarts slaan,
 En zien met lust een schouwspel aan,
 Den aanblik waard van hemellingen.
 Zie, zie, Almagtig Opperheer,
 Wiens grootheid en wiens naam wij loven!
 Ook Gij van uwen troon daarboven
 In gunst op onze hulde neer.

Hoor, hoor ons danken, hoor ons smeeken,
 Het staamlen van ons aller beë:
 Uw dienaar gaat de woorden spreken;
 Ons hart bidt van zijn lippen meë.

Maar ginds, in diep gepeins verloren,
 Het oog verstart, het hoofd gebukt,
 Ginds zit een lijder neergedrukt,
 Die heul kwam zoeken, troost kwam hooren.
 Hem prangt een heimlijk zielsverdriet,
 Hij heeft een wrangen kelk te leëgen;
 Een donkre toekomst grijnst hem tegen
 En raad of redding weet hij niet.
 Och, vruchtloos is 't aan menschen klagen;
 Hun koude deernis reikt zoo kort!
 Hij komt aan God om hulpe vragen
 En bidden, waar gebeden wordt.
 Hij buigt zich neer met al die kwamen;
 Hij slaat des priesters voorbeeld gá,
 Hij vouwt met hem de handen zamen,
 Hij luistert toe: hij bidt hem na...
 Neen, neen! vergeefs is al zijn pogen;
 Hij luistert niet, hij bidt niet meë;
 Zijn ziel is overlast van wee,
 Geen woorden, die 't verligten mogen.
 Hoe 't, hijgend harte snakt naar lucht,
 Zijn adem schiet te kort tot spreken;
 Al wat zijn binnenst uit kan breken,
 Het is een zucht, een diepe zucht.

En ginder — ziel ter regter zijde,
 Daar zit een vrouw: ze is jong en schoon;
 Wel zichtbaar zwak en bleek van koon,
 Maar 't jeugdig harte klopt zoo blijde!
 Ze is rijk: ze is moeder. Gods gená
 Was haar nabij in 't uur der smarte;
 Nu heeft ze een kind, een zoon aan 't harte
 De beeldnis van haar dierbren gá.
 Haar eerste tred, na ze is herrezen,
 Ging naar uw huis, weldadig God!
 Zij komt U danken voor haar lot,
 Voor zoo veel hulp, aan haar bewezen.
 't Gemoed is vol, de boezen gloeit;
 't Is van erkentnis voor uw zegen:
 Hoe stroomt haar gansche ziel U tegen,
 Die in haar woorden overvloeit...!
 Neen, neen, o God! zij kan 't niet uiten,
 Dat overstelpend zielsgevoel;
 De taal der lippen is te koel;
 Geen woorden, die haar 't hart ontsluiten.
 Het orgel dreun', die schaar heffe aan,
 Het danklied roll' langs welf en bogen;

Haar danklied glinstert in haar oogen:
Het is een traan, een warme traan.

Zie links-af, verder. Half verborgen,
Zit ook daar ginds een lijder neer;
Hem kwelt nog meer, nog eindloos meer,
Dan diep verdriet en bange zorgen:
Hem drukt het misdrijf. Wigt van schuld
Heeft hij zich roekloos opgeladen;
Nu kwam de regter onzer daden,
Die niets vergeet, hoe lang hij duldt;
't Ontwaakt geweten ging aan 't knagen:
Zoo straft geen andre geeseloë!
Hoe kromp het hart des zondaars toe.
Nu 't zich om reekning hoorde vragen!..
Rampzaalge! toef niet! Opgestaan!
Uw wanbedrijf aan God beleden!
Den Vader om genâ gebeden,
Die niet verstoot, wie tot Hem gaan...
Met blooden tred en 't hoofd gebogen,
Sloop hij langs wand en zuilen heen;
Daar ginder zit hij, ginds alleen,
Berouw in 't hart en schaamte in de oogen.
Hij wringt de handen, heft den blik —
Maar wat hij poog, zijn lippen beven;
Al wat zijn boezem lucht kan geven,
Het is een snik, een bange snik.

Maar 't scheidensuur is aangebroken;
De schare, die gebogen staat,
Ontvangt den zegen nu ze gaat
En 't plechtig Amen is gesproken.
Daar treedt wel mogelijk meer dan een,
Die neergedrukt is ingetreden,
Die God om bijstand heeft gebeden,
Bemoedigd en verhoord weer heen...
En wie, wie heeft ze nooit ervaren,
De wondre heelkracht van 't gebed,
Die zielen uit bekomring redt
En wat er stormde deed bedaren?
Wien is 't niet goed, niet innig goed,
Hetzij hem 't hart van rouw moog breken,
Hetzij de vreugd het kloppen doet,
Algoede God! met U te spreken?
Ja, wat als pligt, van kindsbeen af,
Ons dag aan dag werd voorgeschreven,
Dat is een weldaad heel ons leven,
Dat is een voorregt tot aan 't graf!
U aan te roepen, raad te plegen,
Te vragen wat Gij geven kunt,
Dat hebt Ge, o Vader! ons gegund,
Dat is ons bidden — dat uw zegen;

Dat is de steun in elk gevaar;
Dat is de heul voor alle wonden;
Dat is de kwijtbrief voor de zonden,
Dat is de band van hier tot dáár.

Doch gij, die wel ten hemel blikte,
De handen vouwde, maar niet badt,
Die tranen, maar geen woorden hadt,
Die niet dan zuchtte, niet dan snikte!
Beklemden, die verâming zocht,
Maar 't hijgend harte niet kondt uiten,
Tradt gij, gij onverhoord naar buiten,
Wat looden last u prangen mogt?
Neen, 't hoofd geheven! Wakende oogen,
Die tot den diepsten schuilhoek gaan,
Doorgroonden wat u 't hart deed slaan,
Schoon zich uw lippen niet bewogen.
De tong verstomme en de adem faal',
Hetzij tot bidden of tot danken,
De goede God kent elke taal,
Ook die geen woorden heeft of klanken.
't Gebed zij roerend, plechtig, luid,
Ten kansel af tot God gezonden;
De beë van wie geen woorden vonden,
Steeg naar den hemel nog vooruit.
Ja, 't klonk verheven, vrome scharen!
Wat 's priesters lippen is ontvloed;
Het sprak u kalmte en kracht in de âren;
't Hield de aandacht en het hart geboeid;
Maar, wat mogt stijgen uit uw midden
En tot den troon der Godheid gaan,
Het roerendst en welsprekendst bidden —
Het is een snik, een zucht, een traan.

Op den dood van het zoontje van * * *.

(VOOR DE OUDERS.)

Englen reikten neer van boven
Naar de wieg der lieve spruit:
„'t Is ons kindje!” riepen we uit.
De englen wilden 't niet gelooven;
„'t Is geen knaapje, (dachten zij)
't Is een engel, zoo als 'wij.”

Vruchtloos was de kreet der moeder
Vruchtloos was des vaders beë;

De englen voerden 't wichtje meê,
 Als een weergevonden broeder;
 Droegen 't uit dit lage stof
 Naar d'ontsloten hemelhof.

„Welkom!” juichten duizend toonen;
 „Welkom, broeder!” klonk het lied:
 „Daar omlaag behoort gij niet;
 In den hemel moet gij wonen:
 't Is daar ginder naar en bang;
 Hier is 't vreugde levenslang.”

Maar wij voelden 't hart verscheuren:
 Och, wij minden 't kind zoo zeer!
 Lieve jongen! zie eens neer:
 Zie hoe droef uw ouders treuren;
 Schoon gij 't goed hebt daar-omhoog,
 Traan op traan ontrolt ons oog.

Als wij 't ochtenduur zien dagen,
 Slaan wij de armen naar u uit;
 Eer de slaap onze oogen sluit,
 Willen we u een nachtkus vragen;
 's Ochtends, 's avonds, vroeg en spä,
 Schreit ons minnend hart u na.

Doch zoo 't waar is wat wij hopen...?
 Zoo ge in hooger kringen vindt,
 Wat niet wast op lager grond...?
 Och, schoof eens de voorhang open!
 Zagen we eens toch — eens het maar
 Hoe gij klapwiek, hoe en waar!

Doch verboden is 't aanschouwen
 Van het heerlijk hemelhof;
 Niets vermogen we in het stof
 Dan gelooven en vertrouwen:
 Geef dan de oudren in hun smart,
 God! toch een geloovig hart.

De hoop.

Wiens ondank heeft, in wrevlen spot,
 U, zegenrijkste gift van God!
 Bedrieglijk durven noemen,
 U, die in ieder jaargetij
 Ons levenspad bestrooit met bloemen,
 Hoe vol van doornen 't zij?

Het noodlot draai zijn rustloos wiel:
 Wie duislend in het voetzand viel,
 Gij houdt hem 't hoofd geheven;
 Wie toevlugt vindt noch uitkomst weet,
 Wien vrienden in den nood begeven,
 Gij blijft hem trouw in 't leed.

Daar zinkt een redloos wrak te grond:
 De zeeman zwalpt en slingert rond,
 In 't kokend schuim bedolven;
 Geen boot kwam aan, geen zeil verscheen...
 Ginds drijft een plank nog op de golven:
 Daar draagt uw hulp hem heen.

Den bouwman, hijgende afgesloofd,
 Koelt gij de droppelen zweet op 't hoofd
 En spelt hem vrucht van 't zwoegen;
 Maar 't onweer loeit, de hagel slaat...
 Gij helpt op nieuw hem d'akker ploegen
 En strooit weer ander zaad.

De troon des konings vall' aan gruis,
 De brand verniel' des schooijers kluis,
 Gij snelt ter hulp van beiden;
 Wier schouder kromm', wier kracht bezwijk', —
 Wat rang en afstand hen moog scheiden —
 Gij weet van arm noch rijk.

Geen kerker, van een zee omringd,
 Wiens holen gij niet binnen dringt,
 Spijt grendels en soldaten;
 Geen krankbed, schoon de doodspijl mikt,
 Waar gij de sponde wilt verlaten,
 Zoo lang een polsslug tikt.

Zweef, engel Gods! ons wuivend voor,
 De neveln van den dampkring door,
 Naar onbewolkter kusten;
 Sprei, schud ons laatste leger zacht,
 En leggen wij er 't hoofd te rusten,
 Zoo kus ons goeden nacht.

Avondwandeling.

Als de avondzon in 't nederzinken
 Haar afscheidsgroet aan de aarde geeft;
 Het koeltje door de toppen beeft
 En paarlen op de grasspriet blinken;

Als 't veld herademt, de omtrek geurt,
 Nog slechts een enkele vogel neurt,
 Eer hij zich toedekt met de vlerken;
 Als alles stil wordt, lucht en grond,
 Dan dool ik liefst de wandelperken,
 De dreven en de beemden rond;
 Want heerlijk, God! zijn al uw werken,
 Maar heerlijkst is uw avondstond.

Dan kruis ik eenzaam door uw loover,
 Bekoorlijk Rijswijk! op en neer,
 En geef in 't zwerven heen en weer
 Mij aan 't genot der mijnring over.
 Wat is die kalmte streelend zoet,
 Dat suizen en in sluimer zijgen,
 Dat plechtig stil en stiller zwijgen;
 Die rozenkleurige avondgloed!
 't Is of de rust rondom ons henen
 Een zachter inborst in ons stort;
 't Is of ons harte reiner wordt
 En wat er boos was, is verdwenen.
 Een onbestemd en diep gevoel
 Ontwaakt en trilt er in onze âren...
 Wie mogt dien indruk nooit ontwaren?
 Wien laat dat purprend Westen koel?
 Dan zweven als op donzen schachten
 Geliefde beelden om ons heen;
 Dan wemelt droom aan droom door een
 En zielsgepeinzen en gedachten.
 De ontroering grijpt ons in 't gemoed;
 Haars ondanks wordt de ziel bewogen;
 Er klopt een heimwee in ons bloed;
 Soms wisschen wij een traan uit de oogen,
 Onwetend, wat hem druppelen doet.

o, Zalig zijn die eenzame uren,
 In zoet gemijmer heengesneld,
 Als 't harte lucht schept in het veld,
 Den stikdamp uit der steedsche muren.
 Hier blinkt uw klaatrende opschik niet,
 Uw kunstvernis, uw schijnvermaken,
 Gij, hofstad, die met hooger daken
 Op 't needrig kerspel neder ziet!
 Hier blikken door hun spiegelruit
 De nietigheid en de eigenwaan
 Ons met geen smadende oogen aan,
 Als ze uit hun zalen zien naar buiten;
 Hier sluipt het beedlend ambtsbejag
 Niet schaamtloos ieder voorhof binnen,
 Om van verdienste 't af te winnen,
 Die zich zoo laag niet buigen mag;
 Hier breidt geen staatkunst aan haar netten,
 (Een broddelwerk, dat niets beduidt)

Of rafelt ze van daag weer uit,
 Om morgen andren op te zetten...
 Wat wordt dat beuslen dwaas en klein
 En ijdel al die pronk der steden,
 Bij 't opgaan van Gods heerlijkheden,
 Die zich ontsluiten een voor een!
 Zie, zie! 't gordijn wordt weggeschoven,
 Dat zoo veel wonderwerken dekt;
 De hemel wordt met goud gevlekt;
 Met werelden bezaaid daar boven!
 Wij zien d'onmeetbren oceaan,
 Waarin de ontelbre sferen drijven,
 Die ons des daags verborgen blijven,
 Maar in den nacht te schitteren staan...
 Doch 't is een stip slechts, dat we aanschouwen,
 Een aanvang van de oneindigheid,
 Voor sterflijke oogen te uitgebreid
 En voor geen aardsch begrip te ontvouden;
 't Is slechts een onderdeel van 't heelal
 't Zijn droppelen van onpeilbre bronnen,
 't Zijn luttele tienduizend zonnen
 Van 't nameloos miljoental...
 Blijft nog u 't hart van hoogmoed zwellen,
 Of zinkt ge schaamrood in uw niet,
 Als gij 't verbazend schouwspel ziet,
 Gij dwazen met uw rinkelbellen!
 Waanwijzen, op uw weten stout,
 En trotschaards, op uw rang verwaten,
 En rijkaards met uw schepels goud,
 En vorsten met uw onderzaten!
 Stof, stof, dat aan de weegschaal kleeft,
 Ziet daar uw eerrang in 't geschapen',
 Met kroon of lauwwren om de slapen,
 Of wat uw hoogmoed ijdel heeft.
 Blijft, mieren! in het voetzand weemlen,
 En wormen! kronkelt over de aard:
 Gij zijt, bij 't schouwspel van Gods heemlen,
 Den opslag van het oog niet waard.

Wel, wel hem, die 't gedrang ontkomen
 En 't ruw getier der stad ontvlugt,
 Mag zwerven in een ruimer lucht
 En van gansch andre dingen droomen;
 Die van 't gezag der wereld vrij
 En door haar schijnschoon niet bedrogen,
 Zich afwendt met een lach in de oogen,
 Omdat hij rijker is dan zij;
 Die door geen eerezucht rond gedreven,
 Zijn dagen niet vergalt met nijd,
 Zijn nachten niet in onrust slijt,
 Maar beter rente vraagt van 't leven
 Die in zich zelv' — niet elders heen —
 't Geluk bejaagt en op mag sporen;

Die in zijn eenzaamheid verloren,
 Niet onverzeld is — niet alleen:
 Hij hoort in 't suizen van de abeelen
 Het ademen der natuur;
 Hij ziet in 't spranklen aan 't azuur
 Een levensvonk der toekomst spelen;
 Gestalten scheemren voor zijn oog,
 Zoo als geen wereld ooit ze beeldde;
 Er tintelt in zijn borst een weelde,
 Den stofklomp, die hem draagt, te hoog.
 De nacht moog graauwen voor zijn schreden,
 Een schooner morgen rijst al meer;
 Er dauwt een geur van beter sfeer...
 Dat alles kent men in geen steden;
 Het daalt op 't land des avonds neer.

Maar zie! daar gaan langs plein en grachten
 De lampen in de hofstad aan:
 Wat of ze hel te flikken staan!
 Men weet daar van geen donkre nachten.
 Regts — waar wij ginds dat schittren zien,
 Mag wel een aadlijk hofheer wonen;
 Hij geeft een prachtig feest misschien
 En 't waslicht spiegelt in de kroonen.
 Ginds — waar men, ginds ter linkerzij,
 Dat digt gevonkel ziet van stralen,
 Zal vauxhal zijn of danspartij
 En stroomt de volksdrang in de zalen.
 Daar — daar, waar, heller nog van glans,
 De luchters en lantarens schijnen,
 Verheft een schouwburg wis den trans
 En opent zijn tooneelgordijnen...
 Wat keur van weelde! wat al praal!
 Hoe mag die stad in luister baden!..
 De weerschijn glinstert op de paden,
 Waar langs ik eenzaam zwerf en dwaal.
 „Kom herwaarts, herwaarts! kom genieten;
 't Vermaak begint: treë in! 't is tijd!”
 Zoo wuiven al die gaslicht-sprieten.
 Die duizend lampen wijd en zijd.
 „Kom!” — Neen, ik kom niet. Spaar dat lokken,
 Gij, schoone hofstad met uw pracht!
 Ik voel mij elders aangetrokken:
 Het needrig dorpje, ginder, wacht.
 Hoor! 't is de klokslag van den toren;
 Hij roept mij toe: „Kom weer! kom weer!”
 Wees onbezorgd: ik kom, ik keer;
 Mij kan geen wereld meer bekoren,
 Geen zingenot, geen feestgerucht,
 Geen eerbejag, geen ijdelheden;
 Wat ik van God heb afgebeden,
 Gij gaaft het mij, geliefd gehucht!
 Gij gaaft, na de onrust van het leven,

Mij rust aan d'avond van den dag;
 Een stilte, waar ik dweepen mag
 In 't kruisen door uw schoone dreven;
 Een schuilplaats, waar de staatsorkaan,
 Hoe dreigend hij zich soms doe hooren,
 Mijn kalmen sluimer niet komt storen,
 Wat troonen hij aan gruis moog slaan.
 Ik kom, ik keer — met nog één bede,
 Één hoop in 't hart nog, lieflijk oord!
 Mijn wensch werd in uw schoot verhoord,
 Mijn zucht naar landrust en naar vrede:
 Geef, geef — mijn pad loopt spoedig af —
 Als ik het hoofd ter neer ga leggen,
 Als ik den laatsten dank zal zeggen
 Voor wat mij God in 't leven gaf;
 Als ik mijn jongst gebed gesproken
 En hopen de oogen heb geloken —
 Geef me in uw schoot dan ook een graf.

De muze.

Is 't waar, dat in des Zangers ziel
 Een straal der Godheid nederviel,
 Een vuurvonk, die zijn borst doet gloeijen;
 Maar dat hem taal en toon ontbreekt,
 Waarin 't gevoel mag overvloeijen,
 Dat binnen in hem spreekt?

Ja, 'k mogt, als soms mijn speeltuig klonk,
 Een tintling van die hemelvonk
 In 't hart, in 't kloppend hart ontwaren;
 Ik voelde in 't neuren van mijn lied,
 Een trilling als van hooger snaren...
 Die tokkelen kon ik niet.

Neen, zwak van gorgel, mat en dof,
 Gevangen als zij is in 't stof,
 Liet zich de bloode Zangster hooren.
 Bij de aandrift van mijn zielsgevoel;
 Bij 't vuur, dat in mij op mogt gloren,
 Wat zong zij flaauw en koel!

Laag bleef ze zweven, laag bij de aard'.
 De geest steeg vruchteloos hemelwaart
 En dreef in 't ruim op stouter schachten;
 Hij drong in steilte en diepte door,
 Hij wrocht zich beelden, schiep gedachten:
 Zij had geen stem er voor.

Neen, 't is de sfeer niet, die haar voegt,
De dampkring, waar het hart in zwoegt,
De neveln, die hier rondom hangen;
Naar hooger kust, naar vrijer lucht,
Daar, waar zij 't aanzijn heeft ontvangen,
Daar henen hijgt haar zucht.

Daar, waar geen wigt den boezem drukt,
De ziel niet onder zorgen bukt
Noch de ademtogt zich voelt beklemmen;
Daar, uit de kluisters los van de aard,

Daar, Zangster! zult gij liedren stemmen,
Uw hooger afkomst waard.

Blijf, adem Gods! verruimd en vrij,
In dat gewenschte land me bij,
Waar zoo veel heerlijks op zal dagen!
Daar meng' mijn zang zich in den lof,
Op andre snaren aangeslagen,
Dan die men kent in 't stof.

Dan heb ik een armstoel (gij ziet hem daar staan)
Daar wenschte ik een heimlijke veer of wat aan,
Die hem, wie zich daarop mogt leunen en zetten,
Het opstaan en heengaan krachtadig beletten."

De Apostel schoof lagchend den stoel wat op zij,
Als dreigde 't gevaar hem te zeer van nabij.
"Philemon! mijn vriend! in wat zeldzame grillen,
(Zoo riep hij) bestaat al uw wenschen en willen!

"Uw pad loopt langs bloemen, gebakend en regt:
'k Begrijp dus, waarom gij aan 't leven zoo hecht;
Maar neen! van die knippen aan boomen en stoelen
Kan ik het vermaak of het nut niet gevoelen."

"'t Is toch (zei Philemon) zoo gek niet bedacht:
Geen boom is zoo welig, geen peer is zoo zacht;
Maar, schoon ik een jaar met geduld zit te toeven,
Ik mag op zijn best er van plukken en proeven.

"Naauw zwellen des najaars de vruchten in 't loof,
Of snoepzieke guiten zijn 's nachts aan den roof;
Ik kan, wat ik poog, hen betrappen noch vangen,
Dies moest dat geboefte aan den boom blijven hangen.

"Wat aangaat den stoel... nu, dat meen ik toch wèl.
Ik heb daar een buurman, een hupsche gezet;
Hij komt 's winteravonds mijn disch wel eens deelen,
En met mij bij 't vuur zitten praten en spelen.

"Nu ben ik voorwaar in het dobbelen een held;
En schoon wij niet tuischen om handen vol geld,
Zoo wordt toch mijn vriend op het lot wel eens giftig,
En loopt dan mijn deur uit, baloorig en driftig.

"Dan valt soms de tijd mij zoo lang en zoo traag;
'k Had daarom dien stoel met die strikken zoo graag,
Om, als mij mijn gasten te spoedig ontspringen,
Hen nogmaals tot blijven en zitten te dwingen."

Nog schudde de Apostel bedenkelijk het hoofd:
"k Had waarlijk van u toch iets wijzers geloofd;
Eer moest gij, in plaats van die luimige streken,
Een stoel voor u selv' in den hemel bespreken."

Zoo knorrend vertrok hij en toog naar zijn Heer,
Doch ras kwam hij vrolijk en glimlagchend weer:
"Welnu dan, Philemon! wees blij en tevreden:
Uw godlijke gastvriend bewilligt uw beden.

"Nog vijfhonderd jaar leeft ge vrolijk en frisch;
Uw boom blijft in wezen, zoo schoon als hij is,
En hij en uw stoel zullen vatten en houën,
Wie ooit, buiten u, er het lijf op vertrouwen."

"o Heerlijk! (zoo riep hij en sprong langs den grond;) —
Maar vriend! ik ontsla, als ik wil, hen terstond?" —
"Voorzeker, (zei Petrus) gij hebt maar te spreken,
En banden en beugels gaan open en breken."

Nu kwamen ook de andren, den staf in de hand,
Om verder te trekken door 't heilige land;
Zij dankten Philemon voor 't gastvrij onthalen,
En togen, verkwikt, weer langs heuvels en dalen.

II.

Philemon zag veilig, in stoorloos genot,
Het tuimlen der baren van tijd en van lot:
Reeds zevenmaal zag hij het menschedom verdwijnen,
En zevenmaal reeds weer een ander verschijnen.

Gezond en nog vlug en vernoegd als weleer,
Daar zat hij in rust aan zijn boom weer eens neer,
Maar juist nu van zins om een peertje te schillen,
Begint hij op eens en onwillens te trillen.

Hij zag om zich heen en daar stond hij, de Dood,
Die vriendlijk als broeder den knokkel hem bood;
Philemon zat stom en met roerlooze blikken,
Zoo deed het geraamte en zijn zeis hem verschrikken.

"Ei, zie! (sprak vriend Hein) kom ik nog al te vroeg?
Mij dunkt gij hebt nu toch van 't leven genoeg;
Maar schoon overlast en bestapeld met jaren,
Nog hebt gij geen trek in mijn schuitje te varen."

"Neen, neen!" (zei Philemon, hersteld van zijn schrik)
"Wees welkom! geen mensch, die zoo oud werd als ik:
't Is tijd en 't is billijk! ik reis met u mede,
Doch gun mij vooraf nog (ik smeek het) een bede.

"Ga, pluk mij, mijn beste! tot laafnis in 't graf,
Een paar zachte peertjes van dezen boom af.
Ik, oude, zoo stijf en verstramd van gewrichten,
Kan waarlijk dat zelf reeds niet langer verrigten."

De Dood, anders norsch en weerbarstig en boos,
Was nu eens wellevend: hij is 't niet altoos!
Hij klom met zijn ratelend rif in de twijgen,
En plukte twee peren, zoo sappig als vijgen.

Maar toen hij terug wou en weer naar den grond,
Toen zag hij bedroefd en bedremmeld in 't rond;
Toen kon hij de schenkels niet keeren of wenden,
Zoo klemden de takken hem vast om de lenden.

„Zie, dwingland! (zoo juichte Philemon met spot)
Nu zijt gij verwonnen! nu zit gij in 't kot!
'k Wil nogtans, verrader! u redden en sparen,
Maar eerst moet ge hier mij onsterflijk verklaren.”

„Neen! (brulde de Dood in zijn woede) neen, neen!
Ik breek wel mij zelv' door dien tooverstrik heen:
Rampzaalge, zoo bang voor uw beuzelend leven!
Ik wil u geen dag en geen uur langer geven!”

Philemon, gerust en wel wis van zijn zaak,
Belachte het snoeven der klappende kaak;
Hij trok met de zeisen des vijands naar binnen,
Wel zeker, wie hunner den tweestrijd zou winnen.

Intusschen, 't werd nacht, en 't geraamte, in zijn gram,
Sloeg knokkels en schenkels zich kreupel en lam,
En stoorde den slaap der verschrikte gemeente
Door 't molengeklepper van 't rammlend gebeente.

Des ochtends, al vroeg, riep zijn angstig gekrijt
Philemon weer buiten, terstond na 't ontbijt:
„Welnu dan! (zei deze) wat is het? laat hooren!
Beloofst gij voortaan mij nooit weder te storen?”

„Maak los! (riep de Dood) en ik geef nog een jaar.”
„Weg, vrek! (riep Philemon) het lijkt er niet naar.
Gij zult mij het leven voor eeuwig beloven,
Of blijft (ik bezweer het!) voor eeuwig daarboven.”

Hij trok zich de slaapmuts weer digt langs het oor,
En wandelde neurend zijn laantjes eens door;
En drie dagen lang klonk al luider en sterker
Het razend misbaar in den perenboomkerker.

Intusschentijd stierf er geen schepsel op aard':
't Is vreemd (zei de Duivel) 't is raar, bij mijn baard!
Geen zieltje verschijnt! Als de Dood is gestorven,
Dan ben ik, och arme! voor eeuwig bedorven!

Maar eindlijk, na drie dagen jammer en hoon,
Zong nu toch de trotschaard op nedriger toon,
En riep, als Philemon volstrekt nog wou leven,
Hem vijfhonderd jaar voor zijn vrijheid te geven.

„Nu, top! (zei Philemon) ik woeker niet, neen!
Maar, vriend! ik vertrouw op uw woord niet alleen;
Gij moet mij, voordat ik mij veilig wil reeknen,
Ons vredeverdrag hier beschrijven en teeknen.

Hij reikte terstond hem een grift en een blad;
De Dood nam die beide: bezon zich eerst wat,
En schreef (van natuur niet bijzonder omslagtig)
't Verdrag en den losprijs kortbondig en krachtig.

En toen hij 't geschrift nu geteekend hem gaf,
Sprak plegtig Philemon: „Gevangne! kom af!”
Daar kromden de twijgen, de takken verbogen,
En 't vlugtend scharminkel was weg uit zijn oogen.

III.

Van harte verjongd en om 't uitstel verheugd,
Besteedde Philemon zijn tijd weer in vreugd,
En, schoon weer aan 't eind van zijn loopbaan gekomen,
De lust om te leven werd nooit hem benomen.

Nu liep hij met huivring den vrijbrief eens door,
En las daar de grens van zijn dagen zich voor!
Geen raad scheen te vinden, geen list te verzinnen,
Om nog eens zijn levensdraad langer te spinnen.

Reeds plonderde 't najaar — het laatst dat hem bleef —
De bloemen des velds en de lommer der dreef,
En telkens reeds dacht hij, bij 't tridslen van 't loover,
Daar is hij, de dwingland! o wee mij! 't is over!

Doch lang reeds was de oogst in zijn schuren gehaald,
Maar nog bleef zijn schuld aan natuur onbetaald;
Reeds raasde de winter op vensters en daken,
Maar nergens nog zag hij 't geraamte genaken.

Op eens toch — 't was juist op driekoningen-dag —
Herinnert de Dood zich het wettig verdrag,
En tjlings, daar dringt hij, op scharlende koten,
In 't huis van Philemon door grendels en sloten.

„Hoe komt ge zoo laat toch? (riep deze hem toe:)
Ik ben reeds sinds jaren het leven zoo moe;
'k Heb lang reeds naar u door het venster gekeken,
En dacht, is de tijd dan nu nog niet verstreken?

„Welaan dan! wees welkom! geen langer geschill!
'k Verzegel nog ras maar mijn uitersten wil;
Ontdooi u de koude gewrichten intusschen:
Ga zitten: daar hebt gij een stoel met een kussen.”

Heer klapperbeen buigt zich beleefd voor die eer,
En zet zich bij 't vuur op den tooverstoel neer;
Maar eensklaps, daar voelt hij door sprongen en nepen
Van angels en klemmen zijn kluiven gegrepen.

„Ha! slaaf van de wereld! (zoo riep hij verschrikt)
Ik ben door uw loosheid dan nogmaals verstrikt!
Maar, schoon ik ook duizend jaar lang hier zou blijven,
Ik zal u op nieuw, toch geen vrijbrief meer schrijven.”

Hij hieuw met zijn zeisen vervaarlijk in 't rond.
Philemon greep spaanders en hout van den grond,
En wierp die van ver het geraamte om deschonken,
En zwavel en pek in de spattende vonken.

„Hou op! (riep de Dood) zijt ge razend? schei uit!
Gij brandt me, gij blakert me, satansche gut!
Help! help! ik versmelt! laat me los! laat me loopen!
Zeg op, voor hoe veel ik mijn vrijheid kan koopen?”

„Welnu, (zei Philemon) gij weet onzen prijs.
Zie daar is een blaadje: schrijf ras een bewijs.
Gij laat mij nog vijfhonderd jaren in leven,
En aanstonds is weer u de vrijheid gegeven.”

Gedrongen door 't vuur en al meer in den brand,
Stelt ijlings de Dood hem den vrijbrief ter hand;
Springt op, reeds geschroeid en gezegd aan deschenen,
En was zonder afscheid of groet weer verdwenen.

IV.

Maar nu weer aan 't einde der vijfhonderd jaar,
Begaf zich de Dood niet op nieuw in gevaar;
Hij waagde zijn rif bij Philemon niet weder,
Maar schoot met een pijl uit de verte hem neder.

„Vaarwel! (riep de grijsaard, het harte doorboord)
Vaarwel, schoone wereld, die nog mij bekoort!
Gij waart mij een luthof van vreugde en vermaken!
Nu ga ik en zie wat ik boven zal smaken.”

Zijn wandel op aarde was eerlijk en goed:
Dat steunde bij 't scheiden krachtdadig zijn moed;
Ook nam hij 't herdenken op reis met zich mede,
Wie 't ambt van portier in den hemel bekleedde.

Zijn stoel viel aan molm en aan stof in elkaar:
Zijn boom bleef verdord, al verjongde weer 't jaar;
Noch Neefje noch nichtje had winst bij zijn sterven:
Slechts de armen der streek liet hij na als zijn erven.

Intusschen, klapwiekend en drijvend omhoog,
Daar valt hem beneden een vuurpoel in 't oog,
Daar ziet hij de hel met het hof van haar koning,
En Satan, hem selv', op de stoep van zijn woning.

Philemon, nieuwsgierig en luimig van aard,
Schiet af in de diepte met pijlsnelle vaart,
En wil nu, ter loops, van nabij toch eens kijken,
Hoe Satan al woont en regeert in zijn rijken.

Hij gluurt en bespiedt en genaakt al gestaag...
„Naar binnen! (riep Satan) voort, hondsvot! omlaag!”
„Neen, heerschap! (zei de ander, een weinig aan 't
beven)
Ik moet naar den hemel en kijk maar eens even.”

Op 't noemen des hemels, krioelden terstond
De burgers der helle gepakt om hem rond,
En kreten wanhopig en snikten en schreiden:
„Och, mogten wij, zalige geest! u geleiden!”

Daar waren er onder zoo schoon en zoo jong,
Dat heimlijk, uit deernis, een traan hem ontsprong,
En straks kwam de lust en de list bij hem boven,
Om Satan een paar van zijn zieltjes te ontrooven.

Hij wist, dat hij eertijds bij vriend en gezel
Bekend stond als sluw en gelukkig in 't spel:
„Kom! (dacht hij) wat toef ik? terstond maar be-
ginnen!
Laat zien wat wij kunnen: die wagen, die winnen.”

„Heer! (sprak hij den koning der duisternis aan)
't Is waar, ik was meenens naar boven te gaan,
Doch, daar het hier vol is van lustige knapen,
Mij dunkt, ik kon ook hier beneden wel slapen.

„Wat zegt gij? — ik dobbel om ziel en om lijf:
Verlies ik, welnu dan, gij hebt mij: ik blijf!
Win ik evenwel, dat wij naauwlijks gelooven,
Dan voer ik een ziertje van u meê naar boven.”

„Kom aan! (zei de duivel) wat waag ik er meê?
„k Ben ruim toch voorzien van janhagel en vee.
Zoek steenen!” — zoo roept hij met razen en vloeken,
En zonder verwijl ging een dobbelaar ze zoeken.

Zij wierpen, en Satan verloor keer op keer:
Twaalf zielen verloor hij; toen dorst hij niet meer.
„Weg, schelm! (riep hij uit) pak u weg uit mijn staten:
Gij zoekt mij alleen in den afgrond te laten.”

Philemon ontvoerde, naar keus en naar lust,
Twaalf jeugdige zielen aan de aaklige kust;
Liet starren en zonnen zich wentlen en weemlen,
En steeg met hen op naar de poorten der heemlen.

„Wees welkom! (zei Petrus, een lach op de wang)
Wij wachten u reeds sedert duizend jaar lang.
Treed binnen, en kom nu, na sloven en zwerven,
De rust en de vreugde des hemels beërven.”

„Wel mijner! (zoo riep hij) ik reikhals er heen;
Maar, heilige portier! ik kom ook niet alleen:
Nog twaalf van mijn vrienden, die aanstonds genaken,
Verzoeken voor hen ook een plaatsje te maken.”

„Dat zal men (zei Petrus) ik geef u mijn woord:
Treed binnen! uw voorspraak ontsluit hun de poort.
Wie vreemden op aarde zijn deur heeft ontsloten,
Wordt hier met zijn gasten niet buiten gestooten.”

Vergeten.

Wonder zijn des Heeren wegen,
Wonder, menschen! peilloos diep;
Duister is somtijds zijn zegen,
Schoon Hij niets dan zegen schiep;
Alles blinkt niet even licht
Voor ons scheemrend aangezigt.

Ziet! gij schuift den voorhang open,
Die het grijs verleden dekt;
Eeuwen, in het niet verloopen,
Rijzen, uit den slaap gewekt;
Staan, op 't wenken van uw wil,
Naakt voor uw beschouwing stil.

Gij doorkruist haar kronkelpaden,
Hoe verward en diep ze gaan,
Peilt haar doel en rigt haar daden,
Ziet haar aard en zeden aan;
Neemt hen op in d'open zin
En bewaart ze er allen in.

Uit hun puinen delft gij Staten,
Volken daagt gij uit hun graf,
Slaat den blik zoo ver zij zaten,
Hoort hen spraak en klanken af;
Drukt met onvervalscht geluid
Hun verstorven talen uit.

Alles prent gij in 't geheugen,
't Zij zoo veel, zoo vreemd het zij;
't Neemt het op met grage teugen,
't Neemt er telkens meerder bij;
Nooit, hoe kwistig volgestort,
Schiet er plaats voor meer te kort.

Hadt gij duizend jaar te leven,
Tot den jongsten harteklop
Huisde 't, wat gij 't in zoudt geven,
Gaarde 't uw geschenken op,
En bezweek niet onder 't wigt,
Waar 't van overstapeld ligt.

Maar wat vracht gij 't op mogt drukken,
Met wat last het ga bezwaard,
Magtloos zijt ge, er uit te rukken,
Wat er eens werd opgegaard;
Wat gij 't eenmaal binnendraagt,
Houdt het, schoon gij 't wedervraagt.

Mogt gij duizend jaren sloven,
Mogt gij zwoegen, vroeg en laat,
't Liet door tijd noch vlijt zich rooven,
Wat het willens niet ontslaat:
Waar gij 't liefst het van ontlast,
Houdt het des te wissel vast.

o, Dat afgesmeekt vergeten,
Ja, dat ware een kostbaar goed,
Zalig voor 't ontrust geweten,
Zalig voor 't verscheurd gemoed;

Maar wat afdale op uw wensch,
Dat geschenk verkreeg geen mensch.

Duister is het doel des Heeren,
Duister zijn verborgen raad;
Wonder, wat Hij laat ontbereren,
Wonder, wat Hij smaken laat;
Alles blinkt niet even licht
Voor ons scheemrend aangezigt.

Neen, dat is u niet beschoren,
Droeven, die uw tranen kwist!
Dat ge 't beeld van 't eens verloren'
Uit het staal geheugen wischt;
Dat gij 't uitrukt, op uw beurt,
Wat u 't hart werd afgescheurd.

Neen, dat is u niet gegeven,
Armen, door uw schuld geknaagd!
Dat gij 't roekloos eens misdreven'
Uit het trouw gedenkboek vaagt;
Dat het loslaat en vergeet,
Wat het u tot schaamte weet.

Laat hen 't zeggen, die beweren
Dat hun blik hier helder ziet:
Waarom kunnen we alles leeren,
Alles — slechts vergeten niet?
Hij, die 't raadsel peilen moog,
Ligt' den blinddoek mij van 't oog.

Wat al schatten wij hier sparen,
Alles staan we aan d'eindpaal af:
Maar de kennis, die wij gären,
Zou zij volgen over 't graf?
Geeft ge daarom nimmermeer
Iets, getrouw geheugen! weer?

Gaat de dwaling van ons leven
Met ons meê naar de overzij?
Blijft het goede, hier bedreven,
Ook daar ginder nog ons bij?
Loont en straft gij, vroeg en laat,
Gij, geheugen! goed en kwaad?

Duister is de weg des Heeren;
Niemand, die zijn doel doorziet:
Waarom kunnen we alles leeren,
Alles — slechts vergeten niet?
Wie het raadsel peilen moog
Ligt' den sluijer mij van 't oog.

1810.

De rook- en snuiftabak.

Eens had ik in denzelfden zak
Twee dozen, een met snuif- en een met rooktabak.
„Zoo, broeder! (zei de snuif) zien wij elkaar eens weder?
Hoe gaat het? vaart gij wel? en hoog in 't eind de tijd
Uw opgeblazen waan wat neder,
Of denkt gij mogelijk nog, dat ge ergens goed voor
zijt?”

„Hoe! (riep de rooktabak) wat taal durft gij doen
hooren!

Zoo tergend weer als ooit te voren!
Ik nergens goed voor zijn, ik, die in stad en land
Onmisbaar ben voor elken stand!
Nicot, die 't eerst van de Albanezen
Ons meêbragt naar Europaas strand,
Hadt gij des aardrijks vloek doen wezen,
Zoo hij om mij niet werd geprezen,
Mij, de ongeraspte moederplant?
Wilde iemand mij een lofdicht maken,
Hoe zou hij ooit aan 't einde raken?
Wat roemt de werkman me elken dag,
Die, zwoegend dat zijn lenden kraken,
Mij opneemt tusschen kies en kaken,
En 't hart aan mij verkwikken mag?
Waar kwamen ooit toch vrienden zamen,
Die mij niet in 't gezelschap namen?
Wat kom ik kostlijk hem te baat,
Die niet te praten weet, of die heeft uitgepraat!
Hoe help ik in de boekencellen
Geleerden hun geschriften stellen!
Gij, dichter, die op 't rijmwoord vloekt,
En, domine, die teksten zoekt!
Getuigt het, zijt gij waarheidsvrinden,
Hoe vaak een versche pijp u wat gij zocht deed vinden!
Wat heulsap steekt er niet in mij!
Wat kiespijn deed ik niet bedaren!
Hoe menig drenkeling, die dood kwam uit de baren,
Bragt ik weer door mijn adem bij!
Ik, ik had regt tot hoovaardij.
Maar gij, verachte snuif, nietswaardige ingebeeelde!
Schoon ons dezelfde vader teelde,
Ik ben zijn roem, gij zijt zijn hoon!
Als gij een neus waagt in te dringen,
Uw helsch geprikkel niet gewoon,
Het is of de aadren stukken springen:
Dat geeft ge, wie u huist, tot loon!
Als gij den mond dorst in te komen;
't Is of men gif had ingenomen;

Kreeg ooit een stervling u in 't oog,
 Het bleef van tranen nimmer droog.
 Geen geesel is als gij te schroomen:
 Gij zijt een pest der maatschappij." —

"Ik!" riep de snuif in razernij;
 "Ik, door natuur zoo rijk beschonken!
 Ik, wie de menschheid eerbied toont,
 Die in een zilver, in een goud paleis mag pronken,
 Als gij in stalen of in koopren kerkers woont!
 Hoe zeer heeft mij de mensch van nooden!
 Een snuifje, elkander aangeboden,
 Bragt honderdwerf in oord aan oord
 Twee vrienden uit twee vreemden voort.
 Wat schimpt en schrolt ge op mijn vermogen,
 Gekorven booswicht! zeg het! spreek!
 Hou ik hem niet den slaap uit de oogen,
 Die vaak krijgt in de middagpreek?
 Gaf ik niet, ik niet, honderd keeren,
 Den weduwnaar, op vrijen uit,
 Alleen door mij te presenteren,
 Een moëgerouwe weëuw tot bruid?
 Wat telt ge u bij de medicijnen,
 Gij, Oost en West ten vuur gedoemd?
 Ben ik voor oor- en zinkingpijnen,
 Voor hoofdverstopping niet beroemd?
 Maar, drieste rooktabak, die mij van toorn doet beven!
 De dames vielen honderd keer
 Slechts door uw walm in flaauwte neer.
 Wat gruwlen hebt gij al bedreven!
 Wat huizen staakt gij al in brand!
 Ja, hadt ge een grein gezond verstand
 En kon u 't cijfren overtuigen,
 'k Berekende u wat geld in 't land
 Verspild wordt door dat pijpjeszuigen.
 Gij zijt een vloek, een pest, gij, vuige rooktabak!"

Ik nam de dozen uit mijn zak:
 "Hooft! (sprak ik) hoort naar raad en reden:
 Bedwingt dien trotschen eigenwaan
 En randt elkanders eer niet aan,
 Maar spiegelt u aan onze zeden
 En doet wat u wordt voorgedaan:
 'Nooit hoort ge ons kwaad van andren spreken;
 Wij denken 't best van iedereen;
 Wij zoeken in geen mensch gebreken;
 Wij vinden die in ons alleen.
 Nooit achten wij ons zelven schrandere,
 Want dat was waan en hoovaardij;
 We erkennen altoos dat een ander
 Veel wijzer is dan wij."

1801.

Het groote hallelujah.

EENE STEM.

In 't grondloos diep der eeuwigheden,
 Eer iets was voortgebracht,
 Bestond een wil, een wonderkracht,
 Onpeilbaar voor begrip en reden;
 Een Oorsprong, die zichzelf schiep
 En wat bestaat in 't aanzijn riep
 De Alwijsheid en de Liefde en 't Leven;
 Het eerst en 't laatst van al wat was
 Of is of wordt; de spil en de as,
 Waar alle raadren rond om dreven;
 Het wezen aller wezens, GOD.
 Zijn wet bevat slechts één gebod:
 "Bemin het goede, schuw het kwade..."
 Maar Hij is eindloos in genade,
 Zoo als in almagt. — Met één woord
 Bragt Hij de heemlen en de werelddollen voort.

KOOR.

Hallelujah! hallelujah!

EENE ANDERE STEM.

De sferen wentlen Hem ter eere;
 De starren, in 't azuur verspreid,
 Verkondigen zijn heerlijkheid,
 En vonklen Hem, den Heere.
 Hij heeft haar talloos tal geteld,
 Hij roept haar bij de namen;
 Hij weidt haar als een kudde in 't veld,
 Hij, de Opperherder. Amen.

KOOR.

Hallelujah! hallelujah!

EENE DERDE STEM.

En zie de zon, dat heerlijk pronkstuk, aan!
 Hoe prachtig stijgt ze en schittert allerwegen!
 Zij strooit en sprenkelt licht en zegen
 Van 't opgaan tot aan 't ondergaan.
 't Is of ze trilt en gloeit van vreugd
 Omdat ze weldoet en verheugt.
 Zij is een bron, die nooit zal droogen,
 Een lamp, die 't nooit aan olie faalt;
 Een glans, die uit zijn oogen straalt;
 Een schrift, dat aan de hemelboogen
 Zijn magt in gouden lettren maalt;
 Een ridderstar op 't feestgewaad,
 Waaronder 't hart eens Vaders slaat.

KOOR.

Hallelujah! hallelujah!

EENE STEM.

En zie de maan: hoe goedig lonkt zij neer!
Ze is van zijn liefde een even kenlijk teeken:
Hij dacht, misschien, dat van de onmeetbre sfeer
Het ver gestarnt' niet luid genoeg zou spreken:
En daarom heeft zijn wondermagt
Voor ieder, die de stem wil hooren,
De zilvren maan wat naderbij gebragt,
Opdat ze ons vriendlijk elken nacht
Zijn liefde fluistren zou in de ooren.

KOOR.

Hallelujah! hallelujah!

EENE ANDERE STEM.

En midden in die wonderwerken,
Die kreitsen, door geen grens omringd,
Die sferen, zonder tal of perken,
Waaruit zijn liefde perst en dringt:
In 't midden van die heerlijkheden,
Daar hing Hij aan een vingertop
Die prachtig schoone wereld op,
Waarop wij menschen treden.

WISSELZANG.

Daar hangt zij, zwevende in de lucht,
Met heuvelen en dalen,
Met allerlei gebloemt en vrucht
En vogelen van alle vlugt
En volk van alle talen.

En Hij, de God en de Opperheer,
De helper, eer wij smeeken,
Hij wandelt heimlijk op en neer,
En zoekt langs berg en dal meir,
Of iets ons mogt ontbreken.

CHORAALGEZANG.

Laat ons Hem ter eere zingen,
Die ons stem en adem leent,
Hem, den Schepper aller dingen,
Die het goed met allen meent.
Hij is de Almagt, Hij de Zegen,
Hij de Liefde! — schak het luid!
Strekt Hem slechts de handen tegen,
En Hij breidt u de armen uit.
Alles molmt en roest en slijt,
Zijne liefde duurt altijd.

EENIGE STEMMEN.

Hij is magtig! Hij is goed!

VELE STEMMEN.

Zingt Hem, prijst Hem, alle sferen!
Hemel, aarde, berg en vloed!

EENIGE STEMMEN.

Aarde en Hemel!

VELE STEMMEN.

Geeft Hem eer!

EENIGE STEMMEN.

Zon en starren!

VELE STEMMEN.

Looft den Heer!

EENIGE STEMMEN.

Heuvels, dalen, rots en meir!

KOOR.

Hallelujah! looft den Heer!

EENIGE STEMMEN.

Bergen, door geen voet betreden!
Zeeën, door geen hulk bezocht!
Prijst den Heer der heerlijkheden,
Die 't heeal uit liefde wrocht.

KOOR.

Allen, van wat kleur of namen,
Allen loven we U, o Heer!
Allen, met de handen zamen,
Knielen we aan uw voetbank neer.
Amen! amen!
God zij eer!
Hallelujah! Amen!

Naar CLAUDIUS.

Op de koperen bruiloft

VAN EEN SCHEEPSREEDER.

Ieder koopman, ieder reeder,
Die van schip en scheepvaart weet,
Bakert tegen wind en weder,
Tegen worm en haatjenbeet,
't Vaartuig in een koopren kleed.
Is dan 't scheepje goed beslagen
In zijn bronzen overjas,
Zal het weer den togt gaan wagen,
Dan nog drinken vriend en magen

Op zijn goede reis een glas —
 En de bodem klieft den plas.
 Zoo zal 't hier zijn! Gij hingt heden,
 Gulle gastheer met uw vrouw!
 't Koopren dekkleed om de leden
 Van het scheepjen uwer trouw.
 Nu den kelk dan opgeheven,
 En een korten afscheidsgroet
 (Zoo als loods en reeder doet)
 Aan het vaartuig meêgegeven,
 Dat de golven van het leven
 Met metalen kiel en steven
 Voor zijn boeg verstuiven doet,
 Rustig, veilig moog het varen,
 't Huwlijkshulkje dezer Twee,
 Door de kolken, door de baren
 Van de holle wereldzee.
 Voorwaarts, voorwaarts door de branding,
 Zij het dag of duisternis,
 Drijv' het naar de plaats der landing,
 't Scheepje, dat gekoperd is.
 Zwakker bodems mogen breken,
 Barsten en te gronde gaan,
 Met zijn bronzen rusting aan,
 Zal het vaartuig oversteken,
 Dwars door stortzee en orkaan.
 Laat dan mars- en bramzeil zwellen,
 Wakkre stuurman van de boot!
 Laat het scheepje verder snellen
 Met uw lieve reisgenoot
 En uw zestal bootsgezellen.
 Aller glazen klinken heil,
 Allen drinken 't! Vaart in vrede!
 Vaart met God, als oog in 't zeil!
 Voert een rijke lading mede!
 Goeden wind en gunstig weer,
 En vall' laat uw anker neer!

1822.

Een vroege heesterbloesem.

Wat steekt gij 't hoofdje reeds zoo vroeg,
 Voorbarig knopje! roekloos buiten?
 't Is nog geen tijd van opensluiten;
 't Is nog niet warm of licht genoeg.
 Al rekken langzaam weer de dagen,
 Al dreef weer de ijsvloer uit de gracht,
 't Is kil en huivrig toch bij nacht;
 De rijm dekt 's ochtends nog de hagen.

Terug, eer 't u te laat berouwt:
 Een jonge dwaasheid boet men oud.

Waart gij belust, benieuwd misschien,
 Om eens te gluren door de dreven?
 Ze staan nog bar en zonder leven:
 Er is geen groei of bloei te zien.
 De hof ligt dor en vlak geblazen;
 Er kleurt geen bloem, er geurt er geen;
 Het woud is naakt van top tot teen;
 Het veld is dras: geen kudden grazen;
 Geen enkele vogel neurt er nog...
 Naar binnen weer — naar binnen toch!

Wat doet ge alleen hier in den gaard?
 Gij moet wel deerlijk u vervelen!
 Ge ziet vriendinnen noch gespelen:
 Ze zijn voor 't wisslend weer vervaard.
 Niet een nog sloot de windslen open;
 Ze sparen allen 't zij-fluweel;
 Gij, gij verkwest uw lieflijk geel
 Door 't roekloos in den mist te doopen.
 Terug! 't is nog geen bloeijenstijd,
 Vermeete pronkster als ge zijt!

En straks... wie weet! de lucht hangt laag:
 't Is of er wolken zamenkruijen;
 Mij dunkt, in 't Noorden pakken buijen:
 't Zal jagsneeuw zijn of hagelvlaag.
 Schuil, schuil, eer ze op u nederkomen...
 Daar valt een vlok reeds... berg u! keer!
 Gij zijt zoo jong nog en zoo teer!
 De rukwind knakt wel zwaarder boomen.
 Och, morgen ligt gij, afgescheurd,
 In 't slijk misschien en slets gekleurd!

Dat zal dan 't loon zijn, dat u wacht
 Voor 't al te ontijdig, te ijdel pralen;
 Gij zult geen blijder zon zien stralen;
 Gij zult niet spieglen in haar pracht.
 't Zal alles pronken, alles tieren,
 Het laagste kruid, de zwakste plant;
 Maar gij, gij ligt vertrappt in 't zand,
 Gij, die den gaard moest helpen sieren!
 De bloei was snel, maar snel en kort:
 Wat vroeg ontluikt, is vroeg verdord.

D a n k.

Dat ik, als de stormen razen,
 Onbekommerd slapen mag;
 Dat ik neerzie met een lach
 Op het bont gewoel der dwazen;
 Dat ik veilig rondom schouw,
 Wat er neervall', wie er beven;
 Dat ik rustig treë door 't leven,
 Dank ik u, beminde vrouw!

Dat mijn zorgen luttel wegen,
 Dat ik droom van rang noch eer;
 Dat ik niets van God begeer,
 Dan verlenging van zijn zegen;
 Dat ik op geen stuifzand bouw;
 Klatergoud noch glans bejage;
 Dat mij toestroomt wat ik vrage,
 Dank ik u, beminde vrouw!

Dat de vuursprank in mijne aren
 Somtjids onverwachts ontgloeit;
 Dat mijn ziel in zangen vloeit
 En mijn hart trilt in mijn snaren;
 Dat ik zing van liefde en trouw
 En niet huichel in mijn klanken;
 Dat ik dikwijls God mag danken,
 Dank ik u, beminde vrouw!

1812

Bede om hooger hulp.

Beziel me, o God! hou mij uw wet voor oogen:
 Mijn wandel zij naar Jezus leer:
 Mijn hart zij rein, mijn tong zij zonder logen.
 Wees Gij mijn burgt en steun mijn krank vermogen:
 Beziel me, o Heer!

Verlicht me o God! als bange twijfelingen
 Haar schaduw werpen op mij neer;
 Als zij 't geloof met walm en mist omringen;
 Laat in dien nacht een straal uws aanschijns dringen:
 Verlicht me, o Heer!

Bewaar me, o God! als zonde en ondeugd lokken
 Met wellust, aanzien, rijkdom, eer;
 Als ze in den strijd mijn wankle krachten schokken;
 Eer 't listig net om mij zij digt getrokken,
 Bewaar me, o Heer!

Bescherm mij, God! als wand en daken beven
 En wagglen van 't onstuimig weer;
 Als 't rondom loeit en nood en dood me omgeven,
 o, Spaar mijn hulk, mijn haardsteë en mijn leven:
 Bescherm mij, Heer!

Op een kinderbal,

NA EENE COLLECTE TEN BEHOEVE DER GRIEKEN.

't Gewoel hield op, de toonkunst zweeg,
 De vreugd werd stil, de danszaal leëg:
 't Was om een nieuw genot te smaken;
 't Was, dierbren, om ons heen verspreid!
 Voor 't edelste aller zielsvermaken —
 Voor 't oefnen van weldadigheid.

Hier dacht gij, in 't gejuich der vreugd,
 Aan Christenpligt en menschendeugd,
 Aan broeders, die uit wanhoop strijden;
 En, bij 't geruisch der blijde maat,
 Sloeg u het hart van medelijden,
 Omdat voor hen geen feestuur slaat.

Wis zag een zwevende engelschaar,
 Met wieggeklep en vreugdgebraar,
 Ons slingrend door elkander zwieren;
 Zij zag het aan met blijden geest,
 Omdat ons vrolijk feestdag-vieren
 Verhoogd werd tot een Christenfeest.

o, Zij de ramp ook peilloos groot,
 De gift gering bij zoo veel nood,
 Toch staat uw weldaad aangeschreven!
 De Godheid ziet, ten troost der smart,
 Géén andre gift zoo gaarne geven
 Als giften van een vrolijk hart.

Wie weet, hoe klein de weldaad schijn',
Tot hoe veel nuts haar God doet zijn,
Hoe ver zijn gunst haar zal verzellen!
Wie weet of niet van berg en dal
Een dankbaar hart u tegenzwellen
En 't feest van heden zeggen zal!

Dat geve Hij, die 't goede zendt,
Die 't lijden van zijn schepslen kent,
En helpt, als zij geen raad meer weten;
Hij, die ons thans den zoeten dronk
Zoo ruimschoots weer heeft toegemeten
En ons den lust tot weldoen schonk.

Straks gaan wij heen, genietens moê;
Straks wenkt de zachte rust ons toe
En dekt ons met haar donzen wieken;
Maar eer de slaap ons de oogen sluit,
Stort elk van ons voor 't heil der Grieken
Zijn beden bij zijne offers uit.

Nu weer ten dans! nu weer ter baan!
't Zal beter nog en vlugger gaan!
De weldaad zal de blijdschap sporen.
Op, broeders, op, verheugd van geest!
Ras wordt het — wil ons God verhooren —
Voor de arme Grieken ook eens feest.

1826.

De dood en het meisje.

HET MEISJE.

Verschriklijk spook! verberg u! vlied!
Uw vreeslijke aanblik doet mij beven!
Terug! verhef die sikkels niet:
Ik ben nog jong: ik wil nog leven.

DE DOOD.

Bekoorlijk wicht! o, sla mijn hand niet af;
Ik ben niet wreed; niet vreeslijk is mijn wapen.
Kom meê! ik zal u trouw zijn tot in 't graf:
Zacht, lieve bruid! zult ge in mijn armen slapen.

Naar CLAUDIUS.

* * *

Dat is niet groot, den Cezar cijns te geven;
Getrouw te zijn, wie ons zijn trouw gebleven;
Den vriend te helpen in den nood:
Dat is niet groot.

Maar trotschaards in hun onspoed niet te hoonen
Ondankbren met een weldaad-meer beloonen;
Hem helpen, die ons van zich stoot:
Dat noem ik groot.

Dat is geen deugd, een aalmoes toe te steken
Aan weêuw en wees, die om een broodkorst smeeken,
Terwijl de wijnkroes ons verheugt:
Dat is geen deugd.
Maar distlen uit des broeders voetpad rootjen,
Ter sluik een bloem hem door de doornen strooijen
Al lacht voor ons geen levensvreugd:
Dat noem ik deugd.

Dat is geen moed, het wreekend staal te wetten,
Den magtige zijn smaad betaald te zetten,
Den dolk te doopen in zijn bloed:
Dat is geen moed.
Maar met geen kwaad geleden kwaad vergelden,
Den mindren ook zijn onregt kwijt te schelden,
Al is de wraak zoo ligt als zoet:
Dat noem ik moed.

De handschoen.

De diergaard was ontsloten,
En met een stoet van edelliên
Kwam koning Frans het kampspel zien
En zat in 't midden van zijn grooten;
En op balkons, rondom zijn troon,
Verschenen vrouwen, beeldig schoon.

De koning wenkt: een hek gaat op,
En als zich 't hok ontsluit,
Daar steekt een ruige leeuwenkop
In 't kamp vooruit.
Bedachtzaam zet
De fiere woudvorst tred voor tred

Zijn oog schiet vonken;
 Bespiedend rolt hij 't heen en weer;
 Hij schudt de manen, rekt de schonken,
 En legt zich neer.

De koning wenkt ten tweeden keer:
 Een grendel schuift,
 En ijlings stuift
 De schrik van 't bosch,
 Een tijger, in het strijdperk los.
 Hij ziet den leeuw, en snuift, en gromt,
 En broemt,
 En geeselt met den staart
 Het warlend zand van de aard;
 De tong bangt schuimende uit zijn muil,
 En met een dreigend, dof gehuil
 Sluipt hij den woudvorst rond,
 Maar eindlijk strekt hij langs den grond
 Zich wrokkend neder.

Nu wenkt de koning weder:
 Een andre poort wordt opgedaan;
 Daar schieten twee hyenen uit
 En vallen op den panter aan
 En slaan hun tanden in zijn huid.
 De tijger kneust hen nek en borst...
 Nu rijst de leeuw, der dieren vorst,
 En brult, en — niets verroert zich meer.
 De wilde katten bliezen vuur,
 Maar deinsden sissend naar den muur
 En lagen neer.

Daar gleed een jeugdige gravin
 De zijden handschoen uit de hand,
 En waait en slingert neer in 't zand,
 Regt tusschen leeuw en tijger in.

„Nu, edle ridder!” sprak de maagd:
 „Zoo 't waar is, wat uw mond mij zweert,
 Zoo gij mijn hart en hand begeert,
 Laat zien dan, wat ge er wel voor waagt!
 Kom, haal mijn handschoen mij terug.”

En, even onvervaard als vlug,
 Daalt Hugo langs een laddertrap,
 En treedt in 't kamp met vasten stap,
 En, tusschen leeuw en tijger heen,
 Raapt hij den handschoen van den grond.

Een sidring voer de menigt' rond:
 Van schrik zat heel de schaar als steen.
 Maar nu de ridder, ongedeerd,
 Bedaard en even rustig keert

En weer den voet zet op den trap,
 Daar davert aller handgeklap,
 En teeder slaat de schoone bruid
 Hare armen naar haar minnaar uit.

En Hugo? . . . Werpt hij 't ijdel wicht
 Haar zijden handschoen in 't gezigt?
 Neen, hoflijk en naar ridderpligt,
 Reikt hij haar dien, gebogen, aan.
 En — zinkt hij in hare armen? Neen!
 Hij heft zich op, gaat zwijgend heen,
 En — laat haar staan.

Naar SCHILLER.

Gezondheid.

Gezondheid is de grootste schat
 Van al wat God ons heeft gegeven,
 Want luttel waard is zonder dat
 De kostbre gift van 't leven.

Wat baat aan hem, die ziekelijk is,
 De keur der fijnste lekkertijen?
 Al zit hij aan des konings disch,
 Hem smaken geen pastijen.

Wat baat aan hem een zomerdag
 Een lustwarand met rozenhagen,
 Die van zijn bed niet opstaan mag
 Noch aan de lucht zich wagen?

Geen pracht, geen geld, geen werelds goed
 Weet ligchaamssmart en pijn te stillen;
 Geen goud verwarmt ons bibbrend bloed
 Als wij van koortskou rillen.

Gezondheid is 't, gezondheid is 't,
 Die 't lieve leven maakt van waarde,
 De bloemen kleurt, het groen vernist
 En luister geeft aan de aarde.

Wat is 't hem schoon, het glooijend land
 Bezet met struiken en met twijgen,
 Die klautren kan door 't rollend zand
 En op de heuveln stijgen!

Hij hoeft geen wildbraad, geen festijn,
Opdat zijn eetlust zou ontwaken:
Een bete broods, een beker wijn —
Het kan hem heerlijk smaken.

Hij giet geen slaapdrank in zijn glas,
Opdat hij sluimren moog bij poozen:
Al lag hij op een stroo-matras,
Toch sliep hij als op rozen.

Geen stapels goud uit de ijzren kist,
Waarmeê we een enklen polsslag koopten;
Gezondheid is 't, gezondheid is 't,
Die 't uurglas voort doet loopen. —

'k Ging laatst een vorstlijk hof voorbij:
Een kranke prins werd uitgedragen,
Gezeuld, gesteund aan wederzij'
Tc̄t in zijn fulpen wagen.

Men kon hem 't aanzien wat hij leed;
Het was om deernis meê te krijgen.
Hij zat, hoe traag zijn koets ook reed,
Te halen en te hĳgen.

En naast mij stond een wakkre gast,
Met frisch en krachtig bloed in de âren,
Het hoofd omhoog, de knieën vast,
Het schouwspel aan te staren:

Hij kwam van 't land: dat zag men wel;
Het was een lust om hem te aanschouwen,
Dien kloeken bouw, dat bruine vel,
Die handen uit de mouwen.

Als ik mijn meening uiten dorst
En vonnis over beiden vellen,
'k Zou boven zulk een zieken vorst
Zoo frisch een landman stellen.

En moest door mij een keus gedaan,
Wiens deel en erf ik zou bezitten,
Ik liet den rijkstroon ledig staan
En ging den kleigrond spitten.

Gezondheid is 't, gezondheid is 't,
Die al 't geluk omvat op aarde,
Hem, die alleen dien zegen mist,
Zijn de andren van geen waarde.

Och, arm of rijk en min of meer,
Beklaaglijk, wie hun ziekbed spreiden:
De koorts mat af, de pijn doet zeer
Op dons en varen beiden.

Komt, laat ons, zoo als Christlijk is,
Hicrstelling bidden voor de kranken,
En zijn wij zelf gezond en frisch,
Laat ons er God voor danken.

Morgen.

Wat is 't een buijig weer van daag!
De zon was even doorgebroken,
Nu is de wind weer opgestoken...
Hoor, hoor! daar plast een regenvlaag.
'k Had mij van ochtend bij 't ontwaken
Met hoop op heerlijk weer gestreeld!
Men kan toch nooit er staat op maken...
Ziedaar des levens zinnebeeld.

De dag ging om in lief en leed;
De schemer pakt weer om ons henen;
De zon is reeds in zee verdwenen
En de avond valt, nog eer men 't weet;
Het suffend hoofd hangt neergebogen,
Vermoeid van zorgen, klein of groot;
De nacht breekt aan: wij sluiten de oogen...
Ziedaar de beeldtnis van den dood.

En morgen?.. als 't weer morgen slaat,
Zal 't kalm of stil of stormig wezen?
Wie kan in 't nachtelijk duister lezen
Wat in 't gesloten dagboek staat?
't Is blindlings tasten in 't verborgen,
Door vrees gejaagd, door hoop geleid:
Gesluttend is de dag van morgen...
Ziedaar het beeld van de eeuwigheid.

Maar als het floers is afgeligt,
Ons in den doolhof omgeslagen,
Zal dan de blijde morgen dagen,
Hier scheemrend als een droomgezig?
Zal storm en bui zijn afgedreven
En 't helder zijn, langs waar men ziet?
Is zulk een dag het volgend leven?...
Wie reikhalst naar dien morgen niet?

Een grijze bedelaar.

Daar zat hij met het hoofd gedoken,
Verkleumd en leunende aan een stam;
Zijn dorre hand werd uitgestoken,
Zoo vaak een voetstap naadren kwam.

Ginds rolt een volgeladen wagen,
Met toevoer van den oogst bevracht:
Hij houdt het oog er heen geslagen...
Een zucht deed hooren wat hij dacht.

Zie, hoe veel koetsen! hoe veel heeren!
Dat zal daar ginds ten feestdich gaan.
Wat zijn die knechts in rijke kleeren!...
Hij wischte met zijn pij een traan.

Langs waar zijn scheemrende oogen turen,
Wat is zoo veler voorregt groot!
Wat staan daar boogerds, akkers, schuren!...
Hij brak een stuk gebedeld brood.

En mogelijk eens toch... Wie kan 't weten?
't Is beter lot zijn deel geweest:
Ligt heeft hij eens een hut bezeten,
Die nog weer schemert voor zijn geest.

En vrouw en kindren, vriend en magen...?
Bleef niets hem bij wat helpt of baat?
Wie of hij zijn mag?... Nutloos vragen!
Wie kent de schooijers op de straat?

Oud, krank en arm, het hoofd gedoken,
En van een boomstronk of een steen
De hand om deernis uitgestoken,
Zoo zit hij vroeg en laat alleen.

Spreek, wie een blik op hem laat dalen
En ongeroerd niet gaat voorbij,
Moest gij een beeld des jammers malen,
Waar vindt ge een voorwerp zoo als hij?

Och, wie als ik u 't hart voelt breken,
Bij 't aanzien van dat sloopend wee,
Zoo gij de hand hem toe wilt steken,
Voeg bij uw aalmoes nog een beê:

Bid, met zijn deerlijk lot bewogen,
(Ik bad hem ook dien zegen toe)
Dat, sluit hij weer van nacht zijn oogen,
Hij morgen die niet opendoe.

Ik zou niet weten waarom.

De Grieken volgen? 'k zou 't mij schamen!
Ik laat aan elk zijn eigen keus,
Maar volg geen mensch. De Grieken kwamen
Toch ook ter wereld met niet meer dan éenen neus.
Wat gaat mij hun verfijning aan?
Mij leert natuur de snaren slaan!
Haar halfgesmoorde zucht,
Een kreet, die van haar lippen vlugt,
Een traan, een enkele snik-alleen
Dringt dieper door in merg en been,
Dan kunst met al haar vonden 't kam:
Wie twijflen, vragen 't Ossian.

Naar CLAUDIUS.

Feestdronk

BIJ DE INHULDIGING VAN A. VAN HOBOKEN

ALS HEER VAN RHOON EN PENDRECHT.

Van waar die vreugd? waartoe die pracht,
Die gevels, tot den nok bevlagd,
Die kransen, uit gebloemt' geweven?
Wat luid en schaatrend feestgedruisch
Rolt over Rhoon- en Pendrechts dreven
Van uit de stulp en 't heerenhuis?

Ja, juicht en jubelt, eens van zin:
Gij haalt den nieuwen Landheer in,
Verheugde feest- en dorpelingen!
Met regt, langs pad en plein geschaard,
Komt oud en jong hem 't welkom zingen:
De Landheer is die hulde waard.

De Burgtgeest, die het slot bewaakt,
Is de opgetooide zaal genaakt,
En spelt, onzichtbaar, milden zegen.
Geen Landheer, van wat stam of bloed,
Is ooit deez' drempel opgestegen,
Zoo hartlijk en zoo luid begroet.

Hooft toe! van uit de Rottestad,
Die nooit een nutter burger had.
Weergalmen zang en zegekreten:
Zij jubelt om den nijvren zoon,
Die hier als Slotvoogd neergezeten,
De pronk is van haar handelkroon.

Neen, afkomst, adel, voorgeslacht,
Noch wat de dwaas als kostbaar acht,
Heeft hem waardij en naam gegeven;
Maar wakkre vlijt en trouw en eer,
Een werkzaam en een nuttig leven,
Dat schonk hem hier den rang van Heer.

Laat hongren met zijn goed en goud
De vrek, die 't aan geen oog vertrouwt,
Maar 't grendelt achter kelderwanden:
De schat des Landheers rolt zich bloot,
Geeft volop werk aan duizend handen,
Aan duizend monden volop brood.

Met regt dan schalt gij, beemd en dreef:
„De Landheer leev'! de Landheer leev'!”
Met regt juicht aller lof hem tegen!
Zijn roem behoort ook u voortaan!
Zijn naam is hoog in eer gestegen
Bij Oost- en Wester-Indiaan.

Zijn bodems dekken elke reë;
Zijn wimpel waait langs elke zee;
Geen volken, die hem vreemden bleven!
Welhaast voert ook een zeekasteel,
Met „Rhoon en Pendrecht” in den steven,
Uw naam naar 't Ooster-werelddeel.

Zoo knoopt langs heel den aardbol heen
De koopgod volk bij volk aan een,
En doet de menschen broedren wezen;
Zoo zal Maleyer en Javaan
Welras nu aan zijn kusten lezen
Wat dorpen aan den Maasstroom staan.

Leev', leve Rhoon en Pendrechts eer,
Het volk, het huis, de Vrouw, de Heer,
De telgen, aan hun echt geschonken!
Daar schenk' zich elk het glas voor in!
Daar zij de kelk op leëg gedronken:
Den Heer, het huis en 't huisgezin!

1830.

Aan de Mei.

IN EEN VROEGE LENTE.

Keert gij eindelijk tot ons weder,
Na een afzijn van een jaar?
Lieve Meimaand! zijt ge daar?
Lokt u 't lagchend aardrijk neder?
Wees zoo welkom weer als ooit!
Alles wachtte u met verlangen;
Om u feestelijk te ontvangen
Heeft natuur zich opgetooid.

Zie, de toppen en de struiken
Zijn gedost in jeugdig groen;
Ieder hof heeft nieuw plantsoen;
Alle bloemen staan te ontluiken;
Bottend loof en bloeiend kruid
Geurt op heuveln en in dalen;
't Bosch is vol van nachtegalen:
„Welkom, welkom!” roepen ze uit.

Rijker tooi langs veld en wegen
Heeft wel nooit u ingewacht;
Maar voor sneeuw en hagel jagt
Gaf April ook zon en regen:
De aarde ontsloot zich vóór den tijd;
Al haar schatten staan te prijken;
't Is of alles wil doen blijken
Dat gij welkom, welkom zijt.

Zie, hoe lommren reeds de boomen,
Hoe verdonkert reeds de dreef!
Wat uw taak nog altoos bleef,
't Werd u uit de hand genomen.
Waar gij neerstrijkt, waar gij ziet,
Louter wondren boeijen de oogen;
't Heerlijk pronkstuk is voltogen:
Schooner maken kunt gij 't niet.

Maar een beë, een enkle bede!
Lieve Meimaand, wees niet gram,
Dat Natuur haar bruidstooi nam
Eer gij aankwaamt en haar kleedde.
Heeft haar voorbaat u misdaan,
Laat haar schoonheid vrijspraak vinden:
Straf haar met geen noordewinden;
Hits op haar geen nachtvorst aan.

Neen, bescherm haar voor gevaren,
Voor de tanden van 't insekt,

Dat het schoonst het liefst bevekt;
 Moog ze smetloos zich bewaren,
 Moog ze rein en rijk aan pracht,
 Frisch van bloei en vol van leven,
 Zich den zomer overgeven,
 Dien ze weer in de armen wacht.

In het album

VAN EEN GELDERSCH LUSTHUIS.

Wat al schoonhêen zonder tall
 Wondren, waar wij de oogen strekken,
 Bosschen, die de heuveln dekken,
 Watersprong en waterval,
 Hoven, sloten, steden, vlekken,
 Uitgestrooid langs berg en dal!
 't Oog verdoolt in al 't genot,
 In landouwen, beemden, vlieten,
 Vergezigten en verschieten!...
 Geef den landheer op zijn slot
 Een erkentlijk hart, o God!
 En, bij 't voorregt van zijn lot,
 Ook een ziel, die 't kan genieten.

1839.

Winteravond-liedje.

De maan komt op; 't is vinnig koud;
 De vorst trekt krullen langs de ruiten.
 Stook op wat, knaap! spaar turf noch hout
 En zorg de luiken goed te sluiten.
 Schuift digt bij 't vuur; schuift allen bij!
 De sneeuw moog glinstren op de daken,
 Wij zullen 't binnen warmer maken,
 Hoe kouder 't buiten zij.

Daar wordt de disch alreeds gedekt;
 De tafellamp is opgestoken;
 't Is of de kou den honger wekt
 En of de schotels milder rooken.
 't Is heerlijk! ja, bij 't knappend vuur
 En 't flikkrend licht zich neer te strekken
 En 't middagtaafsen uit te rekken
 In 't winteravond-uur!

En wordt de ponskom straks gebragt
 En vult het geurig vocht de glazen,
 Wat deert ons dan de koude nacht
 En hoe het Oost en 't Noorden blazen?
 De vliet en 't meir verstijv' tot steen,
 De pons blijft warm en onbevoren!
 Wat zouden we ons aan 't weerglas storen?
 't Is zomer om ons heen.

Doch ja! 't wordt eindelijk scheidenstijd,
 En, was 't ons warm en wel beneden,
 Straks, kindren! als gij boven zijt,
 Wat zult ge bibbren bij 't ontkleeden!
 Maar 't korte leed wordt ras verzacht;
 Wij zullen 't lief te meer waarderen:
 Wat zal 't ons zoet zijn in de veren!
 Slaapt wel dan! goeden nacht!

Wat is dat? hoor! wie klopt zoo laat?
 Was dat geen kermen en geen klagen?
 Ga, knaap! en zie eens uit op straat,
 Wie nog dit uur wat heeft te vragen?
 Bewaar ons! 't is een arme vrouw,
 Een moeder met haar schaamle kleenen!...
 Wat staat gij, sukkel! daar te weenen
 In zulk een bittere kou?

Ze snikt. Helaas, haar man is krank
 En ligt te smachten en te rillen;
 Hij hunkert naar een warmen drank;
 Zij weet zijn koortsdorst niet te stillen.
 Zij heeft geen vuur, zij heeft geen dek;
 Haar arme kindren klappertanden;
 Zij heeft geen brood; zij wringt de handen...
 Niets heeft ze dan — gebrek.

En wij, en wij!... o God! o God!
 Ondankbren, die zoo veel ontvingen,
 Wij zonnen op nog meer genot
 En lieten andren handewringen!
 Wij kenden zorg noch zielsverdriet;
 Wij zaten ons naar lust te warmen
 En dachten aan de kou der armen
 Of aan hun honger niet!

Kom in, kom binnen, arme sloof!
 Gij kwaamt vergeefs geen bijstand smeeken.
 Daar, neem wat brand meê in uw stoof;
 Daar, neem wat linnen en een deken;
 Daar, neem een schotel van den disch...
 Loop meê maar, knaap! en help wat dragen,
 En ga vooral eens morgen vragen
 Hoe 't met den zieken is.

Nu, kindren! gaat! neemt elk uw licht,
 En stappen we opgeruimd naar boven.
 Wij hebben daar wat goeds verrigt:
 Verzuimt niet, God er voor te loven.
 Wij lenigden des naasten smart;
 Wij deden naar 't bevel des Heeren...
 De kou zal boven ons niet deren:
 Het is ons warm om 't hart.

Zonsondergang.

Daar gaat het schitterend wonder,
 De gouden zon weer onder;
 Zij heeft haar dagtaak afgedaan,
 Nu mag zij rusten gaan.

Bij 't eerste morgendagen,
 Besteeg ze reeds haar wagen
 En bragt van uit de hemelsfeer
 Ons licht en warmte weer.

Ze gluurde rond van boven
 Langs akkers en langs hoven,
 Verkwikte wat ze kwijnen zag:
 Zoo doet ze dag aan dag.

En heeft ze berg en dalen
 Gekoesterd met haar stralen,
 Haar loop voleind, haar taak volbragt,
 Dan knikt ze ons goeden nacht.

Zoo rees zij heden weder
 En legt nu 't hoofd weer neder,
 Om morgen met hernieuwden glans
 Te schitteren aan den trans.

Moog ons dat voorbeeld sterken
 Tot waken en tot werken,
 Tot nuttig zijn, zoo veel men mag,
 Den ganschen levensdag:

Luikt dan de slaap ons de oogen,
 Wij zullen rusten mogen,
 En rijzen na den langen nacht
 Eens met te schooner pracht.

In het album van jonkvrouw* * *

Blank gaaft gij me uw blaadjen over
 En beschreven krijgt gij 't weer;
 Had ik 't u terug gegeven,
 Even blank en onbeschreven,
 't Zei u mooglijk dan iets meer:
 Mooglijk deed u 't beter hooren,
 Luider dan mijn citerklank,
 Dat ik loof noch bloem wil strooijen,
 Maar met onschuld u zien tooijen,
 Onschuld, als uw blaadje blank.
 Zoo gij instemt met een bede,
 Die uit warme vriendschap spruit,
 Wat dan zult gij meer verlangen?
 Kies mijn zwijgen voor mijn zangen,
 Wisch mijn koude letters uit.
 Neem uw blaadje, neem het weder,
 Zonder smetten, zonder sier
 't Moog uw trouwsten spiegel strekken,
 En uw hart blijf' zonder vlekken,
 Als een blaadje blank papier.

In het album van* * *.

't Penseel hergeeft gelaat en leest;
 De Pen geeft d'afdruk van den geest.

De vergenoegde boer.

Hij, die een hut en handen heeft,
 Hij kwell' zich niet om morgen;
 Indien 't geluk ons rijkdom geeft,
 De rijkdom geeft ons zorgen.

En had ik zakken goud als graan,
 En stal en schuur als kerken,
 Met al mijn schatten na te gaan,
 Hield ik geen tijd tot werken.

En wierd ik ook door bier en wijn
Een driemaalhonderdponder,
Wat vetter zou ik zeker zijn,
Maar zeker niet gezonder.

En ging mijn wijf in 't goudgeel zij'
En 't hoofd bepluimd met veren,
Misschien verbrandde de avondbrj,
Bij 't uitdoen van haar kleeren.

En wist mijn zoon, met sporen aan,
In 't zaal te paard te zitten,
Ligt kon hij niet op klompen gaan
Bij 't ploegen en het spitten.

Hij, die een hut en handen heeft,
Bekreun' zich niet om morgen;
Indien 't geluk ons rijkdom geeft,
De rijkdom geeft ons zorgen.

ar CLAUDIUS.

De koopman en de kaper.

Een eerlijk koopman had door vlijt,
Door 't wel besteden van zijn tijd,
Door onbesproken trouw en wandel,
Zich rijk gearbeid in den handel.
Er was geen burger in de stad,
Die voor den man geen achting had.
Geen penning was langs slinksche wegen
Door hem berekend noch verkregen;
Hij had gewoekerd noch geroofd,
Maar voor den hem geschonken zegen
Den Gever alles goeds geloofd.
Naarmate zich zijn schat vermeerde,
Vergrootte 't aantal, dat hem eerde;
Zijn lof steeg allen nijd voorbij:
Hij had zijn rijtuig en zijn buiten,
Zijn tafel droeg de fijnste fruiten,
Hij gaf muziek- en danspartij,
Maar — wie door waan en hoogmoed stuiten,
Hij wist van waan noch hoovaardij.
Geheel de landstreek, die hem kende,
Boog, groette, waar hij keerde of wendde;
Met eerbied bleef men weerzijds staan;
Van ver reeds juichten alle standen,
Met hoed of mutsen in de handen:
„Daar komt de rijke koopman aan!”

Op eens, en dwars door weer en winden,
Landt, en slaat ook zijn tent hier neer
Een ongelikte, ruwe beer:
Een kaperkapitein, mijn vrienden!
De zeerob had langs elke kust
Gestroopt, geplonderd naar zijn lust
Hij had de Spanjaards en de Moren
Gebrandschat en geweld gedaan;
Hij had Romein en Griek geschoren
En Brit en Franschman en Germaan.
Hij kwam, beballast met sieraden,
Bezaaid met goud op gloeiend rood,
Bestikt met paarlen langs de naden,
En lei door kwistig overladen
Zijn rijkdom en zijn wansmaak bloot.
Een vierspan trok hem langs de straten
In 't bontgeschilderd rijtuig heen,
En al 't Janhagel, al 't gemeen
Riep, zwaaide en tierde als uitgelaten:
„Hoezee! hoezee! hij leve in eer'
De ruige, bruine, rijke heer!
Gebogen, mannen! diep gebogen!
Dat is voorwaar een andre vent
Dan gindsche koopman, welbekend,
Die eens ons schittren dorst in de oogen.
De kaper is een andre vent!
Hoezee! daar komt hij aangerend!
Gebogen, mannen! diep gebogen!”

Zoo juilde 't onbeschaafd gespuis.
Al wie fatsoen had bleef in huis,
En liet den windbuil spoorlags rijen;
Een enkle, die de moeite nam
Om uit te kijken, als hij kwam,
Gaf hem een blik van medelijën.
Een ander, niet zoo koel van bloed,
Vloog bij dat woest rumoer in gloed,
En hield zijn wrevel niet verholen:
„Staaak (riep hij) staaak dien dollen kreet,
Gepeupel, dat de schijn doet doolen!
De koopman won met eerlijk zweet
Zijn goud, zijn rijtuig en zijn kleed:
De kaper heeft het zijn gestolen.”

Men zegt ('k weerleg de meening niet)
Dat in Apolloos rijksg gebied
Ook koopliën en ook kapers wonen:
Aan de eersten ziet men, wijd en zijd,
Door wie begaafdheid acht en vlijt,
Een onbetwisten eerbied toonen,
En wie hen op zijn weg ontmoet,
Tast gaarne 't eerste naar zijn hoed.

De laatsten, die met vreemde veren,
 Met paalen, hier en daar geraapt,
 Met goud, den nabuur afgekaapt,
 Zich noppen naajen op de kleeren,
 Zien zich den rug met spot en smaad
 In elk beschaafd gezelschap keeren,
 Al kraait het graauw hun lof op straat.
 Ook zegt men dat, als dezer dagen
 Apol eens weer ter vierschaar trad,
 Zich menig zijn geroofden schat
 Met heete tranen zou beklagen,
 En, van 't gestolen goed ontdaan,
 In 't hemd — of zonder hemd — zou staan.
 Ik wil hun 't verder niet voorspellen,
 Maar zeker, 't zou hen slecht vergaan. —
 Die 't hooren mogen 't navertellen
 En wie de schoen past, trekk' hem aan.

De wind.

Hoor, hoor! wat boos en vreeslijk weer!
 De storm brak uit zijn hollen los;
 De kielen splintren op het meir;
 't Geboomte kraakt in 't bosch.

Zie, wrak op wrak bedekt het strand;
 Een schipbreuk volgt op elken ruk;
 De stammen, vóór een eeuw geplant,
 Slaan van hun wortel stuk.

Daar vliegt een dak, een gevel kraakt,
 Een toren trilt en neigt ten val;
 De heuveltoppen waaijen naakt
 En 't puin verspert het dal.

Geen aardchok of geen onweersvlaag
 Regt zoo veel wee en jammer aan;
 Zoo heftig woedt geen andre plaag
 Noch plondert als de orkaan.

Maar ziel de bujjen drijven heen;
 De wind is mat en razensmoê:
 Hij zal gaan slapen... Neen hij, neen!
 Hij suist ons vriendlijk toe.

Hoor! — Zien wij ook de zangster niet,
 In 't groen verscholen, ginder wijd —
 Het windje brengt ons toch het lied,
 Dat van haar lippen glijdt.

Riek! — Wat is 't heerlijk in de gaard,
 Nu Zefir weer door 't loover zweeft;
 Weer fladdrend langs de bloemen vaart
 En ons haar geuren geeft!

Voel! — 't Wandlen kost een droppel zweet:
 Hoe welkom nu een koeltje waar'!...
 Daar komt het golven, eer men 't weet,
 En wappert ons door 't hair.

Wie zijt gij toch, onzigtbre geest,
 Die rustloos omdooft dag en nacht,
 Van daag zoo schriklijk en gevreesd,
 En morgen kalm en zacht?

En 't suist en fluistert mij in 't oor,
 Het wezen, door geen oog bespied:
 „Heb ik-alleen een sluijer voor
 En duizend wondren niet?

„Wie zijt gij zelf? Verklaar het, spreek,
 Onpeilbaarst raadsel, dat bestaat,
 Gezweept als ik naar elke streek
 En beurtlings goed en kwaad?

„Uw woelend hart, uw koortsig bloed,
 De drift, die door uw aadren speelt,
 Het slingren van uw wuft gemoed:
 Ziedaar mijn sprekend beeld.

„En zoo gij 't „waarom” weten wilt,
 Het doel, waartoe ons aanzijn strekt,
 Welnu dan, 't floers eens opgetild,
 Waarmeê zich de Almagt dekt.”

De moederlooze kinderen

AAN HUNNEN VADER.

Wij komen en kussen voortaan u-alleen,
 Want, moeder, o vader! is ver van ons heen;
 Gij hadt ook wel gaarne eens een kus weer van haar,
 Maar hemel en aarde zijn ver van elkaar.

Och, vaderlief! zie ons zoo treurig niet aan:
 Wij hebben u immers dat leed niet gedaan?
 Een ander — zoo hebt gij gezegd bij haar lijk —
 Nam enkel uit liefde haar op in zijn rijk.

Doch zij ook dat rijk en die hemel zoo schoon,
En zweeft er nu moeder verheugd om Godstroon; —
Zij alles hiernamaals veel blijder dan nu,
Toch blijven wij, vader! nog gaarne bij u.

Soms slaat gij zoo droevig naar boven het oog,
Als reikt en als zoekt gij naar moeder omhoog;
Dan slaat gij weer de armen op eens om ons heen,
En noemt ons uw troost op de wereld alleen.

Och, druk ons toch dikwijls zoo vast aan het hart!
Dat mindert (wij zien het), dat balsemt uw smart;
De Vader, die moeder daarboven vergeldt,
Heeft ons hier ten troost in uw treuren gesteld.

En is 't eens met treuren en troosten gedaan,
En landen wij allen bij moeder eens aan,
Dan zijn wij voor eeuwig bij u en bij haar
En kussen weer 's ochtends en 's avonds elkaar.

Naar HEILMAN.

De rots in zee.

De rots is klein, de zee is groot;
De rots staat stil, de golven woelen;
Maar tot hoe hoog en ver zij spoelen,
Bij najaarsbui en watersnood,
De stortvloed drijft weer van den wal,
De rots staat onbewogen pal.

En wierd ook, als de branding ziet,
De rotskruin door den vloed bedolven,
Zij wascht het hoofd zich in de golven,
Maar waggelt of verzet zich niet.
De zee valt in haar kolken neer,
De rots rijst des te blanker weer.

En teistert ook de noodorkaan
De spitsen, die naar boven steken,
Schoon de eiken van hun wortel breken,
De rots blijft op haar wortel staan;
De rukwind, die de stammen klooft,
Woei enkel haar het stof van 't hoofd.

Dat, dierbaar erf van Batoos teelt!
Waarop zoo gram de vlagen woeden,
Bestormd door zoo veel holle vloeden!
Dat was en blijft uw zinnebeeld:
In 't windgeloei en 't golfgeklots,
Is Neerland weer Europaas rots.

1831.

Op Muziek gezet.

Goeden nacht

VAN DE ARMEN AAN DE RIJKEN.

Een goeden nacht! een goeden nacht!
Gelukkigen, uw bed is zacht:
Gij moogt het hoofd op pluimen strekken;
Al kraakt de sneeuw, al vriest het fel,
Gij hebt het warm, gij hebt het wel,
Die u met dons en wol moogt dekken.

Dat mag niet elk, die 't gaarne zou;
Zoo menig slaapt niet in van kou,
Die hongrig op zijn peul gaat leggen.
God gaf niet elk — Hij gaf niet ons
Een dek van wol, een bed van dons
Noch zoo veel stof om dank te zeggen.

Maar hij die 't heeft, hij slape zacht!
Een goeden nacht, gerusten nacht,
Gij rijk bedeeden met Gods zegen!
Geniet, geniet! het is Zijn wil,
En dat geen schepsel Hem bedill',
Omdat niet allen 't zelfde kregen.

Ja, 't is wel wis benijdenswaard,
Een milde disch, een warme haard,
Een donzen bed en luttel zorgen!
Hem is wel wis het leven zoet,
Die voor den nacht niet schrikken moet
Noch beven voor den dag van morgen.

Hem is het aanzijn wel een schat,
Die zoo veel bloemen langs zijn pad,
Ook nog des winters, ziet ontspruiten;
Die, na 't genot van elken dag,
De handen 's avonds vouwen mag
En dankbaar de oogen digt mag sluiten!

Een goeden nacht, gerusten nacht!
Slaapt dankbaar in en sluimert zacht
En dekt u warmer dan we ons kunnen.
Ons bed is hard! . . . Maar elk zijn lot!
Geniet het uwe; 't komt van God:
Wie zou Gods zegen u misgunnen?

Maar — is 't niet, als gij slapen gaat,
Of soms een schrikbeeld voor u staat;
Dat, hoe gij 't afweert, niet wil deinzen?
Kwam niet somwijl — en 's avonds meest —
Ons treurig lot u voor den geest
En deed u huivren bij 't bepeinzen?

Zegt, rijken! zegt! heeft aan uw bed
Zich soms geen bleeke schim gezet,
Die klappertandt en rilt van koude?
Zaagt gij daar soms geen moeder staan,
Die op haar kind u 't oog deed slaan
En de uitgedorde handen vouwde?

Dat was wel aaklig om te zien!
Het hield u uit den slaap misschien
En bleef u in den droom verzellen,
Al sloot gij de oogen vaster digt,
Het kwam alweer, dat naar gezigt,
Als of het lust had, u te kwellen.

Een goeden nacht! gerusten nacht! —
Er is een heulsap voor bedacht;
Er is een raad voor zulke spoken:
Beproeft het maar! het kost u min,
En — blijder beelden treden in,
Zoo ras gij de oogen hebt geloken.

Helpt! redt wie roepen! voedt en kleedt,
En denkt het na wat goeds gij deedt,
Hoe veler tranen gij mogt droogen,
Wat hulp gij bragt, wat troost gij liet,
En welk een voorregt gij geniet,
Dat alles, in Gods plaats, te mogen!

Ziet! — 't is een heerlijk nachtgezigt! —
Daar knielt een moeder met haar wicht
En zendt voor u tot God een bede!
Hooft! 't is een danktoon, die daar rijst,
Van wie gij laafde en hebt gespijds
En van de naakten, die gij kleepte.

Dat geeft een kostbaar slaapvertrek,
Die weduwen met brood en dek,
Die blijde weezen in haar midden!
Zoo velen gij hebt welgedaan,
Die scheemrend langs uw oogen gaan
En als gij sluimert voor u bidden!

Dat kunt gij hebben, rijken! gij!
Beproeft en onderzoekt het vrij;
De proef kan daaglijks zijn genomen.
Gevoed, gelaafd, het leed verzacht,
En — goeden nacht! gerusten nacht!
Gij zult genoeglijk droomen.

Aan Mr. C. F. van Maanen,

BIJ ZIJNE AFTREDING ALS MINISTER
VAN JUSTITIE.

De lof der braven, bij 't gesmaal
Van 't vuig gemeen: geen hooger eer
Verwierf de Staatsman immermeer,
Geen luisterrijker zegepraal!
Der braven lof, der vuigen smaad,
Geen dubbele krans, die schooner staat!

Die dubbele krans siert u het hoofd,
Regtschaapne, die, standvast en trouw,
Een pijler bleef aan 't staatsgebouw,
Toen 't werd bemokerd en beroofd;
U, die als steun van regt en wet,
Geen stap hebt voor 't geweld verzet!

Gij zaagt den vlamme oeroproedraak,
Die elk de siddring joeg in 't bloed,
Met mannenkracht en heldenmoed,
Gerust in de opgesperde kaak;
Gij deinsde voor geen volksgeschreeuw,
Dat tergend kenmerk van onze eeuw!

Gij bleef aan vorst en volk verknocht;
En, spijt der vuigen lasterkreet,
Gij weekt niet af van pligt en eed;
Gij, wien geen eerroof deren mogt;
Wien Hollands trouw in de aadren steekt
En 't Hollands hart uit de oogen spreekt!

Nu treedt gij roemvol van uw post,
Gelijk de krijgsheld, die de vest
Met moed verweerd heeft tot het leest,
Na 't lang beleg wordt afgelost,
En, wat in 't stormen werd vernield,
Zijn pligt volbragt en de eer behield.

De lof van elk, die deugden schat,
De dank van wie de trouw waardeert,
Zijn land bemint, zijn koning eert,
Belauwert en bebloemt uw pad;
De hulde volgt u op den voet
Van al wie braafheid hulde doet.

En of die krans te weinig waar',
De laster-zelf, de nijd, de list,
Wien 't slangenspog in de aders gist,
Vlecht u een tweeden krans in 't hair
Der boozen wrok, hun haat en hoon
Is de onverwelkbaarste eerekroon!

Neem, neem die beide lauwrans aan!
Vereerd door 't onbevlekt gemoed,
Begrind door 't schuifend nachtgebroed:
Wees, eedle! met dat loon voldaan.
Der braven lof, der vuigen smaad,
Geen dubbele krans, die schooner staat!

31 Maart 1842.

Het graf van Napoleon.

(BIJ EEN PLAAT.)

Wiens overschot strekt hier tot aas der maden?
't Is de assche van den man des bloeds,
Die vorsten, met zijn wapenpraal beladen,
Deed zeulen voor zijn zegekoets;
Die, in Gods raad, tot teuglen en bedwingen
Van 't wispelturigst volk bestemd,
De breidels 't om de nekken wist te wringen,
En 't heeft beteugeld en getemd;
Maar die verblind door 't hem geleend vermogen,
Zich diets maakte in zijn dwazen waan,
Dat de Almagt hem de leidsels uit den hoogen,
Den wereldtroon had afgestaan;
Die volken naar zijn moedwil overheerde,
Monarchen van hun zetels joeg,
En wegvaagde en vernielde en ommekeerde,
Tot eindelijk de Almagt zei: Genoeg!
Toen ratelden op eens de donderslagen:
't Was kondschap van een einde aan 't wee;
De Phaëton viel tuimlend van zijn wagen
En pletterde op een rots in zee.
Toen juichte de aard — toen loofden berg en dalen;
De volken zegen op de kniën;

Het lofied steeg — het klonk in alle talen:
Wie had Gods vinger niet gezien?
Gij, gij vooral, zoo diep in 't stof vertreden,
Herboren Neerland, gij vooral!
Hoe schalde ge uit uw velden en uw steden
Den lofzang bij des drijvers val!
Neen, wie 't vergeet, gij zult het nooit vergeten,
't Herdenken aan dien bangen nood; —
Wie tergend weer den dwingland groot moog heeten,
Gij noemt geweld noch heerschzucht groot.
Neen, wie hem roem', spijt al zijn wanbedrijven,
Hem wierook' in een logenlied,
Wie op zijn zerk een lofspreuk waag' te schrijven,
Een Nederlander doet het niet.

Het dochtertje van Jairus.

NAAR AANLEIDING EENER SCHILDERIJ VAN

P. T. VAN WIJNGAARDE.

Er was geen hulp meer en geen raad:
De schoone bloem begon te sterven;
De doodskleur dreef de rozenverwen
Voor altoos weg van 't lief gelaat:
Er was geen hulp meer of geen baat.
De teedre moeder wrong de handen
En kreet haar angst en wanhoop uit;
De droeve vader snikte luid
Bij 't pijnlijk scheuren van de banden,
Waar in natuur de harten sluit.
o, Zeg niet, dat in 't uur der rouwe
De vlijmende engel van de smart
Zoo diep niet gaat in 't manlijk hart
Als in de weeker ziel der vrouwe;
o, Zeg niet, dat op 't kindergraf
De moedertranen heeter stroomen,
En 't minst den vader werd ontnomen,
Als God terug nam wat Hij gaf.
Neen, wie die roeklooze uitspraak wagen.
Het is geen vader, die dat doet,
Of nooit heeft in zijn ijskoud bloed
Een tintling van gevoel geslagen;
Of nimmer werd een dierbaar ooi
Hem weggegrepen uit de kooi:
Hij heeft geen kind naar 't graf gedragen.

Jairus zag de laatste vonk
 Van 't stervend leven langzaam dooven,
 En sloeg het biddend oog naar boven,
 Of God nog hulp en redding schonk.
 De moeder klemde 't kind in de armen
 En zocht in 't koestren, dat ze deed,
 De doodskou, die in de adren gleed,
 Door d'adem uit haar borst te warmen:
 Maar 't was vergeefs! het uur was daar,
 Het aaklig uur van 't vreeslijk scheiden!
 Wie werd het meest, wie 't minst van beiden
 De ziel verscheurd, rampzalig paar!
 Helaas, er was voor hem noch haar,
 Geen troost, dan dat zij zamen schreiden
 En zamen leden, even zwaar.

Op eens — als wierd hem 't ingegeven,
 Daar heft Jairus 't hoofd omhoog,
 Daar vonkt de hoop hem weer in 't oog:
 Er is nog raad, nog hulp gebleven!
 De wonderman uit Nazareth
 Heeft zich vertoond in de omstreken:
 Wie heeft van hem niet hooren spreken?
 Hij zegent, waar zijn voet zich zet,
 Hij helpt hen, die zijn hulpe smeeken. —
 Naar hem gevraagd! naar hem gezocht!...
 En uit het klaaghuis heen gevlogen,
 Wendt wijd en zijd Jairus de oogen,
 Of hij den Godsmen vinden mogt.
 Hij ziet, hij vindt hem. Gausche scharen,
 Van berg en dalen aangesneld,
 Staan luistren om hem heen in 't veld
 En met ontzag hem aan te staren.
 Neen, nimmer sprak een mensch als hij!
 Daar haalt geen aardsche wijsheid bij:
 Zijn taal doortintelt hart en aren...
 Maar wie ijlt aan met zulk een spoed?
 Wat noodkreet komt hun aandacht storen?
 Een raadloos vader dringt naar voren
 En valt in 't stof den Heer te voet.

„Hulp! redding! redding!” gilt zijn bede:
 „Twee ouders bidden: hoor hen, hoor!
 De dood brak in hun woning door
 En sleurt hun lievling met zich mede.
 Hun laatste hoop op hulp verdween:
 Gij kunt nog helpen, gij-alleen:
 U schrei ik aan om mededoogen!
 De nood klimt hoog, de tijd verzwindt...
 Ontferming, Heer, behou ons kind:
 Gij moogt het wat geen menschen mogen.”

Maar eer hij 't laatste woord nog uit,
 Daar volgt een dienaar op zijn schreden;

„'t Is (roept hij) 't is vergeefs gebeden:
 Er is geen hulp meer voor uw spruit.
 Laat af van hopen, staak uw smeeken;
 De pols stond stil en de adem vlood;
 Ik zag de stervende oogen breken:
 Jairus! 't lieve kind is dood.”

De Christus wenkte en allen zwegten;
 Eerbiedig wijkt de schaar ter zij.
 „Kom!” sprak de Godmensch: „kom met mij
 En hoop, hoe hoog de nooden stegen.
 Al viel uw kind het graf ten roof,
 Al zaagt gij 't lijkjen uitgedragen,
 Ontrust u niet noch zijt verslagen:
 Kom meê en vrees niet, maar geloof.”

Van ver reeds hoort men 't luidkeels weenen.
 De moeder prangde in wilde smart
 Het dierbaar lijk aan 't brekend hart;
 De buurt stond schreijende om haar henen.
 Zoo engelschoon, zoo teer bemind,
 Zoo diep betreurd, stierf nooit een kind.
 De Godmensch trad bij 't schouwspel binnen
 En sloeg den blik naar 't leger heen:
 Daar lag het wichtje, koud als steen;
 De wangen bleek als sneeuw wit linnen;
 Het bloed stond stil, de polsslag zweeg
 En 't losgeworsteld zieltje steeg.
 Maar, nader tredende aan de sponde,
 Een hemellach in 't godlijk oog,
 Ziet Jezus, of hij bad, omhoog
 En met een blik van troost in 't ronde.
 „Wat waant gij 't leven uitgebluscht?
 Waartoe die lijksprei en dat laken?
 Verdoolden! (zegt hij) droogt de kaken:
 Het kindje slaapt, het slaapt gerust:
 Ik zal het wekken: 't zal ontwaken.”

En als zijn hand zich strekt naar 't wicht,
 Daar ziet men 't zielloos stof bewegen...
 Is daar geen zuchtjen opgestegen?
 Komt daar geen blos op 't aangezicht?
 Zie! hoor! zijn dat geen ademtogen?
 Is dat geen polsslag, die daar beeft?
 O God! daar oopen reeds zich de oogen!
 Het kindje leeft! het kindje leeft!
 De vreugd barst los; de kreten stegen!
 De Godmensch heeft het kind gewekt!
 Het ligt aan 't moederhart gestrekt,
 Het reikt den vader de armpjes tegen!
 De Godmensch, die met hulp en zegen
 En weldaân door de landen trekt,
 De Godmensch heeft het kind gewekt!

Als dreigend noodweer huilt en woedt,
 Als angst en schrik rondom ons waren,
 Als jammren op ons hoofd vergaren
 En 't krimpand harte schreit en bloedt;
 Als de aard geen balsem voor de wonden,
 Geen raad of uitkomst weten mogt,
 Dan hooger — hooger hulp gezocht:
 Zij wordt bij Jezus nog gevonden.
 Tot Hem de beê, tot Hem de kreet!
 Tot Hem de handen opgestoken!
 Nooit heeft een mensch als Hij gesproken,
 Nooit deed een stervling wat Hij deed.

De vier Elementen.

L I E D J E.

Van de elementen, die er zijn,
 Bekoort mij 't allermeeft het mijn;
 De heerlijke aarde, waar ik woon,
 Is boven alle de andren schoon;
 'k Betwist er geene zijn waardij,
 Maar koos van de andren geen voor mij.

Het vuur... Geen schepsel, die 't ontkent,
 Is 't allerschittrendst element;
 Het licht en warmt ons evenzeer, —
 Maar niemand slaat zijn tent er neer;
 De salamander, zoo ik meen,
 Spreidt daar zijn eenzaam bed alleen.

Het water... 't Is verbazend rijk!
 't Heeft parelmoslen in het slijk;
 En, wat niet minder kostbaar is,
 Het geeft ons oesters op den disch;
 Doch, schoon het visch en paarden geeft,
 Ik ken geen stervling, die er leeft.

De lucht... Voorzeker, zonder lucht
 Had tuin en boogerd bloem noch vrucht;
 Geen vogel zong in 't loof zijn lied;
 Die vleglen hebben, vlogen niet;
 Doch, wie ook dat nu doet naar wensch,
 Ik ken niet een gevleugeld mensch.

Alleen op de aarde, op de aarde alleen,
 Woont wat ik lief heb om mij heen:

Daar heb ik vriend en maag en buur;
 Daar heeft men water, lucht en vuur;
 Daar discht men wildbraad, visch en wijn:
 Geen element kan schooner zijn!

En, of er iets aan de aarde ontbrak,
 Daar ginder rijst Lizanders dak;
 Daar onder woont zijn dierbaar kind,
 Dat ik bemin, dat mij bemint...
 Al was op aarde niets dan zij,
 Toch — toch was de aarde 't schoonst voor mij.

1802.

Op muziek gezet.

De kerkgang.

De koets rolt weg van 't heerenhuis.
 Geen weidscher zag men ergens rijden;
 Geschilderd was ter wederzijden
 Een wapen en een ridderkruis.
 De rossen schuimden op de stangen,
 Als 't ware uit hoogmoed op hun zwier;
 In heel de streek was geen koetsier
 Met zulk een rijk livrei omhangen;
 En achter in den leëren bak,
 Daar zaten, naast elkaar geschoven,
 Een wakkre knecht, het hoofd naar boven,
 Een tengre maagd, gebukt en zwak.

Van binnen was de koets beschoten
 Met fulpen zijde en hoofsche pracht;
 De donzen kussens waren zacht,
 De spiegelruiten digt gesloten,
 En wel beschermt voor tocht en kou,
 Zat de eedle heer naast de eedle vrouw.
 In elke buurt, waar langs zij togen,
 Week al wat aankwam ras ter zij
 Ze rolden huis noch hut voorbij,
 Of al de ontbloote hoofden bogen...
 't Gaat zeker naar een grootsch festijn
 Met zulk een prachtig rijtuig henen?
 't Zal feestdag bij een landheer zijn,
 Waar de eedlen zich ten disch vereenen...
 Of — zou 't ook naar den koning gaan?
 Deed hij bij zich te gast hen nooden?
 Neen, niet naar 't hof van aardsche goden, —
 Op 't huis des Heeren rijdt het aan.

't Gaat derwaarts, waar, in statiekleeden,
Of leunende op een bedelstaf,
Niet, niet dan armen binnentreden
En smeeken er ontferming af;
't Gaat derwaarts, waar naar rang noch regten,
Naar pij noch purper wordt gevraagd,
Waar heeren buigen als hun knechten,
De burgvrouw als de kamermaagd.

Er had een roep in 't rond geklonken,
Dat op dien dag in gindsche stad
Een prediker ten kansel trad,
Met wondre gaven mild beschonken.
Het volk stroomde aan uit elke streek;
Men was van uren ver gekomen;
De ruime kerk liep vol van vromen,
Of — van benieuwden naar de preek.
't Gewoel kwam eindlijk tot bedaren;
De klokslag viel; men zat ter neer
Of leunde aan zuilen en pilaren,
En midden in de voorste scharen
Zat de eedle vrouw naast d'eedlen heer.

De dienaar Gods is opgetreden,
Met ootmoed en ontzag in 't oog;
Hij hief de handen naar omhoog
En stortte 't hart uit in gebeden.
Zijn taal ging verder dan in 't oor:
Tot in de zielen drong ze door
En deed ze meê naar boven stijgen;
Geen enkele ritsling werd gehoord:
Een dieper stilte scheen te zijgen,
Naar de aandacht klom bij ieder woord.
Hij zag de ontsloten bijbelblaren,
De oraaklen Gods, met eerbied in,
Maar zocht er naar geen duistren zin,
Dien hij zijn hoordren zou verklaren;
Hij wees niet met den vinger aan,
Waar de overzetter kenlijk dwaalde,
Die, 't zij een woord onjuist vertaalde,
Of wat er stond niet had verstaan;
Hij zocht geen raadslên ons te ontknoopen,
Het kindsch begrip te diep — te hoog;
Hij rolde voor het stoflijk oog
Geen bovenzinnlijk wonder open;
Hij deed niet, uit zijn sfeer gedwaald,
De hoofden duislen van 't beweerde,
Zoo als wel soms een godgeleerde,
Dien 't nog aan menschenkennis faalt:
Neen, wat hij predikte en verkondde,
Het ging voor hart noch hoofd te loor:
Hij schreef de wet der liefde voor,
Als roepstem tegen elke zonde:

't Was uw vermaning, uw bevel,
De kerne, Jezus! van uw leere;
Het was het magtwoord: Vreest den Heere,
En broedren! doet elkandren wel.

Zijn taal, zijn toon, zijn sprekende oogen
Getuigden van zijn diep gevoel;
Geen stug gemoed bleef koud of koel,
Geen wreevlige inborst onbewogen;
Het traagst begrip verstond den zin,
Die met geen neevlen was omhangen;
Hij greep des harten schuilhoek in:
Dat toonde een traan op veler wangen;
En als zijn stem zich weer verhief,
En weer het magtwoord klonk in de ooren,
Dan liet het hart den weerklank hooren:
Hebt, broedren! hebt elkander lief.

Geroerd, doordrongen van zijn rede,
Ging de opgehoopte schaar uiteen;
Er trokken enklen peinzend heen
En bragten t'huis wat nuttigs mede.
Ook de eedle heer en de eedle vrouw
Zijn eindlijk aan 't gedrang ontkomen
En uit het woelig kerkgebouw
Weer in hun prachtkoets opgenomen.
Ze rusten nu van 't luistren uit
Naar wat zoo boeijend was gesproken;
Mijnheer gluurde door een spiegelruit,
Mevrouw zit in haar bont gedoken;
En achter in den leêren bak
Daar zaten weer, naast een geschoven,
De wakkre knaap, het hoofd naar boven
De tengre maagd, gebukt en zwak.

't Was een der ruwste najaarsdagen;
De wind was guur en graauw het zwerk;
Des ochtends pakten reeds de vlagen,
Toen 't rijtuig heenreed naar de kerk.
Reeds toen, toen ging 't haar door de leden,
Toen had ze 't kwaad reeds, de arme maagd;
Ze werd van menigeen beklaagd
In stulp en hut, waar langs ze reden; —
Maar nu men weerkeerde uit de stad
En 't open veld weer had voor oogen.....
Hoor! hoor! wat booze bui is dat!
De lucht brak los, de wolken vlogen;
't Is of een windhoos giert in 't rond;
De scherpe regen plast met stroomen;
De takken zwiepen aan de boomen,
De stammen beven in den grond.
En de arme maagd..? ze zat te rillen;

De hairen vlogen haar om 't hoofd;
 Haar kreet werd door 't geloei verdoofd;
 Er hielp geen bidden en geen gillen.
 De wakkre knaap wendde alles aan
 Wat haar tot nut en hulp kon strekken,
 Maar zonder pozen woei de orkaan:
 Er hielp beschutten noch bedekken.
 Hebt deernis, eedle heer en vrouw!
 Gij zit zoo ruim toch met u beiden....
 Maar wie zoo stout en onbescheiden,
 Die in hun koets zich zetten zou?
 't Heeft bij dat plassen en dat loeijen
 Al zorg genoeg, het edel paar;
 Wie kan te midden van 't gevaar
 Met dat van andren nog zich moeijen?
 Mevrouw wist voor zich zelf geen raad:
 Zij moest dien kerkgang duur betalen!
 Mijnheer dacht heimlijk menigmalen:
 Onze arme schimmels hebben 't kwaad.

Maar eindlijk, de angst is doorgestreden:
 De koets bleef voor de slotpoort staan.
 Mevrouw is doodsbalek uitgetreden,
 Haar hart blijft lang nog siddrend slaan.
 Mijnheer, die zelf, ondanks zijn pogen,
 Zijn huivring niet verbergen kan,
 Beveelt de knechts, die voor hem bogen,
 Toch alle zorg voor 't edel span.
 En de arme maagd...? ze zat te hijgen;
 Behoedzaam had de wakkre knecht
 Zijn arm haar om den hals gelegd,
 Beducht, dat zij in een zou zijgen.
 Ze gaf geluid noch teeken meer;
 Ze werd bewustloos weggedragen,
 En uit den trotschen statiewagen
 Zeeg ze op het smartlijk krankbed neer.

't Bezoek van vrienden en geburen
 Ving 's andren daags reeds tijdig aan.
 Men was met heer en vrouw begaan:
 Ze konden lang die reis bezuren!
 't Woei gistren waarlijk al te boos!
 Men kwam om d'afloop eens te weten...
 't Mogt wel een roekloos waagstuk heeten
 Op weg te zijn in zulk een hoos! —
 Mijnheer beschreef tot elks verbazen,
 Hoe zwerk en dampkring woelde en joeg,
 Hoe 't huilde en hagelde op de glazen
 En 't steigrend voorspan schuimde en sloeg.
 Mevrouw deed huivren bij 't beschrijven
 Van zooveel martling, als zij leed:
 Nu dreef zij van den angst in 't zweet,
 Dan deed de schrik haar 't bloed verstijven.

„En mooglijk nog (zoo werd gevraagd)
 Hadt ge aan die preek niet veel verloren?..”
 „Neen,” liet Mevrouw met nadruk hooren:
 Ik heb mij 't luistren niet beklaagd.
 De preek was goed. Men werd bewogen.
 Ik was ten laatste wel wat moe,
 (Mijnheer stemt met een hoofdknik toe)
 Maar 'k voelde tranen in mijn oogen.
 't Was innig roerend, waarlijk waar;
 't Was niet geleerd, maar 't wist te boeijen;
 't Was enkel: Broedren, mint elkaar;
 Het was de liefde in 't hart ontgloeijen;
 Het was: Onthou aan andren niet,
 Hetgeen gij wilt dat u geschiedt.”

En de arme maagd...? Ze lag bezwaken.
 Nu heet als vuur, dan koud als steen,
 Voer haar de koorts door de aadren heen.

Dat was de vrucht van 't roerend preken;
 Dat, achtbre dienaar van Gods woord!
 Bragt ge op dit aadlijk landhuis voort.

Niet geheel fictie.

Op de koperen bruiloft

VAN

Prof. ABM. DES AMORIE VAN DER HOEVEN.

Een koopren klank bij 't koopren feest! —
 Maar, schoon hier gouden snaren trilden,
 Voor wat de harten zeggen wilden,
 Ware ieder toon te flauw geweest.
 Geen hoogtjdskelk werd ingeschonken
 Voor dierder en beminder paar,
 Noch liever dan voor hem en haar
 Tot op den bodem leëg gedronken.

En als men 't wist door 't gansche land,
 Wat jubel ons deed zamenkomen,
 Voor wie de kelk werd opgenomen,
 Hij vonkelde in een ieders hand.
 't Zou feest in vlekken en in steden,
 In hofzaal en in stroohut zijn,
 En had de stulp geen eerewijn,
 Toch had zij wenschen en gebeden.

Wij storten ze uit (het is ons regt!)
 Wij zijn de tolken in hun midden
 Van wat heel Neerland af zou bidden
 Bij d'eersten mijlpaal van hun echt.
 Wij heffen ze aan de jubelklanken,
 In naam van duizenden geslaakt,
 Voor haar, die hem gelukkig maakt,
 Voor hem, dien zooveel harten danken.

Hoor uit ons juichend feestgedruisch
 De bede, o God! tot u gezonden:
 (De harten spreken uit de monden)
 Bescherm dit paar, bewaak hun huis!
 Uw oog zie neer met welgevallen,
 Uw hand gelei hen vroeg en laat;
 Vermeer hun 't goede, weer het kwaad:
 Dat is de beë van duizendtallen.

Leeft, leeft, en zij die wensch verhoord,
 Geliefden, in wier heil wij roemen!
 Reist langs een pad, bestrooid met bloemen,
 Nu naar den tweeden mijlpaal voort.
 En als ge u weer ter feest zult zetten
 En 't lied weer klinkt van heel de schaar',—
 Zoo 't nu met koopren bekkens waar',
 't Is dan met zilvren feest-trompetten!

1850.

Een liedje van Goethe.

Een blaauw viooltje bloeide in 't gras,
 En, schoon het blô en needrig was,
 Toch gluurde 't eens in 't ronde:
 Daar kwam, al zwevende over 't veld,
 De blonde Fillis aangesneld,
 Die allerliefste blonde!

En naauwlijks zag het bloempje haar,
 Of dacht: „Dat ik een roosje waar”,
 Een roosje, rijk aan verwen:
 'k Wierd mooglijk door haar afgeplukt;
 Misschien wel aan haar borst gedrukt!
 Daar zou ik gaarne sterven.”

Maar Fillis, die aan Damon dacht,
 Sloeg op het bloempje luttel acht
 En knapte 't met haar zooltje;
 „Och, schoon vertreden door haar voet,
 Ook zoo te sterven is nog zoet!”
 Zoo dacht het blaauw viooltje.

Uitroep,

BIJ EENE INZAMELING TEN BEHOEVE DER
 CHOLERA-LIJDERS.

De kranke kermt en de arme schreit;
 De martling en 't gebrek vermeeren:
 Wij bidden in den naam des Heeren:
 Verhoort de stem der menschlijkheid!
 Helpt, geeft, wie helpen kan en geven!
 Geen oor gestopt! geen hart versteend!
 Al wat gij doet wordt aangeschreven
 En wat gij geeft wordt God geleend.

1853.

Het klooster te Rijsburg.

't Was in de abdij niet doodsch en naar
 Noch stil en eenzaam dag en nacht;
 Niet altijd werd aan 't hoogaltaar
 De tijd met bidden doorgebracht;
 Men zat niet neer in mijmering
 Tot dat men zuchtend slapen ging.

Zoo ras het uur der mette sloeg
 En 't waslicht op de kroonen scheen,
 Was in de kerk des ochtends vroeg
 Het gansch konvent getrouw bijeen,
 Maar als het vesper-uur zou slaan,
 Trok elke non den dansschoen aan.

Op vastendag was niets dan visch,
 Gebak en fruit, het karig maal,
 Maar morgen zal te rijker disch
 Weer geuren in de kostbre zaal,
 En wie te gast komt aan 't festijn,
 Drinkt uit kristal den kloosterwijn.

Als 't lieflijk weer tot uitgaan drong,
 Dan — spoedig nog een schietgebed!
 En zie! daar heeft met éenen sprong
 Het klooster zich te paard gezet.
 De blanke vingers reppen thans
 Den rijzweep voor den rozenkrans.

En — spoorlags ging het in galop
De velden over, door het woud,
De zandzee in, de duinen op
En in en door het Haarlemsch hout,
Tot dat men, moé en afgemat,
Te Teelingen te hijgen zat.

Doch niet alleen en onverzeld
Zwierf wijd en zijd de maagdenschaar:
Er daagden jonkers op in 't veld
En volgden en geleidden haar,
En kruisten met haar rond en om,
Nog als de maan ten hemel klom.

En als men weer te Rijnsburg kwam
En afzat aan de kloosterpoort,
Geen jonker, die nog afscheid nam:
Zij drongen met de nonnen voort,
En sprongen met haar om en rond,
Somtjids tot aan den ochtendstond.

Dat paste slecht aan 't heilig huis,
Dat prijs stelde op een goeden naam,
Al waren al de nonnen kuisch
En al de jonkers zonder blaam; —
Doch schoon er wet en tucht ontbrak,
Geen mensch toch, die er kwaad van sprak.

Want, was er lust en levensvreugd
En dans en zang en feestgeschal,
Er was niet minder Christendeugd,
En wel de schoonste deugd van all';
De lof was door het land verspreid
Van 't klooster der Liefdadigheid.

Hoe dikwijls toog Mevrouw de Abdis
Met al de Juffers van het Sticht,
Terstond na 't einde van de mis,
Aan 't oefnen van den Christenpligt!
Wat gingen schaar en naalden rad,
Als de armoé kleeders noodig had!

Mevrouw sneed hemden; klein en groot,
En gaf de Juffers elk haar taak:
Zij vingen 't lijnwaad in den schoot
En de arbeid werd een nieuw vermaak.
In heel het land werd nooit misschien
Zoo lief een naaischool meer gezien.

En in de keukens! . . . wat gedruisch,
Gepook, gestook met alle magt!
Hoe gloeiden de ovens en 't fornuis!
Er werd gebakken dag en nacht.
De vonken vlogen uit de schouw
En de armen krielden om 't gebouw.

Ze kregen brood en meel en rijst
En wol en linnen bij de vleet;
Al wie mogt hongren, werd gespijst,
En wie er naakt was werd gekleed.
Er kwam er nimmer een te veel,
En ieder kreeg een dubbel deel.

Niet waar! zij mogten vrolijk zijn,
Die Juffers in den kloosterdos;
Zij mogten schaatren aan 't festijn
En galopperen door het bosch
Wie zou niet blij zijn van gemoed,
Die de arme naasten kleedt en voedt?

Eens steeg een kreet uit veld en vlek:
Er was geen graan meer en geen brood;
Tot in de steden kwam gebrek
En in de dorpen hongersnood;
Er was geen hulp in veld of stad,
Want ieder vroeg wat niemand had.

De ellende klom al meer en meer;
't Was angst en wanhoop waar men zag;
De handen hingen werkloos neer,
De krachten stonken met den dag:
Wat hielp ook, of men werken mogt?
Er werd voor geld geen brood verkocht.

Dat was een schouwspel in dien tijd!
Dat handgewring, dat bang misbaar,
Die doffe smart, dat luid gekrijt,
Die vaders hier, die moeders daar,
Dat jammrend kroost, verbleekt en zwak
En 't ouderhart, dat tweemaal brak!

Maar hoor! de klok van 't klooster luidt:
Zij roept en noodigt iedereen;
Een witte vlag steekt hoog-op uit;
Zij wuift: „Komt herwaarts, herwaarts heen!
Spant in de kar! rijdt allen aan!
Hier, hier is redding, hier is graan.”

En duizenden van elke zij
Omsingelden den kloostermuur,
En ruischend vloot met vol getij
Een korenzee uit schuur aan schuur;
De zolders goten voorraad neer,
En kar aan kar reed krakend weer.

't Gejuich ging op door 't gansche land
En schalde aan 't een en 't ander end;
De muts woei rond in ieders hand,
Ter eer van Rijnsburg en 't konvent;
De gansche streek had broods genoeg
Tot weer het uur des oogstens sloeg. —

Men zegt, en 't wordt voor waar verteld,
Dat keizer Karel onverhoeds,
Mevrouw de Abdis ontmoette in 't veld
En daadlijk afsteeg uit zijn koets,
En, 't hoofd ontbloot, voor ieders oog
Een knie voor haar ter aarde boog:

't Is me onbekend, wat meest hem dreef,
Hetzij de rang der rijksprinses,
Die titels bij haar doopnaam schreef,
Hetzij de deugd der prioeres;
Maar 't is, sinds ik dat voorval las,
Of Karel van mijn vrienden was.

Voor mij, als ik te Rijnsburg kom,
Dan wil ik vragen naar de plek,
En, wierp de tijd het klooster om,
Toch zoeken, of ik niets ontdek,
En, 't zij een scherf maar of een steen,
Ik zend er toch een handkus heen.

Herfstlied.

De zon bekrimpt haar stralen
En overfloerst haar goud;
't Wordt koeler in de dalen
En op de heuveln koud.
't Geboomte laat zijn bladen —
Zijn dorrend loover los:
Daar waait het langs de paden,
Het siersel van het bosch.

De rozen staan te sterven
En stuiven van den steel;
De bloemhof mist zijn verwen,
De groene haag is geel.
Geen beuken of geen berken,
Waar nog de vooglen slaan;
De zwaluw spreidt de vlerken
En neemt de reis weer aan.

Zie hoe de wolken krutjen
En warlen door elkaar:
Dat zijn de norsche buijen
Van 't weer verouderd jaar.

Hoe fladdren weer de meeuwen,
De raven op en neer!
't Is of ze dreigend schreeuwen:
Daar komt de winter weer.

Maar eer langs veld en dreven
De sneeuwvlok wordt gestrooid,
Eer 't lijkkleed is geweven,
Dat u des winters toot;
Eer gij wilt in gaan slapen,
Nu 't buijig wordt en guur,
Wat korven-vol we rapen,
Weldadige natuur!

Toen de ijsvloer was gebroken
En 't lentewindje woei,
Toen de akker stond ontloken
En elke beemd in bloei;
Toen dal en heuvel geurden
Van bloemen en van kruid,
Toen weer de rozen kleurden,
Wat waart ge een schoone bruid!

En toen de zomer daagde,
Dat rijk gedost seizoen,
Toen weer de vrucht het waagde
Te gluren uit het groen:
Daar gingt gij aan 't verplegen,
Gij weerde storm en kou,
Gij kwaamt met warmte en regen:
Geen voedster is zoo trouw!

En nu ge neer gaat leggen,
Van 't waken moe en mat,
Nu ge ons vaarwel moet zeggen,
Daar strooit ge schat op schat!
Wat rijkdom, niet te ramen,
Dien ge ons vermaken wilt!
Wij slaan de handen zamen!
Geen moeder is zoo mild!

Aan 't zwoegen nu, aan 't sloven,
Aan 't zeulen af en aan,
Aan 't staaplen van de schoven,
De vruchten en het graan.
De bindten mogen kraken
De zolder buig' in een,
Wie al te vol mogt raken,
Stuur' maar wat elders heen.

Nu staat het veld verlaten;
De weiden liggen dras;
Geen kudden, die er blaten,
Geen runders meer in 't gras;

Geen ooft meer aan de boomen,
 Geen loof meer aan een tak...
 Laat vrij de winter komen,
 Het land is onder dak.

Nu stijgt de dank naar boven
 En rolt het oogstlied rond!
 Hoor, goede God! ons loven:
 Het hart spreekt uit den mond.
 Of gloeit in koude klanken
 Te luttel offervuur,
 Hoor dan ons hart slechts danken,
 Alvader der natuur!

De waarde van 't goud.

(DOOR AMSTELS MANNENKOOR IN DEN
 WINTER GEZONGEN.)

Wie ziet versmadend op het goud
 En durft het blinkend slijk te heeten?
 Verdwaasden, die niet beter weten
 Hoeveel dat slijk omsloten houdt!
 Het is een gift, een hemelzegen,
 Die tranen stelpt en wonden heelt:
 Wie dat geschenk hier heeft verkregen,
 Hij zegent waar hij 't mededeelt.

Hoor, hoor dat smeeken, dat gekrijt!
 De nood klom hoog, de jammren stijgen..!
 Wie brengt dat bang gegil tot zwijgen,
 Dat pijnlijk door de harten snijdt?
 Wie doet gebrek en wanhoop wijken!
 Wien is door God die taak vertrouwd?
 Dat voorregt is uw deel, o Rijken!
 Gij moogt het met uw kostbaar goud.

En 't zoet gevoel, het zielsgenot,
 De vreugde, die zij smaken mogen,
 Wie hier des broeders tranen droogen,
 Wat is 't een zalig loon, o God!
 Wie durft het goud als slijk verachten?
 Geen aardsch bezit geeft méér gewin:
 Wie 's naasten leed er meê verzachten,
 Wat koopen zij zich wellust in!

Hoort! hoort! de kreet des jammers gilt!
 Gebrek en koude nijpen buiten!
 Komt, Rijken! gaat de kist ontsluiten,
 Zoo gij van 't goud nu rente wilt.
 Helpt! helpt! de nood is hoog gestegen!
 Uw pligt vervuld! uw taak aanvaard!
 Gij zijt bedeelers van Gods zegen:
 Maakt u dat kostbaar eerambt waard.

Op muziek gezet
 door VERHULST.

Slaapliedje.

Daal, koestrende engel! fladder neer
 Zijg af van boven naar beneden;
 Dek met uw vleuglen mij de leden
 En luik mij de oogen weer.

Neen, zoeter geen genot op aard
 Dan al haar wuft genot vergeten,
 Dan niets van al haar wijsheid weten,
 Zoo luttel wetenswaard!

Neen, wat mij 't lot ook kiezen liet,
 't Zij rang en roem en pracht en schatten,
 Belette 't mij den slaap te vatten,
 Ik koos die giften niet.

Och, arm is nog de rijkste man,
 Die mollig wiegt op donzen veren,
 Doch hoe hij woel' en om moog keeren,
 Toch maar niet slapen kan!

Ja, schoon uw dek van lompen zij,
 Uw bed van stroo, vermoeide slover!
 De rijkaard had er goud voor over,
 Zoo hij er sliep als gij.

Daal, hoor mijn roepstem, goede geest,
 Geschenk, van God ons toegezonden,
 Het karigst niet op varen sponzen,
 Noch op de donzen 't meest.

Neen, voorkeur geeft ge aan rang noch pracht:
 De stulp daar ginds steekt vol van zorgen:
 Gij sluipt er in en blijft tot morgen
 En 't is er rust van nacht.

Een diep rampzaalge ligt ter neer,
Gedoemd, gekluisterd, opgesloten...
Goddank! daar komt gij toegeschoten:
Hij voelt geen kluisters meer.

Ja, waar gij aansnelt doet gij goed:
De zorgen wijken, waar ze wogen;
De schouders heffen, die zich bogen;
Gij giet ons rust in 't bloed.

En geen gezonden slechts, als wij,
Zijn voor uw hulp verplicht te danken:
Komt ge aan het smartlijk bed der zieken,
Geen arts, die helpt als gij.

En niet ons stoflijk deel alleen
Wilt gij verfrischen en genezen,
Tot in de ziel, weldadig wezen!
Dringt zich uw heulsap heen.

Hoe wrokkend boos ons harte slaat,
Wat vuige driften 't slingren mogen,
Sluit gij ons, arme zondaars, de oogen,
Wij doen noch denken kwaad.

Neen, beter wensch is nooit bedacht,
Dan waar wij 't avondfeest meê sluiten:
't Is als een zegen dien wij uiten,
Dat weerszijdsch: Goeden nacht!

De moeder, die haar kindren kust,
Na 't staamlen van hun avondbede,
Wat heilwensch geeft haar hart hun mede?
't Is: Lieven, slaapt gerust!

Praalt, pronkt met scepter en met kroon,
Gij, die tot vorsten zijt geschapen!
't Is zoeter, op een peluw slapen
Dan pronken op een troon.

Maar nu — ik ben van 't neuren moê,
Gij, goede geest! misschien van 't hooren?
Welaan, welaan dan, sluit uw ooren
En luik mij de oogen toe.

Ter echtviering

VAN DEN

ERFPRINS VAN ORANJE

EN

SOPHIA, PRINSES VAN WURTEMBERG,

BIJ HUNNE KOMST IN 'T VADERLAND.

Nu rust het krijgswaard in de scheê.
De lagchende aanblik van den vreê
Beschijnt ons met zijn zoete lonken;
En, gaarden wij geen oorlogsbuit,
Toch blonken moed en krijgsgdeugd uit,
Zoo schittrend als zij immer blonken;
En is de grens vernaauwd van 't land,
Te vaster is een enger band
Om volk en vorst aan een geklonken.

Nu hecht Oranjes wakkre zoon
Een nieuw juweel aan Nassaus kroon:
Hij heeft van God een bruid verkregen.
Nu schalt het dubbel feestlied rond
Bij 't jubel van hun echtverbond
En 't roesten van den oorlogsdegen;
Nu rollen over veld en vloed
De zegenwensch, de welkomgroet,
En de echoos schaatren: „Welkom! Zegen!”

Tree in, Prinses! Geen rijksvorstin
Acht Neerlands zetel zich te min,
Op welk een rang haar Huis moog roemen:
Het dierst kleinood der Newastad,
Het kostbaarst, dat de Spree bezat,
Wij mogen beide de onze noemen!
Nu maakt, verplant op Neerlands grond,
De roos, die aan den Necker stond,
Het drietal vol der schoonste bloemen.

Heb dank, o Prins! heb dank er voor:
Uw echttoorts spreidt op ons haar gloor;
Uw feest is Neerlands feest te gader.
Wij ook, wij hebben deel er aan,
Wat zon voor Nassau op moog gaan,
Wat eerlouwrier uw stam omblader?
Wij deelen in uw jubelvreugd,
In Vader Willems vorstendeugd,
In al den krijgsroem van uw Vader.

Tree in, Prinses! tree Neerland in!
 U wachten volk en hofgezin:
 Tree in! het is hier goed te leven.
 Hier houdt een vorst het roer van staat,
 Die vader is van d'onderzaat,
 En stuurman, waar de kloeksten beven;
 Hier woont een volk, dat, schuw van bloed,
 Maar trouw van hart en vast van moed,
 Zijn adem voor zijn vorst zou geven.

Gelei haar, Prins! langs bloem en kruid,
 Bij zegenang en feestgeluid,
 Het welkom-juichend Neerland binnen:
 Gij hebt gewis haar wel gezegd,
 Wat band hier volk en koning hecht
 En hofgezin en huisgezinnen;
 Gij hebt gewis haar wel voorspeld
 Hoe aller hart haar tegenzwelt...
 Gewis, ook zij zal ons beminnen.

Stort, stort, weldadig Hemelheer!
 Uw zegen op hun echtkoets neer,
 Den zegen, dien wij hopen wachten:
 Moog Neerlands Vader aan zijn kniën
 Een achterkleinzoon bloeijen zien,
 Ontwikkelen zien van geest en krachten;
 En wij, uw hooge gunst ten blijc,
 Den duur bevestigd zien van 't rijk
 Door koningen voor vier geslachten!
 1839.

's Konings begrafenis.

(4 APRIL 1849.)

't Geschut barst los. De doffe donders knallen
 En buldren door den omtrek heen.
 't Is of de slagen, een voor een,
 Op Neerlands krimpand harte vallen.
 't Is geen triomf, dat daavren door de lucht,
 Geen zegegalm, geen overwinningsteeken;
 Het is een smart, die zich niet uit laat spreken,
 Maar uit metalen monden zucht.

Hoor! dorp en stad en tempeldom en toren
 Vertellen 't klagend aan elkaar
 Met koopren klanken, hol en zwaar,
 Wat Neerlands staatschulck heeft verloren.
 't Is geen gejuich, geen blijde welkomstgroet,
 't Is de uitvaartzang, het zijn de kerkhoftoonen;
 't Zijn stemmen, ook voor vorsten op hun troonen,
 Die 't klokgeklepel hooren doet.

Zie! wat gewoel, wat onafzienbre scharen,
 Wat bont gedrang langs markt en gracht,
 Wat riddertooi en wapenpracht,
 Zoo ver de scheemrende oogen staren!
 Maar 't is geen vorst met kroon en veldheerstaff,
 Door 't juublend volk op 't heldenschild gedragen:
 Niet dan een lijkkoets is die staatsiewagen;
 Die optogt is een togt naar 't graf.

Stil, doodsch en stil, in spijt dier duizendtallen,
 Drijft statelijk de volkszee voort;
 Slechts wordt somwijl een snik gehoord,
 Of zien we een traan uit de oogen vallen.
 Stil, 't hart in rouw, nog dieper dan 't gewaad.
 Volgt arm en rijk uit steden en uit vlekken
 Den breedden sleep, die 't lijk ter rust gaat strekken...
 Wél, wél hem, die zoo slapen gaat!

o, U werd veel — te veel u opgeladen,
 U, 's Konings rijkgetooide baar!
 Wat weegt ge aan lof en eere zwaar!
 Wat draagt ge een oogst van lauwerbladen!
 Tel, tel, die 't mag en wien hun aantal heugt,
 De feiten op, door 't heldenzwaard bedreven,
 De stralen roems, die schittrend hem omgeven,
 En zoo veel stille Christendeugd.

Hoog steeg zijn roem uit dal en heuvelstreken. —
 Gij, Pyreneën! langs uw top
 Ging de ochtendluister prachtig op,
 Waar 't middaglicht uit aan zou breken;
 Gij, Viersprong! zaagt het rijzen van den glans,
 Die d'adelaar deed deinzin voor zijn stralen;
 Gij, Hasselts veld en Leuvens lage dalen!
 Gij zaagt die zon ten middagtrans.

Hoog klonk zijn lof. Niet slechts in marmren wanden,
 Ook op der schaamlen legersteê
 Sprak menig hart voor hem een beê
 En vouwden zich voor hem de handen.
 Waar wees hij ze af en liet hen hulploos gaan,
 Die 't schreijend oog om deernis op hem sloegen?
 Hij gaf hun brood, en — meerder dan zij vroegen —
 Ook, bij de weldaad, nog een traan.

Dat is de Vorst, dien wij ten grave leiden,
 De krijgsman met zijn heldenmoed,
 De vader, voor zijn kindren goed,
 De koning en de Christen beiden...
 Nog eenen tred... daar staat ze stil, de schaar;
 Daar gaapt het graf... daar daalt hij langzaam neder...
 Hij daalt alleen... wij keeren snikkend weder...
 o God! wat valt dat scheiden zwaar!

Sluit, sluit u los, gewijde grafgewelven
 Van Nassaus onbevlekt geslacht!
 Een naneef klopt. Sluit los! Hij wacht,
 Hij vraagt een rustplaats voor zich-zelven.
 Neen, schimmen, die ten raadslag zijt vergaard!
 Vreest geen ontwijding van uw stille woning:
 't Is Tweede Willem — Neerlands Tweede Koning:
 Die naneef is zijn plaats hier waard.

Hij zeeg in 't graf. 't Gewelf wordt digt gesloten. —
 o God, die op ons nederziet!
 Verlaat het rouwend Neerland niet,
 Noch tweeden Willems landgenooten.
 Geef in den zoon — ons dierbaar zoo als hij —
 Een koning weer, een voorbeeld aller troonen,
 Een steun des rijks, een vader onzer zonen:
 Met deze bede keeren wij.

—

ONDER DE BEELDTENIS VAN

Koning Willem den tweede.

't Penseel beeldt tweeden Willem af:
 Wat lofdicht dient er bij geschreven?
 Dat hij bemind was bij zijn leven,
 Dat hij beweend wordt in zijn graf.

—

Het Vaderland.

FEESTDRONK.

Dát land is schoon en lovenswaard,
 Waar zucht en zorg voor huis en haard
 En kinderliefde en huwlijksmin
 De banden strenglen om 't gezin.
 Wie onder milder hemel woon',
 Die kalme luchtstreek spant de kroon:
 Dát land is schoon.

Dát land is rijk, en rijker geen,
 Dat werk en loon heeft voor elkeen;
 Waar niemand beedlen moet uit nood,
 Die ploegen wil voor 't eerlijk brood.
 Wie naar uitheemsche kusten wijk'
 Om goud te zaamlen uit het slijk —
 Dát land is rijk.

Dát land is goed — 't is goed gewis,
 Waar leer en wandel Christlijk is
 Waar troost en toevlugt is in 't leed,
 En menschlijkheid ook godsvrucht heet.
 Roem' elders de aarde op overvloed:
 Waar weêuw en wees niet hongren moet,
 Dát land is goed.

Dát land is vrij — dat land-alleen,
 Dat buigt voor hoog noch laag gemeen;
 Dat vorst en volk hun grenzen zet
 En, bóven beiden, regt en wet.
 Waar elders dwang en slavernij
 't Gevolg der bandeloosheid zij,
 Dát land is vrij.

Dát land is sterk — geen sterker land!
 Dat zich omgordt met d'eendragtsband;
 Dat trouw aan aard en afkomst blijft
 En vreemde zeden buiten drijft.
 Wat enge ringmuur 't ook beperk',
 En had het wal noch vestingwerk,
 Dát land is sterk.

Dát land is Neerland eens geweest,
 Om trouw vermaard, om kracht gevreesd;
 Den wrok te hoog, den nijd te groot,
 Europaas ooglijn en kleinoed.
 Zie, God der vaadren! gunstig neer
 En geef het Neerland van weleer
 Ons nakroost weer!

—

